

หนังสือสวดมนต์ ทำวัตรเช้า-เย็น

1. วัดพุทธบารมี ฮัมบวร์ก / Wat Buddhaharami TDKV e.V.

Wöschenhof 11, 22045 Hamburg, Germany

Tel : +(49) 40 6697 7265, +(49) 1575-3694926

E-Mail : kunnasarn@hotmail.com, gamonnopp789@yahoo.com

Facebook: www.facebook.com/wbbha

Web: www.wbb-ha.com

Hamburg Sparkasse Kto, Nr : 1217133782, BLZ : 200 505 50

IBAN : DE29 2005 0550 1217 1337 82 BIC : HASPDEHHXXX

2. วัดพุทธเมตตาบารมี เบรเมน / Wat Buddha Metta Parami TDKV e.V.

Wittenberger Str. 6, 28217 Bremen Germany

Tel. (+49)421 68555614

E-Mail: watbremen@hotmail.com , mahaple@hotmail.com

Facebook: www.facebook.com/wbm53

Web: www.wbb-ha.com

Bank Verbindung für spenden

IBAN : DE11 2001 0020 0021 9322 05, BIC: PCNKDEFF

3. วัดพุทธบารมี เนเธอร์แลนด์ /

Stichting Wat Buddha Parami Thai-Nederland Culture

Marktstraat 11/12, 9581 AA Musselkanaal, Groningen, Nederland

Tel :+(49) 0176 2484 8960, +(31) 640 748 012, +(31) 599 750 212

E-Mail : watbuddhap@gmail.com

Facebook : thang sunthorn

Website : www.wbb-ha.com

Rabo Bank BIC/SWIFT CODE : RABONLU IBAN : NL.57 RABO 0106 9323 14

4. วัดพุทธบารมี โบคุม แฮร์เนอร์ / Wat Buddhaharami Bochum Herne

Herforder Str.2, 44625 Herne Germany

Tel.+(49) 1578-81519329, +(49) 1577-366986594926

E-mail : buddhabharamibochem@gmail.com

Facebook : Wat Buddhaharami Bochum

Website : www.wbb-ha.com

Sparkasse BIC : WELADED1HRN IBAN : DE98 4325 0030 0045 0228 60

หนังสือสวดมนต์ ทำวัตรเช้า-เย็น

5. วัดเมตตาบารมี ดอร์ทมุนน์
Hüttenbruchweg 9B, 44265 Dortmund Germany
Tel. +(49) 0176 634 5841
E-mail : Watmettaparami@hotmail.com
Facebook : Watmettaparami Dortmund
Website : www.wbb-ha.com
Sparkasse Dortmund Wat Metta Parami BIC : DORTDE 33
IBAN : DE89 440 501 99 00 210 339 44

6. วัดพุทธบารมี สตาวังเงอร์
Revheimsveien 141, 4043 Hafsjord, Stavanger Norway
Tel. +(47) 4862 3245
E-mail : coolbagheng@gmail.com
Facebook : วัดพุทธบารมีสตาวังเงอร์ นอร์เวย์ Wat Buddha Parami Stavanger Norway
Website : www.wbb-ha.com
Sparebank 1 SR-bank
Wat Buddha Parami Stavanger Foreningen
Kontonummer: 320 152 562 64 (โอนภายในประเทศ)
BIC : SPRONO22 (ต่างประเทศ) IBAN : NO 333 201 525 6264

7. วัดพุทธบารมี แสงธรรม บราติสลาวา
Ladislava Derera 7 Bratislava 83101 Slovak Republic
Tel. +(412) 904838198
E-mail : watpathai@hotmail.de
Facebook : Wat Buddhaparami Sengdhamma
Website : www.wbb-ha.com

8. วัดพุทธบารมี เดนมาร์ก
Herforder Str.2, 44625 Herne Germany
Tel.+(49) 1578-81519329, +(49) 1577-366986594926
E-mail : buddhabharamibochum@gmail.com
Facebook : Wat Buddhaharami Bochum
Website : www.wbb-ha.com
Sparkasse BIC : WELADED1HRN IBAN : DE98 4325 0030 0045 0228 60

พระครูคุณสารโสภณ (ทองพูน คุณสมปโน) เจ้าอาวาสวัดพุทธบารมี ฮัมบวร์ก
ประธานมูลนิธิวัดพุทธบารมี ฮัมบวร์ก ประเทศ เยอรมนี

คำนำ

หนังสือสวดมนต์เล่มนี้รวบรวมขึ้นเป็นกาลเฉพาะ เนื่องจากเคยได้มีโอกาสไปเยี่ยมชมเยียน ญาติธรรมและไปกิจนิมนต์ตามเมืองต่างๆ ในประเทศเยอรมัน ประเทศเนเธอร์แลนด์ และ ประเทศเพื่อนบ้าน เห็นว่าญาติโยมมีความสนใจในการสวดมนต์ทำวัตรเช้า-เย็นกันมาก จึงจัดพิมพ์ หนังสือสวดมนต์ไว้ เพื่อสะดวกในการสวดสาธยาย และเป็นไปในแนวเดียวกัน พร้อมทั้งจะสะดวก ต่อการเปิดอ่าน พร้อมกันนี้ได้สอดแทรกคติธรรมไปในท้ายเล่ม เพื่อผู้สนใจเอาไปเป็นแนวคึดสอน ใจตัวเองได้

การสวดมนต์ ได้พากันนิยมมาแล้วตั้งแต่โบราณกาล แม้ในศาสนาพราหมณ์ก็ได้นิยม สวดกันมา ดังเรียกกันว่า สาธยายมนต์ ร่ายมนต์ เพื่อความทรงจำพระเวทย์บ้าง เพื่อความเป็น สิริมงคลบ้าง ในทางพระพุทธศาสนามีการสวดสาธยายเช่นเดียวกัน ในชั้นต้นเพียงแต่สวดสาธยาย เพื่อความทรงจำพระพุทธรวจนะเท่านั้น เมื่อชาวบ้านได้ยินพระสงฆ์สวดสาธยายก็พากันอนุโมทนา และได้ถือกันว่า การได้ยินได้ฟังพระสงฆ์สวดสาธยายเช่นนั้นเป็นสิริมงคล ในสมัยนั้นยังหาได้มี ตำรับตำราที่จะได้จดจารึกไว้ไม่ ต้องท่องจำกันด้วยวาจา เมื่อมีเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เกิดขึ้น พระสงฆ์ก็จะสาธยายเช่นนั้นเป็นสิริมงคล สวดสาธยายพระพุทธรวจนะนั้นตามสมควรแก่ เหตุการณ์ ดังมีเรื่องเล่าว่า เมื่อคราวเมืองเวสาลีเกิดโรคระบาดทำให้คนและสัตว์ตายกันมาก พระอานนที่ได้ไปยังที่นั้น แล้วสวดรัตนสูตร โรคนั้นก็ระงับไป เมื่อสมัยหนึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงประจวร โปรดให้พระจุนทเถระสวดไพชฌมคสูตรถวาย และอีกครั้งหนึ่งพวกภิกษุไปบำเพ็ญ สมณธรรมอยู่ในป่า ถูกพวกอมนุษย์รบกวน กลับมาเฝ้ากราบทูลพระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์ทรง โปรดให้สวดกรณียเมตตาสสูตรแล้วอยู่ต่อไป ภัยเหล่านั้นก็ไม่มี ฯลฯ

ดังนั้นขอให้ท่านทั้งหลายที่สนใจท่องสาธยายและร่วมอนุโมทนาในการบริจาคจัดพิมพ์ หนังสือสวดมนต์ฉบับนี้ เพื่อเป็นธรรมทาน ขอให้ท่านทั้งหลายจงมีแต่ความสุข ความเจริญใน หน้าที่การงาน มีความสุขสำราญ สมดังมโนมาย ที่ใจปรารถนาทุกๆ ประการเทอญฯ

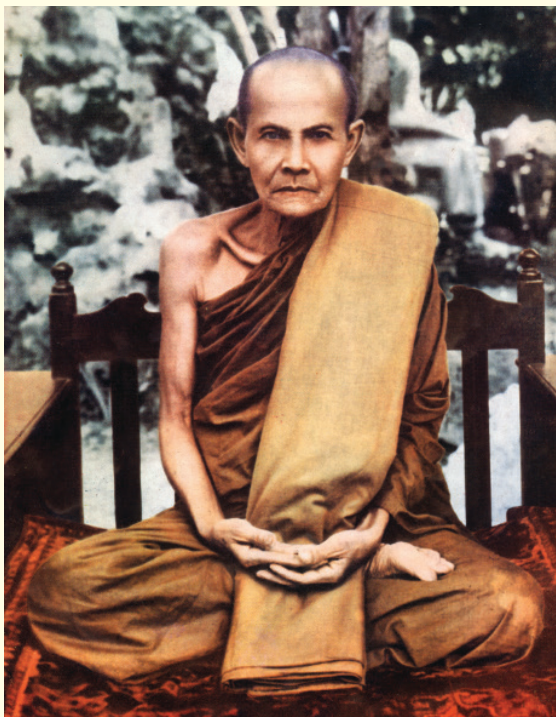
พระครูคุณสารโสภณ (ทองพูน คุณสมปโน)
 วัดพุทธบารมี อัมบวร์ก - เนเธอร์แลนด์

พระบรมสารีริกธาตุ
 รับประทานจากสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช
 สกลมหาสังฆปริณายก (เจริญ สุวฑฺฒโน)
 ประดิษฐานที่วัดพุทธบารมีเนเธอร์แลนด์

พระพุทธเมตตา
 ประดิษฐานที่เจดีย์พุทธคยา ประเทศอินเดีย
 สถานที่ตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า

หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต
 พระอาจารย์ใหญ่สายพระป่ากรรมฐาน

หลวงปู่ขาว อนาลโย วัดถ้ำกลองเพล จังหวัดหนองบัวลำภู
 สนทนาธรรมกับ หลวงปู่ดูลย์ อตุโล วัดบูรพาราม จังหวัดสุรินทร์

หลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺโน วัดป่าบ้านตาด จังหวัดอุดรธานี
กราบนมัสการ สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (ส่นั่น จันทปชฺโชโต ป.ศ.๑)
เจ้าอาวาสวัดนรนาถสุนทริการาม กรุงเทพฯ

หลวงปู่เหลื่อง ฉนทาคโม
วัดกระดิ่งทอง อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์

หลวงปู่ดุลย์ อตุโล
วัดบูรพาราม จังหวัดสุรินทร์

สารบัญ

คำนำ	๔	• พุทธานุสสະติ	๔๖
คำสวดบูชาพระบรมสารีริกธาตุ	๑๑	• พุทธาภิคีติ	๔๗
คำกล่าวบูชาพระรัตนตรัย	๑๒	• ธิัมมานุสสະติ	๔๙
ทำวัตรเช้า	๑๓	• ธิัมมาภิคีติ	๔๙
ปฐปะพะภาคะนะมะการะ	๑๔	• สั้งฆาานุสสະติ	๕๑
พุทธานุสสະติ	๑๔	• สั้งฆาภิคีติ	๕๒
ธิัมมาภิคีติ	๑๖	• อะตีตะปัจจะเวกขะณะปาฐะ	๕๔
สั้งฆาภิคีติ	๑๗	• กายะคะตาสะติภาวะนาปาฐะ	๕๗
ระตะนัตตะยัปปะณามะคาถา	๑๘	• อะภิณหะปัจจะเวกขะณะปาฐะ	๕๙
สั้งเวคะปะริทีปะกะปาฐะ	๒๐	• พรหมะวิหาระพะระณาปาฐะ	๖๐
ตั้งขะณิกะปัจจะเวกขะณะปาฐะ	๒๕	• บทพิจารณาสังขาร	๖๑
กายะคะตาสะติภาวะนาปาฐะ	๒๗	• ปะกิณณะกะคาถา	๖๓
อะภิณหะปัจจะเวกขะณะปาฐะ	๒๙	• เจริญพรหมวิหาร	๖๔
พรหมะวิหาระพะระณาปาฐะ	๓๐	• ปัตติทานะคาถา (พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๔)	๖๔
บทพิจารณาสังขาร	๓๑	• ปัตติทานะคาถา (ยา เทวดา)	๖๖
เจริญพรหมวิหาร	๓๓	• สั้งเขปะปัตติทานะคาถา	๖๘
ปัตติทานะคาถา (พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๔)	๓๓	• สุ่มังคะละคาถา	๖๘
ปัตติทานะคาถา (ยา เทวดา)	๓๕	• คำเจริญกรรมฐานภาวนา	๖๙
สั้งเขปะปัตติทานะคาถา	๓๗	• พระคาถาเมตตาทหลวง	๗๐
สุ่มังคะละคาถา	๓๗	• จะตุร้ปะมัณญาปาฐะ (บทแผ่เมตตาสีทศ)	๗๒
พระคาถาเมตตาทหลวง	๓๘	• กรวดน้ำอิมินาใหญ่	๗๔
จะตุร้ปะมัณญาปาฐะ (บทแผ่เมตตาสีทศ)	๔๐	• คำกรวดน้ำ	๗๕
แนว้วิธีละนิमित	๔๑	• ต้นสวดมนต์ (ชุมนุมเทวดา)	๗๖
กรวดน้ำอิมินา	๔๒	• ปฐปะพะภาคะนะมะการะ	๗๗
ทำวัตรเย็น	๔๓	• สัจจะกิริยาคาถา	๗๘
คำกล่าวบูชาพระรัตนตรัย	๔๓	• มะหาการุณิโกนาโถติอาทิกาคาถา	๗๙
คำบูชาพระรัตนตรัย	๔๔	• เขมาเขมะสัระณะคะมะนะปะริทีปีกาถา	๗๙
ปฐปะพะภาคะนะมะการะ	๔๕	• ปัพพะเตปะมะคาถา	๘๐

สารบัญ

อะริยะระณะคาถา	๘๐	•	อาทิตตะปะริยาเยสุตตัง	๑๒๔
นะมะการะลิหิธิดาถา	๘๑	•	ธัมมะนิยามะสุตตัง	๑๒๘
สัมพุทฺเฐ (ใช้สวดแทน โย จักขุมา)	๘๑	•	สะติปัฏฐานะปาฐุ	๑๓๐
นะโมการะอัญจะกัง (นโม ๘ บท)	๘๒	•	อะภินนหะปัจจะเวกขะณะปาฐุ	๑๓๓
นมัสการพระอรหันต์ ๘ ทิศ	๘๓	•	คนละเรื่อง	๑๓๕
อุณ्हิสสะวิชะยะคาถา (คาถาต่ออายุ)	๘๓	•	สาราณียะธัมมะสุตตัง	๑๓๖
มังคะละสุตตัง	๘๔	•	ภิกขุอะปะริทานิยะธัมมะสุตตัง	๑๓๘
บทชี้ตระกูลระณะสุตตัง	๘๖	•	มัคคะวิมังคะสุตตัง	๑๔๐
ระณะสุตตัง	๘๗	•	อัญญังคิกะมัคคะคาถา	๑๔๔
ระณะสุตตัง (ยกมาสวดโดยย่อ)	๘๙	•	โอวาทะปาฏิโมกขาธิปาฐุ	๑๔๔
กะระณียะเมตตะสุตตัง	๙๐	•	สีลุตตะสะปาฐุ	๑๔๘
ชั้นระปริตตะคาถา	๙๑	•	ตายะนะคาถา	๑๔๘
ระชัคคะปริตตัง	๙๒	•	โมกขุपाเยคาถา	๑๔๙
ระชัคคะปริตตะคาถา (สวดโดยย่อ)	๙๔	•	สะหัสสะนัย	๑๕๑
โมระปริตตัง (สวดตอนเช้า-เย็น)	๙๕	•	ธัมมะสังคะณีมาติกาปาฐุ	๑๕๕
วิภูฏะกะปริตตัง	๙๖	•	วิปัสสะนาภุมิปาฐุ	๑๕๖
อาฏานาฎิยะปริตตัง	๙๖	•	ปะฏิจจะสะมุปปาทะ	๑๕๗
อังกุลิมาลปริตตัง	๑๐๑	•	ปัฏฐานะมาติกาปาฐุ	๑๕๘
โพชฌังคะปริตตัง	๑๐๒	•	ภัทเทกะรัตตะคาถา	๑๕๙
อะภะยะปริตตัง	๑๐๓	•	ติอุทานะคาถา	๑๖๐
เทวะตาอุยโยชะนะคาถา	๑๐๓	•	สวดแจง (พระวินัย)	๑๖๐
ชะยะปริตตัง	๑๐๔	•	พระสูตร	๑๖๑
ลักกัตวา	๑๐๕	•	พระอภิธรรม พระสังคณี	๑๖๒
สุมังคะละคาถา	๑๐๖	•	พระวิมังค์	๑๖๒
ถวายพรพระ (พาหุง)	๑๐๗	•	พระธาตุดูกา	๑๖๓
พระคาถาชินบัญชร	๑๑๐	•	พระปกคคัลบัญญัติ	๑๖๓
สุขาภิยาจนคาถา	๑๑๒	•	พระกถาวัตถุ	๑๖๓
ธัมมะจักกัปปะวัตตะระณะสุตตัง	๑๑๓	•	พระยมก	๑๖๔
อะนัตตะลักขะณะสุตตัง	๑๒๐	•	พระมหาปัฏฐาน	๑๖๔

สารบัญ

บังสุกุลตาย - บังสุกุลเป็น	๑๖๔	บทสรรเสริญพระธรรมคุณ (สรภัญญะ)	๒๒๔
ติลักษณาทิกาคา	๑๖๖	บทสรรเสริญพระสังฆคุณ (สรภัญญะ)	๒๒๕
มหาสมัยสูตร (ภาษาบาลี)	๑๖๗	ชยะลิตทิกาคา	๒๒๖
เมตตาทหลวงใหญ่	๑๗๖	คำบูชาในวันมาฆปุณณมี (เวียนเทียน)	๒๒๗
พระคาถามหาทิพยมนต์บทใหญ่	๑๘๙	คำบูชาในวันวิสาขปุณณมี (เวียนเทียน)	๒๒๙
บทนมัสการพระรัตนตรัย	๑๙๐	คำบูชาในวันอาสาฬหปุณณมี (เวียนเทียน)	๒๓๑
พระคาถามหาทิพยมนต์	๑๙๑		
บทสวดทิพยมนต์	๑๙๒	ศาสนพิธีต่างๆ	
ยอดพระกัณฑ์ไตรปิฎก ต้นฉบับเดิม	๑๙๗	คำขอขมาพระรัตนตรัย	๒๓๓
พระคาถาธารณปริตร	๒๐๒	วิธีบรรพชาอุปสมบท แบบเอสาหัง	๒๓๕
จุลชยยะมงคลคาถา (ไชยน้อย)	๒๐๕	อัญฐุบริหารและเครื่องใช้อื่นๆ	๒๔๐
คำไหว้บารมี ๓๐ ทิศ	๒๐๘	คำพินทุผ้า	๒๔๑
คาถาโพธิบาท ป้องกันภัย ๑๐ ทิศ	๒๑๐	คำอธิษฐานจำพรรษา	๒๔๑
คาถาหวานทราย	๒๑๒	คำสัตตาทะ	๒๔๑
อนุโมทนาวิธี	๒๑๓	พิธีบวชชี	๒๔๒
มงคลจกกวาฬน้อย	๒๑๔	คำขอบวชชี	๒๔๓
มงคลจกกวาฬใหญ่	๒๑๕	คำแปล คีล ๘	๒๔๕
กาละทานะสุตตะคาถา	๒๑๖	คำลาสิกขา	๒๔๕
เกณิยานุโมทนาคาถา	๒๑๗	คำสมาทานคีล ๕	๒๔๖
วิหาระทานะคาถา	๒๑๘	สิกขาบท ๕ ข้อ	๒๔๗
เทวะตาทิสสะทักขินานุโมทนาคาถา	๒๑๘	คำอาราธนาพระปริตร	๒๔๗
เทวะเทเวตาทิสัมมันตะนะคาถา	๒๑๙	คำอาราธนาธรรม	๒๔๘
อัคคัปปะสะทะสุตตะคาถา	๒๑๙	(คำกล่าวนิมนต์พระเทศน์)	
โมชะนะทานานุโมทนาคาถา	๒๒๐	คำถวายสังฆทาน	๒๔๙
อาทियะสุตตะคาถา	๒๒๐	คำถวายสังฆทานอุทิศให้แก่ผู้ตาย	๒๔๙
ระตะนัตตะยานุภาวาทิกาคา	๒๒๐	คำถวายผ้าบังสุกุล	๒๕๐
ถวายนอดิเรก	๒๒๑	คำถวายผ้ากฐิน	๒๕๐
ติโรกุททะกัณณะสุตตะคาถา	๒๒๑	คำถวายพระพุทธรูป	๒๕๑
บทนมัสการ	๒๒๓	คำถวายเครื่องอัญฐุบริหาร	๒๕๑
บทสรรเสริญพระพุทธรคุณ (สรภัญญะ)	๒๒๓	คำถวายกระหังสำหรับลอยประทีป	๒๕๒

สารบัญ

คำถวายเทียนพรรษา	๒๕๒	บทสวด บูชาพระประจำวันพฤหัสบดี	๓๑๕
คำถวายสังฆทาน และยารักษาโรค	๒๕๓	• บทสวด บูชาพระประจำวันศุกร์	๓๑๗
คำกรวดน้ำแบบสั้น	๒๕๓	• บทสวด บูชาพระประจำวันเสาร์	๓๑๙
การปฏิบัติต่อพระสงฆ์	๒๕๔	•	
ตำนานพระพุทธรูปชัยมงคล (พาหุง)	๒๕๕	• คติธรรมคำสอน	
มงคลที่ ๑	๒๕๕	• - หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต	๓๒๐
มงคลที่ ๒	๒๕๕	• - หลวงปู่ดูลย์ อตุโล	๓๒๒
มงคลที่ ๓	๒๕๘	• - หลวงปู่เหลื่อง ฉันทาคโม	๓๓๐
มงคลที่ ๔	๒๖๓	• การกราบพระรัตนตรัย	๓๓๗
มงคลที่ ๕	๒๖๘	•	
มงคลที่ ๖	๒๗๔	• ศาสนพิธีต่างๆ เพิ่มเติม	
มงคลที่ ๗	๒๗๙	• คำพินทุผ้า	๓๓๙
มงคลที่ ๘	๒๘๒	• คำอธิษฐานบริหาร	๓๓๙
	๒๘๗	• วิธีถอนคำอธิษฐาน	๓๔๐
เกียรติกรรณ	๒๙๒	• คำวิกัปบริหาร	๓๔๐
การแก้ปัญหาวีชีวิต	๒๙๒	• คำเสียดสละไตรจีวรล่วงราตรี	๓๔๑
คาถากันความทุกข์	๒๙๒	• คำเสียดสละอธิเรกจีวรล่วงราตรี ๑๐ วัน	๓๔๒
คติธรรมนำใจ	๒๙๒	• คำคืนจีวร	๓๔๒
		• คำเสียดสละอธิเรกบาตรล่วง ๑๐ วัน	๓๔๓
คติธรรม คำกลอน	๒๙๔	• กัปปิโยวิหาร	๓๔๓
คาถาบูชาพ่อแม่	๓๐๒	• คำขอนิสัย	๓๔๓
คุณบิดา มารดาครูบาอาจารย์	๓๐๒	• คำขอขมาโทษ	๓๔๔
ประวัติพระพุทธรูปบูชาประจำวัน		• อุโบสถ	๓๔๗
สำหรับพุทธศาสนิกชน	๓๐๗	• ปวารณา	๓๔๘
การบูชา	๓๐๗	• บุญพกิจแห่งปวารณา	๓๔๙
บทสวด บูชาพระประจำวันอาทิตย์	๓๐๘	• คำถวายผ้ากฐินทาน	๓๕๑
บทสวด บูชาพระประจำวันจันทร์	๓๐๙	• คำอุปโลกนั กฐิน	๓๕๑
บทสวด บูชาพระประจำวันอังคาร	๓๑๑	• ญัตติทุติยกรรมวาจา	๓๕๓
บทสวด บูชาพระประจำวันพุธ (กลางวัน)	๓๑๒	• คำกรานกฐิน	๓๕๔
บทสวด บูชาพระประจำวันพุธ (กลางคืน)	๓๑๓	• คำอนุโมทนา กฐิน	๓๕๔
		• รายชื่อผู้ร่วมบริจาค	๓๕๕

คำสวดบูชาพระบรมสารีริกธาตุ

วันทามิ ภัันเต เจตียัง ลัฟพัง ลัฟพัตถะ ฐาเน
สุปะติฏฐิตัง สารีรังกะธาตุง มะหาโพธิง พุทธะรูปัง ลักการัตถัง
อะหัง วันทามิ ธาตุโย อะหัง วันทามิ ลัฟพะโส
อิจเจตัง ระตะนัตตะยัง อะหัง วันทามิ ลัฟพะทา.

พุทธะปุชา มะหาเตชะวันโต
ธัมมะปุชา มะหัพัญญโญ
สังฆะปุชา มหาโกคาวะโ
ลิตธิชะโย ลิตธิลาโก
ลิตธิสุโข ภาวันตุ เต.

คำกล่าวบูชาพระรัตนตรัย

โย โส ภาคะวา

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้นพระองค์ใด,
เป็นพระอรหันต์ ดับเพลิงกิเลสเพลิงทุกข์
สิ้นเชิง, ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง,

สวากขาโต เยนะ

ภาคะวะตา ธัมโม,

พระธรรมเป็นธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์ใด, ตรัสไว้ดีแล้ว

สุปะฏิปันโน ยัสสะ

ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์ใด, ปฏิบัติดีแล้ว

ตัมมะยัง ภาคะวันตัง

สะธัมมัง สะสังฆัง,

อิเมหิ ลักกาเรหิ ยะถาระหัง

อาโรปีเตหิ อะภิปุชชยามะ,

ข้าพเจ้าทั้งหลายขอบูชาอย่างยิ่ง ซึ่ง
พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น, พร้อม
ทั้งพระธรรมและพระสงฆ์ ด้วยเครื่อง
สักการะทั้งหลายเหล่านี้ อันยกขึ้นตาม
สมควรแล้วอย่างไร,

สาธุ โน ภันเต ภาคะวา

สุจिरะปะรินิพพุโตปิ,

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ, พระผู้มีพระ
ภาคเจ้าแม้ปรินิพพานนานแล้ว, ทรงสร้าง
คุณอันสำเร็จประโยชน์ไว้แก่ข้าพเจ้า
ทั้งหลาย,

ปัจฉิมา ชะนะตานุกัมปะมานะสา, ทรงมีพระหฤทัยอนุเคราะห์แก่พวก

ข้าพเจ้า, อันเป็นชนรุ่นหลัง

อิเม ลักการเร ทุคคะตะป็นณา-
การะภูเต ปฏิกคัณหาตุ,

อัมหากัง ทีฆะรัตตัง
หิตายะ สุขายะ ฯ

ขอพระผู้มีพระภาคเจ้า, จงรับเครื่อง
ลักการะอันเป็นบรรณาการของคนยาก
ทั้งหลายเหล่านี้,

เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ข้าพเจ้า
ทั้งหลาย, ตลอดกาลนานเทอญฯ

ทำวัตรเช้า

อะระหัง สัมมาสัมพุทธโ
ภะคะวา,

พุทฺธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ.

สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม,

ธัมมัง นะมัสสามิ.

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต
สาวะกะสังโฆ,

สังฆัง นะมามิ.

พระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นพระอรหันต์,
ดับเพลิงกิเลสเพลิงทุกข์สิ้นเชิง, ตรัสรู้
ชอบได้โดยพระองค์เอง.

ข้าพเจ้าอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า,
ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน (กราบ)

พระธรรมเป็นธรรมที่พระผู้มีพระภาค
เจ้า, ตรัสไว้ดีแล้ว

ข้าพเจ้านมัสการพระธรรม (กราบ)

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า
ปฏิบัติดีแล้ว

ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์ (กราบ)

(ผู้เป็นหัวหน้ากล่าวแต่เพียงผู้เดียว)

ยะมัมหะ โข มะยัง ภะคะวันตัง สະระณัง คะตา, อุททิสสะ
ปัพพะชิตา โย โน ภะคะวา สัตถา, ยัสสะ จะ มะยัง ภะคะวะโต
ธัมมัง โรเจมะ, อิเมหิ สักกาเรหิ ตัง ภะคะวันตัง สละสัทธิธัมมัง
สะสาวะกะสังฆัง อะภิปุชชะยามะ.

ปุปพะภาคะนะมะการะ

(หันทะ มะยัง พุทธัสสะ ภะคะวะโต ปุปพะภาคะนะมะการัง กะโรมะ เส)

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต	ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์นั้น
อะระหะโต	ซึ่งเป็นผู้ไกลจากกิเลส
สัมมาสัมพุทธัสสะ ฯ	ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง

(ว่า ๓ ครั้ง)

พุทธานิถุติ

(หันทะ มะยัง พุทธานิถุติง กะโรมะ เส)

โย โส ตะถาคะโต	พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น พระองค์ใด เป็นผู้ไกลจากกิเลส,
อะระหัง สัมมาสัมพุทธโ	เป็นผู้ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง
วิชชาจะระณะสัมปันโน	เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชา และจรณะ
สุคะโต	เป็นผู้ไปแล้วด้วยดี

โลกะวิฑู

อะนุตตะโร ปุริสัทมมะสาระถิ

สัตถา เทวะมะนุสสานัง,

พุทโธ

ภะคะวา

โย อิมัง โลกัง สะเทวะกัง

สะมาระกัง สะพรัหมะกัง,

สัสสะมะณะพรัหมะณิง ปะชัง

สะเทวะมะนุสสัง สะยัง

อะภิญญา สัจฉิกัตวา

ปะเวเทสิ,

โย ธัมมัง เทเสสิ

อาทิกัลยาณัง

มัชฌะกัลยาณัง

ปะริโยสานะกัลยาณัง

สาตถัง สะพัยัญชะนัง

เกวะละปะริปุณณัง ปะริสุทัง

พรัหมะจะริยัง ปะกาเสสิ,

เป็นผู้รู้โลกอย่างแจ่มแจ้ง

เป็นผู้สามารถฝึกบุรุษที่สมควรฝึกได้
อย่างไม่มีใครยิ่งกว่า.

เป็นครูผู้สอนของเทวดา และมนุษย์
ทั้งหลาย

เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานด้วยธรรม

เป็นผู้มีความจำเริญ จำแนกธรรมสั่งสอน
สัตว์

พระผู้มิพระภาคเจ้าพระองค์ใด, ได้ทรง
ทำความดับทุกข์ให้แจ้งด้วยพระปัญญา
อันยิ่งเองแล้ว, ทรงสอนโลกนี้ พร้อมทั้ง
เทวดา, มารพรหม และหมู่สัตว์ พร้อมทั้ง
สมณพราหมณ์, พร้อมทั้งเทวดาและ
มนุษย์ให้รู้ตาม,

พระผู้มิพระภาคเจ้าพระองค์ใด ทรง
แสดงธรรมแล้ว

ไฟระเะในเบื้องต้น

ไฟระเะในท่ามกลาง

ไฟระเะในที่สุด

ทรงประกาศพรหมจรรย์ คือแบบแห่ง
การปฏิบัติ อันประเสริฐ บริสุทธี บริบูรณ์
สิ้นเชิง พร้อมทั้งอรรถะ (คำอธิบาย)
 พร้อมทั้งพยัญชนะ (หัวข้อ)

ตะมะหัง ภาคะวันตัง
อะภิปุชชะยามิ,

ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่ง เฉพาะพระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์นั้น

ตะมะหัง ภาคะวันตัง
สิระสา นะมามิ,

ข้าพเจ้านอบน้อมพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น
ด้วยเคียรเกล้า

(กราบระลึกถึงคุณพระพุทธ)

ธัมมาภิตุติ

(หันทะ มะยัง ธัมมาภิตุติง กะโรมะ เส)

โย โส สักขาโต
ภาคะวะตา ธัมโม

พระธรรมนั้นใด เป็นสิ่งที่พระผู้มีพระภาคเจ้า
ได้ตรัสไว้ดีแล้ว

สันทิฏฐิโก

เป็นสิ่งที่ผู้ศึกษาและปฏิบัติ พึงเห็นได้ด้วยตนเอง

อะกาลิโก

เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ และให้ผลได้ไม่จำกัดกาล

เอหิปัสสิโก

เป็นสิ่งที่ควรกล่าวกับผู้อื่นว่า ท่านจงมาดูเถิด

โอปะนะยิโก

เป็นสิ่งที่ควรน้อมเข้ามาใส่ตัว

ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ,

เป็นสิ่งที่ผู้รู้ ก็รู้ได้เฉพาะตน

ตะมะหัง ธัมมัง อะภิปุชชะยามิ,

ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่ง เฉพาะพระธรรมนั้น

ตะมะหัง ธัมมัง สิระสา นะมามิ,

ข้าพเจ้านอบน้อมพระธรรมนั้นด้วย
เคียรเกล้า

(กราบระลึกถึงคุณพระธรรม)

สังฆาภิกฤติ

(หันทะ มะยัง สังฆาภิกฤติง กะโรมะ เส)

โย โส สุปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ	สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า นั้น หมู่ใด, ปฏิบัติดีแล้ว
อุชุปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ	สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า นั้น หมู่ใด, ปฏิบัติตรงแล้ว
ญายะปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ	สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า นั้น หมู่ใด, ปฏิบัติเพื่อรู้ธรรมเป็นเครื่องออก จากทุกข์แล้ว
สามิจิปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ	สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า นั้น หมู่ใด, ปฏิบัติสมควรแล้ว
ยะทิหัง	ได้แก่ บุคคลเหล่านี้ คือ
จัตตาริ ปุริสะยุคานิ	คู่แห่งบุรุษ ๔ คู่
อัญญะ ปุริสะปุคคะลา	นับเรียงตัวบุรุษได้ ๘ บุรุษ
เอสะ ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ	นั้นแหละ สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระ ภาคเจ้า
อาหุเนยโย	เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะ ที่เขานำมาบูชา
ปาหุเนยโย	เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขาจัดไว้ ต้อนรับ
ทักษิณเวยโย	เป็นผู้ควรรับทักษิณาทาน
อัญชะลีกะระณีโย	เป็นผู้ที่บุคคลทั่วไปควรทำอัญชลี

อะนุตตะรัง ปุณฺณิกเขตตัง
โลกัสสะ

เป็นเนื่อบานุญของโลกไม่มีบานุญอื่น
ยิ่งกว่า

ตะมะหัง สังฆัง อะภิปุชชยามิ

ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่ง เฉพาะพระสงฆ์
หมู่ นั้น

ตะมะหัง สังฆัง สิริสสา นมะมามิ,

ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์หมู่ นั้น ด้วย
เคียรเกล้า

(กราบระลึกถึงคุณพระสงฆ์)

ระตนะนัตตะยัปปะณามะคาถา

(หันทะ มะยัง ระตนะนัตตะยัปปะณามะคาถาโย เจวะ
สังเวคะวัตถุปะริทีปะกะปาฐัญจะ ภาณามะ เส)

* พุทฺโธ สุตฺโธ
กะรุณามะหัตถณะโว

พระพุทธเจ้าผู้บริสุทธิ์ มีพระกรุณาดุจ
ห้วงมหรรณพ

โยจันตาสุทฺธัพพะระ-
ญาณะโลจะโน

พระองค์ใดมีตาคือญาณอันประเสริฐ
หมดจดถึงที่สุด

โลกัสสะ ปาปุปะกิเลสสะฆาตะโก

เป็นผู้ฆ่าเสียซึ่งบาป และอุปกิเลสของ
โลก

วันทามิ พุทฺธัง
อะหะมาทะเรนะ ตัง

ข้าพเจ้าไหว้พระพุทธเจ้าพระองค์นั้น
โดยใจเคารพเอื้อเฟื้อ

ธัมโม ปะทีโป
วियะ ตัสสะ สัตถุโน

พระธรรมของพระศาสดา สว่างรุ่งเรือง
เปรียบดวงประทีป

โย มัคคะปากา มะตะเภทะภินนะโก	จำแนกประเภท คือมรรค ผล นิพพาน ส่วนใด
โลกุตตะโร โย จะ ตะทัตถะทีปะโน	ซึ่งเป็นตัวโลกุตตระ และส่วนใดที่ชี้แนว แห่งโลกุตตระนั้น
วันทามิ รัมมัง อะหะมาทะเรนะ ตัง	ข้าพเจ้าไหว้พระธรรมนั้น โดยใจเคารพ เอื้อเฟื้อ
สังฆโม สุขเขตตารักยะติ- เขตตะสังฆุญญิตโต	พระสงฆ์เป็นนาบุญอันยิ่งใหญ่นานาบุญ อันดีทั้งหลาย
โย ทิฏฐุละสันโต สุคะตานุโพทะโก	เป็นผู้เห็นพระนิพพาน ตรัสรู้ตามพระ สุคตหมู่ใด
โลลัปปะหีนโน อะริโย สุขเมธะโส	เป็นผู้ละกิเลสเครื่องโลเล เป็นพระอริยเจ้า มีปัญญาดี
วันทามิ สังฆัง อะหะมาทะเรนะ ตัง	ข้าพเจ้าไหว้พระสงฆ์หมู่หนึ่งโดยใจเคารพ เอื้อเฟื้อ
อิจจะวะเมกัันตะภิปุชชะเนยยะกัง วัตถุตตะยัง วันทะยะตาทิสังขะตัง ปุญญัง มะยา ยัง มะมะ สัพพูปัททะวา มา โหนตุ เว ตัสสะ ปะภาวะสิทธิยา.	บุญใดที่ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่ซึ่งวัตถุสาม, คือ พระรัตนตรัยอันควรบูชายิ่งโดยส่วนเดียว, ได้กระทำแล้วเป็นอย่างดีเช่นนี้ ๆ, ขออุปัทวะ (ความชั่ว) ทั้งหลาย, จงอย่า ได้มีแก่ข้าพเจ้าเลย, ด้วยอำนาจสำเร็จ อันเกิดจากบุญนั้น.

สังเวคะประริที่ปะกะปาฐะ

อิระ ตะถาคะโต โลเก อุปันโน อะระหัง สัมมาสัมพุทธโธ	พระตถาคตเจ้าเกิดขึ้นแล้วในโลกนี้ เป็นผู้ไกลจากกิเลส ตรัสรู้ชอบได้โดย พระองค์เอง
ธัมโม จะ เทสิโต นียยานิโก	และพระธรรมที่ทรงแสดงเป็นธรรม เครื่องออกจากทุกข์
อุปะสะมิโก ปะรินิพพานิโก	เป็นเครื่องสงบกิเลส เป็นไปเพื่อ ปรีนิพพาน
สัมโพธะคามิ สุคะตูปะเวทิตโต	เป็นไปเพื่อความรู้อพร้อม เป็นธรรมที่ พระสุคตประกาศ
มะยันตัง ธัมมัง สุตฺวา เอวัง ชานามะ ชาติปิ ทุกขา ชะราปิ ทุกขา มะระณัมปิ ทุกขัง	พวกเราเมื่อได้ฟังธรรมนั้นแล้ว จึงได้รู้ อย่างนี้ว่า แม้ความเกิดก็เป็นทุกข์ แม้ความแก่ก็เป็นทุกข์ แม้ความตายก็เป็นทุกข์
โสกะปะริทเวหะทุกขะโทมะนัส- สุปายาสาปิ ทุกขา,	แม้ความโศก ความรำไรรำพัน ความ ไม่สบายกาย ความไม่สบายใจ ความ คับแค้นใจก็เป็นทุกข์
อัปปิเยหิ สัมปะโยโค ทุกโข	ความประสพกับสิ่งไม่เป็นที่รักที่พอใจก็ เป็นทุกข์
ปิเยหิ วิปะโยโค ทุกโข	ความพลัดพรากจากสิ่งเป็นที่รักที่พอใจ ก็เป็นทุกข์

ยัมปิจันง นะ ละระติ
ดัมปิ ทุกขัง

มีความปรารถนาสิ่งใดไม่ได้สิ่งนั้น นั่นก็
เป็นทุกข์

สังขิตเตนะ ปัญญาปาทานักขันธา
ทุกขา

ว่าโดยย่ออุปาทานขันธทั้ง ๕ เป็นตัว
ทุกข์

เสยยะถิทัง

ได้แก่สิ่งเหล่านี้ คือ

รูปุปาทานักขันโธ

ขันธอันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือรูป

เวทนะอุปาทานักขันโธ

ขันธอันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือ
เวทนา

สังญญาอุปาทานักขันโธ

ขันธอันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือ
สังญญา

สังขารูปาทานักขันโธ

ขันธอันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือ
สังขาร

วิญญาณูปาทานักขันโธ

ขันธอันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือ
วิญญาณ

เยสัง परिญญาเย

เพื่อให้สาวกกำหนดรอบรู้อุปาทานขันธ
เหล่านี้เอง

ธระระมาโน โส ภาคะวา

จึงพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น เมื่อยังทรง
พระชนม์อยู่

เอวัง พะหุลัง สาวะเก วิเนติ

ย่อมทรงแนะนำสาวกทั้งหลาย เช่นนี้
เป็นส่วนมาก

เอวัง ภาคา จะ ปะนัสสะ
ภาคะวะโต สาวะเกสุ อะนุสาสะนึ
พะหุลา ปะวัตตะติ,

อนึ่ง คำสั่งสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้า
นั้น, ย่อมเป็นไปในสาวกทั้งหลาย, ส่วน
มากมีส่วนคือการจำแนกอย่างนี้ว่า,

รูปัง อะนิจจัง

เวทนา อะนิจจา

สัญญา อะนิจจา

สังขาร อะนิจจา

วิญญาณัง อะนิจจัง

รูปัง อนัตตา

เวทนา อนัตตา

สัญญา อนัตตา

สังขาร อนัตตา

วิญญาณัง อนัตตา

สัพเพ สังขาร อะนิจจา

สัพเพ ธัมมา อนัตตาทิ

เต (ตา) มะยัง โอตินณามะหะ

ชาติยา

ชะรามะระณะ

โสเกหิ ปะริเทเวหิ ทุกเขหิ

โทมะนัสเสหิ อุปายาเสหิ,

ทุกโขติณณา

ทุกขะปะเรตา

รูปไม่เที่ยง

เวทนาไม่เที่ยง

สัญญาไม่เที่ยง

สังขารไม่เที่ยง

วิญญาณไม่เที่ยง

รูปไม่ใช่ตัวตน

เวทนาไม่ใช่ตัวตน

สัญญาไม่ใช่ตัวตน

สังขารไม่ใช่ตัวตน

วิญญาณไม่ใช่ตัวตน

สังขารทั้งหลายทั้งปวงไม่เที่ยง

ธรรมทั้งหลายทั้งปวง ไม่ใช่ตัวตนดังนี้

พวกเราทั้งหลายเป็นผู้ถูกรอบงำแล้ว

โดยความเกิด

โดยความแก่ และความตาย

โดยความโศก ความรำไรรำพัน ความ

ไม่สบายกาย ความไม่สบายใจ ความ

คับแค้นใจทั้งหลาย

เป็นผู้ถูกความทุกข์หยังเอาแล้ว

เป็นผู้มีความทุกข์เป็นเบื้องหน้าแล้ว

อัปเปวะนามิมัสสะ เกวะลัสสะ
ทุกข์กัณฐัสสะ อันตะกิริยา
ปัญญาเยถาติ ฯ

ทำไฉน การทำที่สุดแห่งกองทุกข์ทั้งสิ้น
นี้ จะพึงปรากฏชัดแก่เราได้ ฯ

(สำหรับพระภิกษุ - สามเณรสด)

จิระปะรินิพพุตัมปิ
ตั้ง ภาคะวันตัง อุททิสสะ
อะระหันตัง สัมมาสัมพุทฺธัง,

เราทั้งหลายอุทิศเฉพาะพระผู้มีพระภาค
เจ้าผู้ไกลจากกิเลส ตรัสรู้ชอบได้โดย
พระองค์เองแม้ปรินิพพานนานแล้ว
พระองค์นั้น

สัทธา อะคารัสมา
อะนะการิยัง ปัพพะชิตา

เป็นผู้มีศรัทธาออกบวชจากเรือน ไม่
เกี่ยวข้องกับด้วยเรือนแล้ว

ตัสมิิง ภาคะวะติ
พรหมะจะริยัง จะรามะ

ประพฤติอยู่ซึ่งพรหมจรรย์ ในพระผู้
มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น

ภิกขุณัง ลิกขาสาชีวะ
สะมาป็นนา

ถึงพร้อมด้วยสิกขาและธรรมเป็นเครื่อง
เลี้ยงชีวิตของภิกษุทั้งหลาย

ตั้ง โน พรหมะจะริยัง อิมัสสะ
เกวะลัสสะ ทุกข์กัณฐัสสะ
อันตะกิริยาเยะ สังวัตตะตุ ฯ

ขอให้พรหมจรรย์ของเราทั้งหลายนั้น
จงเป็นไปเพื่อการทำที่สุดแห่งกองทุกข์
ทั้งสิ้นนี้ เทอญ ฯ

(สำหรับอุบาสก - อุบาสิกาสวด)

จิระปะรินิพพุตัมปิ ตัง ภะคะวันตัง สาระณังคะโต (ตา),	เราทั้งหลายเป็นผู้ถึงแล้วซึ่งพระผู้มีพระ ภาคเจ้า แม้ปรินิพพานนานแล้วพระองค์ นั้นเป็นสรณะ
ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ ตัสสะ ภะคะวะโต สาสะนัง ยะถาสะติ ยะถาพะลัง มะนะสิกะโรมะ อะนุปะฏิปัชชามะ,	ถึงพระธรรมด้วย ถึงพระสงฆ์ด้วย จักทำในใจอยู่ ปฏิบัติตามอยู่ซึ่งคำสั่ง สอนของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ตาม สติกำลัง
สา สา โน ประฏิปัตติ อิมัสสะ เกวะลัสสะ ทุกขักขันธัสสะ อันตะกิริยาเย สังวัตตะตุ ฯ	ขอให้การปฏิบัตินั้น ๆ ของเราทั้งหลาย จงเป็นไปเพื่อการทำที่สุดแห่งกองทุกข์ ทั้งสิ้นนี้ เทอญ ฯ

ตั้งขะณิกะปัจจะเวกขะณะปาฐะ

(หันทะ มะยัง ตั้งขะณิกะปัจจะเวกขะณะปาฐัง ภาณามะ เส)

ปะภูสิ้งขา โยนิโส	เราย่อมนพิจารณาโดยแยบคายแล้วนุ่งห่ม
จีวะรัง ปะภูเสวามิ	จีวร
ยาวะเทวะ สัตถัสสะปะภูฆาตายะ	เพียงเพื่อบำบัดความหนาว
อุณ्हัสสะ ปะภูฆาตายะ	เพื่อบำบัดความร้อน
ทังสะมะกะสะวาตาทะปะสิริง- สะปะสัสมผัสสานัง ปะภูฆาตายะ	เพื่อบำบัดลัมผัสอันเกิดจากเหลือบยุง ลมแดด และสัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย
ยาวะเทวะ หิริโกปิณะ	และเพียงเพื่อปกปิดอวัยวะอันให้เกิด
ปะภูจจาทะนัตถัง ฯ	ความละอาย.
ปะภูสิ้งขา โยนิโส	เราย่อมนพิจารณาโดยแยบคายแล้ว ฉัน
ปิณฑะปาตัง ปะภูเสวามิ	บิณฑบาต
เนวะ ท้าวายะ นะ มะทายะ	ไม่ให้เป็นไปเพื่อความเพลิดเพลิน สนุก
นะ มัตถะนายะ นะ วิภูสะนายะ	สนาน ไม่ให้เป็นไปเพื่อความเมามันเกิด กำลังทางกาย ไม่ให้เป็นไปเพื่อประดับ ไม่ให้เป็นไปเพื่อตกแต่ง
ยาวะเทวะ อิมัสสะ กายัสสะ	แต่ให้เป็นไปเพียงเพื่อความตั้งอยู่ได้แห่ง
ฐิติยา ยาปะนายะ	กายนี้ เพื่อความเป็นไปได้ของอัตตภาพ
วิหิงสุปะระติยา	เพื่อระงับเสียซึ่งความเบียดเบียน
พรหมะจะรียานุกะคหายะ	เพื่อจะอนุเคราะห์พรหมจรรย์
อิตติ ปุราณัญจะ เวทะนัง	ด้วยการทำอย่างนี้เราย่อมนระงับเสียได้
ปะภูหังขามิ นะวัญจะ	ซึ่งทุกข์เวทนาเก่า คือความหิวและไม่ทำ
เวทะนัง นะ อุปปาเทสสามิ	ทุกข์เวทนาใหม่ให้เกิดขึ้น

ยาศ์รา จะ เม ภาวิสสะติ
อะนะวัชชะตา จะ
ผาสุวิหาโร จาติ

อนึ่ง ความเป็นไปได้โดยสะดวกแห่ง
อัตตภาพนี้ด้วย, ความเป็นผู้หาโทษมิได้
ด้วย, และความเป็นอยู่โดยผาสุกด้วย,
จักมีแก่เรา, ดังนี้

ประภูสังขา โยนิโส
เสนาสะนัง ประภูเสวามิ

เราย่อมพิจารณาโดยแยบคายแล้วใช้สอย
เสนาสนะ

ยาวะเทวะ สีสัสสะ ประภูฆาตายะ
อุณ्हัสสะ ประภูฆาตายะ

เพียงเพื่อบำบัดความหนาว
เพื่อบำบัดความร้อน

ทั้งสะมะกะสะวาตาทะปะสิริง-
สะปะลัมผัสสานัง ประภูฆาตายะ

เพื่อบำบัดสัมผัสอันเกิดจากเหลือบ ยุง
ลม แดด และสัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย

ยาวะเทวะ อุตุปะริสสะยะ
วิโนทะนัง ประภูสัลลานารามัตถัง

เพียงเพื่อบรรเทาอันตรายจะพึงมีจากดิน
ฟ้า อากาศ และเพื่อความเป็นผู้ยินดี
อยู่ได้ในที่หลีกเลี่ยงสำหรับภาวนา

ประภูสังขา โยนิโส คิลานะ-
ปัจจะยะเภสัชชะปะริกขารัง
ประภูเสวามิ

เราย่อมพิจารณาโดยแยบคายแล้วบริโภค
เภสัช บริหารอันเกื้อกูลแก่คนไข้

ยาวะเทวะ อุปปันนานัง
เวยยาพาธิกานัง เวทะนานัง
ประภูฆาตายะ

เพียงบำบัดทุกขเวทนา อันบังเกิดขึ้นแล้ว
มีอาพาธต่าง ๆ เป็นมูล

อัปป์ยาปป์ชณะปะระมะตายาติ ฯ

เพื่อความเป็นผู้ไม่มีโรคเบียดเบียน
อย่างยิ่งดังนี้

กายะคะตาสะติภาวณะปาฐะ

(หันทะ มะยัง กายะคะตาสะติภาวณะปาฐัง ภาณามะ เส)

อะยัง โข เม กาโย	กายของเรา ^{นี้} แล
อุทัง ปาทะตะลา	เบื้องบนแต่ ^{นี้} พื้นเท้า ^{นี้} ขึ้นมา
อะโธ เกสมะตตะกา	เบื้องต่ำแต่ปลายผม ^{นี้} ลงไป
ตะจะปะริยันโต	มีหนังหุ้มอยู่ ^{นี้} เป็นที่ ^{นี้} สุดรอบ
ปุโร นานंपะการัสสะ อะสุจิโน	เต็มไปด้วย ^{นี้} ของไม่สะอาด มีประการต่างๆ
อตติ อิมัสมิง กายะ	มีอยู่ ^{นี้} ในกาย ^{นี้}
เกสา	คือผม ^{นี้} ทั้งหลาย
โลมา	คือขน ^{นี้} ทั้งหลาย
นะชา	คือเล็บ ^{นี้} ทั้งหลาย
ทันตา	คือฟัน ^{นี้} ทั้งหลาย
ตะโจ	คือหนัง
มังสัง	คือเนื้อ
นะหารู	คือเอ็น ^{นี้} ทั้งหลาย
อัญฐี	คือกระดูก ^{นี้} ทั้งหลาย
อัญฐิมิถุขัง	เยื่อ ^{นี้} ในกระดูก
วักกัง	ม้าม
หะทะยัง	หัวใจ
ยะกะนัง	ตับ
กิโลมะกัง	พังพืด
ปีหะกัง	ไต

ปีปผาสั่ง	ปอด
อันทัง	ไต้ใหญ่
อันทะคุณัง	ไต้น้อย
อุทะริยั้ง	อาหารใหม่
กะรีสั่ง	อาหารเก่า
มัดตะเก มัดตะลุงคัง	เยื่อในสมองศีรษะ
ปีตตั้ง	น้ำดี
เสมหัง	น้ำเสลด
บุพโพ	น้ำเหลือง
โลหิตตั้ง	น้ำเลือด
เสโท	น้ำเหงื่อ
เมโท	น้ำมันชั้น
อัสสุ	น้ำตา
วะสา	น้ำมันเหลว
เขโพ	น้ำลาย
สิงฆาณิกา	น้ำมูก
ละสิกา	น้ำไขข้อ
มุตตั้ง	น้ำมูตร
เอวะ มะยั้ง เม กาโย	กายของเรา ^{นี้} อย่าง ^{นี้}
อุทธัง ปาทะตะลา	เบื้องบนแต่พื้นเท้า ^{ขึ้น} มา

อะโร เกสฆัตถกา

เบื้องต่ำแต่ปลายผมลงไป

ตะจะปะริยันโต

มีหนังหุ้มอยู่เป็นที่สุดรอบ

บุโรหานันปปะการัสสะ อะสุจิโนติ

เต็มไปด้วยของไม่สะอาด มีประการ
ต่าง ๆ อย่างนี้แล ฯ

อะภินหะปัจจะเวกขณะปาฐะ

(หันทะ มะยัง อะภินหะปัจจะเวกขณะปาฐัง ภาณามะ เส)

ชระธา รัมโมรมฺหิ

เรามีความแก่เป็นธรรมดา จะล่วงพ้น

ชระรัง อะนะตีโต (ตีตา)

ความแก่ไปไม่ได้

พฺยยาธิ รัมโมรมฺหิ

เรามีความเจ็บไข้เป็นธรรมดา จะล่วงพ้น

พฺยยาธิง อะนะตีโต (ตีตา)

ความเจ็บไข้ไปไม่ได้

มะระณะ รัมโมรมฺหิ

เรามีความตายเป็นธรรมดา จะล่วงพ้น

มะระณัง อะนะตีโต (ตีตา)

ความตายไปไม่ได้

สัพเพหิ เม ปิเยหิ มะนาเปหิ

เราจะละเว้นเป็นต่าง ๆ คือว่าเราจะ

นानาภาโว วินาภาโว

ต้องพลัดพรากจากของรักของเจริญใจ
ทั้งสิ้นไป

กัมมัสสะโกรมฺหิ กัมมะทายาโท

เรามีกรรมเป็นของ ๆ ตน มีกรรม เป็น

กัมมะโยนิ กัมมะพันธุ

ผู้ให้ผล มีกรรมเป็นแดนเกิด มีกรรม

กัมมะประฏิสสะระเณ,

เป็นผู้ติดตาม มีกรรมเป็นที่พึงอาศัย

ยัง กัมมัง กะริสสามิ
กัลยาณัง วา ปาปะกัง วา
ตัสสะ ทายาโท ภาวิสสามิ,
เอวัง อัมเหติ อะภินัน्हัง
ปัจจะเวกขิตตัพพัง.

เราจักทำกรรมอันใดไว้ เป็นบุญหรือเป็น
บาป เราจักเป็นทายาท คือว่าเราจักต้อง
ได้รับผลของกรรมนั้นๆ สืบไป

เราทั้งหลาย ควรพิจารณาอย่างนี้ทุกวันๆ
เถิด ฯ

พรหมะวิหาระพระระณปาฐะ

อะหัง สุขิโต โหมิ,
นิททุกโข โหมิ,
อะเวโร โหมิ,
อัปฺยาปฺชโณ โหมิ,
อะนีโฆ โหมิ,
สุขี อตฺตานิํง ปะริหะรามิ,
สัพเพ สัตตา สุขิตา โหนตุ,

สัพเพ สัตตา อะเวรา โหนตุ,
สัพเพ สัตตา อัปฺยาปฺชมา
โหนตุ,
สัพเพ สัตตา อะนีมา โหนตุ,

สัพเพ สัตตา สุขี อตฺตานิํง
ปะริหะรันตุ,

ขอให้ข้าพเจ้าจงเป็นผู้ถึงสุข,
จงเป็นผู้ไร้ทุกข์,
จงเป็นผู้ไม่มีเวร,
จงเป็นผู้ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน,
จงเป็นผู้ไม่มีทุกข์,
จงรักษาตนอยู่เป็นสุขเถิด,
ขอสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงจงเป็นผู้ถึง
ความสุข,
ขอสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงจงเป็นผู้ไม่มีเวร,
ขอสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงจงอย่าได้เบียดเบียน
ซึ่งกันและกัน,
ขอสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงจงเป็นผู้ไม่มีทุกข์,
(ทั้งกายและใจ)
ขอสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงจงรักษาตนอยู่
เป็นสุขเถิด,

สัพเพ สัตตา สัพพะทุกขา
ปะมุจจันตุ,

ขอสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงจงพ้นจากทุกข์
ทั้งมวล,

สัพเพ สัตตา ลัทธะสัมปัตติโต
มา วิคัจฉันตุ,

ขอสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงจงอย่าได้พวาก
จากสมบัติอันตนได้แล้ว,

สัพเพ สัตตา กัมมัสสะกา
กัมมะทายาทา,

สัตว์ทั้งหลายทั้งปวงมีกรรมเป็นของ ๆ
ตน มีกรรมเป็นผู้ให้ผล,

กัมมะโยนี กัมมะพันธู
กัมมะประฏิสะระณา,

มีกรรมเป็นแดนเกิด มีกรรมเป็นผู้ติดตาม
มีกรรมเป็นที่พึงอาศัย,

ยัง กัมมัง กะริสสันติ
กัลยาณัง วา ปาปะกัง วา
ตัสสะ ทายาทา ภาวิสสันติ,

จักทำกรรมอันใดไว้ เป็นบุญหรือเป็นบาป
จักต้องเป็นผู้ได้รับผลของกรรมนั้น
สืบไป

บทพิจารณาสังขาร

(สวดทำยทำวัตรเช้า-เย็น หรือก่อนเข้านอน)

สัพเพ สังขารา อะนิจจา

สังขารคือร่างกายจิตใจ แลรูปธรรม
นามธรรมทั้งหมดทั้งสิ้น มันไม่เที่ยง
เกิดขึ้นแล้วแก่เจ็บตายไป

สัพเพ สังขารา ทุกขา

สังขารคือร่างกายจิตใจ แลรูปธรรม-
นามธรรมทั้งหมดทั้งสิ้น มันเป็นทุกข์
ทนยาก เพราะเกิดขึ้นแล้วแก่เจ็บตายไป

สัพเพ ธัมมา อนัตตา

สิ่งทั้งหลายทั้งปวง ทั้งที่เป็นสังขาร
แลมิใช่สังขาร ทั้งหมดทั้งสิ้น ไม่ใช่ตัว
ไม่ใช่ตน ไม่ควรถือว่าเรา ว่าของเรา
ว่าตัวว่าตนของเรา

อะธวัง ชีวิตัง

ชีวิตเป็นของไม่ยั่งยืน

ธวัง มาระธัง

ความตายเป็นของยั่งยืน

อะวัสสัง มายา มหิตตัพพัง

อันเราจะพึงตายเป็นแท้

มหารณะปริโยสานัง เม ชีวิตัง

ชีวิตของเรามีความตายเป็นที่สุครอบ

ชีวิตัง เม อนิยะตัง

ชีวิตของเราเป็นของไม่เที่ยง

มหารธัง เม นิยะตัง

ความตายของเราเป็นของเที่ยง

วตตะ

ควรที่จะสังเวช

อะยัง กาโย

ร่างกายนี้

อะจรััง

มิได้ตั้งอยู่นาน

อะเปตะวิญญาเณ

ครั้นปราศจากวิญญาณ

จุกาทะ

อันเขาทิ้งเสียแล้ว

อะทิสเสตติ

จักนอนทับ

ปะฐะวิง

ซึ่งแผ่นดิน

กะลิงคะรัง อิวะ

ประคูดั่งว่าท่อนไม้ แลท่อนฟืน

นิริตถัง ฯ

หาประโยชน์มิได้ ฯ

เจริญพรหมวิหาร

สัพเพ สัตตา

สัตว์ทั้งหลายที่เป็นเพื่อนทุกข์ เกิดแก่เจ็บ
ตายด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น เราอุทิศบุญ
กุศลของเราให้หมดด้วยกัน

อะเวรา

จงเป็นสุข ๆ เถิด อย่าได้มีเวรแก่กัน
และกันเลย

อะโรคา

จงเป็นสุข ๆ เถิด อย่าได้มีความเจ็บไข้
ลำบากกาย ลำบากใจเลย

อัปยาปัชฌา

จงเป็นสุข ๆ เถิด อย่าได้พยายาม
เบียดเบียนซึ่งกันและกันเลย

อะนีฆา

จงเป็นสุข ๆ เถิดอย่าได้มีความทุกข์กาย
ทุกข์ใจเลย

สุขี อตตานัง परिหะรันตฺ

จงมีความสุขกายสุขใจ รักษาตนให้พ้น
จากทุกข์ภัยทั้งสิ้นนี้ เทอญฯ

ปัตติทานะคาถา

(พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๔)

(หันทะ มะยัง ปัตติทานะคาถาโย ภาณามะ เส)

บุญญัสสีทานิ กะตัสสะ
ยานัญญานิ กะตานิ เม,
เตสญฺจะ ภาคิโน โหนตฺ
สัตตานันตาทปะมาณะกา,

ขอสัตว์ทั้งหลายไม่มีที่สุดไม่มีประมาณ,
จงเป็นผู้มีส่วนแห่งบุญที่ข้าพเจ้าได้ทำใน
บัดนี้, แลแห่งบุญทั้งหลายอื่น ที่ข้าพเจ้า
ได้ทำแล้ว,

เย ปิยา คุณะวันตา จะ
มัยหัง มาตาปิตาทะโย
ทิฏฐา เม จาปะยะทิฏฐา วา,
อัญญะ มัชฌัตตะเวรีโน
สัตตะ ติฏฐันตติ โลกัสสมิง,

เตภุมมา จะตุโยนิกา
ปัญญะจะจะตุโวการา
สังสะรันตะ ภาวะภาวะ
ญาดัง เย ปัตติตานัมเม

อะนุโมทนต์ุ เต สะยัง
เย จิมัง นัปปะชานันตติ

เทวา เตสัง นิเวทะยุง
มะยา ทินนानะ ปุญญานัง
อะนุโมทะนะเหตุนา,

สัพเพ สัตตะ สะทา โหนตุ
อะเวรา สุขะชีวิโน,
เขมัพปะทัญจะ ปัพโปนตุ
เตสาสา ลีชณะตัง สุภา ฯ

คือชนเหล่าใดเป็นที่รักผู้มีคุณ
มีมารดาและบิดาของข้าพเจ้า เป็นต้น
ที่ข้าพเจ้าได้เห็น หรือแม่ไม่เห็น,
และสัตว์ทั้งหลายอื่นที่เป็นกลาง แลมีเวร
กันตั้งอยู่ในโลก,

เกิดในภูมิ ๓ เกิดในกำเนิด ๔
มีชั้น ๕ แลชั้น ๑ แลชั้น ๔
ท่องเที่ยวอยู่ในภพน้อยแลภพใหญ่
สัตว์เหล่าใดทราบการให้ส่วนบุญของ
ข้าพเจ้าแล้ว,

ขอสัตว์เหล่านั้นจงอนุโมทนาทานเองเถิด,
ก็สัตว์เหล่าใดยอมไม่ทราบการให้ส่วน
บุญของข้าพเจ้านี้,

ขอเทพทั้งหลายพึงแจ้งแก่สัตว์เหล่านั้น
เพราะเหตุคืออนุโมทนาบุญทั้งหลาย
ที่ข้าพเจ้าให้แล้ว

ขอสัตว์ทั้งปวงจงอย่ามีเวร อยู่เป็นสุข
เสมอเถิด

แล จงถึงทางอันเกษมเถิด
ขอความหวังอันดีของสัตว์เหล่านั้น
จงสำเร็จเทอญ ฯ

ปัตติทานะคาถา

(หันทะ มะยัง เทวะตาทินัง ปัตติทานัง กะโรมะ เส)

ยา เทวะตา สันติ
วิหาระวาสินี ฐุเป ฆะเร
โพธิฆะเร ตะหิง ตะหิง,
ตา รัมมะทาเนนะ ภาวันตุ
ปุชิตา โสตถิง กะโรนเตธะ
วิหาระมัตถะเล,
เถรา จะ มัชฌา นะวะกา
จะ ภิกขะโว สารามิกา
ทานะปะตี อุปาสะกา,
คามา จะ เทสา นิคะมา
จะ อิสสะรา สัปปาณะภูตา
สุชิตา ภาวันตุ เต,
ชะลาพุชา เยปิ จะ
อันทะสัมภะวา สังเสทะชาตา
อะถะโวปะปาติกา,
นียยานิกัง รัมมะวะรัง
ปะฏิจจะ เต สัฟเพปิ
ทุกขัสสะ กะโรนตุ สังขะยัง ฯ

เทพยดาทั้งหลายเหล่าใด มีปกติอยู่ใน
วิหาร สิ่งสถิตที่เรือนพระสถูปที่เรือนโพธิ์
ในที่นี่ ฯ

เทพยดาทั้งหลายเหล่านั้นเป็นผู้อันเรา
ทั้งหลายบูชาแล้ว ด้วยธรรมทาน ขอจง
ทำซึ่งความเจริญในมณฑลวิหารนี้

พระภิกษุทั้งหลาย ที่เป็นเถระกัฎฐิ ที่เป็น
ปานกลางกัฎฐิ ที่ยังใหม่กัฎฐิ อุบาสก
อุบาสิกาทั้งหลาย

ที่เป็นทานาบดี พร้อมด้วยอารามิกชน
กัฎฐิ ชนชั้นทั้งหลายเหล่านั้น จงเป็น
ผู้มีความสุขทุกเมื่อเถิด,

ลัทธิทั้งหลายที่เกิดจากกรรมกัฎฐิ, ที่เกิด
จากฟองไขกัฎฐิ, ที่เกิดในเถ้าโคลกัฎฐิ, ที่
เกิดขึ้นโตที่เดียวกัฎฐิ,

ลัทธิทั้งหลายแม้ทั้งปวงเหล่านั้นได้อาศัย
ซึ่งธรรมอันประเสริฐ เป็นนियานิคธรรม
ประกอบในอันนำผู้ปฏิบัติให้ออกจาก
สังสารทุกข์ จงกระทำซึ่งความสิ้นไป
พร้อมแห่งทุกข์เถิด

ฐาตุ จิรัง สะตัง รัมโม
รัมมัทธะรา จะ ปุคคะลา

สังโฆ โหตุ สะมัคโค ะ
อตัถายะ จะ หิตายะ จะ

อัมเห รักขะตุ สัทรัมโม
สัพเพปิ รัมมะจาริโน

วุฑฒิง สัมปาปุณเณยยามะ
รัมเม อะริยัปปะเวทิตะ ะ

ปะสันนา โหนตุ สัพเพปิ
ปาณิโน พุทธะสาสนะ

สัมมา ธารัง ปะเวจันโต
กาเลเทโว ปะวัสสะตุ

วุฑฒิ ภาวายะ สัตตานิ
สะมิทัง เนตุ เมทะนิง

มาตาปิตา จะ อตัระชัง
นิจัจจ รักขันติ ปุตตะกัง

เอวัง รัมเมนะ ราชาโน
ปะชัง รักขันตุ สัพพะทา

ขอกรรมของสัตบุรุษทั้งหลายจงตั้งอยู่
นาน อนึ่ง ขอบุคคลทั้งหลายผู้ทรงไว้ซึ่ง
กรรมดำรงอยู่

ขอพระสงฆ์จงมีความสามัคคีพร้อม
เพรียงกันในอันทำประโยชน์ สิ่งอัน
เกื้อกูลเกิด

ขอพระกรรมจงรักษาไว้ซึ่งเราทั้งหลาย
และจงรักษาไว้ซึ่งบุคคลผู้ประพฤดีซึ่ง
กรรมแม้ทั้งปวง

ขอเราทั้งหลายพึงถึงพร้อมซึ่งความเจริญ
ในธรรมที่พระอริยเจ้า, ประกาศไว้แล้ว,

ขอสรรพสัตว์ทั้งหลายทั้งปวง,
จงเป็นผู้เลื่อมใสในพระพุทธานุศาสนะ

ขอฝนทั้งหลายจงหลั่งลงตกต้องตาม
ฤดูกาล

ขอฝนจงนำความสำเร็จมาสู่พื้นปฐพี,
เพื่อความเจริญแก่สัตว์ทั้งหลาย

มารดาและบิดาย่อมรักษาบุตร ที่เกิด
ในตนเป็นนิจันใด

ขอพระราชารักษาปกครองประชาชน, โดย
ชอบธรรมในกาลทุกเมื่อฉันนั้น ตลอดกาล

สังเขปะปัตติทานะคาถา

(หันทะ มะยัง สังเขปะปัตติทานะคาถาโย ภาณามะ เส)

สัพเพ สัตตา สทา โหนตุ
อะเวรา สุขะชีวีโน,

ขอสัตว์ทั้งหลาย จงอย่าได้มีเวรต่อกัน
และกัน เลยจงเป็นผู้ดำรงชีพอยู่เป็นสุข
ทุกเมื่อเถิด

กะตัง ปุญญะผะลัง มัยหัง
สัพเพ ภาคี ภาวันตุ เต ฯ

ขอสัตว์ทั้งหลาย จงเป็นผู้ได้เสวยผลบุญ
ที่ข้าพเจ้าได้บำเพ็ญด้วยกาย วาจา ใจ
แล้วนั้นเทอญ ฯ

สุมังคะละคาถา

(หันทะ มะยัง สุมังคะละคาถาโย ภาณามะ เส)

โหดุ สัพพัง สุขังคะลัง
รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะพุทธานุภาวนะ
โสตถิ โหนตุ นิรันตะรัง.

ขอศุภมงคลทั้งสิ้นจงบังเกิดมี ขอเหล่า
เทพยดาทั้งหลาย จงคุ้มครองรักษา
ด้วยอานุภาพแห่งพระพุทธเจ้าทั้งปวง
ขอความสวัสดิ์ทั้งหลายจงมีชั่วนิรันดร์

โหดุ สัพพัง สุขังคะลัง
รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะธัมมานุภาวนะ
โสตถิ โหนตุ นิรันตะรัง.

ขอศุภมงคลทั้งสิ้นจงบังเกิดมี ขอเหล่า
เทพยดาทั้งหลาย จงคุ้มครองรักษา
ด้วยอานุภาพแห่งพระธรรมทั้งปวง
ขอความสวัสดิ์ทั้งหลายจงมีชั่วนิรันดร์

โหนดุ สัพพัง สุขังคะลัง
รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะสังฆานุภาวนะ
โสตถิ โหนตุ นิรันตะรัง.

ขอศุภมงคลทั้งสิ้นจงบังเกิดมี ขอเหล่า
เทพยดาทั้งหลาย จงคุ้มครองรักษา
ด้วยอานุภาพแห่งพระสงฆ์ทั้งปวง
ขอความสวัสดิ์ทั้งหลายจงมีชั่วนิรันดร์ ฯ

พระคาถาเมตตาทหลวง

แม่เมตตาทตนเอง

อะหัง สุขีโต โหมิ

นิททุกโข โหมิ

อะเวโร โหมิ

อัปฺยาปฺชโณ โหมิ

อะนีโฆ โหมิ

สุขี อุตฺตานิัง ปะริหะรามิ ฯ

แม่เมตตาให้สรรพสัตว์

สัพเพ สัตตา สัพเพ ปาณา

สัพเพ ภูตา สัพเพ ปุคคะลา

สัพเพ อุตตะภาวะะปะริยาปฺนนา

สัพพา อิตถิโย สัพเพ ปุริสา

สัพเพ อะริยา สัพเพ อะนะริยา

สัพเพ เทวา สัพเพ มะนุสสา

สัพเพ วินิปาติกา

อะเวรา อัปฺยาปฺชณา อะนีฆา

สุขี อุตฺตานิัง ปะริหะรันตุ ฯ

แม่กรุณา

ลัทธิเพ ลัทธิตา ลัทธิเพ ปาณา ลัทธิเพ ภูตา ลัทธิเพ ปุคคะลา
ลัทธิเพ อุตตะภาวปะริยาปันนา ลัทธิพา อิตถิโย ลัทธิเพ ปุริสา
ลัทธิเพ อะริยา ลัทธิเพ อะนะริยา ลัทธิเพ เทวา ลัทธิเพ มะนุสสา
ลัทธิเพ วินิปาติกา อะลาภา ปะมุญจันตุ
อะยะสา ปะมุญจันตุ นินทา ปะมุญจันตุ ลัทธิพะทุกขา ปะมุญจันตุ.

แม่มุทิตา

ลัทธิเพ ลัทธิตา ลัทธิเพ ปาณา ลัทธิเพ ภูตา ลัทธิเพ ปุคคะลา
ลัทธิเพ อุตตะภาวปะริยาปันนา ลัทธิพา อิตถิโย ลัทธิเพ ปุริสา
ลัทธิเพ อะริยา ลัทธิเพ อะนะริยา ลัทธิเพ เทวา ลัทธิเพ มะนุสสา
ลัทธิเพ วินิปาติกา ลัทธิระสัมปัตติโต มา วิคัจฉันตุ, ลัทธิระยะสะโต มา
วิคัจฉันตุ, ลัทธิระปะสังสะโต มา วิคัจฉันตุ, ลัทธิระสุขา มา วิคัจฉันตุ.

แม่อุเบกขา

ลัทธิเพ ลัทธิตา ลัทธิเพ ปาณา ลัทธิเพ ภูตา ลัทธิเพ ปุคคะลา
ลัทธิเพ อุตตะภาวปะริยาปันนา ลัทธิพา อิตถิโย ลัทธิเพ ปุริสา
ลัทธิเพ อะริยา ลัทธิเพ อะนะริยา ลัทธิเพ เทวา ลัทธิเพ มะนุสสา
ลัทธิเพ วินิปาติกา กัมมัสสะกา, กัมมะทายาทา,
กัมมะโยนี, กัมมะพันธุ, กัมมะปะฏิสะระธนา, ยัง กัมมัง กะวิสสันติ,
กัลยานัง วา ปาปะกัง วา, ตัสสะ ทายาทา ภาวิสสันติ.

จะตุรปปะมัญญาปาโล

บทแผ่เมตตา สឹทศ โดยไม่มีประมาณ

อัสถิ โข เตนะ ภะคะวะตา ชานะตา ปัสสะตา อะระหะตา
ลัมมาลัมพุทเธนะ, จะตัสโส อัมปะมัญญาโย ลัมมะทักขาตา.

อิธะ ภิกขุ เมตตาสะหะคะเตนะ เจตตะสา, เอกัง ทิสัง พระริตฺวา
วิหะระติ, ตะถา ทุติยัง ตะถา ตะติยัง ตะถา จะตุตถัง, อิติ อุทตะมะโร
ติริยัง ลัมพะติ ลัมพัตตะตายะ ลัมพาวันตัง โลกัง. เมตตาสะหะคะ
เตนะ เจตตะสา, วิปุเลนะ มะหัคคะเตนะ อัมปะมาเถนะ อะเวเรนะ
อัปฺยาปฺชเณนะ พระริตฺวา วิหะระติ.

ภะรุธาสะหะคะเตนะ เจตตะสา, เอกัง ทิสัง พระริตฺวา วิหะระติ,
ตะถา ทุติยัง ตะถา ตะติยัง ตะถา จะตุตถัง, อิติ อุทตะมะโร ติริยัง
ลัมพะติ ลัมพัตตะตายะ ลัมพาวันตัง โลกัง, ภะรุธาสะหะคะเตนะ
เจตตะสา วิปุเลนะ มะหัคคะเตนะ อัมปะมาเถนะ อะเวเรนะ อัปฺยา-
ปฺชเณนะ พระริตฺวา วิหะระติ.

มุทิตาสะหะคะเตนะ เจตตะสา, เอกัง ทิสัง พระริตฺวา วิหะระติ,
ตะถา ทุติยัง ตะถา ตะติยัง ตะถา จะตุตถัง, อิติ อุทตะมะโร
ติริยัง ลัมพะติ ลัมพัตตะตายะ ลัมพาวันตัง โลกัง, มุทิตาสะหะ
คะเตนะ เจตตะสา วิปุเลนะ มะหัคคะเตนะ อัมปะมาเถนะ อะเวเรนะ
อัปฺยาปฺชเณนะ พระริตฺวา วิหะระติ.

อุปกษาสหะคะเตนะ เจตเสสา, เอกัง ทิสัง พระริตฺวา วิหะระติ,
ตะถา ทุติยํ ตะถา ตะติยํ ตะถา จะตฺตถัง, อิติ อุทตะมะโ
ติริยํ ลัप्พะธิ ลัप्พัตตะตายะ ลัप्พะวันตัง โลกัง, อุปกษาสหะ-
คะเตนะ เจตเสสา, วิปุเลนะ มะหัคคะเตนะ อัมปะเ มาเณนะ อะเวเรนะ
อัปฺปิยาปฺปิชเณนะ พระริตฺวา วิหะระติ.

อิมมา โข เตนะ ภะคะวะตา ชานะตา ปัสสะตา อะระหะตา
สัมมาสัมพุทฺธเณนะ, จะตฺตสโส อัมปะเมญฺญาโย สัมมะทักขาตาติ.

แนะวิธีละนิมิต

ถามหลวงปู่ต่อมาอีกว่า “นิมิตทั้งหลายแหละ หลวงปู่บอกว่ายังเป็นของ
ภายนอกทั้งหมด จะเอามาทำอะไรยังไม่ได้ ถ้าติดอยู่ในนิมิตนั้นก็ยังไม่
ไม่ก้าวต่อไปอีก จะเป็นด้วยเหตุที่กรรมอยู่ในนิมิตนี้มานานหรืออย่างไรจึง
หลีกไม่พ้น นั่งภาวนาที่ไร พอจิตจะรวมสงบก็เข้าถึงภาวะนั้นทันที หลวงปู่โปรดได้
แนะวิธีละนิมิตด้วยว่า ทำอย่างไรจึงจะได้ผล”

หลวงปู่พูดว่า.. “เออ! นิมิตบางอย่างมันก็สนุกดี น่าเพลิดเพลินอยู่หรอก
แต่ถ้าติดอยู่แค่นั้น มันก็เสียเวลาเปล่า วิธีละได้ง่ายๆ ก็คือ อย่าไปดูสิ่งที่ถูกเห็น
เหล่านั้น ให้ดูผู้เห็น แล้วสิ่งที่อยากเห็นก็จะหายไปเอง...”

(จากหนังสือ “หลวงปู่ฝากไว้” โดย หลวงปู่ดูลย์ อตุโล)

กรวดน้ำอิมินา

อิมินา ปุณฺณกะกัมเมนะ, ด้วยเดชะผลบุญแห่งข้า อุทิศไปนี้, ขอให้ไปค้าชูชูดหนุน, คุณบิดามารดา ครูอุปัชฌาย์ อาจารย์, พระมหากษัตริย์ มิตรรักสนิท เพื่อนสหายล้นนอຍใหญ่, พระภูมิเจ้าที่, เจ้ากรุงพาลี, พระนาง ธรณี, พระนางคงคา, พระยามัจจุราช, นายนิริยะบาล, นายพันธุละเสนาบดี, กับทั้งท้าวจตุโลกะบาลทั้งสี่, ศิริคุตะอำมาตย์, ชั้นจาตุมหาราชิกา, เบื้องบน จนถึงที่สุดมหาพรหม, เบื้องต่ำตั้งแต่อเวจีขึ้นมา, จนถึงมนุษย์โลก, โดยรอบ สุดขอบจักรวาล, อนันตจักรวาล, ท่านทั้งหลายที่ต้องทุกข์, ขอให้พ้นจาก ทุกข์, ท่านทั้งหลายที่ได้สุข ขอให้สุขยิ่ง ๆ ขึ้นไป, ด้วยเดชะผลบุญ, แห่งข้าฯ อุทิศไปนี้, ขอให้จงเป็นอุปนิสัย, เป็นปัจจัย, เพื่อจะกระทำให้แจ้ง, ซึ่งพระนิพพาน, ในปัจจุบัน และอนาคตกาลนี้เทอญฯ.

ทำวัตรเย็น

พุทธรูปบูชา มหาเตชวันโต
ธัมมบูชา มหัทธปัญญ
สังฆบูชา มหาโกคาวะโห
ลิตธิชโย ลิตธิลาโก
ลิตธิสุโข ภาวันตุ เต.

คำกล่าวบูชาพระรัตนตรัย

โย โส ภาคะวา
อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้นพระองค์ใด, เป็น
พระอรหันต์ ดับเพลิงกิเลสเพลิงทุกข์
สิ้นเชิง, ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง,

สวากขาโต เยนะ
ภาคะวะตา ธัมโม

พระธรรมเป็นธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์ใด, ตรัสไว้ดีแล้ว

สุปฏิปันโน ยัสสะ
ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์ใด, ปฏิบัติดีแล้ว

ธัมมะยัง ภาคะวันตัง
สะธัมมัง สะสังฆัง
อิเมหิ สักกาเรหิ ยะถาระหัง
อาโรปีเตหิ อะภิปุชชะยามะ,

ข้าพเจ้าทั้งหลายขอบูชาอย่างยิ่ง ซึ่ง
พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น, พร้อม
ทั้งพระธรรมและพระสงฆ์ด้วยเครื่อง
สักการะทั้งหลายเหล่านี้ อันยกขึ้น
ตามสมควรแล้วอย่างไร

สาธุ โน ภัณฑะ ภาคะวา
สุจิระประรินิพพุโตปิ

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ, พระผู้มีพระ
ภาคเจ้าแม้ปรินิพพานนานแล้ว, ทรง
สร้างคุณอันสำเร็จประโยชน์ไว้แก่ข้าพเจ้า
ทั้งหลาย

ปัจฉิมา ชะนะตานุภัมปะมานะสา,

ทรงมีพระหฤทัยอนุเคราะห์แก่พวก
ข้าพเจ้า, อันเป็นชนรุ่นหลัง

อิเม ลักกาเร
ทุคคะตะป็นณาการะภูเต
ปฏิกคัณหาตุ,

ขอพระผู้มีพระภาคเจ้า, จงรับเครื่อง
สักการะอันเป็นบรรณาการของคนยาก
ทั้งหลายเหล่านี้,

อัมหากัง ทีฆะรัตตัง
หิตายะ สุขายะ ฯ

เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ข้าพเจ้า
ทั้งหลาย, ตลอดกาลนานเทอญ ฯ

คำบูชาพระรัตนตรัย

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ
ภาคะวา,

พระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นพระอรหันต์,
ดับเพลิงกิเลสเพลิงทุกข์สิ้นเชิง, ตรัสรู้
ชอบได้โดยพระองค์เอง

พุทฺธัง ภาคะวันตัง อะภิวาเทมิ.

ข้าพเจ้าอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า, ผู้รู้
ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน (กราบ)

สวากขาโต ภาคะวะตา ธัมโม,

พระธรรมเป็นธรรมที่พระผู้มีพระภาค
เจ้า, ตรัสไว้ดีแล้ว

ธัมมัง นะมัสสามิ.

ข้าพเจ้านมัสการพระธรรม (กราบ)

สุปะฏิปันโน ภาคะวะโต
สวาระกะสังโฆ,

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า,
ปฏิบัติดีแล้ว

สังฆัง นะมามิ.

ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์ (กราบ)

(ผู้เป็นหัวหน้ากล่าวแต่เพียงผู้เดียว)

ยะมัมหะ โข มะยัง ภาคะวันตัง สาระณัง คตะตา, อุททิสสะ
ปัพพะชิตา โย โน ภาคะวา สัตถา, ยัสสะ จะ มะยัง ภาคะวะโต
ธัมมัง โรเจมะ, อิเมหิ สักกาเรหิ ตัง ภาคะวันตัง สะสัทธัมมัง
สวาระกะสังฆัง อะภิปุชชยามะ.

ปุพพะภาคะนะมะการะ

(หันทะ มะยัง พุทธัสสะ ภาคะวะโต ปุพพะภาคะนะมะการัง กะโรมะ เส)

นะโม ตัสสะ ภาคะวะโต

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์นั้น

อะระหะโต

ซึ่งเป็นผู้ไกลจากกิเลส

สัมมาสัมพุทธัสสะ ฯ

ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง

(ว่า 3 ครั้ง)

พุทธานุสสະติ

(หันทะ มะยัง พุทธานุสสະตินะยัง กะโรมะ เส)

ตั้ง โข ประนะ ภาคะวันตัง
เอวัง กัลลยาโณ กิตติสัทโท
อัพภุคคะโต,

อิติปิ โส ภาคะวา,
อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ

วิชชาจะระณะสัมปันโน
สุคะโต

โลกะวิฑู
อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ

สัตถา เทวะมะนุสสาณัง

พุทโธ

ภาคะวาติ.

ก็กิตติศัพท์อันงามของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น, ได้ฟังไปแล้วอย่างนี้ว่า

เพราะเหตุอย่างนี้ๆ พระผู้มีพระภาคนั้น, เป็นผู้ไกลจากกิเลส ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง

เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชา และจรณะ เป็นผู้ไปแล้วด้วยดี

เป็นผู้รู้โลกอย่างแจ่มแจ้ง

เป็นผู้สามารถฝึกบุรุษที่สมควรฝึกได้ อย่างไม่มีใครยิ่งกว่า

เป็นครูผู้สอนของเทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย

เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานด้วยธรรม

เป็นผู้มีความจำเริญ จำแนกธรรมสั่งสอนสัตว์ ดังนี้ ฯ

พุทธาภิกษิตี

(หันทะ มะยัง พุทธาภิกษิติง กะโรมะ เส)

พุทธะวาระหันตะวะระตา-
ทิกุณากิยุตโต

พระพุทธเจ้าประกอบด้วยคุณ, มีความ
ประเสริฐแห่งอรหันตคุณ เป็นต้น

สุทธาภิญาณกะรุณาหิ
สะมาคะตัตโต

มีพระองค์อันประกอบด้วยพระญาณ,
และพระกรุณาอันบริสุทธิ์

โพเธสิ โย สุขะนะตัง
กะมะลังวะ สุโร

พระองค์ได้ทรงกระทำชนที่ดีให้เบิกบาน,
ดุจอาทิตย์ทำบ่าวให้บาน

วันทามะหัง ตะมะระณัง
สิระสา ชิเนนทัง,

ข้าพเจ้าไหว้พระชินสีห์, ผู้ไม่มีกิเลส
พระองค์นั้นด้วยเคียรเกล้า

พุทโธ โย สัพพะปาณีนัง
สะระณัง เขมะมุตตะมัง

พระพุทธเจ้าพระองค์ใด, เป็นสรณะอัน
เกษมสูงสุดของสัตว์ทั้งหลาย

ปะฐุฆมานุสสะติฎฐานัง
วันทามิ ตัง สิเรนะหัง

ข้าพเจ้าไหว้พระพุทธเจ้าพระองค์นั้น,
อันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกองค์ที่หนึ่ง
ด้วยเคียรเกล้า

พุทธัสสาหัสสะมิ ทาโส (ทาสี) วะ
พุทโธ เม สามิกิสสะโร

ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระพุทธเจ้า, พระ
พุทธเจ้าเป็นนายมีอิสระเหนือข้าพเจ้า

พุทโธ ทุกข์สสะ ฆาตา จะ
วิชาตา จะ หิตัสสะ เม

พระพุทธเจ้าเป็นเครื่องกำจัดทุกข์, และ
ทรงไว้ซึ่งประโยชน์แก่ข้าพเจ้า,

พุทธัสสาทัง นียยาเทมิ
สระวีรัญชีวัตัญจิทัง,

ข้าพเจ้ามอบกายถวายชีวิตนี้ แต่
พระพุทธรเจ้า

วันทันทโตหัง (ตีหัง) จะริสสามิ
พุทธัสเสวะ สุโพธิตัง

ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่จะประพฤติตาม,
ซึ่งความตรัสรู้ดีของพระพุทธรเจ้า

นัตถิ เม สระระณัง อัญญัง
พุทโธ เม สระระณัง ะรัง

ที่พึงอื่นของข้าพเจ้าไม่มี, พระพุทธรเจ้า
เป็นที่พึงอันประเสริฐของข้าพเจ้า

เอเตนะ ลัจจะวัชเชนะ

ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้, ข้าพเจ้าพึง

วัชเชนยยัง ลัตถุ สาสะเน

เจริญ ในพระศาสนาของพระศาสดา

พุทธัง เม วันทะมานะ (มานายะ)
ยัง ปุญญัง ประสุตัง อิระ,

ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่ซึ่งพระพุทธรเจ้า, ได้
ชวนชวายนบุญใดในบัดนี้

ลัพเพปิ อันตะรายา เม
มาhesุง ตัสสะ เตชะสา ฯ

อันตรายทั้งปวงอย่าได้มีแก่ข้าพเจ้า,
ด้วยเดชแห่งบุญนั้น ฯ

(หมอบกราบลงว่า)

กาเยนะ วาจาเย ะ เจตะสา วา

ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจ
ก็ดี

พุทเธ กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง

กรรมน่าติเตียนอันใดที่ข้าพเจ้า
กระทำแล้วในพระพุทธรเจ้า

พุทโธ ปะฎิคคัณหะตุ อัจจะยันตัง

ขอพระพุทธรเจ้าจงงดซึ่งโทษล่วงเกิน
อันนั้น

กาลันตะเร ลังวะริตุง ะ พุทเธ.

เพื่อการสำรวมระวังในพระพุทธรเจ้า
ในกาลต่อไป.

ชายสวด มาเนนะ หญิงสวด มานายะ

ชายสวด โตหัง หญิงสวด ตีหัง

ธัมมานุสสละติ

(หันทะ มะยัง ธัมมานุสสละตินะยัง กะโรมะ เส)

สรวากขาโต ภาคะวะตา ธัมโม	พระธรรมเป็นสิ่งที่พระผู้มีพระภาคเจ้า ได้ตรัสไว้ดีแล้ว
สันทิฏฐิโก	เป็นสิ่งที่ผู้ศึกษาและปฏิบัติพึงเห็นได้ ด้วยตนเอง
อะกาลิโก	เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้และให้ผลได้ ไม่จำกัดกาล
เอหิปัสสิโก	เป็นสิ่งที่ควรกล่าวกับผู้อื่นว่า ท่านจงมา ดูเถิด
โอปะนะยิโก	เป็นสิ่งที่ควรน้อมเข้ามาใส่ตัว
ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิติ ฯ	เป็นสิ่งที่ผู้รู้ก็รู้ได้เฉพาะตน ดังนี้ ฯ

ธัมมาภิคีติ

(หันทะ มะยัง ธัมมาภิคีติง กะโรมะ เส)

สรวากขาตเตตาหิคุณะโยคะวะเสนะ เสยโย	พระธรรมเป็นสิ่งที่ประเสริฐเพราะ ประกอบด้วยคุณ, คือความที่พระผู้มี พระภาคเจ้าได้ตรัสไว้ ดีแล้ว เป็นต้น
โย มัคคะปากะปะริยัตติ วิโมกขะเภโท	เป็นธรรมอันจำแนกเป็นมรรคผล ปริยัติ และนิพพาน
ธัมโม กุโลกะปะตะนา ตะทะธาธาธี	เป็นธรรมทรงไว้ซึ่งผู้ทรงธรรมจากการ ตกไปสู่โลกที่ชั่ว

วันทามะหัง ตะมะหะรัง
วะระธัมมะเมตัง

ข้าพเจ้าไหว้พระธรรมอันประเสริฐนั้น,
อันเป็นเครื่องขจัดเสียซึ่งความมืด

ธัมโม โย สัพพะปาณีนัง
สละระณัง เขมะมุตตะมัง

พระธรรมใดเป็นสรณะอันเกษมสูงสุด
ของสัตว์ทั้งหลาย

หุตฺติยานุสสะติฏฺฐานัง วันทามิ ตัง
สิเรนหัง

ข้าพเจ้าไหว้พระธรรมนั้น, อันเป็นที่
ตั้งแห่งความระลึกองค์ที่สอง ด้วย
เคียรเกล้า

ธัมมัสสาหัสมิ ทาโส (ทาสี) วะ
ธัมโม เม สามิกิสสะโร

ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระธรรม, พระ
ธรรมเป็นนายมีอิสระเหนือข้าพเจ้า

ธัมโม ทุกขัสสะ ฆาตา จะ
วิธาตา จะ หิตัสสะ เม

พระธรรมเป็นเครื่องกำจัดทุกข์, และ
ทรงไว้ซึ่งประโยชน์แก่ข้าพเจ้า

ธัมมัสสาหัง นิยยาเทมิ
สละวีรญฺชีวิตฺตญฺจิหัง

ข้าพเจ้ามอบกายถวายชีวิตนี้แด่พระ
ธรรม

วันทันทโตหัง (ตีหัง) จะริสสามิ
ธัมมัสเสวะ สุธัมมะตัง

ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่จะประพฤติตาม, ซึ่ง
ความเป็นธรรมดีของพระธรรม

นัตถิ เม สละระณัง อัญญัง
ธัมโม เม สละระณัง วะรัง

ที่พึ่งอื่นของข้าพเจ้าไม่มี, พระธรรม
เป็นที่พึ่งอันประเสริฐของข้าพเจ้า

เอเตนะ ลัจจะวัชเชนะ
วัฑฒะยยัง ลัตถุ สาสะเน

ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้, ข้าพเจ้าพึง
เจริญในพระศาสนาของพระศาสดา

ธัมมัง เม วันทะมานะเน (มานายะ)
ยัง ปุญญัง ประสุตัง อิธะ

ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่ซึ่งพระธรรม,
ได้ชวนชวายนบุญใดในบัดนี้

สัพเพปิ อันตะรายา เม
มาhesung ตัสสะ เตชะสา ฯ

อันตรรายทั้งปวงอย่าได้มีแก่ข้าพเจ้า,
ด้วยเหตุแห่งบุญนั้น ฯ

(หมอบกราบลงว่า)

กาเยนะ วาจาเย วะ เจตเตสา วา

ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจ
ก็ดี

ธัมเม กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง

กรรมน่าติเตียนอันใดที่ข้าพเจ้ากระทำ
แล้วในพระธรรม

ธัมโม ปะฐิคคัณหะตุ อัจจะยันตัง

ขอพระธรรมจงงดซึ่งโทษล่วงเกิน
อันนั้น

กาลันตะเร สังวะริตุง วะ ธัมเม ฯ

เพื่อการสำรวมระวังในพระธรรม ใน
กาลต่อไป.

สังฆานุสสะติ

(หันทะ มะยัง สังฆานุสสะตินะยัง กะโรมะ เส)

สุปะฏิปันโน ะคะวะโต
สาวะกะสังโฆ

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า
นั้น หมู่ใด, ปฏิบัติดีแล้ว

อุชุปะฏิปันโน ะคะวะโต
สาวะกะสังโฆ

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า
นั้น หมู่ใด, ปฏิบัติตรงแล้ว

ญายะปะฏิปันโน ะคะวะโต
สาวะกะสังโฆ

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า
นั้น หมู่ใด, ปฏิบัติเพื่อรู้ธรรมเป็นเครื่อง
ออกจากทุกข์แล้ว

สามีจิปะฏิปันโน ะคะวะโต
สาวะกะสังโฆ

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า
นั้น หมู่ใด, ปฏิบัติสมควรแล้ว

ยะทิหัง	ได้แก่ บุคคลเหล่านี้ คือ
จัตตาริ ปุริสะยุดานิ	คู่แห่งบุรุษ ๔ คู่
อัญฐะ ปุริสะปุคคะลา,	นับเรียงตัวบุรุษได้ ๘ บุรุษ
เอสะ ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ	นั้นแหละสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า
อาหุเนยโย	เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะ ที่เขานำมาบูชา
ปาหุเนยโย	เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะ ที่เขาจัดไว้ต้อนรับ
ทักขิณเวยโย	เป็นผู้ควรรับทักษิณาทาน
อัญชะลีกระณีโย	เป็นผู้ที่บุคคลทั่วไปควรทำอัญชลี
อะนุตตะรัง ปุณฺณักเขตตัง	เป็นเนื่อบานบุญของโลก ไม่มีบานบุญอื่น
โลกัสสาติ ฯ	

สังฆาภิกคิ

(หันทะ มะยัง สังฆาภิกคิตัง กะโรมะ เส)

สัทธัมมะโช สุปะฏิปัตติ-	พระสงฆ์ที่เกิดโดยพระสัทธรรม ,
คุณาทียุตโต	
โยภุสฺสัพพะโต อะริยะ-	เป็นหมู่แห่งพระอริยบุคคลอันประเสริฐ
ปุคคะละสังฆะเสฏฺฐโ	
สีลาธิธัมมะปะวะราสะยะ-	มีกายและจิตอันอาศัยธรรมมีศีล เป็นต้น
กายะจิตโต	

วันทามะหัง ตะมะรียานะ
คะณัง สุสุทัง

สังโฆ โย สัพพะปาณีนัง

สระระณัง เขมะมุตตะมัง

ตะติยานุสสะติฏฐานัง

วันทามิ ตัง สิเรนะหัง,

สังฆัสสาหัสสัมมิ ทาโส (ทาสี) วะ

สังโฆ เม สามิกิสสะโร

สังโฆ ทุกขัสสะ ฆาตา จะ

วิธาทา จะ หิตัสสะ เม

สังฆัสสาหัง นิยยาเทมิ

สระรีรัญชีวิัตถุจิหัง

วันทันโตหัง (ตีหัง) จะริสสามิ

สังฆัสโสปะฏิปันนะตัง

นัตถิ เม สระระณัง อัญญัง

สังโฆ เม สระระณัง ะรัง

เอเตนะ ลัจจะวัชเชนะ

วัตตะเมยยัง ลัตถุ สาสะเน

สังฆัง เม วันทะมาเนนะ (มานายะ)

ข้าพเจ้าไหว้หมู่แห่งพระอริยเจ้าเหล่านั้น
อันบริสุทธิ์ด้วยดี

พระสงฆ์หมู่ใด, เป็นสรวงอันเกษม
สูงสุด

ของสัตว์ทั้งหลาย

ข้าพเจ้าไหว้พระสงฆ์หมู่นั้น, อันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกองค์ที่ ๓ ด้วย
เศียรเกล้า

ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระสงฆ์, พระสงฆ์
เป็นนายมีอิสระเหนือข้าพเจ้า

พระสงฆ์เป็นเครื่องกำจัดทุกข์ และทรง
ไว้ซึ่งประโยชน์แก่ข้าพเจ้า

ข้าพเจ้ามอบกายถวายชีวิตนี้ แต่พระ
สงฆ์

ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่จักประพฤติตาม,
ซึ่งความปฏิบัติดีดีของพระสงฆ์

ที่พึงอื่นของข้าพเจ้าไม่มี, พระสงฆ์เป็น
ที่พึงอันประเสริฐของข้าพเจ้า

ด้วยการกล่าวคำสัตย์นี้, ข้าพเจ้าพึงเจริญ
ในพระศาสนาของพระศาสดา

ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่ซึ่งพระสงฆ์,

ยัง ปุณฺณัง ปะสุตัง อิระ
สัพเพปิ อันตะรายา เม
มาhesung ตัสสะ เตชะสา.

ได้ชวนชวายนบุญใดในบัดนี้
อันตรายทั้งปวงอย่าได้มีแก่ข้าพเจ้า,
ด้วยเดชแห่งบุญนั้น.

(กราบหมอบลงว่า)

กาเยนะ วาจาเย วะ เจตะสา วา

ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจ
ก็ดี

สังฆะ กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง

กรรมน่าติเตียนอันใดที่ข้าพเจ้ากระทำ
แล้วในพระสงฆ์

สังโฆ ปะภูคคัณหะตุ อัจจะยันตัง

ขอพระสงฆ์จงงดซึ่งโทษล่วงเกิน
อันนั้น

กาลันตะเร สังวะริตุง วะ สังฆะ ฯ

เพื่อการสำรวมระวังในพระสงฆ์
ในกาลต่อไป.

อะตีตะปัจจะเวกขณะปะลาฐะ

(หันทะ มะยัง อะตีตะปัจจะเวกขณะปะลาฐัง ภาณามะ เส)

อัสชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตฺวา

จิวรใดอันเรานุ่งห่มแล้วไม่ทันพิจารณา
ในวันนี้

ยัง จีวะรัง ปะริภุตตัง

ตัง ยาวะเทวะ สีตัสสะ

จิวรนั้นเรานุ่งห่มแล้วเพียงเพื่อบำบัด
ความหนาว

ปะภูฆาตายะ

อุณ्हัสสะ ปะภูฆาตายะ

เพื่อบำบัดความร้อน

ทังสะมะกะสะวาตาดะปะสิริง-

เพื่อบำบัดสัมผัสอันเกิดจากเหลือบยุง
ลมแดด และสัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย

สะปะสัมผัสสานัง ปะภูฆาตายะ

ยาวะทေး หิริโกปินะ-
 ประภิจฉาทะนัตถัง
 อัสชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตฺวา
 โย ปิณฑะปาโต ประริภุตโต
 โส เนวะ ทฺวายะ

 นะ มะทายะ
 นะ มัณฑะนายะ
 นะ วิภูสะนายะ
 ยาวะทေး อิมัสสะ
 กายัสสะ ลุตติยา
 ยาปะนายะ
 วิหิงสุปะระติยา
 พฺรหฺมะจะรียานุกะหายะ
 อิติ ปุราณฺญะ เวทะนัง
 ประภฺหิขามิ นะวฺญะ
 เวทะนัง นะ อุปปาเทสสามิ
 ยาทฺตรา จะ เม ภาวิสสะติ
 อะนะวัชชะตา จะ ภาสุวิหาโร
 จาติ

และเพียงเพื่อปกปิดอวัยวะอันให้เกิด
 ความละอาย
 บิณฑบาตใดอันเราฉันแล้วไม่ทัน
 พิจารณาในวันนี้
 บิณฑบาตนั้นเราไม่ฉันเพื่อความ
 คึกคะนอง
 ไม่ฉันเพื่อความมัวเมา
 ไม่ฉันเพื่อประดับ
 ไม่ฉันเพื่อตลกแต่ง
 แต่ฉันเพียงเพื่อความดำรงอยู่ได้แห่ง
 กายนี้
 เพื่อยังอัตภาพให้เป็นไป
 เพื่อกำจัดความเบียดเบียน
 เพื่ออนุเคราะห์พรหมจรรย์
 ด้วยการทำอย่างนี้ เราอ้อมระงับเสียได้
 ซึ่งทุกขเวทนาเก่าคือความหิวและไม่ทำ
 ทุกขเวทนาใหม่ให้เกิดขึ้น
 อหนึ่ง ความเป็นไปโดยสะดวกแห่ง
 อัตภาพนี้ ด้วยความเป็นผู้หาโทษมิได้
 ด้วย ความเป็นอยู่โดยผาสุกด้วย
 จักมีแก่เราดังนี้

อัชชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตฺวา
ยัง เสนาสะนัง ปะริภุตตัง
ตั้ง ยาวะเทวะ สัตฺสสะ
ปะฏิฆาตายะ

อุณ्हัสสะ ปะฏิฆาตายะ

ทังสะมะกะสะวาตาตะปะสิริง-
สะปะลัมผัสสานัง ปะฏิฆาตายะ

ยาวะเทวะ อุตฺตปะริสสะยะ-
วิโนทะนัง ปะฏิสฺลลานารามัตถัง

อัชชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตฺวา
โย คิลานะปัจจะยะเภสัชชะ
ปะริชาโร ปะริภุตโต

โส ยาวะเทวะ อุปปีนนานัง
เวยยาพาธิกานัง เวทะนานัง
ปะฏิฆาตายะ

อัปฺพายาปัจฉิมะปะระมะตายาติ ฯ

เสนาสนะอันใดเราใช้สอยแล้ว ไม่ทัน
พิจารณาในวันนี้

เสนาสนะนั้นเราใช้สอยแล้วเพียงเพื่อ
บำบัดความหนาว

เพื่อบำบัดความร้อน

เพื่อบำบัดลมพัดอันเกิดจากเหลือบยุง
ลมแดด และสัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย

เพียงเพื่อบรรเทาอันตรายอันจะพึงมี
จากดิน ฟ้าอากาศ และเพื่อความเป็น
ผู้ยินดีอยู่ได้ในที่หลีกเลี่ยงสำหรับภาวณา

คิลานะเภสัชบริหารใดอันเราบริโภครแล้ว
ไม่ทันพิจารณาในวันนี้

คิลานเภสัชบริหารนั้นเราบริโภครแล้ว
เพียงเพื่อบำบัดทุกขเวทนาอันบังเกิดขึ้น
แล้วมีอาหารต่าง ๆ เป็นมูล

เพื่อความเป็นผู้ไม่มีโรคเบียดเบียนเป็น
อย่างยิ่งดังนี้

กายะคะตาสะติภาวนาปาฐะ

(หันทะ มะยัง กายะคะตาสะติภาวนปาฐัง ภาณามะ เส)

อะยัง โข เม กาโย	กายของเรา ^{นี้} แล
อุทัง ปาทะตะลา	เบื้องบนแต่พื้น ^{นี้} เท้าขึ้นมา
อะโธ เกสมะตตะกา	เบื้องต่ำแต่ปลาย ^{นี้} ผมลงไป
ตะจะปะริยันโต	มีหนังหุ้มอยู่เป็นที่ ^{นี้} สุดรอบ
ปุโร นานัปปะการัสสะ อะสุจิโน	เต็มไปด้วยของไม่สะอาด มีประการต่างๆ
อตถิ อิมัสมิง กายะ	มีอยู่ในกาย ^{นี้}
เกสา	คือผมทั้งหลาย
โลมา	คือขนทั้งหลาย
นะชา	คือเล็บทั้งหลาย
ทันตา	คือฟันทั้งหลาย
ตะโจ	คือหนัง
มังสัง	คือเนื้อ
นะหารู	คือเอ็นทั้งหลาย
อัญฐี	คือกระดูกทั้งหลาย
อัญฐิมิถุขัง	เยื่อในกระดูก
วักกัง	ม้าม
หะทะยัง	หัวใจ
ยะกะนัง	ตับ

กิโถมะกัง	พังพืด
ปีหะกัง	ไ้ไต
ปีปผาสัง	ปอด
อันตัง	ไ้ไสใหญ่
อันตะคุดัง	ไ้ไสน้อย
อุทะริยัง	อาหารใหม่
กะรีสัง	อาหารเก่า
มัดตะเก มัดตะลุงคัง	เยื่อในสมองศีรษะ
ปีตตัง	น้ำดี
เสมหัง	น้ำเสลด
บุพโพ	น้ำเหลือง
โลหิตัง	น้ำเลือด
เสโท	น้ำเหงื่อ
เมโท	น้ำมันชั้น
อัสนุ	น้ำตา
วะสา	น้ำมันเหลว
เซโพ	น้ำลาย
สิงฆาณิกา	น้ำมูก
ละสิกา	น้ำไขข้อ
มุตตัง	น้ำมูตร
เอวะมะยัง เม กาโย	กายของเรา ^{นี้} อย่าง ^{นี้}
อุทัง ปาทะตะลา	เบื้องบนแต่พื้นเท้า ^{ขึ้น} มา

อะโธ เกสฆัตถกะกา
ตะจะปะริยันทโต
ปุโรหานันุปะการัสสะ อะสุจิโน,

เบื้องต่ำแต่ปลายผมลงไป
มีหนังหุ้มอยู่เป็นที่สุดรอบ
เต็มไปด้วยของไม่สะอาด มีประการ
ต่าง ๆ อย่างนี้แล ฯ

อะภินหะปัจจะเวกขณะปาฐะ

(หันทะ มะยัง อะภินหะปัจจะเวกขณะปาฐัง ภาณามะ เส)

ชระธัมมโหมหิ
ชระรัง อะนะตีโต (ตีตา)

เรามีความแก่เป็นธรรมดา จะล่วงพ้น
ความแก่ไปไม่ได้

พฺยัทธิธัมมโหมหิ
พฺยัทธิง อะนะตีโต (ตีตา)

เรามีความเจ็บไข้เป็นธรรมดา จะล่วงพ้น
ความเจ็บไข้ไปไม่ได้

มะระณะธัมมโหมหิ
มะระณัง อะนะตีโต (ตีตา)

เรามีความตายเป็นธรรมดา จะล่วงพ้น
ความตายไปไม่ได้

สัพเพหิ เม ปิเยหิ มะนาเปหิ
นानาภาโว วินาภาโว

เราจะละแวงเป็นต่าง ๆ คือว่าเราจะต้อง
พลัดพรากจากของรักของเจริญใจ
ทั้งสิ้นไป

กัมมัตตะโกมฺหิ กัมมะทายาโท
กัมมะโยนิ กัมมะพันธู
กัมมะปะฐิสระระเณ,

เรามีกรรมเป็นของ ๆ ตน มีกรรมเป็น
ผู้ให้ผล มีกรรมเป็นแดนเกิด มีกรรม
เป็นผู้ติดตาม มีกรรมเป็นที่พึงอาศัย

ยัง กัมมัง กะริสสามิ
กัลยาณัง วา ปาปะกัง วา
ตัสสะ ทายาทो ภะริสสามิ,
เอวัง อัมเหติ อะภินัน्हัง
ปัจจะเวกขิตตัพพัง.

เราจักทำกรรมอันใดไว้ เป็นบุญหรือ
เป็นบาป เราจักเป็นทายาท คือว่าเราจัก
ต้องได้รับผลของกรรมนั้น ๆ สืบไป

เราทั้งหลาย ควรพิจารณาอย่างนี้ทุกวัน ๆ
เถิด ฯ

พรหมะวิหาระณะระณาปาฐะ

อะหัง สุขิโต โหมิ,
นิททุกโข โหมิ,
อะเวโร โหมิ,
อัปฺยาปฺชโณ โหมิ,
อะนีโฆ โหมิ,
สุขี อตฺตานิัง ปะริหะรามิ,
สัพเพ สัตตา สุขิตา โหนตุ,

ขอให้ข้าพเจ้าจงเป็นผู้ถึงสุข,
จงเป็นผู้ไร้ทุกข์,
จงเป็นผู้ไม่มีเวร,
จงเป็นผู้ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน,
จงเป็นผู้ไม่มีทุกข์,
จงรักษาตนอยู่เป็นสุขเถิด,
ขอสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงจงเป็นผู้ถึง
ความสุข,

สัพเพ สัตตา อะเวรา โหนตุ,
สัพเพ สัตตา อัปฺยาปฺชณา
โหนตุ,

ขอสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงจงเป็นผู้ไม่มีเวร,
ขอสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงจงอย่าได้
เบียดเบียนซึ่งกันและกัน,

สัพเพ สัตตา อะนีฆา โหนตุ,

ขอสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงจงเป็นผู้ไม่มีทุกข์,
(ทั้งกายและใจ)

สัพเพ สัตตา สุขี อตฺตานิัง
ปะริหะรันตุ,

ขอสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงจงรักษาตนอยู่
เป็นสุขเถิด,

สัพเพ สัตตา สัพพะทุกขา
ปะมุจจันตุ,

ขอสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงจงพ้นจากทุกข์
ทั้งมวล,

สัพเพ สัตตา ลัทธะสัมปัตติโต
มา วิคัจฉันตุ,

ขอสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงจงอย่าได้พรากร
จากสมบัติอันตนได้แล้ว,

สัพเพ สัตตา กัมมัสสะกา
กัมมะทายาทา,

สัตว์ทั้งหลายทั้งปวงมีกรรมเป็นของ ๆ
ตน มีกรรมเป็นผู้ให้ผล,

กัมมะโยนี กัมมะพันธู
กัมมะประฏิสะระณา,

มีกรรมเป็นแดนเกิดมีกรรมเป็นผู้ติดตาม
มีกรรมเป็นที่พึงอาศัย,

ยัง กัมมัง กะริสสันติ
กัลยาณัง วา ปาปะกัง วา
ตัสสะ ทายาทา ภาวิสสันติ,

จักทำกรรมอันใดไว้ เป็นบุญหรือเป็นบาป
จักต้องเป็นผู้ได้รับผลของกรรมนั้น
สืบไป

บทพิจารณาสังขาร

(สวดท้ายทำวัตรเช้า-เย็น หรือก่อนเข้านอน)

สัพเพ สังขารา อะนิจจา

สังขารคือร่างกายจิตใจ แลรูปธรรม
นามธรรมทั้งหมดทั้งสิ้น มันไม่เที่ยง
เกิดขึ้นแล้วแก่เจ็บตายไป

สัพเพ สังขารา ทุกขา

สังขารคือร่างกายจิตใจ แลรูปธรรม-
นามธรรมทั้งหมดทั้งสิ้น มันเป็นทุกข์
ทนยาก เพราะเกิดขึ้นแล้วแก่เจ็บตายไป

สัพเพ ธัมมา อนัตตา

อะรุวัง ชีวิตัง

รุวัง มาระธัง

อะวัสสัง มะยา มะริตตัพพัง

มะระณะปะริโยสานัง เม ชีวิตัง

ชีวิตัง เม อะนียะตัง

มะระธัง เม นียะตัง

วะตะ

อะยัง กาโย

อะจิริง

อะเปตะวิญญาโณ

จุกุโท

อะทีเสสะติ

ปะฐะวิง

กะลิงคะรัง อิวะ

นิริตถัง ฯ

สิ่งทั้งหลายทั้งปวง ทั้งที่เป็นสังขาร แล
มิใช่สังขารทั้งหมด ทั้งสิ้น ไม่ใช่ตัวไม่ใช่
ตน ไม่ควรถือว่าเราว่าของเรา ว่าตัวว่า
ตนของเรา

ชีวิตเป็นของไม่ยั่งยืน

ความตายเป็นของยั่งยืน

อันเราจะพึงตายเป็นแท้

ชีวิตของเรามีความตายเป็นที่สุุดรอบ

ชีวิตของเราเป็นของไม่เที่ยง

ความตายของเราเป็นของเที่ยง

ควรที่จะสังเวช

ร่างกายนี้

มิได้ตั้งอยู่นาน

ครั้นปราศจากวิญญาณ

อันเขาทิ้งเสียแล้ว

จักนอนทับ

ซึ่งแผ่นดิน

ประดุจดั่งว่าท่อนไม้ แลท่อนฟืน

หาประโยชน์มิได้ ฯ

ปะกัณณะกะคาถา

อุปะนียะติ โลโก
อะธุโว,
อัตตาโน โลโก,
อะนะภิสสะโร,
อัสสะโก โลโก,
สัพพัง ปะหายะ คมะนียัง,
อุโน โลโก,
อะติตโต,
ตัตถาหาโส,

ภาราหะเว ปัญจักขันธา,
ภาราหาโร จะ ปุคคะโล,
ภाराหานัง ทุกขัง โลเก,

ภาระ นิกเขปะนัง สุขัง,
นิกขิปิตวา คะรุง ภารัง,
อัญญัง ภารัง อะนาทียะ,
สะมุลลัง ตัตถัง อัพภุญหะ,
นิจจาโต ปะรินิพพุโตติ,

โลก คือหมู่สัตว์อันชราต่อนไปอยู่,
เป็นผู้ไม่ยั่งยืน,
โลกไม่มีผู้ต่อต้าน,
ไม่มีผู้เป็นยิ่งใหญ่,
โลกไม่มีสิ่งเป็นของ ๆ ตน,
จำจะละทิ้งสิ่งทั้งสิ้นแล้วต้องไป,
โลกยังพรวงอยู่,
เป็นผู้ยังไม่อิ่ม ไม่เบื่อ
จึงต้องเป็นทาสแห่งตัตถา,
ปัญจขันธ์ทั้งหลายเป็นภาระจริง ๆ
แต่บุคคลก็ยังยึดถือภาระไว้,
แท้จริง, การยึดถือภาระในโลก เป็น
ความทุกข์,
การปล่อยวางภาระเสียได้เป็นความสุข,
ครั้นปล่อยวางภาระอย่างหนักได้แล้ว,
ไม่ยึดถือซึ่งภาระอย่างอื่นไว้,
เป็นผู้รื้อถอนตัตถากับทั้งมูลรากได้แล้ว,
เป็นผู้หมดอยาก, ดับเพลิงกิเลสและเพลิง
ทุกข์ ได้แล.

เจริญพรหมวิหาร

สัพเพ สัตตา

สัตว์ทั้งหลายที่เป็นเพื่อนทุกข์ เกิดแก่เจ็บ
ตายด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น เราอุทิศบุญ
กุศลของเราให้หมดด้วยกัน

อะเวรา

จงเป็นสุข ๆ เถิด อย่าได้มีเวรแก่กัน
และกันเลย

อะโรคา

จงเป็นสุข ๆ เถิด อย่าได้มีความเจ็บไข้
ลำบากกาย ลำบากใจเลย

อัปยาปชฌา

จงเป็นสุข ๆ เถิด อย่าได้พยายาม
เบียดเบียนซึ่งกันและกันเลย

อะนีฆา

จงเป็นสุข ๆ เถิดอย่าได้มีความทุกข์กาย
ทุกข์ใจเลย

สุขี อตตานัง परिहरันตุ

จงมีความสุขกายสุขใจ รักษาตนให้พ้น
จากทุกข์ภัยทั้งสิ้นนี้ เทอญฯ

ปิตติทานะคาถา

(พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๔)

(หันทะ มะยัง ปิตติทานะคาถาโย ภาณามะ เส)

บุญญัสสีทานิ กะตัสสะ
ยานัญญานิ กะตานิ เม,
เตสญจะ ภาคินो โหนตุ
สัตตานันตาทปะมาณะกา

ขอสัตว์ทั้งหลายไม่มีที่สุดไม่มีประมาณ,
จงเป็นผู้มีส่วนแห่งบุญที่ข้าพเจ้าได้ทำใน
บัดนี้, แลแห่งบุญทั้งหลายอื่น ที่ข้าพเจ้า
ได้ทำแล้ว,

เย ปิยา คุณะวันตา จะ
มัยหัง มาตาปิตาทะโย,
ทัญญา เม จาปะยะทัญญา วา
อัญญู มัชฌัตตะเวรีโน
สัตตา ตัญญันติ โลกัสสมิง
เตภุมมา จะตุนิโก,
ปัญญะจะตุนิโก,
สังสะรันตา ภาวาภาเว,
ญัตถัง เย ปัตติทานัมเม

อะนุโมทนต์ุ เต สะยัง,
เย จิมัง นัปปะชานันติ

เทวา เตสัง นิเวทะยุง
มะยา ทินนาระ ปุญญาณัง
อะนุโมทะนะเหตุนา,
สัพเพ สัตตา สะทา โหนตุ
อะเวรา สุขะชีวิน,
เขมัพปะทัญญูจะ ปัพโปนตุ
เตสาสา ลีชณะตัง สุภา ฯ

คือชนเหล่าใดเป็นที่รักผู้มีคุณ
มีมารดาและบิดาของข้าพเจ้า เป็นต้น
ที่ข้าพเจ้าได้เห็น หรือแม่ไม่เห็น,
และสัตว์ทั้งหลายอื่นที่เป็นกลาง แลมีเวร
กันตั้งอยู่ในโลก,
เกิดในภุมิ ๓ เกิดในกำเนิด ๔
มีชั้น ๕ แลชั้น ๑ แลชั้น ๔
ท่องเที่ยวอยู่ในภพน้อยแลภพใหญ่
สัตว์เหล่าใดทราบการให้ส่วนบุญของ
ข้าพเจ้าแล้ว,
ขอสัตว์เหล่านั้นจงอนุโมทนาทานเองเถิด,
ก็สัตว์เหล่าใดยอมไม่ทราบการให้ส่วน
บุญของข้าพเจ้านี้
ขอเทพทั้งหลายพึงแจ้งแก่สัตว์เหล่านั้น
เพราะเหตุคืออนุโมทนาบุญทั้งหลาย
ที่ข้าพเจ้าให้แล้ว
ขอสัตว์ทั้งปวงจงอย่ามีเวร อยู่เป็นสุข
เสมอเถิด
แล จงถึงทางอันเกษมเถิด
ขอความหวังอันดีของสัตว์เหล่านั้น
จงสำเร็จเทอญ ฯ

ปัตติทานะคาถา

(หันทะ มะยัง เทเวตาทีนัง ปัตติทานัง กะโรมะ เส)

ยา เทเวตา สันติ
วิหาระวาสินี ฐุเป ฆะเร
โพธิฆะเร ตะหิง ตะหิง,
ตา ธัมมะทาเนนะ ภาวันตุ
ปุชิตา โสตถิง กะโรนเตระ
วิหาระมัณฑะเล,
เถรา จะ มัชฌา นะวะกา
จะ ภิกขะโว สารามิกา
ทานะปะตี อุปาสะกา,
คามา จะ เทสา นิคะมา
จะ อีสสะรา สัปปาณะภูตา
สุชิตา ภาวันตุ เต,
ชะลาพุชา เยปิ จะ
อัณฑะสัมภะวา สังเสทะชาตา
อะละโวปะปาติกา,
นียยานิกัง ธัมมะวะรัง
ปะฏิจจะ เต สัฟเพปิ
ทุกขัสสะ กะโรนตุ สังขะยัง ฯ

เทพยดาทั้งหลายเหล่าใด มีปกติอยู่ใน
วิหาร สิ่งสถิตที่เรือนพระสถูปที่เรือนโพธิ์
ในที่นั้น ๆ

เทพยดาทั้งหลายเหล่านั้นเป็นผู้อันเรา
ทั้งหลายบูชาแล้ว ด้วยธรรมทาน ขอจง
ทำซึ่งความเจริญในมณฑลวิหารนี้

พระภิกษุทั้งหลาย ที่เป็นเถระก็ดี ที่เป็น
ปานกลางก็ดี ที่ยังใหม่ก็ดี อุบาสก
อุบาสิกาทั้งหลาย

ที่เป็นทานาบดี พร้อมด้วยอารามิกชน
ก็ดี ชนชั้นทั้งหลายเหล่านั้น จงเป็น
ผู้มีความสุขทุกเมื่อเถิด,

สัตว์ทั้งหลายที่เกิดจากกรรมก็ดี, ที่เกิด
จากฟองไขก็ดี, ที่เกิดในถ้ำไคลก็ดี, ที่
เกิดขึ้นโตที่เดียวก็ดี,

สัตว์ทั้งหลายแม้ทั้งปวงเหล่านั้นได้อาศัย
ซึ่งธรรมอันประเสริฐ เป็นนियานิคธรรม
ประกอบในอันนำผู้ปฏิบัติให้ออกจาก
สังสารทุกข์ จงกระทำซึ่งความสิ้นไป
พร้อมแห่งทุกข์เถิด

ฐาตุ จิริง สะตัง ธัมโม
ธัมมัทธะรา จะ ปุคคะลา

ขอธรรมของสัตบุรุษทั้งหลายจงตั้งอยู่
นาน อนึ่ง ขอบุคคลทั้งหลายผู้ทรงไว้ซึ่ง
ธรรมดำรงอยู่

สังโฆ โหตุ สะมัคโค วะ
อตัถายะ จะ หิตายะ จะ

ขอพระสงฆ์จงมีความสามัคคีพร้อม
เพรียงกันในอันทำประโยชน์ สิ่งอัน
เกื้อกูลเกิด

อัมเห รักษะตุ สัทธัมโม
สัพเพปิ ธัมมะจาริโน

ขอพระธรรมจงรักษาไว้ซึ่งเราทั้งหลาย
และจงรักษาไว้ซึ่งบุคคลผู้ประพฤติซึ่ง
ธรรมแม่ทั้งปวง

วุฑฒิง สัมปาปุณเณยยามะ
ธัมเม อะริยัปปะเวทิตะ ๗

ขอเราทั้งหลายพึงถึงพร้อมซึ่งความเจริญ
ในธรรมที่พระอริยเจ้า, ประกาศไว้แล้ว,

ปะสันนา โหนตุ สัพเพปิ
ปาณิโน พุทธะสาสะเน

ขอสรรพสัตว์ทั้งหลายทั้งปวง,
จงเป็นผู้เลื่อมใสในพระพุทธรศาสนา

สัมมา ธารัง ปะเวจันโต
กาเล เทโว ปะวัสสะตุ

ขอฝนทั้งหลายจงหลั่งลงตกต้องตาม
ฤดูกาล

วุฑฒิ ภาวายะ สัตตานัง
สะมิทัง เนตุ เมทะนิง

ขอฝนจงนำความสำเร็จมาสู่พื้นปฐพี,
เพื่อความเจริญแก่สัตว์ทั้งหลาย

มาตาปิตา จะ อัคระชัง
นิจัจัง รักขันติ ปุตตะกัง

มารดาและบิดาย่อมรักษาบุตร ที่เกิด
ในตนเป็นนิจันใจ

เอวัง ธัมเมนะ ราชาโน
ปะชัง รักขันตุ สัพพะทา

ขอพระราชาจงปกครองประชาชน, โดย
ชอบธรรมในกาลทุกเมื่อฉันนั้น ตลอดกาล

สังเขปะปัตติทานะคาถา

(หันทะ มะยัง สังเขปะปัตติทานะคาถาโย ภาณามะ เส)

สัพเพ สัตตา สหะทา โหนตุ
อะเวรา สุขะชีวิโน,

ขอสัตว์ทั้งหลาย จงอย่าได้มีเวรต่อกัน
และกัน เลยจงเป็นผู้ดำรงชีพอยู่เป็นสุข
ทุกเมื่อเถิด

กะตัง ปุญญะพะลัง มัยหัง
สัพเพ ภาคี ภาวันตุ เต ฯ

ขอสัตว์ทั้งหลาย จงเป็นผู้ได้เสวยผลบุญ
ที่ข้าพเจ้าได้บำเพ็ญด้วยกาย วาจา ใจ
แล้วนั้นเทอญ ฯ

สุมังคะละคาถา

(หันทะ มะยัง สุมังคะละคาถาโย ภาณามะ เส)

โหตุ สัพพัง สุมังคะลัง
รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะพุทธานุภาเวนะ
โสตถี โหนตุ นิรันตะรัง.

ขอศุภมงคลทั้งสิ้นจงบังเกิดมี ขอเหล่า
เทพยดาทั้งหลาย จงคุ้มครองรักษา
ด้วยอานุภาพแห่งพระพุทธรเจ้าทั้งปวง
ขอความสวัสดิ์ทั้งหลายจงมีชั่วนิรันดร์

โหตุ สัพพัง สุมังคะลัง
รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะธัมมานุภาเวนะ
โสตถี โหนตุ นิรันตะรัง.

ขอศุภมงคลทั้งสิ้นจงบังเกิดมี ขอเหล่า
เทพยดาทั้งหลาย จงคุ้มครองรักษา
ด้วยอานุภาพแห่งพระธรรมทั้งปวง
ขอความสวัสดิ์ทั้งหลายจงมีชั่วนิรันดร์

โหตุ สัพพัง สุมังคะลัง
รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะสังฆานุภาเวนะ
โสตถี โหนตุ นิรันตะรัง.

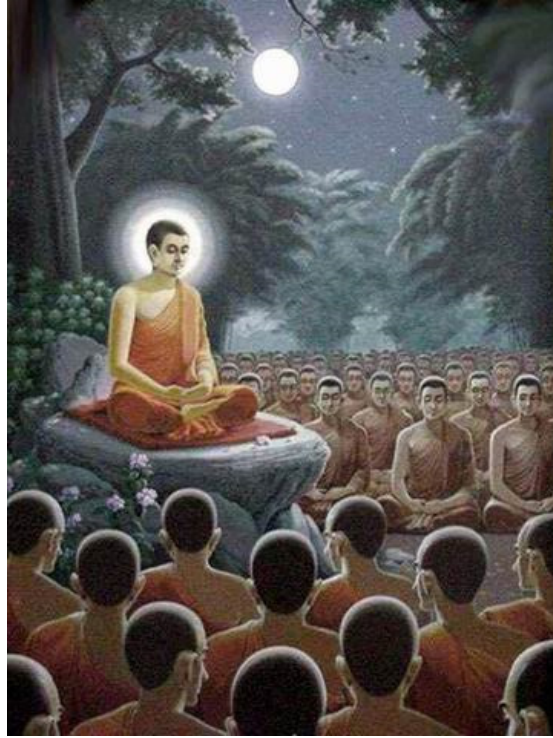
ขอศุภมงคลทั้งสิ้นจงบังเกิดมี ขอเหล่า
เทพยดาทั้งหลาย จงคุ้มครองรักษา
ด้วยอานุภาพแห่งพระสงฆ์ทั้งปวง
ขอความสวัสดิ์ทั้งหลายจงมีชั่วนิรันดร์ ฯ

คำเจริญกรรมฐานภาวนา

ข้าพเจ้าจะเจริญกรรมฐานภาวนา,
สร้างสมทศบารมีธรรม,
บ่มอินทรีย์ให้แก่โดยการ,
สืบสายวิตกวิจารณ์ปีติ,
ต่อมาให้ถึงฌานสี่
เจริญมรรคาพระอริยสัจสี่
ตัดมูลอาสวะอนุสัย
ล่วงถึงประโยชน์อันยิ่งใหญ่
คุณให้อธิราชเทวา
คุณความดีทุก ๆ ประการ
บรรเทาทุกข์ร้อนให้เหือดหาย
ปราศจากภัยอันตรายนิรันดร์
สมดังความมุ่งหมาย

บูชาพระรัตนตรัยอุดม
บำเพ็ญอิทธิบาททั้งสี่,
สังหารนิวรณ์ห้าให้หาย
สิริร่วมสุขเอกัคคตา
พร้อมด้วยวสีทั้งห้า
ล้างธุลีกิเลสให้สูญ
ห่างไกลสังโยชน์ทั้งปวง
ขอคุณพระรัตนตรัย
คุณมารดาบิดาครูบาอาจารย์
จงมาเป็นที่พึ่งแก่ข้าพเจ้า
ทำลายมารห้าให้พินาศ
เกษมสันต์ประสพสิ่งเสมอใจ
ณ กาลบัดนี้ เทอญฯ

-
- อิทธิบาท ๔** ฐานแห่งความสำเร็จ ๔ คือ ๑. **จันทะ** ความพอใจ ๒. **วิริยะ** ความพากเพียร ๓. **จิตตะ** ความเอาใจใส่ ๔. **วิมังสา** การพิจารณาใคร่ครวญ
- นิวรณ์ ๕** ๑. **กามฉันท** พอใจในกามคุณ ๒. **พยาบาท** คิดร้ายผู้อื่น ๓. **ถิ่นมิทธะ** ความหดหู่ซึมเซา ๔. **อุทธัจจะ** กุกกุงจะ ความฟุ้งซ่านและรำคาญ ๕. **วิจิกิจฉา** ความลังเลสงสัย
- วสี** ความชำนาญ ๕ อย่าง คือ ๑. **การนึก** ๒. **การเข้าฌานได้เร็ว** ๓. **รักษามาณ** ๔. **ออกจากฌาน** ๕. **พิจารณาทบทวนองค์ฌาน**
- มารห้า** ๑. **กิเลสมาร** (มารคือกิเลส) ๒. **ขันธ์มาร** (มารคือเบญจขันธ์) ๓. **อภิสังขมาร** (มารคือ อภิสังขารที่ปรุงแต่งกรรม) ๔. **เทพบุตรมาร** (มารคือเทพบุตร) ๕. **มัจจุมาร** (มารคือความตาย)

พระคาถาเมตตาทหลวง

แม่เมตตาตนเอง

อะหัง สุขีโต โหมิ	นิททุกโข โหมิ
อะเวโร โหมิ	อัปฺยาปฺชโณ โหมิ
อะนีโฆ โหมิ	สุขี อັตตานิัง ปะริหะรามิ ฯ

แม่เมตตาให้สรรพสัตว์

ลัฟเพ สัตตา ลัฟเพ ปาณา	ลัฟเพ ภูตา ลัฟเพ ปุคคะลา
ลัฟเพ อັตตะภาวะปะริยาปันนา	ลัฟพา อิตถิโย ลัฟเพ ปุริสา
ลัฟเพ อะริยา ลัฟเพ อะนะริยา	ลัฟเพ เทวา ลัฟเพ มะนุสสา
ลัฟเพ วินิปาติกา	อะเวรา อັปฺยาปฺชณา อะนีฆา
ลฺุขี อັตตานิัง ปะริหะรันตุ ฯ	

แผ่กรุณา

ลัทธิเพ ลัทธิตา ลัทธิเพ ปาณา ลัทธิเพ ภูตา ลัทธิเพ ปุคคะลา
ลัทธิเพ อัถตตะภาวปะริยาปันนา ลัทธิพา อิตถิโย ลัทธิเพ ปุริสา
ลัทธิเพ อะริยา ลัทธิเพ อะนะริยา ลัทธิเพ เทวา ลัทธิเพ มะนุสสา
ลัทธิเพ วินิปาติกา อะลาภา ปะมุญจันตุ อะยะสา ปะมุญจันตุ
นินทา ปะมุญจันตุ ลัทธิพะทุกขา ปะมุญจันตุ.

แผ่มูทิตา

ลัทธิเพ ลัทธิตา ลัทธิเพ ปาณา ลัทธิเพ ภูตา ลัทธิเพ ปุคคะลา
ลัทธิเพ อัถตตะภาวปะริยาปันนา ลัทธิพา อิตถิโย ลัทธิเพ ปุริสา
ลัทธิเพ อะริยา ลัทธิเพ อะนะริยา ลัทธิเพ เทวา ลัทธิเพ มะนุสสา
ลัทธิเพ วินิปาติกา ลัทธิระลัมปัตติโต มา วิคัจฉันตุ, ลัทธิระยะสะโต มา
วิคัจฉันตุ, ลัทธิระปะลังสะโต มา วิคัจฉันตุ, ลัทธิระสุขา มา วิคัจฉันตุ.

แผ่อุเบกขา

ลัทธิเพ ลัทธิตา ลัทธิเพ ปาณา ลัทธิเพ ภูตา ลัทธิเพ ปุคคะลา
ลัทธิเพ อัถตตะภาวปะริยาปันนา ลัทธิพา อิตถิโย ลัทธิเพ ปุริสา
ลัทธิเพ อะริยา ลัทธิเพ อะนะริยา ลัทธิเพ เทวา ลัทธิเพ มะนุสสา
ลัทธิเพ วินิปาติกา กัมมัสสะกา, กัมมะทายาทา,
กัมมะโยนี, กัมมะพันธุ, กัมมะปะฏิสัระระณา, ยัง กัมมัง กะริสสันติ,
กัลยานัง วา ปาปะกัง วา, ตัสสะ ทายาทา ภาวิสสันติ.

จะตุรฺปปะมะณฺญาปาโล

บทแผ่เมตตา สี่ทิศ โดยไม่มีประมาณ

อํตถิ โข เตนะ ภะคะวะตา ชานะตา ปัสสะตา อะระหะตา
 สัมมาสัมพุทฺธะนะ, จะตัสโส อํปปะมะณฺญาโย สัมมะทักขาตา.

อิธะ ภิกขุ เมตตาสะหะคะเตนะ เจตะสา, เอกัง ทิสัง ฆะริตฺวา
 วิหะระติ, ตะธา ทฺตียัง ตะธา ตะตียัง ตะธา จะตุตถัง, อิติ อุทฺธะมะโร
 ติริยัง สัพพะติ สัพพัตตะตายะ สัพพาวันตัง โลกัง. เมตตาสะหะคะ
 เตนะ เจตะสา, วิปุเลนะ มะหัคคะเตนะ อํปปะมาณฺนะ อะเวเรนะ
 อํพฺยาปฺชณฺนะ ฆะริตฺวา วิหะระติ.

ภะรฺุณาสะหะคะเตนะ เจตะสา, เอกัง ทิสัง ฆะริตฺวา วิหะระติ,
 ตะธา ทฺตียัง ตะธา ตะตียัง ตะธา จะตุตถัง, อิติ อุทฺธะมะโร ติริยัง
 สัพพะติ สัพพัตตะตายะ สัพพาวันตัง โลกัง, ภะรฺุณาสะหะคะเตนะ

เจตตะสา วิปุเลนนะ มะหัคคะเตนะ อัมปะปะมาณนะ อะเวเรนะ อัมปิยาปัชฌะณะ
ผะริตฺวา วิหะระติ.

มุทิตาสะหะคะเตนะ เจตตะสา, เอกัง ทิสัง ผะริตฺวา วิหะระติ,
ตะถา ทุติยัง ตะถา ตะติยัง ตะถา จะตฺตัง, อิติ อุททะมะโต
ติริยัง สัมพะธิ สัมพัตตะตายะ สัมพาวันตัง โลกัง, มุทิตาสะหะ
คะเตนะ เจตตะสา วิปุเลนนะ มะหัคคะเตนะ อัมปะปะมาณนะ อะเวเรนะ
อัมปิยาปัชฌะณะ ผะริตฺวา วิหะระติ.

อุเปกขาสะหะคะเตนะ เจตตะสา, เอกัง ทิสัง ผะริตฺวา วิหะระติ,
ตะถา ทุติยัง ตะถา ตะติยัง ตะถา จะตฺตัง, อิติ อุททะมะโต
ติริยัง สัมพะธิ สัมพัตตะตายะ สัมพาวันตัง โลกัง, อุเปกขาสะหะ-
คะเตนะ เจตตะสา, วิปุเลนนะ มะหัคคะเตนะ อัมปะปะมาณนะ อะเวเรนะ
อัมปิยาปัชฌะณะ ผะริตฺวา วิหะระติ.

อิมมา โข เตนะ ภาคะวะตา ชานะตา ปัสสะตา อะระหะตา
สัมมาสัมพุทฺธะนะ, จะตฺสโส อัมปะปะมัญญาโย สัมมะทักขาตาติ.

กรวดน้ำอิมินาใหญ่

(หันทะ มะยัง อุททิสะนาธิฏฐานะคาถาโย ภาณามะ เส ๗)

อิมินา ปุณฺณูณะกัมเมนะ	อุปัชฌายา คุณฺตุตตะรา
อาจะริยฺยุปะการา จะ	มาตาปิตา จะ ญาตตะกา (ปิยา มะมฺัง)
สุริโย จันทิมา ราชา	คุณะวันตา นะราปี จะ
พรัหมะมารา จะ อินทา จะ	จตุโลกะปาลา จะ เทวะตา
ยะโม มิตตา มะนุสสา จะ	มัชฌัตตา เวริกาปี จะ
ลัฟเพ ลัตตะตา สุขี โหนตุ	ปุณฺณูยานิ ปะกะตานิ เม
สุขัง จะ ติวริชัง เทนตุ	ชิปปัง ปาเปถะ โว มะตัง ๗
อิมินา ปุณฺณูณะกัมเมนะ	อิมินา อุททิสเสนะ จะ
ชิปปาหัง สุละเภ เจวะ	ตัณฺหุปาทานะ เจทะนัง
เย ลันตานิ หินา ธัมมา	ยาระ นิพพานะโต มะมฺัง
นัสสันตุ ลัฟพะทา เยวะ	ยัตถะ ชาโต ภาเว ภาเว
อุชฺฉิตตัง สะติปัญฺญา	ลัลเลโข วิริยฺมहिณา
มารา ละภันตุ โนกาสัง	กาตฺถุญจะ วิริเยสุ เม
พุทธาทีปะวะโร นาโถ	ธัมโม นาโถ ะรุตตะโม
นาโถ ปัจเจกะพุทฺโธ จะ	ลั้งโธ นาโถตตะโร มะมฺัง
เตโสตตะมานุภาเวนะ	มาโรกาสัง ละภันตุ มา ๗

คำกรวดน้ำ

อิหมิหาปุญญะกัมเมนะ, ด้วยเดชะผลบุญแห่งข้า อุทิศไปนี้, ขอให้ไปค้าชูอดหนุน, คุณบิดามารดา ครูอุปัชฌาย์ อาจารย์, พระมหากษัตริย์ มิตรรักสนิท เพื่อนสาราาสตร์ว์น้อยใหญ่, พระภูมิเจ้าที่, เจ้ากรุงพาลี, พระนางธรณี, พระนางคงคา, พระยามัจจุราช, นายนิริยะบาล, นายพันธุละ เสนาบดี, กัณฑ์ทำวจตุโลกะบาลทั้งสี่, คิริคุตะอำมาตย์, ชั้นจาตุมหาราชิกา, เบื้องบนจนถึงที่สุดมหาพรหม, เบื้องต่ำตั้งแต่อเวจีขึ้นมา, จนถึงมนุษย์โลก, โดยรอบสุดขอบจักรวาล, อนันตจักรวาล, ท่านทั้งหลายที่ต้องทุกข์, ขอให้พ้นจากทุกข์, ท่านทั้งหลายที่ได้สุข ขอให้สุขยิ่ง ๆ ขึ้นไป, ด้วยเดชะผลบุญ, แห่งข้าฯ อุทิศไปนี้, ขอให้จงเป็นอุปนิสัย, เป็นปัจจัย, เพื่อจะกระทำให้แจ้ง, ซึ่งพระนิพพาน, ในปัจจุบัน และอนาคตกาลนี้เทอญฯ.

ตันสวดมนต์

ชุมนุมเทวดา

(สวดเจ็ดตำนานใช้)

สระรัชชัง สะเสนัง สะพันธุง นะรินทัง
ประริตตานุกาโว สะทา รักขะตุติ
ผะริต้วานะ เมตตัง สะเมตตา ภาทันตา
อะวิกขิตตะจิตตา ประริตตัง ภาณันตุ ฯลฯ

(ถ้าจะสวดมนต์สิบสองตำนานใช้)

สะมันตา จักกะวาฬุ อัจฉรัคัจฉันตุ เทวะตา
สัทธัมมัง มุนิราชัสสะ สุณันตุ สักคะโมกขะทังฯ
สักเค กาเม จะ รูปะ คิริสิขะระตะณู จันตะลิกเข วิมานะ
ทีเป รัฎฐะ จะ คาเม ตะรุวะนะคะหะเน เคหะวัตถุมหิ เขตเต
ภุมมา จายันตุ เทวา ชะละละละวิสะเม ยักขะคันธัพพะนาคา
ติฎฐันตา สันติเก ยัง มุนิวะระวะจะนัง สาธะโว เม สุณันตุ ฯ
ธัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมภาทันตา
ธัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมภาทันตา
ธัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมภาทันตา ฯ

* ถ้าเป็นวันสำคัญทางศาสนาเปลี่ยนเป็น

พุทธะทัสสะวะนะกาโล อะยัมภาทันตา (กาลนี้เป็นกาลเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า)

ธัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมภาทันตา (กาลนี้เป็นกาลฟังธรรม)

สังฆะปะยิริปาสะวะนะกาโล อะยัมภาทันตา (กาลเป็นกาลเข้าไปใกล้พระสงฆ์)

ปฐปะพะภาคะณะมะการะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะฯ

สระณะคะมะนะปาฐะ

	พุทฺธัง	สระณะง	คัจฉามิ
	ธัมมัง	สระณะง	คัจฉามิ
	สังฆัง	สระณะง	คัจฉามิ
หุติยัมปิ	พุทฺธัง	สระณะง	คัจฉามิ
หุติยัมปิ	ธัมมัง	สระณะง	คัจฉามิ
หุติยัมปิ	สังฆัง	สระณะง	คัจฉามิ
ตะติยัมปิ	พุทฺธัง	สระณะง	คัจฉามิ
ตะติยัมปิ	ธัมมัง	สระณะง	คัจฉามิ
ตะติยัมปิ	สังฆัง	สระณะง	คัจฉามิ

(ถ้าสวดให้คนไข้ฟัง หรือสวดให้งานทำบุญสะเดาะเคราะห์ ต่อชะตาอายุ สวดดังนี้)

พุทฺธัง	อายุวัฑฒะนัง	เต	ชีวิตัง	ยาวะ	นิพพานัง	สระณะง	คัจฉามิ
ธัมมัง	อายุวัฑฒะนัง	เต	ชีวิตัง	ยาวะ	นิพพานัง	สระณะง	คัจฉามิ
สังฆัง	อายุวัฑฒะนัง	เต	ชีวิตัง	ยาวะ	นิพพานัง	สระณะง	คัจฉามิ

ทุติยัมปิ พุทฺธัง อายุวฑฺฒะณัง เต ชีวิตัง
 ยาวะ นิพพานัง สาระณัง คัจฉามิ
 ทุติยัมปิ ธัมมัง อายุวฑฺฒะณัง เต ชีวิตัง
 ยาวะ นิพพานัง สาระณัง คัจฉามิ
 ทุติยัมปิ สังฆัง อายุวฑฺฒะณัง เต ชีวิตัง
 ยาวะ นิพพานัง สาระณัง คัจฉามิ
 ตะติยัมปิ พุทฺธัง อายุวฑฺฒะณัง เต ชีวิตัง
 ยาวะ นิพพานัง สาระณัง คัจฉามิ
 ตะติยัมปิ ธัมมัง อายุวฑฺฒะณัง เต ชีวิตัง
 ยาวะ นิพพานัง สาระณัง คัจฉามิ
 ตะติยัมปิ สังฆัง อายุวฑฺฒะณัง เต ชีวิตัง
 ยาวะ นิพพานัง สาระณัง คัจฉามิ ฯ

สัจจะกิริยาคาถา

นัตถิ เม สาระณัง อัญญัง พุทฺโธ เม สาระณัง ะรัง,
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เม (เต) โหตุ สัพพะทา.
 นัตถิ เม สาระณัง อัญญัง ธัมโม เม สาระณัง ะรัง,
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เม (เต) โหตุ สัพพะทา.
 นัตถิ เม สาระณัง อัญญัง สังโฆ เม สาระณัง ะรัง,
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เม (เต) โหตุ สัพพะทา.

หมายเหตุ ถ้าสวดเพื่อตนเองให้ลงท้าย (เม) เพื่อผู้อื่นลงท้าย (เต)

มหากาฐณีโกนาโถติอาทิกา คาถา

มะหากาฐณีโก นาโถ
ปฐเรตฺถวา ปาระมี ลัพพา
เอเตนะ ลัจจะวัชเชนะ
มะหากาฐณีโก นาโถ
ปฐเรตฺถวา ปาระมี ลัพพา
เอเตนะ ลัจจะวัชเชนะ
มะหากาฐณีโก นาโถ
ปฐเรตฺถวา ปาระมี ลัพพา
เอเตนะ ลัจจะวัชเชนะ

อตถายะ ลัพพะปาณินัง,
ปัตโต ลัมโพธิมุตตะมัง,
มา โหนตุ ลัพพุปัททะวา.
หิตายะ ลัพพะปาณินัง,
ปัตโต ลัมโพธิมุตตะมัง,
มา โหนตุ ลัพพุปัททะวา.
สุขายะ ลัพพะปาณินัง,
ปัตโต ลัมโพธิมุตตะมัง,
มา โหนตุ ลัพพุปัททะวา.

เขมาเขมะสระณะคะมะนะปะริทีปิกา คาถา

พะหุง เว สระณะง ยันติ
อารามะรูกขะเจตยานิ
เนตัง โข สระณะง เขมัง
เนตัง สระณะมาคัมมะ
โย จะ พุทธัญจะ ฐัมมัญจะ
จัตตาริ อะริยะลัจจานิ
ทุกขัง ทุกขะสะมุปปาทัง
อะริยัญจัญญัจฉิกัง มัคคัง
เอตัง โข สระณะง เขมัง
เอตัง สระณะมาคัมมะ

ปัพพะตานิ ะวานานิ จะ,
มะนุสสา ภายะตัสซิดา.
เนตัง สระณะมุตตะมัง,
ลัพพะทุกขา ปะมุจจะติ.
สังฆัญจะ สระณะง คะโต,
ลัมมปปัญญายะ ปัสสะติ.
ทุกขัสสะ จะ อะตีกะมัง,
ทุกขุปะสะมะคามินัง.
เอตัง สระณะมุตตะมัง,
ลัพพะทุกขา ปะมุจจะตีติ.

ปัพพะโตปะมะคาถา

ยะถาปี เสลา วิปูลา
สะมันตา อะนุปะริเยยยุง
เอวัง ชะรา จะ มัจจุ จะ
ขัตติเย พ็รार्หัมมะเถ เวสเส
นะ กิญฺจิ ปะริวัชเชติ
นะ ตัตถะ หัตถินัง ภูมิ
นะ จาปี มั่นตะยฺหุทเธนะ
ตัสมา หิ ปันนํโต โปโส
พฺุทเธ ธิมฺเม จะ สังฆะ จะ
โย ธิมฺมะจารี กาเยนะ
อิธะวะ นัง ปะสังสันติ

นะกัง อาหัจจะ ปัพพะตา,
นิโปไปเถนตา จะตฺุททิสา.
อะธิวัตตันติ ปาณินเ,
สุทเท จัณฺทาละปุกกุเส.
ลัปพะเมวาภิมัทตะติ,
นะ ระถานัง นะ ปัตติยา.
ลักกา เชตฺุง ฐะเนนะ วา,
ลัมปัสสัง อตถะมัตตะเน.
ธีโร ลัทธัง นิเวสเย,
วาจาเย อุททะ เจตตะสา.
เปจจะ ลัคเค ปะโมทะติฯ

อะริยะธนะคาถา

ยัสสะ ลัทธา ตถาคะเต
สีลัญจะ ยัสสะ กัลยาณัง
สังฆะ ปะสาโท ยัสสัตถิ
อะทะลิตฺุทเท ตัง อาหุ
ตัสมา ลัทธัญจะ สีลัญจะ
อะนุญฺญะเชถะ เมธาวิ

อะจะลา สุปะติญฺฐิตา,
อะริยะกันตัง ปะสังสิตัง.
อุชฺุฏฺุตฺุญจะ ทัสสะนัง,
อะโมฆันตัสสะ ชีวิตัง.
ปะสาทัง ธิมฺมะทัสสะนัง,
สะรัง พุทธานะ สาสะนันติ.

นมะการะลิตทิตาธา

โย จักขุมา โมหะมะลาปะกัฏฐโฐ
มารัสสะ ปาสา วินิโมจะยันโต
พุทัง ะรันตัง ลีระสา นะมามิ
ตันเตชะสา เต ชะยะลิตทิต โหตุ
ธัมโม ะไซ โย วียะ ตัสสะ ลัตถุ
นียยานิโก ธัมมะธะรัสสะ ฐาตี
ธัมมัง ะรันตัง ลีระสา นะมามิ
ตันเตชะสา เต ชะยะลิตทิต โหตุ
ลัทธัมมะเสนา สุคะตานุโค โย
สันโต สะยัง สันตินิโยชะโก จะ
สังฆัง ะรันตัง ลีระสา นะมามิ
ตันเตชะสา เต ชะยะลิตทิต โหตุ

สามัง ะ พุทโธ สุคะโต วิมุตโต
ปาเปลิตี เขมัง ชะนะตัง วินะยัง ฯ
โลกัสสะ นาถัญจะ วินายะกัญจะ
ลัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ ฯ
ทัสเสลิตี โลกัสสะ วิสุทธีมคัง
สาตาอะโห สันตีกะโร สุจิณโณ.
โมหัพปะทาลัง อุปะสันตะทาหัง
ลัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ.
โลกัสสะ ปาปุปะกิละเสชตะ
ลัวากขาตะธัมมัง วิทิตัง กะโรตี ฯ
พุทธานุพุทัง สะมะลิตะทิกุญ्ญิง
ลัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ ฯ

ลัมพุทเธ

ลัมพุทเธ อัญญะวิลัญจะ
ปัญจะสะตะสะหัสสานิ
เตสัง ธัมมัญจะ สังฆัญจะ
นมะการานุกาเวนะ
อะเนกา อันทะรายาปี

ทัวาทะลัญจะ สะหัสสะเก
นะมามิ ลีระสา อะหัง
อาทะเรนะ นะมามิหัง
หันทัวา ลัพเพ อุปัททะเว
วินัสสันตุ อะเสสะโต ฯ

ลัมพุทเช ปัญจะปัญญาลัญจะ
ทะสะสะตะสะหัสสานิ
เตสัง รัมมัญจะ ลังฆัญจะ
นะมะการานุกาเวนะ
อะเนกา อันตะรายาปิ

ลัมพุทเช นะวุตตะระสะเต
วีสะติสะตะสะหัสสานิ
เตสัง รัมมัญจะ ลังฆัญจะ
นะมะการานุกาเวนะ
อะเนกา อันตะรายาปิ

จะตุวีสะติสะหัสสะเก
นะ मामิ ลีระสา อะหัง
อาทะเรนนะ นะ मामิหัง
หันต์วา ลัมพะ อุปัททะเว
วินัสสันตุ อะเสสะโต ฯ
อัญจะจัตตาพีสะสะหัสสะเก
นะ मामิ ลีระสา อะหัง
อาทะเรนนะ นะ मामิหัง
หันต์วา ลัมพะ อุปัททะเว
วินัสสันตุ อะเสสะโต ฯ

นะโมการะอัญญักัง

(นโม ๘ บท)

นะโม อะระหะโต ลัมมา-
นะโม อุตตะมะรัมมัสสะ
นะโม มะหาสังฆัสสาปิ
นะโม โอมาร์ยัทธัสสะ
นะโม โอมะกาตีตัสสะ
นะโม การัมปะภาเวนะ
นะโม การานุกาเวนะ
นะโม การัสสะ เตชะนะ

ลัมพุทธัสสะ มะเหลสีโน
ลัมภาขาตัสสะวะ เตนิระ
วิสุทตะสีละทิมฺหิโน
ระตะนัตตะยัสสะ สาธุกััง
ตัสสะ วัตถุตตะยัสสะปิ
วิคัจฉันตุ อุปัททะวา
สุวัตถิ โหตุ ลัมพะทา
วิธิมหิ โหมิ เตชะวา ฯ

นมัสการพระอรหันต์ ๘ ทิศ

ลัมพุทโธ ทิปะทัง เสฏโฐ
โกณฑัญญโณ ปุพพะภาคะ จะ
สารีปุตโต จะ ทักขิณ
ปัจฉิเมปิ จะ อานันโท
โมคคัลลานโ จะ อุตตะเร
อิเม โข มังคะลา พุทธา
วันทิตา เต จะ อัมเหหิ
เอเตสัง อานุกาเวนนะ
อิจเจวะมัจฉัน ตะนะมัสสะเนยยัง
ปุณฺณามิสันทัง วิปุลัง อะลัตถัง

นินินโน เจวะ มัชฌิเม,
อาคะณเยเย จะ กัสสะโป.
หะระติเย อุปาลี จะ,
พายัพเพ จะ คะวัมปะติ.
อิสานะปิ จะ ราหุโล,
ลัมพะ อิธะ ปะติภุจฺจิตา.
ลัมกะกาเรหิ จะ ปุชิตา,
ลัมพะโสตถิ ภาวันตุ โนฯ
นะมัสสะมาโน ระตะนัตตะยัง ยัง
ตัสसानุกาเวนนะ หะตันตะราโย ฯ

อุณหิสสะวิชะยะคาถา

(คาถาต่ออายุ)

อัตถิ อุณหิสสะ วิชะโย
ลัมพะสัตตะหิตัตถายะ
ปะริวัชเช ราชะทังเก
พะยัคฆะ นาเค วิเส ภูเต
ลัมพัลลมา มะระณมา มุตโต
ตัสเสวะ อานุกาเวนนะ
สุทระสีลัง สะมาทายัง
ตัสเสวะ อานุกาเวนนะ
ลิกขิตัง จินติตัง ปุชัง
ปะเรลลัง เทสะนัง สุตฺวา

ธัมโม โลเก อะนุตตะโร
ตั้ง ตัง คัณหาหิ เทวะเต
อะมะนุสเสหิ ปาวะเก
อะกาละมะระณนะ วา
ลฺลปะเตตฺวา กาละมาริตัง
โหตุ เทโว สุชี สะทา
ธัมมัง สุจะริตัง จะเร
โหตุ เทโว สุชี สะทา
ธาระณัง วาจะนัง คะรุณ
ตัสสะ อายุ ปะวัตถมะตฺติติ ฯ

มังคะละสูตรตั้ง

เอวัมเม สุตัง. เอกัง สมะยัง ภะคะวา, สāvattiyā viharati,
cetavāne aññāpīṇṭhikāssa āramā. aḍḍhāya aññāpīṇṭhā tavaṭṭa,
amhikāntāya rāttīya amhikāntavāṇṇa kavelakāpāṅgā cetavānā
oḷāsaṭṭhā, yene bhāva teṇṇupāṅgāmi, upāṅgāmiṭṭhā bhāvaṅṅā
amhāveṭṭhā ekamāṅgā aññāpīṇṭhā. ekamāṅgā aññāpīṇṭhā viṭṭhā tavaṭṭa
bhāvaṅṅā caṭṭhāya aññāpīṇṭhā.

พะหู เทวา มะนุสสา จะ	มังคะลานิ อะจินตะยุง,
อากังขะมานา โสตถาณัง	พริหิ มังคะละมุตตะมัง.
อะเสวะนา จะ พาลาณัง	ปīṇṭhitanāṇṇaṃ seṭṭhā,
ปุชา จะ ปุชชนียาณัง	etāmmāṅgālamuttamāṅgā.
ปะฏิรูปะเทสะวาโส จะ	puṇṇaṃ jeṭṭhāpīṇṭhā,
อัตตะลัมมาปะณิธิ จะ	etāmmāṅgālamuttamāṅgā.
พาหุสัจจัญจะ สิปปัญจะ	vināyaṃ sūlikhīṭṭhā,
สุภาสิตา จะ ยา วาจา	etāmmāṅgālamuttamāṅgā.
มาตาปิตุอุปัฏฐาณัง	puṭṭhāṅgāssa saṅkhaṃ,
อะนากุลา จะ กัมมันตา	etāmmāṅgālamuttamāṅgā.
ทานัญจะ ฐัมมะจริยา จะ	ānāpīṇṭhāṇṇaṃ saṅkhaṃ,
อะนะวัชชานิ กัมมานิ	etāmmāṅgālamuttamāṅgā.
อาระตี วีระตี ปาปา	amhāpānaṃ aññāpīṇṭhā,
อัปปะมาโท จะ ฐัมเมสุ	etāmmāṅgālamuttamāṅgā.
การะโว จะ นิวาโต จะ	ānāpīṇṭhāṇṇaṃ jeṭṭhāpīṇṭhā,

กาเลนะ ธัมมัสสะวะนัง
 ชั้นดี จะ โสวะจัสสะตา
 กาเลนะ ธัมมะสาักจจา
 ตะโป จะ พริหัมมะจะริยัญญ จะ
 นิพพานะลัจฉิกิริยา จะ
 พุฏฐัสสะ โลกะธัมเมหิ
 อะโสกัง วิระชัง เขมัง
 เอตาทิสานิ กัตถวานะ
 ลัพพัตถะ โสตถิง คัจฉันติ

เอตัมมังคะละมุตตะมัง.
 สมะณานัญญจะ ทัสสะนัง,
 เอตัมมังคะละมุตตะมัง.
 อะริยะลัจจานะ ทัสสะนัง,
 เอตัมมังคะละมุตตะมัง.
 จิตตัง ยัสสะ นะ กัมปะติ,
 เอตัมมังคะละมุตตะมัง.
 ลัพพัตถะมะปะราชาติ,
 ตันเตลัง มังคะละมุตตะมันติ ฯ

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสมงคลสูตร ด้วยคาถาเหล่านี้ว่า

- การไม่คบพาล การคบแต่บัณฑิต และการบูชาผู้ที่ควรบูชา นี่ก็เป็นมงคลอุดม
- การอยู่ในประเทศอันเหมาะ ความเป็นผู้ทำบุญไว้แต่ปางก่อน การตั้งตนไว้ชอบ นี่ก็เป็นมงคลอุดม
- ความเป็นพหูสูต ความเป็นผู้มีศิลปะ มีวินัยที่ศึกษามาดี มีวาจาเป็นสุภาषิต นี่ก็เป็นมงคลอุดม
- การบำรุงมารดาบิดา การสงเคราะห์บุตรภริยา การงานอันไม่อาภูล นี่ก็เป็นมงคลอุดม.
- ทาน ธรรมจริยา การสงเคราะห์ญาติ การงานอันไม่มีโทษ นี่ก็เป็นมงคลอุดม.
- การงดเว้นจากบาป งดเว้นการดื่มน้ำเมา ความไม่ประมาทในธรรมทั้งหลาย นี่ก็เป็นมงคลอุดม.
- ความเคารพ ความถ่อมตน ความสันโดษ ความกตัญญู การฟังธรรมตามกาล นี่ก็เป็นมงคลอุดม.
- ความอดทน ความว่าง่าย การเห็นสมณะ การสนทนาธรรมตามกาล นี่ก็เป็นมงคลอุดม
- ตบะ พรหมจรรย์ การเห็นอริยสัจ การทำพระนิพพานให้แจ้ง นี่ก็เป็นมงคลอุดม.
- จิตของผู้ที่ถูกโลกธรรมกระทบแล้ว ไม่หวั่นไหว ไม่เศร้าโศก ไม่เศร้าหมองละอองกิเลส เกษมปลอดโปร่ง นี่ก็เป็นมงคลอุดม.

**เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ทำมงคลดังนี้แล้ว ไม่พ่ายแพ้ในข้าศึกทั้งปวง
 ย่อมถึงความสวัสดิ์ในที่ทุกสถาน นี่แลมงคลอุดม ของเทวดาและมนุษย์เหล่านี้.**

บทחדระตะนะสูตรตั้ง

ราชะโต วา โจระโต วา มະนุสสะโต วา อะมะนุสสะโต วา อัคคิโต วา
อุทะกะโต วา ปิสาจะโต วา ชาณุกะโต วา กัณฐะกะโต วา นักขัตตะโต วา
ชะนะปะทะโรคะโต วา อะลัทธิมมะโต วา

อะสันทิภูลิตโต วา อะลัปปุริสะโต วา จัณตะหัตถิอัถสะมิคะโคณะ
กุกกุระอะหิวิจจิกะมะนิลัปปะทีปิอัจจะตะรัจจะสุกะระมะหิสะ ยักขะ
รักขะสาทีหิ นานา ภายะโต วา นานาโรคะโต วา นานาอุปัททะวะโต วา
อารักขัง คัณหันตุ ๑

ปะณิธานะโต ปัญญาเย ตะถาคะตัสสะ ทะสะ ปาระมิโย ทะสะ
อุปะปาระมิโย ทะสะ ปะระมัตตะปะระมิโย ปัญจะ มหาปะริจจาเค
ติสโส จะริยา ปัจฉิมัพะพะเว คัพภาวกักันตัง ชาตัง อะภินิกขะมะนัง
ปะธานะจะริยัง โโพธิปลลังเก มาระวิชะยัง ลัพพัญญตะฎาณัปปะฏิ
เวธัง นะวะะ โลกุตตะระธัมเมติ ลัพเพปิเม พุทธะคุณเ อาวัชชิต์วา
เวสาลียา तीสุ ปาการันตะเรสุ ตियามะรัตตัง ประริตตัง กะโรนโต आयัสมา
อาหนันท์ตเถโร วियะ การุญญะจิตตัง อุပ္ภูลัปะเปต์วา ๑

โกฏิสะตะสะหัสเสสุ

จักกะวาเฟสุ เทวะตา

ยัสสาณัมปะฏิคคัณหันติ

ยัญจะ เวสาลียัมปุเร

โรคามะนุสสะหุพภิกขะ-

ลัมภูตันตีวิธัมภะยัง

ชิปปะมันตะระธาเปสิ

ประริตตันตัมภะณามะ เท ๑

ระตนะสูตรตั้ง

ยานิระ ภูตานิ สะมาคะตานิ
ลัฟเพ วะ ภูตา สุมะนา ภาวันตุ
ตัสส์มา หิ ภูตา นิสาเมถะ ลัฟเพ
ทิวา จะ รัตโต จะ หารันติ เย พะลิง

ยังกิญจิจิ วิตตัง อีระ วา หุรัง วา
นะ โน สะมัง อตติ ตะถาคะเตนะ
เอเตนะ ลัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

ขะยัง วิราคัง อะมะตัง ปะณีตัง
นะ เตะนะ รัมเมนะ สะมัตถิ กิญจิจิ
เอเตนะ ลัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

ยัมพุททะเสฏฐิ ปะริวัณณะยิ สุจิง
สะมาธินา เตะนะ สะโม นะ วิชชะติ
เอเตนะ ลัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

เย ปุคคะลา อัมมูระ สะตัง ปะลัมภู
เต ทักขิณะยยา สุคะตัสสะ สาวะกา
อิทัมปิ ลังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง

เย สุปปะยุตตา มะนะสา ทัพเพนะ
เต ปัตติปัตตา อะมะตัง วิคัยหะ
อิทัมปิ ลังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง

ยะถินทะชีโล ปะฐะวง ลีโต ลียา

ภุมมานิ วา ยานิวะ อันตะลิกเข
อะโถปี ลักกัจจะ สุณันตุ ภาติตัง
เมตตัง กะโรถะ มานุสิยา ปะชายะ
ตัสส์มา หิ เน รักขะถะ อัมปะมัตตา ฯ

ลัคเคสุ วา ยัง ระตะนัง ปะณีตัง
อิทัมปิ พุทเธ ระตะนัง ปะณีตัง

ยะทังคะคา ลักยะมุณี สะมาหิโต
อิทัมปิ รัมเม ระตะนัง ปะณีตัง

สะมาธิมานันตะริกัญญะมาหุ
อิทัมปิ รัมเม ระตะนัง ปะณีตัง

จัตตาริ เอทานิ ยุกานิ โหนติ
เอเตสุ ทินนานิ มะหัพพะลานิ
เอเตนะ ลัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

นิกกามิโน โคตะมะสาสะนัมหิ
ลัทธา มุชา นิพพุติง ภูญชะมานา
เอเตนะ ลัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

จะตุพภิ วาเตภิ อะลัมปะกัมปิโย

ตะถูปะมัง ลัปปุริสัง ะหามิ
อิหัมปิ ลังเฆ ระตะนัง ปะณีตัง

เย อะริยะสังจาณี วิภาวะยัันติ
กิญจาปี เต โหนติ ภูลัปปะมัตตา
อิหัมปิ ลังเฆ ระตะนัง ปะณีตัง

สะหาวัสสะ ทัสสะนะลัมปะทาเย
ลักกาเยทิกฺขุ วิจิกิจฉิตฺถุจะ
จะตุหะปาเยหิ จะ วิปปะมุตโต
อิหัมปิ ลังเฆ ระตะนัง ปะณีตัง

กิญจาปี โส กัมมัง กะโรติ ปาปะกัง
อะภัพโพ โส ตัสสะ ปะฏิจจะทาเย
อิหัมปิ ลังเฆ ระตะนัง ปะณีตัง

วะนัปปะคุมเพ ยะธา ผุสสิตฺถเค
ตะถูปะมัง ัฒมะวะรัง อะเทสยะ
อิหัมปิ พุทฺเต ระตะนัง ปะณีตัง

วะโร ะรัญญุ ะระโห ะราหะโร
อิหัมปิ พุทฺเต ระตะนัง ปะณีตัง

ชีณัง ปุราณัง นะวัง นัตถิ ลัมภะวัง
เต ชีณะพีชา อะวิรุฬฺหิฉันทา
อิหัมปิ ลังเฆ ระตะนัง ปะณีตัง

โย อะริยสังจาณี อะเวจจะ ปัสสะติ
เอเตนะ ลังเฆนะ สุวัตถิ โหตุ ๑

คัมภีระปัญญะนะ สุเทสิตานิ
นะ เต ภะวัง อัมมัญจะมาทียันติ
เอเตนะ ลังเฆนะ สุวัตถิ โหตุ ๑

ตัสสะสสุ ัฒมา ชะหิตา ภะวันติ
สีลัพะพะตัง วาปี ยะทตถิ กิญจ
ฉะ จาภิกฺขานานิ อะภัพโพ กาทุง
เอเตนะ ลังเฆนะ สุวัตถิ โหตุ ๑

กาเยนะ วาจาเยหะ เจตะสา वा
อะภัพพะตา ทิกฺขุจะปะทัสสะ วุตตา
เอเตนะ ลังเฆนะ สุวัตถิ โหตุ ๑

คิมหะนมะมาเส ปะลฺลุมะสฺมิง คิมเห
นิพพานะคามิง ปะระมัง หิตายะ
เอเตนะ ลังเฆนะ สุวัตถิ โหตุ ๑

อะนุตตะโร ัฒมะวะรัง อะเทสยะ
เอเตนะ ลังเฆนะ สุวัตถิ โหตุ ๑

วิรัตตะจิตตาเยติเก ภะวัสสฺมิง
นิพพันติ ธีรา ยะถายัมปะทีโป
เอเตนะ ลังเฆนะ สุวัตถิ โหตุ ๑

ยานีระ ภูตานิ สะமாகะตานิ
ตะถาคะตัง เทวะมะนุสสะปุชิตัง
ยานีระ ภูตานิ สะமாகะตานิ
ตะถาคะตัง เทวะมะนุสสะปุชิตัง
ยานีระ ภูตานิ สะமாகะตานิ
ตะถาคะตัง เทวะมะนุสสะปุชิตัง

ภุมมานิ वा यानिवะ अन्तะลิกเข
พุทัง ढะम्मัสสามะ สุवัตถิ โหตุ ๑
ภุมมานิ वा यानिवะ अन्तะลิกเข
ธัมมัง ढะम्मัสสามะ สุवัตถि โหตุ ๑
ภุมมานิ वा यानिवะ अन्तะลิกเข
สังฆัง ढะम्मัสสามะ สุवัตถि โหตุ ๑

ระตะนะสุตตัง

(ยกมาสวดโดยย่อ)

ยังกิญฺจิ วิตตัง อิระ वा หุรัง वा
นะ โน สะมัง อตฺถิ ตะถาคะเตนะ
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ๑

ลัคเคสุ वा ยัง ระตะนัง ปะณีตัง
อิทัมปิ พุทฺธะ ระตะนัง ปะณีตัง

ขะยัง วิราคัง อะมะตัง ปะณีตัง
นะ เตนะ ธัมเมนะ สัมมัตถิ กิญฺจิ
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ๑

ยะทังคะคา ลักยะมุณี สมหิโต
อิทัมปิ ธัมเม ระตะนัง ปะณีตัง

ยัมพุทฺธะเสฏฺฐิ ปะริวัณณะยิ สุจิง
สะมาธินา เตนะ สะโม นะ วิชชะติ,
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ๑

สะมาธิมานันตะริกัณฺเฑมาหุ
อิทัมปิ ธัมเม ระตะนัง ปะณีตัง

เย ปุคคะลา อัญฺจะ สะตัง ปะลิตฺถา
เต ทักขิณเณยยา สุคะตัสสะ สาวะกา
อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง

จัตตาริ เอตานิ ยุกานิ โหนติ
เอเตสุ ทินฺหานิ มะหัพพะลานิ
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ๑

เย สุปปะยุดตา มณะสา ทัพเพนะ นิกกามิโน โคตะมะสาสะนัมหิ.
เต ปัตติปัตตา อะมะตัง วิคัยหะ ลัทธา มุตา นิพพุตัง ภูญชะมานา
อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติ โหตุ ๗

ชีณัง ปุราณัง นะวัง นัตติ สัมภะวัง วิรัตตะจิตตายะติเก ภาะวัสสัมมิง
เต ชีณะพีชา อะวิรุฬหิฉันหา นิพพันติ ธีรา ยะถายัมปะทีโป
อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติ โหตุ ๗

กัระณียะเมตตะสุตตัง

กัระณียะมัตถะกุสะเลนะ
ลักโก อุชฺฐุ จะ สุหุชฺฐุ จะ
สันตฺตสสะโก จะ สุภะโร จะ
สันตินทริโย จะ นิปะโก จะ
นะ จะ ชุททัง สะมาจะเร กิณฺณจิ
สุชินโน วา เขมิโน โหนตุ
เย เกจิ ปาณะภูตฺตติ
ทีฆา วา เย มะหันตา วา
ทีฆุชฺฐา วา เย จะ อะทีฆุชฺฐา
ภูตา วา สัมภะเวสี วา
นะ ปะโร ปะรัง นิคุพเพถะ
พียาโรสะนา ปะฐีฆะสัณฺณู
มาตา ยะถา นียัง ปุตตัง
เอวัมปิ สัพพะภูเตสุ

ยันตัง สันตัง ปะทัง อะภิสะเมจจะ
สุวะโจ จัสสะ มุทุ อะนะติมานี
อัปปะกัจโจ จะ สัลละหุกะวุตติ
อัปปะคัฟโภา กุเลสุ อะนะนุคิทโร
เยนะ วิณฺณู ปะเร อุปะวะเทยยุง
ลัฟเพ สัตตา ภาะวันตุ สุชิตฺตตา
ตะสา วา ถาวะรา วา อะนะวะเสสา
มัชฌิมา รัสสะกา อะณุกะถุลา
เย จะ ทูเร วะสันติ อะวิทุเร
ลัฟเพ สัตตา ภาะวันตุ สุชิตฺตตา
นาติมัญญะถะ กัตถะจิ นัง กิณฺณจิ
นาณฺณูวะมัญญัสสะ ทุกขะมิจเฉยยะ
อายุสา เอกะปุตตะมะนุรักเข
มานะสัมภะวะเย อะปะริมาณัง

เมตตัญจะ ลัพพะโลกัสมิง
อุทัง อะโธ จะ ติริยัญจะ
ติฏฐัญจะรัง นินโน วา
เอตัง สะตัง อะธิฏฐุญจะ
ทิฏฐัญจะ อะนุปะคัมมะ ลีละวา
กาเมสุ วิเนยยะ เคธัง

มานะลัมภาวะเย อะปะริมาณัง
อะลัมพาตัง อะเวรัง อะสะปัตตัง
สะยาโน วา ยาวะตัสสะ วิคะตะมัทโธ
พรัหมะเมตัง วิหารัง อิตะมาหุ
ทัสสะเนนะ ลัมปโน
นะ หิ ชาตุ คัพพะเสยยัง ปุณะเรตตีติ ฯ

ขันธะปะริตตะคาถา

วิรูปักเขหิ เม เมตตัง
ฉัพพะยาปุตเตหิ เม เมตตัง
อะปาทะเกหิ เม เมตตัง
จะตุปปะเทหิ เม เมตตัง
มา มัง อะปาทะโก หิงสิ
มา มัง จะตุปปะโท หิงสิ
ลัพเพ ลัตตา ลัพเพ ปาณา
ลัพเพ ภัทรานิ ปัสสันตุ

เมตตัง เอราปะเถหิ เม,
เมตตัง กัณหาโคตะมะเกหิ จะ.
เมตตัง ทิปาทะเกหิ เม,
เมตตัง พะหุปปะเทหิ เม.
มา มัง หิงสิ ทิปาทะโก,
มา มัง หิงสิ พะหุปปะโท.
ลัพเพ ภูตา จะ เกวะลา,
มา กิญจิ ปาปะมาคะมา.

*อัปปะมาโณ พุทโธ, อัปปะมาโณ ฐัมโม, อัปปะมาโณ สังโฆ,
ปะมาณะวันตานิ ลีริงสะปานิ, อะหิ วิจฉิกา สะตะปะที อุณณานาภี
สะระพุ มุสิกา, กะตา เม รักษา กะตา เม ปะริตตา, ปะฎีกะมันตุ ภูตานิ,
โสหัง นะโม ภาคะวะโต, นะโม ลัตตันนัง ลัมมาลัมพุทธานัง ฯ

ระชัคคะปริตตัง

เอวัมเม สุตัง. เอกัง สมะยัง ภะคะวา, สāvattāyā viharatī,
cetavāne aññāṇapīṇṭhikāssa āramē. tātṭha paṇḍita bhikkhū
āmaññatī bhikkhūvaṭṭi. bhāṇatī te bhikkhū bhāṇatī paṇḍita.
bhāṇatī evaṃ.

ภูตปะพพัง ภิกขะเว เทวาสุระสังคาโม สหุภัพฺพียุฬโห อะโหสิ.
อะถะชเ ภิกขะเว สักโก เทวานะมินโท เทเว ตาเวติงเส อามันเตสิ,
สะเจ มาริสสา เทวานัง สังคามะคะตานิ อุปปัชเชยยะ ภะยัง วา
ฉัมภิตตตัง วา โลมะหังโส วา, มะเมวะ ตัสฺมิง สมะเย ระชัคคัง
อุลโลเกยยาถะ, มะมัง หิ โว ระชัคคัง อุลโลกะยะตัง, ยัมภะวิสสะติ
ภะยัง วา ฉัมภิตตตัง วา โลมะหังโส วา, โส ปะหิยยิสสะติ. โน เจ
เม ระชัคคัง อุลโลเกยยาถะ, อะถะ ปะชาปะติสสะ เทวะราชัสสะ
ระชัคคัง อุลโลเกยยาถะ, ปะชาปะติสสะ หิ โว เทวะราชัสสะ ระชัคคัง
อุลโลกะยะตัง, ยัมภะวิสสะติ ภะยัง วา ฉัมภิตตตัง วา โลมะหังโส วา,
โส ปะหิยยะยิสสะติ. โน เจ ปะชาปะติสสะ เทวะราชัสสะ ระชัคคัง
อุลโลเกยยาถะ, อะถะ ะรุณฺสสะ เทวะราชัสสะ ระชัคคัง อุลโลเกยยาถะ,
ะรุณฺสสะ หิ โว เทวะราชัสสะ ระชัคคัง อุลโลกะยะตัง, ยัมภะวิสสะติ
ภะยัง วา ฉัมภิตตตัง วา โลมะหังโส วา, โส ปะหิยยิสสะติ. โน เจ
ะรุณฺสสะ เทวะราชัสสะ ระชัคคัง อุลโลเกยยาถะ, อะถะ อีสานฺสสะ
เทวะราชัสสะ ระชัคคัง อุลโลเกยยาถะ, อีสานฺสสะ หิ โว เทวะราชัสสะ
ระชัคคัง อุลโลกะยะตัง, ยัมภะวิสสะติ ภะยัง วา ฉัมภิตตตัง วา โลมะ
หังโส วา, โส ปะหิยยิสสะตีติ.

ตั้ง โข ปะนะ ภิกขะเว ลักกัสนะ วา เทวานะมินทัสสะ ฐะชัคคัง
อุลโลกะยะตัง, ปะชาปะตัสสะ วา เทวะราชัสสะ ฐะชัคคัง อุลโลกะยะตัง,
วะรุณัสสะ วา เทวะราชัสสะ ฐะชัคคัง อุลโลกะยะตัง, อีสานัสสะ วา
เทวะราชัสสะ ฐะชัคคัง อุลโลกะยะตัง, ยัมภะวิสสะติ ภายัง วา จัมภิตัตตัง
วา โลมะหังโส วา, โส ปะหิยะเยถาปิ โนปิ ปะหิยะเยถะ, ตั้ง กิสสะ เหตุ,
ลักโก หิ ภิกขะเว เทวานะมินโท อะวีตะราโค อะวีตะโทโส อะวีตะ
โมโห, ภิกขุ จัมภิ อุตราสี ปะลาयीติ. อะหังญะ โข ภิกขะเว เอวัง ะหามิ:
สะเจ ตุมหากัง ภิกขะเว อะรัญญะคะตานัง วา รุกขะมุละคะตานัง วา
สุญญาการะคะตานัง วา, อุปปัชเชยยะ ภายัง วา จัมภิตัตตัง วา
โลมะหังโส วา, มะเมวะ ตัสมิถ สะมะเย อะนุสสะเรยยาถะ.

อิติปิ โส ภาคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ, วิชชาจะระณะ
สัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู, อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ สัตถา
เทวะมะนุสสานัง พุทโธ ภาคะวาติ, มะมัง หิ โว ภิกขะเว
อะนุสสะระตัง, ยัมภะวิสสะติ ภายัง วา จัมภิตัตตัง วา โลมะหังโส วา,
โส ปะหิยยิสสะติ. โน เจ มัง อะนุสสะเรยยาถะ, อะถะ ฐัมมัง
อะนุสสะเรยยาถะ: สวากขาโต ภาคะวะตา ฐัมโม, สันทิฏฐิโก อะกาลิโก
เอหิปัสสิโก, โอบะนะยิโก ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิติ. ฐัมมัง
หิ โว ภิกขะเว อะนุสสะระตัง, ยัมภะวิสสะติ ภายัง วา จัมภิตัตตัง
วา โลมะหังโส วา, โส ปะหิยยิสสะติ. โน เจ ฐัมมัง อะนุสสะเรยยาถะ,
อะถะ สังฆัง อะนุสสะเรยยาถะ: สุปะฏิปันโน ภาคะวะโต สวากะ
สังโฆ, อุกุปะฏิปันโน ภาคะวะโต สวากะสังโฆ, ญายะปะฏิปันโน
ภาคะวะโต สวากะสังโฆ, สามีจิปะฏิปันโน ภาคะวะโต สวากะสังโฆ,

ยะทิหัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะ ปุริสะปุคคะลา, เอสะ ภาคะวะโต
 สาวะกะสังโฆ, อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิณเยโย อัญชะลีกะระณีโย,
 อะนุตตะรัง ปุญญกเขตตัง โลกัสสาติ. สังฆัง หิ โว ภิกขะเว
 อะนุสสะระตัง, ยัมภาวิสสะติ ภายัง วา ฉัมภิตตตัง วา โลมะหังโส วา,
 โส ปะหิยยิสสะติ. ตัง กิสสะ เหตุ, ตะถาคะโต หิ ภิกขะเว อระหัง
 สัมมาสัมพุทโธ, วีตะราโค วีตะโทโส วีตะโมโห, อะภिरู อัจฉัมภี
 อะนุตฺตราสี อะปะลาयीติ. อิทะมะโวจะ ภาคะวา, อิหัง วัตฺวานะ สุคะโต,
 ยะถาปะรัง เอตะทะโวจะ สัตถา:

ธะชัคคะปะริตตะคาถา

(สวดโดยย่อ)

อรัญญे รุกขะมูเล วา	สุญญาคาเรวะ ภิกขะโว
อะนุสสะเรถะ สัมพุทฺธัง	ภายัง ตุมหากะ โน ลียา
โน เจ พุทฺธัง สะเรยยาถะ	โลกะเชฏฺฐัง นะราสะกัง
อะถะ ฐัมมัง สะเรยยาถะ	นียยานิกัง สุเทสิตัง
โน เจ ฐัมมัง สะเรยยาถะ	นียยานิกัง สุเทสิตัง
อะถะ สังฆัง สะเรยยาถะ	ปุญญกเขตตัง อะนุตตะรัง
เอวัมพุทฺธัง สรรันตานัง	ฐัมมัง สังฆัญจะ ภิกขะโว
ภายัง วา ฉัมภิตตตัง วา	โลมะหังโส นะ เหสสะตีติ ฯ

โมระประริตตั้ง

(สวดตอนเช้า)

อุเทตะยัญจักขุมา เอกะราชา
หะริสสะวัณโณ ปะฐะวิปปะภาโส
ตั้ง ตั้ง นะมัสสามิ หะริสสะวัณโณ ปะฐะวิปปะภาสัง
ตะยัชชะ คุตตา วิหะเรมุ ทิวะลัง
เย พราหมะณา เวทะคุ ลัप्พะธัมเม
เต เม นะโม เต จะ มัง ปาละยันตุ
นะมัตถุ พุทธาңыз นะมัตถุ โพธิยา
นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตติยา
อิมัง โส ประริตตั้ง กัตวา โมโร จะระติ เอสะนา ฯ

(สวดตอนเย็น)

อะเปตะยัญจักขุมา เอกะราชา
หะริสสะวัณโณ ปะฐะวิปปะภาโส
ตั้ง ตั้ง นะมัสสามิ หะริสสะวัณโณ ปะฐะวิปปะภาสัง
ตะยัชชะ คุตตา วิหะเรมุ รัตติง
เย พรัหมะณา เวทะคุ ลัप्พะธัมเม
เต เม นะโม เต จะ มัง ปาละยันตุ
นะมัตถุ พุทธาңыз นะมัตถุ โพธิยา
นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตติยา
อิมัง โส ประริตตั้ง กัตวา โมโร วาสะมะกัปปะยัติ ฯ

วัฏฏะกะปะริตตัง

อตถิ โลเก สีละคุณเณ	ลัจจัง โสเจยยะนุททะยา
เตนะ ลัจเจนะ กาทามิ	ลัจจะกิริยะมะนุตตะรัง
อวัชชิต์วา ฐัมมะพะลัง	สะริต์วา ปุพพะเก ชิเน
ลัจจะพะละมะวัสสาเย	ลัจจะกิริยะมะกาสะหัง
ลันติ ปักขา อะปิตตะนา	ลันติ ปาธา อะวัณฺณจะนา
มาตา ปิตา จะ นิกขันตา	ชาตะเวทะ ประฎีกกะมะ
สะหะ ลัจเจ กะเต มัยหัง	มะหาปัชชะลิโต ลีขี
วัชเชสิ โสพะสะ กะวีรานิ	อุทะกัง ปัต์วา ยะถา ลีขี
ลัจเจนะ เม สะโม นัตถิ	เอสา เม ลัจจะปาละมีติ ฯ

อาฎานาฎิยะปะริตตัง

วิปัสสิสสะ นะมัตถุ	จักขุมนัต์สสะ ลีรีมะโต
ลีขิสสะปี นะมัตถุ	ลััพพะภูตานุกัมปิโน
เวสสะภูสสะ นะมัตถุ	นะหาตะกัสสะ ตะปัสสิโน
นะมัตถุ กะกุสันธัสสะ	มาระเสนปัปะมัททิโน
โกนาคะมะนัสสะ นะมัตถุ	พีร่าหัมมะณัสสะ วุสีมะโต
กัสสะปัสสะ นะมัตถุ	วิปปะมุตตัสสะ ลััพพะธิ
อังกีระลัสสะ นะมัตถุ	ลัักยะปุตตัสสะ ลีรีมะโต
โย อิมัง ฐัมมะมะเทเสสิ	ลััพพะทุกขาปะนุททะนัง
เย จาปี นิพพุตา โลเก	ยะถาฎตัง วิปัสสิสุง

เต ชะนา อะปิสฺสุณา
หิตัง เทวะมะนุสฺसानัง
วิชชาจระณะสัมปันนัง
วิชชาจระณะสัมปันนัง

นะโม เม สัพพะพุทธานัง
ตัญ्हังกะโร มหาวิโร
สระระณังกะโร โลกะหิโต
โกณฑัญญโณ ชะนะปาโมกโข
สุมะโน สุมะโน ธีโร
โสภีโต คุณสัมปันโน
ปะทุโม โลกะปัสสโต
ปะทุมุตตะโร สัตตะสาโร
สุชาโต สัพพะโลกักโค
อตตะทัสสี การุณิโก
สิหัตถโต อะสสะโม โลก
ปุสโส จะ ะระเท พุทโธ
สิขี สัพพะหิโต สัตถา
กะกุสันโธ สัตถะวาโห
กัสสะโป ลีริสัมปันโน

เอเต จัญญเณ จะ สัมพุทธา
สัพเพ พุทธา อะสสะมะสสะมา
สัพเพ ทะสะพะลุปะตา

มะหันตา วีตะสาระทา
ยัง นะมัสสันติ โคตะมัง
มะหันตัง วีตะสาระทัง
พุทธัง วันทามะ โคตะมันติ ฯ

อุปปันนาณัง มะहेสิณัง
เมธังกะโร มะหายุสโส
ทีปังกะโร ชุตินธะโร,
มังคะโล ปุริสาสะโภ
เรวะโต ระติวัฑฒะโน,
อะโนมะทัสสี ชะนุตตะโม.
นาระโท ะระสาระถิ,
สุเมโธ อัมปะฏิปุคคะโล
ปิยะทัสสี นะราสะโภ,
ธัมมะทัสสี ตะโมนุโท.
ติสโส จะ ะทะตัง ะโร,
วิปัสสี จะ อะนุปะโม.
เวสสะภู สุขะทายะโก,
โกนาคะมะโน ระณัญชะโห,
โคตะโม สักกะยะปุงคะโว

อะเนกะสะตะโกฏเฐโย,
สัพเพ พุทธา มะหิทธิกา.
เวสาร์ชเชหุปาคะตา,

ลัทธิเพ เต ปะฏิชานันติ
ลีหะนาหัง นะหันทเต เต
พรัหฺมะจักกััง ปะวัตเตนติ
อุเปตา พุทธะธัมเมหิ
ทวัตติงสะลักขะณูปเตตา
พี่ยมัปปะภายะ สุปปะภา
พุทธา ลัทธิพัญญุโน เอเต
มะหัพพะภา มะหาเตชา
มะหาการุณิกา ธีรา
ทีปา นาถา ปะติภุจฺจา จะ
คะตี พันธู มะหิสสาสา
สะเทวะกััสสะ โลกัสสะ
เตสาหัง ลีระสา ปาเท
วะจะสา มะนะสา เจวะ
สะยะเน อาสะเน จฺจาเน
สะทา สุเขนะ รักษันตุ
เตหิ ตวััง รักษิโต ลันโต
ลัทธิพะโรคะวินิมุตโต
ลัทธิพะเวระมะตีกันโต

เตสัง ลัจเจนะ ลีเลนะ
เตปิ ตุมहे อะนุรักษันตุ

อาสะภันณฺฐานะมุตตะมัง.
ปะริสาสุ วิสาระทา,
โลเก อัมปะฏิวัตติยัง.
อัมภุจฺจาสะสะหิ นายะกา,
ลี้ตฺยานุพยัญชะนาชะรา,
ลัทธิเพ เต มุณีกุญชะรา,
ลัทธิเพ ชีณาสะวา ชีนา.
มะหาปัญญา มะหัพพะลา,
ลัทธิเพสานัง สุขาวะหา
ตาถา เลณา จะ ปาถินัง
สะระณา จะ หิเตลีน
ลัทธิเพ เอเต ปะรายะนา
วันทามิ ปุริสุตตะเม
วันทาเมเต ตะถาคะเต
คะมะเน จาปิ ลัทธิพะทา
พุทธา ลันตีกะรา ตวััง
มุตโต ลัทธิพะภะเยนะ จะ
ลัทธิพะลันตาปะวัชชีโต
นิพพุโต จะ ตวััง ภาวะ๗

ขันติเมตตาพะเลนะ จะ
อาโรคฺเยนะ สุเขนะ จะ

ด้วยลัจจะ ด้วยศีล และด้วยกำลัง แห่งขันติและเมตตาของพระพุทธเจ้าเหล่านั้น
แม้คุณธรรมเหล่านั้น จงตามรักษาซึ่งท่านทั้งหลายเทอญ ด้วยความเป็นผู้ไม่มีโรค มีแต่ความสุข

ปรัถติมัสมีง ทิสภาเค
เตปี ตุมเห อะนุรักขันตุ

สันติ ภูตา มะหิททิกา
อาโรคเยนะ สุเขนะ จะ

คนธรรพ์ทั้งหลาย ผู้มีฤทธิ์มาก มีอยู่ในทิศบูรพา (ตะวันออก)
แม้คนธรรพ์เหล่านั้น จงตามรักษาซึ่งท่านทั้งหลายเทอญ ด้วยความเป็นผู้ไม่มีโรค มีแต่ความสุข

ทักขินัสมีง ทิสภาเค
เตปี ตุมเห อะนุรักขันตุ

สันติ เทวา มะหิททิกา
อาโรคเยนะ สุเขนะ จะ

เทพยดาทั้งหลาย ผู้มีฤทธิ์มาก มีอยู่ในทิศทักษิณ (ใต้)
แม้เทพยดาเหล่านั้น จงตามรักษาซึ่งท่านทั้งหลายเทอญ ด้วยความเป็นผู้ไม่มีโรค มีแต่ความสุข

ปัจฉิมัสมีง ทิสภาเค
เตปี ตุมเห อะนุรักขันตุ

สันติ นาคา มหิททิกา
อาโรคเยนะ สุเขนะ จะ

นาคทั้งหลาย ผู้มีฤทธิ์มาก มีอยู่ในทิศปัจฉิม (ตะวันตก)
แม้นาคเหล่านั้น จงตามรักษาซึ่งท่านทั้งหลายเทอญ ด้วยความเป็นผู้ไม่มีโรค มีแต่ความสุข

อุตตะรัสมีง ทิสภาเค
เตปี ตุมเห อะนุรักขันตุ

สันติ ยักขา มะหิททิกา
อาโรคเยนะ สุเขนะ จะ

ยักษ์ทั้งหลาย ผู้มีฤทธิ์มาก มีอยู่ในทิศอุดร
แม้ยักษ์เหล่านั้น จงตามรักษาซึ่งท่านทั้งหลายเทอญ ด้วยความเป็นผู้ไม่มีโรค มีแต่ความสุข

ปริมะทิสัง ฐะตะรัฏฐุ
ปัจฉิเมนะ วิรูปักโข

ทักขิเณนะ วิรูปะหะโก
กุเวโร อุตตะรัง ทิสัง

ท้าวธตรฐ์ ประจำอยู่ที่ศบูรพา ท้าววิรูปะหะก ประจำอยู่ที่ศทักษิณ
ท้าววิรูปักข์ ประจำอยู่ที่ศปัจฉิม ท้าวกุเวร ประจำอยู่ที่ศอุดร

จัตตารอ เต มหาราชา
เตปี ตุมเห อะนุรักขันตุ

โลกะปาลา ยะสัสสิโน
อาโรคเยนะ สุเขนะ จะ

มหาราชทั้ง 4 เหล่านี้ เป็นผู้มียศรักษาโลก
แม้มหาราชเหล่านั้น จงตามรักษาซึ่งท่านทั้งหลายเทอญ ด้วยความเป็นผู้ไม่มีโรค มีแต่ความสุข

อากาศัญญา จะ ภูมัญญา เทวา นาคา มะหิทิกา
เตปิ ตุมฺเห อะนุรักขันตุ อาโรคฺเยนะ สุขะนะ จะ

เทพยดาและนาคทั้งหลาย ผู้มีฤทธิ์มาก สถิตอยู่ในอากาศก็ดี สถิตอยู่ในภาคพื้นก็ดี
แม้เทพยดาและนาคเหล่านั้น จงตามรักษาซึ่งท่านทั้งหลายเทอญ ด้วยความเป็นผู้ไม่มีโรค มีแต่ความสุข

ยังกิญฺจิ ระตะนัง โลเก วิชชะติ วิวิธัง ปุถุ
ระตะนัง พุทธะสะมัง นัตถิ ตัสมา โสตถิ ภาวันตุ เต
ยังกิญฺจิ ระตะนัง โลเก วิชชะติ วิวิธัง ปุถุ
ระตะนัง ธัมมะสะมัง นัตถิ ตัสมา โสตถิ ภาวันตุ เต
ยังกิญฺจิ ระตะนัง โลเก วิชชะติ วิวิธัง ปุถุ
ระตะนัง สังฆะสะมัง นัตถิ ตัสมา โสตถิ ภาวันตุ เตฯ

รัตนะอย่างใดอย่างหนึ่งมากมายบรรดามีในโลก รัตนะนั้นเสมอด้วยพระพุทธเจ้า พระธรรมเจ้า พระสังฆเจ้า หามีไม่
เพราะเหตุนั้น ขอท่านจงประสบแต่ความสุขสวัสดิ์ทั้งหลาย

ลักกัฏฺฐา พุทธะระตะนัง โอสะถัง อุตตะมังวะรัง
หิตัง เทวะมะนุสสาณัง พุทธะเตชะนะ โสตถินา
นัสสันตูปัททะวา ลัพเพ ทุกขา วุปะสะเมนตุ เต

เพราะทำความเคารพพระพุทธรัตนะ อันเป็นตั้งโอสถอันอุดมประเสริฐ
เป็นประโยชน์แก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ด้วยเดชแห่งพระพุทธเจ้า
ขอสรรพอุปัทวะทั้งหลายจงพินาศไป ขอทุกข์ทั้งหลายของท่านจงสงบไปโดยสวัสดิ์

ลักกัฏฺฐา ธัมมะระตะนัง โอสะถัง อุตตะมัง วะรัง
ปะริฬาหุปะสะมะนัง ธัมมะเตชะนะ โสตถินา
นัสสันตูปัททะวา ลัพเพ ภาเยา วุปะสะเมนตุ เต

เพราะทำความเคารพพระธรรมรัตนะ อันเป็นตั้งโอสถอันอุดมประเสริฐ
เป็นเครื่องระงับความกระวนกระวาย ด้วยเดชแห่งพระธรรมรัตนะ
ขอสรรพอุปัทวะทั้งหลายจงพินาศไป ขอภัยอันตรายทั้งหลายของท่านจงสงบไปโดยสวัสดิ์

ลักกัฏฐา สังฆะระตะนัง โอสะถัง อุตตะมัง ะรัง
 อาหุเนยยัง ปาหุเนยยัง สังฆะเตเชนะ โสตถิณา
 นัสสันตูปัททะวา ลัพเพ โรคา วุปะสะเมนตุ เตฯ

เพราะทำความเคารพพระสังฆรัตนะ อันเป็นดังโอสถอันอุดมประเสริฐ
 เป็นผู้ควรแก่สักการะที่เขานำมาบูชา เป็นผู้ควรแก่สักการะที่เขาจัดไว้ต้อนรับ
 ด้วยเดชแห่งพระสังฆเจ้า ขอสรรพอุปัทวะทั้งหลายจงพินาศไป ขอโรคทั้งหลายของท่านจงสงบไปโดยสวัสดิ์

ลัพพีติโย วิวัชชันตุ ลัพพะโรโค วินัสสะตุ
 มา เต ภาวัตวันตะราโย สุขี ทีฆายุกะ ภาวะ
 อะภิวาทะนะสีลิสสะ นิจัจัง วุฑฒาปะจายิโน
 จัตตาโร ฐัมมา วัชฌันติ อายุ วัณโณ สุขัง พะลังฯ

อังคฺลิมาลปะริตตัง

ยะโตหัง ภาคินิ อะริยาเย ชาตียา ชาโต นากิชานามิ ลัญฺจิจจะ
 ปาณัง ชีวิตา โวโรเปตา. เตนะ ลัจฺเจนะ โสตถิ เต โหตุ โสตถิ
 คัมภัสสะฯ

ยะโตหัง ภาคินิ อะริยาเย ชาตียา ชาโต นากิชานามิ ลัญฺจิจจะ
 ปาณัง ชีวิตา โวโรเปตา. เตนะ ลัจฺเจนะ โสตถิ เต โหตุ โสตถิ
 คัมภัสสะฯ

ยะโตหัง ภาคินิ อะริยาเย ชาตียา ชาโต นากิชานามิ ลัญฺจิจจะ
 ปาณัง ชีวิตา โวโรเปตา. เตนะ ลัจฺเจนะ โสตถิ เต โหตุ โสตถิ
 คัมภัสสะฯ

โพชฌังคะปริตตั้ง

โพชฌังโค สะติสังขาโต
วิริยมปิติปัสสัทธิ-
สะมาธูปะกัชเโพชฌังคา
มุนินา สัมมะทักขาตา
สังวัตตันติ อะภิญญาเย
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

เอกัสมิง สะมะเย นาโถ
คิลาเน ทุกขิตะ ทิสฺวา
เต จะ ตัง อะภินันทิตฺวา
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

เอกะทา ธัมมะราชาปี
จุนทัตถะเรนะ ตัญญูเยวะ
สัมโมทิตฺวา จะ อาพาธา
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

ปะหีนา เต จะ อาพาธา
มัคคาหะตะกิเลสา วะ
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

ธัมมานัง วิจะโย ตะธา
โพชฌังคา จะ ตะธาปะเร
สัตเตเต สัพพะทัสสินา
ภาวิตา พะหุลีกะตา
นิพพานายะ จะ โพธิยา
โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ

โมคคัลลานัญจะ กัสสะปัง
โพชฌังเค สัตตะ เทสะยิ
โรคา มุจจิงสุ ตังขะณ
โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ

เคลัญญูเยนาภิปิโต
ภะณาเปตฺวานะ สาทะรัง
ธัมมา วุญฺฐาสิ ฐานะโส
โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ

ติณณันนัมปิ มะเหลสีนัง
ปัตตทานุปัตตติธัมมะตัง
โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ

อะภะยะปะริตตัง

ยันทุนนิमितตัง
โย จามะนาโป
ปาปคคะโห
พุทธานุภาวณะ

ยันทุนนิमितตัง
โย จามะนาโป
ปาปคคะโห
ธัมมานุภาวณะ

ยันทุนนิमितตัง
โย จามะนาโป
ปาปคคะโห
สังฆานุภาวณะ

อะวะมังคะลัญจะ
สะกุกัณสสะ สัทโท
ทุสสุปิ๊ง อะกันตัง
วินาสะเมนตุ ๑

อะวะมังคะลัญจะ
สะกุกัณสสะ สัทโท
ทุสสุปิ๊ง อะกันตัง
วินาสะเมนตุ ๑

อะวะมังคะลัญจะ
สะกุกัณสสะ สัทโท
ทุสสุปิ๊ง อะกันตัง
วินาสะเมนตุ ๑

เทวตาอุยโยชนคาถา

ทุกข์ปปีตตา จะ นิตทุกขา
โสภักปปีตตา จะ นิสโสกา
เอตตาวะตา จะ อัมเหหิ
สัพเพ เทวานุโมทนต์
ทานัง ทะทนต์ สัทธาเย
ภาวณะภีระตา โหนตุ
สัพเพ พุทธา พะลัปปีตตา
อะระหันตานิญจะ เตเชนะ

ภะยัปปีตตา จะ นิพภะยา
โหนตุ สัพเพปิ ปาณิน
สัมภะตัง ปุญญะสัมปะทัง
สัพพะสัมปัตตติลิตธิยา
สีลัง รักษันตุ สัพพะทา
คัจฉันตุ เทวะตาคะตา ๑
ปัจเจกานิญจะ ยัง พะลัง
รักษัง พันธามิ สัพพะโส ๑

ชะยะประริตตัง

มะหาการุณิกโก นาโถ
ปฐเรตฺวา ปาละมึ ลัพพา
เอเตนะ ลัจจะวัชเชนะ

ชะยฺนโต โปธิยา มุเล
เอวัง ตํวํ วิชโย โหหิ
อะปะราชิตะปัลลังกะ
อะภิสเสก ลัพพะพุทธานัง
สุํนัถตตัง สุํมํคะลัํ
สุขะโณ สุมุหุตโต จะ
ปะทักขิณัง กายะกัมมัง
ปะทักขิณัง มะโนกัมมัง
ปะทักขิณานิ กัตถวานะ

โส อตถะลัทธิสุํชิตโต
อะโรโค สุํชิตโต โหหิ
สา อตถะลัทธิสุํชิตา
อะโรคา สุํชิตา โหหิ
เต อตถะลัทธิสุํชิตา
อะโรคา สุํชิตา โหถะ

หิตายะ ลัพพะปาณินัง
ปตโต ลัมโพธิมุตตะมัง
โหตุ เต ชะยะมังคะลัํ ๑

ลัทธิยานัง นันทิวทตมะโน
ชะยฺสสุ ชะยะมังคะเล
ลีสเส ปะชฺฐะวิโปกขะเร
อัครปตโต ปะโมทะติ ๑
สุปะภาตัง สุหุญฺฐิตัง
สุยฺญลัํ พรหมะจาริสุ
วาจากัมมัง ปะทักขิณัง
ปะณิธิ เต ปะทักขิณา
ละภันตตเถ ปะทักขิณะ ๑

วิรุฬฺโห พุททะสาสะเน
สะหะ ลัพเพหิ ญาติภิ
วิรุฬฺหา พุททะสาสะเน
สะหะ ลัพเพหิ ญาติภิ
วิรุฬฺหา พุททะสาสะเน
สะหะ ลัพเพหิ ญาติภิ ๑

ลักกัฏฐา

ลักกัฏฐา พุทธระตะนัง
หิตัง เทวะมะนุสสาณัง
นัสสันตูปัททะวา ลัพเพ

ลักกัฏฐา ฐัมมะระตะนัง
ปะริฬาหุปะสะมะนัง
นัสสันตูปัททะวา ลัพเพ

ลักกัฏฐา สังขะระตะนัง
อาหุเนยยัง ปาหุเนยยัง
นัสสันตูปัททะวา ลัพเพ

นัตถิ เม สะระถัง อัญญัง
เอเตนะ ลัจจะวัชเชนะ

นัตถิ เม สะระถัง อัญญัง
เอเตนะ ลัจจะวัชเชนะ

นัตถิ เม สะระถัง อัญญัง
เอเตนะ ลัจจะวัชเชนะ

ยังกิญฺจิ ระตะนัง โลเก
ระตะนัง พุทธะสะมัง นัตถิ

ยังกิญฺจิ ระตะนัง โลเก
ระตะนัง ฐัมมะสะมัง นัตถิ

ยังกิญฺจิ ระตะนัง โลเก
ระตะนัง สังขะสะมัง นัตถิ

โอสะถัง อุตตะมัง ะรัง
พุทธะเตเชนะ โสตถิณา

หุกขา วุปะสะเมนตุ เต
โอสะถัง อุตตะมัง ะรัง

ฐัมมะเตเชนะ โสตถิณา
ภะยา วุปะสะเมนตุ เต

โอสะถัง อุตตะมัง ะรัง
สังขะเตเชนะ โสตถิณา

โรคา วุปะสะเมนตุ เต ฯ
พุทฺโธ เม สะระถัง ะรัง,

โหตุ เต ชะยะมังคะลัง.

ฐัมโม เม สะระถัง ะรัง,
โหตุ เต ชะยะมังคะลัง.

สังโฆ เม สะระถัง ะรัง,
โหตุ เต ชะยะมังคะลัง.

วิชชะติ วิวัชัง ปุณฺ,

ตัสมา โสตถิ ภาวันตุ เต.

วิชชะติ วิวัชัง ปุณฺ,

ตัสมา โสตถิ ภาวันตุ เต.

วิชชะติ วิวัชัง ปุณฺ,

ตัสมา โสตถิ ภาวันตุ เต.

ภะวะตุ ลัทธิพะมังคะลัง
ลัทธิพะพุทธานุภาเวนะ

ภะวะตุ ลัทธิพะมังคะลัง
ลัทธิพะธัมมานุภาเวนะ

ภะวะตุ ลัทธิพะมังคะลัง
ลัทธิพะสังฆานุภาเวนะ

นักขัตตยะยักขะภูตานัง

ปะริตตัสสานุภาเวนะ

นักขัตตยะยักขะภูตานัง

ปะริตตัสสานุภาเวนะ

นักขัตตยะยักขะภูตานัง

ปะริตตัสสานุภาเวนะ

รักขันตุ ลัทธิพะเทวะตา,
สะทา โสตถิ ภะวันตุ เต.

รักขันตุ ลัทธิพะเทวะตา,
สะทา โสตถิ ภะวันตุ เต.

รักขันตุ ลัทธิพะเทวะตา,
สะทา โสตถิ ภะวันตุ เต ฯ

ปาปัคคะหะนิวาระณา,

หันท์วา เตสัง อุปัททะเว.

ปาปัคคะหะนิวาระณา,

หันท์วา เตสัง อุปัททะเว.

ปาปัคคะหะนิวาระณา,

หันท์วา เตสัง อุปัททะเว.

สุมังคะละคาถา

โหตุ ลัทธิพะมังคะลัง
ลัทธิพะพุทธานุภาเวนะ

โหตุ ลัทธิพะมังคะลัง
ลัทธิพะธัมมานุภาเวนะ

โหตุ ลัทธิพะมังคะลัง
ลัทธิพะสังฆานุภาเวนะ

รักขันตุ ลัทธิพะเทวะตา
โสตถิ โหนตุ นิรันตะรัง ฯ

รักขันตุ ลัทธิพะเทวะตา
โสตถิ โหนตุ นิรันตะรัง ฯ

รักขันตุ ลัทธิพะเทวะตา
โสตถิ โหนตุ นิรันตะรัง ฯ

ถวายเป็นพระ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อระหะโตะ สัมมาสัมพุทฺธัสสะ (๓ จบ)

อิติปิ โส ภะคะวา อระหัง สัมมาสัมพุทฺโธ, วิชชาจะระณะ
สัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู, อนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ สัตถา
เทวะมะนุสสาณัง พุทฺโธ ภะคะวาติ ฯ

สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม, สันทิฎฺฐิโก อกาลิโก เอหิปัสสิโก,
โอปะนะยิโก ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิติ ฯ

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, อุกุปะฏิปันโน
ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
สามีจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ
อัญฺชัะ ปุริสะปุคคะลา, เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, อาหุเนยโย
ปาหุเนยโย ทักขิเนยโย อัญฺชะลีกะระณิโย, อนุตตะรัง ปุญฺญักเขตตัง
โลกัสสาติ

พาหุง สะหัสสะมะภินิมิตตะสาวุธันตัง
ครีเมชะลัง อุทิตะโฆระสะเสนะมารัง
ทานาทิธัมมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

มาราติเรกะมะภियุชฌิตะสัพพะรัตติง
โฆรัมปะนาฬะวะกะมักกะมะถัถะยกขัง
ขันตีสุทนต์ะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

นาฬาคีริง คชะวะรัง อะติมัตตะภูตัง
ทาวักคัจจกมะสะนีวะ สุทรรุณันตัง
เมตตัมพุเสกะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

อุกขิตตะชัคคมะติหัตตะสุทรรุณันตัง
ธาวันติโยชะนะปะถังคูลิมาละวันตัง
อิทธิภิสังชะตะมะโน ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

กัถวานะ กัฏฐะมุทะรัง อิวะ คัมภินียา
จิญจาเย ทุฏฐะวะจะนัง ชะนะกายะมัสสเม
สันเตนะ โสมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

สัจจัง วิहाเย มะติสัจจะกะวาทะเกตุง
วาทาภิโรปีตะมะนัง อะติอันธะภูตัง
ปัญญาปะทีปะชะลิตโต ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

นันทปะนันทะภูชะคัง วิพุธัง มะหิทธิง
ปุตเตนะ เถระภูชะเคนะ ทะมาปะยันโต
อิทธิปะเทสะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

ทูกคาหะทิฏฐิภูชะเคนะ สุทัฏฐะหัตถัง
พรัหมัง วิสุททธิชุตติมัทธิพะกาภิธานัง
ญานาคะเทนะ วิธินา ชิตะวา มุนินโท

ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

เอตปิ พุทธะชะยะมังคะละอัญญะคาถา
โย วาจะโน ทินะทิเน สระเต มะตันที
หิต์วานะเนกะวิวิธานิ จุปัททะวานิ
โมกขัง สุขัง อะธิคะเมยยะ นะโร สะปัญโญ ฯ

*มะหาการุณิโก นาโถ
ปุเรตฺวา ปาระมี สัพพา
เอเต นะ สัจจะวัชเชนะ

ชะยันโต โพธิยา มูเล
เอวัง ตฺวัง วิชะโย โหหิ
อะปะราชาติตะปัลลังเก
อะภิสเสเก สัพพะพุทธานัง
สุณักขัตตัง สุขุมังคะลัง
สุชะเณ สุขุมุหุตโต จะ
ปะทักขิณัง กายะกัมมัง
ปะทักขิณัง มะโนกัมมัง
ปะทักขิณานิ กัตถวานะ

*ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง
สัพพะพุทธานุภาเวนะ
ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง
สัพพะธัมมานุภาเวนะ
ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง
สัพพะสังฆานุภาเวนะ

หิตายะ สัพพะปาณินัง
ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง
โหตุ เต ชะยะมังคะลัง ฯ
สัักยานัง นันทิวัทตะมะโน
ชะยัสสุ ชะยะมังคะเล
สีเส ปะชฺฐะวิโปกชะเร
อัครปปัตโต ปะโมหะติ ฯ
สุปะภาตัง สุขุญฺฐิตัง
สุยัญฺฐัง พรัหมะจาริสู
วาจกัมมัง ปะทักขิณัง
ปะณิธิ เต ปะทักขิณา
ละภันตตเถ ปะทักขิเณ ฯ

รักขันตุ สัพพะเทวะตา,
สะทา โสตถิ ภาวันตุ เต.
รักขันตุ สัพพะเทวะตา,
สะทา โสตถิ ภาวันตุ เต.
รักขันตุ สัพพะเทวะตา,
สะทา โสตถิ ภาวันตุ เต ฯ

พระคาถาชินบัญชร

ของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) วัดระฆังโฆสิตาราม เพื่อให้เกิดอานุภาพยิ่งขึ้น ก่อนเจริญภาวนาชินบัญชร (ตั้งนะโม ๓ จบก่อน) แล้วระลึกถึงและบูชาเจ้าพระคุณสมเด็จพระเจ้า ด้วยคำว่า

ปุตตะกาโมละเภปุตตัง

อัสติกาเยกายะญาเย

อิติปิโส ภะคะวา ยะมะ ราชาโน

มะระณังสุขัง อะระหังสุคะโต

ธนะกาโมละเภระนัง

เทวานังปิยะตังสุตตะวา.

ทำวเวสสุวัณเณ

นะโมพุทธาเย

๑. ชะยาสะนาคะตา พุทธา

จะตุลัจจาสะมัง ระลัง

เซตตะวา มารัง สะวาหะนัง

เย ปิวิงสุ นะราสะภา

๒. ตัณ्हังกะราหะโย พุทธา

สัพเพ ปะติภุจिता มัยหัง

อัญญะวิสะติ นายะกา

มัตตะเก เต มุณิสสะรา

๓. สีเส ปะติภุจिता มัยหัง

สังโฆ ปะติภุจिता มัยหัง

พุทโธ ธัมโม ทะวิโลจะเน

อุเร สัพพะคุณากะโร

๔. หะทะเย เม อะนุรุทโธ

โกณฑัญญโณ ปิภุจิกาคัสมิง

สารีปุตโต จะ ทักขิเณ

โมคคัลลานโณ จะ วามะเก

๕. ทักขิเณ สะวะเน มัยหัง

กัสสะโป จะ มะหاناโม

อาสาฬหะ อานันทะราหุโล

อุภาสุง วามะโสตะเก

๖. เกสะโต ปิภุจิกาคัสมิง

นิสินโน สิริสัมปันโน

สุริโย วะ ปะภังกะโร

โสภิตโธ มุณีปุงคะโว

๗. กุมาระกัศสโไป เถโร
 โส มัยหัง วะทะเนนิจัจัง
 ๘. ปุณโณ อังคูลิมาโล จะ
 เถรา ปัญจะ อิเม ชาตา
 ๙. เสสาลีตี มหาเถรา
 เอเตลีสตี มหาเถรา
 ชะลันตา ลีละเต เซนะ
 ๑๐. ระตะนัง ปุระโต อาสิ
 ฐะชัคคัง ปัจฉะโต อาสิ
 ๑๑. ชั้นระโม่ระปะริตตัญจะ
 อากาเส ฉะทะนัง อาสิ
 ๑๒. ชินาณา วะระสังยุตตา
 วัตตะปิตตาทิสัญชาตา
 ๑๓. อะเสสา วินะยัง ยันตุ
 วะสะโต เม สะกิจเจนะ
 ๑๔. ชินะปัญชะระมัชฌัมหิ
 สะทา ปาเลนตุ มัง ลัพเพ
 ๑๕. อิจเจวะมันโต
 ชินานุภาเวนะ
 ฐัมมานุภาเวนะ
 ลังฆานุภาเวนะ
 ลัทธัมมานุภาวะปาลีโต

มะเหสี จิตตะวาหะโก
 ประติภูฐาติ คุณากะโร
 อุปาลี นันทะสีวะลี
 นะลาณู ตีละกา มะมะ
 วิชิตา ชินะสาวะกา
 ชิตะวันโต ชิโนระสา
 อังคะมังเคสุ ลัณฐิตา
 ทักขิณ เมตตะสุตตะกัง
 วาเม อังคูลิมะกัง
 อาณานาฎิยะสุตตะกัง
 เสสา ปาการะลัณฐิตา
 ลัตตะปาการะลังกะตา
 พาหิรัชฌัตตูปัททะวา
 อะนันตะชินะเตชะสา
 สะทา ลัมพุทชะปัญชะเร
 วิหารันตัง มะฮิตะเล
 เต มหาปุริสาสะภา
 สุคุตโต สุรักโข
 ชิตูปัททะโว
 ชิตาริสังโฆ
 ชิตันตะราโย
 จะรามิ ชินะปัญชะเรติ.

บทสุชาภิยาจนคาถา

ยัง ยัง เทวะมะนุสสถานัง มังคะลัตถายะ ภาสิตัง
ตัสสะ ตัสสาณุกาเวนนะ โหตุ ราชะกุเล สุขัง
เย เย อารักขะกา เทวา ตัตถะ ตัตถาธิวาสิโน
อิมิณา ธัมมะทาเนนะ ลัพเพ อัมเหติ ปุชิตา
สะทา ภัทราणि ปัสสันตุ สุชิตา โหนตุ นิพภะยา
อัปปะมัตตา จะ อัมहेสุ ลัพเพ รักขันตุ โน สะทา
ยัญจะ โน ภาสะมาเนหิ กุสะลัง ปะสุตัง พะหุง
ตันโน เทวานุโมทนต์ุ จิรัง ติฏฐันตุ สาทะตัง
เย วา ชะลาพุชัณทะชา ลังเสทะไซปะปาติกา
อะเวรา โหนตุ ลัพเพ เต อะนีฆา นิรุปัททะวา
ปัสสันตุ อะนะวัชชานิ มา จะ สāvัชชะมาคะมา
จิรัง ติฏฐะตุ โลกัสสมิง ลัมมาลัมพุททะสาสะนัง
ทัสเสนตัง โสตะวันตุนัง มัคคัง ลัตตะวิสุทธิยา
ยาวะ พุทโธติ นามัมปิ โลกะเชฏฐัสสะ ลัตถุโน
ลัมมาเทสิตะธัมมัสสะ ปะวัตตะติ มะहेสิโน
ปะสันนา โหนตุ ลัพเพปิ ปาณิโนพุททะสาสะเน
ลัมมา ธารัง ปะเวจันโต กाले เทโว ปะวัสสะตุ
วุทฒิภาวายะ ลัตตานัง สะมิทัง เนตุ เมทะนิง
มาตา ปิตา จะ อัตระขัง นิจัจัง รักขันติ ปุตตะกััง
เอวัง ธัมเมนะ ราชาโน ปะขัง รักขันตุ ลัพพะทา ฯ

บทซัดธัมมะจักกัปปะวัตตะนะสูตร

อะนุตตะรัง อะภิสัมโพธิง สัมพุชฉิตฺวา ตะถาคะโต,
ปะลฺหะมัง ยิง อะเทเสสิ ธัมมะจักกิง อะนุตตะรัง.
สัมมะเทวะ ปะวัตเตนโต โลเก อัมปะภฺวิวัตตียิง,
ยัตถากขาตา อุโภ อันตา ปะภฺวิปัตติ จะ มัชฌิมา.
จะตุสฺวาริยะสัจเจสุ วิสุทฺธัง ญาณะทสฺสะนัง,
เทสิตัง ธัมมะราเชนะ สัมมาสัมโพธิกิตตะนัง.
นาเมนะ วิสสุตัง สุตตัง ธัมมะจักกัปปะวัตตะนัง,
เวยยากะระณะปาฐุเณ สังคิถันตัมภะณามะ เส.๑

ธัมมะจักกัปปะวัตตะนะสูตรตั้ง

เอวัมเม สุตฺตัง. เอกัง สะมะยัง ภะคะวา, พาราณะสิยัง
วิหะระติ, อิติปะตะเน มิคะทาเย. ตัตถะโร โข ภะคะวา ปญฺจะวัคคิเย
ภิกขุ อามันเตสิ.

เทวัมเม ภิกขะเว อันตา ปัพพะชิตะนะ นะ เสวิตัพพา. โย จายัง
กาเมสุ กามะสุขัลลิกานุโยโค, ทิโน คัมโม โปถุชชะนิโก อะนะริโย
อะนัตตะสัณฺหิโต. โย จายัง อัตตะกิละมะถานุโยโค, หุกโข อะนะริโย
อะนัตตะสัณฺหิโต.

เอเต เต ภิกขะเว อุโภ อันเต อะนุปะคัมมะ, มัชฌิมา ปะภฺวิปะทา
ตะถาคะเตนะ อะภิสัมพุทฺธา, จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อุปะสะมาเย
อะภิญญาเย สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ.

กะตะมา จะ สา ภิกขะเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ
อะภิสัมพุทธา, จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อุปะสะมาเย อะภิญญาเย
สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ.

อะยะเมวะ อะริโย อัญ्ञังคิโก มัคโค. เสยยะถิหัง. สัมมาทิฏฐิ
สัมมาสังกัปปะ, สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว, สัมมาวายาโม
สัมมาสะติ สัมมาสะมาธิ.

อะยัง โข สา ภิกขะเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ
อะภิสัมพุทธา, จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อุปะสะมาเย อะภิญญาเย
สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ.

อิหัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขัง อะริยะสัจจัง. ชาตีปิ ทุกขา ชะราปิ
ทุกขา มะระณัมปิ ทุกขัง, โสกะปะริเทวะทุกขะโทมะนัสสุปายาสापิ
ทุกขา, อัมปิเยหิ สัมปะโยโค ทุกโข ปิเยหิ วิปปะโยโค ทุกโข ยัมปิจัจ
นะ ละภะติ ตัมปิ ทุกขัง, สังขิตเตนะ ปัญญาปาทานักขันธา ทุกขา.

อิหัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะสะมุทเทโย อะริยะสัจจัง. ยายัง ตัณหา
โปเนพพะวิกา นันทิราคะสะหะคะตา ตัตถะระ ตัตถะราภินันทินิ. เสยยะถิหัง.
กามะตัณหา ภะวะตัณหา วิภะวะตัณหา.

อิหัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะนิโรธะ อะริยะสัจจัง. โย ตัสสาเยวะ
ตัณหายะ อะเสสะวิราคะนิโรธะ จาโค ปะฐินิสัสสะโค มุตติ อะนาละโย.

อิหัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะนิโรธะคามินิ ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง.
อะยะเมวะ อะริโย อัญ्ञังคิโก มัคโค. เสยยะถิหัง. สัมมาทิฏฐิ
สัมมาสังกัปปะ, สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว, สัมมาวายาโม

สัมมาสะติ สัมมาสะมาธิ.

อิหัง ทุกขัง อะริยะสังจันติ เม ภิกขเว, ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ
ธัมเมสุ, จักขุง อุตตะปาติ ญาณัง อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา
อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ.

ตั้ง โข ปะนิหัง ทุกขัง อะริยะสังจัจัง ประวิญญูยยันติ เม ภิกขเว,
ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุง อุตตะปาติ ญาณัง อุตตะปาติ
ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ.

ตั้ง โข ปะนิหัง ทุกขัง อะริยะสังจัจัง ประวิญญาตันติ เม ภิกขเว,
ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุง อุตตะปาติ ญาณัง อุตตะปาติ
ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ.

อิหัง ทุกขะสะมุทเทโย อะริยะสังจันติ เม ภิกขเว, ปุพเพ
อณะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุง อุตตะปาติ ญาณัง อุตตะปาติ ปัญญา
อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ.

ตั้ง โข ปะนิหัง ทุกขะสะมุทเทโย อะริยะสังจัจัง ปะหาตัพพันติ เม
ภิกขเว, ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุง อุตตะปาติ ญาณัง
อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ.

ตั้ง โข ปะนิหัง ทุกขะสะมุทเทโย อะริยะสังจัจัง ปะทีนันติ เม ภิกขเว,
ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุง อุตตะปาติ ญาณัง อุตตะปาติ ปัญญา
อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ.

อิหัง ทุกขะนิโรธะ อะริยะสังจันติ เม ภิกขเว, ปุพเพ อณะนุส
สุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุง อุตตะปาติ ญาณัง อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ

วิชา อุทปะปาที อาโลโก อุทปะปาที.

ตั้ง โข ปะนิหัง ทุกขะนิโรธ อะริยะสัจจัง สัจฉิกาตัพพันติ เม
ภิกขะเว, ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ัมเมสุ, จักขุง อุทปะปาที ญาณัง อุทปะปาที
ปัญญา อุทปะปาที วิชา อุทปะปาที อาโลโก อุทปะปาที.

ตั้ง โข ปะนิหัง ทุกขะนิโรธ อะริยะสัจจัง สัจฉิกะตันติ เม ภิกขะเว,
ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ัมเมสุ, จักขุง อุทปะปาที ญาณัง อุทปะปาที ปัญญา
อุทปะปาที วิชา อุทปะปาที อาโลโก อุทปะปาที.

อิหัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว,
ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ัมเมสุ, จักขุง อุทปะปาที ญาณัง อุทปะปาที
ปัญญา อุทปะปาที วิชา อุทปะปาที อาโลโก อุทปะปาที.

ตั้ง โข ปะนิหัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง
ภาเวตัพพันติ เม ภิกขะเว, ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ัมเมสุ, จักขุง อุทปะปาที
ญาณัง อุทปะปาที ปัญญา อุทปะปาที วิชา อุทปะปาที อาโลโก อุทปะปาที.

ตั้ง โข ปะนิหัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง
ภาวิตันติ เม ภิกขะเว, ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ัมเมสุ, จักขุง อุทปะปาที
ญาณัง อุทปะปาที ปัญญา อุทปะปาที วิชา อุทปะปาที อาโลโก อุทปะปาที.

ยาระกั๊วะญจะ เม ภิกขะเว อิมะสุ จะตฺตฺสุ อะริยะสัจจะสุ, เอวันติ
ปะริวัฏฏัง ทวาหะสาการัง ยะถาภูตัง ญาณะทสสะนัง นะ สุวิสุทธัง
อะโหสิ.

เนวะ ตาवाหัง ภิกขะเว สะเทวะเก โลเก สะมาระเก สะพีรหิมะเก,
สัสสะมะณะพีรหิมะณิยา ปะชาเย สะเทวะมะนุสสาเย, อะนุตตะรัง

สัมมาสัมโพธิง อภิสัมพุทโธ ปัจฉัญญาสิง.

ยะโต จะ โข เม ภิกขเว อิมสุ จะตุสุ อริยะสัจเจสุ, เอวันติ
ปะริวัฏฏัง ทิวาทะสาการัง ยะถาภูตัง ญาณะทัสสะนัง สุวิสุทฐัง อะโหสิ.

อะถาหัง ภิกขเว สะเทวะเก โลเก สะมาระเก สะพรหมะเก, สัสสะ
มะณะพีร่าหิมะณียา ปะชายะ สะเทวะมะนุสสาเย, อะนุตตะรัง สัมมา
สัมโพธิง อภิสัมพุทโธ ปัจฉัญญาสิง.

ญาณัญจะ ปะนะ เม ทัสสะนัง อุทะปาติ, อะกุปปา เม วิมุตติ,
อะยะมันติมา ชาติ, นัตถิทานิ ปุณฺณภาเวติ.

อิทมะโวจะ ภาคะวา อัตตะมะนา ปัญจะวัคคิยา ภิกขุ ภาคะวะโต
ภาสิตัง อภินันทุง. อิมัสสะมิญจะ ปะนะ เวยยากะระณัสสัมมิง ภาณูญะ
มานะ, อายัสมะโต โทณทัณฺณูสสะ วิระชัง วิตะมะลัง ธรรมะจักขุ
อุทะปาติ. ยังกิญฺจิ สะมุททะยะธัมมัง สัพพันตัง นิโรธะธัมมันติ.

ปะวัตติเต จะ ภาคะวะตา ธรรมะจักกเก, ภูมมา เทวา สัททะมะนุสสา
เวสูง, เอตัมภาคะวะตา พาราณะสิยัง อิติปะตะเน มิคะทาเย อะนุตตะรัง
ธรรมะจักกััง ปะวัตติตัง, อปปะฏิวัตติยัง สะมะณะนะ วา พีร่าหิมะณะ
นะ วา เทวะนะ วา มาเรนะ วา พรหมุณา วา เกนะจิ วา โลกัสสะมินติ.

ภูมมานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา,

จาตุมมะหาราชิกา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง. จาตุมมะหาราชิกานัง
เทวานัง สัททัง สุตฺวา,

ดาวะติงสา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง. ดาวะติงสานัง เทวานัง

ลัททัง สุตฺวา,

ยามา เทวา ลัททมะนุสสาเวสุง. ยามานัง เทวานัง ลัททัง
สุตฺวา

ตุลิตา เทวา ลัททมะนุสสาเวสุง. ตุลิตานัง เทวานัง ลัททัง
สุตฺวา,

นิมมานะระตี เทวา ลัททมะนุสสาเวสุง. นิมมานะระตีนัง เทวานัง
ลัททัง สุตฺวา,

ประระนิมมิตะวะสะวัตตี เทวา ลัททมะนุสสาเวสุง. ประระนิมมิตะวะ
สะวัตตีนัง เทวานัง ลัททัง สุตฺวา,

พรัหมะกายิกา เทวา ลัททมะนุสสาเวสุง พรัหมะกายิกานัง เทวานัง
ลัททัง สุตฺวา

พรัหมะปะริสัชชา เทวา ลัททมะนุสสาเวสุง ๑ พรัหมะปะริสัชชานัง
เทวานัง ลัททัง สุตฺวา

พรัหมะปะโรหิตา เทวา ลัททมะนุสสาเวสุง ๑ พรัหมะปะโรहितานัง
เทวานัง ลัททัง สุตฺวา

มะหาพรัหมา เทวา ลัททมะนุสสาเวสุง ๑ มะหาพรัหมานัง เทวานัง
ลัททัง สุตฺวา

ปะริตตาภา เทวา ลัททมะนุสสาเวสุง ๑ ปะริตตาทานัง เทวานัง ลัท
ทัง สุตฺวา

อัปปะมาณาภา เทวา ลัททมะนุสสา เวสุง ๑ อัปปะมาณาทานัง เท

วานัง ลัททัง สุตวา

อาภัสสะรา เทวา ลัททมะนุสสาเวสูง ๑ อาภัสสะรานัง เทวานัง ลัททัง
สุตวา

ประริตตะสุภา เทวา ลัททมะนุสสาเวสูง ๑ ประริตตะสุภานัง เทวานัง ลัท
ทัง สุตวา

อัปปะมาณะสุภา เทวา ลัททมะนุสสาเวสูง ๑ อัปปะมาณะสุภานัง เท
วานัง ลัททัง สุตวา

สุภะกัณณะกา เทวา ลัททมะนุสสาเวสูง ๑ สุภะกัณณะกานัง เทวานัง
ลัททัง สุตวา

เวหัพพะลา เทวา ลัททมะนุสสาเวสูง ๑ เวหัพพะลานัง เทวานัง ลัททัง
สุตวา

อะวิหา เทวา ลัททมะนุสสาเวสูง ๑ อะวิหานัง เทวานัง ลัททัง สุตวา

อะตัพปา เทวา ลัททมะนุสสา เวสูง ๑ อะตัพปานัง เทวานัง ลัททัง สุตวา

สุทัสสา เทวา ลัททมะนุสสาเวสูง ๑ สุทัสसानัง เทวานัง ลัททัง สุตวา

สุทัสสี เทวา ลัททมะนุสสาเวสูง ๑ สุทัสสีนัง เทวานัง ลัททัง สุตวา

อะกะนิญฺฐะกา เทวา ลัททมะนุสสาเวสูง ๑

เอตัมภะคะวะตา พาราณะสิยัง อิติปะตะเน มิคะทาเย อะนุตตะรัง
ธัมมะจักกััง ปะวัตติตัง, อัปปะณฺเฑวัตติยััง สะมะเณนะ วา พรีหัมเณนะ วา
เทเวนะ วา มาเรนะ วา พรีหัมฺนา วา เกนะจิ วา โลกัสสะมินติ.

อิติหะ เตะนะ ขะเณนะ เตะนะ มุหุตตะนะ, ยาวะ พรีหัมโลกา ลัทโท
อัพภุคคัจฉิ อะยฺญะจะ ทะสะสะหัสสี โลกะธาตุ, ลังกัมปิ ลัมปะกัมปิ
ลัมปะเวธิ. อัปปะมาเณ จะ โอฟาโร โอภาโส โลเก ปาตุระโหสิ, อะติก

กัมเมวะ เทวานัง เทวานุภาวัง.

อะถะโข ภาคะวา อุทานัง อุทาเนสิ, อัญญาสิ ะตะ โภ โภณทัณฺเณ,
อัญญาสิ ะตะ โภ โภณทัณฺเณติ.

อิติหิหัง อายัสมะโต โภณทัณฺเณสสะ, อัญญาโภณทัณฺเณเตวอะ
นามัง อะโหสิติ.

บทขัดอเนตตะลักษณะสุตตัง

ยันทัง ลัตเตหิ ทุกเขนะ	ญะยัง อเนตตะลักษณะัง
อตตะวาหตตะลัญญาณัง	ลัมมะเทวะ วิโมจะนัง,
ลัมพุทฺโธ ตัง ปะกาเสสิ	ทิกฺขุละลัจจาณะ โยคินัง,
อุตตะริง ปะฐิเวธายะ	ภาเวตุง ญาณะมุตตะมัง
ยันทะลัง ทิกฺขุละธัมมานัง	ญาเณนุปะปะริกขะตัง
ลัมพะสาสะเวหิ จิตตานิ	วิมุจจิงสุ อะเสสะโต,
ตะธา ญาณานุสาเรนะ	สาสะนัง กาทุมิจฉะตัง,
สาธุนัง อตตะลิตฺถัตถัง	ตัง สุตตันตัง ภาณามะ เส.

อเนตตะลักษณะสุตตัง

เอวัมเม สุตตัง. เอกัง สะมะยัง ภาคะวา, พาราณะสิยัง วิหะระติ
อิสิปะตะเน มิคะทาเย. ตัตถะโร โข ภาคะวา ปัญจะวัคคิเย ภิกขุ อามันเตสิ.

รูปร่าง ภิกษุเว อเนตตะตา. รูปร่างจะหิหัง ภิกษุเว อตตะตา อะภาวิสสะ,
นะยิหัง รูปร่าง อาพาธายะ ลังวัตเตยยะ, ลัมพะเถอะ จะ รูปร่าง, เอวัง เม รูปร่าง

โหตุ เอวัง เม รุปัง มา อะโหสีติ. ยัสส์มา จะ โข ภิกขะเว รุปัง
อะนัตตา, ตัสส์มา รุปัง อาพาธายะ สังวัตตะติ, นะ จะ ลัพพะติ รุเป,
เอวัง เม รุปัง โหตุ เอวัง เม รุปัง มา อะโหสีติ.

เวทนา อะนัตตา. เวทนา จะ หิทัง ภิกขะเว อัตตา
อะภาวิสสะ, นะยิทัง เวทนา อาพาธายะ สังวัตเตยยะ, ลัพพะถะ จะ
เวทนายะ, เอวัง เม เวทนา โหตุ เอวัง เม เวทนา มา อะโหสีติ.
ยัสส์มา จะ โข ภิกขะเว เวทนา อะนัตตา, ตัสส์มา เวทนา อาพาธายะ
สังวัตตะติ, นะ จะ ลัพพะติ เวทนายะ, เอวัง เม เวทนา โหตุ
เอวัง เม เวทนา มา อะโหสีติ.

สัญญา อะนัตตา. สัญญา จะ หิทัง ภิกขะเว อัตตา อะภาวิสสะ,
นะยิทัง สัญญา อาพาธายะ สังวัตเตยยะ, ลัพพะถะ จะ สัญญาเย,
เอวัง เม สัญญา โหตุ เอวัง เม สัญญา มา อะโหสีติ. ยัสส์มา จะ โข ภิกขะเว
สัญญา อะนัตตา, ตัสส์มา สัญญา อาพาธายะ สังวัตตะติ. นะ จะ ลัพพะติ
สัญญาเย, เอวัง เม สัญญา โหตุ เอวัง เม สัญญา มา อะโหสีติ.

สังขาระ อะนัตตา. สังขาระ จะ หิทัง ภิกขะเว อัตตา อะภาวิสสังสุ,
นะยิทัง สังขาระ อาพาธายะ สังวัตเตยยุง, ลัพพะถะ จะ สังขาระสุ, เอวัง
เม สังขาระ โหนตุ เอวัง เม สังขาระ มา อะहेสุนติ. ยัสส์มา จะ โข
ภิกขะเว สังขาระ อะนัตตา, ตัสส์มา สังขาระ อาพาธายะ สังวัตตันติ,
นะ จะ ลัพพะติ สังขาระสุ, เอวัง เม สังขาระ โหนตุ, เอวัง เม สังขาระ
มา อะहेสุนติ.

วิญญาณัง อะนัตตา. วิญญาณัญจะ หิทัง ภิกขะเว อัตตา
อะภาวิสสะ, นะยิทัง วิญญาณัง อาพาธายะ สังวัตเตยยะ, ลัพพะถะ

จะ วิญญาณเณ, เอวัง เม วิญญาณัง โหตุ เอวัง เม วิญญาณัง มา
อะโหสีติ. ยัสมา จะ โข ภิกขเว วิญญาณัง อะนัตตา, ตัสมา
วิญญาณัง อาพาธายะ สังวัตตะติ. นะ จะ ลัพภะติ วิญญาณเณ,
เอวัง เม วิญญาณัง โหตุ เอวัง เม วิญญาณัง มา อะโหสีติ.

ตั้ง กิง มัญญะถะ ภิกขเว รุปัง นิจัจจ วา อะนิจัจจ วาติ.
อะนิจัจจ ภาณเต. ยัมปะหานิจัจจ ทุกขัง วา ตั้ง สุขัง วาติ. ทุกขัง ภาณเต.
ยัมปะหานิจัจจ ทุกขัง วิปะริณามะธัมมัง, กัลลัง ญุ ตั้ง สะมะนุปัสสีตุง,
เอตัง มะมะ เอโสหะมัสสีมิ เอโส เม อัตตาติ. โน เหตัง ภาณเต.

ตั้ง กิง มัญญะถะ ภิกขเว เวทนา นิจจา วา อะนิจจา วาติ.
อะนิจจา ภาณเต. ยัมปะหานิจัจจ ทุกขัง วา ตั้ง สุขัง วาติ. ทุกขัง ภาณเต.
ยัมปะหานิจัจจ ทุกขัง วิปะริณามะธัมมัง, กัลลัง ญุ ตั้ง สะมะนุปัสสีตุง,
เอตัง มะมะ เอโสหะมัสสีมิ เอโส เม อัตตาติ. โน เหตัง ภาณเต.

ตั้ง กิง มัญญะถะ ภิกขเว สัญญา นิจจา วา อะนิจจา วาติ.
อะนิจจา ภาณเต. ยัมปะหานิจัจจ ทุกขัง วา ตั้ง สุขัง วาติ. ทุกขัง ภาณเต.
ยัมปะหานิจัจจ ทุกขัง วิปะริณามะธัมมัง, กัลลัง ญุ ตั้ง สะมะนุปัสสีตุง,
เอตัง มะมะ เอโสหะมัสสีมิ เอโส เม อัตตาติ. โน เหตัง ภาณเต.

ตั้ง กิง มัญญะถะ ภิกขเว สังขารา นิจจา วา อะนิจจา วาติ.
อะนิจจา ภาณเต. ยัมปะหานิจัจจ ทุกขัง วา ตั้ง สุขัง วาติ. ทุกขัง ภาณเต.
ยัมปะหานิจัจจ ทุกขัง วิปะริณามะธัมมัง, กัลลัง ญุ ตั้ง สะมะนุปัสสีตุง,
เอตัง มะมะ เอโสหะมัสสีมิ เอโส เม อัตตาติ. โน เหตัง ภาณเต.

ตั้ง กิง มัญญะถะ ภิกขเว วิญญาณัง นิจัจจ วา อะนิจัจจ วาติ.
อะนิจัจจ ภาณเต. ยัมปะหานิจัจจ ทุกขัง วา ตั้ง สุขัง วาติ. ทุกขัง

กันเต. ยัมปะนาหิจจัง ทุกขัง วิปะริณามะธัมมัง, กัลลัง นุ ตัง สะมะนุ
ปัสสิตุง, เอตัง มะมะ เนโสหะมัสมิ เอโส เม อัตตาติ. โน เอตัง กันเต.

ตัลล์มาติหะ ภิกขะเว, ยังกิญฺจิจิ รูปัง อะตีตานาคะตะปัจจุปปันนัง,
อัสสัตตัง วา พะหิทธา วา, โอฟาริกัง วา สุขุมัง วา, หีนัง วา ปะณีตัง
วา, ยันทุเร สันติเก วา, สัพพัง รูปัง, เนตัง มะมะ เนโสหะมัสมิ
นะ เมโส อัตตาติ. เอวะเมตัง ยะถาภูตัง สัมมัมปะปัญญาเย ทักฺขัฏฐัพพัง.

ยา กาจิ เวทะนา อะตีตานาคะตะปัจจุปปันนา, อัสสัตตา วา
พะหิทธา วา, โอฟาริกา วา สุขุมา วา, หีนา วา ปะณีตา วา,
ยา ทูเร สันติเก วา, สัพพา เวทะนา, เนตัง มะมะ เนโสหะมัสมิ นะ
เมโส อัตตาติ. เอวะเมตัง ยะถาภูตัง สัมมัมปะปัญญาเย ทักฺขัฏฐัพพัง.

ยา กาจิ สันญญา อะตีตานาคะตะปัจจุปปันนา, อัสสัตตา วา
พะหิทธา วา, โอฟาริกา วา สุขุมา วา, หีนา วา ปะณีตา วา,
ยา ทูเร สันติเก วา, สัพพา สันญญา, เนตัง มะมะ เนโสหะมัสมิ นะ
เมโส อัตตาติ. เอวะเมตัง ยะถาภูตัง สัมมัมปะปัญญาเย ทักฺขัฏฐัพพัง.

เย เกจิ สังขารา อะตีตานาคะตะปัจจุปปันนา อัสสัตตา วา พะหิทธา
วา, โอฟาริกา สุขุมา วา, หีนา วา ปะณีตา วา, เย ทูเร สันติเก วา,
สัพเพ สังขารา, เนตัง มะมะ เนโสหะมัสมิ นะ เมโส อัตตาติ. เอวะ
เมตัง ยะถาภูตัง สัมมัมปะปัญญาเย ทักฺขัฏฐัพพัง.

ยังกิญฺจิจิ วิญญาณัง อะตีตานาคะตะปัจจุปปันนัง, อัสสัตตัง วา
พะหิทธา วา, โอฟาริกัง วา สุขุมัง วา, หีนัง วา ปะณีตัง วา,
ยันทุเร สันติเก วา, สัพพัง วิญญาณัง, เนตัง มะมะ เนโสหะมัสมิ
นะ เมโส อัตตาติ. เอวะเมตัง ยะถาภูตัง สัมมัมปะปัญญาเย ทักฺขัฏฐัพพัง.

เอวัง ปัสลัน ภิกขเว สุตะวา อริยะสาวะโก, ฐุปัสสีมิงปี
นิพพินทะติ, เวทนายะปี นิพพินทะติ, สันญญาเยปี นิพพินทะติ,
สังขาเรสุปี นิพพินทะติ, วิญญาณัสสีมิงปี นิพพินทะติ. นิพพินทัง
วิรัชชะติ. วิราคา วิมุจจะติ. วิมุตตัสสีมิง วิมุตตะมิตติ ญาณัง โหติ, ชีณา
ชาติ, วุสิตัง พรัหมะจะริยัง, กะตัง กะระณียัง, นาปะรัง อิตถัตตายาติ
ปะชานาตีติ.

อิหะมะโวจะ ภะคะวา. อตตะมะนา ปัญจะวัคคิยา ภิกขุ ภะคะวะโต
ภาสีตัง อะภินันทุง.

อิหมัสสีมิงจะ ปะนะ เวยยากะระณัสสีมิง ภาณูญะมาเน, ปัญจะ
วัคคิยานัง ภิกขุณัง อะนุปาทายะ, อาสะเวหิ จิตตานิ วิมุจจิงสุติ.

บทขัดอาทิตตะปริยายะสุดตั้ง

เวเนยยะหะมะโนปาเย	สัพพะโส ปาระมิง คะโต,
อะโมชะวะจะโน พุทโธ	อะภิญญายานุสาสะโก.
จิณณานุรูปะโต จาปี	ธัมเมนะ วินะยัง ปะชัง,
จิณณะคคิปาริจะรียานัง	สัมโพชฌาระหะโยคินัง.
ยะมาทิตตะปริยายัง	เทสะยันโต มะโนหะรัง,
เต โสตาโร วิโมเจสิ	อะเสกขายะ วิมุตติยา.
ตะเถโวปะปะริกขายะ	วิญญาณัง โสตุมิจจะตัง,
ทุกขะตาลักขะโณปายัง	ตัง สุตตันตัง ภะณามะ เส.

อาทิตตะปริยายะสูตรตั้ง

เอวัมเม สุตัง. เอกัง สมะยัง ภะคะวา, คะยายัง วิหะระติ
คะยาสิสเส, สัทธิง ภิกขุสะหังสเสนะ. ตัตถะระ โข ภะคะวา ภิกขุ อามันเตสิ.

สัพพัง ภิกขะเว อาทิตตัง. กิณฺจะ ภิกขะเว สัพพัง อาทิตตัง.
จักขุ ภิกขะเว อาทิตตัง, ฐาปา อาทิตตา, จักขุวิญญาณัง อาทิตตัง,
จักขุสัมผัสโส อาทิตโต, ยัมปิทัง จักขุสัมผัสสะปัจจะยา อุปปัชชะติ
เวทะยิต्तัง, สุขัง वा ทุกขัง वा อะทุกขะมะสุขัง वा, ตัมปิ อาทิตตัง.
เกนะ อาทิตตัง. อาทิตตัง ราคัคคิณา โทสัคคิณา โมหัคคิณา, อาทิตตัง
ชาติยา ชะรามะระณนะ, โสเกหิ ปะริเทเวหิ ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ
อุปาयाเสหิ อาทิตตันติ วะทามิ.

โสตัง อาทิตตัง, สัททา อาทิตตา, โสตะวิญญาณัง อาทิตตัง,
โสตะสัมผัสโส อาทิตโต, ยัมปิทัง โสตะสัมผัสสะปัจจะยา อุปปัชชะติ
เวทะยิต्तัง, สุขัง वा ทุกขัง वा อะทุกขะมะสุขัง वा, ตัมปิ อาทิตตัง.
เกนะ อาทิตตัง. อาทิตตัง ราคัคคิณา โทสัคคิณา โมหัคคิณา, อาทิตตัง
ชาติยา ชะรามะระณนะ, โสเกหิ ปะริเทเวหิ ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ
อุปาयाเสหิ อาทิตตันติ วะทามิ.

ฆานัง อาทิตตัง, คันธา อาทิตตา, ฆานะวิญญาณัง อาทิตตัง,
ฆานะสัมผัสโส อาทิตโต, ยัมปิทัง ฆานะสัมผัสสะปัจจะยา อุปปัชชะติ
เวทะยิต्तัง, สุขัง वा ทุกขัง वा อะทุกขะมะสุขัง वा, ตัมปิ อาทิตตัง.
เกนะ อาทิตตัง. อาทิตตัง ราคัคคิณา โทสัคคิณา โมหัคคิณา, อาทิตตัง
ชาติยา ชะรามะระณนะ, โสเกหิ ปะริเทเวหิ ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ
อุปาयाเสหิ อาทิตตันติ วะทามิ.

ชีวหา อาทิตตา, ระสา อาทิตตา, ชิวหาวิญญาณัง อาทิตตัง,
ชีวหาลัมผัสโส อาทิตโต, ยัมปิหัง ชิวหาลัมผัสสะปัจจะยา อุปปัชชะติ
เวทะยิตัง, สุขัง वा ทุกขัง वा อะทุกขมะสุขัง वा, ตัมปิ อาทิตตัง.
เกณะ อาทิตตัง. อาทิตตัง ราคัคคินา โทลัคคินา โมหัคคินา, อาทิตตัง
ชาติยา ชะรามะระณณะ, โสเกหิ ประริเทเวหิ ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ
อุปายาเสหิ อาทิตตันติ ะหามิ.

กาโย อาทิตโต, โภฏฐัพพา อาทิตตา, กายะวิญญาณัง อาทิตตัง,
กายะลัมผัสโส อาทิตโต, ยัมปิหัง กายะลัมผัสสะปัจจะยา อุปปัชชะติ
เวทะยิตัง, สุขัง वा ทุกขัง वा อะทุกขมะสุขัง वा, ตัมปิ อาทิตตัง.
เกณะ อาทิตตัง. อาทิตตัง ราคัคคินา โทลัคคินา โมหัคคินา, อาทิตตัง
ชาติยา ชะรามะระณณะ, โสเกหิ ประริเทเวหิ ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ
อุปายาเสหิ อาทิตตันติ ะหามิ.

มะโน อาทิตโต, ัมมา อาทิตตา, มะโนวิญญาณัง อาทิตตัง,
มะโนลัมผัสโส อาทิตโต, ยัมปิหัง มะโนลัมผัสสะปัจจะยา อุปปัชชะติ
เวทะยิตัง, สุขัง वा ทุกขัง वा อะทุกขมะสุขัง वा, ตัมปิ อาทิตตัง.
เกณะ อาทิตตัง. อาทิตตัง ราคัคคินา โทลัคคินา โมหัคคินา, อาทิตตัง
ชาติยา ชะรามะระณณะ, โสเกหิ ประริเทเวหิ ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ
อุปายาเสหิ อาทิตตันติ ะหามิ.

เอวัง ปัสสัง ภิกขะเว สุตฺตวา อะริยะสาวะโก,

จักขุสฺมิงปิ นิพพินทะติ, รูเปสุปิ นิพพินทะติ, จักขุวิญญาณะปิ
นิพพินทะติ, จักขุลัมผัสเสปิ นิพพินทะติ, ยัมปิหัง จักขุลัมผัสสะ-
ปัจจะยา อุปปัชชะติ เวทะยิตัง, สุขัง वा ทุกขัง वा อะทุกขมะสุขัง वा,
ตัสฺมิงปิ นิพพินทะติ.

โสธัมมิงปิ นิพพินทะติ, ลัทเทสุปิ นิพพินทะติ, โสตะวิญญาณะปิ
นิพพินทะติ. โสตะลัมผัสเสปิ นิพพินทะติ, ยัมปิทัง โสตะลัมผัสสะ
ปัจจะยา อุปปัชชะติ เวทะยิตัง สุขัง वा ทุกขัง वा อะทุกขะมะสุขัง वा,
ตัสสะมิงปิ นิพพินทะติ.

ฆานัสสะมิงปิ นิพพินทะติ, คันเฑสุปิ นิพพินทะติ ฆานะ
วิญญาณะปิ นิพพินทะติ, ฆานะลัมผัสเสปิ นิพพินทะติ, ยัมปิทัง
ฆานะลัมผัสสะปัจจะยา อุปปัชชะติ เวทะยิตัง, สุขัง वा ทุกขัง वा
อะทุกขะมะสุขัง वा, ตัสสะมิงปิ นิพพินทะติ.

ชีวะหายะปิ นิพพินทะติ, ระเสสุปิ นิพพินทะติ, ชีวะหาวิญญาณะปิ
นิพพินทะติ, ชีวะหาลัมผัสเสปิ นิพพินทะติ, ยัมปิทัง ชีวะหาลัมผัสสะ
ปัจจะยา อุปปัชชะติ เวทะยิตัง, สุขัง वा ทุกขัง वा อะทุกขะมะสุขัง वा,
ตัสสะมิงปิ นิพพินทะติ.

กายัสสะมิงปิ นิพพินทะติ โยภูจฺจัพเพสุปิ นิพพินทะติ กายะวิญญาณะปิ
นิพพินทะติ, กายะลัมผัสเสปิ นิพพินทะติ, ยัมปิทัง กายะลัมผัสสะ
ปัจจะยา อุปปัชชะติ เวทะยิตัง. สุขัง वा ทุกขัง वा อะทุกขะมะสุขัง वा,
ตัสสะมิงปิ นิพพินทะติ

มะนัสสะมิงปิ นิพพินทะติ, ฐัมเมสุปิ นิพพินทะติ, มะโนวิญญาณะปิ
นิพพินทะติ, มะโนลัมผัสเสปิ นิพพินทะติ, ยัมปิทัง มะโนลัมผัสสะ
ปัจจะยา อุปปัชชะติ เวทะยิตัง, สุขัง वा ทุกขัง वा อะทุกขะมะสุขัง वा,
ตัสสะมิงปิ นิพพินทะติ.

นิพพินทัง วิรัชชะติ. วิราคา วิมุจจะติ. วิมุตตัสสะมิง วิมุตตะมิตี
ญาณัง โหติ, ชีณา ชาติ, วุสิตัง พรหมะจะริยัง, กะตัง กะระณียัง, นาปะรัง

อิตถัตตทายาตี ปะชานาตีตี.

อิหะมะโวจะ ภาคะวา, อัตตะมะนา เต ภิกขุ ภาคะวะโต ภาลีตัง
อะภินันทุง.

อิम्मัสสะมิญจะ ปะนะ เวยยากระระณัสสัง ภาณูญะมาเน, ตัสสะ
ภิกขุสหัสสัสสะ อะนุปาทายะ, อาสะเวหิ จิตตานิ วิมุจจิงสูติ.

บทขัดธัมมะนิยามะสูตรตั้ง

ยัง เว นิพพานะญาณัสสะ ญาณัง ปุพเพ ปะวัตตะเต,
ตัสเสวะ วิสะยิภูตา ยายัง ธัมมะนิยามะตา.
อะนิจจะตา หุกขะตา จะ ลัพเพสัง จะ อะนัตตะตา,
ตัสสา ปะกาสะกัง สุตตัง ยัง สัมพุทเธนะ ภาลีตัง.
สาธุนัง ญาณะจาเรนะ ยะถา พุทเธนะ เทลีตัง,
โยนิโส ปะฏิปัตยัตถัง ตัง สุตตันตัง ภาณามะ เส.

ธัมมะนิยามะสูตรตั้ง

เอวัมเม สุตตัง. เอกัง สะมะยัง ภาคะวา, สāvัตถิยัง วิหะระตี,
เชตวะเน อะนาถะปิณฑิกัสสะ, อารามะ. ตัตถะ โข ภาคะวา ภิกขุ
อามันเตสิ ภิกขะโวตี. ภาทันเตตี เต ภิกขุ ภาคะวะโต ปัจจัสโสสูง.
ภาคะวา เอตะหะโวจะ

อุปปาทา วา ภิกขะเว ตะถาคะตานัง อะนุปปาทา วา ตะถาคะตานัง,
ฐิตา วะ ส่า ฐาตุ ฐัมมัญญูฐิตะตา ฐัมมะนิยามะตา, สัพเพ สังฆาร
อะนิจจาติ. ตัง ตะถาคะโต อะภิสัมพุชณะติ อะภิสะเมติ, อะภิ-
สัมพุชณัตถิ วะ อะภิสะเมตถิ วะ อัจจิกขะติ เทเสติ, ปัญญะเปติ ปัญญะเปติ,
วิวะระติ วิภะชะติ อุตตานีกะโรติ, สัพเพ สังฆาร อะนิจจาติ.

อุปปาทา วา ภิกขะเว ตะถาคะตานัง อะนุปปาทา วา ตะถ
าคะตานัง, ฐิตา วา ส่า ฐาตุ ฐัมมัญญูฐิตะตา ฐัมมะนิยามะตา, สัพเพ
สังฆาร ทุกขาติ.

ตัง ตะถาคะโต อะภิสัมพุชณะติ อะภิสะเมติ, อะภิสัมพุชณัตถิ
อะภิสะเมตถิ วะ อัจจิกขะติ เทเสติ, ปัญญะเปติ ปัญญะเปติ, วิวะระติ
วิภะชะติ อุตตานีกะโรติ, สัพเพ สังฆาร ทุกขาติ.

อุปปาทา วา ภิกขะเว ตะถาคะตานัง อะนุปปาทา วา ตะถ
าคะตานัง, ฐิตา วะ ส่า ฐาตุ ฐัมมัญญูฐิตะตา ฐัมมะนิยามะตา, สัพเพ
ฐัมมา อะนัตตาติ. ตัง ตะถาคะโต อะภิสัมพุชณะติ อะภิสะเมติ,
อะภิสัมพุชณัตถิ วะ อะภิสะเมตถิ วะ อัจจิกขะติ เทเสติ, ปัญญะเปติ
ปัญญะเปติ, วิวะระติ วิภะชะติ อุตตานีกะโรติ, สัพเพ ฐัมมา อะนัตตาติ.

อิหะมะโวจะ ภะคะวา. อัตตะมะนา เต ภิกขู ภะคะวะโต ภาสิตัง,
อะภินันทุนติ.

บทחדสติปัฏฐานะปาโล

สัมพุทโธ ทิปะทังเสฏโฐ	มะหากการุณิโก มุนิ
เอกายะนัง มัคคัง นามะ	เวเนยยานัง อะเทสะยิ.
กิลิฏฐะจิตตะสัตตานัง	จิตตักเลสะวิสุทฐิยา,
โสแกนัง ปะริเทวานัง	อะตีกกะมาเย ลััพพะโส.
ทุกขานัง โทมะนัสสานัง	อัสถังคะมาเย อัมมฐิตัง,
ญายัสเสวาธิกะมาเย	นิพพานัสสาภิปัตติยา
สติปัฏฐานะนาเมนะ	วิสุตัง วิระ สาสะเน,
จิตตักเลสะวิสุทฐัตถัง	ตัง มัคคันตัม ภะณามะ เส.

สติปัฏฐานะปาโล

อัสถิ โข เตะนะ ภะคะวะตา ชานะตา ปัสสะตา อะระหะตา
สัมมาสัมพุทเธนะ. เอกายะโน อะยัง มัคโค สัมมะทักขาโต, สัตตานัง
วิสุทฐิยา, โสกะปะริเทวานัง สะมะตีกกะมาเย, ทุกขะโทมะนัสสานัง
อัสถังคะมาเย, ญายัสสะ อะธิกะมาเย, นิพพานัสสะ ลัจฉิกิริยาเย.
ยะทิทัง จัตตาโร สติปัฏฐานา, กะตะเม จัตตาโร.

อิธะ ภิกขุ กายะ กายานุปัสสี วิหะระติ, อาตาปี สัมปะชาโน
สะติมา วิเนยเย โลเก อะภิชฌาโทมะนัสสัง. เวทะนาสุ เวทะนา
นุปัสสี วิหะระติ, อาตาปี สัมปะชาโน สะติมา วิเนยเย โลเก อะภิชฌา
โทมะนัสสัง. จิตเต จิตตานุปัสสี วิหะระติ, อาตาปี สัมปะชาโน สะติมา

วิเนยยะ โลเก อะภิชฌาโทมะนัสสัง. ฐัมเมสุ ฐัมมานุปัสสี วิหะระติ,
อาตาปี สัมปะชาโน สะติมา วิเนยยะ โลเก อะภิชฌาโทมะนัสสัง.

๑. กะถัญจะ ภิกขุ กายเ กายานุปัสสี วิหะระติ. อีระ ภิกขุ
อัชฌัตตัง วา กายเ กายานุปัสสี วิหะระติ, พะหิทธา วา กายเ กายา
นุปัสสี วิหะระติ, อัชฌัตตะพะหิทธา วา กายเ กายานุปัสสี วิหะระติ,
สะมุททะยะฐัมมานุปัสสี วา กายัสัมมิง วิหะระติ, ะยะฐัมมานุปัสสี วา
กายัสัมมิง วิหะระติ. สุมุททะยะวะยะฐัมมานุปัสสี วา กายัสัมมิง วิหะระติ,
อัสติ กาโยติ วา ปะนัสสะ สะติ ปัจจุปฺภูจฺจिता โหติ, ยาวะเทวะ ญาณะ
มัตตายะ ปะติสสะติมัตตายะ. อะนัสสิโต จะ วิหะระติ นะ จะ กิญฺจ
โลเก อุปาทียะติ. เอวัง โข ภิกขุ กายเ กายานุปัสสี วิหะระติ.

๒. กะถัญจะ ภิกขุ เวทะนาสุ เวทะนานุปัสสี วิหะระติ.
อีระ ภิกขุ อัชฌัตตัง วา เวทะนาสุ เวทะนานุปัสสี วิหะระติ, พะหิทธา
วา เวทะนาสุ เวทะนานุปัสสี วิหะระติ, อัชฌัตตะพะหิทธา วา เวทะนาสุ
เวทะนานุปัสสี วิหะระติ, สะมุททะยะฐัมมานุปัสสี วา เวทะนาสุ
วิหะระติ, ะยะฐัมมานุปัสสี วา เวทะนาสุ วิหะระติ, สะมุททะยะวะยะ
ฐัมมานุปัสสี วา เวทะนาสุ วิหะระติ. อัสติ เวทะนาติ วา ปะนัสสะ
สะติ ปัจจุปฺภูจฺจिता โหติ, ยาวะเทวะ ญาณะมัตตายะ ปะติสสะติมัตตายะ.
อะนัสสิโต จะ วิหะระติ นะ จะ กิญฺจ โลเก อุปาทียะติ. เอวัง โข
ภิกขุ เวทะนาสุ เวทะนานุปัสสี วิหะระติ.

๓. กะถัญจะ ภิกขุ จิตเต จิตตานุปัสสี วิหะระติ. อีระ ภิกขุ
อัชฌัตตัง วา จิตเต จิตตานุปัสสี วิหะระติ, พะหิทธา วา จิตเต
จิตตานุปัสสี วิหะระติ, อัชฌัตตะพะหิทธา วา จิตเต จิตตานุปัสสี

วิหะระติ, สะมุททะยะธัมมานุปัสสี วา จิตตัสสัง วิหะระติ, ะยะธัมมา
นุปัสสี วา จิตตัสสัง วิหะระติ, สะมุททะยะยะธัมมานุปัสสี วา จิตตัสสัง
วิหะระติ, อตถิ จิตตันติ วา ปะนัสสะ สะติ ปัจจุปปัญฺฐิตา โหติ,
ยาระทเวะ ญาณะมัตตายะ ปะติสสะติมัตตายะ. อะนัสสิโต จะ วิหะระติ
นะ จะ กิญฺจ โลกเ อูปาทิยะติ. เอวัง โข ภิกขุ จิตเต จิตตานุปัสสี
วิหะระติ.

๔. กะถัญจะ ภิกขุ ธัมเมสุ ธัมมานุปัสสี วิหะระติ. อิธะ ภิกขุ
อัสสมัตตัง วา ธัมเมสุ ธัมมานุปัสสี วิหะระติ, พะหิทธา วา ธัมเมสุ
ธัมมานุปัสสี วิหะระติ, อัสสมัตตะพะหิทธา วา ธัมเมสุ ธัมมานุปัสสี
วิหะระติ, สะมุททะยะธัมมานุปัสสี วา ธัมเมสุ วิหะระติ, ะยะธัมมา
นุปัสสี วา ธัมเมสุ วิหะระติ, สะมุททะยะยะธัมมานุปัสสี วา ธัมเมสุ
วิหะระติ, อตถิ ธัมมาติ วา ปะนัสสะ สะติ ปัจจุปปัญฺฐิตา โหติ, ยาระทเวะ
ญาณะมัตตายะ ปะติสสะติมัตตายะ. อะนัสสิโต จะ วิหะระติ นะ จะ
กิญฺจ โลกเ อูปาทิยะติ เอวัง โข ภิกขุ ธัมเมสุ ธัมมานุปัสสี วิหะระติ.

อะยัง โข เตนะ ภะคะวะตา ชานะตา ปัสสะตา อะระหะตา สัมมา
สัมพุทเธนะ, เอกายะโน มัคโค สัมมะทักขาโต, สัตตาทันง วิสุทฺธิยา,
โสกะปะริเทวานัง สะมะติกกะมาเย, ทุกขะโทมะนัสสานัง อตถังคะมาเย,
ญายัสสะ อะธิกะมาเย, นิพพานัสสะ สัจฉิกิริยาเย. ยะทิทัง จัตตาโร
สะติปปัญฺฐานาติ.

เอกายะนัง ชาติขะยันตะทัสสี
มัคคัง ปะชานาติ หิตานุกัมปี
เอเตนะ มัคเคนะ ตะริงสุ ปุพเพ,
ตะริสสะเร เจวะ ตะรันติ โจขันติ.

บทחדอะภินหะปัจจะเวกขณะปาฐะ

ยานิ เว ปัญจะ ฐานานิ ปัญจะนิมมะละโลจะโน,
เวเนยยานัง ปะกาเสสิ อะภิน्हัง ปัจจะเวกขิต्तุง.
สัมมานุกะริยะมานานิ สัตถุสาสะนะการิ,
ตั้ง ตั้ง อัตถะวะสัง สัมมา สาธะยันติ ยะถาระหัง,
เตสัมปะกาสะกัง รัมมะ- ประริยายัง ภาณามะ เส.

อะภินหะปัจจะเวกขณะปาฐะ

อัติ โข เตนะ ภาคะวะตา ชานะตา ปัสสะตา อะระหะตา สัมมา
สัมพุทเธนะ, ปัญจะ ฐานานิ สัมมะทักขาตานิ. ยานิ อะภิน्हัง ปัจจะ
เวกขิต्तัพพานิ, อิตถิยา वा ปุริเสนะ वा คะหังกุญ्जेนะ वा ปัพพะชิเตนะ वा.
กะตะมานิ ปัญจะ.

๑. ชะราธัมโมर्महि ชะรัง อะนะตีโตติ, อะภิน्हัง ปัจจะเวกขิต्तัพพัง
อัติถิยา वा ปุริเสนะ वा คะหังกุญ्जेนะ वा ปัพพะชิเตนะ वा.

๒. พัยาธัมโมर्महि พยาธิง อะนะตีโตติ, อะภิน्हัง ปัจจะเวกขิต्तัพพัง
อัติถิยา वा ปุริเสนะ वा คะหังกุญ्जेนะ वा ปัพพะชิเตนะ वा

๓. มะระณะธัมโมर्महि มะระณัง อะนะตีโตติ, อะภิน्हัง ปัจจะเวก
ขิต्तัพพัง อัติถิยา वा ปุริเสนะ वा คะหังกุญ्जेนะ वा ปัพพะชิเตนะ वा.

๔. สัพเพहि เม ปิเยहि มะนาเปहि นานาภาโว วินาภาโวติ, อะภิน्हัง
ปัจจะเวกขิต्तัพพัง อัติถิยา वा ปุริเสนะ वा คะหังกุญ्जेนะ वा ปัพพะชิเตนะ वा.

๕. กัมมัสสะโกมฺหิ กัมมะทายาทิ กัมมะโยนิ กัมมะพฺนฺช
กัมมะปะภูิสระโณ, ยํ กัมมํ กะริสสามิ กัลฺยาณํ วา ปาปะกํ วา
ตฺสสะ ทายาทิ ภาวิสสามิตฺติ, อะภินฺหํ ปัจจะเวกขิตฺตํ อิตฺติยา วา
ปุริสเสนะ วา คหฺภูญฺเฐนะ วา ปัพพะชิตฺเตนะ วา.

อิมานิ โข เตนะ ภะคะวะตา ชานะตา ปัสสะตา อระหะตา
ลัมมาลัมพุทฺธะนะ, ปญฺจะ ฐานานิ ลัมมะทักขาตานิ, ยานิ อะภินฺหํ
ปัจจะเวกขิตฺตํวานิ, อิตฺติยา วา ปุริสเสนะ วา คหฺภูญฺเฐนะ วา ปัพพะ
ชิตฺเตนะ วา.

ตฺสฺมาติหฺมเหหิ เอวํ อะภินฺหํ ปัจจะเวกขิตฺตํ, ชะราธมฺมมฺหิ
ชะรัง อะนะตีโต. พฺยาธมฺมมฺหิ พฺยาธัง อะนะตีโต. มะระณะธมฺมมฺหิ
มะระณํ อะนะตีโต. ลัพเพหิ เม ปิเยหิ มะนาเปหิ นานาภาโว
วินาภาโว. กัมมัสสะโกมฺหิ กัมมะทายาทิ กัมมะโยนิ กัมมะพฺนฺช
กัมมะปะภูิสระโณ, ยํ กัมมํ กะริสสามิ กัลฺยาณํ วา ปาปะกํ วา
ตฺสสะ ทายาทิ ภาวิสสามิตฺติ. ตะโต อุตฺตะริงปี ปัจจะเวกขิตฺตํ.

๑. นะ โข ปะนาหะเมวะ, ชะราธมฺมมฺหิ ชะรัง อะนะตีโต.
อะถะโข ยาวะตา ลັตตานํ อาคะติ คะติ จุติ อุปะปัตติ, ลัพเพ ลັตตา
ชะราธมฺมา ชะรัง อะนะตีตา. ตัง กุเตตถะ ลัพภา.

๒. นะ โข ปะนาหะเมวะ, พยาธมฺมมฺหิ พฺยาธัง อะนะตีโต.
อะถะโข ยาวะตา ลັตตานํ อาคะติ คะติ จุติ อุปะปัตติ, ลัพเพ ลັตตา
พยาธมฺมา พยาธัง อะนะตีตา. ตัง กุเตตถะ ลัพภา.

๓. นะ โข ปะนาหะเมวะ, มะระณะธมฺมมฺหิ มะระณํ อะนะตีโต.

อะถะไซ ยาวะตา ลัตตานัง อาคะติ คะติ จุติ อุปะปัตติ, ลัฟเพ ลัตตา
มะระณะธัมมา มะระณัง อะนะตีตา. ตัง กุเตตถะ ลัฟภา.

๔. นะ โข ปะนะ มัยหะเมวะ, ลัฟเพหิ ปิเยหิ มะนาเปหิ
นानาภาโว วินาภาโว. อะถะไซ ยาวะตา ลัตตานัง อาคะติ คะติ จุติ
อุปะปัตติ, ลัฟเพสัง ลัตตานัง ปิเยหิ มะนาเปหิ นานาภาโว วินาภาโว.
ตัง กุเตตถะ ลัฟภา.

๕. นะ โข ปะนาหะเมวะ. กัมมัสสะโกมหิ กัมมะทายาโท
กัมมะโยนิ กัมมะพันธุ กัมมะปะฏิสสะระणे, ยัง กัมมัง ภาวิสสามิ
กัลยาณัง वा ปापะกัง वा ตัสสะ ทายาโท ภาวิสสามิ.

อะถะไซ ยาวะตา ลัตตานัง อาคะติ คะติ จุติ อุปะปัตติ,

คนละเรื่อง

มีชายหนุ่มจากต่างจังหวัดไกลสามสี่คนเข้าไปหาหลวงปู่ ขณะที่ท่าน
นั่งพักผ่อนอยู่ที่มุขศาลาการเปรียญ ดูอากัปกริยาของเขาแล้วคงคุ้นเคยกับ
พระนักเลงองค์ใดองค์หนึ่งมาก่อนแล้ว สังเกตจากการนั่ง การพูด เขานั่งตามสบาย
พูดตามถนัด ยิ่งกว่านั้นเขาคงเข้าใจว่าหลวงปู่องค์นี้ คงสนใจกับเรื่องเครื่องราง
ของขลังอย่างดี เขาพูดถึงชื่อเกจิอาจารย์อื่นๆ ว่าให้ของดีของวิเศษแก่ตนหลายอย่าง
ในที่สุดก็จัดเอาของมาอวดกันเองต่อหน้าหลวงปู่ คนหนึ่งมีเขี้ยวหมูตัน คนหนึ่งมี
เขี้ยวเสือ อีกคนมีนอแรด ต่างคนต่างอวดอ้างว่าของตนดีวิเศษอย่างนี้ มีคนหนึ่ง
เอ่ยว่า “หลวงปู่เฮะ อย่างไหนแน่ดีวิเศษกว่ากันเฮะฯ”

หลวงปู่ก็อารมณ์รื่นเป็นพิเศษ ยิ้มๆ แล้วว่า

“ไม่มีดี ไม่มีวิเศษอะไรหรอก เป็นของสัตว์เดียรัจฉานเหมือนกัน”

(จากหนังสือ “หลวงปู่ฝายไฉไล” โดย หลวงปู่ดุลย์ อตุโล)

ลัทธิเพ ลัทธิตา กัมมัตสะกา กัมมะทายาทา กัมมะโยนี กัมมะพันธู
 กัมมะประมุขิสะระณา, ยัง กัมมัง กะริสสันติ กัลยาณัง วา ปาปะกัง วา
 ตัสสะ ทายาทา ภาวิสสันติ. ตัง กุเตตถะ ลัทธิภาติ.

บทขั้ดสาราณียะธัมมะสุตตัง

สะมัคคะกะระณเณ พุทโธ	สามัคคิยัง นิโยชะโก,
สะมัคคะกะระณเณ ธัมเม	สาราณียะ อะเทสะยิ.
อัญญะมัญญัง ปิยะทายะ	สาธินเณ คาระวัสสะ จะ,
สังคะหายาวิวาทายะ	สามัคคิเยกะทายะ จะ.
สังวัตตันเตวะ ภิกขุณัง	ธัมเมนะ ประมุขิปะชชะตัง,
เตลัมปะกาสะกัง สุตตัง	ยัง ลัมพุทเธนะ ภาสิตัง.
สุตตะวานานุกะระณเณ	ยะถา พุทเธนะ เทสิตัง,
สาธุนัง อัตถะสิทตัตถัง	ตัง สุตตันตัง ภาณามะ เส.

สาราณียะธัมมะสุตตัง

เอวัมเม สุตตัง. เอกัง สะมะยัง ภาคะวา, สวัตติยัง วิหะระติ,
 เซตะวะเน อะนาถะปิณฑิกัสสะ, อาราเม. ตัตถะระ โข ภาคะวา ภิกขุ
 อามันเตสิ ภิกขะโวติ. ภาทันเตติ เต ภิกขุ ภาคะวะโต ปัจจัสโสสุง.
 ภาคะวา เอตะหะโวจะ, ฉะยิเม ภิกขะเว ธัมมา สาราณียะ ปิยะกะระณา
 คะรุกะระณา, สังคะหายะ อะวิวาทายะ สามัคคิยา เอภิภาวายะ
 สังวัตตันติ. กะตะเม ฉะ.

๑. อิธะ ภิกขะเว ภิกขุโน, เมตตัง กายะกัมมัง ปัจจุปปัญญิตัง

โหติ, สะพรัหฺมะจารีสุ อวิ เจวะ ระโห จะ. อะยัมปิ ทัมโม สาราณียะ
ปิยะกะระโณ คะรูกะระโณ, สังคะหายะ อะวิวาทายะ สามัคคิยา
เอกีกาวายะ สังวัตตะติ.

๒. ปุณะ จะปะรัง ภิกขะเว ภิกขุโน, เมตตัง วัจจัมมัง
ปัจจุปัณฺณิตัง โหติ, สะพรัหฺมะจารีสุ อวิ เจวะ ระโห จะ. อะยัมปิ
ทัมโม สาราณียะ ปิยะกะระโณ คะรูกะระโณ, สังคะหายะ อะวิวา
ทายะ สามัคคิยา เอกีกาวายะ สังวัตตะติ

๓. ปุณะ จะปะรัง ภิกขะเว ภิกขุโน, เมตตัง มะโนกัมมัง
ปัจจุปัณฺณิตัง โหติ, สะพรัหฺมะจารีสุ อวิ เจวะ ระโห จะ. อะยัมปิ
ทัมโม สาราณียะ ปิยะกะระโณ คะรูกะระโณ, สังคะหายะ อะวิวาทายะ
สามัคคิยา เอกีกาวายะ สังวัตตะติ.

๔. ปุณะ จะปะรัง ภิกขะเว ภิกขุ, เย เต ลาภา ทัมมิกา
ทัมมะลัทธา, อันตะมะโส ปัตตะปะริยาปันนะมัตตัมปิ, ตะถารูเปหิ ลาเภหิ
อัปปะฏิวิภัตตะโภคิ โหติ, สีละวันเตหิ สะพรัหฺมะจารีหิ สาธารณะโภคิ.
อะยัมปิ ทัมโม สาราณียะ ปิยะกะระโณ คะรูกะระโณ, สังคะหายะ
อะวิวาทายะ สามัคคิยา เอกีกาวายะ สังวัตตะติ.

๕. ปุณะ จะปะรัง ภิกขะเว ภิกขุ, ยานิ ตานิ สีลานิ
อะชฺณทานิ อะฉิททานิ อะสะพะลानิ อะกัมมาสถานิ, ภูชิสสถานิ
วิญญูปะสัตถานิ อะปะรามันฺณูจฺจานิ สะมาธิสังวัตตะนิกานิ, ตะถา รุเปสุ
สีเลสุ สีละสามันญญะคะโต วิหะระติ, สะพรัหฺมะจารีหิ อวิ เจวะ
ระโห จะ. อะยัมปิ ทัมโม สาราณียะ ปิยะกะระโณ คะรูกะระโณ,
สังคะหายะ อะวิวาทายะ สามัคคิยา เอกีกาวายะ สังวัตตะติ.

๖. ปุณะ จะปะรัง ภิกขะเว ภิกขุ, ยายัง ทิณฺณู อะริยา

นียยานิกา, นียยาติ ตักกะรัสสะ สัมมาทุกขักชยะยาเย, ตะถารูปายะ
ทิวัญญา ทิวัญญาสามัญญะคะโต วิหะระติ, สะพรัหมะจารีหิ อากิ เจวะ
ระโหจะ. อะยัมปิ รัมเม สาราณียะ ปิยะกะระโณ คะรูกะระโณ,
สังคะหายะ อะวิวาทายะ สามัคคิยา เอกีภาวายะ สังวัตตะติ.

อิเม โข ภิกขะเว จะ รัมมา สาราณียะ ปิยะกะระณา
คะรูกะระณา, สังคะหายะ อะวิวาทายะ สามัคคิยา เอกีภาวายะ
สังวัตตันตีติ.

อิหะมะโวจะ ภะคะวา, อัตตะมะนา เต ภิกขุ ภะคะวะโต
ภาสิตัง อะภินันฺหุนตี.

บทขัดภิกขุอะปะริหานิยะรัมมะสุตตัง

มะหาการุณิกะ พุทโธ สาวะกาณัง ทิเตสะโก,
วุกุตฺติง อากังขะมาโน ะ รัมเม สัมพุทตะเทสิเต.
ภิกขุณัง สัมมะทักขาลิ รัมเม อะปะริหานิเย,
สุตฺวานุปะฏิปัตถยัตถัง ตัง สุตตันตัง ภะณามะ เส.

ภิกขุอะปะริหานิยะรัมมะสุตตัง

เอวัมเม สุตฺตัง. เอกััง สะมะยัง ภะคะวา. ราชะคะเห วิหะระติ, คิซณะ
กุญฺเฏ ปัพพะเต. ตัตฺตะระ โข ภะคะวา ภิกขุ อามันเตสิ. สัตตะโว ภิกขะเว
อะปะริหานิเย รัมเม เทเสสสามิ, ตัง สุณนถะ สาธุกััง มะนะสิกะโรถะ
ภาสิสสามีติ. เอวัมภันเตติ โข เต ภิกขุ ภะคะวะโต ปัจจัสโสสุง.
ภะคะวา เอตะหะโวจะ. กะตะเม จะ ภิกขะเว สัตตะ อะปะริหานิยา รัมมา.

๑. ยาวะกีวัญจะ ภิกขะเว ภิกขุ, อะภินัน्हะสันนิปาตา ภะวิสสันติ
สันนิปาตะพะหุลา. วุทฺธิมเยวะ ภิกขะเว ภิกขุณัง ปาฎิกังขา โน
ปะริหานิ.

๒. ยาวะกีวัญจะ ภิกขะเว ภิกขุ, สะมัคคา สันนิปะติสสันติ,
สะมัคคา วุฏฺฐะหิสสันติ, สะมัคคา สังฆะกะระณียานิ กะริสสันติ.
วุทฺธิมเยวะ ภิกขะเว ภิกขุณัง ปาฎิกังขา โน ปะริหานิ.

๓. ยาวะกีวัญจะ ภิกขะเว ภิกขุ, อะปัณฺณัตตัง นะ ปันฺณะ
เปสสันติ, ปันฺณัตตัง นะ สะมุจฉินทิสสันติ, ยะถापันฺณัตตเตสุ
สิกขาปะเทสุ สะมาทายะ วัตติสสันติ. วุทฺธิมเยวะ ภิกขะเว ภิกขุณัง
ปาฎิกังขา โน ปะริหานิ.

๔. ยาวะกีวัญจะ ภิกขะเว ภิกขุ, เย เต ภิกขุ เถรา รัตตัญญ
จิระปัพพะชิตา, สังฆะปัตตะโร สังฆะปะริณายะกา, เต สักกะริสสันติ
คะรุกะริสสันติ มาเนสสันติ ปุเชสสันติ, เตสญฺจะ โสตัพพัง มัญญิสสันติ.
วุทฺธิมเยวะ ภิกขะเว ภิกขุณัง ปาฎิกังขา โน ปะริหานิ.

๕. ยาวะกีวัญจะ ภิกขะเว ภิกขุ, อุปปันนายะ ตัณหาเย
โปโนพพะวิกาย โน ะสัง คัจฉิสสันติ. วุทฺธิมเยวะ ภิกขะเว
ภิกขุณัง ปาฎิกังขา โน ปะริหานิ.

๖. ยาวะกีวัญจะ ภิกขะเว ภิกขุ, อารัญญะเกสุ เสนาสะเนสุ
สาเปกขา ภะวิสสันติ. วุทฺธิมเยวะ ภิกขะเว ภิกขุณัง ปาฎิกังขา โน
ปะริหานิ.

๗. ยาวะกีวัญจะ ภิกขะเว ภิกขุ, ปัจจัตตัญญะวะ สะติง
อุปัฏฺฐะเปสสันติ, กินติ อะนาคะตา จะ เปสละ สะพรัหฺมะจารี อาคัจ

เฉยยุง, อาคะตา จะ เปสะลา สะพ็รหัมมะจารี ผาสุง วิหะเรยยุนติ.
วุทฒิเยวะ ภิกขะเว ภิกขุณัง ปาฎิกังขา โน ประริหานิ.

ยาวะกั๊วญจะ ภิกขะเว อิมะ สัตตะ อะปะริหานิยาธัมมา ภิกขุ
สุ สฺฐัสสันติ. อิมะสุ จะ สัตตะสุ อะปะริหานิเยสุ ธัมมะสุ ภิกขุ
สันทิสลิสสันติ. วุทฒิเยวะ ภิกขะเว ภิกขุณัง ปาฎิกังขา โน ประริหานีติ.

อิหะมะโวจะ ภาคะวา, อัตตะมะนา เต ภิกขุ ภาคะวะโต
ภาลิตัง, อะภินันทุนติ.

บทขัดมัคคะวิมังคะสุตตัง

สะทหะโก อะยัง โลโล
ยัมมัคคัง อัมปะชานันโต
มัคคักขาเยนะมัคโค โส
ตัง เว มัคคัง อะภิญญาเย
สะยัง เตเนวะ คันตฺวานะ
สัมมานุปะฏิปัตยัตถัง
นानาวิเชหุปาเยภี
ตัมมัคคะทีปะกัง สุตตัง
วัตถุตตะเย ปะสันนानัง
ภียโย ปะสาหุปปาเทนะ
สุวัตถิสาระนัตถังปิ

สะมาระโก สะพ็รหัมมะโก,
สัพพะทุกขา นะ มุจจะติ.
ภาคะวา มัคคะโกวิท,
ทุกขะสังขะยะคามินัง.
ปัตโต โพธิมะนุตตะรัง,
สัตตานัง โพธิคามินัง.
ปะเวเทสิ ทิตะสะโก,
ยัง สัมพุทเธนะ ภาลิตัง.
สาธุนัง ธัมมะคามินัง,
ทิฏฐุชุกะระเณนะ จะ,
ตัง สุตตันตัง ภาณามะ เส.

มัคคะวิภังคะสูตรตั้ง

เอวัมเม สุตัง. เอกัง สมะยัง ภะคะวา, สาวัตถิยัง วิหะระติ,
เชตวะเน อนะถะปิณฑิกัสสะ, อารามะ. ตัตถะ โข ภะคะวา ภิกขุ
อามันเตสิ ภิกขะโวติ. ภะทันเตติ เต ภิกขุ ภะคะวะโต ปัจจัสโสสุง,
ภะคะวา เอตะทะโวจะ. อะริยัง โว ภิกขะเว อัมมัญจิกัง มัคคัง
เทสิสสามิ วิภะชิสสามิ, ตัง สุณาถะ สาธุกัง มะนะสิกะโรถะ
ภาสิสสามีติ. เอวัมภันเตติ โข เต ภิกขุ ภะคะวะโต ปัจจัสโสสุง.
ภะคะวา เอตะทะโวจะ.

กะตะโม จะ ภิกขะเว อะริโย อัมมัญจิกโก มัคโค. เสยยะถิทัง.
สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปปโป, สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว,
สัมมาวายาโม สัมมาสะติ สัมมาสะมาธิ.

๑. กะตะมา จะ ภิกขะเว สัมมาทิฏฐิ. ยัง โข ภิกขะเว ทุกเข
ญาณัง ทุกขะสะมุทะเย ญาณัง ทุกขะนิโรธเ ญาณัง ทุกขะนิโรธะคามิ
นียา ปะฏิปะทายะ ญาณัง. อะยัง วุจจะติ ภิกขะเว สัมมาทิฏฐิ.

๒. กะตะโม จะ ภิกขะเว สัมมาสังกัปปโป. โย โข ภิกขะเว
เนกขัมมะสังกัปปโป อัปปยาปาทะสังกัปปโป อะวิหิงสาสังกัปปโป. อะยัง
วุจจะติ ภิกขะเว สัมมาสังกัปปโป.

๓. กะตะมา จะ ภิกขะเว สัมมาวาจา. ยา โข ภิกขะเว มุสาวาหา
เวระมะณี, ปิสุณายะ วาจาเย เวระมะณี, ณะรุสาเย วาจาเย เวระมะณี,
สัมปัปะลาปา เวระมะณี, อะยัง วุจจะติ ภิกขะเว สัมมาวาจา.

๔. กะตะโม จะ ภิกขเว สัมมากัมมันโต. ยา โข ภิกขเว ปาณาติปาตา เวระมะณี, อะทินนาทานา เวระมะณี, อะพรัหฺมะจะริยา เวระมะณี. อะยัง วุจจะติ ภิกขเว สัมมากัมมันโต.

๕. กะตะโม จะ ภิกขเว สัมมาอาชีโว. อิธะ ภิกขเว อะริยะสาวะโก มิจฉาอาชีวัง ปะทายะ, สัมมาอาชีวะนะ ชีวิกัง กัปปเปติ. อะยัง วุจจะติ ภิกขเว สัมมาอาชีโว.

๖. กะตะโม จะ ภิกขเว สัมมาวายาโม. อิธะ ภิกขเว ภิกขุ อะนุปปันหานัง ปาปะกานัง อะกุสะลานัง ทัมมานัง อะนุปปาทายะ, ฉันทัง ชะเนติ วายะมะติ วิริยัง อาระภาติ จิตตัง ปัคคัณหาติ ปะทะหะติ. อุปปันหานัง ปาปะกานัง อะกุสะลานัง ทัมมานัง ปะทานายะ, ฉันทัง ชะเนติ วายะมะติ วิริยัง อาระภาติ จิตตัง ปัคคัณหาติ ปะทะหะติ. อะนุปปันหานัง กุสะลานัง ทัมมานัง อุปปาทายะ, ฉันทัง ชะเนติ วายะมะติ วิริยัง อาระภาติ จิตตัง ปัคคัณหาติ ปะทะหะติ. อุปปันหานัง กุสะลานัง ทัมมานัง, ลุติยา อะสัมโมสายะ ภียโยภาวายะ เวปุลลายะ ภาวะนายะ ปาวิปุริยา, ฉันทัง ชะเนติ วายะมะติ วิริยัง อาระภาติ จิตตัง ปัคคัณหาติ ปะทะหะติ. อะยัง วุจจะติ. ภิกขเว สัมมาวายาโม.

๗. กะตะมา จะ ภิกขเว สัมมาสะติ. อิธะ ภิกขเว ภิกขุ กายะ กายานุปัสสี วิหะระติ, อาตาปี สัมปะชาโน สะติมา วิเนยยะ โลเก อะภิชฌาโทมะนัสสัง. เวทะนาสุ เวทะนานุปัสสี วิหะระติ, อาตาปี สัมปะชาโน สะติมา วิเนยยะ โลเก อะภิชฌาโทมะนัสสัง. จิตเต จิตตานุปัสสี วิหะระติ, อาตาปี สัมปะชาโน สะติมา วิเนยยะ โลเก

อะภิชฌาโทมะนัสสัง. ทัมเมสุ ทัมมานุปัสสี วิหะระติ, อาตาปี สัมปะชาโน
สะติมา วิเนยยะ โลเก อะภิชฌาโทมะนัสสัง. อะยัง วุจจะติ ภิกขะเว
สัมมาสะติ.

๘. กะตะโม จะ ภิกขะเว สัมมาสะมาธิ. อิธะ ภิกขะเว ภิกขุ
วิวิจเจวะ กาเมหิ วิวิจจะ อะกุสะเลหิ ทัมเมหิ, สะวิตักกัง สะวิจารณ์
วิเวกะชัมปีตีสุขัง ปะฐะมัง ฌานัง อุปะสัมปัชชะ วิหะระติ. วิตักกะ
วิจารณ์ัง วุปะสะมา, อัชฌัตตัง สัมปะสาทะนัง เจตะโส เอโกทิวาวัง
อะวิตักกัง อะวิจารณ์, สะมาธิชัมปีตีสุขัง ทุติยัง ฌานัง อุปะสัมปัชชะ
วิหะระติ. ปัตติยา จะ วิราคา อุเปกขะโก จะ วิหะระติ สะโต จะ
สัมปะชาโน, สุขัญจะ กาเยนะ ปะฏิสังเวเทติ, ยันตัง อะริยา อาจิก
ขันติ อุเปกขะโก สะติมา สุขะวิหารีติ, ตะติยัง ฌานัง อุปะสัมปัชชะ
วิหะระติ. สุขัสสะ จะ ปะหานา ทุกขัสสะ จะ ปะหานา, ปุพเพ วะ
โสมะนัสสะโทมะนัสสานัง อัตถังคะมา, อะทุกขะมะสุขัง อุเปกขา
สะติปารีสุทธิง, จะตถถัง ฌานัง อุปะสัมปัชชะ วิหะระติ. อะยัง วุจจะติ
ภิกขะเว สัมมาสะมาธิติ.

อิหะมะโวจะ ภาคะวา. อัตตะมะนา เต ภิกขุ ภาคะวะโต ภาสิตุง.
อะภินันทุนติ.

อัญจันคิกะมคคะคาถา

มคคานัญจันคิกโก เสฏฐโฐ ลัจจันัง จะตุโร ปะทา,
วิราโค เสฏฐโฐ อัมมานัง ทิปะทานัญจะ จักขุมา.
เอเสวะ มคโค นัตถัญญเญ ทัสสะนัสสะ วิสุทฐิยา,
เอตัญญิหิ ตุมเห ปะฏิปชชะถะ มาระเสนปัปะโมหะนัง
เอตัญญิหิ ตุมเห ปะฏิปันนา หุกขัสสันตัง กะริสสะถะ,
อักขาโต โว มะยา มคโค อัญญาเย ลลลลลลลลลลลล,
ตุมเหหิ กิจจัง อาตัมปัง อักขาตาโร ตะถาคะตา,
ปะฏิปันนา ปะโมกขักติ ฌายิโน มาระพันชะนาติ.

โอวาทะปาฏิโมกขาทิปาฐ

อุททัญจัน โข เตนะ ภาคะวะตา ชานะตา ปัสสะตา อระหะตา
ลัมมาลัมพุทเธนะ, โอวาทะปาฏิโมกขัง ตีหิ คาถาหิ,

ขันตี ประมะมัง ตะโป ตีติกขา,
นิพพานัง ประมะมัง วัทนต์ิ พุทธา,
นะ หิ ปัพพะชิตโต ปะรุปะฆาตี,
สะมะเณ โหติ ประรัง วิหะฐะยันโต.

ลัพพะปาปัสสะ อะกะระณัง กุสะลัสสุปะลัมปะทา,
สะจิตตะปะริโยทะปะนัง เอตัง พุทธานะ สาสะนัง.
อะหุปะวาโท อะหุปะฆาโต ปาฏิโมกเข จะ ลังวะโร,

มัตตัญญูตา จะ ภัตตัสสัมมิง ปันตัญญจะ สะยะนาสะนัง,
อะธิจิตเต จะ อาโยโค เอตัง พุทฺเธนะ สาสะนันทิ.

อะเนกะปะริยาเยนะ โข ปะนะ เตะนะ ภาคะวะตา ชานะตา ปัสสะตา
อะระหะตา สัมมาสัมพุทฺเธนะ, สีสัง สัมมะทักขาตัง สะมาธิ สัมมะ
ทักขาโต ปญญา สัมมะทักขาตา.

กะถัญญจะ สีสัง สัมมะทักขาตัง ภาคะวะตา. เหมลฺลิมะนะปิ ปะริยา
เยนะ, สีสัง สัมมะทักขาตัง ภาคะวะตา. อุปะริเมนะปิ ปะริยาเยนะ,
สีสัง สัมมะทักขาตัง ภาคะวะตา. กะถัญญจะ เหมลฺลิมะนะ ปะริยาเยนะ
สีสัง สัมมะทักขาตัง ภาคะวะตา อิตฺธะ อะริยะสาวะโก ปาณาติปาตา
ปะฎีวิระโต โหติ, อะทินนาทานา ปะฎีวิระโต โหติ, กาเมสุ มิจฉาจारा
ปะฎีวิระโต โหติ, มุสาวาธา ปะฎีวิระโต โหติ, สุราเมระยะมัจชชะ
ปะมาทัญญาณา ปะฎีวิระโต โหตีติ. เอวัง โข เหมลฺลิมะนะ ปะริยาเยนะ,
สีสัง สัมมะทักขาตัง ภาคะวะตา. กะถัญญจะ อุปะริเมนะ ปะริยาเยนะ,
สีสัง สัมมะทักขาตัง ภาคะวะตา. อิตฺธะ ภิกขุ สีละวา โหติ, ปาฎีโมกขะ
สังวะระสังวุโต วิหะระติ อัจจระโคจระระสัมปันโน, อะณุมัตเตสุ วัชเชสุ
ภะยะทัสสาวี สะมาทายะ ลิกขะติ ลิกขาปะเทสุติ. เอวัง โข อุปะริเมนะ
ปะริยาเยนะ, สีสัง สัมมะทักขาตัง ภาคะวะตา.

กะถัญญจะ สะมาธิ สัมมะทักขาโต ภาคะวะตา. เหมลฺลิมะนะปิ ปะริยา
เยนะ, สะมาธิ สัมมะทักขาโต ภาคะวะตา. อุปะริเมนะปิ ปะริยาเยนะ,
สะมาธิ สัมมะทักขาโต ภาคะวะตา. กะถัญญจะ เหมลฺลิมะนะ ปะริยาเยนะ,
สะมาธิ สัมมะทักขาโต ภาคะวะตา. อิตฺธะ อะริยะสาวะโก โวสัสสะคัรรัม
มะณัง กะริตฺวา, ละภะติ สะมาธิง ละภะติ จิตตัสเสกัคคะตันทิ. เอวัง โข

เหฏฐัจฉิเมณะ ปะริยาเยณะ, สะมาธิ สัมมะทักขาโต ภาคะวะตา. กะถัญจะ
 อุปะริเมณะ ปะริยาเยณะ, สะมาธิ สัมมะทักขาโต ภาคะวะตา. อิธะ
 ภิกขุ วิวิจเจวะ กาเมหิ วิวิจจะ อะกุสะเลหิ ทัมเมหิ, สะวัตักกั
 สะวิจารณ์ วิเวกะซัมปีตีสุขัง ปะฐะมัง ฌานัง อุปะสัมปัชชะ วิหะระติ.
 วัตักกะวิจารณ์ัง วุปะสะมา, อัชฉัตตัง สัมปะสาทะนัง เจตะโส เอโกทิกาวัง
 อะวัตักกั อะวิจารณ์ัง, สะมาธิซัมปีตีสุขัง ทุติยัง ฌานัง อุปะสัมปัชชะ
 วิหะระติ. ปีติยา จะ วิราคา อุเปกขะโก จะ วิหะระติ สะโต จะ
 สัมปะชาโน, สุขัญจะ กาเยณะ ปะภูสิังเวเทติ, ยันตัง อะริยา อัจจันตติ
 อุเปกขะโก สะติมา สุขะวิหารีติ, ตะติยัง ฌานัง อุปะสัมปัชชะ วิหะระติ.
 สุขัสสะ จะ ปะหานา ทุกขัสสะ จะ ปะหานา, ปุพเพวะ โสมะนัสสะโทมะนัส
 สานัง อัตถังคะมา, อะทุกขะมะสุขัง อุเปกขาสะติปาริสุทัง, จะตตถัง
 ฌานัง อุปะสัมปัชชะ วิหะระตีติ. เอวัง โข อุปะริเมณะ ปะริยาเยณะ,
 สะมาธิ สัมมะทักขาโต ภาคะวะตา.

กะถัญจะ ปัญญา สัมมะทักขาตา ภาคะวะตา. เหฏฐัจฉิเมณะปี
 ปะริยาเยณะ, ปัญญา สัมมะทักขาตา ภาคะวะตา. อุปะริเมณะปี
 ปะริยาเยณะ, ปัญญา สัมมะทักขาตา ภาคะวะตา. กะถัญจะ เหฏฐัจฉิเมณะ
 ปะริยาเยณะ, ปัญญา สัมมะทักขาตา ภาคะวะตา. อิธะ อะริยะสาวะโก
 ปัญญะวา โหติ, อุทะยัตถะคามินิยา ปัญญาเย สะมันนาคะโต,
 อะริยาเย นิพเพติกายะ สัมมา ทุกขักขะยะคามินิยาติ. เอวัง โข เหฏฐัจฉิ
 เมณะ ปะริยาเยณะ, ปัญญา สัมมะทักขาตา ภาคะวะตา. กะถัญจะ
 อุปะริเมณะ ปะริยาเยณะ, ปัญญา สัมมะทักขาตา ภาคะวะตา. อิธะ
 ภิกขุ อิหัง ทุกขันตติ ยะถาภูตัง ปะชานาติ, อะยัง ทุกขะสะมุทะโยติ

ยะถาภูตัง ปะชานาติ, อะยัง ทุกขณะโรโรติ ยะถาภูตัง ปะชานาติ,
อะยัง ทุกขณะโรระคามินีปะฏิปะทาติ ยะถาภูตัง ปะชานาตีติ. เอวัง โข
อุปะริเมณะ ปะริยาเยณะ, ปัญญา สัมมะทักขาตา ภาคะวะตา.

สีละปะริภาวิโต สะมาธิ มะหัพพะโล โหติ มะหานิสังโส. สะมาธิ
ปะริภาวิตา ปัญญา มะหัพพะลา โหติ มะหานิสังสา. ปัญญาปะริภาวิตัง
จิตตัง สัมมะทเวอะ อาสะเวหิ วิมุจจะติ. เสยยะถีหัง. กามาสะวา
ภาวาสะวา อะวิชชาสะวา.ภาสิตา โข ปะนะ ภาคะวะตา ปะรินิพพานะ
สะมะเย อะยัง ปัจฉิมวาจา, หันทะทานิ ภิกขะเว อามันตะยามิ โว,
วะยะธัมมา สังฆาร่า, อัปปะมาเทณะ สัมปาเทธาติ. ภาสิตัญญิจิหัง
ภาคะวะตา, เสยยะถาปี ภิกขะเว ยานิ กานิจิ ชังคะลาหัง ปาณานัง
ปะทะชาตานิ, สัพพานิ ตานิ หัตถิปะเท สะโมธานัง คัจฉันติ,
หัตถิปะหัง เตสัง อัคคะมักขายะติ, ยะทีหัง มะหันทัตตเตนะ. เอวะเมวะ
โข ภิกขะเว เย เกจิ กุสะลา ธัมมา, สัพเพ เต อัปปะมาทะมฺมุละกา
อัปปะมาทะสะโมสะระณา, อัปปะมาโท เตสัง อัคคะมักขายะตีติ.
ตัสม่าติหัมเหหิ ลิกขิตัพพัง, ติปพาเปกขา ภาวิสสามะ, อะธิสีละลิกขา
สะมาทาเน, อะธิจิตตะลิกขาสะมาทาเน, อะธิปัญญาลิกขาสะมาทาเน,
อัปปะมาเทณะ สัมปาเทสสามาติ. เอวัญ्हิ โน ลิกขิตัพพัง.

สีรุทเทศะปาฐุ อุโปสะถาวะสาเน ลัชฌายิตัพโพ

ภาสิตะมิทัง เตนะ ภะคะวะตา ชานะตา ปัสสะตา อะระหะตา
ลัมมาสัมพุทเธนะ,

ลัมปันนะสีลา ภิกขะเว วิหะระถะ ลัมปันนะปาฏิโมกขา,

ปาฏิโมกขะสังวะระสังวุตา วิหะระถะ อัจจระโคจระลัมปันนา,
อะณุมัตเตสุ วัชเชสุ ภะยะทัสสาวิ สะมาทายะ ลิกขะถะ ลิกขาปะเทสุติ.

ตัสส์มาติหัมเหติ ลิกขิตัพพัง, ลัมปันนะสีลา วิหะริสสามะ
ลัมปันนะปาฏิโมกขา,

ปาฏิโมกขะสังวะระสังวุตา วิหะริสสามะ อัจจระโคจระลัมปันนา,
อะณุมัตเตสุ วัชเชสุ ภะยะทัสสาวิ สะมาทายะ ลิกขิสสามะ ลิกขาปะเทสุติ.

เอวัณฺหิ โน ลิกขิตัพพัง.

ตายนะคาถา

ฉินทะ โสตัง ประรักกัมมะ	กาเม ปะนุทะ พ็ร่าหัมมะณะ,
นัปปะหายะ มุณี กาเม	เนกัตตะมุปปัชชะติ.
กะยิรา เจ กะยิราเถนัง	ทัฬหะเมนัง ประรักกะเม,
สิถิโล หิ ประริพพาไซ	ภियโย อากิระเต ระชัง.
อะกะตัง ทุกกะมฺมัง เสยโย	ปัจฉา ตัปปะติ ทุกกะมฺมัง,
กะตัญจะ สุกะตัง เสยโย	ยัง กัตถวา นานุตัปปะติ.
กุโส ยะถา ทุกคะหิโต	หัตถะเมวานุกันตะติ,
สามัญญัง ทุปปะรามัตถัง	นิริยาญฺปะกัทฺมะติ.

ยังกัญจิ ลีถิลัง กัมมัง
สังกัสสะรัง พันธ์มะจะริยัง

สังกิลัญญัจจะ ยัง วะตัง,
นะ ตัง โหติ มะหัพพะลันตี.

โมกขุपाเยคาถา

ลัพพะวัตถุตตะมัง นัตถวา
เชคฺคจจะกายะมัจจานัง
ปาฏีโมกขัง ปุเรตัพพัง
อาชีวัสสะ อะเถ สฺสูทติ
อาชีวัสสะ อะเถ สฺสูทติ
จาตุปาริสฺสูทติสีลัง
กะระณากะระณเหวะ
พฺพุทธานุสสะติ เมตตา จะ
อิจจิมะ จะตฺตุรารักขา
วิสุทฺธะธัมมะสันตานิ
โยคะโต จะ ปะโพธา จะ
นะรานะระตีรัจฉานะ-
ลัพเพปิ สฺสูชินโน โหนตุ
เกสะโลมาทิจจะวานัง
กาโย ลัพโพปิ เชคฺคจโจะ
ชีวิตินทรียุปัจจะเจทะ-
ลัพเพลั้งปีระ ปาณีนัง

พฺพุทฺธะธัมมะคะถัตตะยัง,
โมกขุพายัง วะทามิหัง.
อะเถ อิททรียะสังวะโร,
อะเถ ปัจจะยะนิสสิตัง.
อะเถ ปัจจะยะนิสสิตัง.
กาตัพพัง วะ สฺสูนิมมะลั้ง,
ภิกขุณา โมกขะเมสิณา.
อะสุภัง มะระณัสสะติ,
กาตัพพา จะ วิปัสสะนา.
อะนุตตะรายะ โพธิยา,
พฺพุทฺโธ พฺพุทฺโธติ ญายะเต.
ภะทา ลัตตะตา สฺสูเชสิโน,
สฺสูชิตัตตะตา จะ เขมิโน.
อะยะเมวะ สะมุสสะโย,
วัณณาทีโต ปะฎิกกฺกุโล.
สังฆาตะมะระณัง ลียา,
ตัญญุทธี ฐวัง นะ ชีวิตัง.

อะวิชาชาติหิ ลัมภูตา
อะโถ ลัญญา จะ สังขารา
อุปัชฌันติ นิรุชฌันติ
เอเต ธัมมา อะนิจจาถะ
บุณฺณูปุณฺณัง ปิพิตตตา
เต ทุกขา วะ อะนิจจา เย
วะเส อะวัตตนะยาเยวะ
สุญฺญัตตัสสามิกัตตา จะ
เอวัง ลันเต จะ เต ธัมมา
ททมะเคหะสะมาเยวะ
ปัญญาจกัชนธะมิมัง ทุกขัง
ตัสสา นิโรธะ นิพพานัง
เอตตะกะนังปิ ปาฐานัง
ปะฏิปัชเชถะ เมธาวิ

รूपัญจะ เวทะนา ตะธา,
วิญญาณัญจาติ ปัญฺจิเม.
เอวัง หุตฺวา อะภาวะโต,
ตาวะกาลิกะตาหิโต.
อุปปาเทนะ วะเยนะ จะ,
อะถะ ลันตตตะตาหิโต.
อตตะวิปุกขะภาวะโต,
เต อะนัตตาติ ญาเยเร.
นิพพินทิตัพพะภาวะโต,
อะลัง โมกขัง คะเวสิตุง.
ตณฺหา สะมุทโย ภาเว,
มคฺโค อัญฺจุงคิการิโย.
อตถัง ญัตฺวา ยะถาระหัง,
ปัตตุง สังขาระนิพพุตินติ.

พระสหัสสเนย

สุทธิกะปะฏิปะทา

(กุสะลา รัมมา อะกุสะลา รัมมา อัพยากะตา รัมมา)

กะ ตะเม รัมเม กุสะมา ยัสสมิง สะมะเย โลกุตตะรัง ฌานัง
ภาเวติ นียยานิกัง อะปะจะยะคามิง ทิฏฐิคะตานัง ปะหานายะ
ปะลฺลุมายะ ภูมียา ปัตติยา วิวิจเจวะ กาเมหิ ปะลฺลุมัง ฌานัง
อุปะลัมปัชชะ วิหะระติ ทุกขาปะฏิปะทัง ทันธาภิญญัง ทุกขาปะฏิปะทัง
ชิปปาภิญญัง สุขาปะฏิปะทัง ทันธาภิญญัง สุขาปะฏิปะทัง ชิปปาภิญญัง
ตัสมิง สะมะเย ผัสโส โหติ อะวิกเขโป โหติ อิเม รัมมา กุสะลา

กะตะเม รัมมา กุสะลา ยัสสมิง สะมะเย โลกุตตะรัง ฌานัง
ภาเวติ นียยานิกัง อะปะจะยะคามิง ทิฏฐิคะตานัง ปะหานายะ
ปะลฺลุมายะ ภูมียา ปัตติยา วิตักกะวิจารณ์ัง วุปะสะมา ทุตติยัง
ฌานัง ตะติยัง ฌานัง จะตุดถัง ฌานัง ปะลฺลุมัง ฌานัง ปญฺจะมัง
ฌานัง อุปะลัมปัชชะ วิหะระติ ทุกขาปะฏิปะทัง ทันธาภิญญัง
ทุกขาปะฏิปะทัง ชิปปาภิญญัง สุขาปะฏิปะทัง ทันธาภิญญัง
สุขาปะฏิปะทัง ชิปปาภิญญัง ตัสสมิง สะมะเย ผัสโส โหติ
อะวิกเขโป โหติ อิเม รัมมา กุสะลา

สุญญะตะมฺหะกะปะฏิปะทา

กะตะเม รัมมา กุสะลา ยัสสมิง สะมะเย โลกุตตะรัง ฌานัง
ภาเวติ นียยานิกัง อะปะจะยะคามิง ทิฏฐิคะตานัง ปะหานายะ

ประจฺฆะมาเย ภูมียา ปัตติยา วิวิจเจวะ กามะหิ ประจฺฆะมัง ฌานัง
อุปะลัมปัชชะ วิหะระติ ทุกขาปะฏิปะทัง ทันธากิณฺณัง สุณฺณะตัง
ทุกขาปะฏิปะทัง ชิปปากิณฺณัง สุณฺณะตัง สุขาปะฏิปะทัง ทันธากิณฺณัง สุณฺณะ
ตัง สุขาปะฏิปะทัง ชิปปากิณฺณัง สุณฺณะตัง ตัสสิมิง
สะมะเย ผัสโส โหติ อะวิกเขโป โหติ อิมะ ธัมมา กุสะลา

กะตะเม ธัมมา กุสะลา ยัสสิมิง สะมะเย โลกุตตะรัง ฌานัง
ภาเวติ นียยานิกัง อะปะจะยะคามิง ทิณฺณคฺคะตานัง ปะหานายะ
ประจฺฆะมาเย ภูมียา ปัตติยา วิตักกะวิจารานัง วุปะสะมา ทุติยัง
ฌานัง ตะติยัง ฌานัง จะตฺตถัง ฌานัง ประจฺฆะมัง ฌานัง ปญฺจะมัง
ฌานัง อุปะลัมปัชชะ วิหะระติ ทุกขาปะฏิปะทัง ทันธากิณฺณัง
สุณฺณะตัง ทุกขาปะฏิปะทัง ชิปปากิณฺณัง สุณฺณะตัง สุขาปะฏิปะทัง
ทันธากิณฺณัง สุณฺณะตัง สุขาปะฏิปะทัง ชิปปากิณฺณัง สุณฺณะตัง
ตัสสิมิง สะมะเย ผัสโส โหติ อะวิกเขโป โหติ อิมะ ธัมมา กุสะลา

อัปปะณิหิตะปะฏิปะทา

กะตะเม ธัมมา กุสะลา ยัสสิมิง สะมะเย โลกุตตะรัง
ฌานัง ภาเวติ นียยานิกัง อะปะจะยะคามิง ทิณฺณคฺคะตานัง
ปะหานายะ ประจฺฆะมาเย ภูมียา ปัตติยา วิวิจเจวะ กามะหิ ประจฺฆะมัง ฌานัง อุ
ปะลัมปัชชะ วิหะระติ ทุกขาปะฏิปะทัง ทันธากิณฺณัง อัปปะณิหิตัง ทุก
ขาปะฏิปะทัง ชิปปากิณฺณัง อัปปะณิหิตัง สุขาปะฏิปะทัง

ทันทธาภิณญ์ อั้งปะณิหิตัง สุขาปะณิปะทัง ขิปปาภิณญ์ อั้งปะณิหิตัง
ตัสมิถ สะมะเย ผัสโส โหติ อะวิกเขโป โหติ อิมะ ธัมมา กุสะลา

กะตะเม ธัมมา กุสะลา ยัสมิถ สะมะเย โลกุตตะรัง ฌานัง
ภาเวติ นิยยานิกัง อะปะจะยะคามิง ทิณฺณคิคะตานัง ปะหานายะ
ปะลฺลุมายะ ภูมียา ปัตติยา วิตักกะวิจารานัง วุปะสะมา ทุติยง
ฌานัง ตะติยง ฌานัง จะตฺตถัง ฌานัง ปะลฺลุมัง ฌานัง ปันฺนจะมัง
ฌานัง อุปะลัมปัชชะ วิหะระติ ทุกขาปะณิปะทัง ทันทธาภิณญ์
อั้งปะณิหิตัง ทุกขาปะณิปะทัง ขิปปาภิณญ์ อั้งปะณิหิตัง
สุขาปะณิปะทัง ทันทธาภิณญ์ อั้งปะณิหิตัง สุขาปะณิปะทัง
ขิปปาภิณญ์ อั้งปะณิหิตัง ตัสมิถ สะมะเย ผัสโส โหติ อะวิกเขโป
โหติ อิมะ ธัมมา กุสะลา

อะธิปะติ

กะตะเม ธัมมา กุสะลา ยัสมิถ สะมะเย โลกุตตะรัง
ฌานัง ภาเวติ นิยยานิกัง อะปะจะยะคามิง ทิณฺณคิคะตานัง
ปะหานายะ ปะลฺลุมายะ ภูมียา ปัตติยา วิวิจจะวะ กาเมหิ ปะลฺลุมัง
ฌานัง อุปะลัมปัชชะ วิหะระติ ทุกขาปะณิปะทัง ทันทธาภิณญ์
ฉันฺทาธิปัตเตยยัง วิริยาธิปัตเตยยัง จิตฺตาธิปัตเตยยัง วิมังสาธิปัตเตยยัง
ทุกขาปะณิปะทัง ขิปปาภิณญ์ ฉันฺทาธิปัตเตยยัง วิริยาธิปัตเตยยัง
จิตฺตาธิปัตเตยยัง วิมังสาธิปัตเตยยัง สุขาปะณิปะทัง ทันทธาภิณญ์

ฉันทาธิปัตเตยยัง วิริยาธิปัตเตยยัง จิตตาธิปัตเตยยัง วิมังสาธิปัตเตยยัง
สุขาปะฏิปะทัง ขิปปาภิญญัง ฉันทาธิปัตเตยยัง วิริยาธิปัตเตยยัง
จิตตาธิปัตเตยยัง วิมังสาธิปัตเตยยัง ตัสสมิง สมะมะเย ผัสโส โหติ
อะวิกเขโป โหติ อิเม ธัมมา กุสะลา

กะตะเม ธัมมา กุสะลา ยัสสมิง สมะมะเย โลกุตตระรัง ฌานัง
ภาเวติ นียยานิกัง อะปะจะยะคามิง ทิฏฐิคุะตาทันง ปะหานายะ
ปะชฺฐะมาเย ภูมียา ปัตติยา วิตักกะวิจาร์นัง รูปะสะมา ทุติยัง
ฌานัง ตะติยัง ฌานัง จะตฺตถัง ฌานัง ปะชฺฐะมัง ฌานัง ปัญจะมัง
ฌานัง อุปะสัสมปัชชะ วิหะระติ ทุกขาปะฏิปะทัง ทันธาภิญญัง
ฉันทาธิปัตเตยยัง วิริยาธิปัตเตยยัง จิตตาธิปัตเตยยัง วิมังสาธิปัตเตยยัง
ทุกขาปะฏิปะทัง ขิปปาภิญญัง ฉันทาธิปัตเตยยัง วิริยาธิปัตเตยยัง
จิตตาธิปัตเตยยัง วิมังสาธิปัตเตยยัง สุขาปะฏิปะทัง ทันธาภิญญัง
ฉันทาธิปัตเตยยัง วิริยาธิปัตเตยยัง จิตตาธิปัตเตยยัง วิมังสาธิปัตเตยยัง
สุขาปะฏิปะทัง ขิปปาภิญญัง ฉันทาธิปัตเตยยัง วิริยาธิปัตเตยยัง
จิตตาธิปัตเตยยัง วิมังสาธิปัตเตยยัง (อะทุกขะมะสุขาปะฏิปะทัง ทันธาภิญญัง
ฉันทาธิปัตเตยยัง วิริยาธิปัตเตยยัง จิตตาธิปัตเตยยัง วิมังสาธิปัตเตยยัง อะ
ทุกขะมะสุขาปะฏิปะทัง ขิปปาภิญญัง ฉันทาธิปัตเตยยัง วิริยาธิปัตเตยยัง จิต
ตาธิปัตเตยยัง วิมังสาธิปัตเตยยัง) ตัสสมิงสมะมะเย ผัสโส โหติ อะวิกเขโป โหติ
อิเม ธัมมา กุสะลา

ธัมมะสังคะณีมาติกาปาฐะ

กุสะลา ธัมมา อะกุสะลา ธัมมา อัปฺปิยาเกตา ธัมมา ฯ

สุขายะ เวทะนายะ สัมปะยุตฺตา ธัมมา ทุกขายะ เวทะนายะ

สัมปะยุตฺตา ธัมมา อะทุกขะมะสุขายะ เวทะนายะ สัมปะยุตฺตา
ธัมมา ฯ

วิปากา ธัมมา วิปากะ ธัมมะธัมมา เหวะวิปากะนะวิปากะธัมมะ
ธัมมา ฯ

อุปาทินฺนุปาทานิยา ธัมมา อะนุปาทินฺนุปาทานิยา ธัมมา อะนุปาทินฺนา
นุปาทานิยา ธัมมา ฯ

สังกิลิณฺฐะสังกิลิสิกกา ธัมมา อะสังกิลิณฺฐะสังกิลิสิกกา ธัมมา
อะสังกิลิณฺฐาสังกิลิสิกกา ธัมมา ฯ

สะวัตฺตักกะสะวิจารา ธัมมา อะวัตฺตักกะวิจาระมัตตา ธัมมา อะวัตฺตักกา
วิจารา ธัมมา ฯ

ปิตฺติสะหะคะตา ธัมมา สุขะสะหะคะตา ธัมมา อุเปกขาสะหะคะตา
ธัมมา ฯ

ทัสสะเนนะ ปะหาตฺตัพพา ธัมมา ภาวะนายะ ปะหาตฺตัพพา ธัมมา
เนวะทัสสะเนนะ นะภาวะนายะ ปะหาตฺตัพพา ธัมมา ฯ

ทัสสะเนนะ ปะหาตฺตัพพะเหตุกา ธัมมา ภาวะนายะ ปะหาตฺตัพพะ
เหตุกา ธัมมา เหวะทัสสะเนนะ นะภาวะนายะ ปะหาตฺตัพพะเหตุกา ธัมมา ฯ

อากะยะคามิโน ธัมมา อะปะจะยะคามิโน ธัมมา เหวากะยะคามิโน
นาปะจะยะคามิโน ธัมมา ฯ

เสกขา ธรรมา อะเสกขา ธรรมา เหวะเสกขา นาเสกขา ธรรมา ฯ

ประริตตา ธรรมา มะหัคคะตา ธรรมา อัปปะมาณา ธรรมา ฯ

ประริตตารัมมะณา ธรรมา มะหัคคะตารัมมะณา ธรรมา อัปปะมาณารัมมะณา ธรรมา ฯ

ทีณา ธรรมา มัชฌิมา ธรรมา ปะณีตา ธรรมา ฯ

มิจฉัตตะนียะตา ธรรมา สัมมัตตะนียะตา ธรรมา อะนียะตา ธรรมา ฯ

มัคคารัมมะณา ธรรมา มัคคะเหตุกา ธรรมา มัคคาธิปะตีเน ธรรมา ฯ

อุปปันหา ธรรมา อะนุปปันหา ธรรมา อุปปาทีเน ธรรมา ฯ

อะตีตา ธรรมา อะนาคะตา ธรรมา ปัจจุปปันหา ธรรมา ฯ

อะตีตารัมมะณา ธรรมา อะนาคะตารัมมะณา ธรรมา ปัจจุปปันหารัมมะณา ธรรมา ฯ

อัสฉัตตา ธรรมา พะหิทธา ธรรมา อัสฉัตตะพะหิทธา ธรรมา ฯ

อัสฉัตตารัมมะณา ธรรมา พะหิทธารัมมะณา ธรรมา อัสฉัตตะพะหิทธารัมมะณา ธรรมา ฯ

สะนัทสสะนะลัปปะภูฆา ธรรมา อะนัทสสะนะลัปปะภูฆา ธรรมา อะนัทสสะนาปปะภูฆา ธรรมา ฯ

วิปัสสะนาภุมิปาฐะ

ปัณฺจกัซันธา. รุปักขันโธ, เวทะนากขันโธ, สัณฺญากขันโธ, สังขา-
รักขันโธ, วิญญูณักขันโธ.

ท้าวทะสายะตะหานา. จักขะวายายะตะนัง รูปายะตะนัง, โสตา
ยะตะนัง ลัททายะตะนัง, ฆานายะตะนัง คันธายะตะนัง, ชิวหายะตะนัง
ระสายะตะนัง, กายายะตะนัง โผฏฐัพพะายะตะนัง, มะนายะตะนัง
ธัมมายะตะนัง.

อัญญาระสะ ชาตุโย. จักขุชาตุ รูปะชาตุ จักขุวิญญาณะชาตุ,
โสตะชาตุ ลัททะชาตุ โสตะวิญญาณะชาตุ, ฆานะชาตุ คันธะชาตุ
ฆานะวิญญาณะชาตุ, ชิวหาชาตุ ระสะชาตุ ชิวหาวิญญาณะชาตุ,
กายะชาตุ โผฏฐัพพะชาตุ กายะวิญญาณะชาตุ, มะโนชาตุ ธัมมะชาตุ
มะโนวิญญาณะชาตุ.

พาวีสะตินท์ரியานิ. จักขุन्ह์ริยง โสติन्ह์ริยง ฆานิน्ह์ริยง ชิวหิน
्ह์ริยง กายิน्ह์ริยง มะนิน्ह์ริยง, อิตถิน्ह์ริยง ปุริสิน्ह์ริยง ชิวติन्ह์ริยง,
สุชิน्ह์ริยง ทุกชิน्ह์ริยง โสมะนัสสิน्ह์ริยง โทมะนัสสิน्ह์ริยง อูเปกชิน
्ह์ริยง, ลัทธิน्ह์ริยง วิริยิน्ह์ริยง สะติน्ह์ริยง สะมาธิน्ह์ริยง ปัญญิน
्ह์ริยง, อะนัญญะตัญญัสสามิติน्ह์ริยง อัญญิน्ह์ริยง อัญญาตาวิน्ह์ริยง.

จัตตาริ อะริยะสัจจานิ. ทุกขัง อะริยะสัจจัง, ทุกขะสะมุทะโย
อะริยะสัจจัง, ทุกขะนิโรโธ อะริยะสัจจัง, ทุกขะนิโรธะคามินิ ปะฏิปะทา
อะริยะสัจจัง.

ปะฏิจจะสะมุปปาทะ

***อะวิชชาปัจจะยา สังขารา, สังขาระปัจจะยา วิญญาถัง,
วิญญาณะปัจจะยา นามะรูปัง, นามะรูปะปัจจะยา สะพายะตะนัง,

สะพ่ายะตะนะปัจจะยาผัสโส, ผัสสะปัจจะยาเวทนา,เวทนาปัจจะยา
ตันทา, ตันทาปัจจะยา อุปาทานัง, อุปาทานะปัจจะยา ภาโว, ภาวะปัจจะ
ยา ชาติ, ชาติปัจจะยา ชะรามะระณัง, โสกะปะริเทวะทุกขะโทมะนัสสุปา
ยาสา สัมภะวันติ. เอวะเมตัสสะ เกวะลัสสะ ทุกข์กัณฐัสสะ, สะมุทโย
โหติ.

อะวิชชาเยเตวาระ อะเสสะวิราคะนิโรธา สังขาระนิโรธ,
สังขาระนิโรธา วิญญาณะนิโรธ, วิญญาณะนิโรธา นามะรูปะนิโรธ,
นามะรูปะนิโรธา สะพ่ายะตะนะนิโรธ, สะพ่ายะตะนะนิโรธา ผัสสะนิโรธ,
ผัสสะนิโรธา เวทะนานิโรธ, เวทะนานิโรธา ตันทานิโรธ, ตันทานิโรธา
อุปาทานะนิโรธ, อุปาทานะนิโรธา ภาวะนิโรธ, ภาวะนิโรธา ชาตินิโรธ,
ชาตินิโรธา ชะรามะระณัง โสกะปะริเทวะทุกขะโทมะนัสสุปายาสา นิรุชฌัน
ติ. เอวะเมตัสสะ เกวะลัสสะ ทุกข์กัณฐัสสะ, นิโรธ โหติ.

ปฏฺฐานะมาติกาปาฐะ

เหตุปัจจะโย, อารัมมะณะปัจจะโย, อะธิปะติปัจจะโย, อะนันทะระ
ปัจจะโย, สะมะนันทะระปัจจะโย, สะหะชาตะปัจจะโย, อัฏฐะมัฏฐะ
ปัจจะโย, นิสสะยะปัจจะโย, อุปะนิสสะยะปัจจะโย,

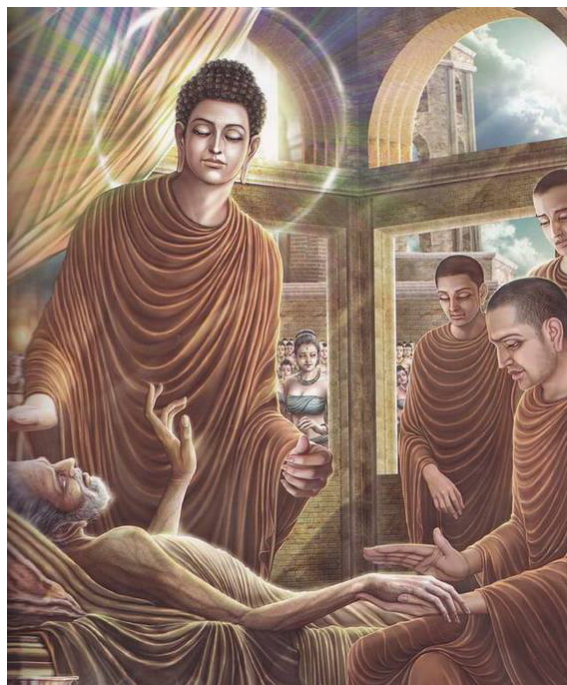
ปุเรชาตะปัจจะโย, ปัจฉาชาตะปัจจะโย, อาเสวะนะปัจจะโย,
กัมมะปัจจะโย, วิปากะปัจจะโย, อาหาระปัจจะโย,

อินทริยะปัจจะโย, ฌานะปัจจะโย, มัคคะปัจจะโย, สัมปะยุตตะ

ปัจจะโย, วิปปะยุตตะปัจจะโย, อัตติปัจจะโย, นัตติปัจจะโย, วิคะตะ
ปัจจะโย, อะวิคะตะปัจจะโย.

ภัทเทกะรัตตะคาถา

อะตีตัง นานวาคะเมยยะ	นัปปะภูิกังเข อะนาคะตัง,
ยะทะตีตัมปะหีนันตัง	อัปปัตตัญจะ อะนาคะตัง.
ปัจจุปปันนัญจะ โย ฐัมมัง	ตัตตะ ตัตตะ วิปัสสะติ,
อะสังหิรัง อะสังกุปปัง	ตัง วิทธา มะนุพฺรหะเย.
อัชชะวะ กิจจะมาตูปปัง	โก ชัญญา มะระณัง สุเว,
นะ หิ โน สังคะรันเตนะ	มะหาเสเนนะ มัจจุณา.
เอวัง วิหาริมาทาปัง	อะไรรัตตะมะตันหิตัง,
ตัง เว ภัทเทกะรัตโตติ	สันโต อาจิกขะเต มุนีติ.

ติอุทานะคาถา

(พุทธะอุทานะคาถา)

ยะทา หะเว ปาตุภะวันติ รัมมา, อาตานิโน ฉายะโต ฬัร่าห์มะณัสนะ,
อะถัสสะ กังขา วะปะยันติ สัพพา, ยะโต ปะชานาติ สะเหตุรัมมัง.

ยะทา หะเว ปาตุภะวันติ รัมมา, อาตานิโน ฉายะโต ฬัร่าห์มะณัสนะ,
อะถัสสะ กังขา วะปะยันติ สัพพา, ยะโต ขะยัง ปัจจะยานัง อะเวทิ.

ยะทา หะเว ปาตุภะวันติ รัมมา, อาตานิโน ฉายะโต ฬัร่าห์มะณัสนะ,
วิฐุปะยัง ติฏฐุสะติ มาระเสนัง, สุโรวะ โอบาสะยะมันตะลิกขันติ.

สวดแจ้ง

พระวินัย

ยันเตนะ ภะคะวะตา ชานะตา ปัสสะตา อะระหะตา สัมมา
สัมพุทเธนะ, ปะฐะมัง ปาราชิกัง กัตถะ ปัญญัตตันติ. เวสาลียัง ปัญญัต
ตันติ. กัง อารัพภาติ. สุทินนัง กะลันทะปะตตัง อารัพภาติ. กิสิมิง
วัตถุสสันติ. สุทินโน กะลันทะปะตโต ปุราณะหุติยิกายะ เมถุนัง รัมมัง
ปะภิวเสวิ, ทัสสิมิง วัตถุสสันติ.

เตนะ สะมะเยนะ พุทโธ ภะคะวา เวรัญชายัง วิหะระติ นะเพรั
ปุจิมันทะมุเล มะหะตา ภิกขุสังฆะนะ, สัทธิง ปัญจะมัตเตหิ ภิกขุสะเตหิ.

อัสนัสสิ โข เวรัญโช ฬัร่าห์มะณัสนะ สะมะณัสนะ ขะลุ โภ โคตะโม

ลักข์ยะปุตโต ลักข์ยกุลา ปัพพะชิตโต, เวรัญชายัง วิหะระติ นะเพรุปลิมัน
ทะมฺมุเล มะหะตา ภิกขุสังฆเณ, ลักข์ิง ปัญจะมัตเตหิ ภิกขุสะเตหิ.

ตั้ง โข ปะนะ ภาวันตั้ง โคตะมัง เอวัง กัลลยาณ กิตติลักข์โท
อัพภาคะโต, อิติปิ โส ภาคะวา อระหัง สัมมาสัมพุทฺโธ, วิชชา
จะระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู, อเนุตตะโร ปุริสะทมมะสาระถิ
ลักข์ตา เทวะมะนุสสานัง พุทฺโธ ภาคะวาติ.

โส อิมัง โลกัง สะเทวะกัง สะมาระกัง สะพีรหิมะกัง
ลักข์สะมะณะพีรหิมะณิง ปะชัง สะเทวะมะนุสสัง สะยัง อะภิญญา
ลักข์จักกัตฺวา ปะเวเทติ, โส อัมมัง เทเสติ อาทิกัลลยาณัง มัชฌะกัลลยาณัง
ปะริโยสานะกัลลยาณัง, สาทถัง สะพยัญญะชะนัง เภวะละปะริปุณณัง
ปะริสุทฺธัง พีรหิมะจะริยัง ปะกาเสติ,

สาธุ โข ปะนะ ตะถารูปานัง อระหะตัง ทัสสะนัง โหตีติ.

พระสูตร

เอวัมเม สุตัง. เอกัง สะมะยัง ภาคะวา, อันตะรา จะ ราชะคะหัง
อันตะรา จะ นาลันทัง อัถธานะมัคคะปะฏิปันโน โหติ มะหะตา ภิกขุ
สังฆเณ, ลักข์ิง ปัญจะมัตเตหิ ภิกขุสะเตหิ.

สุปปิโยปิ โข ปะริพพาชะโก อันตะรา จะ ราชะคะหัง อันตะรา
จะ นาลันทัง อัถธานะมัคคะปะฏิปันโน โหติ, ลักข์ิง อันเตวาสินา
พรหมะทัตเตนะ มาณะเวนะ. ตัตถะระ สุทัง สุปปิโย ปะริพพาชะโก
อะเนกะปะริยาเยนะ, พุทฺธัสสะ อะวัณณัง ภาสะติ, อัมมัสสะ อะวัณณัง
ภาสะติ, ลังฆัสสะ อะวัณณัง ภาสะติ.

สุปปียัสสะ ปะนะ ประริพพาชะกัสสะ อันเตวาสี ฬัรหัมะทตโต
มาณะโว อะเนกะปะริยาเยนะ, พุทธัสสะ วัณณัง ภาสะติ, ฐัมมัสสะ
วัณณัง ภาสะติ, ลังขัสสะ วัณณัง ภาสะติ. อิติหะ เต อุโภ อาจะริยัน
เตวาสี อัญญะมัญญัสสะ อชฺฐวิปัจจะนิกะวาทา, ภาคะวันตัง ปิฎฺฐิติโต
ปิฎฺฐิติโต อะนุพันธา โหนติ ภิกขุสังฆญจะ.

พระอภิธรรม พระสังคณี

กุสะลา ฐัมมา อะกุสะลา ฐัมมา อัปฺยาเกตา ฐัมมา. กะตะเม
ฐัมมา กุสะลา. ยัสสัมมิง สะมะเย กามาวะจะรัง กุสะลัง จิตตัง อุปปันนัง
โหติ, โสมะนัสสะสะหะคะตัง ญาณะสัมปะยุตตัง, รุปรัมมะถัง วา
สัททารัมมะถัง วา, คันธารัมมะถัง วา, ระสารัมมะถัง วา, โผฏฺฐัพพา
รัมมะถัง วา ฐัมมารัมมะถัง วา, ยัง ยัง วา ปะนาร์พภา, ตัสสัมมิง
สะมะเย ผัสโส โหติ อะวิกเขโป โหติ, เย วา ปะนะ ตัสสัมมิง สะมะเย
อัญญะปิ อตติ ปะฏิจจะสะมุปปันนา อะรูปิโน ฐัมมา, อิเม ฐัมมา
กุสะลา.

พระวิภังค์

ปัญจกัชนธา. รุปักขันโธ, เวทะนากขันโธ, ลัญญาขันโธ, ลังขารัก
ขันโธ, วิญญาณักขันโธ. ตตถะ กะตะโม รุปักขันโธ. ยังกิญฺจิจิ รุပ္ัง
อะตีตานาคะตะปัจจุปปันนัง, อชฌัตตัง วา พะหิทธา วา, โอฟาริกัง วา
สุขุมัง วา, หีนัง วา ปะณีตัง วา, ยัง ทูเร วา ลันติเก วา, ตะเทกัชฌัง
อะภิสัญญะหิตฺวา อะภิสังขิปิตฺวา, อะยัง วุจจะติ รุปักขันโธ.

พระธาตุกฐา

สังคะโท อะสังคะโท. สังคะหิเตนะ อะสังคะหิตัง, อะสังคะหิเตนะ
สังคะหิตัง, สังคะหิเตนะ สังคะหิตัง, อะสังคะหิเตนะ อะสังคะหิตัง.
สัมปะโยโค วิปปะโยโค. สัมปะยุตเตนะ วิปปะยุตตัง, วิปปะยุตเตนะ
สัมปะยุตตัง, อะสังคะหิตัง.

พระบุคคลบัญญัติ

ฉะ บัญญัติติโย. ชั้นระบัญญัติ, อายะตะนะบัญญัติ, ธาตุบัญญัติ,
บัญญัติ, ลัจจะบัญญัติ, อินทริยะบัญญัติ, ปุคคะละบัญญัติ. กิตตาวะธา
ปุคคะลาหัง ปุคคะละบัญญัติ. สมะยะวิมุตโต อะสมะยะวิมุตโต,
กุปปะธัมโม อะกุปปะธัมโม, ปะริหะระธัมโม อะปะริหะระธัมโม, เจตะทา
ภัพโพ อะนุรักขะนาภัพโพ, ปุคฺชชะโน โคตระภู, ภาเยปะระโต อะภาเย
ปะระโต, ภัพพาอะมะโน อะภัพพาอะมะโน, นิยะโต อะนิยะโต,
ปะฏิปันนะโก ผะเลฏฐิตอ อะระหา อะระหัตตายะ ปะฏิปันโน.

พระกฐาวัตถุ

ปุคคะโล อุปะลัพะพะติ, ลัจฉิกัตถะปะระมัตถะนาติ. อามันตา.
โย ลัจฉิกัตถะ ปะระมัตถะนาติ ตะโต โส ปุคคะโล อุปะลัพะพะติ, ลัจฉิกัตถะ
ปะระมัตถะนาติ. นะ เหวัง วัตถัพเพ. อาชานาหิ นิคคะหัง ฬัญจิ, ปุคคะโล
อุปะลัพะพะติ, ลัจฉิกัตถะปะระมัตถะนาติ, เตนะ วะตะ เร วัตถัพเพ,
โย ลัจฉิกัตถะ ปะระมัตถะนาติ, ตะโต โส ปุคคะโล อุปะลัพะพะติ, ลัจฉิกัตถะ
ปะระมัตถะนาติ มิจฉา.

พระยมก

เย เกจิ กุสะลา รัมมา, ลัฟเพ เต กุสะละมฺมุลา. เย วา ปะนะ
กุสะละมฺมุลา, ลัฟเพ เต รัมมา กุสะลา. เย เกจิ กุสะลา รัมมา, ลัฟเพ
เต กุสะละมฺมุเลนะ เอกะมฺมุลา. เย วา ปะนะ กุสะละมฺมุเลนะ เอกะมฺมุลา,
ลัฟเพ เต รัมมา กุสะลา.

พระมหาปัญญาฐาน

เหตุปัจจัยโย, อารัมมณะปัจจัยโย, อธิปัตติปัจจัยโย, อเนนตะระ
ปัจจัยโย, สมะนเนตะระปัจจัยโย, สะหะชาตะปัจจัยโย,

อัญญะมัญญะปัจจัยโย, นิสสะยะปัจจัยโย, อุปะนิสสะยะ
ปัจจัยโย, ปุเรชาตะปัจจัยโย, ปัจฉาชาตะปัจจัยโย, อาเสวะนะปัจจัยโย,
กัมมะปัจจัยโย, วิปากะปัจจัยโย, อาหาระปัจจัยโย,

อินทรีย์ะปัจจัยโย, ฌานะปัจจัยโย, มัคคะปัจจัยโย, สัมปะยุตตะ
ปัจจัยโย, วิปปะยุตตะปัจจัยโย, อัทธิปัจจัยโย, นัตติปัจจัยโย, วิคะตะ
ปัจจัยโย, อะวิคะตะปัจจัยโย.

บังสุกุลตาย

อะนิจจา	วะตะ	สังขารา	อุปปาทะวะยะรัมมิโน
อุปปัชชิตฺวา	นิรุชฌันติ		เตสัง วุปะสะโม สุโข
ลัฟเพ	ลัตตา	มะรันติ	จะ มะริงสุ จะ มะริสสะเว
ตะเถวาหัง	มะริสสามิ		นัตติ เม เอตถะ สังสะโย.

บังสุกุลเป็น

อะจิริง วะตะยัง กาโย ปะฐูวิง อะธิเสสสะติ
จุกุทโท อะเปตะวิญญาโณ นีรัตถังวะ กะลิงคะรัง.

สรรพสิ่งเกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วดับไป อาจบรรลุความตั้งใจอย่างคุ้มค่า
อาจผิดหวังที่वादไว้ในชีวา นับเป็นเรื่องธรรมดาชีวิตคนตลั๊กชะณาหิคาถา

ติลัทธิขะณาทีคาถา

ลัทธิเพ ลัทธิขารธา อะนิจจาติ
อะถะ นิพพินทะติ ทุกเข
ลัทธิเพ ลัทธิขารธา ทุกชาติ
อะถะ นิพพินทะติ ทุกเข
ลัทธิเพ ธิมมา อะนัตตาติ
อะถะ นิพพินทะติ ทุกเข
อัปปะกา เต มะนุสเสสุ
อะถายัง อิตะธา ปะชา
เย จะ โข ลัมมะทักขาเต
เต ชะนา ปาระเมสสันติ
กัณ्हัง ธิมมัง วิปปะทายะ
โอกา อะโนกะมาคัมมะ
ตัตถาริระติมิจเฉยยะ
ปะริโยทะเปยยะ อัตตานัง
เยสัง ลัมโพธิยังเคสุ
อาทานะปะฐินิสลัคเค
ชีณาสะวา ชุติมันโต

ยะทา ปัญญาเยะ ปัสสะติ,
เอสะ มัคโค วิสุทฐิยา.
ยะทา ปัญญาเยะ ปัสสะติ,
เอสะ มัคโค วิสุทฐิยา.
ยะทา ปัญญาเยะ ปัสสะติ,
เอสะ มัคโค วิสุทฐิยา.
เย ชะนา ปาระคามิโน,
ตีระเมวานุธาวะติ.
ธิมเม ธิมมานุวัตติโน,
มัจจุทธะยัง สุทุตตะรัง.
สุกกัง ภาเวถะ ปันธิโต,
วิเวเก ยัตถะ ทูระมัง.
หิตวา กามะ อะกิญจะโน,
จิตตะเก็ลเสหิ ปันธิโต.
ลัมมา จิตตัง สุภาวิตัง,
อะนุปาทายะ เย ระตา,
เต โลเก ปะรินิพพุตาติ.

มหาสมัยสูตร (ภาษาบาลี)

พระสูตรที่เทพในหมื่นจักรวาลชื่นชอบฟังมากที่สุด

เอวัมเม สุตังฯ เอกัง สมะยะยัง ภาคะวา ลักเกสุ วิหะระติ, กะปิละ
วัตถุสฺมิง มะหาเวเน มะหะตา ภิกขุสังฆेเน, ลัทธิง ปญฺจะมัตเตหิ
ภิกขุสเสหิ, ลัพเพหะเว อะระหันเตหิ ทะสะหิ จะ โลกะชาตฺหิ, เทวะตา
เยภฺยเยนะ ลันนิปะติตา โหนติ, ภาคะวันตัง ทัสสะนายะ ภิกขุสังฆัญจะฯ

อะถะโข จะตฺถนัง สุททาวาสะกายิกานัง เทวานัง เอตะระโหสิ.
อะยังโข ภาคะวา ลักเกสุ วิหะระติ กะปิละวัตถุสฺมิง มะหาเวเน,
มะหะตา ภิกขุสังฆेเน, ลัทธิง ปญฺจะมัตเตหิ ภิกขุสเสหิ, ลัพเพหะเว
อะระหันเตหิ, ทะสะหิ จะ โลกะชาตฺหิ เทวะตา เยภฺยเยนะ ลันนิปะติตา
โหนติ, ภาคะวันตัง ทัสสะนายะ ภิกขุสังฆัญจะ. ยันนุณะ มะยัมปิ เยนะ
ภาคะวา เตนฺอุปัสสังกะเมยยามะ, อุปะสังกะมิตฺวา ภาคะวะโต ลันติเก
ปัจเจกะคาถา ภาเสยยามาติฯ

อะถะโข ตา เทวะตา เสยยะถาปิ นามะ พะละวา ปุริโส
ลัมมิญฺชิตัง वा पाहं प्रसारय्ये, प्रसारितं वा पाहं लम्मिञ्चय्ये.
เอวะเมวะ สุททาวาสสุ เทเวสุ อันตะระหิตา ภาคะวะโต ปุระโต
ปาตุระหังสุฯ

อะถะโข ตา เทวะตา ภาคะวันตัง อะภิวาเทตฺวา เอกะมันตัง
อัญฺจิสฺสุ, เอกะมันตัง จฺฐิตา โข เอกา เทวะตา ภาคะวะโต ลันติเก
อิมัง คาทัง อะภาลิฯ

มหาสะมะโย ปะวะนัสฺมิง เทวะกายา สะมาคะตา, อาคะตัมหะ
อิมัง ทัมมะสะมะยัง ทักขิตาเยวะ อะปะราชิตะสังฆันติฯ

อะถะไซ อะปะระทา เทวะตา ภาคะวะโต สันติเก อิมัง คาถัง อะภาสิฯ

ตัตถะระ ภิกขะโว สะมาทะหังสุ จิตตัง อัตตะโน อะชุกะมะกังสุ,
สาระถีวะ เนตตานิ คะเหตฺวา อินทฺริยานิ รักรัชนติ ปันนทิตาติฯ

อะถะไซ อะปะระทา เทวะตา ภาคะวะโต สันติเก อิมัง คาถัง อะภาสิ.
เชตฺวา ขีลัง เชตฺวา ปะลีส้มัง อินทะขีลัง โอหัจจะมะเนชา, เต จะรันติ
สุททา วิมะลา จักขุมะตา สุทนต์ตา สุตฺต นาคาติฯ

อะถะไซ อะปะระทา เทวะตา ภาคะวะโต สันติเก อิมัง คาถัง อะภาสิ,
เย เกจิ พุทฺธัง สะระณัง คะตา เส นะ เต คะมิสซันติ อะปายะภูมิง,
ปะหายะ มานุสสัง เทหัง เทวะกายัง ปะริปุเรสสันตีติฯ

อะถะไซ ภาคะวา ภิกขุ อามันเตสิ, เยภุยเยนะ ภิกขะเว ทะสะสุ
โลกะธาตฺตฺส, เทวะตา สันนิปะติตา โหนติ ตะถาคะตัง ทัสสะนายะ ภิกขุ
สังฆัญจะ, เยปิ เต ภิกขะเว อะเหสุง อะตีตะมัทธานัง อะระหันโต สัมมา
สัมพุทฺธา, เตสัมปิ ภาคะวันตานัง เอตะปะระมาเยวะ เทวะตา สันนิปะติตา
อะเหสุง, เสยยะถาปิ มัยหัง เอตะระหิ, เยปิ เต ภิกขะเว ภาวิสสันติ
อะนาคะตะมัทธานัง อะระหันโต สัมมาสัมพุทฺธา. เตสัมปิ ภาคะวันตานัง
เอตะปะระมาเยวะ เทวะตา สันนิปะติตา ภาวิสสันติฯ เสยยะถาปิ มัยหัง
เอตะระหิ, อาจิกขิสสามิ ภิกขะเว เทวะกายานัง นามานิ, กิตตะยิสสามิ
ภิกขะเว เทวะกายานัง นามามิ, เทลิสสามิ ภิกขะเว เทวะกายานัง นามานิ,
ตัง สุณณะ สะฐุกัง มะณะสิ กะโรถะ ภาสิสสามีติ. เอวัมภันเตติ โไซ เต
ภิกขุ ภาคะวะโต ปัจจัสโสสุงฯ ภาคะวา เอตะทะโวจะฯ

สิโลกะมะนุกัสสามิ ยัตถะ ภูมมา ตะทัสสิตา,
เย สิตา คิริคัพพะรัง ปะหิตตตา สะมาหิตา,

ปฤ สึหาวะ สัลลึนา
โธทาตะมะนะสา สุทธา
ภึโย ปัญจะสะเต ญัตถวา
ตะโต อามันตะยิ สัตถา
เทวะกายา อะภิกกันตา
เต จะ อาตปปะมะกะรุง
เต สัมปาตุระหุ ญานัง
อัปเปเก สะตะมัททักขุง
สะตัง เอเก สะหัสสานัง
อัปเปเกนันตะมัททักขุง
ตัญจะ สัพพัง อะภิญญาเย
ตะโต อามันตะยิ สัตถา
เทวะกายา อะภิกกันตา
เย โวหัง กิตตะยิสสามิ
สัตตะสะหัสสาวะ ยักขา
อิทธิมันโต ชุติมันโต
โมทะมานา อะภิกกามุง
ฉะสะหัสสา เหมะวะตา
อิทธิมันโต ชุติมันโต
โมทะมานา อะภิกกามุง
สาตาคิรา ติสสะหัสสา
อิทธิมันโต ชุติมันโต

โลมะหังสามิสัมภุโน,
วิปปะสันนะมะนาวิลลา,
วะเน กापิละวัตตะเว,
สาวะเก สาสะเน ระเต,
เต วิชานาถะ ภิกขะโว,
สุตถวา พุทธัสสะ สาสะนัง,
อะมะนุสสานะ ทัสสะนัง,
สะหัสสัง อะถะ สัตตะริง,
อะมะนุสสานะมัททะสูง,
สาสัมมา สัพพา ญุญา อะหุง,
วะวัคขิตถวานะ จักขุมา,
สาวะเก สาสะเน ระเต,
เต วิชานาถะ ภิกขะโว,
คิราหิ อะนุปปพะโสฯ
ภุมมา กापิละวัตตะวา,
วัณณะวันโต ยะสัสสิโน,
ภิกขุณัง สะมิติง วะนังฯ
ยักขา นานัตตะวัณณิโน,
วัณณะวันโต ยะสัสสิโน,
ภิกขุณัง สะมิติง วะนังฯ
ยักขา นานัตตะวัณณิโน,
วัณณะวันโต ยะสัสสิโน,

โมทนา อภิการ
อิจเจเต โสพะสะสะหัสสา
อิทธิมันโต ชุตีมันโต
โมทนา อภิการ
เวสสามิตตา ปัญจะสะตา
อิทธิมันโต ชุตีมันโต
โมทนา อภิการ
กุมภีโร ราชะคะหิโก
ภियโย นัง สะตะสะหัสสัง
กุมภีโร ราชะคะหิโก
ปุริมัญจะ ทิสัง ราชา
คันธัพพานัง อาธิปะติ
ปุตตาปี ตัสสะ พะหะโว
อิทธิมันโต ชุตีมันโต
โมทนา อภิการ
ทักขินัญจะ ทิสัง ราชา
กุมภันทานัง อาธิปะติ
ปุตตาปี ตัสสะ พะหะโว
อิทธิมันโต ชุตีมันโต
โมทนา อภิการ
ปัจฉิมัญจะ ทิสัง ราชา
นาคานัง อาธิปะติ

ภิกขุณัง สะมิติง วะนัง ฯ
ยักขา นานัตตะวัณณิโน,
วัณณะวันโต ยะลัสสิโน,
ภิกขุณัง สะมิติง วะนัง ฯ
ยักขา นานัตตะวัณณิโน,
วัณณะวันโต ยะลัสสิโน,
ภิกขุณัง สะมิติง วะนัง
เวปุลลัสสะ นิเวสะนัง,
ยักขานัง ปะยิรุปาสะติ,
โสปาคะ สะมิติง วะนัง ฯ
ธะตะรัฎฐุ ปะสาสะติ,
มะหาราชา ยะลัสสิ โส ฯ
อินทะนามา มะหัพพะลา,
วัณณะวันโต ยะลัสสิโน,
ภิกขุณัง สะมิติง วะนัง ฯ
วิรุฬโห ตัปปะสาสะติ,
มะหาราชา ยะลัสสิ โส ฯ
อินทะนามา มะหัพพะลา,
วัณณะวันโต ยะลัสสิโน,
ภิกขุณัง สะมิติง วะนัง ฯ
วิรุฬโก ปะสาสะติ,
มะหาราชา ยะลัสสิ โส,

ปุตตาทปี ตัสสะ พะหะโว
อิทธิมันโต ชุตติมันโต
โมทะมานา อะภิกกามุง
 อุตตะรัญจะ ทิสัง ราชา
ยักขานัง อาธิปะติ
ปุตตาทปี ตัสสะ พะหะโว
อิทธิมันโต ชุตติมันโต
โมทะมานา อะภิกกามุง
 ปุริมะทิสัง ฐะตะรัญโฐ
ปัจฉิเมนะ วิรุปักโข
จัตตารุ เต มหาราชา
ทัททลละมานา อัมมัจฉสุ
เตสัง มายาวิโน ทาสา
มายา กุณฺเณทฺ เวณฺเณทฺ
จันทะโน กามะเสฏโฐจะ
ปะนาโท โอบะมัญญเญจะ
จิตตะเสโน จะ คันธัพโพ
อาคฺ ัญจะสิโข เจวะ
เอเต จัญญเญ จะ ราชาโน
โมทะมานา อะภิกกามุง
อะถาคฺ นากะสา นาคา
กัมพะลัสสะตะรา อาคฺ

อินทะนามา มะหัพพะลา,
วัณณะวันโต ยะลัสสิโน,
ภิกขุณัง สะมิติง ะนังฯ
กฺเวโร ตัปปะสาสะติ,
มหาราชา ยะลัสสิ โส,
อินทะนามา มะหัพพะลา,
วัณณะวันโต ยะลัสสิโน,
ภิกขุณัง สะมิติง ะนังฯ
ทักขิณณะ วิรุฬฺหะโก,
กฺเวโร อุตตะรัง ทิสังฯ
สะมันตา จะตุโร ทิสา,
วะเน กापิละวัตตะเว
อาคฺ ัญจะนิกา สะฐฺา,
วิญฺจะ วิญฺุโต สะหะ,
กินนุสมันทฺ นิมันทฺจะ,
เทวะสุโต จะ มาตะลิ,
นะโพราชา ชะโนสะโ,
ติมพะรุ สุริยะวัจจะสาฯ
คันธัพพา สะหะ ราชฺุภิ,
ภิกขุณัง สะมิติง ะนังฯ
เวสาลา สะหะตัจจะกา,
ปายาคา สะหะ ญาติภิ,

ยามูนา ฐะฐะรัฎฐา จะ
เอราวัณโนเ มะหানাโค

เย นาคะราชา สะหะสา หะรันติ
เวหายะสา เต ะนะมัชฌะปัตตา
อะภะยันทะทา นาคะราชาณะมาลี
สัณ्हะหะหิ วาจาหิ อุปะวัหะยันทา นาคา

ชิตา ะชิระหัตถะณะ
ภาตะโร วาสะวัสเสเต
กาละกัณฐา มะหาภิสัมา
เวปะจิตติ สุกิตติ จะ
สะตัญจะ พะลิปุตตานัง
สันนัยหิต์วา พะลิง เสนัง
สะมะโยทานิ ภัททันเต

อาโป จะ เทวา ปะฐะวี จะ
วะรุณา วารุณา เทวา
เมตตากะรุณากายิกา
ทะเสเต ทะสะธา กายา
อิทธิมันโต ชุติมันโต
โมทะมานา อะภิกกามุง

เวณฑู จะ เทวา สะหะลี จะ
จันทัสสุปะนิสา เทวา
สุริยัสสุปะนิสา เทวา

อาคฺคา นาคา ยะสัสสิโน,
โสปาคะ สะมิติง ะนังฯ

ทิพพา ทิชา ปักชิ วิสุทฐะจักขุ,
จิต์รา สุปันณา อิติ เตสะ นามัง,
สุปันณะโต เขมะมะกาสิ พุทฺโธ,
สุปันณะโต เขมะมะกาสิ พุทฺธังฯ

สะมุทัง อะสุรา ลิตา,
อิทธิมันโต ยะสัสสิโน,
อะสุรา ทานะเวฆะสา,
ปะหาราโท นะมุจี สะหะ,
ลัฟเพ เวโรจะนามะกา,
ราหุภัททะมุปาคะมุง,
ภิกขุณัง สะมิติง ะนังฯ
เตโช วาโย ตะทาคะมุง,
โสโม จะ ยะสะสา สะหะ,
อาคฺคา เทวา ยะสัสสิโน,
ลัฟเพ นานัตตะวัณณิโน,
วัณณะวันโต ยะสัสสิโน,
ภิกขุณัง สะมิติง ะนังฯ
อะสะมา จะ ทูเว ยะมา,
จันทะมาคฺคา ปุรัักชิตา,
สุริยะมาคฺคา ปุรัักชิตา,

นักขัตตทานิ ปุรัถกขิตฺวา
วะสุหนัง วาสะโว เสฏฺฐโฐ
ทะเสเต ทะสะธา กายา
อิทธิมันโต ชุติมันโต
โมทะมานา อะภิกกามุง
อะถาคู สะหะภู เทวา
อะริฏฺฐะกา จะ โรชา จะ
วะรุณา สะหะธัมมา จะ
สุเลยยะรุจิรา อาคฺ
ทะเสเต ทะสะธา กายา
อิทธิมันโต ชุติมันโต
โมทะมานา อะภิกกามุง
 สะมานา มะหาสะมานา
ชิตฺทาปะทุลิกา อาคฺ
อะถาคู หะระโย เทวา
ปาระคา มะหาปาระคา
ทะเสเต ทะสะธา กายา
อิทธิมันโต ชุติมันโต
โมทะมานา อะภิกกามุง
สุกกา กะรัมมา อะรุณา
โอทาตะคัยหา ปาโมกขา
สะทามัตตา ทาระคะชา

อาคฺ มันทะวะลาหะกา,
ลักโก ปาคะ ปุรินทะโทฯ
ลัฟเพ นานัตตะวัณฺณิโน,
วัณฺณะวันโต ยะลัสสิโน,
ภิกขุหนัง สะมิติง ะนังฯ
ชะละมัคคิสิขาริวะ,
อุมมา ปุปะพะนิภาสิโน,
อัจจุตา จะ อะเนชะกา,
อาคฺ วาสะวะเนสิโนฯ
ลัฟเพ นานัตตะวัณฺณิโน,
วัณฺณะวันโต ยะลัสสิโน,
ภิกขุหนัง สะมิติง ะนังฯ
มานุสา มานุสุตตะมา,
อาคฺ มะโนปะทุลิกา,
เย จะ โลหิตะวาสิโน,
อาคฺ เทวา ยะลัสสิโน,
ลัฟเพ นานัตตะวัณฺณิโน,
วัณฺณะวันโต ยะลัสสิโน,
ภิกขุหนัง สะมิติง ะนังฯ
อาคฺ เวฆะนะสา สะหะ,
อาคฺ เทวา วิจักขะณา,
มิสสะกา จะ ยะลัสสิโน,

ถะณะยัง อากา ปะชุนโน
ทะเสเต ทะสะธา กายา
อิทธิมันโต ชุติมันโต
โมทะมานา อะภิกกามุง
เขมिया ตุสิตา ยามา
ลัมพิตะกา ลามะเสฏฐา
นิมมานะระติโน อาคฺ

ทะเสเต ทะสะธา กายา
อิทธิมันโต ชุติมันโต
โมทะมานา อะภิกกามุง

ลัฏฐุเต เทวะนิกายา
นามันวะเยนะ อาคัณฺฐุง
ปะวุตตะชาติมกขีลัง
ทักเขโมฆะตะรัง นาคัง
สุพรัหฺมา ประระมัตโต จะ
สันนังกุมารโธ ติสโส จะ

สะหัสสะพรัหฺมะโลกานัง
อุปะปนโน ชุติมันโต
ทะเสตถะ อีสสะธา อาคฺ
เตลัฏฐุจะ มัชฌะโต อากา
เต จะ ลัฟเพ อะภิกกันเต
มาระเสนา อะภิกกามิ

โย ทิสสา อะภิวัสสะติ,
ลัฟเพ นานัตตะวัณฺณิโน,
วัณฺณะวันโต ยะลัสสิโน,
ภิกขุณัง สะมิติง ะนังฯ
กัฏฐะกา จะ ยะลัสสิโน,
โชติมานา จะ อาสะวา,
อะถาคฺฐุ ประระนิมมิตา,
ลัฟเพ นานัตตะวัณฺณิโน,
วัณฺณะวันโต ยะลัสสิโน,
ภิกขุณัง สะมิติง ะนังฯ
ลัฟเพ นานัตตะวัณฺณิโน,
เย จัญญะ สะทิสสา สะหะ,
โอฆะติณฺณะมะนาสะวัง,
จันทังวะ อะลิตาติตัง ฯ
ปุตตะ อิทิมะโต สะหะ,
โสปาคะ สะมิติง ะนังฯ
มะหาพรัหฺมาภิติฏฐะติ,
ภิสะมากาโย ยะลัสสิโส,
ปัจเจกะวะสะวัตติโน,
หาริโต ประริวาริโต,
สินเท เทเว สะพรัหฺมะเก,
ปัสสะ กัณ्हัสสะ มันทิยัง,

เอถะ คัณหะถะ พันธะถะ
สะมันตา ปะริวาเรถะ
อิติ ตัตถะ มะหาเสโน
ปาณินา ตะละมาหัจจะ
ยะถา ปาวุสสะโก เมโฆ
ตะทา โส ปัจจุทาวัตติ

ตัณฺจะ สัฬพัง อะภิญญาเย
ตะโต อามันตะยิ สัตถา
มาระเสนา อะภิกกันตา
เต จะ อาตัมปะมะกะรุง
วีตะราเคหิ ปักกามุง
สัฬเพ วิชิตะสังคามา
โมหันติ สะหะ ภูเตหิ

ราคะนะ พันธะมัตถุ โว,
มา โว มุญฺจิตถะ โกจิ นัง,
กัณหะเสนัง อะเปสะยิ,
สะรัง กัตถวานะ เภระวัง,
ถะนะยันโต สะวิชชุกุ,
สังกุทโร อะสะยังวะเสฯ
วะวักขิตถวานะ จักขุมา,
สาวะเก สาสะเน ระเต,
เต วิชานาถะ ภิกขะโว,
สุตถวา พุทฺธัสสะ สาสะนัง,
เนลัง โลมัมปิ อิญฺชะยุง,
ภะยาตีตา ยะสัสสิโน,
สาวะกา เต ชะเนสุตาติฯ

เมื่อมีการสวดมหาสมัยสูตรที่ไหน เทพเทวจะมาชุมนุมกันฟังด้วยความ
ชื่นชอบที่นั่น พร้อมอภิบาลรักษาผู้สวดมนต์ภาวนาให้สุขสานต์ตลอดไป.

เมตตาทหลวงใหญ่

เอวัมเม สุตังฯ เอกัง สมะยัง ภะคะวา, สāvattiyā viharati,
cetavāne aññāpīṇṭhīkāssa āramā

ตัตถะ โข ภะคะวา ภิกขุ อามันเตสิ ภิกขะโวติ, ภะทันเตติ เต
ภิกขุ ภะวะโต ปัจจัสโสสุฯ

ภะคะวา เอตะทะโวจะ, เมตตายะ ภิกขะเว เจโตวิมุตติยา, อาเส
วิตายะ ภาวิตายะ, พะหุสีกะตายะ ยานีกะตายะ วัตถุกะตายะ
อะนุญฺฐิตายะ, ปะริจิตายะ สุสะมารัทธายะ, เอกาทะสานิสังสา ปาฏิกังขา
กะตะเม เอกาทะสะ ?

- ๑) สุขัง สุปะติ,
- ๒) สุขัง ปะฏิพุชฌะติ,
- ๓) นะ ปาปะกัง สุปินัง ปัสสะติ
- ๔) มะนุสสานัง ปิโย โหติ
- ๕) อะมะนุสสานัง ปิโย โหติ
- ๖) ทเวตา รักขันติ
- ๗) นาสสะ อัคคิ वा विसं वा लत्तं वा कम्मะติ
- ๘) ตุวะภูง จิตตัง สะมาธิยะติ
- ๙) มุขะวัณเณ วิปปะสีหะติ
- ๑๐) อะลัมมุพีโห กาลัง กะโรติ
- ๑๑) อุตตะริง อัปปะฏิวิชฌันโต พรหมมะโลกูปะโค โหติฯ

เมตตายะภิกขะเว เจโตวิมุตติยา, อาเสวิตายะ ภาวิตายะ,
พะหุสีกะตายะ ยานีกะตายะ, วัตถุกะตายะ อะนุญฺฐิตายะ, ปะริจิตายะ
สุสะมารัทธายะ, อิมะ เอกาทะสานิสังสา ปาฏิกังขา

อรรถิ **อะโนธิโส** พระระณณา เมตตทาเจโตวิมุตติ

อรรถิ **โอิธิโส** พระระณณา เมตตทาเจโตวิมุตติ

อรรถิ **ทิสสา** พระระณณา เมตตทาเจโตวิมุตติฯ

กะตีหากาเรหิ **อะโนธิโส** พระระณณา เมตตทาเจโตวิมุตติ?

กะตีหากาเรหิ **โอิธิโส** พระระณณา เมตตทาเจโตวิมุตติ?

กะตีหากาเรหิ **ทิสสา** พระระณณา เมตตทาเจโตวิมุตติ?

ปัญจะหากาเรหิ อะโนธิโส พระระณณา เมตตทาเจโตวิมุตติฯ

สัตตะหากาเรหิ โอิธิโส พระระณณา เมตตทาเจโตวิมุตติฯ

ทสะหากาเรหิ ทิสสา พระระณณา เมตตทาเจโตวิมุตติฯ

กะตะเมหิ **ปัญจะหากาเรหิ อะโนธิโส** พระระณณา เมตตทาเจโตวิมุตติ?

- ๑) ลัฟเพ **สัตตทา** อะเวรา อัฟยาปัชฌา อะนีฆา สุขี อัตตาทันงั ประหิระรันตุงั
- ๒) ลัฟเพ **ปาณา** อะเวรา อัฟยาปัชฌา อะนีฆา สุขี อัตตาทันงั ประหิระรันตุงั
- ๓) ลัฟเพ **ภูตา** อะเวรา อัฟยาปัชฌา อะนีฆา สุขี อัตตาทันงั ประหิระรันตุงั
- ๔) ลัฟเพ **ปุกคะลา** อะเวรา อัฟยาปัชฌา อะนีฆา สุขี อัตตาทันงั ประหิระรันตุงั
- ๕) ลัฟเพ **อัตตะภาวะปะริยาปันนา** อะเวรา อัฟยาปัชฌา อะนีฆา สุขี อัตตาทันงั ประหิระรันตุงั

อิเมหิ **ปัญจะหากาเรหิ อะโนธิโส** พระระณณา เมตตทาเจโตวิมุตติฯ

กะตะเมหิ **สัตตะหากาเรหิ โอิธิโส** พระระณณา เมตตทาเจโตวิมุตติฯ

- ๑) ลัฟพา **อิทธิโย** อะเวรา อัฟยาปัชฌา อะนีฆา สุขี อัตตาทันงั ประหิระรันตุงั
- ๒) ลัฟเพ **ปริสา** อะเวรา อัฟยาปัชฌา อะนีฆา สุขี อัตตาทันงั ประหิระรันตุงั
- ๓) ลัฟเพ **อะริยา** อะเวรา อัฟยาปัชฌา อะนีฆา สุขี อัตตาทันงั ประหิระรันตุงั
- ๔) ลัฟเพ **อะนะริยา** อะเวรา อัฟยาปัชฌา อะนีฆา สุขี อัตตาทันงั ประหิระรันตุงั
- ๕) ลัฟเพ **เทวา** อะเวรา อัฟยาปัชฌา อะนีฆา สุขี อัตตาทันงั ประหิระรันตุงั

๖) ลัทธิเพ **มะนุสสา** อะเวรา อัปป์ยาปชฌา อะนีฌา สุกฺขี อัตตาทันง
ปะริหะรันตฺตฺตา

๗) ลัทธิเพ **วินิปาติกา** อะเวรา อัปป์ยาปชฌา อะนีฌา สุกฺขี อัตตาทันง
ปะริหะรันตฺตฺติ

อิเมหิ **ลัตตะหากาเรหิ โอิโส** ณะระณนา เมตตาทาเจโตวิมุตติฯ

กะตะเมหิ **ทะสะหากาเรหิ ทิสสา** ณะระณนา เมตตาทาเจโตวิมุตติ?

๑) ลัทธิเพ **ปุรัตถิมาเยะ ทิสายะ** ลัตตาทา อะเวรา อัปป์ยาปชฌา อะนีฌา
สุกฺขี อัตตาทันง ปะริหะรันตฺตฺตา

๒) ลัทธิเพ **ปัจจันนมาเยะ ทิสายะ** ลัตตาทา อะเวรา อัปป์ยาปชฌา อะนีฌา
สุกฺขี อัตตาทันง ปะริหะรันตฺตฺตา

๓) ลัทธิเพ **อุตตะรายะ ทิสายะ** ลัตตาทา อะเวรา อัปป์ยาปชฌา อะนีฌา
สุกฺขี อัตตาทันง ปะริหะรันตฺตฺตา

๔) ลัทธิเพ **ทักขินนมาเยะ ทิสายะ** ลัตตาทา อะเวรา อัปป์ยาปชฌา อะนีฌา
สุกฺขี อัตตาทันง ปะริหะรันตฺตฺตา

๕) ลัทธิเพ **ปุรัตถิมาเยะ อะนุกุทิสายะ** ลัตตาทา อะเวรา อัปป์ยาปชฌา อะนีฌา
สุกฺขี อัตตาทันง ปะริหะรันตฺตฺตา

๖) ลัทธิเพ **ปัจจันนมาเยะ อะนุกุทิสายะ** ลัตตาทา อะเวรา อัปป์ยาปชฌา อะนีฌา
สุกฺขี อัตตาทันง ปะริหะรันตฺตฺตา

๗) ลัทธิเพ **อุตตะรายะ อะนุกุทิสายะ** ลัตตาทา อะเวรา อัปป์ยาปชฌา อะนีฌา
สุกฺขี อัตตาทันง ปะริหะรันตฺตฺตา

๘) ลัทธิเพ **ทักขะณนมาเยะ อะนุกุทิสายะ** ลัตตาทา อะเวรา อัปป์ยาปชฌา อะนีฌา
สุกฺขี อัตตาทันง ปะริหะรันตฺตฺตา

๙) ลัทธิเพ **เหฎฐินนมาเยะ ทิสายะ** ลัตตาทา อะเวรา อัปป์ยาปชฌา อะนีฌา
สุกฺขี อัตตาทันง ปะริหะรันตฺตฺตา

- ๑๐) ลัฟเพ **อุประริมาเยะ ทิสายะ** ลัตตา อะเวรา อัปป์ยาปชฌา อะเนีฆา ลุชชี
อัสตตานัง ปะริหะรันตุง
- ๑) ลัฟเพ **ปฺรุตติมาเยะ ทิสายะ** ปาณาอะเวรา อัปป์ยาปชฌา อะเนีฆา
ลุชชี อัสตตานัง ปะริหะรันตุง
- ๒) ลัฟเพ **ปัจฉิมายะ ทิสายะ** ปาณาอะเวรา อัปป์ยาปชฌา อะเนีฆา
ลุชชี อัสตตานัง ปะริหะรันตุง
- ๓) ลัฟเพ **อุตตะรายะ ทิสายะ** ปาณาอะเวรา อัปป์ยาปชฌา อะเนีฆา
ลุชชี อัสตตานัง ปะริหะรันตุง
- ๔) ลัฟเพ **ทักขิณายะ ทิสายะ** ปาณาอะเวรา อัปป์ยาปชฌา อะเนีฆา
ลุชชี อัสตตานัง ปะริหะรันตุง
- ๕) ลัฟเพ **ปฺรุตติมาเยะ ทิสายะ** ปาณาอะเวรา อัปป์ยาปชฌา อะเนีฆา
ลุชชี อัสตตานัง ปะริหะรันตุง
- ๖) ลัฟเพ **ปัจฉิมายะ อะนุกุทิสายะ** ปาณาอะเวรา อัปป์ยาปชฌา อะเนีฆา
ลุชชี อัสตตานัง ปะริหะรันตุง
- ๗) ลัฟเพ **อุตตะรายะ อะนุกุทิสายะ** ปาณาอะเวรา อัปป์ยาปชฌา อะเนีฆา
ลุชชี อัสตตานัง ปะริหะรันตุง
- ๘) ลัฟเพ **ทักขิณายะ อะนุกุทิสายะ** ปาณาอะเวรา อัปป์ยาปชฌา อะเนีฆา
ลุชชี อัสตตานัง ปะริหะรันตุง
- ๙) ลัฟเพ **เหฎฐิมายะ ทิสายะ** ปาณาอะเวรา อัปป์ยาปชฌา อะเนีฆา
ลุชชี อัสตตานัง ปะริหะรันตุง
- ๑๐) ลัฟเพ **อุประริมาเยะ ทิสายะ** ปาณาอะเวรา อัปป์ยาปชฌา อะเนีฆา
ลุชชี อัสตตานัง ปะริหะรันตุง

- ๕) ลัทธิเพ **ปรัตติมา**ะ **อะนุกิสา**ะ อัตตะภาวะปะริยาปันนา อะเวรา
อัปปยาปัชฌา อานีฆา สุกฺขี อัตตาทันง ปะริหะรันตฺตฺ
- ๖) ลัทธิเพ **ปัจจิม**าะ **อะนุกิสา**ะ อัตตะภาวะปะริยาปันนา อะเวรา
อัปปยาปัชฌา อานีฆา สุกฺขี อัตตาทันง ปะริหะรันตฺตฺ
- ๗) ลัทธิเพ **อุตตะราย**ะ **อะนุกิสา**ะ อัตตะภาวะปะริยาปันนา อะเวรา
อัปปยาปัชฌา อานีฆา สุกฺขี อัตตาทันง ปะริหะรันตฺตฺ
- ๘) ลัทธิเพ **ทักษิณ**าะ **อะนุกิสา**ะ อัตตะภาวะปะริยาปันนา อะเวรา
อัปปยาปัชฌา อานีฆา สุกฺขี อัตตาทันง ปะริหะรันตฺตฺ
- ๙) ลัทธิเพ **เหมฏฐิ**มาะ **ทิสาย**ะ อัตตะภาวะปะริยาปันนา อะเวรา
อัปปยาปัชฌา อานีฆา สุกฺขี อัตตาทันง ปะริหะรันตฺตฺ
- ๑๐) ลัทธิเพ **อุปะริมา**ะ **ทิสาย**ะ อัตตะภาวะปะริยาปันนา อะเวรา
อัปปยาปัชฌา อานีฆา สุกฺขี อัตตาทันง ปะริหะรันตฺตฺ
- ๑) ลัทธิพา **ปรัตติมา**ะ **ทิสาย**ะ อิตถิโย อะเวรา อัปปยาปัชฌา อานีฆา
สุกฺขี อัตตาทันง ปะริหะรันตฺตฺ
- ๒) ลัทธิพา **ปัจจิม**าะ **ทิสาย**ะ อิตถิโย อะเวรา อัปปยาปัชฌา อานีฆา
สุกฺขี อัตตาทันง ปะริหะรันตฺตฺ
- ๓) ลัทธิพา **อุตตะราย**ะ **ทิสาย**ะ อิตถิโย อะเวรา อัปปยาปัชฌา อานีฆา
สุกฺขีอัตตาทันง ปะริหะรันตฺตฺ
- ๔) ลัทธิพา **ทักษิณ**าะ **ทิสาย**ะ อิตถิโย อะเวรา อัปปยาปัชฌา อานีฆา
สุกฺขี อัตตาทันง ปะริหะรันตฺตฺ
- ๕) ลัทธิพา **ปรัตติมา**ะ **อะนุกิสา**ะ อิตถิโย อะเวรา อัปปยาปัชฌา อานีฆา
สุกฺขี อัตตาทันง ปะริหะรันตฺตฺ
- ๖) ลัทธิพา **ปัจจิม**าะ **อะนุกิสา**ะ อิตถิโย อะเวรา อัปปยาปัชฌา อานีฆา
สุกฺขี อัตตาทันง ปะริหะรันตฺตฺ

- ๗) ลัทธิ **อุตตระรายะ อะนุกิสาเย** อิตถิโย อะเวรา อัปฺยาปฺชฌา อานีฆา
 ลุชี อັตตานิํง ปะริหะรันตฺตฺ
- ๘) ลัทธิ **ทักขิณายะ อะนุกิสาเย** อิตถิโย อะเวรา อัปฺยาปฺชฌา อานีฆา
 ลุชี อັตตานิํง ปะริหะรันตฺตฺ
- ๙) ลัทธิ **เหมฏฐิมายะ ทิสาเย** อิตถิโย อะเวรา อัปฺยาปฺชฌา อานีฆา
 ลุชี อັตตานิํง ปะริหะรันตฺตฺ
- ๑๐) ลัทธิ **อุปะริมายะ ทิสาเย** อิตถิโย อะเวรา อัปฺยาปฺชฌา อานีฆา
 ลุชี อັตตานิํง ปะริหะรันตฺตฺ
- ๑) ลัทธิ **ปุรัตถิมายะ ทิสาเย** ปุริสา อะเวรา อัปฺยาปฺชฌา อะนีนีฆา
 ลุชี อັตตานิํง ปะริหะรันตฺตฺ
- ๒) ลัทธิ **ปัจจิมายะ ทิสาเย** ปุริสา อะเวรา อัปฺยาปฺชฌา อะนีนีฆา
 ลุชี อັตตานิํง ปะริหะรันตฺตฺ
- ๓) ลัทธิ **อุตตระรายะ ทิสาเย** ปุริสา อะเวรา อัปฺยาปฺชฌา อะนีนีฆา
 ลุชี อັตตานิํง ปะริหะรันตฺตฺ
- ๔) ลัทธิ **ทักขิณายะ ทิสาเย** ปุริสา อะเวรา อัปฺยาปฺชฌา อะนีนีฆา
 ลุชี อັตตานิํง ปะริหะรันตฺตฺ
- ๕) ลัทธิ **ปุรัตถิมายะ อะนุกิสาเย** ปุริสา อะเวรา อัปฺยาปฺชฌา อะนีนีฆา
 ลุชี อັตตานิํง ปะริหะรันตฺตฺ
- ๖) ลัทธิ **ปัจจิมายะ อะนุกิสาเย** ปุริสา อะเวรา อัปฺยาปฺชฌา อะนีนีฆา
 ลุชี อັตตานิํง ปะริหะรันตฺตฺ
- ๗) ลัทธิ **อุตตารายะ อะนุกิสาเย** ปุริสา อะเวรา อัปฺยาปฺชฌา อะนีนีฆา
 ลุชี อັตตานิํง ปะริหะรันตฺตฺ
- ๘) ลัทธิ **ทักขิณายะ อะนุกิสาเย** ปุริสา อะเวรา อัปฺยาปฺชฌา อะนีนีฆา
 ลุชี อັตตานิํง ปะริหะรันตฺตฺ

- ๑) ลัทธิ **ปรัตติมา** **ทิสายะ** อณะริยา อเวรา อัปป์ยาปัชฌา อณีฆา
 ลุขี อตตานัง ปะริหะรันตุง
- ๒) ลัทธิ **ปัจฉิมา** **ทิสายะ** อณะริยา อเวรา อัปป์ยาปัชฌา อณีฆา
 ลุขี อตตานัง ปะริหะรันตุง
- ๓) ลัทธิ **อุตตะรายะ** **ทิสายะ** อณะริยา อเวรา อัปป์ยาปัชฌา อณีฆา
 ลุขี อตตานัง ปะริหะรันตุง
- ๔) ลัทธิ **ทักษิณายะ** **ทิสายะ** อณะริยา อเวรา อัปป์ยาปัชฌา อณีฆา
 ลุขี อตตานัง ปะริหะรันตุง
- ๕) ลัทธิ **ปรัตติมา** **อะนุกุทิสายะ** อณะริยา อเวรา อัปป์ยาปัชฌา
 อณีฆา ลุขี อตตานัง ปะริหะรันตุง
- ๖) ลัทธิ **ปัจฉิมา** **อะนุกุทิสายะ** อณะริยา อเวรา อัปป์ยาปัชฌา
 อณีฆา ลุขี อตตานัง ปะริหะรันตุง
- ๗) ลัทธิ **อุตตะรายะ** **อะนุกุทิสายะ** อณะริยา อเวรา อัปป์ยาปัชฌา
 อณีฆา ลุขี อตตานัง ปะริหะรันตุง
- ๘) ลัทธิ **ทักษิณายะ** **อะนุกุทิสายะ** อณะริยา อเวรา อัปป์ยาปัชฌา
 อณีฆา ลุขี อตตานัง ปะริหะรันตุง
- ๙) ลัทธิ **เหมฏฐิมา** **ทิสายะ** อณะริยา อเวรา อัปป์ยาปัชฌา อณีฆา
 ลุขี อตตานัง ปะริหะรันตุง
- ๑๐) ลัทธิ **อุปะริมา** **ทิสายะ** อณะริยา อเวรา อัปป์ยาปัชฌา อณีฆา
 ลุขี อตตานัง ปะริหะรันตุง
- ๑) ลัทธิ **ปรัตติมา** **ทิสายะ** เทวา อเวรา อัปป์ยาปัชฌา อณีฆา
 ลุขี อตตานัง ปะริหะรันตุง
- ๒) ลัทธิ **ปัจฉิมา** **ทิสายะ** เทวา อเวรา อัปป์ยาปัชฌา อณีฆา ลุขี
 อตตานัง ปะริหะรันตุง

- ๓) ลัทธิเพ **อุตตระรายะ ทิสายะ** เทวา อะเวรา อัปป์ยาปป์ชฌา อะนัณเฑาะ
 สุกขี อัตตทานัง ปะริหะรันตุง
- ๔) ลัทธิเพ **ทักขิณายะ ทิสายะ** เทวา อะเวรา อัปป์ยาปป์ชฌา อะนัณเฑาะ สุกขี
 อัตตทานัง ปะริหะรันตุง
- ๕) ลัทธิเพ **ปรัตติมาเย อะนุกุทิสายะ** เทวา อะเวรา อัปป์ยาปป์ชฌา อะนัณเฑาะ
 สุกขี อัตตทานัง ปะริหะรันตุง
- ๖) ลัทธิเพ **ปัจจิมายะ อะนุกุทิสายะ** เทวา อะเวรา อัปป์ยาปป์ชฌา อะนัณเฑาะ
 สุกขี อัตตทานัง ปะริหะรันตุง
- ๗) ลัทธิเพ **อุตตระรายะ อะนุกุทิสายะ** เทวา อะเวรา อัปป์ยาปป์ชฌา อะนัณเฑาะ
 สุกขี อัตตทานัง ปะริหะรันตุง
- ๘) ลัทธิเพ **ทักขิณายะ อะนุกุทิสายะ** เทวา อะเวรา อัปป์ยาปป์ชฌา อะนัณเฑาะ
 สุกขี อัตตทานัง ปะริหะรันตุง
- ๙) ลัทธิเพ **เหฎฐิมายะ ทิสายะ** เทวา อะเวรา อัปป์ยาปป์ชฌา อะนัณเฑาะ สุกขี
 อัตตทานัง ปะริหะรันตุง
- ๑๐) ลัทธิเพ **อุปะริมาเย ทิสายะ** เทวา อะเวรา อัปป์ยาปป์ชฌา อะนัณเฑาะ สุกขี
 อัตตทานัง ปะริหะรันตุง
- ๑) ลัทธิเพ **ปรัตติมาเย ทิสายะ** มะนุสสา อะเวรา อัปป์ยาปป์ชฌา อะนัณเฑาะ
 สุกขี อัตตทานัง ปะริหะรันตุง
- ๒) ลัทธิเพ **ปัจจิมายะ ทิสายะ** มะนุสสา อะเวรา อัปป์ยาปป์ชฌา อะนัณเฑาะ
 สุกขี อัตตทานัง ปะริหะรันตุง
- ๓) ลัทธิเพ **อุตตระรายะ ทิสายะ** มะนุสสา อะเวรา อัปป์ยาปป์ชฌา อะนัณเฑาะ
 สุกขี อัตตทานัง ปะริหะรันตุง

- ๔) ลัทธิเพ **ทักษิณายะ ทิสายะ** มะนุสสา อะเวรา อัปป์ยาปป์ชฌา อะเนีฌา
 ลุขี อັตตตานัง ปะริหะรันตุง
- ๕) ลัทธิเพ **ปรุตติมายะ อะนุทิสายะ** มะนุสสา อะเวรา อัปป์ยาปป์ชฌา
 อะเนีฌา ลุขี อັตตตานัง ปะริหะรันตุง
- ๖) ลัทธิเพ **ปัจจิมายะ อะนุทิสายะ** มะนุสสา อะเวรา อัปป์ยาปป์ชฌา อะเนีฌา
 ลุขี อັตตตานัง ปะริหะรันตุง
- ๗) ลัทธิเพ **อุตตะรายะ อะนุทิสายะ** มะนุสสา อะเวรา อัปป์ยาปป์ชฌา
 อะเนีฌา ลุขี อັตตตานัง ปะริหะรันตุง
- ๘) ลัทธิเพ **ทักษิณายะ อะนุทิสายะ** มะนุสสา อะเวรา อัปป์ยาปป์ชฌา
 อะเนีฌา ลุขี อັตตตานัง ปะริหะรันตุง
- ๙) ลัทธิเพ **เหฎฐิมายะ ทิสายะ** มะนุสสา อะเวรา อัปป์ยาปป์ชฌา อะเนีฌา
 ลุขี อັตตตานัง ปะริหะรันตุง
- ๑๐) ลัทธิเพ **อุปะริมายะ ทิสายะ** มะนุสสา อะเวรา อัปป์ยาปป์ชฌา อะเนีฌา
 ลุขี อັตตตานัง ปะริหะรันตุง
- ๑) ลัทธิเพ **ปรุตติมายะ ทิสายะ** วินิปาติกา อะเวรา อัปป์ยาปป์ชฌา อะเนีฌา
 ลุขี อັตตตานัง ปะริหะรันตุง
- ๒) ลัทธิเพ **ปัจจิมายะ ทิสายะ** วินิปาติกา อะเวรา อัปป์ยาปป์ชฌา อะเนีฌา
 ลุขี อັตตตานัง ปะริหะรันตุง
- ๓) ลัทธิเพ **อุตตะรายะ ทิสายะ** วินิปาติกา อะเวรา อัปป์ยาปป์ชฌา อะเนีฌา
 ลุขี อັตตตานัง ปะริหะรันตุง
- ๔) ลัทธิเพ **ทักษิณายะ ทิสายะ** วินิปาติกา อะเวรา อัปป์ยาปป์ชฌา อะเนีฌา
 ลุขี อັตตตานัง ปะริหะรันตุง

- ๕) ลัทธิเพ **ปรัตติมาเย** **อะนุกิสาเย** วินิปาติกา อะเวรา อัปป์ยาปัชฌา
อะนีฆา สุกฺขี อັตตาทันงฺ ปะริหะรันตฺตฺ
- ๖) ลัทธิเพ **ปัจจิมายะ** **อะนุกิสาเย** วินิปาติกา อะเวรา อัปป์ยาปัชฌา
อะนีฆา สุกฺขี อັตตาทันงฺ ปะริหะรันตฺตฺ
- ๗) ลัทธิเพ **อุตตะรายะ** **อะนุกิสาเย** วินิปาติกา อะเวรา อัปป์ยาปัชฌา
อะนีฆา สุกฺขี อັตตาทันงฺ ปะริหะรันตฺตฺ
- ๘) ลัทธิเพ **ทักษิณายะ** **อะนุกิสาเย** วินิปาติกา อะเวรา อัปป์ยาปัชฌา
อะนีฆา สุกฺขี อັตตาทันงฺ ปะริหะรันตฺตฺ
- ๙) ลัทธิเพ **เหมฏฐิมายะ** **ทิสายะ** วินิปาติกา อะเวรา อัปป์ยาปัชฌา อะนีฆา
สุกฺขี อັตตาทันงฺ ปะริหะรันตฺตฺ
- ๑๐) ลัทธิเพ **อุปะริมายะ** **ทิสายะ** วินิปาติกา อะเวรา อัปป์ยาปัชฌา อะนีฆา
สุกฺขี อັตตาทันงฺ ปะริหะรันตฺตฺ

อิเมหิ ทะสะหากาเรหิ ทิสา ผะระณา เมตตาทาเจโตวิมุตติ, ลัทธิเพลัง
ลัตตาทันงฺ ปิฬะนัง วัชเชตฺตฺวา, อะปิฬานะยะ อุปะฆาตัง วัชเชตฺตฺวา, อะนุกิสา
เตนะ ลันตาทัง วัชเชตฺตฺวา, อะลันตาทะเปนะ ปะริยาทานัง วัชเชตฺตฺวา,
อะปะริยาทาเนนะ วิหะลัง วัชเชตฺตฺวา, อะวิหะสายะ ลัทธิเพ ลัตตาทา อะเวริโน
โหนตฺตฺ, มา เวริโน, สุกฺขิโน โหนตฺตฺ, มา ทุกฺขิโน สุกฺขิตตฺตาทา โหนตฺตฺ, มา
ทุกฺขิตตฺตาทิ อิเมหิ อัญ्ञุสะหากาเรหิ ลัทธิเพ ลัตตาทา เมตตาทายะตีติ, เมตตาทา ตัง
ธัมมัง เจตะยะตีติ, เจโต ลัทธิเพพะพะยาปะทะปะริยฺกฺฐานะหิ, มุจจะตีติ
เมตตาทา จะ เจโตวิมุตติ, จาติ เมตตาทาเจโตวิมุตติ นิฏฐิตา.

พระคาถามหาทิพยมนต์บทใหญ่

พระคาถามหาทิพยมนต์บทใหญ่ นี้เป็นพระคาถาโบราณใช้ในคราวดวงชะตาตก
สาธยายเพื่อพ้นเคราะห์กรรม สาธยายเพื่อขจัดอุปสรรคภัยอันตราย ป้องกันภัยพิบัติ
อันเกิดแต่ดาวนพพระเคราะห์ ป้องกันภัยพิบัติอันเกิดแต่ฤกษ์ทั้ง ๒๗ นักช้ตฤกษ์
พราวดเพื่อความเป็นมงคลชัย ขจัดสิ้นเสียดัจฉุไร อัปมงคล อวมงคลทั้งปวงใน
พระคาถานี้จะกล่าวถึง ชัยมงคลต่างๆ กล่าวถึง**พระอรหันต์ ๘ ทิศ** มีการสอดแทรก
บทสวดต่างๆลงไปทั้งสุริยาสูตร จันทิมาสสูตร อันสาธยายถึงพระพุทธเจ้าโปรดอสุริทราหุ
เพื่อช่วยขจัดภัยอันตรายแก่พระอาทิตย์และพระจันทร์ มีการกล่าวถึงตำนานดวงดาว
ประจำวันช้ตฤกษ์ทั้งหลาย และบทที่เป็นบ่อเกิดแห่งความสำเร็จในสิทธิ์ทั้งหลาย และ
บทที่เป็นบ่อเกิดแห่งความสำเร็จในสิทธิ์ทั้งหลาย ข้าพเจ้าได้นำมาสาธยายให้ได้อ่านกัน
ของงสดับและสาธยาย เพื่อประโยชน์สุขสวัสดิ์พิพัฒน์มงคลทั่วกันเทอญ

บทนมัสการพระรัตนตรัย

พุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

อิติปิโส ภะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทธโ
วิชาจะระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู อนุตตะโร
ปฺริสธัมมะสาระถิ สัตถาเทวะมะหุสสานัง พุทฺโธภะคะวาติฯ

สวากขาโต ภะคะวะตาธัมโม สันทิฏฐิโก
อากาลิโก เอहिปัสสิโก โอปะนะยิโก
ปัจจัตตังเวทิตัพโพ วิญญูหิติฯ

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
สามีจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
ยะทิหัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัมมัญ्ञะปุริสะปุคคะลา
เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ อาหุเนยโย
ปาหุเนยโย ทักขิเนยโย อัญชะลีกะระณีโย
อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติฯ

พระคาถามหาทิพยมนต์
จากยอดพระกัณฑ์ไตรปิฎก

อินทะสาวิง มหาอินทะสาวิง
พรหมมะสาวิง มหาพรหมมะสาวิง
จักกะวัตติสาวิง มหาจักกะวัตติสาวิง
เทวาสาวิง มหาเทวาสาวิง
อิสีสาวิง มหาอิสีสาวิง
มุนีสาวิง มหามุนีสาวิง
สัปปุริสะสาวิง มหาสัปปุริสะสาวิง
พุททะสาวิง ปัจเจกะพุททะสาวิง
อะระหัตตะสาวิง สัปปะเสถวิชชาชะระนันงสาวิง
สัปปะโลกาอิริยานังสาวิง เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหนตุ
สาวิงคุณัง วัชชะพะลัง เตชัง วิริยัง สิทธิกัมมัง
ธัมมังสัจจัง นิพพานัง โมกขัง คุยกะกัง ทานัง สีลัง
ปัญญาณิกขัง ปุญญัง ภาคะยัง ยะลัง ตัปปัง สุขัง
สิริรูปัง จะตุวิสะติเทสะนันง เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหนตุ
หุตุ หุตุ หุตุ สวาหายะ ฯ

บทสวดทิพย์มนต์ [ต้นฉบับ] โดย ท่านพ่อลี ธมฺมธโร วัดอโศการาม จ.สมุทรปราการ

ในสมัยหนึ่งที่พระพุทธเจ้าพระสมณโคดม เสวยพระชาติเป็นพระฤาษี อยู่ในป่า ท่านได้สวดบททิพย์มนต์ เป็นประจำทุกวัน มีสิ่งน่าอัศจรรย์เกิดขึ้น คือ บรรดาสัตว์ต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในป่านั้น เมื่อได้เข้ามาสู่บริเวณที่พำนักของ พระฤาษี สัตว์ทั้งหลาย อาทิเช่น ช้างป่า เสือ หมี เก้ง กวาง เหล่านี้ จะกลายเป็นมิตรกันทันที ไม่มีการไล่ล่าทำลายกัน สัตว์เล็กและสัตว์ใหญ่ต่างก็พากัน เป็นมิตรต่อกันด้วยอาณาภาพแห่งทิพย์มนต์ที่แผ่ออกไปทุกวันในเขตที่พระฤาษี บำเพ็ญพรตอยู่

ย้อนไปเมื่อปีพ.ศ. 2500 หลวงปู่หลอดได้เดินทางจากป่ามาสู่กรุงเทพฯ เป็น ครั้งแรก ท่านได้มาจำพรรษาอยู่ที่วัดอโศการาม ของท่านพ่อลี ศิษย์หลวงปู่มั่น ซึ่งบททิพย์มนต์นั่นเอง ซึ่งท่านพ่อลีเป็นผู้ค้นพบจากพระไตรปิฎกท่านนำมา ศึกษา และนำมาให้พระ เณร แม่ชี ที่วัดอโศการามสวดกัน หลังจากทำวัตรเช้า วัตรเย็นทุกวัน

การสวดทิพย์มนต์เพื่อสิริมงคลแก่ผู้สวด เพื่อให้มีอายุ วรรณะ สุขะ พละ เพื่อส่งกุศลให้ผู้ป่วยให้ทุเลาจากอาการเจ็บป่วย หรือสวดส่งกุศลให้หลวงปู่ ครู อาจารย์ที่มีอายุมากให้มีพลังกำลัง หรือสวดเพื่อบรรเทาเวทนา หรือสืบชะตา ต่ออายุ

ทศพิธยัมม

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ (สามจบ)

พุทฺธัง อายุวฑฺฒะณัง ชีวิตัง ยาวะ นิพพานัง สาระณัง คัจฉามิ
ธัมมัง อายุวฑฺฒะณัง ชีวิตัง ยาวะ นิพพานัง สาระณัง คัจฉามิ
สังฆัง อายุวฑฺฒะณัง ชีวิตัง ยาวะ นิพพานัง สาระณัง คัจฉามิ

ทุติยัมปิ พุทฺธัง อายุวฑฺฒะณัง ชีวิตัง ยาวะ นิพพานัง สาระณัง คัจฉามิ
ทุติยัมปิ ธัมมัง อายุวฑฺฒะณัง ชีวิตัง ยาวะ นิพพานัง สาระณัง คัจฉามิ
ทุติยัมปิ สังฆัง อายุวฑฺฒะณัง ชีวิตัง ยาวะ นิพพานัง สาระณัง คัจฉามิ

ตะติยัมปิ พุทฺธัง อายุวฑฺฒะณัง ชีวิตัง ยาวะ นิพพานัง สาระณัง คัจฉามิ
ตะติยัมปิ ธัมมัง อายุวฑฺฒะณัง ชีวิตัง ยาวะ นิพพานัง สาระณัง คัจฉามิ
ตะติยัมปิ สังฆัง อายุวฑฺฒะณัง ชีวิตัง ยาวะ นิพพานัง สาระณัง คัจฉามิ

1. วาโย จะ พุทฺธะคฺคฺณัง อะระหัง พุทฺโธ อิติปิ โส ภะคะวา นะมามิหัง
อะระหัง สัมมาสัมพุทฺโธ วิชชาจระณะสัมปັນโน สุขะโต โลกะวิฑู อะนุตตะโร
ปุริสะทมมะสาระถิ สัตถา เทวะมะนุสสานัง พุทฺโธ ภะคะวาติ

วาโย จะ ธัมเมตัง อะระหัง พุทฺโธ อิติปิ โส ภะคะวา นะมามิหัง สวาก
ขาโต ภะคะวาตา ธัมโม สันทิฏฐิโก อะกาลิโก เอหิปัสสิโก โอบะนะยิโก ปัจจัต
ตังเวทิตฺตัพโพ วิญญูหิตี

วาโย จะ สังฆานัง อะระหัง พุทฺโธ อิติปิ โส ภะคะวา นะมามิหัง สุปะฏิ
ปັນโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ อุกฺขปะฏิปັນโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ

ญาเยปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ สามีจิปะฏิปันโน ภาคะวะโต
สาวะกะสังโฆ ยะทิหัง จัตตาริ ปุริสะยุดานิ อัญญะปุริสะปุคคะลา เอสะภาคะวะ
โต สาวะกะสังโฆ อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิณเยโย อัญชะลิกะระณียะ

2. เตโซ จะ พุทธะคณัง อระหัง พุทโธ อิติปิ โส ภาคะวา นะมามิหัง
อระหัง สัมมาสัมพุทโธ วิชชาจะระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิฑู อะนุตตะโร
ปุริสะทัมมะสาระถิ สัตถา เทวะมะนุสสานัง พุทโธ ภาคะวาติ

เตโซ จะ ธรรมะตัง อระหัง พุทโธ อิติปิ โส ภาคะวา นะมามิหัง สวาก
ขาโต ภาคะวาตา ธรรมโม สันทิฏฐิโก อะกาลิโก เอหิปัสสิโก โอปะนะยิโก ปัจจัต
ตังเวทิตัพโพ วิญญูหีติ

เตโซ จะ สังฆานัง อระหัง พุทโธ อิติปิ โส ภาคะวา นะมามิหัง สุปะฏิ
ปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ อุกุปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ
ญาเยปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ สามีจิปะฏิปันโน ภาคะวะโต
สาวะกะสังโฆ ยะทิหัง จัตตาริ ปุริสะยุดานิ อัญญะปุริสะปุคคะลา เอสะภาคะวะ
โต สาวะกะสังโฆ อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิณเยโย อัญชะลิกะระณียะ
อะนุตตะรังปุณญักเขตตัง โลกัสสาติ

3. อาโป จะ พุทธะคณัง อระหัง พุทโธ อิติปิ โส ภาคะวา นะมามิหัง
อระหัง สัมมาสัมพุทโธ วิชชาจะระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิฑู อะนุตตะโร
ปุริสะทัมมะสาระถิ สัตถา เทวะมะนุสสานัง พุทโธ ภาคะวาติ

อาโป จะ ธรรมะตัง อระหัง พุทโธ อิติปิ โส ภาคะวา นะมามิหัง สวาก
ขาโต ภาคะวาตา ธรรมโม สันทิฏฐิโก อะกาลิโก เอหิปัสสิโก โอปะนะยิโก
ปัจจัตตังเวทิตัพโพ วิญญูหีติ

อาโป จะ สังฆานัง อระหัง พุทฺโธ อิติปิ โส ภะคะวา นะมามิหัง สุปะฏิ
ปັນโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ อุชุปะฏิปັນโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
ญาเยปะฏิปັນโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ สามีจิปะฏิปັນโน ภะคะวะโต
สาวะกะสังโฆ ยะทิหัง จัตตาริ ปุริสะยุดานิ อัญฺญะปุริสะปุคคะลา เอสะภะคะวะ
โต สาวะกะสังโฆ อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิณเณยโย อัญฺญะลิกะระณีโย
อะนุตตะรังปุณฺณกเขตตัง โลกัสสาติ

4. ปะลฺลະวี จะ พุทฺธะคฺคณัง อระหัง พุทฺโธ อิติปิ โส ภะคะวา นะมามิหัง
อระหัง สัมมาสัมพุทฺโธ วิชชาจะระณะสัมปັນโน สุคะโต โลกะวิฑู อะนุตตะโร
ปุริสะทัมมะสาระถิ สัตถา เทวะมะนุสสาณัง พุทฺโธ ภะคะวาติ

ปะลฺลະวี จะ ฐัมเมตัง อระหัง พุทฺโธ อิติปิ โส ภะคะวา นะมามิหัง สวา
กขาโต ภะคะวาตา ฐัมโม สันทิฏฺฐิโก อะกาลิโก เอหิปัสสิโก โอบะณะยิโก ปัจจัต
ตังเวทิตฺตํวิโพ วิญญูหิติ

ปะลฺลະวี จะ สังฆานัง อระหัง พุทฺโธ อิติปิ โส ภะคะวา นะมามิหัง สุปะฏิ
ปັນโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ อุชุปะฏิปັນโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
ญาเยปะฏิปັນโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ สามีจิปะฏิปັນโน ภะคะวะโต
สาวะกะสังโฆ ยะทิหัง จัตตาริ ปุริสะยุดานิ อัญฺญะปุริสะปุคคะลา เอสะภะคะวะ
โต สาวะกะสังโฆ อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิณเณยโย อัญฺญะลิกะระณีโย
อะนุตตะรังปุณฺณกเขตตัง โลกัสสาติ

5. อากาสา จะ พุทฺธะคฺคณัง อระหัง พุทฺโธ อิติปิ โส ภะคะวา นะมามิ
หัง อระหัง สัมมาสัมพุทฺโธ วิชชาจะระณะสัมปັນโน สุคะโต โลกะวิฑู อะนุต
ตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ สัตถา เทวะมะนุสสาณัง พุทฺโธ ภะคะวาติ

อากาศา จะ ถัมเมตัง อระหัง พุทโธ อิติปิ โส ภาคะวา นะมามิหัง
สวากขาโต ภาคะวาตา ถัมโม สันทิฏฐิโก อะกาลิโก เอหิปัสสิโก โอบะนะยิโก
ปัจจัตตังเวทิตัพโพ วิญญูหิติ

อากาศา จะ สังฆานัง อระหัง พุทโธ อิติปิ โส ภาคะวา นะมามิหัง สุ
ปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ อชุปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ
ญายะปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ สามิจิปะฏิปันโน ภาคะวะโต
สาวะกะสังโฆ ยะทิหัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัมมัญจะปุริสะปุคคะลา เอสะภาคะวะ
โต สาวะกะสังโฆ อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิณเยโย อัญชะลิกะระณเยโย
อะนุตตะรังปุณญักเขตตัง โลกัสสาติ

6. วิญญาณัง จะ พุทธะคุณัง อระหัง พุทโธ อิติปิ โส ภาคะวา นะมา
มิหัง อระหัง สัมมาสัมพุทโธ วิชชาจะระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู
อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ สัตถา เทวะมะนุสสาณัง พุทโธ ภาคะวาติ

วิญญาณัง จะ ถัมเมตัง อระหัง พุทโธ อิติปิ โส ภาคะวา นะมามิหัง
สวากขาโต ภาคะวาตา ถัมโม สันทิฏฐิโก อะกาลิโก เอหิปัสสิโก โอบะนะยิโก
ปัจจัตตังเวทิตัพโพ วิญญูหิติ

วิญญาณัง จะ สังฆานัง อระหัง พุทโธ อิติปิ โส ภาคะวา นะมามิหัง สุ
ปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ อชุปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ
ญายะปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ สามิจิปะฏิปันโน ภาคะวะโต
สาวะกะสังโฆ ยะทิหัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัมมัญจะปุริสะปุคคะลา เอสะภาคะวะ
โต สาวะกะสังโฆ อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิณเยโย อัญชะลิกะระณเยโย
อะนุตตะรังปุณญักเขตตัง โลกัสสาติ

ธาตุประวิสุทธิธาตุนาถาเวณะ สัพพะทุกขา สัพพะภะยา สัพพะโรคา วิมุจจัน
 ติ อิติ อุทธะมะโร ติริยัง สัพพะธิ สัพพัตตะตายะ สัพพาวันตังโลกัง เมตตา
 กรุณา มุทิตา อุเปกขา สะหะคะเตนะ เจตะสา จะตุททิสัง ณะริตตะวา วิหะระ
 ติ สุขัง สุปะติ สุขัง ปะฏิพุชณะติ ณะปาปะกัง สุปินัง ปัสสะติ มะนุสสานัง ปิ
 โย โหติ อะมะนุสสานัง ปิโย โหติ เทวะตา รักขันติ ภาสสะ อัคคิ วา วิลัง วา
 สัตถัง วา กะมะติ ตุวะภูง จิตตัง สะมาธิยะติ มุขวัณโณ วิปะสัทธิยะติ อะสัม
 มุพะโห กาลังกะโรติ อุตตะริง อัมปะฏิวิชฌันโต พรหมมะโล กุปะโค โหติ อิติ
 อุทธะมะโร ติริยัง อะเวรัง อะเวรา สุขะชีวินโน กะตัง ปุญญัญง ณะลัง มัยหัง สัพ
 เพภาคิ ภาวันตุนเต ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง รักขันตุ สัพพะ เทวะตา สัพพะพุท
 ธาตุนาถาเวณะ สัพพะธัมมานาถาเวณะ สัพพะสังฆานาถาเวณะ โสตถิ โหนตุ นิรัน
 ตะรุง อะระหัง พุทโธ อิติปิโส ภาคะวา ณะ मामิหัง

ยอดพระกัณฑ์ไตรปิฎก ต้นฉบับเดิม

๑. อิติปิ โส ภาคะวา อะระหัง ะตะ โส ภาคะวา.
- อิติปิ โส ภาคะวา สัมมาสัมพุทโธ ะตะ โส ภาคะวา.
- อิติปิ โส ภาคะวา วิชชาจะระณะ สัมปันโน ะตะ โส ภาคะวา.
- อิติปิ โส ภาคะวา สุคะโต ะตะ โส ภาคะวา.
- อิติปิ โส ภาคะวา โลกะวิทู ะตะ โส ภาคะวา .
- อะระหันตัง ะระณัง คัจฉามิ. อะระหันตัง สิริสะสา ณะ मामิ.
- สัมมาสัมพุทัง ะระณัง คัจฉามิ. สัมมาสัมพุทัง สิริสะสา ณะ मामิ.
- วิชชาจะระณะสัมปันนัง ะระณัง คัจฉามิ. วิชชาจะระณะสัมปันนัง สิริสะสา
 ณะ मामิ.

สุคะตัง สาระณัง คัจฉามิ. สุคะตัง ลีระสา นะมามิ.

โลกะวิหัง สาระณัง คัจฉามิ. โลกะวิหัง ลีระสา นะมามิ.

๒. อิติปิ โส ภาคะวา อะนุตตะโร ะตะ โส ภาคะวา.

อิติปิ โส ภาคะวา ปุริสัทมมะสาระถิ ะตะ โส ภาคะวา.

อิติปิ โส ภาคะวา สัตถา เทวะมะนุสสานัง ะตะ โส ภาคะวา.

อิติปิ โส ภาคะวา พุทโธ ะตะ โส ภาคะวา.

อะนุตตะรัง สาระณัง คัจฉามิ. อะนุตตะรัง ลีระสา นะมามิ.

ปุริสัทมมะสาระถิ สาระณัง คัจฉามิ. ปุริสัทมมะสาระถิ ลีระสา นะมามิ.

สัตถา เทวะมะนุสสานัง สาระณัง คัจฉามิ.

สัตถา เทวะมะนุสสานัง ลีระสา นะมามิ.

พุทัง สาระณัง คัจฉามิ. พุทัง ลีระสา นะมามิ. อิติปิ โส ภาคะวา ฯ

๓. อิติปิ โส ภาคะวา รูปะขันโธ อะนิจจะลักขะณะปาระมิ จะ สัมปันโน.

อิติปิ โส ภาคะวา เวทะนาขันโธ อะนิจจะลักขะณะปาระมิ จะ สัมปันโน.

อิติปิ โส ภาคะวา สันญญาขันโธ อะนิจจะลักขะณะ ปาระมิ จะ สัมปันโน.

อิติปิ โส ภาคะวา สังขาระขันโธ อะนิจจะลักขะณะปาระมิ จะ สัมปันโน.

อิติปิ โส ภาคะวา วิญญาณะขันโธ อะนิจจะลักขะณะปาระมิ จะสัมปันโน.

๔. อิติปิ โส ภาคะวา ปะจฺฐะวีธาตุสสะมาธิญาณะสัมปันโน.

อิติปิ โส ภาคะวา อาโปธาตุสสะมาธิญาณะสัมปันโน.

อิติปิ โส ภาคะวา เตโชธาตุสสะมาธิญาณะสัมปันโน.

อิติปิ โส ภาคะวา วาโยธาตุสสะมาธิญาณะสัมปันโน.

อิติปิ โส ภาคะวา อากาสะชาตฺสละสมาธิญาณะสัมปันโน.
อิติปิโส ภาคะวา วิญญฺญาณะชาตฺสละสมาธิญาณะสัมปันโน.
อิติปิ โส ภาคะวา จักกะวาพะชาตฺสละสมาธิญาณะสัมปันโน.

๕. อิติปิ โส ภาคะวา จาตุम्मหาราชิกา ชาตฺสละสมาธิญาณะสัมปันโน.
อิติปิ โส ภาคะวา ตาวะติงสาชาตฺสละสมาธิญาณะสัมปันโน.
อิติปิ โส ภาคะวา ยามาชาตฺสละสมาธิญาณะสัมปันโน.
อิติปิ โส ภาคะวา ตุสิตาชาตฺสละสมาธิญาณะสัมปันโน.
อิติปิ โส ภาคะวา นิมมานะระตีชาตฺสละสมาธิญาณะสัมปันโน.
อิติปิ โส ภาคะวา ประระนิมิตะวะสะวัตตีชาตฺสละสมาธิญาณะสัมปันโน.
อิติปิ โส ภาคะวา กามาวะจระชาตฺสละสมาธิญาณะสัมปันโน.
อิติปิ โส ภาคะวา รูปาวะจระชาตฺสละสมาธิญาณะสัมปันโน.
อิติปิ โส ภาคะวา อะรูปาวะจระชาตฺสละสมาธิญาณะสัมปันโน.
อิติปิ โส ภาคะวา โลกุตตะระชาตฺสละสมาธิญาณะสัมปันโน.

๖. อิติปิ โส ภาคะวา ประจุมะณานะชาตฺสละสมาธิ-ญาณะสัมปันโน.
อิติปิ โส ภาคะวา หุติยะณานะชาตฺสละสมาธิญาณะสัมปันโน.
อิติปิ โส ภาคะวา ตะติยะณานะชาตฺสละสมาธิญาณะสัมปันโน.
อิติปิ โส ภาคะวา จะตฺตถะณานะชาตฺสละสมาธิญาณะสัมปันโน.
อิติปิ โส ภาคะวา ปัญจะมะณานะชาตฺสละสมาธิญาณะสัมปันโน.

๗. อิติปิ โส ภาคะวา อากาสนัญญาเยตะนะชาตฺสละสมาธิญาณะสัมปันโน.
อิติปิ โส ภาคะวา วิญญฺญานัญญาเยตะนะชาตฺสละสมาธิญาณะสัมปันโน.

อิติปิ โส ภะคะวา อากิญจัญญายะตะนะชาตุสสะมาธิญาณะสัมปันโน.

อิติปิ โส ภะคะวา เหวะลัญญานาลัญญายะตะนะชาตุสสะมาธิญาณะสัมปันโน.

๘. อิติปิ โส ภะคะวา โสตาปตติมคคะชาตุสสะมาธิญาณะสัมปันโน.

อิติปิ โส ภะคะวา สะกิทากามิมคคะชาตุสสะมาธิญาณะสัมปันโน.

อิติปิ โส ภะคะวา อะนาคามิมคคะชาตุสสะมาธิญาณะสัมปันโน.

อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัตตะมคคะชาตุสสะมาธิญาณะสัมปันโน.

อิติปิ โส ภะคะวา โสตาปตติพะละชาตุสสะมาธิญาณะสัมปันโน.

อิติปิ โส ภะคะวา สะกิทากามิพะละชาตุสสะมาธิญาณะสัมปันโน.

อิติปิ โส ภะคะวา อะนาคามิพะละชาตุสสะมาธิญาณะสัมปันโน.

อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัตตะพะละชาตุสสะมาธิญาณะสัมปันโน.

๙. กุสะลา รัมมา อิติปิ โส ภะคะวา อะอา ยาวะชิวัง พุทชัง สระระณัง คัจฉามิ

ชัมพู ทิปัญจะ อิสสะโร กุสะลา รัมมา นะโม พุทธายะนะโม รัมมาเยะ นะโม

สังฆายะ ปัญจะ พุทธา นะมามิหัง อา ปา มะ จุ ปะ, ที มะ สัง อัง ชุ, สัง วิ

ธา ปุ กะ ยะ ปะ, อุปะสะชะสะเหปาสาเยโส ฯ

โส โส สะ สะ อะ อะ อะ อะ นิ เต ชะ สุ เน มะ ภู จะ นา วิ เว อะ สัง วิ สุ

โล ปุ สะ พุ ภะ อิสวาสุ สุสวาอิ กุสะลา รัมมา จิตติวิธัตถิ.

อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัง อะอา ยาวะชิวัง พุทชัง สระระณัง คัจฉามิ สาโพธิ

ปัญจะ อิสสะโร รัมมา. กุสะลา รัมมา นันทะวิวังโก อิติ สัมมาสัมพุทโธ สุคะ

ลาโน ยาวะชิวัง พุทชัง สระระณัง คัจฉามิ.

๑๐. จาตุम्मหาราชิกา อิสสะโร กุสะลา รัมมา อิติ วิชชาจะระณะสัมปันโน อุ

อุ ยาวะชิวัง พุทชัง สระระณัง คัจฉามิ. ตาวะติงสา อิสสะโร กุสะลา รัมมา นัน

ทะ ปัญจะ สุคะโต โลกะวิฑู มะหาเอโอ ยาวะชีวัง พุทธัง สาระณัง คัจฉามิ.
 ยามา อิสสระโร กุสะลา ฐัมมา พรหมาสัททะ ปัญจะลัตตะ ลัตตาปาระมี อะนุต
 ตะโร ยะมะกะขะ ยาวะชีวัง พุทธัง สาระณัง คัจฉามิ.
 ตุสิตา อิสสระโร กุสะลา ฐัมมา ปุยะปะกะ ปุริสะทัมมะสาระถิ ยาวะชีวัง พุท
 ธัง สาระณัง คัจฉามิ. นิมมานะระตี อิสสระโร กุสะลา ฐัมมา เหตุโปวะ ลัตตา
 เทวะมะนุสสานัง ตะธา ยาวะชีวัง พุทธัง สาระณัง คัจฉามิ. ประระนิมมิตะวะ
 สะวัตตี อิสสระโร กุสะลา ฐัมมา สังขาระขันโธ ทุกขัง ภาคะวะตา ยาวะ นิพพา
 นัง สาระณัง คัจฉามิ ฯ พรหมมา อิสสระโร กุสะลา ฐัมมา นัตถิปัจจะยา วินะ
 ปัญจะภาคะวะตา ยาวะ นิพพานัง สาระณัง คัจฉามิ.

๑๑. นะโม พุทธัสสะ นะโม ฐัมมัสสะ นะโม สังฆัสสะ พุทธิลากะลา กะระกะ
 นา เอเตนะ ลัจเจนะ สุวัตถิ โหนตุ หุตุ หุตุ หุตุ สะวาหายะ. นะโม พุทธัสสะ
 นะโม ฐัมมัสสะ นะโม สังฆัสสะ วิตติ วิตติ วิตติ มิตติ มิตติ มิตติ จิตติ จิต
 ติ วัตติ วัตติ มะยะ สุ สุวัตถิ โหนตุ หุตุ หุตุ หุตุ สะวาหายะ. อินทะสาวัง มะ
 หานินทะสาวัง พรหมะสา วังมะหาพรหมะสาวัง จักกะวัตติสาวัง มะหาจักกะ
 วัตติ-สาวัง เทวาสาวัง มะหาเทวา สาวัง อีสีสาวัง มะหาอีสีสาวัง มุนีสาวัง มหา
 มุนีสาวัง สัพปุริสะสาวัง มหาสัพปุริสะสาวัง พุทธะสาวัง ปัจเจกะพุททะสาวัง
 อระหัตตะสาวัง สัพพะสิทธิวิชชาธะรานังสาวัง สัพพะโลกา อิริยานังสาวัง เอ
 เตนะ ลัจเจนะ สุวัตถิ โหนตุ. สาวัง คุณัง วัชชะ พะลัง เตชัง วิริยัง สิทธิกัมมัง
 ฐัมมัง ลัจจัง นิพพานัง โมกขัง คุยะกะกัง ทานัง สีลัง ปัญญา นิกขัง ปุณฺณัง
 ภาคะยัง ยะสัง ตัปปัง สุขัง สิริ รุปร่าง จะตุวิสะติเทสะนัง เอเตนะ ลัจเจนะ สุ
 วัตถิ โหนตุ หุตุ หุตุ หุตุ สะวาหายะ ฯ

๑๒. นะโม พุทธัสสะ ทุกขัง อะนิจจัง อะนัตตา รูปะขันโธ เวทะนาขันโธ

สัณฺญาขันฺโท สังฆาระขันฺโท วิญญูญาณะขันฺโท นะโม อิติปิโส ภาคะวา.
 นะโม ฐัมมัสสะ ทุกขัง อะนิจฺจํ อะนัตตา รุปะขันฺโท เวทนาขันฺโท สัณฺญา
 ขันฺโท สังฆาระขันฺโท วิญญูญาณะขันฺโท นะโม สวากขาโต ภาคะวะตา ฐัมโม.
 นะโม สังฆัสสะ ทุกขัง อะนิจฺจํ อะนัตตา รุปะขันฺโท เวทนาขันฺโท สัณฺญาขัน
 โท สังฆาระขันฺโท วิญญูญาณะขันฺโท นะโม สุปะฏิปันโน ภาคะวะโต สภาวะะ
 สังโฆ วาหะปะริตตัง. นะโม พุทธายะ มะอะอุ ทุกขัง อะนิจฺจํ อะนัตตา ยา
 วะ ตัสสะ หาโย นะโม อุอะมะ ทุกขัง อะนิจฺจํ อะนัตตา อุ อะมะ อāvันหา
 นะโม พุทธายะ นะ อะ กะ ตี นิ สะ ระ นะ อา ระ ปะ ชุ ฐัง มะ อะ อุ ทุก
 ขัง อะนิจฺจํ อะนัตตา ฯ

(กราบ ๓ ครั้ง)

พระคาถารณปริตร

นะโมตัสสะ ภาคะวะโต อระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (๓ จบ)

๑. พุทธาณัง ชีวิตตัสสะ นะ สักกา เกณะจิ อันตะราโย กาทุง ตถา เม
 โหตุ, อตีตัง เส พุทธัสสะ ภาคะวะโต อปฺปฎิหะตะญาณัง อนาคตัง
 เส พุทธัสสะ ภาคะวะโต อปฺปฎิหะตะญาณัง, ปัจจุบันนัง เส พุทธัสสะ
 ภาคะวะโต อปฺปฎิหะตะญาณัง

๒. อิเมหิ ตีหิ ฐัมเมหิ สมนฺนาคะตัสสะ พุทธัสสะ ภาคะวะโต,
 สัพพัง กายะกัมมัง ญาณะปุพพังคะมัง ญาณานุปริวัตตัง, สัพพัง วจีกัมมัง

ญาณะบุพพังคะมัง ญาณานุปริวัตตัง, ลัพพัง มะโนกัมมัง ญาณะบุพพัง
คะมัง ญาณานุปริวัตตัง

๓. อิเมหิ ฉะหิ ธัมเมหิ สัมมณนาคะตัสสะ พุทธัสสะ ภาคะวะโต,
นัตถิ จันท์สสะ หานิ นัตถิ ธัมมะเทสนายะ หานิ, นัตถิ วิริยัสสะ หานิ
นัตถิ วิปัสสะนายะ หานิ, นัตถิ สมาริธัสสะ หานิ นัตถิ วิมุตติยา หานิ

๔. อิเมหิ ทะวาทะสะหิ ธัมเมหิ สัมมณนาคะตัสสะ พุทธัสสะ
ภาคะวะโต, นัตถิ ทะวา นัตถิ ะวะวา นัตถิ อัมพุกุณ्हัง นัตถิ เวคายิตตัตตัง,
นัตถิ อัมพะยาระวะมะโน นัตถิ อัมปปฏิสังขารุเปกขา

๕. อิเมหิ อัมมจฺจาระสะหิ ธัมเมหิ สัมมณนาคะตัสสะ พุทธัสสะ
ภาคะวะโต, นะโม สัตตันทัง สัมมาสัมพุทธานัง, นัตถิ ตะถาคะตัสสะ
กายะหุจฺจิตตัง นัตถิ ตะถาคะตัสสะ วจีหุจฺจิตตัง นัตถิ ตะถาคะตัสสะ
มโนหุจฺจิตตัง, นัตถิ อตีตัง เส พุทธัสสะ ภาคะวะโต ปะฏิหะตะญาณัง,
นัตถิ อนาคตัง เส พุทธัสสะ ภาคะวะโต ปะฏิหะตะญาณัง, นัตถิ
ปัจจุปันนัง เส พุทธัสสะ ภาคะวะโต ปะฏิหะตะญาณัง

นัตถิ ลัพพัง กายะกัมมัง ญาณานุบุพพัง คะมัง ญาณัง นานุปริวัตตัง

นัตถิ ลัพพัง วจีกัมมัง ญาณานุบุพพัง คะมัง ญาณัง นานุปริวัตตัง

นัตถิ ลัพพัง มะโนกัมมัง ญาณานุบุพพัง คะมัง ญาณัง นานุปริวัตตัง

อิมัง ธาระณัง อะมิตัง อะสะมัง ลัพพะสัตตาทานัง ตาณังเลณัง
สังสาระ ภายะภิตานัง, อัคคัง มหาเตชัง

๖. อิมัง อานันทะ ธาระณะปริตตัง ฐาเรหิ วาเรหิ ปริปุจฺฉาหิ, ตัสสะ
กาเย วิสัง นะ กะเมยยะ อุทะเกนะ ลัคเคยยะ อัคคีนะ ทะเหยยะ
นানাภะยะวิโก, นะ เอกาหาระโก นะ ทะวิหาระโก, นะ ติหาระโก นะ
จะตุหาระโก, นะ อุมมัตตะกััง นะ มุพะพะกััง มนุสเสหิ อะมนุสเสหิ นะ

หิงสะกา

๗. ตัง ธาระณัง ปรีตตัง ยถา กะตะเม ชาโล มหาชาโล ชาลิตเต
มหาชาลิตเต, ปุคเค มหาปุคเค สัมปัตเต มหาสัมปัตเต ฐัตถัง คมะหิ
ตะมังคะลัง

๘. อิมัง โข ปะนันทะ ธารณะปรีตตัง สัตตังสะเตหิ สัมมาสัมพุทธ
โกฎ्हิ, ภาสิตัง วัตเต อะวัตเต คันธเว อะคันธเว โนเม อะโนเม เสเว
อะเสเว, กาเย อะกาเย ธารणे อะธารणे อิลลิตฺติ มิลลิตฺติ ติลลิตฺติ มิลลิตฺติ,
โยรุกเข มหาโยรุกเข ฐัตถัง คมะหิ ตะมังคะลัง

๙. อิมัง โข ปะนันทะ ธารณะปรีตตัง นะวะ นะ วุติยา สัมมา
สัมพุทธโกฎ्हิ, ภาสิตัง ทิฏฐิลลา ทัณทิลลา มันติลลา โรคิลลา ขะระลา ทุพพิลา,
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา.

จุลชั้ยยะมงคลคาถา (ไชยน้อย)

นะโม เม พุทธะ เตชัสสา ระตะนะตะยะ ธรรมิกา
เตชะ ประสิทธิ ปะสีเทวา นารา ยะปะระเมสุรา
สิทธิ พรหมมา จะ อินทา จะ จะตุโลกา คัมภี รักษะกา
สะมุทา ภูตุง คังกา จะ สะพรหมมา ชั้ยยะ ประสิทธิ ภาวันตุเต
ชั้ยยะ ชั้ยยะ ฐ ธรณี ฐ ธรณี อุทะติ อุทะติ นะ ทิ นะ ทิ
ชั้ยยะ ชั้ยยะ คะคน ละตน ละนัลลย นิลัย ลัยเสน นะ เมรุราช ชะพล น ระชี
ชั้ยยะ ชั้ยยะ คัมภี ระ โสสมภี นาเคน ทะนาดี ปี ศาจ จะ ภู ตะกาลี
ชั้ยยะ ชั้ยยะ ทุน นิमित ตะ โรคิ ชั้ยยะ ชั้ยยะ สิงคีสูทา ทา นะมุชะชา
ชั้ยยะ ชั้ยยะ ะรุณ ณะมุชะ ศาตรา ชั้ยยะ ชั้ยยะ จัม ปาทีนา คะ กุละคัณโถ
ชั้ยยะ ชั้ยยะ คัชชะคน นะตุรง สุกะระภุ ชง ลีหะ เพี้ยคทะ ทีปา
ชั้ยยะ ชั้ยยะ ะรุณ ณะมุชะ ยาตรา ชิตะ ชิตะ เสน นารี ปุณะสุทธิ น ระดี
ชั้ยยะ ชั้ยยะ สุขา สุขา ชีวี ชั้ยยะ ชั้ยยะ ฐ ธรณี ตะเล สะทา สุชั้ยยา

ชั้ยยะ ชั้ยยะ ฐ ธรณี สาน ติน สะทา
ชั้ยยะ ชั้ยยะ มังกะ ราชรัญญา ภาวัคเค ชั้ยยะ ชั้ยยะ ะรุณ ณะยกเข
ชั้ยยะ ชั้ยยะ รักษะเส สุระภุ ชะเตชา ชั้ยยะ ชั้ยยะ พรหมเมณ ทะคะณา
ชั้ยยะ ชั้ยยะ ราชา ติราช สาชชัย ชั้ยยะ ชั้ยยะ ปะฐะวง ลัพ พัง
ชั้ยยะ ชั้ยยะ อะระหันตา ปัจเจ กะพุทธะสา วัง ชั้ยยะ ชั้ยยะ มะเห

สุโร หะโร หะริน เทวา

ชัยยะ ชัยยะ พรหมมา สุรักโข ชัยยะ ชัยยะ นาโค วิรุฬหะโก วิรุ ปักโข

จัน ทิมา ระวิอินโท จะ เวณะ เตยโย จะกุเว โร ะรุโณ ปิ จะ

อัคคิ วาโย จะ ปา ชุณโห กุมารโ ระตะรัฏฐะโก

อัฏฐา ระสะ มะหา เทวา สิทธิธา ปะสะอา ทะโย

อิสิ โน สา ะกา ลัพ พา ชัย ยะ ราโม ะวัน ตุเต

ชัยยะ รัมโม จะ ลังโธ จะ ทะสะปาโล จะ ชัยยะ กัง

เอเต นะ ชัยยะ เต เชนะ ชัยยะ โสตถิ ะวันตุ เต

เอเตนะ พุทธะ เต เชนะ โหตุ เต ชัยยะมัง คะลัง

ชัยโย ปิ พุทธัสสะ สิริมะโต อะยัง มารัสสะ จะปา ปิมะโต ปะรา ชะโย

อุคโธ สะยัม โพธิ มัณฑะ ปะโม ทิตา ชัยยะตะทา พรหมะคะณา มะเหลสิโน

ชัยโย ปิ พุทธัสสะ สิริมะโต อะยัง มารัสสะ จะปา ปิมะโต ปะรา ชะโย

อุคโธ สะยัม โพธิ มัณฑะ ปะโม ทิตา ชัย ยะตะทา อินทะ คะณา มะเห ลีโน

ชัยโย ปิ พุทธัสสะ สิริมะโต อะยัง มารัสสะ จะปา ปิมะโต ปะรา ชะโย

อุคโธ สะยัม โพธิ มัณฑะ ปะโม ทิตา ชัยยะตะทา เทวะ คะณา มะเห ลีโน

ชัยโย ปิ พุทธัสสะ สิริมะโต อะยัง มารัสสะ จะปา ปิมะโต ปะรา ชะโย

อุคโธ สะยัม โพธิ มัณฑะ ปะโม ทิตา ชัยยะตะทา สุปัณณะะ คะณา มะเหลสิโน

ชัยโย ปิ พุทธัสสะ สิริมะโต อะยัง มา รัสสะ จะปา ปิมะโต ปะรา ชะโย

อุคโธ สะยัม โพธิ มัณฑะ ปะโม ทิตา ชัยยะตะทา นาคะ คะณา มะเหลสิโน

ชัยโย ปิ พุทธัสสะ สิริมะโต อะยัง มารัสสะ จะปา ปิมะโต ปะรา ชะโย

อุกโขม ะยัมโพธิ มัณเฑาะ ปะโม ทิตาชัยยะตะทา สะพรัหมะคะณา มะเหลสีโน
 ชะยันโต โพธิยา มุเล ลัก กะยานัง นันทิ วัฑฒะโน
 เอวัง ตะวัง วิชะโย โหหิ ชะยัสสุ ชะยะมัง คะเล
 อะปะรา ชิตะปัลลังเก สีเส ปะฐะวิโปก ชะเร
 อะภิสะเก ลัฟ พะพุทธานัง อัคคัปปัตโต ปะโม ทะติ
 สุนักขัตตัง สุมัง คะลัง สุปะภาตัง สุหุฏฐิ ตัง
 สุกชะโน สุมุหุตโต จะ สุกยิฏฐัง พรัหมะจาริสู
 ปะทักขิณัง กายะกัมมัง วาจา กัมมัง ปะทักขิณัง
 ปะทักขิณัง มะโนกัมมัง ปะณิธี เต ปะทักขิณา
 ปะทักขิณานิ กัตวานะ ละภันตัตถะเต ปะทักขิณ
 เต อตตะลัทธา สุขิตา วิรุฬหา พุททะสา สะเน
 อะโรคา สุขิตา โหถะ สะหะ ลัฟเพหิญาติมิ
 สุนันตุ โภจนโต เยเทวา อัสมิง ฐาเน อะธิกะตา
 ทิฆมายูกา สะทา โหนตุ สุขิตา โหนตุ ลัฟพะหา
 รักขันตุ ลัฟพะลัต ตานัง รักขันตุ ชินะสาสะนัง
 ยา กาจิ ปัตถะนา เตสัง ลัฟเพ พุเรนตุ มะโนระธา
 ยุตตะกาเล ปะวัสสันตุ วัสสัง วัสสา ะระหะกา
 ไรคา จุปัททะวา เตสัง นิวาเรนตุ จะ ลัฟ พะหา
 กายาสุขัง จิตตिसุขัง อะระหันตุ ยะถาระหัง
 (อิติ จุลละชัยยะสิทธิมังคะลัง สะมันตัง)

คำไหว้บารมี 30 ทัก

ทานะ ปาละมี สัมปันโน, ทานะ อุปะปาละมี สัมปันโน ทานะ ประระมัตถะ
ปาละมี สัมปันโน เมตตา ไผตริ กะรุณา มุทิตา อุเปกขา ปาละมี สัมปันโน อิติปิ
โส ภาคะวา

สีละ ปาละมี สัมปันโน, สีละ อุปะปาละมี สัมปันโน สีละ ประระมัตถะปาละมี
สัมปันโน เมตตา ไผตริ กะรุณา มุทิตา อุเปกขา ปาละมีสัมปันโน, อิติปิ โส ภา
คะวา

เนกขัมมะ ปาละมี สัมปันโน, เนกขัมมะ อุปะปาละมี สัมปันโน เนกขัมมะ
ประระมัตถะปาละมี สัมปันโน เมตตา ไผตริ กะรุณา มุทิตา อุเปกขา ปาละมีสัม
ปันโน, อิติปิ โส ภาคะวา

ปัญญา ปาละมี สัมปันโน, ปัญญา อุปะปาละมี สัมปันโน ปัญญา ประระมัต
ถะปาละมี สัมปันโน เมตตา ไผตริ กะรุณา มุทิตา อุเปกขา ปาละมีสัมปันโน, อี
ติปิ โส ภาคะวา

วิริยะ ปาละมี สัมปันโน, วิริยะ อุปะปาละมี สัมปันโน วิริยะ ประระมัตถะ
ปาละมี สัมปันโน เมตตา ไผตริ กะรุณา มุทิตา อุเปกขา ปาละมีสัมปันโน, อิติปิ โส
ภาคะวา

ขันตี ปาละมี สัมปันโน, ขันตี อุปะปาละมี สัมปันโน ขันตี ประระมัตถะ
ปาละมี สัมปันโน เมตตา ไผตริ กะรุณา มุทิตา อุเปกขา ปาละมีสัมปันโน อิติปิ
โส ภาคะวา

สัจจะ ปาละมี สัมปันโน, สัจจะ อุปะปาละมี สัมปันโน สัจจะ ประระมัตถะ

ปารมี สัมปันโน เมตตา ไเมตริ กะรุณามุทิตาอุเปกขา ปารมีสัมปันโน, อิติปิ
โส ภาคะวา

อะธิฏฐานะ ปารมี สัมปันโน, อะธิฏฐานะ อุปะปารมี สัมปันโน, อะธิฏฐานะ
ปะระมัตถะปารมี สัมปันโน เมตตา ไเมตริ กะรุณามุทิตาอุเปกขาปารมีสัมปัน
โน, อิติปิ โส ภาคะวา

เมตตา ปารมี สัมปันโน, เมตตา อุปะปารมี สัมปันโน เมตตา ปะระมัต
ถะปารมี สัมปันโน เมตตา ไเมตริ กะรุณา มุทิตา อุเปกขา ปารมีสัมปันโน,
อิติปิ โส ภาคะวา

อุเปกขา ปารมี สัมปันโน อุเปกขา อุปะปารมี สัมปันโน อุเปกขา ปะระมัต
ถะปารมี สัมปันโน เมตตา ไเมตริ กะรุณา มุทิตา อุเปกขาปารมีสัมปันโน, อี
ติปิ โส ภาคะวา

ทะสะ ปารมี สัมปันโน, ทะสะ อุปะปารมี สัมปันโนทะสะ ปะระมัตถะ
ปารมี สัมปันโน เมตตา ไเมตริ กะรุณา มุทิตา อุเปกขา ปารมีสัมปันโน,
อิติปิ โส ภาคะวา พุทัง สะระณัง คัจฉามิ ฐัมมัง สะระณัง คัจฉามิ สังฆัง
สะระณัง คัจฉามิ นะมามิหัง

คาถาโพธิบาท คาถาป้องกันภัย 10 ทิศ

บูรพาจารย์ ธรรมคุณันต์ บูรพาจารย์ ธรรมเมตต์ บูรพาจารย์
พระสังฆานันท์ ทุกขะโรคะภะยัง วิวัณฺณชัยเย สัพพะทุกขัง สัพพะโสภัง สัพพะโรค
สัพพะภัย สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวัณฺณชัยเย สัพพะพะเนียง สัพพะลาภัง
ภะวันตุเม รักษันตุ สุรักษันตุ

อากาศจารย์ ธรรมคุณันต์ อากาศจารย์ ธรรมเมตต์ อากาศจารย์
จารย์ ธรรมสังฆานันท์ ทุกขะโรคะภะยัง วิวัณฺณชัยเย สัพพะทุกขัง สัพพะโสภัง สัพพะ
โรค สัพพะภัย สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวัณฺณชัยเย สัพพะพะเนียง สัพพะ
ลาภัง ภะวันตุเม รักษันตุ สุรักษันตุ

ทักษิณจารย์ ธรรมคุณันต์ ทักษิณจารย์ ธรรมเมตต์ ทักษิณจารย์
จารย์ ธรรมสังฆานันท์ ทุกขะโรคะภะยัง วิวัณฺณชัยเย สัพพะทุกขัง สัพพะโสภัง สัพพะ
โรค สัพพะภัย สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวัณฺณชัยเย สัพพะพะเนียง สัพพะ
ลาภัง ภะวันตุเม รักษันตุ สุรักษันตุ

หริตจารย์ ธรรมคุณันต์ หริตจารย์ ธรรมเมตต์ หริตจารย์ ธรรมสังฆ
านันท์ ทุกขะโรคะภะยัง วิวัณฺณชัยเย สัพพะทุกขัง สัพพะโสภัง สัพพะโรค สัพพะภัย
สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวัณฺณชัยเย สัพพะพะเนียง สัพพะลาภัง ภะวันตุเม
รักษันตุ สุรักษันตุ

ปัจฉิมจารย์ ธรรมคุณันต์ ปัจฉิมจารย์ ธรรมเมตต์ ปัจฉิมจารย์
พระสังฆานันท์ ทุกขะโรคะภะยัง วิวัณฺณชัยเย สัพพะทุกขัง สัพพะโสภัง สัพพะโรค
สัพพะภัย สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวัณฺณชัยเย สัพพะพะเนียง สัพพะลาภัง

คาถาหวานทราย

อิหมัสมิงมงคล จักรวาลทั้งแปดทิศ ประสิทธิ จงมาเป็นกำแพงแก้วทั้งเจ็ด
ชั้น มาป้องกันห้อมล้อมรอบครอบทั่วอะนัตตา ราชะเสมานาเขตเต สะมันตา
สะตะโยชะนะสะตะสะหัสสานิ พุทธะชาละปะริกเขตเต รักขันตุ สุรักขันตุ

อิหมัสมิงมงคล จักรวาลทั้งแปดทิศ ประสิทธิ จงมาเป็นกำแพงแก้วทั้งเจ็ด
ชั้น มาป้องกันห้อมล้อมรอบครอบทั่วอะนัตตา ราชะเสมานาเขตเต สะมันตา สะ
ตะโยชะนะสะตะสะหัสสานิ ธรรมะชาละปะริกเขตเต รักขันตุ สุรักขันตุ

อิหมัสมิงมงคล จักรวาลทั้งแปดทิศ ประสิทธิ จงมาเป็นกำแพงแก้วทั้งเจ็ด
ชั้น มาป้องกันห้อมล้อมรอบครอบทั่วอะนัตตา ราชะเสมานาเขตเต สะมันตา สะ
ตะโยชะนะสะตะสะหัสสานิ ปัจเจกะพุทธะชาละปะริกเขตเต รักขันตุ สุรักขันตุ

อิหมัสมิงมงคล จักรวาลทั้งแปดทิศ ประสิทธิ จงมาเป็นกำแพงแก้วทั้งเจ็ด
ชั้น มาป้องกันห้อมล้อมรอบครอบทั่วอะนัตตา ราชะเสมานาเขตเต สะมันตา
สะตะโยชะนะสะตะสะหัสสานิ สังฆะชาละปะริกเขตเต รักขันตุ สุรักขันตุ

อนุโมทนาวิธี

ยะถา วาริวะหา ปุรา ประริปุเรนติ สาคะรัง,
เอวะเมวะ อีโต ทินนัง เปตานัง อูปะกัปปะติ.
อิจฉิตัง ปัตถิตัง ตุมหัง ขิปปะเมวะ สะมิชณะตุ,
ลัฟเพ ปุเรนตุ ลังกัปปา จันโท ปันณะระโส ยะถา,
มะณี ไชติระโส ยะถา.

รับพร้อมกัน

ลัฟพีติโย วิวัชชันตุ ลัฟพะโรโค วินัสสะตุ,
มา เต ภาวัตวันตะรายโ ลุขี ทีฆายุกุ ภาวะ.
ลัฟพีติโย วิวัชชันตุ ลัฟพะโรโค วินัสสะตุ,
มา เต ภาวัตวันตะรายโ ลุขี ทีฆายุกุ ภาวะ.
ลัฟพีติโย วิวัชชันตุ ลัฟพะโรโค วินัสสะตุ,
มา เต ภาวัตวันตะรายโ ลุขี ทีฆายุกุ ภาวะ.
อะภิวาทะนะสีลิสสะ นิจัจัง วุทฐาปะจายิโน,
จัตตาโร ธัมมา วัทถันติ อายุ วัณเณ ลุขัง พะลัง.

ห้วงน้ำที่เต็ม ย่อมยังสมุทรสาครให้บริบูรณ์ได้ฉันใด, ทานที่ท่านอุทิศให้แล้วใน
โลกนี้, ย่อมสำเร็จประโยชน์แก่ผู้ทีละโลกนี้ไปแล้วได้ฉันนั้น, ขออริฏฐผลที่ท่านปรารถนา
แล้ว ตั้งใจแล้ว, จงสำเร็จโดยฉับพลัน, ขอความดำรงทั้งปวงจงเต็มที, เหมือนพระจันทร์ใน
วันเพ็ญ, เหมือนแก้วมณี อันสว่างไสวควรยินดี,

ความจัญไรทั้งปวงจงบาราบไป, โรคทั้งปวงของท่านจงหาย, อันตรายอย่ามีแก่ท่าน,
ท่านจงเป็นผู้มีความสุข มีอายุยืน, พรสี่ประการ คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ ย่อมเจริญ
แก่บุคคล, ผู้มีปกติไหว้กราบ มีปกติอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ เป็นนิตย ด้วยประการฉะนี้แล.

มงคลจักษกภาพน้อย

ลัทธิพทุทธานุภาเวณะ, ลัทธิพทุธัมมานุภาเวณะ, ลัทธิพทุสังฆานุภาเวณะ,
พทุทธรระตะนัง ธัมมระตะนัง สังฆระตะนัง ตินณัง ระตะนัง อานุภา
เวณะ, จะตุราสีติสหัสสะธัมมกัซันธานุภาเวณะ, ปิณฺเฑกัตตะยานุภาเวณะ,
ชินะสาวะกานุภาเวณะ, ลัทธิเพ เต โรคา, ลัทธิเพ เต ภาเย, ลัทธิเพ เต
อันตะรายา, ลัทธิเพ เต อุปัททะวา, ลัทธิเพ เต ทุนนิमितตา, ลัทธิเพ เต
อะวะมังคะลา วินัสสันตุ,

*อายุวัทตะโก, ระนะวัทตะโก, ลีริวัทตะโก, ยะสะวัทตะโก,
พะละวัทตะโก, วัณณะวัทตะโก, สุขะวัทตะโก, โหตุ ลัทธิพทุทา.

ทุกขะโรคะภาเย เวรา	โสกา ลัทธิตุ จุปัททะวา,
อะเนกา อันตะรายาปี	วินัสสันตุ จะ เตชะสา.
ชะยะสิทธิิ ระนัง ลากัง	โสตถิ ภาคยัง สุขัง พะลัง,
ลีริ อายุ จะ วัณโณ จะ	โกคัง วุทถิ จะ ยะสะวา,
สะตะวัสสา จะ อายุ จะ	ชีวะสิทธิิ ภาวันตุ เต.
ภาวะตุ ลัทธิพทุมังคะลัง	รักขันตุ ลัทธิพทุเทวะตา,
ลัทธิพทุทธานุภาเวณะ	สะทา โสตถิ ภาวันตุ เต.
ภาวะตุ ลัทธิพทุมังคะลัง	รักขันตุ ลัทธิพทุเทวะตา,
ลัทธิพทุธัมมานุภาเวณะ	สะทา โสตถิ ภาวันตุ เต.
ภาวะตุ ลัทธิพทุมังคะลัง	รักขันตุ ลัทธิพทุเทวะตา,
ลัทธิพทุสังฆานุภาเวณะ	สะทา โสตถิ ภาวันตุ เต.

มงคลจักษกภาพน้อย ตอนตั้งเต้ *อายุวัทตะโก ถึง โหตุ ลัทธิพทุทา นั้น

ถ้าผู้รับพรเป็นสตรี ท่านนิยมเปลี่ยนดังนี้

*อายุวัชฌะกา ฐานะวัชฌะกา ลีริวัชฌะกา ยะสะวัชฌะกา
พะละวัชฌะกา วัณณะวัชฌะกา สุขะวัชฌะกา โหตุ ลััพพะทา.
นอกนั้นเหมือนกัน.

มงคลจกกวาฬใหญ่

ลีริติมะติเตโชชะยะลีหิหิมะหิหิหิมะหาคุณาปะริมิตะปุญญาธิ
การัสสะ ลััพพันตะรายะนิวาระณะสะมัตถัสสะ ภาคะวะโต อะระหะโต
สัมมาสัมพุทฺธัสสะ ทวัตติงสะมะหาปุริสะลักขะณานุกาเวณะ, อะสีตยานุพ
ยัญชะนากาเวณะ, อัฏฐุตตะระสะตะมังคะลานุกาเวณะ, จััพพะณณะรังสิยานุ
ภาเวณะ, เกตุมาลานุกาเวณะ, ทะสะปะระมิตานุกาเวณะ, ทะสะอุปะปะระ
มิตานุกาเวณะ, ทะสะปะระมัตถะปะระมิตานุกาเวณะ, ลีละสมาธิปัญญา
นุกาเวณะ, พุทธานุกาเวณะ, ธิมมานุกาเวณะ, ลังฆานุกาเวณะ, เตชานุกาเวณะ,
อิทธานุกาเวณะ, พะลานุกาเวณะ, ญะยยะธิมมานุกาเวณะ, จะตุราสีติสะ
หัสสะ ธิมมักขันธานุกาเวณะ, นะวะโลกุตตะระธิมมานุกาเวณะ, อัฏฐัจจิกะ
มัคคานุกาเวณะ, อัฏฐะสะมาปัตติยานุกาเวณะ, ฉะพะภิญญานุกาเวณะ,
จะตุลัจจะญานานุกาเวณะ, ทะสะพะละญานานุกาเวณะ, ลััพพัญญุตะ
ญานานุกาเวณะ, เมตตากะรุณามูทิตา อุเปกขานุกาเวณะ, ลััพพะปะริตตา
นุกาเวณะ, ระตะนัตตะยะสะระณานุกาเวณะ, ตูยหัง ลััพพะโรคะโสกุ
ปัททะวะทุกขะโทมะนัสสุปายาสา วินัสสันตุ, ลััพพะอันตะรายาปิ วินัสสันตุ
ลััพพะสังกัปปา ตูยหัง สะมิชฌันตุ, ธิชฌายูตา ตูยหัง โหตุ สะตะวัสสะ
ชีเวณะ สะมังคิโก โหตุ ลััพพะทาฯ อากาสะปัพพะตะวะนะภูมิดังคา

มหาสมุทรหา อารักขะกา เทวะตา สะทา ตุมเห อะนุรักขันตฺ๑

ภะวะตุ ลััพพะมังคะลัง	รักขันตฺ ลััพพะเทวะตา
ลััพพะพุทธานุภาเวนะ	สะทา โสตถิ ภะวันตฺ เต
ภะวะตุ ลััพพะมังคะลัง	รักขันตฺ ลััพพะเทวะตา
ลััพพะธัมมานุภาเวนะ	สะทา โสตถิ ภะวันตฺ เต
ภะวะตุ ลััพพะมังคะลัง	รักขันตฺ ลััพพะเทวะตา
ลััพพะสังฆานุภาเวนะ	สะทา โสตถิ ภะวันตฺ เต ๑

นักขัตตะยักขะภูตานัง	ปาปคคะหะนิวาระณา
ประริตตัสสานุภาเวนะ	หันตวา เตลัง อุบัติทะเว
นักขัตตะยักขะภูตานัง	ปาปคคะหะนิวาระณา
ประริตตัสสานุภาเวนะ	หันตวา เตลัง อุบัติทะเว
นักขัตตะยักขะภูตานัง	ปาปคคะหะนิวาระณา
ประริตตัสสานุภาเวนะ	หันตวา เตลัง อุบัติทะเว ๑

กาละทานะสุตตะคาถา

กาเล ทะหันติ สะปัญญา	วะทัญญู วีตะมัจฉะรา,
กาเลนะ ทินนัง อะริเยสุ	อุชฺฐุเตสุ ตาทิสฺสุ.
วิปปะสันนะมะนา ตัสสะ	วิปฺปลา โหตุ ทักขิณา,
เย ตัตถะ อะนุโมทนต์ิ	เวยยาวัจจัง กะโรนติ วา.
นะ เตะนะ ทักขิณา โอนา	เตปิ ปุญญัสสะ ภาคิโน,

ตัสมา ทะเท อัมปะปะภูวานะจิตโต
ปุญญาณิ ประระโลกัสมิง

ยัตถะ ทินนัง มะหัพพะลัง,
ปะติภูจฺจวา โหนติ ปาณินันฺติ.

ภะวะตุ ลัมพะมังคะลัง
ลัมพะสังฆานุกาเวนะ
นักขัตตะยักขะภูตานัง
ปะริตตัสสานุกาเวนะ
นักขัตตะยักขะภูตานัง
ปะริตตัสสานุกาเวนะ
นักขัตตะยักขะภูตานัง
ปะริตตัสสานุกาเวนะ

รักขันตุ ลัมพะเทวะตา
สะทา โสตถิ ภะวันตุ เต ฯ
ปาปคคะหะนิวาระณา
หันตวา เตสัง อุปัททะเว
ปาปคคะหะนิวาระณา
หันตวา เตสัง อุปัททะเว
ปาปคคะหะนิวาระณา
หันตวา เตสัง อุปัททะเว ฯ

เกณียานุโมทนาคาถา

อัคคิหุตตัง มุขา ยัญญา
ราชา มุขัง มะนุสสานัง
นักขัตตานัง มุขัง จันโท
ปุญญะมากังขะมานานัง
ภะณิสสามะ มะยัง คาทา
เอตา สุณันตุ ลักกัจจิง

สาวิตติ จันทะโส มุขัง,
นะทีนัง สาคะโร มุขัง.
อาทิจโจ ตะปะตัง มุขัง,
สังโฆ เว ยะชะตัง มุขัง.
กาละทานัมปะทีปิกา*
ทายะกา ปุญญะกามิโน.

*หมายเหตุ บทนี้ใช้นำ กาละทานะสุตตะคาถา ถ้าใช้เป็นบทนำ วิหาระทานะคาถา
เปลี่ยนเป็น วิหาระทานะทีปิกา

วิหารทานะคาถา

สี่ตั้ง อุณหัง ปะภูหันทิ
สิริงสะเป จะ มะกะเส
ตะโต วาตาตะโป โสโร
เลนต์ถัญจะ สุขัตถัญจะ
วิหารทานัง ลังฆัสสะ
ตัสม่า หิ ปันนตีโต โปโส
วิหาเร การะเย รัมเม
เตสัง อันนัญจะ ปานัญจะ
ทะเทยยะ อุชฺฐุตฺเตสุ
เต ตัสสะ รัมมัง เทเสนตี
ยัง โส รัมมะมิธัญญาเย

ตะโต วาพะมิกานิ จะ,
ลิตฺติเร จาปิ วุณฺณิโย.
ลัญชาโต ปะภูหัญญะติ,
ฌายิตุง จะ วิปัสสิตุง.
อัครัง พุทฺเธหิ วัณฺณิตัง,
ลัมปัสสัง อตฺถะมัตตะเน.
วาสะเยตถะ พะหุสสุเต,
วัตถะเสนาสะนานิ จะ.
วิปปะสันเนนะ เจตตะสา,
ลัมพะทุกขาปะนฺฑุทะนัง,
ปะรินิพพาทยะนาสะโวติ.

เทวะตาสิสสะทักขินานุโมทนาคาถา

ยัสฺมิง ปะเทเส กัปปเปติ
สีละวันเตตถะ โภเชตวา
ยา ตัตถะ เทวะตา อาสูง
ตา ปุชฺชิตา ปุชฺชยันติ
ตะโต นัง อะนุกัมปันติ
เทวะตานุกัมปิโต โปโส

วาลัง ปันนตีตะชาติโย,
ลัญญะเต พรัหมะจาริโน.
ตาลัง ทักขินะมาทิสะ,
มานิตา มานะยันติ นัง.
มาตา ปุตตังวะ โอระลัง,
สาหะ ภาทฺธานิ ปัสสะติ ฯ

เทวะเทวตาริสัมมันตะนะคาถา

ยานีระ ภูตานิ สะมาคะตานิ,
ลัฟเพ วะ ภูตา สุมะนา ภาวันตุ,
สุภาสิตัง กิณฺฐจิปิ โว ภาณมฺ,
ธัมมฺปะเทสัง อะนุการะกาณัง
เมตตัง กะโรถะ มาณฺสุลียา ปะชายะ,
ทิวา จะ รัตโต จะ หารันติ เย พะลิง,
เต โข มะนุสสา ตะนุกานฺภาวา,
อะทิสสะมานา มะนุเชหิ ญฺาตา,
ภูมมานิ วา ยานิ วะ อันตะลิกเข,
อะโถปิ ลักกัจจะ สุณฺนตุ ภาสิตัง.
ปุณฺญญะ สะตฺตฺปาพะกะรัง อะปาปิง,
ตัสสะมา หิ ภูตานิ สะเมนตุ ลัฟเพ
ภูเตสุ พัพพิตัง กะตะภัตติกาเย,
ปัจโจปะการัง อะภิกังขะมานา.
ภูตา วิเสสเณะ มะหิททิกา จะ,
ตัสมา หิ เน รักษะถะ อัมปะมัตตา.

อัคคัมปะสาทะสุตตะคาถา

อัคคะโต เว ปะสันนानัง
อัคเค พุทฺเธ ปะสันนानัง
อัคเค ธัมเม ปะสันนानัง
อัคเค ลังเฆ ปะสันนानัง
อัคคัสมิทฺถ ทานัง ทะทะตัง
อัคคัง อายุ จะ วัณฺโณ จะ
อัคคัสสะ ทาตา เมธาวี
เทวะภูโต มะนุสโส วา
อัคคัง ธัมมัง วิชานะตัง,
ทักขิณฺเณเย อะนุตตะเร.
วิราคะปะสะเม สุขะ,
ปุณฺญญักเขตเต อะนุตตะเร.
อัคคัง ปุณฺญญัง ปะวัตถมะติ,
ยะโส กิตติ สุขัง พะลัง
อัคคะธัมมะสะมาหิโต,
อัคคัมปะตโต ปะโมหะตีติ.

โกษะนะทานานุโมทนาคาถา

อายุโท พะละโท ธีโร วัณณะโท ปะฏิภาณะโท,
สุขัสสะ ทาทา เมธาวิ สุขัง โส อะธัคัจจะติ.
อายุง ทัตถวา พะลัง วัณณัง สุขัญจะ ปะฏิภาณะโท,
ทีฆายุ ยะสะวา โหติ ยัตถะ ยัตถูปะปัชชะตีติ.

อาทियะสุตตะคาถา

ภุตตา โภคา ภาฎา ภัจจา วิติณณา อาปะทาสุ เม,
อุทธัคคา ทักขิณา ทินนา อะเถ ปัญจะ พะลี กะตา.
อุปัฏฐิตา สีละวันโต สันญะตา พรหมะจาริโน,
ยะทัตถัง โภคะมิจเฉยยะ ปันทิตโต ฆะระมาวะลัง.
โส เม อัตถเถ อะนุปัตตโต กะตัง อะนะนุตาปิยัง,
เอตัง อานุสสะรัง มัจโจ อริยะธัมเม จ्ञีโต นะโร.
อิธะวะ นัง ปะสังสันติ เปจจะ ลัคเค ปะโมทะตีติ.

(๓ คาถากิ่ง อนุโมทนา ในการทำบุญทุกปี ตามที่เคยทำมา)

ระตะนัตตะยานุภาวาทีคาถา

ระตะนัตตะยานุภาวะนะ ระตะนัตตะยะเตชะสา,
ทุกขะโรคะภะยา เวรา โสกา ลัตตตุ จุปัททะวา.

อะเนกา อันตะรายาปี
ชะยะลิตฺติ ณะนัง ลากัง
ลิริ อายุ จะ วัณโณ จะ
สะตะวัสสา จะ อายุ จะ

วินัสสันตุ อะเสสะโต,
โสตถิ ภาคยัง สุขัง พะลัง.
โมคัง วุฑฺฒิ จะ ยะสะวา,
ชีวะลิตฺติ ภาวันตุ เต.

ถวายนอติเรก

จิรันธะระตุ ทีฆายุ
ยะถา สุชี มะนุสสินโท
ตั้ง ตั้ง ราชะกะระณะยสุ
สะมิทิง กุสะลาสาเย
ธัมเมนะ สุกะตารักโข
ลัยามินโท โส มะหาราชา

นिरามะโย นะริสสะโร
โรตุปัททะวะวัชชีโต
สะทา ภัทฺธานิ ทักขะติ
ลัมปาเปนตุ ยะถิจฉิตัง
เทเวหิ จานุกัมปิโต
ภัทฺธานิ ปัสสะตัง สะทา.

ติโรกุกททะกัณทะสุตตะคาถา

ติโรกุกททะสุตฺติภูจันติ
ทวาระพาหาสุตฺติภูจันติ
ปะหุเต อันนะปานัมหิ
นะ เตสัง โกจิ สะระติ
เอวัง ทะหันติ ญาตีนัง
สุจิง ปะณิตัง กาเลนะ
อิทัง โว ญาตีนัง โหตุ

สันธิสิงฆาภูเยเกสุ จะ,
อาคันถ์วานะ สะกัง ฆะรัง.
ขัชชะโกชเช อุปฺภุจฺจิตะ,
ลัตตานิ กัมมะปัจจะยา.
เย โหหนติ อะนุกัมปะกา,
กัปปิยัง ปานะโกชชะนัง.
สุชิตา โหนตุ ญาตะโย,

เต จะ ตั้ตถะ สะมาคัันตะวา
ปะหุเต อัันนะปานัันมหิ
จิรั้ง ชีวันตุ โน ญาตี
อัมหากััญจะ กะตา ปุชา
นะ หิ ตั้ตถะ กะสิ อัตถิ
วะณิชา ตาทิสี นัตถิ
อิโต ทินเนนะ ยาเปนติ
อุณณะเต อุทะกัง วุณฺณัง
เอวะเมวะ อิโต ทินนัง
ยะธา วาริระหา ปุรา
เอวะเมวะ อิโต ทินนัง

** อะทาสี เม อะกาลี เม
เปตานัง ทักขิณัง ทักชา
นะหิ รุณณัง วา โสโก วา
นะตัง เปตานะมัตถายะ

** อะยัญจะ โข ทักขิณา ทินนา
ทีฆะรัตตัง หิตายัสสะ

โส ญาติธัมโม จะ อะยัง นิตัสสิโต,
เปตานะ ปุชา จะ กะตา อุฬาร,
พะลัญจะ ภิกขุณะมะนุสสะปะทินนัง,
ตุมเหหิ ปุญญัง ปะสุตัง อะนัปปะกัันติ.

ญาตีเปตา สะมาคะตา.
ลักกััจจัง อะนุโมทะเร,
เยสัง เหตุ ละภามะ เส.
ทายะกา จะ อะนิปพะลา,
โฆรัักเขตถะ นะ วิชชะติ.
หิรัญญะนะ กะยากะยัง,
เปตา กาละกะตา ตะหิง.
ยะธาทินนัง ปะวัตตะติ,
เปตานัง อุปะกัปปะติ.
ปะริปุเรนติ สาคะรัง,
เปตานัง อุปะกัปปะติ.

ญาตี มิตตา สะชา จะ เม,
ปุพเพ กะตะมะนุสสะรัง.
ยา วัญญา ปะริทเวณา,
เอวัง ติณฺณันติ ญาตะโย.

สังฆัมหิ สุปะติณฺณิตา,
ฐานะโส อุปะกัปปะติ.

บทนมัสการ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อาระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (๓ จบ)

บทสรรเสริญพระพุทธคุณ

อิติปิ โส ภะคะวา อาระหัง สัมมาสัมพุทธโ
วิชชา จระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู
อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ
สัตถา เทวะมนุสสานัง พุทโธ ภะคะวาติ.

คำแปล เป็นทำนองสรภัญญะ

องค์ใดพระสัมพุทธ	สุวิสุทธิสันดาน
ตัดมูลกิเลสมาร	บ มีหม่นมีหมองมัว
หนึ่งในพระทัยท่าน	ก็เบิกบาน คือดอกบัว
ราศี บ พันพัว	สุวคนธกำจร
องค์ใดประกอบด้วย	พระกรุณาตั้งสาคร

โปรดหมู่ประชากร
ชี้ทางบรรเทาทุกข์
ชี้ทางพระนฤพาน
พร้อมเบญจพิธจัก-
เห็นเหตุที่ใกล้ไกล
กำจัดน้ำใจหยาบ
สัตว์โลกได้พึงพิง
ข้าฯ ขอประณตน์อม
สัมพุทธการุญ-

มละโอฆะกันดาร
และชีสุขเกษมคานต์
อันพ้นโคกวิโยคภัย
ขุจรัสวิมลใส
ก็เจนจบประจักษ์จริง
สันดานบาปแห่งชಾಯหญิง
มละบาปบำเพ็ญบุญ
ศिरเกล้าบังคมคุณ
ณภาพนั้นนิรันดร ฯ

บทสรรเสริญพระธรรมคุณ

ส้วากขาโต ภะคะวะตา ชัมโม
สันทิฏฐิโก อะกาลิโก เอหิปัสสิโก โอปะนะยิโก
ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิติ.

คำแปล เป็นทำนองสรภัญญะ

ธรรมะคือคุณากร	ล้วนชอบสาธ	ดุจดวงประทีปชัชวาล
แห่งองค์พระศาสดาจารย์	ส่องสัตว์สันดาน	สว่างกระจ่างใจมล
ธรรมใดนับโดยมรรคผล	เป็นแปดพึงยล	และแก้กับทั้งนฤพาน
สมญาโลกอุดรพิสดาร	อันลึกโอฬาร	พิสุทธิพิเศษสุกใส
อีกธรรมต้นทางครรไล	นามขนานขานไช	ปฏิบัติปรีดีเป็นสอง
คือทางดำเนินดุจคลอง	ให้ล่วงลุปอง	ยังโลกอุดรโดยตรง
ข้าฯขอโอนอ่อนอุตมงค์	นบธรรมจ่านาง	ด้วยจิตและกายวาจา ฯ

บทสรรเสริญพระสังฆคุณ

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
สามีจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
ยะทิหัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัมมัญจะปุริสะปุคคะลา
เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิณเยโย อัญชลีกะระณีโย
อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ.

คำแปล เป็นทำนองสรภัญญะ

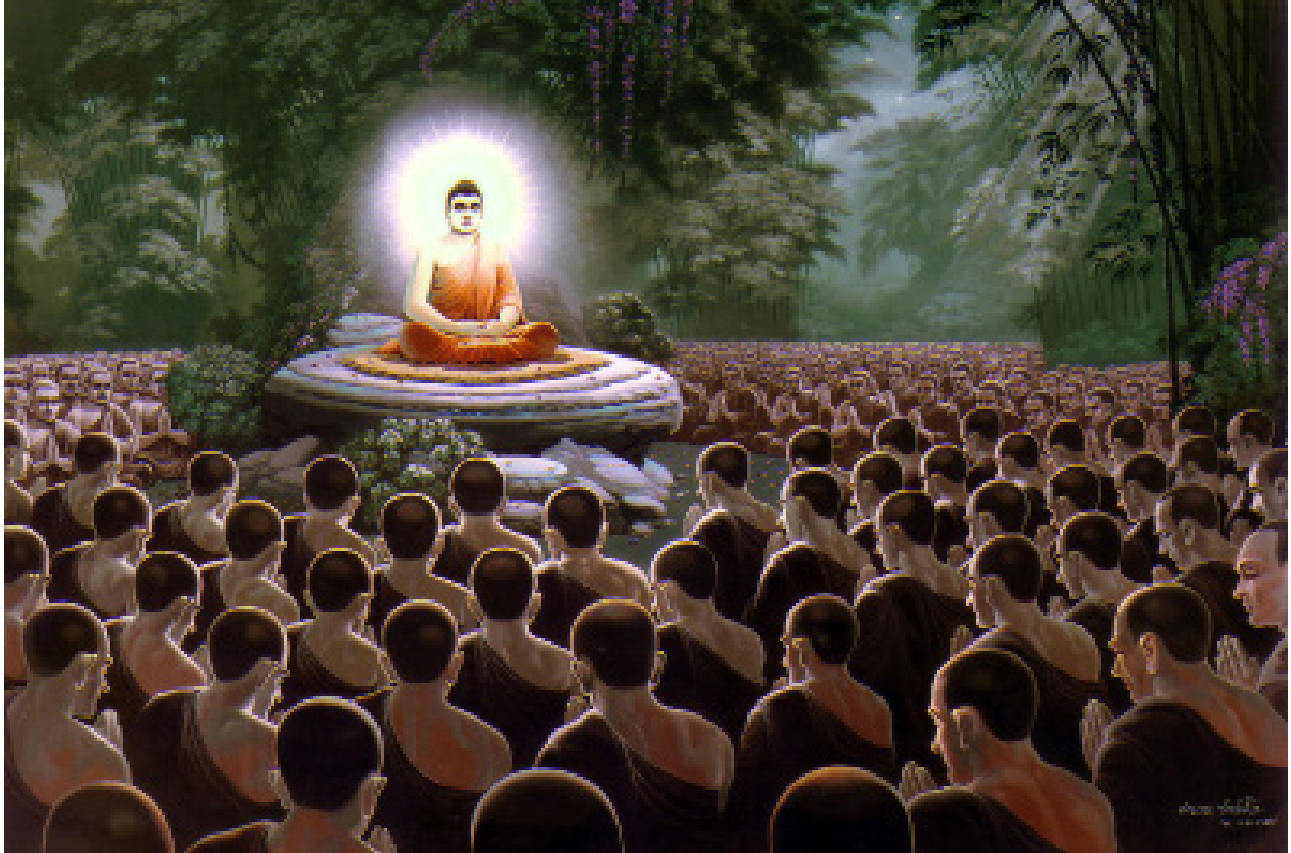
สงฆ์ใดสาวกศาสดา	รับปฏิบัติมา	แต่องค์สมเด็จพระศาสดา
เห็นแจ้งจตุลัจจะวัตร	ลูทางที่อัน	ระงับและดับทุกข์ภัย
โดยเสด็จพระผู้ตรัสไตร	ปัญญาผ่องใส	สะอาดและปราศมัวหมอง
เห็นห่างทางข้าศึกปอง	บ มิลำพอง	ด้วยกายและวาจาใจ
เป็นเนืองนาบุญอันไพ-	ศาลแต่โลกภัย	และเกิดพิภูลย์พูนผล
สมญาเอารสทศพล	มีคุณอนันต์	อเนกจะนับเหลือตรา
ข้าฯขอนบหม่อมพระศา-	พาทรงคุณา-	นุคุณประดุจรำพัน
ด้วยเดชบุญข้าอภิวันท์	พระไตรรัตน์อัน	อุดมดีเรกนิวัติคัย
จงช่วยขจัดโทษภัย	อันตรายใดใด	จงดับและกลับเลื่อมสุญ ๗

ชยะยะสิทธิคาถา

พาหุง สหัสสละมะภินิม มิตะสาธุธันตัง
คริเมชชะลัง อุทิตะโฆระสะเสนะมารัง
ทานาทิธัมมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภาวะตุ เต ชยะยะสิทธิ นิจัจัง.

คำแปล เป็นทำนองสรภัญญะ

ปางเมื่อพระองค์ปรมพุก-	ระวิสุทระคาสดา
ตรัสรู้อนุตตระสมา-	ธิ ณ โพบัลลังก์
ขุนมารสหัสสะพหุพา-	หุวิชาวิชิตขลัง
ชี้คริเมชชะประทัง	คชะเทียมกระเหิมหาญ
แสรังเสกสราวุธประดิษฐ์	กละคิดจะรอนราญ
รุมพลพหลพยุหพาน	พระสมุททะหนองมา
หวังเพื่อผลญวรมุนิน-	ทะสุชินะราชา
พระปราบพหลพยุหะมา-	ระมะเลื่องมะลายสุญ
ด้วยเดชองค์พระศพล	สุวิมลไพบูลย์
ทานาทิธรรมะวิธิกุล	ชนะน้อมมะโนตาม
ด้วยเดชชะลัจจะวงนา	และนمامองค์สาม
ขอจงนิกรพละสยาม	ชยะสิทธิทูกวาร
ถึงแม้จะมีอริวิเศษ	พละเดชะเทียมมาร
ขอไทยผลญพิชิตผลาญ	อริแม่นมุนินทร ฯ

คำบูชาในวันมาฆบูชา (เวียนเทียน)

ตั้งนโม ๓ จบ พร้อมกัน

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ

ประธานว่านำ ทุกคนว่าตาม

อัสสายัง มาฆะบูชา สัมปัตตา มาฆะนักขัตเตนะ ปุณณะจันโท
ยุตโต ยัตถะ ตะถาคะโต อระหัง สัมมาสัมพุทฺโธ จาตุรงคิเก สาระกะ
สันนิปาเต โอวาทะปาฏิโมกขัง อุททิสสิ.

ตะทาหิ อัสสเมเตระสาณิ สัพเพสังเยวะ ชีณาสะวานัง สัพเพเต
เอหิภิกขุกา, สัพเพปิ เต อะนัมมันติตาวะ ภะคะวะโต สันติกัง อาคะตา
เวฬุวะเน กะลันทะกะนิวาเป มาหะบูชา ยัง วัชชมะมานะกัจฉายายะ
ตัสสมิถุจะ สันนิปาเต ภะคะวา วิสุทฺธูปะสะถัง อะกาสิ โอวาทปาฏิโมกขัง
อุททิสสิ.

อะยัง อัมหากัง ภาคะวะโต เอโกเยวะ สาวะกะสันนิปาโต อะโหสิ
จาตุรังคิโก อัพตมะเตระสาณิ ภิกขุสะตานิ ลัฟเพลังเยวะ ชีณาสะวานัง
มะยันทานิ อิมัง มาฆะปุณณะมี นักขัตตะสะมะยัง ตักกาละสะทิสัง
ลัมปัตตา จิระปะรินิพพุตัมปิ ตัง ภาคะวันตัง อะนุสสะระมานา อิมัสมิง
ตัสสะ ภาคะวะโต ลักขิฎฺเฏ เจติเย อิเมหิ ทีปะฐุปะปุพพานิสักกาเรหิ
ตัง ภาคะวันตัง ตานิ จะ อัพตมะเตระสาณิ ภิกขุสะตานิ อะภิปุชะยามะ

สาธุ โน ภันเต ภาคะวา สะสาวะกะสังโฆ สุจิระปะรินิพพุโตปิ
คุณฺเหิ ฐะระมาโน อิเม ลักกาเร ปฏิกคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง
หิตายะ สุขายะฯ

คำแปล

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า, ทรงไว้ซึ่งพระปัญญาคุณ, พระบริสุทธิคุณ,
พระมหากษัตริย์คุณ, ได้แสดงโอวาทปาฏิโมกข์, ในที่ประชุมสงฆ์,
จาตุรคสันนิบาต, ในวันมาฆปุรณมี,

พระพุทธจริยานี้, บังเกิดประโยชน์ยิ่งใหญ่, แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย,
แม้เกิดมาในภายหลัง, ให้ได้รับพระศาสนา, มีปัญญารักษาตน. วันนี้
เป็นวันมาฆปุณณมี, ข้าพเจ้าทั้งหลาย, เป็นพุทธมามกะ รำลึกถึงพระคุณ
อันประเสริฐของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น, ขอถวายคำปฏิญาณว่า
ข้าพเจ้า จักตั้งอยู่ในศีลธรรมของพระศาสนา เป็นศาสนทายาทตลอดชีวิต,
และขออนอบน้อมบูชา, แต่พระองค์ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ, ณ บัดนี้
ด้วยอานุภาพแห่งการบูชา, ขอให้ข้าพเจ้าทั้งหลาย, จงปราศจากทุกข์,
มีความสุข, ความเจริญ, รู้แจ้งในศาสนาของพระองค์, ตลอดกาลนาน
เทอญ ฯ

คำบูชาในวันวิสาขปุณณมีบูชา (วันเวียงเทียน)

ตั้งนโม ๓ จบ พร้อมกัน

นโม ตัสสะ ภะคะวะโต อระหะโตะ สัมมาสัมพุทฺธัสสะ
นโม ตัสสะ ภะคะวะโต อระหะโตะ สัมมาสัมพุทฺธัสสะ
นโม ตัสสะ ภะคะวะโต อระหะโตะ สัมมาสัมพุทฺธัสสะ

ประธานนำ ทุกคนว่าตาม

ยะมัมหะ โข มะยัง, ภะคะวันตัง สาระณัง คะตา, โย โน
ภะควา สัตถา, ยัสสะ จะ มะยัง, ภะคะวะโต ธัมมัง โรเจมะ, อะโหสิ
โข โส ภะควา, มัชฌิเมสุ, ชะนะปะเทสุ, อะริยะเกสุ, มะนุสเสสุ
อุปปันโน, ชัตติโย ชาติยา, โคตะโม โคตเตนะ, ลักยะปุตโต ลักยะกุลา
ปัพพะชิตโต, สะเทวะเก โลเก, สะมาระเก สะพีรหิมะเก, สัสสะมะณะ
พีรหิมะณิยา ปะชาเย, สะเทวะมะนุสสาเย, อะนุตตะรัง สัมมาสัมโพธิง,
อะภิสัมพุทฺโธ, มะยัง โข เอตะระหิ, อิมัง วิสาขะปุณณะมีกาลัง,
ตัสสะ ภะคะวะโต, ชาติสัมโพธินิพพานะกาละสัมมะตัง ปัตตวา, อิมัง
ฐานัง สัมปัตตา, อิเม, ทัณตะที่ปะฐุปะปุพพาทิสักกาเร คะเหตฺวา, อัตตะ
โน กายัง, สักการูปะธานัง กะริตฺวา ตัสสะ ภะคะวะโต, ยะธา
ภุจเจ कुณเ อะนุสสะรันตา, อิมัง ปะฐิมาฆะรัง, ติกขัตตุง ปะทักขิณัง
กะริสสามะ, ยะธาอะหิเตหิ, สักกาเรหิ, ปุชัง กุรุมานา, สาธุ โน
กันเต, ภะควา สุจิระปะรินิพพุโตปิ, ญัตตัพเพหิ कुณเหิ, อะตีตา
รัมมะณะตายะ ปัญญาเยมาโน, อิเม อัมเหหิ คะหิเต สักกาเร,
ปะฐิคคัณหาตุ, อัมหากัง, ทีฆะรัตตัง หิตายะ, สุขายะ.

คำแปล

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า, ทรงไว้ซึ่งพระปัญญาคุณ, พระบริสุทธิคุณ, พระมหากรุณาธิคุณ, ได้ประสูติ, ตรัสรู้, และปรินิพพาน, ในวันวิสาขปุณณมี, พระพุทธจริยานี้, บังเกิดประโยชน์ยิ่งใหญ่, แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย, แม้เกิดมาในภายหลัง, ให้ได้รับพระศาสนา, มีปัญญารักษาตน.

วันนี้, เป็นวันวิสาขปุณณมี, ข้าพเจ้าทั้งหลาย, เป็นพุทธมามกะ, รำลึกถึงคุณอันประเสริฐของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น ขอถวายคำปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าทั้งหลายจักตั้งอยู่ในศีลธรรมของศาสนา, เป็นศาสนทายาทตลอดชีวิต, และขออนอบน้อมบูชา, แต่พระองค์ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ณ บัดนี้, ด้วยอานุภาพแห่งการบูชา, ขอให้ข้าพเจ้าทั้งหลาย, จงปราศจากทุกข์ มีความสุข ความเจริญ, รู้แจ้งในศาสนาของพระองค์, ตลอดกาลนานเทอญ ฯ

คำบูชาในวันอาสาฬหบูชา (วันเวียนเทียน)

ตั้ง นโม ๓ จบ พร้อมกัน

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

ประธานนำ ทุกคนว่าตาม

มะยัง โข เอตะระหิ อิมัง อาสาฬหะปุณณมีกาลัง ตัสสะ
ภะคะวะโต ธัมมะจักกัปปะวัตตะนะกาละสัมมะตัง อะริยะสาวะกะ
สังฆะอุปปัตติกาละสัมมะตัญจะระตะนัตตะยะสัมปุระณะกาละ-
สัมมะตัญจะ ปัตติวา อิมัง ฐานัง สัมปัตตา อิเม ลักกาเร
คะเหตฺวา อັตตะโน กายัง ลักการูปะธานัง กะริตฺวา ตัสสะ
ภะคะวะโต ยะถาภุจเจ คุณเ อะนุสสะรันตา อิมัง ฐูปัง (อิมัง
พุทธะปะฏิมา) ติกขัตตุง ปะทักขิณัง กะริสสามะ ยะถาคะหิเตหิ
ลักกาเรหิ ปุชัง กุรุมาหา ฯ

สาธุ โน ภันเต ภะคะวา สุจิระปะรินิพพุโตปิ ญาตัพเพหิ
คุณเหิ อะตีตารัมมะณะตายะ ปัญญาเยมาโน อิเม อัมเหหิ
คะหิเต ลักกาเร ปะฐิคคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ
สุขายะ ฯ

คำแปล

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า, ทรงไว้ซึ่งพระปัญญาคุณ, พระบริสุทธิคุณ, พระมหากรุณาธิคุณ, ได้ทรงแสดงปฐมเทศนา ชื่อว่าธรรมจักรกัปปวัตตนสูตร ประทานอุปสมบท, ยิ่งพระรัตนตรัยให้บังเกิดขึ้นในวันอาสาฬหปุณณมี พระพุทธจริยานี้, บังเกิดประโยชน์ยิ่งใหญ่, แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย, แม้เกิดมาในภายหลัง, ให้ได้รับพระศาสนา, มีปัญญารักษาตน, วันนี้เป็นวันอาสาฬหปุณณมี, ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ที่เป็นพุทธมามกะ, รำลึกถึงพระคุณอันประเสริฐ, ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น, ขอถวายคำปฏิญาณว่า, ข้าพเจ้าจักตั้งอยู่ในศีลธรรมของศาสนา, เป็นศาสนทายาทตลอดชีวิต, และขออนอบน้อมบูชา, แต่พระองค์ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ณ บัดนี้ ด้วยอานุภาพแห่งการบูชา, ขอให้ข้าพเจ้าทั้งหลาย, จงปราศจากทุกข์ มีความสุข ความเจริญ รู้แจ้งในศาสนาของพระองค์, ตลอดกาลนาน เทอญ ฯ

ศาสนพิธีต่างๆ

คำขอขมาพระรัตนตรัย

อระระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา พุทธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ,

(กราบ)

สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม ธัมมัง นะมัสสามิ,

(กราบ)

สุปฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ สังฆัง นะมามิ,

(กราบ)

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อระระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ

(๓ จบ)

ผู้ขอ ระตะนัตตะเยนะ ปะมาเทนะ ทะวารัตตะเย นะกะตัง สัพพัง
อะปะราธัง ขะมะตุ โน ภันเต (หลายคน) (๓ จบ)
คนเดียว ว่า ขะมะเถ เม ภันเต (๓ จบ)

ขอขมาครูบาอาจารย์

ผู้ขอ อาจารย์เย ปะมาเทนะ ทะวารัตตะเย นะกะตัง สัพพัง
อะปะราธัง ขะมะตุ โน ภันเต (หลายคน) ๓ (จบ)
คนเดียว ว่า ขะมะเถ เม ภันเต

อาจารย์ รับว่า อะหัง ขะมามิ ตุมเหหิปี เม ขะมิตัพพัง (หลายคน)

ผู้ขอ รับว่า ขะมามะ ภันเต

อาจารย์ รับว่า **อะหัง ขะมามะ ติยาปิ เม ขะมิตัพพัง** (คนเดียว)
ผู้ขอ รับว่า **ขะมามิ ภันเต**

ผู้เสมอกัน กล่าว คำขอว่า

**อายุสสมันเต ปะมาเทนะ ทะวารัตตะเย นะกะตั้ง
สัพพัง อะปะราธัง ขะมะตุ โน ภันเตฯ**

ถ้าเป็น พระเถระ หรือ มหาเถระ กล่าวคำขอว่า

เถเร ปะมาเทนะ, มหาเถเร ปะมาเทนะ

ขอขมาบิดา มารดา

**มาตา ปิตุเร ปะมาเทนะ ทะวารัตตะเย นะกะตั้ง
สัพพัง อะปะราธัง ขะมะตุ โน ภันเตฯ**

หากข้าพระพุทธเจ้า ได้เคยประมาทพลาดพลั้ง ล่วงเกินต่อพระ
รัตนตรัย อันมีพระพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์ พระปัจเจกพุทธเจ้าทุก ๆ
พระองค์ พระธรรม และพระอริยสงฆ์ทั้งหลาย ในชาติก่อนก็ดี ชาตินี้ก็ดี
ด้วยทางกาย วาจา หรือใจก็ดี และด้วยเจตนา หรือไม่มีเจตนาที่ดี
รู้เท่าไม่ถึงการณ์ก็ดี ขอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์
พระปัจเจกพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์พระธรรม และพระอริยสงฆ์ทั้งหลาย
และผู้มีพระคุณทุกท่าน ได้โปรดอดโทษให้แก่ข้าพระพุทธเจ้า ตั้งแต่บัดนี้
เป็นต้นไป ตราบเท่าเข้าสู่พระนิพพานด้วย

วิธีบรรพชาอุปสมบท แบบเอสาหัง

กุลบุตรผู้มีศรัทธามุ่งอุปสมบท พึงรับผ้าไตรอุ้มประนมมือ เข้าไปในสังฆสันนิบาต วางผ้าไตรไว้ข้างตัวด้านซ้าย รับเครื่องสักการะถวายพระอุปัชฌายะ แล้วกราบลงด้วย เบญจางคประดิษฐ์ ๓ ครั้ง แล้วนั่งคุกเข่าอุ้มผ้าไตรประนมมือเปล่งวาจา ถึงสรณะและ ขอบรรพชาด้วยคำมคธ หยุดตามจุดจุลภาค ว่า,

เอสาหัง ภันเต, สุจิระประระนิพพุตัมปิ, ตัง ภาคะวันตัง สาระธัง คัจฉามิ, ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ, ละเภยยาหัง ภันเต, ตัสสะ ภาคะวะโต, ธัมมะวิณะเย ปัพพัชชัง, ละเภยยัง อุปะสัมปะทัง.

หุติยัมปาหัง ภันเต, สุจิระประระนิพพุตัมปิ, ตัง ภาคะวันตัง สาระธัง คัจฉามิ, ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ, ละเภยยาหัง ภันเต, ตัสสะ ภาคะวะโต, ธัมมะวิณะเย ปัพพัชชัง, ละเภยยัง อุปะสัมปะทัง.

ตะติยัมปาหัง ภันเต, สุจิระประระนิพพุตัมปิ, ตัง ภาคะวันตัง สาระธัง คัจฉามิ, ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ, ละเภยยาหัง ภันเต, ตัสสะ ภาคะวะโต, ธัมมะวิณะเย ปัพพัชชัง, ละเภยยัง อุปะสัมปะทัง.

อะหัง ภันเต, ปัพพัชชัง ยาจามิ, อิมานิ กาสายานิ วัตถานิ คะเหตวา, ปัพพาเซถะ มัง ภันเต, อะนุกัมปัง อุปาทายะ.

หุติยัมปิ อะหัง ภันเต, ปัพพัชชัง ยาจามิ, อิมานิ กาสายานิ วัตถานิ คะเหตวา, ปัพพาเซถะ มัง ภันเต, อะนุกัมปัง อุปาทายะ.

ตะติยัมปิ อะหัง ภันเต, ปัพพัชชัง ยาจามิ, อิมานิ กาสายานิ วัตถานิ คะเหตวา, ปัพพาเซถะ มัง ภันเต, อะนุกัมปัง อุปาทายะ.

ถ้าบวชเป็นสามเณร ยกคำว่า **ละเภยยัง อุปะสัมปะทัง** ออกเสีย

ในลำดับนั้น พระอุปัชฌายะรับเอาผ้าไตรจากผู้มุ่งบรรพชา วางไว้ตรงหน้าตักแล้ว กล่าวสอนถึงพระรัตนตรัยเป็นต้น และบอก **ตะจะปัญจะกะกัมมัญฐาน** ให้ว่าตามไปที่ละบท โดยอนุโลมและปฏิโลม ดังนี้

เกสา โลมา นະชา ทันตา ตะโจ (อนุโลม)

ตะโจ ทันตา นະชา โลมา เกสา (ปฏิโลม)

ครั้นสอนแล้วพระอุปัชฌายะชักอั้งสะออกจากไตร สวมให้แล้ว สั่งให้ออกไปครองไตร
จีวรตามระเบียบ ครั้นเสร็จแล้วเข้าไปหาพระอาจารย์ รับเครื่องสักการะถวายท่านแล้ว
กราบ ๓ หน นั่งคุกเข่า ประนมมือเปล่งวาจาขอสวณะและศีล ดังนี้

อะหัง ภันเต, สวระณะสีลัง ยาจามิ,
ทุติยัมปิ อะหัง ภันเต, สวระณะสีลัง ยาจามิ,
ตะติยัมปิ อะหัง ภันเต, สวระณะสีลัง ยาจามิ.

ลำดับนั้น พระอาจารย์กล่าวคำนัสการนำให้ผู้มุ่งบรรพชา ว่าตามไป ดังนี้

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (ว่า ๓ หน)

แต่นั้นท่านจะสั่งด้วยคำว่า เอวัง ะเทหิ หรือ ยะมะหัง ะทามิ ดัง ะเทหิ
พึงรับว่า อามะ ภันเต

ครั้นแล้วท่านนำให้เปล่งวาจาว่าสวณคมน์ตามไปที่ละพากย์ ดังนี้

	พุทฺธัง	สวระณัง	คัจฉามิ
	ธัมมัง	สวระณัง	คัจฉามิ
	สังฆัง	สวระณัง	คัจฉามิ
ทุติยัมปิ	พุทฺธัง	สวระณัง	คัจฉามิ
ทุติยัมปิ	ธัมมัง	สวระณัง	คัจฉามิ
ทุติยัมปิ	สังฆัง	สวระณัง	คัจฉามิ
ตะติยัมปิ	พุทฺธัง	สวระณัง	คัจฉามิ
ตะติยัมปิ	ธัมมัง	สวระณัง	คัจฉามิ
ตะติยัมปิ	สังฆัง	สวระณัง	คัจฉามิ

เมื่อจบแล้ว ท่านบอกว่า **ติสวระณะคะมะหัง นิญฺฐิตัง** พึงรับว่า **อามะ ภันเต** ลำดับ
นั้นพระอาจารย์จะบอกให้รู้ว่า การบรรพชาเป็นสามเณรสำเร็จด้วยสวณคมน์เพียงเท่านี้
ที่นั่นถึงสมทานสิกขาบท ๑๐ ประการ ว่าตามท่านไป ดังนี้

๑. ปาณาติปาตา เวระมะณี
๒. อະทินนาทานา เวระมะณี
๓. อะพรัหมะจะริยา เวระมะณี
๔. มุสาวาทา เวระมะณี
๕. สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐาณา เวระมะณี
๖. วิกาละโภชะนา เวระมะณี
๗. นัจจะคีตะวาทิตะวิสุกะทัสสะนา เวระมะณี
๘. มาลาคัณธะวิเลปะนะธาระณะมัณฑะนะวิภูสะนัฏฐาณา เวระมะณี
๙. อุจจาสะยะนะมะหาสะยะนา เวระมะณี
๑๐. ชาตะรุปะระชะตะปะฎีกะคะหะณา เวระมะณี

อิมานิ ทะสะ ลิกขาปะทานิ สะมาทียามิ ฯ (ว่า ๓ หน)

ในลำดับนั้น สามเณรพึงรับบาตร อุ่มเข้าไปหาพระอุปัชฌายะ ในสังฆสันนิบาต วางไว้ข้างตัวด้านซ้าย รับเครื่องสักการะถวายท่าน แล้วกราบ ๓ หน นั่งคุกเข่าประนมมือกล่าวคำขอนิสัย ว่าดังนี้

อะหัง ภันเต, นิสสะยัง ยาจามิ

ทุติยัมปิ อะหัง ภันเต, นิสสะยัง ยาจามิ

ตะติยัมปิ อะหัง ภันเต, นิสสะยัง ยาจามิ

อุปัชฌายะ เม ภันเต โหหิ. (ว่า ๓ หน)

พระอุปัชฌายะกล่าวว่า โอปายกัง, ปะฏิรูปปัง, ปาสาทิเกนะ สัมปาเทหิ บทใดบทหนึ่งพึงรับว่า สาธุ ภันเต ทุกบทไป แต่ทั้งนั้น สามเณรพึงกล่าวรับเป็นธุระให้ท่าน ว่าดังนี้

อัสชะตักเคทานิ เถโร, มัยหัง ภะโร, อะหัมปิ เถรัสสะ ภะโร

(ว่า ๓ หน) เสร็จแล้วกราบลง ๓ หน

ลำดับนั้น พระอุปัชฌายะแนะนำสามเณรไปตามระเบียบแล้ว พระอาจารย์ผู้เป็น
กรรมวาจา เอาบาตรมีสายคล้องตัวผู้มุงอุปสมบท บอกบาตรและจีวร ผู้มุงอุปสมบท
พึงรับว่า อามะ ภัณฑ ๔ หน ดังนี้

คำบอกบาตรจีวร

คำรับ

๑. อะยันเต ปัตโต	อามะ ภัณฑ
๒. อะยัง สังฆาฐิ	อามะ ภัณฑ
๓. อะยัง อุตตะราสังโค	อามะ ภัณฑ
๔. อะยัง อันตะระวาสะโก	อามะ ภัณฑ

ต่อจากนั้นพระอาจารย์ท่านบอกให้ออกไปข้างนอกว่า **คัจจะ อะมุหมิ โอภาเส
ติฏฐาหิ** พึงถอยออกลุกขึ้นเดินไปยืนอยู่ในที่ที่กำหนดไว้ พระอาจารย์ท่านสวดสมมติตน
เป็นผู้สอนซ้อม แล้วออกไปสวดถามอันตรายิกกรรม พึงรับว่า

นัตถิ ภัณฑ ๕ หน อามะ ภัณฑ ๘ หน ดังนี้

ถาม

ตอบ

๑. กุฏฐัง	นัตถิ ภัณฑ
๒. คัณโท	นัตถิ ภัณฑ
๓. กิลาส	นัตถิ ภัณฑ
๔. โสโส	นัตถิ ภัณฑ
๕. อะปะมาโร	นัตถิ ภัณฑ
๑. มะนุสโสสิ	อามะ ภัณฑ
๒. ปุริโสสิ	อามะ ภัณฑ
๓. ภูชิสโสสิ	อามะ ภัณฑ
๔. อะนะโณสิ	อามะ ภัณฑ
๕. นะสิ ราชะภาโฆ	อามะ ภัณฑ
๖. อะนุญญาโตสิ มาตาปิตุหิ	อามะ ภัณฑ
๗. ปะริปุณณะวีสะติวัสโสสิ	อามะ ภัณฑ
๘. ปะริปุณณันเต ปัตตะจีวะรัง	อามะ ภัณฑ

พระคู่สวดจะถามต่อว่า

๑. **กินหาโมลี** ฟังตอบ **อะหัง ภันเต ...**(*ชื่อนายาผู้บวช)....**นามะ** ท่านจะถามต่อว่า

๒. **โก นามะ เต อุปัชฌายะ** ฟังกล่าวว่า **อุปัชฌายะ เม ภันเต อายัสมา**
.....(**นายาพระอุปัชฌาย์)..... **นามะ**

ถ้าตอบพร้อมกันให้เปลี่ยน **เม** เป็น **โน**

หมายเหตุ.....***นามะ** ให้ใส่ชื่อของอุปสัมปทาเปกขะ(ผู้ขอบวช) ซึ่งพระอุปัชฌาย์
จะตั้งชื่อให้ก่อนบวช และช่องที่****นามะ** ให้ใส่ชื่อของพระอุปัชฌาย์ ซึ่งท่าน
จะบอกและกรอกให้ไว้ก่อนวันบวช

ครั้นสวดสอนซ้อมแล้ว ท่านกลับเข้ามาสวดขอเรียกอุปสัมปทาเปกขะ ฟังเข้ามา
ในสังฆสันนิบาต กราบลงตรงหน้าพระอุปัชฌายะ ๓ หน แล้วนั่งคุกเข่าประนมมือ
เปล่งวาจาขออุปสมบท ว่าดังนี้

สังฆัม ภันเต, อุปะสัมปะทัง ยาจามิ,

อุลลุมปะตุ มัง ภันเต, สังโฆ อะนุกัมปัง อุปาทายะ,

ทุติยัมปิ **ภันเต, สังฆัง อุปะสัมปะทัง ยาจามิ,**

อุลลุมปะตุ มัง ภันเต, สังโฆ อะนุกัมปัง อุปาทายะ,

ตะติยัมปิ **ภันเต, สังฆัง อุปะสัมปะทัง ยาจามิ,**

อุลลุมปะตุ มัง ภันเต, สังโฆ อะนุกัมปัง อุปาทายะ.

ถ้าว่าพร้อมกันให้เปลี่ยน **ยาจามิ** เป็น **ยาจามะ** เปลี่ยน **มัง** เป็น **โน**.

ในลำดับนั้น พระอุปัชฌายะกล่าวเผด็จสงฆ์แล้ว และพระอาจารย์สวด
สมมติตน ถ้ามอันตราสิกขธรรม อุปสัมปทาเปกขะ ฟังรับว่า นัตถิ ภันเต ๕ หน
อามะ ภันเต ๘ หน ตอบชื่อตนและชื่ออุปัชฌายะ รวม ๒ หน โดยนัยหนหลัง
แต่นั้นฟังหนึ่งฟังท่านสวดกรรมวาจาอุปสมบทไปจนจบ ครั้นจบแล้วท่านเอาบาตรออก
จากตัว แล้วฟังกราบ ๓ หน นั่งพับเพียบประนมมือฟังพระอุปัชฌายะบอกอนุศาสน์
ไปจนจบแล้วรับว่า อามะ ภันเต แล้วกราบ ๓ หน ถวายไทยทาน กรวดน้ำ.

จบวิธีอุปสมบท แบบเอส่าหัง

อัญมณีบริหารและเครื่องใช้อื่นๆ

ที่จำเป็นและควรจัดหา

๑. ไตรครอง (สบง ๑ ประคตเอา ๑ อังสะ ๑ จีวร ๑ ลังขามิ ๑ ผ้ารัดอก ๑ ผ่ากราบ ๑)
๒. บาตร (มีเชิงรองและฝาพร้อม) ถลกบาตร สายโยค ถุงตะเคียว
๓. มีดโกน พร้อมทั้งหินลับมีด
๔. เข็มเย็บผ้า พร้อมทั้งกล่องเข็มและด้าย
๕. เครื่องกรองน้ำ (ธมกรก)

ภิกษุไม่ควรฉันเนื้อ ๑๐ อย่าง

๑. เนื้อมนุษย์	๒. เนื้อช้าง
๓. เนื้อม้า	๔. เนื้อสุนัข
๕. เนื้องู	๖. เนื้อราชสีห์
๗. เนื้อหมี	๘. เนื้อเสือโคร่ง
๙. เนื้อเสือเหลือง	๑๐. เนื้อเสือดำ

มังสะ (เนื้อ) ๑๐ อย่างนี้ ห้ามฉันและห้ามรับประทาน

อย่าตั้งใจไว้ผิด

นอกจากหลวงปู่จะนำปรัชญาธรรมที่ออกจากจิตของท่านมาสอนแล้ว โดยที่ท่านเคยอ่านพระไตรปิฎกจบมาแล้ว ตรงไหนที่ท่านเห็นว่าสำคัญและเป็นการเตือนใจในทางปฏิบัติให้ตรงและลัดที่ลุดท่านก็จะยกมากล่าวเตือนอยู่เสมอ เช่น หลวงปู่ยกพุทธพจน์ตอนหนึ่งที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า

“ภิกษุทั้งหลายพรหมจรรย์นี้ เราประพฤติมิใช่เพื่อหลอกหลวงคน มิใช่เพื่อให้คนมานิยมนับถือ มิใช่เพื่ออานิสงส์ลามกสักการะและสรรเสริญ มิใช่เพื่ออานิสงส์เป็นเจ้าลัทธิหรือแก้ลัทธิอย่างนั้นอย่างนี้ฯ ที่แท้พรหมจรรย์นี้ เราประพฤติเพื่อสังวรระ ความสำรวม เพื่อปราบหยาบ ความละ เพื่อวิราคะ ความหายกำหนัดยินดี และเพื่อนิโรธะ ความดับทุกข์ ผู้ปฏิบัติและนักบวชต้องมุ่งตามแนวทางนี้ นอกจากแนวทางนี้แล้วผิดทั้งหมด”

(จากหนังสือ “หลวงปู่ฝากไว้” โดย หลวงปู่ดูลย์ อตุโล)

คำพินทุผ้า

คำว่า พินทุกับปะ หมายความว่า ทำจุดหรือแหววงกลมที่แห่งใดแห่งหนึ่งเล็ก ๆ ๓ วง โดยมากนิยมทำให้ตรงมุมของผ้าขนาดไม่เล็กกว่าตัวเลือด และไม่ใหญ่กว่าแหวตาคนกยูง ด้วยสี ๓ ชนิด สีเขียวคราม สีโคลน สีดำคล้ำอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อประโยชน์เป็นเครื่องหมายให้จำได้ว่า การนุ่งห่มก็เพื่อปกปิดร่างกายและเพื่อกันความละอายไม่ใช่เพื่อให้สวยงาม ถ้าไม่ทำพินทุก่อนนุ่งห่มใช้สอยท่านรับเป็นอาบัติปาจิตตีย์ ผ้าที่ทำพินทุกับปะคราวหนึ่งแล้วต่อไปไม่ต้องทำอีก ควรท่องจำคำบางบาลีทำพินทุกับปะไว้ให้จำได้ ดังนี้

“อิมัง พินทุกับปัง กะโรมิ” (ว่า ๓ หน)

ขณะที่ว่า ก็ให้วง ๐ เป็นจุดดำลงไปที่มุมผ้าด้วย

* ที่มา การพินทุผ้า สุราปานวรรคที่ ๖

ภิกษุได้จีวรใหม่มา ต้องพินทุด้วยสี ๓ อย่าง คือ เขียวคราม โคลน ดำคล้ำ อย่างใดอย่างหนึ่งก่อน จึงนุ่งห่มได้ ถ้าไม่ทำพินทุก่อนแล้วนุ่งห่ม ต้องปาจิตตีย์.)

คำอธิษฐานจำพรรษา

ว่าทีละรูป **“อิมัสมิง อวาเส อิมัง เตมาสัง วัสสัง อุเปมิ”** (ว่า ๓ หน)

ว่าพร้อมกัน **“อิมัสมิง อวาเส อิมัง เตมาสัง วัสสัง อุเปมิ”** (ว่า ๓ หน)

อยู่เฉพาะบริเวณกุฏิว่า **“อิมัสมิง วิหาเร อิมัง เตมาสัง, วัสสัง อุเปมิ”** (ว่า ๓ หน)

คำสัตตาทะ

“สัตตาทะกะระณียัง กิจจัง เม อตฺถิ, ตัสมา มะยาคนฺตัพพัง, อิมัสมิง สัตตาทัพพันฺตะเร นีวัตติสสามิ”

พิธีบวชชี

ความหมาย ชี คำว่า “ชี” หมายถึง สตรีที่นุ่งขาวห่มขาว โจนผม โจนคิ้ว และสมาทานศีล ๘ ข้อ สตรีผู้ที่จะบวชได้จะต้องเป็นผู้ที่มีศรัทธาแน่นแฟ้น เป็นผู้ถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะตลอดชีวิต และจะต้องรักษาศีล ๘ ตลอดไป คำว่า “ชี” เป็นคำที่เพี้ยน หรือ กร่อนมาจากคำว่า “บรรพชิต” นั่นเอง ซึ่งมีความหมายว่า เว้นจากความชั่ว เว้นจากสิ่งชั่วร้ายทั้งปวง ฉะนั้น สตรีที่บวชชี จึงมีจุดมุ่งหมายเช่นเดียวกันกับบุรุษ ที่บวชเป็นบรรพชิต คือ เป็นผู้ที่สละความชั่วช้าทุกอย่าง และหันไปประพฤติกาย วาจา และใจ ให้บริสุทธิ์ มุ่งสู่สันติสุขทุกประการ

คำว่า “เนกขัมมจารีณี” และ คำว่า “ศีลจารีณี” สองคำนี้ ก็มีความหมายคล้ายๆ กับคำว่า “ชี” หากแต่ว่าเนกขัมมจารีณี หรือศีลจารีณี มีความหมายแคบเข้ามาอีก คือหมายถึง สตรีที่นุ่งขาวห่มขาว แต่ไม่โจนผมไม่โจนคิ้ว รับประทานศีล ๘ เช่นกัน และมีระยะเวลาประพฤติปฏิบัติสั้น เช่น อาจจะบวชในเทศกาลที่สำคัญๆ เป็นเวลา ๓ วัน ๗ วัน เป็นต้น เมื่อครบตามกำหนดแล้วก็จะลาสิกขาออกไปประกอบสัมมาอาชีพดังเดิม

จุดประสงค์ของการบวชชี หรือศีลจารีณี

- เพื่อบำเพ็ญเนกขัมมบารมี คือ การออกบวชเพื่ออบรมธรรม และประพฤติปฏิบัติธรรม
- เพื่อฝึกฝนอบรมจิตใจ หาความสุขสงบทางใจ
- เพื่อศึกษาธรรมทางพระพุทธศาสนา จักได้นำไปปฏิบัติและอบรมลูกหลาน หรือเผยแพร่แก่ผู้อื่น
- เมื่อสตรีได้บวชศึกษาอบรมธรรมแล้ว จักเป็นกำลังสำคัญ ในการส่งเสริมทะนุบำรุง พระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อไป
- เพื่อให้เกิดสติปัญญา มีความคิดเห็นที่ถูกต้อง ให้เกิดความรัก ความสามัคคี ซึ่งเป็นการช่วยกันรักษาชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ให้ดำรงอยู่สืบต่อไป

คำแสดงตนเป็นพุทธมามกะ

**อะหัง พุทธัญจะ ธัมมัญจะ สังฆัญจะ สาระณัง คตะตา สาธุ ภันเต
ภิกขุสังโฆ พุทธะมามีกาติ มัง ฐาเรตฺตา**

คำแปล ข้าพเจ้า ขอถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ ว่าเป็นที่พึ่ง
ที่ระลึก ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ขอพระสงฆ์จงจำข้าพเจ้าไว้ว่าเป็นพุทธมามิกา คือผู้นับถือ
พระรัตนตรัยว่าเป็นที่พึ่งที่ระลึกของตน

คำขอบวชชี

ผู้จะบวชชีพึงเข้าไปพบพระอาจารย์ นั่งในท่า “เทพอัปสร” กราบด้วยเบญจางค-
ประดิษฐ์ ๓ ครั้ง แล้วกล่าวคำขอบวชตามลำดับ ดังนี้ (หยุดตามจุดจุดภาค)

**เอสาหัง ภันเต, สุจิระปะรินิพพุตัมปิ, ตัง ภาคะวันตัง สาระณัง คัจฉามิ,
ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ, ปัพพัชชัง มัง ภันเต, สังโฆ ฐาเรตฺตา, อชชะตคเค
ปาณูปเตตัง, สาระณัง คะตัง.**

คำแปล ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าขอถึงสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า แม้เสด็จดับ
ขันธปรินิพพานนานแล้ว กับทั้งพระธรรมและพระสงฆ์ ว่าเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึก ขอ
พระสงฆ์จงจำข้าพเจ้าไว้ว่า เป็นผู้บวชในพระธรรมวินัย ผู้ถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะ
ตลอดชีวิต ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

เมื่อกล่าวคำขอบวชเสร็จแล้ว ผู้บวชพึงกล่าว คำอาราธนาศีล ๘ ดังนี้ :-

อะหัง ภันเต ติสระเณนะ สะหะ อัญญุละ สีลานิ ยาจามิ

ทุติยัมปิ อะหัง ภันเต ติสระเณนะ สะหะ อัญญุละ สีลานิ ยาจามิ

ตะติยัมปิ อะหัง ภันเต ติสระเณนะ สะหะ อัญญุละ สีลานิ ยาจามิ

(ถ้าว่าหลายคน เปลียน **อะหัง** เป็น **มะยัง** และ **ยาจามิ** เป็น **ยาจามะ** นอกนั้น
เหมือนกันหมด) แล้วตั้งใจกล่าวคำ นะมะการะคาถา (นมัสการ) ตามพระอาจารย์ไปดังนี้

นะโม ตัสสะ ภาคะวะโต อระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ (ว่า ๓ จบ)

เสร็จแล้วจึงกล่าวไตรสรณคมน์ ตามพระอาจารย์ไปที่สะพานนี้ ดังนี้

	พุทฺธัง	สวระณัง	คัจฉามิ
	ธัมมัง	สวระณัง	คัจฉามิ
	สังฆัง	สวระณัง	คัจฉามิ
หุติยัมปิ	พุทฺธัง	สวระณัง	คัจฉามิ
หุติยัมปิ	ธัมมัง	สวระณัง	คัจฉามิ
หุติยัมปิ	สังฆัง	สวระณัง	คัจฉามิ
ตะติยัมปิ	พุทฺธัง	สวระณัง	คัจฉามิ
ตะติยัมปิ	ธัมมัง	สวระณัง	คัจฉามิ
ตะติยัมปิ	สังฆัง	สวระณัง	คัจฉามิ

เมื่อพระท่านว่า **ติสระระณะคะมะนัง นิฉฐิตัง** ผู้ขอบวชซึ่งรับท่านว่า

“**อามะ ภัณฑะ**” แล้วตั้งใจสมาทานศีลตามท่านไปที่ละข้อ ดังนี้

๑. ปาณาติปาตา เวระมะณี สิกขาปะหัง สะมาதியามิ
๒. อะทินนาทานา เวระมะณี สิกขาปะหัง สะมาதியามิ
๓. อะพรัหมะจะรียา เวระมะณี สิกขาปะหัง สะมาதியามิ
๔. มุสาวาหา เวระมะณี สิกขาปะหัง สะมาதியามิ
๕. สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐาณา เวระมะณี สิกขาปะหัง สะมาதியามิ
๖. วิกาละโภชะนา เวระมะณี สิกขาปะหัง สะมาதியามิ
๗. นัจจะคีตะวาทิตะ วิสุกะทัสสะนะ มาลาตันธะ วิเลปะนะธาระณะมัณฑะนะ
วิญญะนะญฺฐาณา เวระมะณี สิกขาปะหัง สะมาதியามิ
๘. อุจจาสะยะนะมะหาสะยะนา เวระมะณี สิกขาปะหัง สะมาதியามิ

อิมานิ อัญฺจระ สิกขาปะทานิ สะมาதியามิ (ว่า ๓ หน)

ท่านนี้เป็นเสร็จพิธีบวชดี ลำดับนั้น จึงนำเครื่องสักการะเข้าไปถวายพระอาจารย์ แล้วตั้งใจฟังโอวาทจากพระอาจารย์ต่อไป

คำแปล ศิล ๘

๑. ข้าพเจ้าสมาทานซึ่งสิกขาบท คือ งดเว้นจากการฆ่าสัตว์ด้วยตนเอง และไม่ใช้ให้ผู้อื่นฆ่า
๒. ข้าพเจ้าสมาทานซึ่งสิกขาบท คือ งดเว้นจากลักขโมยของผู้อื่นด้วยตนเอง และไม่ใช้ให้ผู้อื่นลักขโมย
๓. ข้าพเจ้าสมาทานซึ่งสิกขาบท คือ งดเว้นจากอสังกรรม กรรมอันเป็นข้าศึกแก่พรหมจรรย์
๔. ข้าพเจ้าสมาทานซึ่งสิกขาบท คือ งดเว้นจากการพูดเท็จ คำไม่เป็นจริง และคำล่อลวงอำพรางผู้อื่น
๕. ข้าพเจ้าสมาทานซึ่งสิกขาบท คือ งดเว้นจากการดื่มกินสุราและเมรัย เครื่องดองของทำใจให้คลั่งไคล้ต่างๆ
๖. ข้าพเจ้าสมาทานซึ่งสิกขาบท คือ งดเว้นจากบริโภคอาหารในเวลาวิกาล
๗. ข้าพเจ้าสมาทานซึ่งสิกขาบท คือ งดเว้นจากการดู ฟัง ฟ้อนรำขับร้อง ประโคม เครื่องดนตรีต่างๆ และดูการเล่นที่เป็นข้าศึกแก่กุศล และตัดทรงตบแต่งร่างกายด้วยเครื่องประดับและดอกไม้ ของหอมเครื่องทาเครื่องย้อมผัดผิวให้งามต่างๆ
๘. ข้าพเจ้าสมาทานซึ่งสิกขาบท คือ งดเว้นจากการนั่ง นอน เหนือเตียง ตั่ง มีเท้าสูงเกินประมาณและที่นั้งที่นอนอันสูงใหญ่ ภายในในเสื่อและลำลี่ อาสนะอันวิจิตรไปด้วยลวดลายงามด้วยเงินทองต่างๆ

คำลาสิกขา

อัญญะ สิกขาปะทานิ ปัจจักษามิ
หุตติยัมปิ อัญญะ สิกขาปะทานิ ปัจจักษามิ
ตะตติยัมปิ อัญญะ สิกขาปะทานิ ปัจจักษามิ

คำแปล :- ข้าพเจ้าขอบอกลา ซึ่งสิกขาบท ๘ ประการ

คำลาสิกขา (อีกแบบหนึ่ง)

ข้าพเจ้า ขอลาสิกขา กรรมใดที่ข้าพเจ้าได้เคยประพฤติดิพปลั่ง ล่วงเกินต่อท่าน ด้วยความประมาทหรือหลงลืมไป ด้วยกาย วาจา และใจ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง ข้าพเจ้าขอขมาโทษต่อท่าน เพื่อความสำรวมระวังในกาลต่อไป

คำบูชาพระรัตนตรัย (ผู้ขอ ถือนดอกไม้ ฐูปเทียน) ,

อิมิณา สักกาเรนะ ตัง พุทฺธัง อะภิปุชฺชยามะ

อิมิณา สักกาเรนะ ตัง ฐัมมํ อะภิปุชฺชยามะ

อิมิณา สักกาเรนะ ตัง สังฆํ อะภิปุชฺชยามะ

คำกราบพระ ,

อะระหัง สัมมา สัมพุทฺโธ ภาคะวา, พุทฺธัง ภาคะวันตัง อะภิวาเทมิ (กราบ)

สวากขาโต ภาคะวะตา ฐัมโม, ฐัมมํ นะมัสสามิ (กราบ)

สุปะฏิปันโน ภาคะวะโต สวากะสังโฆ, สังฆํ นะมามิ (กราบ)

คำสมาทานศีล ๕

มะยัง ภันเต ทิสระณเณระ สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ,

ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต ทิสระณเณระ สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ,

ตะติยัมปิ มะยัง ภันเต ทิสระณเณระ สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ,

ต่อไปว่าตามพระสงฆ์

นะโม ตัสสะ ภาคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ (๓ จบ)

พุทฺธัง สาระณัง คัจฉามิ,

ฐัมมํ สาระณัง คัจฉามิ,

สังฆํ สาระณัง คัจฉามิ,

ทุติยัมปิ พุทฺธัง สาระณัง คัจฉามิ,

ทุติยัมปิ ฐัมมํ สาระณัง คัจฉามิ,

ทุติยัมปิ ลังฆัง สาระณัง คัจฉามิ,
ตะติยัมปิ พุทฺธัง สาระณัง คัจฉามิ,
ตะติยัมปิ ฐัมมัง สาระณัง คัจฉามิ,
ตะติยัมปิ ลังฆัง สาระณัง คัจฉามิ,

สิกขาบท ๕ ข้อ

๑. ปาณาติปาตา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ,
๒. อหิงสาทานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ,
๓. กาเมสุ มิจฉาจารา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ,
๔. มุสาวาทา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ,
๕. สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ.

คำอาราธนาพระปริตร

วิปตติปะฎิพาหายะ ลััพพะลัมปะตติ สิทธิยา
ลััพพะทุกขะ วินาสายะ ประริตตัง พัฏฺฐะ มังคะลังฯ

วิปตติปะฎิพาหายะ ลััพพะลัมปะตติ สิทธิยา
ลััพพะภะยะะ วินาสายะ ประริตตัง พัฏฺฐะ มังคะลังฯ

วิปตติปะฎิพาหายะ ลััพพะลัมปะตติ สิทธิยา
ลััพพะโรคะะ วินาสายะ ประริตตัง พัฏฺฐะ มังคะลังฯ

คำแปล เพื่อป้องกันความวิบัติ เพื่อความสมบูรณ์ด้วยสมบัติทั้งปวง
เพื่อให้พ้นความทุกข์ เพื่อให้พ้นภัย เพื่อให้โรคทั้งปวงจงพินาศไป ขอพระภิกษุสงฆ์
ผู้เจริญ จงสวดพระปริตรอันเป็นมงคลเถิดฯ

คำอาราธนาธรรม

(คำกล่าวนิมนต์พระเทศน์)

พรั้มมา จะ โลกาธิปะติ สะหัมปะติ
กัตถัญชะลี อันธิวะรัง อะยาจะณะ
สันตีระ ลัตตาป ปะระชั๊กชะชาติกา
เทเสตุ ฐัมมัง อะนุกัมปิมัง ปะชัง ฯ

สัทหมบดีพรหม,	เป็นบรมในโลกา,	มีฤทธิ์และเดชา
นุภาพในพนาพรหม	ทำอัญชะลีวาท	สถิตอาสา ณ ที่สม
ควรแล้วก็บังคม	ฐลีบาทพระศาสดา	ขอพรบวรเลิศ
สุดประเสริฐมโหฬาร	ว่าปวงประชาอา	สวะน้อยก็ยังมี
เชิญองค์	พระสัมพุทธ	บริสุทธิอินทรีย์
โปรดปวงประชาชี	ให้รู้ทางเกษมศาสน์	จึงองค์มุณีปราชญ์
วรนาถพระทัยบาน	พระพรหมก็โดยกาล	
พระการุญญภาพมี	ขอเชิญพระคุณท่าน	
ผู้เปรียบปานพระชินสีห์	โปรดเผยพระธรรมชี้	
ให้กระจ่าง	สว่างเทอญ.	

คำแปล ท้าวสัทหมบดีพรหมผู้เป็นใหญ่ ในโลกได้กระทำอัญชะลี และ
ทูลอ้อนวอนต่อพระบรมศาสดา ว่าสัตว์ผู้มีฐลีกิเลสเบาบางยังมีอยู่ ฉะนั้นขอได้
โปรดแสดงธรรมอนุเคราะห์แก่ชาวประชาด้วยเถิดฯ.

คำถวายสังฆทาน

อิมานิ มะยัง ภันเต, สังฆทานานิ, สะปะริวารานิ, ภิกขุสี่ละวัน
ตัสสะ (ภิกขุสังฆัสสะ) โอนะชยามะ, สาธุ โน ภันเต, ภิกขุสี่ละวันโต,
(ภิกขุสังโฆ) อิมานิ สังฆทานานิ, สะปะริวารานิ, ปะฏิคคัณหาตุ,
อัมหากัณเจะ, มาตาปีตุ, อาทีนัณเจะ, ญาติमितานัณเจะ, เทวะตานัณเจะ,
ทีฆะรัตตัง, หิตายะ, สุขายะ.

คำแปล ข้าแต่ พระคุณเจ้าผู้เจริญ, (พระสงฆ์ผู้เจริญ) ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขออ้อมถวาย
ซึ่งสังฆทาน, กับทั้งสิ่งของอันเป็นบริวาร, ทั้งหลายเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย,
เพื่อประโยชน์ และ ความสุข, แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย, และ แก่ญาติทั้งหลาย, มีบิดา
มารดา, ปู่ย่า ตายาย ญาติสนิท มิตรสหาย เจ้ากรรม นายเวร, กับทั้งเหล่าเทพยดา
ทั้งหลาย ทั้งปวงด้วย ลีนกาลนานเทอญ.

คำถวายสังฆทาน อุทิศให้แก่ผู้ตาย

อิมานิ มะยัง ภันเต, มะตะกะภัตตานิ, สะปะริวารานิ, ภิกขุสี่ละ
วันตัสสะ, (ภิกขุสังฆัสสะ) โอนะชยามะ, สาธุ โน ภันเต, ภิกขุสี่ละ
วันโต, (ภิกขุสังโฆ) อิมานิ มะตะกะภัตตานิ, สะปะริวารานิ, ปะฏิคคัณ
หาตุ, อัมหากัณเจะ, มาตาปีตุ, อาทีนัณเจะ, ญาตะกานัณเจะ, กาละกะ
ตานัง ทีฆะรัตตัง, หิตายะ สุขายะ,

คำแปล ข้าแต่พระคุณเจ้าผู้เจริญ, (ข้าแต่พระสงฆ์ ผู้เจริญ) ข้าพเจ้าทั้งหลาย,
ขออ้อมถวาย ซึ่งมะตะกะภัตตาทาน, กับทั้งสิ่งของ อันเป็นบริวารทั้งหลายเหล่านี้,
ของข้าพเจ้าทั้งหลาย, เพื่ออุทิศส่วนบุญส่วนกุศล ให้แก่ญาติทั้งหลาย, มีบิดามารดา,
ปู่ย่า ตายาย ญาติสนิท มิตรสหาย เจ้ากรรม นายเวร, และผู้ล่วงลับไปแล้วด้วย,
กับทั้งเหล่าเทพยดาทั้งหลายทั้งปวง และเพื่อประโยชน์, เพื่อความสุข, ความเจริญ

แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ลี้นกาลนานเทอญฯ

คำถวายผ้าบังสุกุล

อิมานิ มะยังภันเต, บังสุกุลละจีวะราณี, สะปะริวารานี, ภิกขุสีละ
วันตานัญจะ, โอนชะยามะ, สาธุโน ภันเต, ภิกขุสีละวันโตจะ, อิมานิ
บังสุกุลละจีวะราณี, ปะฐิคคัณหาตุ, อัมหากัง, ทีฆะรัตตัง หิตายะ, สุขายะ.

คำแปล ข้าแต่พระภิกษุผู้ทรงศีลผู้เจริญ, ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอน้อมถวาย, ซึ่งผ้า
บังสุกุล กับบริวารทั้งหลายเหล่านี้, แต่พระภิกษุผู้ทรงศีล, ขอพระภิกษุผู้ทรงศีลจงรับ,
ซึ่งผ้าบังสุกุล กับบริวารทั้งหลายเหล่านี้, ของข้าพเจ้าทั้งหลาย, เพื่อประโยชน์ เพื่อ
ความสุข, แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ตลอดกาลนาน เทอญฯ.

คำถวายผ้ากฐิน

อิมัง ภันเต, สะปะริวารัง, กะฐินะทุสสัง, สังฆัสสะ โอน
ชะยามะ, สาธุโน ภันเต, อิมังสะปะริวารัง, กะฐินะทุสสัง, ปะฐิคคัณหาตุ,
ปะฐิคคะเหตตะวา จะ, อิมานิ ทุสเสนะ กะฐินัง อัตถะระตุ, อัมหากัง
ทีฆะรัตตัง, หิตายะ สุขายะฯ

คำแปล ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ, ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอน้อมถวายผ้ากฐิน, กับทั้งบริวาร
เหล่านี้, แต่พระสงฆ์, ขอพระสงฆ์จงรับผ้ากฐิน, กับทั้งบริวารเหล่านี้, ของข้าพเจ้า
ทั้งหลาย, ครั้นรับแล้ว จงกรานด้วยผ้านี้, เพื่อประโยชน์, เพื่อความสุขแก่ข้าพเจ้า
ทั้งหลาย, ตลอดกาลนานเทอญฯ.

คำถวายพระพุทธรูป

อิ้มัง ภันเต, พุทธะรูปัง สังฆัสสะ, โอนเณชยามะ, อายะติง
สาสะนัสสะ อะติโรจะนายะ, จะ ถาวะรายะ จะ สาธุโน, ภันเต สังโฆ,
อิ้มัง พุทธะรูปัง, ปะฏิคคัณหาตุ, อัมหากัง ทีฆะรัตตัง, หิตายะ สุขายะ.

คำแปล ข้าแต่ท่านทั้งหลายผู้เจริญ, ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอน้อมถวายซึ่งพระพุทธรูปนี้
แด่พระสงฆ์, เพื่อความรุ่งเรือง และเพื่อความถาวร, แห่งพระศาสนาต่อไป ข้าแต่
ท่านทั้งหลายผู้เจริญ, ขอพระสงฆ์จงรับซึ่งพระพุทธรูปนี้, ของข้าพเจ้าทั้งหลาย, เพื่อ
ประโยชน์ และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย ล้นกาลนานเทอญฯ.

คำถวายเครื่องอัฐบริวาร

อิมานิ มะยัง ภันเต, อัฐฐะ ปะริขาระวัตถุณี, สะปะริวารานิ, ภิกขุ
สีลวันตัสสะ, โอนเณชยามะ สาธุ โน ภันเต, ภิกขุสีละวันโต จะ, อิมานิ
อัฐฐะ ปะริขาระวัตถุณี, สะปะริวารานิ, ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัญเจะ,
มาตา ปิตุอาทีนัญเจะ, ปิยะชชะนัง, ทีฆะรัตตัง, หิตายะ สุขายะฯ.

คำแปล ข้าแต่พระภิกษุผู้ทรงศีล, ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอน้อมถวาย เครื่องอัฐบริวาร,
พร้อมกับของบริวารทั้งหลายเหล่านี้, แต่พระภิกษุผู้ทรงศีล ขอพระภิกษุผู้ทรงศีล,
จงรับเครื่องบริวาร, พร้อมกับของบริวารทั้งหลายเหล่านี้, ของข้าพเจ้าทั้งหลาย, เพื่อ
ประโยชน์และความสุข, แก่ข้าพเจ้าทั้งหลายด้วย, แก่ปิยะชนทั้งหลายมีมารดาบิดา
เป็นต้นด้วย, ตลอดกาลนานเทอญฯ

คำถวายกระตังสำหรับลอยประทีป

มะยัง อิมินา ปะทีเปนะ, อะสุกายะ นัมมะทายะ, นะทียา ปุลิเน
ฐิตัง, มุณีโน ปาทะวะลัญชัง อะภิปูเชมะ, อะยัง ปะทีเปนะ, มุณีโน
ปาทะวะลัญชัสสะ, ปุชา อัมหากัง, ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ สังวัตตะตุ,

คำแปล ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอบูชา ซึ่งรอยพระพุทธรบาท, ที่ตั้งอยู่เหนือหาดทราย
ในแม่น้ำชื่อนัมมะทานที, ด้วยประทีปนี้ กิริยาที่บูชารอยพระพุทธรบาท, ด้วยประทีปนี้,
ขอจงเป็นประโยชน์ และความสุข, แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ลี้ลกาลนานเทอญฯ.

คำถวายเทียนพรรษา

ยัคฆะ ภัณฑะ, สังฆะ ปะฐิชาณาตุ, มะยัง ภัณฑะ, เอตัง ปะทีปะยัคัง,
สะปะริวารัง เตมาสัง, พุทฺธัสสะ ปุชชะนัตถายะ อิมัสสะหมิง, อุโปสะถาคาเร
นียยาเทมะ, สาธุโน ภัณฑะ, อะยัง เตมาสัง, พุทฺธัสสะ ปุชชะนัตถายะ,
ปะทีปะยัคัสสะ ทานัสสะ, อานิสังโส, อัมหากัญเจะ, มาตาปิตุอาทีนัญจะ,
ปิยะชะนัง, ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ, สังวัตตะตุฯ.

คำแปล ข้าแต่พระภิกษุผู้ทรงศีล, ขอพระภิกษุผู้ทรงศีล จงรับทราบ, ข้าพเจ้า
ทั้งหลาย, ขอมอบถวายเทียนคู่นี้, พร้อมกับของบริวาร, ไว้ ณ ที่แห่งนี้ (พระอุโบสถนี้)
เพื่อเป็นพุทธบูชาตลอดพรรษา, ขออาณิสรังส์แห่งการถวายเทียนคู่, เพื่อเป็นพุทธบูชา,
ตลอดพรรษานี้, ของข้าพเจ้าทั้งหลายจงเป็นไปเพื่อประโยชน์, และความสุข, แก่ข้าพเจ้า
ทั้งหลายด้วย, และแก่ปियชนทั้งหลายมีบิดามารดา เป็นต้นด้วย ลี้ลกาลนานเทอญฯ

คำถวายสังฆทาน และยารักษาโรค

อิmani มะยัง ภันเต, สังฆะทานานิ, (คิลานะเภสัชชานิ) สะปะริวารานิ, ปะฏิคคัณหาตุ, อัมหากัณฺฐะเจวะ, มาตาปีตฺถาที่นัณฺฐะ, ญฺาติมิตา นัณฺฐะ, เทวะตานัณฺฐะ, ทีฆะรัตตัง, หิตายะ สุขายะฯ.

คำแปล ข้าแต่พระคุณเจ้าผู้ทรงศีล, ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย, ซึ่งสังฆทาน, (คิลานะเภสัช) พร้อมทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้, แต่พระคุณเจ้าผู้ทรงศีล, ขอพระคุณเจ้าจงรับ, ซึ่งสังฆทานทั้งหลายเหล่านี้, ของข้าพเจ้าทั้งหลาย, เพื่อประโยชน์ และความ สุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลายสิ้นกาลนานเทอญฯ.

คำกรวดน้ำแบบสั้น

อิหัง เม ญฺาตินัง โหตุ สุขิตา โหนตุ ญฺาตะโยฯ

คำแปล ขอบุญนี้จงสำเร็จแก่ญาติทั้งหลายของข้าพเจ้าเถิด ขอญาติทั้งหลายจงเป็นสุข ๆ เถิด

การปฏิบัติต่อพระสงฆ์

๑. กราบพระต้องกราบ ๓ ครั้ง แบบเบญจางคประดิษฐ์
กราบครั้งที่ ๑ กราบพระพุทธ ระลึกคำว่า พุทฺโธ,
กราบครั้งที่ ๒ กราบพระธรรม ระลึกคำว่า ธัมโม,
กราบครั้งที่ ๓ กราบพระสงฆ์ ระลึกคำว่า สังโฆ,

๒. สนทนาด้วยความเคารพ โดยการประนมมือตั้งใจฟังธรรมด้วยอาการสงบ ไม่พูดคุยกันในขณะที่ท่านแสดงธรรมหรือให้โอวาทไม่สอดแทรกในระหว่างนั้น

๓. การถวายหรือประเคน สิ่งของควรห่างพอประมาณ ถวายด้วยความนอบน้อม และถวายตามลำดับองค์สงฆ์ตั้งแต่พระเถระลงมา (เว้นแต่บางกรณีที่ไม่สะดวก) หรือดูตามความเหมาะสมวิธีการถวายคือ ด้วยการกล่าวบอกเอา หรือฝากไว้, ให้สงฆ์รับทราบบางสิ่งควร, บางสิ่งไม่ควร เช่น สิ่งที่เป็นอาหารพระรับมาแล้วไม่สามารถที่จะประกอบกิจในยามนั้น, อีกส่วนหนึ่ง เรียกว่า การประเคน คือ ต้องเนื่องด้วยมือ หรือด้วยวัตถุในการรับ เช่น สุภาพสตรี เป็นต้นฯ

๔. จงถวายใบปวารณาแทน (เงิน) ซึ่งไวยาวัจจกรจะเป็นผู้เก็บรักษาปัจจัยนั้น หรือเขียนใส่ซอง ตามจำนวนที่เจ้าภาพเขาศรัทธา และระบุชื่อนามนั้น ๆ เอาไว้ด้วยเพื่อจะได้สะดวกในภายหลังที่ต้องการ,

๕. อาหารที่ถวายแล้วไม่ควรจับอีก ถ้าจับแล้วต้องถวายใหม่

๖. อาหารประเภทพืชผัก ผลไม้ ที่สามารถนำไปปลูกขึ้นได้โดยหว่าน ราก ลำต้น เมล็ด เช่น ผักบุ้ง มะเขือ ส้ม องุ่น ก่อนจะถวายพระต้องทำวิญญกรรมด้วยการใช้ของแหลมคมตัด แหว่ง หรือ จับผักผลไม้เด็ดให้ขาด

เมื่อพระท่านกล่าวคำว่า “กัปปิยังกะโรหิ” แล้ว

โยมรับคำว่า “กัปปิยัง ภันเต” ฯ

ตำนานพระพุทธชัยมงคล (พาทุง)

๑. พาทุง สหัสสะมะภินิมิตตะ-
สาวุธันตัง ครีเมชะลัง
อุทิตะโฆระสะเสนะมารัง
ทานาภิธัมมะวิธินา
ชิตะวา มุนินโท ตันเตชะสา
ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

คำแปล

พญามารผู้นิรมิตแขนมากตั้งพัน ถืออาวุธ
ครบมือชี้คชสารครีเมขลาพร้อมด้วยเสนามาร
โห่ร้องก้องกึกมาผจญพระพุทธเจ้า พระพุทธองค์
จอมมุนีทรงชนะพญามารและเสนา ด้วยธรรมวิธี
มีทานบารมี เป็นต้น ด้วยเดชแห่งพระพุทธชัยมงคลนั้น ขอชัยมงคลทั้งหลายจงมีแก่ข้าพเจ้า.

ภาพที่ ๑ ทรงชนะพญามารวัสดี ด้วยทานบารมี

มงคลที่ ๑

เมื่อพระสิทธัตถราชกุมาร พระบรมโพธิสัตว์เจ้าสละราชสมบัติ

ทรงออกผนวชแสวงหาพระสัมมาสัมโพธิญาณ เพื่อตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า โปรด
เวไนยสัตว์ให้พ้นจากสังสารวัฏทุกข์ ประสพวิมุตติสุขอันเกษมสันต์ตามพระพุทธปณิธาน
ที่ตั้งไว้ นั้น ครั้นพระองค์ได้ทรงพยายามบำเพ็ญพระปรมาัตถบารมีตลอด ๖ ปี เป็นกำหนด
ปรากฏความตามพระบาลีว่า ในคืนราตรีวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๖ หน่อพระชินศรี
เสด็จผทม ในเวลาปัจจุสมย์ใกล้สว่างทรงมหาสุบินนิมิต ฝันเป็นมงคลวิจิตร ๕ ประการ
ข้อต้นทรงฝันว่า พระองค์มีกายใหญ่ ผทมเหนือพื้นปลูพี พระเคียรหนุณภูเขาคิมพานต์
บรรพต พระพาหาทั้งสองข้างพาดหยั่งลงไปสู่มหาสมุทรทั้งสองฝั่ง พระยุคลบาทก็พาด
หยั่งมหาสมุทรด้านตะวันตก เป็นต้น

ครั้นหน่อพระชินศรีทศพลทรงตื่นผทมแล้ว มีพระหฤทัยผ่องแผ้วทรงรำพึงถึงความฝัน ๕ ประการ แล้วทรงพยากรณ์ด้วยพระปรีชาญาณของพระองค์เองว่า “ความฝันทั้ง ๕ นี้ เป็นบุพนิมิตว่าพระองค์ จะได้ตรัสรู้พระสัมพััญญุตญาณ เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในราตรีวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เพ็ญวิสาขมาสกลางเดือน ๖ คือวันนี้เป็นแน่แล้ว” และในเช้าวันเพ็ญนั้น ทรงรับข้ามรุธูปายาสของนางสุชาดากุลเศรษฐีธิดาถวาย ณ โคนต้นไม้ไทรพฤษภมณฑล ทรงเสวยข้ามรุธูปายาสหมดถาดทอง ซึ่งเจ้าของศรัทธาถวายทั้งถาดแล้ว พระองค์ก็เสด็จโดยพระบาทไปสู่ฝั่งแม่น้ำเนรัญชราณที่ ทรงลอยถาดทองเสียดพระบารมีพระสัมโพธิญาณ เกิดเป็นนิมิตปาฏิหาริย์ให้ถาดทองลอยทวนกระแสน้ำเห็นเป็นสำคัญ เป็นนิมิตสนับสนุนความงันเมื่อราตรี เวลากลางวันทรงประทับพักในร่มไม้สาละพฤกษ์เป็นที่รโหฐาน

ครั้นเวลาบ่ายก็เสด็จดำเนินมุ่งตรงไปยังร่มไม้อสัถยพฤกษ์โพธิมณฑล อันมีลำต้นและกิ่งไม้้งดงามทรงรับหญ้าคา ๘ กำ จากโสถถียพราหมณ์ถวายในระหว่างทาง ครั้นเสด็จถึงก็ทรงวางไว้ที่โคนไม้มหาโพธิ ด้านทิศตะวันออก และทรงลาดเป็นพุทธอาสน์เพื่อประทับนั่งแล้วทรงตั้งพระทัยอธิษฐานว่า “ถ้าอาตมาจะได้ตรัสแก่พระสัมพััญญุตญาณดังประสงค์ ขอจงบังเกิดเป็นรัตนบัลลังก์แก้วปราภว”

พอสิ้นกระแสพระวาจาออกพระโอษฐ์ อธิษฐานบัลลังก์แก้วรัตนโอฬาร สูงประมาณ ๑๔ ศอก ก็บังเกิดเป็นมหัศจรรย์ต่อหน้าพระบรมโพธิสัตว์เจ้าก็เสด็จขึ้นประทับหันพระปฤษฎางค์ข้างด้านมหาโพธิพฤกษ์ บ่ายพระพักตร์สู่ทิศตะวันออก ทรงคู้พระเพลาขัดสมาธิตั้งพระกายดำรงพระสติมั่นด้วยอานาปานสมาธิภาวนา แล้วออกพระโอษฐ์ดำรัสพระสัตยาธิษฐานว่า

“ถ้าอาตมาไม่พ้นอาสวะกิเลสตราบไต่ ถึงแม้มาตรว่า หฤทัย เนื้อ หนัง จะแห้งเหือดตลอดถึงเลือดและมันข้นจนทั่วสรีระกาย อาตมาก็จะมีทำลายสมาธิบัลลังก์อันนี้เลย จะพยายามให้บรรลุเสวยพุทธาภิเษกสมบัติให้จงได้”

ตั้งพระทัยมั่นหมาย พระสัมพััญญุตญาณ ครั้งนั้น เทพยดาพระพรหมทุกสถาน มีท้าวสหัมบดีพรหม และท้าวมัชฌวาน เป็นต้น ก็มาประชุมแวดล้อมกระทำสักการบูชา

ครั้งนั้น พญามารวสวัตดีได้สดับลัทธสำเนียงเทพเจ้าบันลือลั่นโกลาหล จึงดำริว่า “หน่อพระพุทธรังษลจะล่วงพ้นวิสัยแห่งอาตมา เป็นการสูญเสียศักดิ์ที่น่าอภัยศอดสูอย่างยิ่ง

ควรเอาตัวไปทำอันตรายให้พระองค์ลูกหนีไปให้พ้นจากบัลลังก์ อย่าให้พระองค์ล่วงพ้นวิสัยไปได้” พญามารมีความพิโรธด้วยกำลังอิสสาจิต ครอบงำสันดาน จึงร้องอุโฆษนาการให้พลเสนามารทั้งสี่มาประชุมกัน พร้อมด้วยสรรพาวุธ และสรรพวาหนะ ที่แรงร้ายเหลือที่จะประมาณ เต็มไปในคัคณานต์ห้องฟ้า

พญาวัสวดีขึ้นช้างพระที่นั่งคีรีเมฆัล นิรมิตมือพันมือถืออาวุธพร้อมสรรพ นำกองทัพมารอันแสนร้าย เทาะมาโดยนภาลัยประเทศ เข้าล้อมเขตบัลลังก์รัตน ของพระบรมโพธิสัตว์เจ้าไว้อย่างหนาแน่น

ทันใดนั้น ผุ่งเทพเจ้าที่พากันมาแควดวงถวายสักการบูชาหน่อพระชินศรีอยู่ ต่างก็มีความกลัวพากันหนีไปยังขอบจักรวาล ทิ้งให้พระองค์ต่อสู้พญามารแต่พระองค์เดียว เมื่อพระมหาพุทธางกูรทรงเปล่าเปลี่ยวเหลือวหาผู้จะช่วยมิได้จึงตรัสเรียกทวยทหารของพระองค์ ๓๐ เหล่า กล่าวคือ พระบารมี ๓๐ ทิศ ด้วยพระคาถาดำรัสว่า **“อายนตุ โภณโต อิธ ทานสีลา”** เป็นอาทิ ความว่า มาเถิดพวกท่านทั้ง ๓๐ กอง จงพร้อมกันจับอาวุธรบกับหมู่มารในบัดนี้

ครั้งนั้นบารมีธรรม ๓๐ ประการต่างลำแดงกายให้ปรากฏดุจทหารกล้าถืออาวุธพร้อมที่จะเข้าประยุทชิงชัยกับเสนามาร รอพระบรมโองการประทานโอกาสอยู่เท่านั้น

เมื่อพญามารวัสวดี เห็นหน่อพระชินศรีโพธิสัตว์ทรงประทับนั่งนิ่งไม่หวั่นไหว แต่ประการใดก็พิโรธ สั่งให้เสนามารรุกเข้าทำอันตรายหลายประการจนหมดฤทธิ์ บรรดาสรรพาวุธคัสตรายาพิษที่พุ่งซัดไป ก็กลายเป็นบุพผามาลัยบูชาพระองค์จนสิ้น ครั้งนั้นพญามารวัสวดีจึงตรัสกะพระโพธิสัตว์ด้วยสันดานพาลว่า สิทธิตถกุมาร บัลลังก์แก้วนี้เป็นของเรา เกิดเพื่อบุญเรา ท่านเป็นคนไม่มีบุญ ไม่ควรจะนั่งจงลุกไปเสียโดยเร็ว พระบรมโพธิสัตว์ตรัสตอบว่า “ดูกรพญามาร บัลลังก์แก้วนี้ เกิดขึ้นด้วยบุญของอาตมาที่ได้บำเพ็ญมาแต่อดีตขัยกัปจะนับประมาณมิได้”

พญามารก็ค้ำหน้า “ไม่ใช่” ให้พระองค์หาพยานมายืนยันว่า พระองค์ได้ทำมาจริงให้ประจักษ์ในที่นี้”

หน่อพระชินศรีจึงตรัสเรียกนางวสุนทราเจ้าแม่ธรณีว่า “ดูกรวสุนทรา นางจงมาเป็นพยานให้อาตมาด้วยเถิด”

ลำดับนั้น นางวสุนทรา เจ้าแม่ธรณีก็ปรากฏกายทำอัญชลีถวายอภิวาท แล้วประกาศ

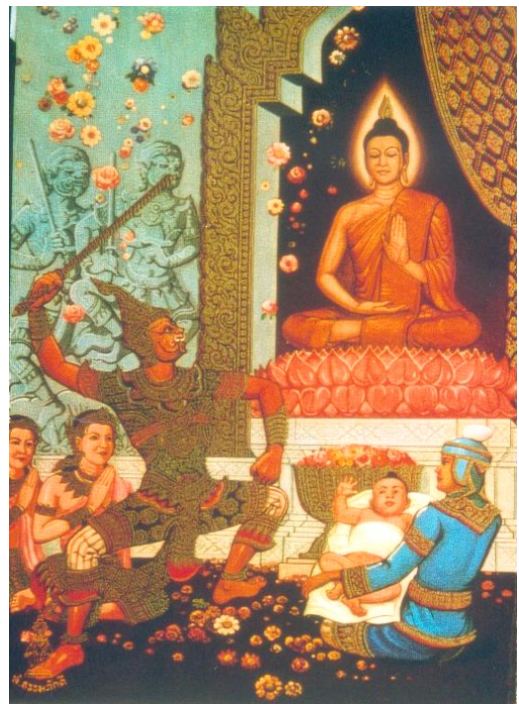
ให้พญามารทราบว่า พระบรมโพธิสัตว์บำเพ็ญบุญมามากมายเหลือที่จะนับ แม้แต่น้ำกรวดที่ข้าพเจ้าเอามวยผมรองรับไว้บนเศียรเกล้า ก็มีมากพอจะถือเอาเป็นหลักฐานได้ นางกล่าวแล้ว ก็ประจงหัตถ์อันงามปล่อยมวยผม บีบน้ำกรวดที่สะสมไว้แต่เนกชาติให้ไหลออกมาเป็นทะเลหลวง ท่วมทับเสนาamarทั้งปวงให้จมลงวอดวาย กำลังน้ำได้ซัดข้างศรีเมขลาให้ถอยร่นไปติดขอบจักรวาล

ครั้งนั้นพญามารก็ประนมหัตถ์น้อมสการยอมพ่ายแพ้บุญฤทธิ์แด่หน่อพระพิชิตมาร สมดังมโนปณิธานที่ทรงตั้งไว้.

**๒. มารดาติเรกะมะภิกษุชฌิตะสัพพะ
รัตติง โฆรัมปะนาฬะวะกะมักกะ-
มะถัทธะ ยักขัง ชันตีสุทนต์ะวิธินา
ชิตะวา มุนินโท ตันเตชะสา
ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ**

คำแปล

๒. อาฬวกยักษ์ ผู้มีจิตกระด้างปราศจาก
ความอดทนมีฤทธิ์พิลึกยิ่งกว่าพญามารได้เข้ามา
ผจญต่อสู้อั พระพุทธเจ้าจนตลอดรุ่ง พระพุทธองค์
จอมมุนี ทรงชนะอาฬวกยักษ์ นั้นด้วยทรงใช้พระ
ขันติธรรมเป็นอันดี คือพระขันติ ด้วยเดชแห่งพระพุทธชัยมงคลนั้น ขอชัยมงคลทั้งหลาย
จงมีแก่ข้าพเจ้า.

ภาพที่ ๒ ทรงชนะอาฬวกยักษ์ ด้วยพระขันติบารมี

มงคลที่ ๒

ในสมัยเมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้า เสด็จประทับสำราญพระกายอยู่ในพระเชตวันวิหาร ทรงอาศัยพระนครสาวตถิเป็นที่โคจรภิกษาจาร บำเพ็ญพุทธกิจตามพุทธวิสัยยังมรรคผล ให้สำเร็จแก่พุทธเวไนยนิกร ทรงสถาพรเพิ่มพิริยพรตแก่พุทธบุตร ผู้ปฏิบัติสันติวรบท

ตามแนวมรรคปฏิบัติ ทรงแผ่นแผ่เกียรติคุณพระศาสนาให้รุ่งเรืองไพศาลพิลิว ดั่งโอภาสแห่งดวงอาทิตย์อุทัยยังนภาลักษณ์ประเทศ ให้ประวัติศาสตร์ที่เฝ้าจากสรรพกิเลสนิทรา ไม่มมงามแสงงามมรรคผลในทางผิดเสมือนหนึ่งหลับตาคำว่าอสรพิษให้ขบกัดเข้าเต็มมือ ประชาชนจึงเคารพนับถือเป็นอเนก ด้วยเห็นพระศาสนาเป็นมรรคาเอกอันควรดำเนิน เพราะเป็นคุณเครื่องจำเจริญประโยชน์สุขสวัสดิ์ ทั้งภพนี้และภพหน้า

ครั้งนั้น พระเจ้าอาฬวี กษัตริย์แห่งอาฬวีนคร พระองค์ไม่ทรงล่วงรู้ในปีพะกรีธาแสวงหาความสนุกความรื่นเริงด้วยการล่าสัตว์ป่า เพื่อแสดงให้เห็นเหล่าโยธาเห็นว่า ยังทรงสามารถในฝีมือพระหัตถ์แม่นธนู และหอกซัด ทั้งชำนาญในการขับขี่กัณฐกะอัสวราช ยากที่จะหาผู้สามารถเสมอได้ ไม่ทรงเห็นเป็นภัยเป็นเวรกรรมที่จะมีผลเดือดร้อนในภายหลัง ตั้งพระทัยแต่จะหาความสำราญฝ่ายเดียว

วันหนึ่ง ขณะที่พระเจ้าอาฬวีกำลังร่าเริงด้วยการปล่อยลูกธนูออกจากแล่งล้าง ชีวิตสัตว์ที่กล้วตาย ตะเกียกตะกายวิ่งวนอยู่ในวงล้อมของเหล่าทหารทั้งหลาย ทันใดนั้นพระองค์ก็ทรงแลเห็นกวางทองงามน่ารัก ทำท่าตื่นเบิ่งหน้า หาทางหนีอยู่ ก็ทรงลดธนูคู่พระหัตถ์ลง พร้อมกับรับสั่งด้วยพระสุรเสียงดังสนั่นว่า “ทหารทั้งหลายเห็นกวางทองไหม กวางทองตัวนี้งามมาก ดูเหมือนนับแต่พวกแก่กับฉันเริ่มหาความสำราญในการล่าสัตว์มา ยังไม่เคยพบกวางทองที่งามจับตาน่ารักถึงเพียงนี้ ดังนั้น ฉันต้องการจับเป็น จะเอาไปเลี้ยงในอุทยานขอให้เตรียมตัวจับ ระวังอย่าให้กวางทองหนีไปได้ หากปรากฏว่า กวางทองหนีไปทางทหารคนใด เราจะเอาโทษหนักแก่ทหารคนนั้น”

เมื่อทหารได้ฟังพระกระแสรับสั่ง ต่างก็กลัวต้องโทษ พากันรักษาหน้าที่อย่างเข้มแข็ง เตรียมตัวจับกวางทองไว้อย่างมั่นเหมาะ หากว่ากวางทองจะหนีมาทางตนแล้ว ก็จะไม่รอดมือไปได้ ทันใดนั้นเอง เมื่อกวางทองหาช่องทางที่เหมาะสมในอันที่จะหนีออกจากวงล้อมในหมู่ทหารไม่ได้ ก็เลี้ยวมาทางพระเจ้าอาฬวี ด้วยเห็นมีทางว่างพอจะแผ่นหนีออกได้ และพร้อมกันนั้นก็วิ่งหนีไปเจอะพระพักตร์ ทวยทหารที่กำลังล้อมก็โล่งใจสิ้นเคราะห์ และหัวเราะเยาะพระเจ้าอาฬวีที่ไม่สามารถจับกวางทองได้ พระเจ้าอาฬวีละอายพระทัย ก็ทรงขับม้าพระที่นั่งออกไปติดตามอย่างไม่ลดละด้วยทรงพระดำริว่า หากได้จับหวัะก็จะจับตาย โดยใช้ธนูคู่พระหัตถ์สังหารเสีย แต่เคราะห์กรรม บังเอิญกวางทองนั้นเป็นเทพเจ้าปลอมแปลง แสร้งทำวิ่งล่อพระเจ้าอาฬวีให้ติดตามเข้าดงใหญ่ วิ่งล่อให้ตามไปจนสิ้นกำลังม้า

พระเจ้าอาฟวีทิ่งม้าพระที่นั่งเสียด ทรงวิ่งจับด้วยพระบาท โดยแนพระทัยว่า กวางทองก็ดูที่จะหมดกำลังเหมือนกับม้าแล้ว พระเจ้าอาฟวีวิ่งตามกวางไปอีกครู่ใหญ่ก็หมดกำลัง หมดหวัง หมดอยากได้อยากดี และในทันที่นั้นกวางทองก็หลบหนีหายวับไปกับตา พระเจ้าอาฟวีทรงล่า และคร้านที่จะก้าวไป

ดังนั้น พอเสด็จกลับไปเหนื่อยเดียว ทรงเหลียวเห็นต้นไทรใหญ่ตระการ มีกิ่งก้าน ใบหนาแน่นร่มระรื่น พื้นดินที่โคนต้นก็ราบเรียบเตียนโล่ง โปร่งนัยน์ตา นำพักเอาแรง พระองค์จึงเสด็จเข้าไปประทับระงับพระกาย ทรงหลับลงอย่างรวดเร็วด้วยความอ่อนเพลีย มีหันที่พระเจ้าอาฟวีจะทรงได้ความสุขจากการบรรทมหลับอย่างเต็มตื่น ตามที่ตั้งพระทัยไว้แต่แรกระงับพระกายก็ต้องปลันผวาตื่น ด้วยตกพระทัยสะดุ้งจากสุรสำเนียงเสียงตวาดของอาฟวกยักษ์ดั่งลั่นสนั่นป่า ประหนึ่งเสียงสายฟ้าฟาดลงมาข้างพระกาย ทรงผุดลุกขึ้น พร้อมกับลิ้มพระเนตรมาทางเสียงแผ่นดิน และก็ปลันประสบหน้าอาฟวกยักษ์ที่ถ่มมึงทิ้ง แสดงว่าเป็นมารต่อพระชนม์ชีพของพระองค์ ก็สะดุ้งกลัวจนสุดขีด เหลียวหาทหารที่จะเป็นเพื่อนตายก็ไม่มีแม้แต่คนเดียว จะหนีก็ไม่พ้น ถ้าพระองค์สามารถดำเนินหนีได้ขณะนี้ ก็คงไม่รอหน้าประสานกับยักษ์ร้ายตนนี้เป็นแน่ ความกลัวได้กัดดพระกายพระเจ้าอาฟวีให้ติดอยู่กับพื้นดิน ไม่มีแรงที่จะลุกยืนประจัญภัย เฉพาะหน้า

เมื่ออาฟวกยักษ์ชุกชุมถึงเหตุที่มาพวมในที่นี้ พระองค์ก็เล่าให้ฟังจนหมด ในที่สุดอาฟวกยักษ์ก็แจ้งให้พระองค์ทราบ ว่า ภายในบริเวณนี้ เขาได้รับสิทธิเป็นพิเศษจากพระอิศวรเทพเจ้า ใครเข้ามาจะต้องตกเป็นอาหาร ดังนั้น เขาจึงเป็นผู้มีโชค โดยจะได้กินเนื้อพระเจ้าอาฟวีในวันนี้ ถ้อยคำของอาฟวกยักษ์ได้เพิ่มความกลัวตายให้พระเจ้าอาฟวีเป็นทวีคูณ ในขณะที่อาฟวกยักษ์บอกว่าจะกินเป็นอาหาร แต่เป็นด้วยความวิบัติของพระองค์ยังไม่ถึงแก่ชีวิตทำให้พระองค์คิดผ่อนผันได้ จึงปราศรัยขอไถ่ชีวิตพระองค์ โดยจะส่งคนมาให้เป็นอาหาร อาฟวกยักษ์วันละ ๑ คน ในเมื่อปล่อยให้พระองค์กลับพระนครโดยสวัสดิ์ อาฟวกยักษ์ก็พอใจในรายได้อันดีประจำวันเช่นนั้น จึงตกลงปล่อยให้พระเจ้าอาฟวีกลับพระนครตามพระประสงค์ เมื่อพระเจ้าอาฟวีกลับพระนครแล้ว ก็ประชุมเสนาอำมาตย์ เล่าเรื่องที่ขอไถ่ชีวิตกับยักษ์มา ในที่สุดก็ให้จัดส่งนักโทษในเรือนจำไปให้อาฟวกยักษ์ตามสัญญา วันละ ๑ คน

ครั้นต่อมา คนในเรือนจำหมด แม้จะเอาทองคำไปตั้งไว้ให้คนขโมย เพื่อจะได้จับเอา เป็นนักโทษส่งไปให้อาฟวกยักษ์ ก็ปรากฏว่าไม่มีใครขโมย หากคนหยิบฉวยฉก ลักไม่ได้ แม้ในโทษเรื่องอื่นก็สุดหา เรือนจำว่างนักโทษเป็นประวัติการณ์ เมื่อจำเป็นเข้า อำมาตย์ ก็ต้องแก้ไขช่วยชีวิตพระมหากษัตริย์ไว้ก่อน โดยส่งเด็กเล็กที่ยังทำประโยชน์อะไรไม่ได้ ทำนองส่งคนว่างงานไปให้ยักษ์กินวันละคน เหตุการณ์ได้ทำให้เกิดความวุ่นวาย ในระหว่าง บิดามารดาของบุตรทุกคนต่างก็คิดอุบายถ่ายเท โดยจัดส่งลูกๆ ของตนไปอยู่เมืองอื่นๆ เพื่อความปลอดภัย ในเมื่อเจริญวัยทำงานได้แล้วจึงให้กลับ ในที่สุดเด็กหมดอีก ครั้น วันสุดท้ายหาเด็กอื่นไม่ได้ อำมาตย์ก็ต้องให้จับอาฬวีราชกุมารโอรสของพระเจ้าอาฬวีใน เวลาเย็น เตรียมตัวส่งไปในวันรุ่งขึ้น แม้จะเป็นการบีบคั้นจิตใจของพระมหากษัตริย์และ พระมเหสีอย่างหนัก ก็ต้องจำทำเพราะทำเพื่อพระมหากษัตริย์นั้นโดยแท้

ในราตรีนั้น พระอรหันต์ลัมมาลัมพุทธเจ้า ทรงแผ่พระญาณดูสัตว์ผู้ควรจะ ทรงพระกรุณาโปรด ก็ประจักษ์เหตุอันสมควรที่จะเสด็จด้วยพระมหากุณา เพื่อ ระวังทุกข์ภัยทั้งหลาย ดังนั้น ในเวลาเย็นที่อาฬวีราชกุมารถูกจับพระผู้มีพระภาคเจ้าได้ เสด็จไปที่วิมานอาฬวกยักษ์โดยลำพังพระองค์เดียว ขณะนั้นอาฬวกยักษ์ไม่อยู่ พระผู้มี พระภาคเจ้าก็ทรงเข้าไปประทับ ณ แทนที่หนึ่งของอาฬวกยักษ์ บรรดายักษ์และยักษ์ฉินี ทั้งหลายได้มาเฝ้าถวายปฏิสันถารพระพุทธรองค์อยู่พร้อมหน้า

ครั้นอาฬวกยักษ์กลับมาถึงวิมานในราตรีนั้น เห็นพระผู้มีพระภาคเจ้าก็โกรธ ด้วย มานะทิฐิแรงกล้า เห็นไปว่าพระสมณโคดมมาลบลู่มั่นเกียรตินของตน แทนที่จะค่อย พุดค่อยจาถามไถ่ถึงเหตุที่มาถึงที่อยู่ในฐานะที่ตนเป็นเจ้าของ กลับโอหังตั้งตงเข้าไปใส่พระ บรมศาสดาถึงกับใช้อาวุธร้ายแรงตามสันดานของพวกอสูรที่ไร้คุณธรรม หากแต่ด้วย พุทธานุภาพ อาวุธทุกชนิดที่อาฬวกยักษ์ใช้ไปไม่เป็นผล กลายเป็นเครื่องสักการบูชา พระผู้มีพระภาคเจ้าเสียสิ้น ในที่สุดยักษ์ ก็หมดฤทธิ์หมดเดช หยุดราวี เพียงแต่ใช้วาจา เรียกพระบรมศาสดา ให้ลุกออกมาจากวิมานของตนเสีย

ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงพระกรุณาทำตามประสงค์ของอาฬวกยักษ์ คือ จะให้ลุกก็ทรงลุก จะให้ออกก็เสด็จออก จะให้เข้าก็เสด็จเข้า จะให้ที่นั่งใดก็ประทับนั่งให้ ตามประสงค์ ทำให้หัวใจอาฬวกยักษ์พ่นโลหิตร้ายลง

ในที่สุดอาฬวกยักษ์ก็ได้ทูลถามปัญหาพระบรมศาสดาได้ทรงพยากรณ์แก้ปัญหาให้อาฬวกยักษ์เกิดปัญญาเห็นแจ้งในธรรมสิ้นความโหดร้าย ตั้งอยู่ในภูมิโสดาปัตติผลถวายตนลงเป็นทาสพระรัตนตรัย ตั้งมั่นอยู่ในอริยธรรม

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงทราบมาอาฬวกยักษ์ตั้งแต่ย่ำค่ำจนรุ่งราตรี จึงสามารถยังน้ำใจอาฬวกยักษ์ให้ยินดีในอริยธรรมตามพระพุทธประสงค์ ในเช้าวันนั้น

ก็พอดีราชบุรุษพระนครอาฬวีอุ้มพระราชกุมารโอรสของพระเจ้าอาฬวีมาให้อาฬวกยักษ์กินเป็นอาหาร

อาฬวกยักษ์รับเอาพระราชกุมารแล้ว ก็น้อมเข้าถวายพระผู้มีพระภาคเจ้า พร้อมกับกราบทูลว่า “ข้าพระองค์ขอถวายพระราชกุมารน้อย ซึ่งพระเจ้าอาฬวีส่งมาเป็นอาหารของข้าพระองค์ ด้วยข้าพระองค์เว้นขาดจากเบญจเวรสิ้นเชิงแล้ว”

พระบรมศาสดาทรงรับพระกุมาร แล้วตรัสอนุโมทนาแก่อาฬวกยักษ์ และทรงอวยพรแก่พระราชกุมาร พร้อมกับประทานคืนให้อำมาตย์นำพระราชกุมารกลับพระนครเพื่อถวายพระเจ้าอาฬวี

ครั้นอำมาตย์นำพระราชกุมารกลับนคร ก็ยลจิตต์พิภักดีคุณพระผู้มีพระภาคเจ้า ก็พึงขจรไปทั่วว่า พระองค์ทรงพระกรุณาเสด็จมาระงับภัยพิบัติแก่พระนครอาฬวี ชาวเมืองทั้งสิ้นต่างก็มีความปีติยินดี พวกเขากันจัดเครื่องสักการะต่างๆ นำไปบูชา

ขณะนั้นพระบรมศาสดาทรงพระกรุณา พาอาฬวกยักษ์มาพระนครอาฬวี พอถึงสถานที่ครึ่งทางสัญจรก็พบชาวพระนคร มีพระเจ้าอาฬวี เป็นประมุขน้อมนำสักการะมาเฝ้าถวายอภิวาท สมเด็จพระบรมโลกนาถก็ทรงหยุดประทับรับสักการบูชา พร้อมกับทรงพระกรุณาประทานพระธรรมเทศนาโปรดให้ชาวเมืองเห็นทุกข์เห็นโทษในเบญจกรรม และทรงให้ชาวพระนครตั้งอยู่ในกัลยาณธรรมตามสมควรแก่วิสัย ประทานธรรมให้เป็นสมบัติทั่วไปแก่ชาวพระนครอาฬวี ปลุกให้เกิดความเมตตาปรานีกันทั่วหน้า ทั้งให้ชาวเมืองนับถือบูชาอาฬวกยักษ์ ประหนึ่งว่าเป็นเทพารักษ์หลักพระนคร

ครั้นประทานธรรมคุณากรสิ้นเสร็จ พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จนิวัตนาการ กลับคืนพระเชตะวันมหาวิหาร เสด็จประทับเสวยความสำราญในธรรมสืบมา.

๓. นานาฟ้าศิริง คชะชะวะรัง
 อะติมัตตะภูตัง ทาวักคิจักกะ-
 มะสะนีวะะ สุทาทุณันตัง
 เมตตัมพุเสกะวิธินา
 ชิตะวามุนินโท ตันเตชะสา
 ภาวะตุเต ชะยะมังคะลานิ ฯ

คำแปล

๓. พระจอมมุนีได้ชนะช้างตัวประเสริฐ
 ชื่อนาฟ้าศิริ เป็นช้างเมายิ่งนัก แสนที่จะทากรุณ
 ประดุจไฟป่าและจักรอาวุธและสายฟ้า ด้วยวิธี
 รดลงด้วยน้ำคือพระเมตตา ด้วยแห่งพระพุท
 ษย์มงคลนั้น ขอชัยมงคลจงมีแก่ข้าพเจ้า.

ภาพที่ ๓ ทรงชนะช้างนาฟ้าศิริ ด้วยพระเมตตาบารมี

มงคลที่ ๓

ในสมัยเมื่อพระลัมมาลัมพุททเจ้า เสด็จประทับสำราญพระอิริยาบถอยู่ใน
 พระเวฬุวันวิหาร ทรงอาศัยราชคฤห์พระมหานครเป็นที่โคจรภิกษาจารบำเพ็ญพุทธกิจ
 ประสาธน์ประสิทธิมรรคผลให้สำเร็จแก่พุทธเวไนย ทรงประทานพรหมจรรย์แก่ผู้ทีเลื่อมใส
 ในสันติวรบทเป็นพิเศษ เพื่อให้บรรลุลอจลเขตปฏิสัมภินา ทรงเผยเกียรติคุณของพระศาสนา
 ให้รุ่งเรืองไพศาลพิลลิว ดั่งโอภาสแห่งดวงพระอาทิตย์อุทัยยังนภาลัยประเทศ ให้ประชาสัตว์
 ตื่นจากสรวพกิเลสนิทรา ประชาชนพากันเคารพบูชาเป็นอเนก ด้วยเล็งเห็นพระศาสนา
 เป็นมรรคาเอกอันควรดำเนิน เพราะเป็นคุณเครื่องจำเรียม

ครั้งนั้น พระเจ้าอชาตศัตรูราช ยังอ่อนพระชันษาและปรีชาสามารถทั้งหมดกุ่มด้วยความ
 กำหนด ทรงเลื่อมใสในพระเทวทัตผู้เป็นอาจารย์ มาแสดงปาฏิหาริย์ล่อลวงให้ลุ่มหลง
 ทำให้ท้าวเธอปลงพระชนม์พระเจ้าพิมพิสาร พระชนกนาถเป็นปีตุฆาตอนันตริยกรรม
 ข้าไม่เลื่อมใสในพระบรมศาสดา ด้วยเชื่อคำพระเทวทัต ริษยาแก่งใสใค้ลี้ให้เข้าพระทัยผิด

ถึงกับมีมิดชิดด้วยโม่หะไม่เห็นเหตุ ยอมให้พระเทวทัตหาเลขทำลายล้างพระบรมศาสดา เริ่มต้นแต่ขอนายขมังธนูมาเป็นครั้งแรก แล้วส่งไปให้ลอบปลงพระชนม์พระพุทธเจ้า ด้วยธนูอันกำซาบด้วยยาพิษ แต่นายขมังธนูกลับมีจิตเลื่อมใสในพระพุทธเจ้า ยอมตนเข้าขอเป็นพุทธบุตร ด้วยพระพุทธบารมีพากันยินดีรับเบญจวรรติ ปฏิบัติตามพระพุทธโอวาท พระเทวทัตก็ก่อกรรมวินาศอย่างอื่นต่อไป ด้วยวิสัยอันธพาล

ครั้งหนึ่ง ลอบขึ้นไปที่พระพุทธวิหาร ณ ยอดภูเขาคิชฌกูฏพุทธสำนักในเวลาเช้า ขณะที่พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จลงมาโปรดสัตว์ ครั้นเสด็จบิณฑจจาริกวัตรแล้วพระองค์ก็ขึ้นคิชฌกูฏภูผา พระเทวทัตก็ได้ฉลักก้อนศิลาอันใหญ่ให้กลิ้งลงมา หมายถึงปลงพระชนม์พระบรมศาสดาให้ดับสูญ

แต่ด้วยเดชแห่งพระกุศลบุญช่วยอภิบาล ก้อนศิลาก็ปัดนาการกลิ้งไปห่างจากช่องทางเสด็จ เพียงแต่พระบาทกระแทบสะเก็ดหินทำให้ห้อพระโลหิตซ้ำ ซึ่งก่อเหตุเป็นอนันตริยกรรมให้แก่พระเทวทัตเป็นเนรยิกะสัตว์ในอเวจันรกสืบไปภายนอก

เมื่อไม่สมความปรารถนา ก็หาอุบายใหม่ด้วยวิสัยอำมหิตจิตลามก หาโอกาสเข้าไปยอยกถวายพระพรแด่จอมนิรโรคิศจรราชตศัตถุราชาธิบดี ขอพระราชทานช้างนาฟ้าคีรีราชหัตถิ ช้างพระที่นั่งซึ่งกำลังซบมันกล้า เพื่อจะปล่อยให้เขนฆ่าพระพิชิตมาร ยามเมื่อเสด็จภิกษาจารโปรดสัตว์ในเวลาเช้า ด้วยอุกฤษจิตคิดเป็นเจ้าปกครองสงฆ์ในเมื่อสิ้นสุดพระพุทธองค์ไปแล้ว

เมื่อพระเทวทัตได้รับพระราชทานช้างจากพระเจ้ากรุงมคธแล้ว ก็รีบมาปลุกปั้นปล่อยยอให้ลามกแก่นายความช้าง ให้นายความช้างรับธุระมอมเหล้าช้างนาฟ้าคีรีให้เมา เพิ่มกำลังบ้าคลั่งด้วยซบมันขึ้นอีกแรงหนึ่ง และกำชับให้ปล่อยช้างในเวลาเช้า ขณะที่พระพุทธเจ้าเสด็จมาโปรดสัตว์ตามถนนภายในพระนครราชคฤห์นี้ วิสัยสัตว์ไม่รู้จักคนชั่วคนดีอย่างหนึ่งอย่างใด ก็จะไล่ทิ่มแทงพระจอมไตรโลกาจารย์ ยามเมื่อเสด็จภิกษาจารพร้อมด้วยพระสาวกสงฆ์ให้ย่อยยับอับปางลงเป็นพัชฐลี สิ้นชื่อพระชินศรีครั้งนี้แล้วแล

ครั้นข่าวนี้รัวไหลไปยังพุทธบริษัท อุบาสก อุบาสิกาผู้เลื่อมใสอยู่ในพระพุทธศาสนา ต่างพากันมาประชุมกันว่าถ้าจะมีเป็นการ หากเราจะนิ่งเฉยให้พระบรมศาสดาจารย์เข้าเผชิญหน้ากับคชสารนาฟ้าคีรีซบมันกล้า จักเป็นอันตรายแก่พระบรมศาสดา ข้าเลื่อมเกียรติยศแห่งพระศาสนาที่นับถือ

เมื่อได้हारือตกลงกันแล้ว ก็พากันไปเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังพระเวฬุวันวิหาร แล้วกราบทูลถึงเหตุการณ์อันร้ายแรงจะพลันมีในวันพรุ่งนี้เวลาเช้า ขอให้พระผู้มีพระภาคเจ้างดภิกษาจาร กับขอให้โปรดรับบิณฑบาตที่อารามนี้ พร้อมด้วยพระสาวกบรรดามีทุกพระองค์

ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายได้มีเจตจำนงนำอาหารมาอังคาส ขอให้โปรดประทานโอกาสแก่มวลข้าพระยุคลบาทด้วยเถิดพระเจ้าข้า

ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงดำริว่า ถ้าตถาคตจักออกไปทรมานชังนาฬาคีรียังท่ามกลางพระนครแล้วจึงค่อยพาพระสงฆ์กลับมารับไทยทานที่พระวิหารนี้ เวลาากก็ยังมีปฏิบัติได้ เพื่อให้เกิดธรรมาภิสมัยแก่ประชาสัตว์ที่ได้มาเห็นเหตุการณ์ของพระเทวทัต และพระมหากษัตริย์ร่วมกันประกอบทุรกรรม ซึ่งเป็นการผิดจากศีลธรรมไม่ควรดำเนิน แต่กลับก่อให้เกิดจำเริญเกียรติศาสนา

ครั้นพระบรมศาสดาดำริแล้ว ก็ทรงรับนิมนต์ด้วยดุชนิภาพ ให้พุทธบริษัทผู้นิมนต์รับทราบแล้วทูลลาครั้นรัตติกาลผ่านมาถึงเวลาอรุณรุ่งเช้า พระมหากษัตริย์คุณเจ้า พร้อมด้วยพระสงฆ์สาวกบริวาร ก็เสด็จพระพุทธดำเนินภิกษาจารยังพระนครราชคฤห์ ขัตติยนิเวศน์ตามมรรคาประเทศถนนหลวง ประชาชนชาวเมืองทั้งปวงได้เห็นพระพุทธเจ้าและพระสงฆ์สาวก ต่างก็พากันปรวิตกไปต่างๆ นานา

พวกที่มีศรัทธาสัมมาปฏิบัติ ก็มีความโสมนัสชื่นบานว่า วันนี้จักได้ชมบุญญาภิหารพระบรมโลกนาถ จะทรมานพญากุญชรชาติชังพระที่หนึ่งให้สิ้นพยศ พวกที่มีน้ำใจคิดคดลามกมิจฉาจิตก็คิดไปในทางร้าย ว่าวันนี้จะเห็นความวินาศอดวายเป็นพระสมณโคดมชังนาฬาคีรีจักทิ่มแทงให้สิ้นลมมลายชีพ แล้วต่างก็พากันเร่งรีบปีนปายต้นไม้ใหญ่ และที่อื่นใดซึ่งพอจะพ้นภัยและมองเห็นได้สบาย คอยดูอยู่มากมายเหลือที่คณนา

ฝ่ายนายความชังพระที่หนึ่ง แรกแต่ได้รับคำสั่งของพระเทวทัต ก็พากันจัดแจงหาสุรบาณที่แรงกล้ามาเตรียมไว้ ครั้นรุ่งอรุณทิวาวารก็พากันนำออกมากรอกหัดตีพระยาเศวต คชนาฬาคีรีชังพระที่หนึ่ง ซึ่งกำลังคลุ้มคลั่งซบมั้น ลี้น้ำจันท์ ๑๖ กระจ่อมเป็นกำหนด ทำให้พญาชังเกิดพยศร้ายแรงเพราะฤทธิ์สุรา ชูวงยงกากระบี่บเท้าสะเทือนแทนส่งเสียงร้องแปร้นแปร้นอุโฆษก้องโกญจนาทหน้าสะพรั่งกลัว เบ่งตัว บิดตีนสะบัดปลอกมุ้งจะวิ่งออกไปลงงาทูกลิ้งที่ผ่านหน้าให้พินาศ

ครั้นรุ่งแสงสุริโยภาสเป็นเวลาทรงบาตรพระบรมสุคต นายควาญช้างก็เปลื้องปลด ปลอกปล่อยพญานาฟ้าคีรี ออกสู่วิถีทางเสด็จภิกษาจาร พญานาฟ้าคีรีก็วิ่งไป ให้รีบหลบ หลบความปลอดภัยอันจะพึงมี ทะยานออกสู่ถนน ก็ส่งเสียงร้องก็ก้องโกญจนาท วิ่งตรง มายังวิถีทางพระโลกนาถ เสด็จพระพุทธรักษา

จึงมหาชนก็พากันร้องทูลเชิญให้หลบ ช้างจะทำร้ายแม้พระภิกษุผู้ชุนที่กลัวตาย ก็วุ่นวายกราบทูลพระบรมศาสดาให้เสด็จหนี ว่าพญานาฟ้าคีรีราชหัตถ์ถือขวานนี้ดูร้ายใน อำมหิต ไม้รั้งจักพระรั้งเจ้าเหล่าบัณฑิตตลอดความถูกผิดใด ๆ มุ่งแต่จะทำความบรลัษ ต่อคนและสัตว์เฉพาหน้า ส่วนพระสงฆ์องค์อรหันต์ไม่มีจิตประหวั่นว่าภัยอันใดจะ บังเกิดมี พากันเดินตามพระชินศรีด้วยความสงบสง่า ตามวิสัยของพระสงฆ์ ผู้ทรงคุณ ปฏิบัติสมาธิญาณวิเศษ จึงปรากฏว่าเป็นบุญเขตควรแก่ไทยทาน อันชาวโลกจะพึง ลักการบูชา

ขณะนั้น พระอานนทเถระพุทธรูปปฏิญาณ ครั้นช้างนาฟ้าคีรีร้ายวิ่งเข้ามาใกล้พระผู้มี พระภาคในครั้งนั้นโดยที่พระคุณท่านยังมีได้เป็นพระอรหันต์ จึงมีความหวาดหวั่นปลิ้นใจ เกรงอันตรายจะพึงมีแก่สมเด็จพระชินศรีสัมมาสัมพุทธเจ้า พระเถระเจ้าจึงคิดว่า อาตมา ได้รับความเมตตากรุณาจากสมเด็จพระมหากรุณาธิคุณนี้ใหญ่หลวง เหลือที่จะเอาอะไร มาตัดดวงประมาณได้ เมื่ออาตมายังติดตามรอยพระยุคลบาทอยู่เช่นนี้จักปล่อยให้ ช้างนาฟ้าคีรีทำร้ายพระองค์หาบังควรไม่ใช่วิสัยพุทธรูปปฏิญาณ สมควรจะออกป้องกันภัย มิให้บังเกิดมีแก่พระผู้มีพระภาคพระพุทธรองค์ แม้ชีวิตของอาตมาจะดับลงเพราะฤทธิ์ช้าง ก็ชอบแล้ว เสมือนหนึ่งว่าแลกเอาร่มฉัตรรัตนะแก้วที่กั้นโลกให้ดำรงอยู่ ไม่มีผู้รู้ทั้งหลาย จะพึงตำหนิ

ครั้นพระเถระเจ้าดำริแล้วเช่นนั้นก็ปลิ้นวิ่งออกไปกั้นสกัดช้างนาฟ้าคีรี น้อมถวายชีวิต แต่พระชินศรี โดยยอมให้ราชหัตถ์ที่มแทงกระบี่บเอาตามประสงค์ แต่ขอให้เอากองค์ พระโลกนาถนิราศภัย เห็นประจักษ์แก่ตาคนทั้งหลายด้วยประการฉะนี้

ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้ทรงพระมหากรุณาตรัสเรียก พระอานนทเถระเจ้าให้ ถอยมาถึง ๓ ครั้ง พระอานนทก็ยับยั้งยืนหยุดสกัดช้างนาฟ้าคีรีอยู่ สมเด็จพระบรมครู ทรงเห็นพระอานนทยอมตายไม่คิดกลับ จึงทรงทำปาฏิหาริย์ขับช้างนาฟ้าคีรีคชสาร ซึ่ง กำลังตรงเข้ามาจะประหารพระเถระเจ้าให้ตกใจ กระโพงไปในที่อื่นไม่อาจเข้าใกล้

ขณะนั้นมีสตรีผู้หนึ่งกลัวภัยไม่สามารถจะระงับใจครั้นเห็นช้างวิ่งเข้ามาใกล้ก็ทิ้งบุตรไว้กลางถนน วิ่งตามฝูงคนไม่เหลียวมา ปล่อยให้ลูกเดินร้องนำเวหนาด้วยกลัวตาย เป็นที่สังเวชใจแก่มหาชน ทันใดนั้นช้างนาฟ้าคีรีก็วิ่งวนเข้ามามุ่งจะพิฆาตฆ่าทารกนั้นตามวิสัยสัตว์ สมเด็จพระผู้ทรงสวัสดิ์ รตนวิสุทธิญาณ จึงทรงแผ่พระเมตตาภาวนิหารทานดิลกดังหนึ่งทรงหลังสีโตทกให้ตกต้องดวงใจคชสาร ซึ่งกำลังเดือดดาลด้วยสุราปานและไขมันให้ความเมตตาทั้งสองประการนั้นดับสนิท ทั้งให้มีจิตประกอบเมตตาไม่เข้าไปบีฑาทารกนั้นให้เป็นอันตรายได้วิบัติ

แล้วพระองค์ทรงพระเมตตาเอื้อนอรรถตรีส์เรียก พญาช้างนาฟ้าคีรีให้เข้ามาเฝ้า เมื่อพญาช้างสร้างเมาก็สิ้นพยศยกวงจบบนกระพองศิระระ แสดงความคารวะในพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หมอบเข้าถวายอภิวัตเทบพระยุคลบาทพระบรมศาสดา สมเด็จพระจอมสงฆ์ได้ทรงยกพระหัตถ์ลูบกระพองศิระระคชสารด้วยความเมตตา แล้วประทานโอวาทว่า

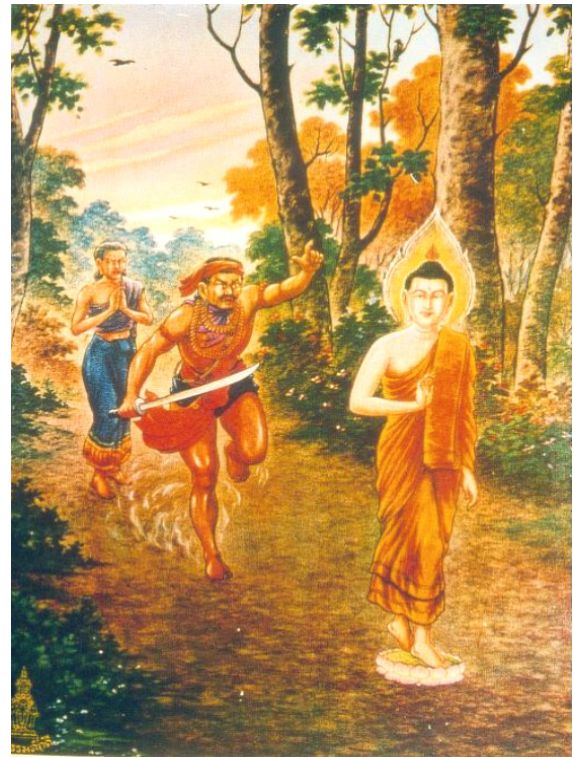
ดูกรนาฟ้าคีรีเอ๋ย เแต่ขึ้นไปเจ้าจงสลัด ตัดเลยซึ่งปาณาติบาต อย่าให้ประมาทจิตคิดอาฆาตโกรธแค้นใครๆ จงมีเมตตาจิตทั่วไปในคนและสัตว์ จงมีจิตโสมนัสหนักแน่นในเมตตาและขันติ เมื่อเจ้าวางวายจากภพนี้แล้วจะได้ไปสู่สุคติสถาน พ้นจากสัตว์เดรัจฉาน อันต่ำศักดิ์ข้างเป็นกุศลคุณบุญอันหนักที่เจ้ามาพบเราตถาคต จงอุตสาห์ตั้งใจกำหนดวิริยปฏิบัติจนตราบเท่าอายุขัยนั้นเถิด

ครั้งนั้น พญาช้างนาฟ้าคีรีตัวประเสริฐ เกิดตื่นตื่นใจหลังน้ำตาไหลรินอาบหน้า แล้วก้มเคียรเกล้าลงวันทารับพระโอวาทถวายบังคมพระบาท แล้วเดินกลับหลังยังโรงช้างด้วยท่าทางโดยสงบเสงี่ยมเป็นอันดี ปราภฏแต่ประชาชนทิวาชีอยู่ทั่วหน้า มหาชนก็พากันสักการบูชาพระบรมศาสดา ไห่ร้องกันลั่นสนั่นไปว่า สมเด็จพระจอมไตรทรงทรมานพญาคชสารนาฟ้าคีรีให้สิ้นพยศแล้ว และทรงได้ช่วยช้านะอันเป็นมงคล ตั้งตั้งแต่พระมหากษัตริย์และพระเทวทัตลงมา จนแม้ช้างนาฟ้าคีรีซั่มนกล้าก็สิ้นฤทธิ์ แล้วสมเด็จพระธรรมสามิสรก็พาพระสงฆ์สาวก เสด็จกลับไปรับไทยทาน ซึ่งพุทธบริษัทจัดถวายยังพระเวฬุวันวิหาร นั้นแล.

๔. อุกขิตตะชัคคคะมะติหัตถะ
 สุกุทธานันตัง ธาวันติโยชชะนะปะถัง
 คุลิมาละวันตัง อิทธิภิสัง
 ชะตะมะโน ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เต
 ชะยะมังคะลานิ ฯ

คำแปล

๔. พระพุทธองค์จอมมุนีมีพระเหตุภัยไปใน
 ที่จะกระทำอิทธิปาฏิหาริย์ได้ชนะโจรชื่อนองคูลีมาล
 (ผู้มีพวงมาลัยคือ นิ้วมือมนุษย์) แสร้งร้ายกาจมี
 มือถือดาบวิ่งไล่พระองค์ไป ลี้หนทาง ๓ โยชน์ ก็พ่ายแพ้ ด้วยเดชแห่งพระพุทธชัยมงคล
 นั้น ขอชัยมงคลทั้งหลายจงมีแก่ข้าพเจ้า.

ภาพที่ ๔ ทรงชนะองคูลีมาล ด้วยอิทธิฤทธิ์

มงคลที่ ๔

กิริ ดั่งได้สดับรับรู้มาจากพระบาลีเถรคาถา และมัชฌิมนิกาย ซึ่งพระอรหันต์เจ้า
 ทั้งหลายได้สังคายนาไว้ในพระวินัยปิฎกและพระสุตตันตปิฎก เพื่อเตือนเกียรติพระสาวก
 วิสุทธิสงฆ์ อีกพระพุทธคุณของพระองค์ผู้ทรงพระภาคเป็นอันงาม เพื่อจะเตือนพุทธบริษัท
 ให้ดำเนินตามพระโอวาท หวังจะให้สำรอกจิตคิดอาฆาตเบียดเบียนกัน ให้เกื้อกูลตาม
 เจริญขึ้น ฉันทุติมิตรชิตหรือห่าง อันเป็นทางสงบสุขนिरภัยนिरทุกข์ เกษมสันต์ ดำเนิน
 ตามคำอันเป็นนิทานเบื้องต้นว่า

ในปฐมโพธิกาลนั้น มีพราหมณ์มันตะคุผู้หนึ่ง รอบรู้ถึงจบไตรเพท มีความรู้ดีเป็น
 พิเศษในทางทำนายนักษัตรูรู้ลางร้ายและเคราะห์ร้ายได้แจ่มชัด นับเนื่องอยู่ในสังกัด
 พราหมณ์ชั้นนักปราชญ์ราชเมธี เป็นปุโรหิตาจารย์ของพระเจ้ากรุงสาวัตถีปเสนทิโกศล
 มหาราช ผู้ถวายอรรถศาสน์แด่พระมหากษัตริย์ มีนามตามชีวประวัติว่า ภควพราหมณ์

มีภรรยาที่ทรงคุณสมบัตินาม ชื่อว่ามันตานี เมื่อนางคลอดบุตรชายหัวปีในเวลาราตรีนั้น เกิดกลางรัยอัศจรรย์วิบัติเป็นเห็นประหลาด บรรดาศักดิ์ตราวุธเกิดโอภาสประกายรุ่งเรือง ราวกะว่าเปลวไฟลุกขึ้นทั้งปวงตลอดพระแสงขรรค์ หอกและลีนาดีในคลังหลวงราชคัศตรา

เมื่อภควพราหมณ์ประจักษ์แก่ตา ก็ประหลาดจิตแล้วก็คำนึงถึงเหตุที่อาเพศให้ปรากฏ เออ! จะเกิดความจำเริญยศหรือเลื่อนศักดิ์อัครฐาน แก่ทรัพย์ศฤงคารบุตรภรรยา หรือ แก่ตัวอาตมาก็มิรู้ ดำริแล้วจึงท่านราชครู โหราจารย์ก็รีบออกจากเรือนมาสู่ชานชะลา หน้าประตูบ้าน แหงนหน้าดูดาวซึ่งสุกสว่างามตระการในท้องฟ้าก็ปรากฏ เห็นกลุ่มดาว โจรลัญจรถบอยู่เบื้องหน้าก็ตกใจ ด้วยแจ้งชัดตามนัยคัมภีร์พยากรณ์ทายว่า

เด็กเกิดใต้กลุ่มดาวโจรที่โคจรในยามนี้ ต่อไปภายหน้าจะเป็นคนไม่ดีใจอำมหิต จะเป็นนายโจรประทุษจริตร้ายกาจ แต่เป็นบุญที่ชีวิตไม่ถึงฆาตด้วยราชภัยและไม่ถูกใคร ฆ่าตายให้เสื่อมยศ เมื่อท่านบุโรหิตคิดกำหนดคำนวณแนแก้ไขแล้วก็กลับคืนเข้ายังภายใน นิवासสถาน ด้วยอารมณ์รำคาญไม่สมคิดดังคาดไว้ว่า บุตรของตนจะต้องเป็นผู้ยิ่งใหญ่ด้วย เกียรติยศปรากฏในภายหน้า แม้จะคิดหักใจว่าเป็นเวรกรรมของเขามาแต่กาลก่อน ก็ไม่วายจะเสียใจ

ครั้นรุ่งแสงสุริยอทัยในยามเช้า ได้เวลาเข้าเฝ้าพระมหากษัตริย์ ท่านบุโรหิตก็เข้าไป ปฏิบัติราชการ ในพระราชสถานของพระเจ้ากรุงสาวัตถี ถวายพระพรสวัสดิ์แต่พระภูบาล เมื่อแรกเสด็จออกว่าราชการในท่ามกลางทวยหาญจาตุรงคเสนา ครั้นมีพระราชปจฉาถาม ถึงความประหลาดเพราะโอภาสที่เกิดจากสรรพศัสดราวุธในราตรี จะเป็นลางรัยให้เสียศรี เลื่อนศักดิ์อัครฐาน แก่พระราชทรัพย์ศฤงคารบ้านเมืองให้ยุคเข็ญเป็นประการใด ภควพราหมณ์ก็ทูลไขถึงความอาเพศว่า

“ข้าแต่พระปิ่นปกเกศของไพร่ฟ้า อันลางรัยนั้นจะไม่ใช่ภัยมาบีฑาแต่ประการใด ด้วยพระบารมีของพระภูวนายช่วยปกปัก แต่หากจะเกิดแก่บุตรที่รักของข้าพระบาทซึ่งแรก เกิดเมื่อคืนนี้ ต่อไปจะเป็นโจรกาลให้เสื่อมศรีแก่ไพร่ฟ้าข้ายุคลบาท เห็นควรจะพิฆาต ฆ่าเสียแต่เยาว์วัย”

พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงปราศรัยด้วยกรอุณาว่า “ท่านอาจารย์อย่าเพิ่งรีบเคืองชุ่น เคียดแค้นแก่ทารกผู้ไร้เดียงสา เด็กไม่มีความผิดไยจะไปคิดฆ่าให้เสียพระราชกำหนด บพพระอัยกา ฉันคิดว่าถ้าท่านอาจารย์จะพยายามเลี้ยงดู ให้เด็กเติบโตในสำนักครู

แต่เยาว์วัย อบรมบ่มนิสัยจากสมณพราหมณาจารย์ เด็กก็จะมีสันดานอ่อนโยนเป็นแน่แท้ คิดว่ายังพอจะเอาบารมีธรรมเข้าช่วยแก้กล่อมเกล้าได้”

ครั้งนุโรหิตาจารย์ผู้เชี่ยวชาญในเชิงปราชญ์ ได้รับพระราชทานพระบรมราชโองาพ ซึ่งทรงหลังออกด้วยพระเมตตา ก็หมอบกราบรับพระราชทานพระมหากรุณาของพระเจ้ากรุง สāvตถิ แล้วกลับไปแจ้งแก่นางมันตานีผู้ภรรยาจึงขนานนามบุตรชายว่า “**อหิงสกะกุมาร**” แปลว่า ไม่มีจิตคิดรุกรานเบียดเบียนใครให้เดือดร้อน เพื่อจะแก้ดวงชะตาร้ายให้ลดหย่อน อ่อนลงมา ต่อนั้นก็ตั้งหน้าบารุงเลี้ยงบุตรสุดสวาทให้มีปรีชาสามารถในเชิงคึกษา อบรม ให้มีจิตเมตตาการุณ รู้จักการระต่อบุคคลผู้ทรงคุณและผู้ใหญ่

ครั้งอหิงสกะกุมารเจริญวัย ซึ่งควรจะให้อยู่ประจำในสำนักคึกษา จึงได้ส่งให้ไปอยู่ ในเมืองตักกศิลา สำนักทิสปาโมกข์ อาจารย์ อันเป็นสถานที่สูงด้วยการคึกษาในคุณวิทยา และธรรมจริยาเป็นพิเศษ โดยหวังจะให้เป็นคุณบุญเขตบ่มนิสัยอหิงสกะกุมาร อาศัยที่ อหิงสกะ มีปรีชาญาณแหลมหลักผ่านักปราชญ์ จึงมีปัญญาสามารถล้นเหลือเหนือคิษย์ ทั้งหลายในสรรพวิชาทั้งเป็นที่รักใคร่ของครูอาจารย์ผู้ให้การศึกษา ด้วยมีจรรยาการวะ อ่อนน้อมพร้อมที่จะรับปฏิบัติในโอวาททุกประการ ซ่อนนี้เกิดเป็นสมุฏฐานให้บรรดาคิษย์ พากันคิดริษยา ยุยงอาจารย์ด้วยอุบายนานาเพื่อจะให้เกลียดชังอหิงสกะ

ในที่สุดด้วยอำนาจโมหะความเขลาจิต ทำให้อาจารย์หลงเข้าใจผิดกลับเป็นไปตาม คำคิษย์ยุยง เกิดประทุษฐจิตคิดจ่านงกำจัดอหิงสกะกุมาร ครั้นจะล้างผลาญตรงๆ ก็เกรงครหา ประชาชนก็จะตราหน้าว่าอาจารย์ฆ่าคิษย์ผิดระบอบ จะเสื่อมเสียความชอบที่ ได้สั่งสมมา ควรจะยืมมือคนอื่นฆ่าให้สิ้นภัย ทั้งไม่มีความครหาใดๆ จะเกิดมี ดังนั้น

ครั้งเพลารাত্রีกาลท่านทิสปาโมกข์อาจารย์จึงเรียกอหิงสกะกุมารเข้าไปหา พลังมี สุนทรจาลำแดงเมตตาจิตว่า “ดูกรอหิงสกะผู้เป็นคิษย์ที่สามารถ เราใครจะประสาธน์ พระเวทซึ่งวิษณุมนต์ อันจะทำให้เจ้าเรื่องธนมหิทธิฤทธิ์ ซึ่งศัตรูใดๆ ในทศทิศไม่ต่อได้ แต่จะต้องใช้นิวมนุษย์มีจำนวนถ้วนหนึ่งพันของคนหนึ่งพันคน มาจัดเป็นเครื่องกำหนด คำนับครุ บูชา เทพเจ้าผู้ประสิทธิ์ให้”

อหิงสกะได้สดับก็ตกใจ จึงเคารพนบไหว้แล้วสารภาพว่า “ข้าแต่ท่านอาจารย์ขอรับ เมตตาที่ประทานไว้ในระหว่างเกล้า ข้าพเจ้านี้สิ เป็นพราหมณ์มหาศาล ไม่ฆ่าสัตว์ ซ่อนนี้ เป็นเหตุข้องขัดยากที่คิษย์จะปฏิบัติตามประสงค์ได้”

อาจารย์ก็ปราศรัยนานาประการ ชักนำอหิงสกะกุมารให้เกิดความกล้าหาญใน
ปาณาติบาต สามารถจะทำตามอุบายที่แนะนำได้ทุกประการ ต่อมาอหิงสกะกุมาร
ได้ศัสตราที่คมกล้า จึงหลบเข้าไปอยู่ป่าแสวงหานิวมนุษย์ เพื่อจะเอาไปเป็นเครื่องกำนัล
ตั้งต้นฆ่าคนที่เข้าป่า แล้วตัดเอาหัวมารวมเข้าไว้เป็นก่ายกอง โดยมุ่งจะเอาไป เป็นของเครื่อง
บูชาเรียนวิชฌมุนต์ เพื่อจะได้มีอำนาจเหนือคน อันเป็นสิ่งที่ตนปรารถนา

ครั้นกาลล่วงมา นี้นั้นโอรมลงไปยากที่จะกำหนดจำนวนให้ถ้วนถึงได้ อหิงสกะก็
เริ่มฆ่าคนใหม่ ตัดเอาหัวมาแล้วใช้เชือกมัดประหนึ่งว่าพวงมาลัยคล้องคอไว้เพื่อจะให้ได้
ถึงจำนวนพัน จึงได้นามชานานเป็นสำคัญว่า “องคูลิมาล” ปราภฏเป็นโจรที่กล้าหาญร้ายกาจ
มีสำเนียงนำกลัวยิ่งกว่าสิงหนาทในไพรสณฑ์ มหาชนสะทกสะท้านท้อแท้ทั่วทุกชั้น เพียง
ได้ยินชื่อว่า องคูลิมาลเท่านั้น ก็ขนพองสยองเกล้า เกียรติศัพท์ก็ระบือไปยังพระนคร
แม้ราชบุรุษก็ระย่อไม่ต่อกร ให้หันหลังหนี ทั้งก็สืบไม่รู้ว่าโจรผู้นี้มาจากไหน เป็นคนมาจาก
ตระกูลใดๆ ก็ไม่แจ้ง ตลอดทั้งตำแหน่งแหล่งที่อยู่ก็ไม่รู้ ได้ยินแต่คำกล่าวข่าวสาส์น
ต่างๆ ไปว่า องคูลิมาล! องคูลิมาล!!

โจรที่ร้ายกาจดังพระกาฬสวมพวงมาลัยนิวมนุษย์เป็นผู้ดุร้ายที่สุด ไม่เคยมีใน
ประวัติศาสตร์แต่สมัยใดๆ ประชาชนหวาดจิตคิดเห็นเป็นภัย พากันอพยพเข้าพระนครและ
พร้อมกันร้องอุทธรณ์ กล่าวโทษต่อพระเจ้าโกศล ขอให้โปรดยกพลออกไปปราบปราม
กำจัดโจรอันเป็นเลี้ยนหนามต่อความสงบของประชาราษฎร์ จับองคูลิมาลโจรผู้ร้ายกาจ
มาสังหาร เพื่อความเกษมสันต์ ณ กาลบัดนี้

เมื่อพระเจ้ากรุงสาวัตถี ได้สดับวิปปฏิสารคดีเดือดร้อนก็ตกพระทัยประหลาดจิตว่า
ไฉนองคูลิมาลโจรจึงร้ายกาจ มีอำนาจเป็นที่ครันคร้ามขามขยาด แก่อาณาประชาราษฎร์
หากปล่อยไว้ก็จะอุกอาจเข้ามาเบียดเบียนชาวพระนครให้เดือดร้อน เลื่อมราชานุภาพของ
พระมหากษัตริย์ ควรจะยกโยธาไปกำจัดพิฆาตฆ่า ทรงดำริแล้วจึงมีพระราชบัญชาให้จัด
โยธาทหารหาญ พระองค์จักเสด็จทรงบัญชาการในงานนี้ กำหนดอีก ๓ ราตรีนั้นแล

ครั้นภาควพราหมณ์ปุโรหิตอาจารย์ ได้สดับพระราชโองการให้ตระเตรียมโยธาทหาร
ออกไปจับองคูลิมาลโจรก็ตกใจ จึงคิดว่าองคูลิมาลโจรจะเป็นใคร มาจากไหนไม่ได้
นอกจากอหิงสกะบุตรของอาตมา ด้วยได้ทราบข่าวจากสำนักศึกษาเมืองตักกคิลานัน
กล่าวโทษว่าอหิงสกะเป็นคนโหดถูกขับจากสำนักแล้ว ต่อนั้นก็มิได้ข่าวไว้แหวว่าจะอยู่ใน

ถิ่นใด ทำให้บิดาและมารดาต้องร้อนใจเป็นห่วงลูก หัวใจว่าพ่อบุญปลุกจะเป็นทุกข์ลำเค็ญ
เข็ญใจ ความจริงลูกน่าจะคิดเห็นหัวใจของมารดาและบิดา และกลับมาบ้านเรือน ไม่น่าจะ
แซ่เขื่อนหลบหายไปไหน

บัดนี้ก็มีข่าวโจษจันว่า เมืองคูลิมาลโจรใจร้ายกาจ เข้าพิฆาตเช่นฆ่าผู้คนมากมาย
ทำให้ประชาชนเกิดระส่ำระสาย เดือดร้อนถึงพระเจ้ากรุงโกศลอดิศรเตรียมนำทัพไป
ปราบปราม เมื่อพินิจดูตามข้อความของข่าวสาส์น แท้ก็คืออหิงสกะกุมารบุตรของเราเป็น
แม่มนั้น ดวงชะตาถูกก็เข้าขั้นร้ายเข็ญให้เป็นที่ไป จะต้องช่วยป้องกันแก้ไขให้หนักเป็นเบา
อย่าต้องให้บุตรเราได้รับราชภัยพินาศ คิดแล้วก็รีบกระวีกระวาดกลับเคหา เรียกนาง
มันตานีมาปรึกษาแล้วบอกอุบายให้ภรรยารีบเส็ดลอดล่องหน้าไปหาอหิงสกะกุมาร
บุตรชาย ซึ่งบัดนี้ได้นามใหม่ว่า องคูลิมาล ให้รีบหลบหนีจากถิ่นฐานไกลออกไป บัดนี้
ราชภัยกำลังใกล้เข้ามา

ฝ่ายนางมันตานีผู้เป็นมารดาก็เห็นด้วย ความรักลูกก็มุ่งจะช่วยให้รอดตาย มิได้คิด
ว่าอันตรายจะพึงมี หากองคูลิมาลเขลาจิตไม่ทันคิดว่าชนนี้ ประหารเสียก็จะตายเปล่า
ไม่ทันได้บอกข่าวว่าตนเป็นมารดา นำข่าวมาบอกให้หลบหนีหนีไป กลับตกเป็นผลร้ายแก่
แม่และลูกทั้งสองคน

ในวันนั้นสมเด็จพระเทพพุทธเจ้า ทรงประทับอยู่ในพระเชตะวันวิหาร ทรงทราบด้วย
อนาคตังสญาณว่า นางมันตานีจะมีอันตราย องคูลิมาลลูกชายไม่รู้จักก็จะประหาร
เกิดเป็นอนันตริยกรรมล้างผลาญมรรคผลในกายหน้า จำตถาคตจะกรุณาไปช่วยให้พ้นภัย
กับบำบัดความโหดร้ายขององคูลิมาล ให้เลิกละสันดานพาลมาเป็นบรรพชิตในพระศาสนา
ครั้งพระบรมศาสดาทรงดำริแล้วก็เสด็จพุทธดำเนินไปในไพรสณฑ์ ล่องหน้ามารดา
องคูลิมาลไปในวันนั้น

ขณะนั้น องคูลิมาล กำลังหมกมุ่นด้วยโมหะจิต คิดแต่เพียงว่าเราก็คืออหิงสกะกุมาร
ลอบออกมาล้างผลาญมนุษย์ เพื่อจะเอาธรรมนี้ไว้ข่มมนุษย์ให้ครบพัน บัดนี้ได้ ๙๙๙ นี้
แล้วยังขาดอีกหนึ่งเท่านั้นก็จะพอควรแก่การ หาวิธีคิดไม่ว่าขณะนี้โลกกำลังตราหน้าตน
เป็นองคูลิมาลโจรใจร้าย ควรจะตายมากกว่าอยู่เป็นคน ทันใดนั้นพลันแลเห็นพระเทพ
สัมมาสัมพุทธเจ้าแต่ไกล ก็ดีใจว่า เออ! โชคอันดี ของเราไม่ต้องไปหาน้ำที่เหนียวให้ไกล
ถ้าได้นี้ว่ามีบรรพชิตผู้นี้ไซ้รู้ ก็จะได้ฤกษ์สหัสสมสมัยธรรมนี้ ได้องคูสิบรรจบครบพัน

แล้วองค์อุสิมาลก็จับดาบลูกถันเล่นไล่ แม้จะพยายามวิ่งเท่าใดๆ ก็ไม่ทันพระบรม ศาสดาจารย์ ด้วยทรงทำปาฏิหาริย์ให้เข้าไม่ถึง แม้จะวิ่งตะบึงขับไล่จนสุดแรงก็ไร้ผล พระศพเสด็จดำเนินตามปกติ องค์อุสิมาลจึงดำริว่าเราสิ้นกำลัง จึงหยุดยืนร้องตะโกน ด้วยเสียงดังว่า หยุดก่อน สมณะ ! สมณะ หยุดก่อน !!

พระบรมศาสดาไม่ทรงหยุด ทรงดำเนินตามปกติแต่ทรงรับสั่งว่า องค์อุสิมาล เราหยุด แล้ว แต่ท่านนั้นแหละไม่หยุด องค์อุสิมาลได้ฟังก็ขัดใจ แม้จะให้หยุดสักเท่าใดก็ได้ รับ แต่คำตอบเท่านั้น พลันก็พูดดำนิว่า ดูกร สมณะ ท่านลิเป็นบรพชิต ชอบที่จะมี คำสัตย์ให้สมแก่เพศ ยังเดินอยู่แต่พูดว่าหยุดแล้วได้ ส่วนเราลิหยุดแล้ว แต่ท่าน กลับกล่าวว่าเราไม่หยุด เหตุไฉนโยท่านจึงพูดไม่เป็นความจริงเล่า

พระพุทเจ้าจึงหยุดประทับแล้วรับสั่งว่า อหิงสกะ ตถาคตกล่าวแต่คำจริงเป็นปกติ ที่ตถาคตกล่าวว่า เราหยุดแล้ว คือหยุดฆ่า หยุดเบียดเบียน หยุดแสวงหาในทางผิด หยุดดำเนินไปในทางทุจริต ลิ่นทุกประการ อหิงสกะ ! เชอสิ มีสันดานพาลแรงร้ายไม่ หยุดยั้ง วิ่งตามเราจนสิ้นกำลังแล้วยังไม่คิดหยุด มือถืออาวุธเขม้นหมายประหาร แต่ ปากลิเปิดขานว่าหยุดแล้ว น่าช่วยแก้ไขเท็จต่อตัวแล้วไฉนมาเท็จต่อเราอีกเล่า อหิงสกะ

เมื่อองค์อุสิมาลได้ฟังพระดำรัสพระบรมศาสดาจารย์ตรัสเพียงเท่านั้น ก็พลันสำนึก รู้ผิดได้คิดละอายแก้ไขในบาปกรรมที่ทำมา ท่านผู้นี้แลคือพระศาสดา ผู้ทรงทราบบาป ของเราทุกประการ แม้แต่ชื่ออหิงสกะ ก็ทรงขานเรียกได้ ทรงบริสุทธิ์กายใจนำเข้าไปหา คิดแล้วก็ซ่อนอาวุธไว้ในป่า เข้าเฝ้าพระพุทเจ้ายังที่ประทับ เพื่อสดับพระโอวาทถวายเป็น บรมบาทแล้วประคองอัญชลี

ต่อ่นั้น สมเด็จพระชินศรีสัมมาสัมพุทเจ้า จึงได้ทรงแสดงธรรมฟอกจิตของอุสิมาล โจรให้สะอาดดี เปิดฝาที่ปิดบังสาวกญาณบารมีให้ปรากฏ จนองค์อุสิมาลเลื่อมใสในการ บำเพ็ญพรตบรพชิตและทูลขอบรพชา พระบรมศาสดาจึงประทานเอหิภิกขุอุปสมบทให้ แล้วทรงพาพระองค์อุสิมาลไปยังพระเชตะวันวิหาร ประหนึ่งว่าเสด็จไปคล้องช้างสารที่ซบมัน บัดเดียวกลับใจ ก็ได้ช้างพลายเชือกใหม่มาสู่พระอวาส ไม่ต้องใช้บ่วงบาศเครื่องอาวุธ ยุทโธปกรณ์ เพียงแต่ใช้พระโอวาทตรัสสอนให้สงบระงับก็จับได้ ทั้งไม่ให้เป็นเวรเป็นภัย ในทุกสถาน นับว่าพระองค์ทรงพิชิตของอุสิมาลด้วยธรรมอันวิเศษ เป็นชัยมงคลอุดมเดช ของพระบรมศาสดา ขอชัยมงคลตั้งพรณนามา จงมีแต่พุทศาสนิกบริษัทตามควรแก่วิสัย ในการกุศล.

๕. กัตวานะ กัณฐะมฺหะรัง อิวะ
 คัพภินียา จิญฺจายะ ทุณฺณวะ
 จะนัง ชะนะกายะมฺชเณ สันเต
 นะ โสมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เต
 ชะยะมังคะลานิ ฯ

คำแปล

๕. พระพุทธองค์จอมมุนี ได้ทรงชนะความ
 กล่าวยั่วของนางจิญจมาณวิกาผู้ทำอาการประหนึ่งว่า
 มีกรรม เพราะทำให้มีหลักฐานอันกลม ให้เป็นประจักษ์
 ว่ามีห้อง ด้วยวิธีสันติสมาธิอันงาม คือความระงับพระหฤทัย ในท่ามกลางฝูงชนด้วยเดช
 แห่งพระพุทธรูปขัณฑ์นั้น ขอขัณฑ์ทั้งหลายจงมีแก่ข้าพเจ้า.

ภาพที่ ๕ ทรงชนะนางจิญจมาณวิกา ด้วยสันติ

มงคลที่ ๕

ในสมัยเมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้า เสด็จประทับสำราญพระกายอยู่ในพระเชตวันวิหาร ทรงอาศัยพระนครสาวัตถิเป็นทีโคจรภิกษาจาร บำเพ็ญพุทธกิจตามวิสัย ยังมรรคผล ให้สำเร็จแก่พุทธเวไนยนิกร ทรงสถาพรเพิ่มพูนพิริยะพรตแก่พุทธบริษัทผู้ปฏิบัติสันติวรบท ตามมรรคปฏิบัติ ทรงประสาธน์คุณพระศาสนาให้รุ่งเรืองไพศาลพิสิฐู ตั้งโอภาสแห่งดวง อาทิตย์อุทัยยังนภาลัยประเทศ ให้ประชาสัตว์ตื่นจากสรวพกิเลสนิทรา ประชาชนจึงเกิด ศรัทธาเคารพนับถือเป็นอเนกด้วยเห็นพระศาสนาเป็นมรรคเอกอันควรดำเนินเพราะ เป็นคุณเครื่องจำเริญประโยชน์สุขสวัสดิ์ ทั้งภพนี้ภพหน้า ก็พร้อมกันถวายนลาภสักการะ นานา อันเป็นส่วนอามิสบูชาแด่พระภิกษุสงฆ์ มีองค์พระพุทธเจ้าเป็นประธานตลอดกาล เป็นนิത്യ

ครั้งนั้น ฝ่ายข้างเดียรถีย์นิครนถ์ผู้มีจมาจิต ก็เสื่อมหายคลายความคักดีสิทธิ์ ตลอดลาภสักการะ วรามิสก็ต่ำต้อยน้อยลงไป เพราะคนที่ศรัทธาเสื่อมใสคลายความ เชื่อถือเกิดท้อถอย อุปมาเสมือนหนึ่ง หิ้งห้อยในยามพระอาทิตย์อุทัย เป็นที่เดือดร้อนใจ

ของมวลเดียรถีย์เป็นอันมาก ถึงกลับซบเซาอัปภาคย์ยิ่งขึ้น แต่แทนที่จะค้นคว้าหาหลักอันเป็นเหตุแห่งความเสื่อม แล้วจะได้แก้ไขสิ่งที่ชั่วให้กลับดีเสียใหม่ โดยควรแก่กรรมตามระบอบประเพณี กลับเกิดประทุษจริตคิดมิดี ตามวิสัยเดียรถีย์อันธพาล ประชุมกันหาอุบายล้างผลาญพระศาสนา คนหนึ่งคิดว่า ถ้าทำให้พระศาสนาเสียชื่อ แล้วความเคารพนับถือก็จะถอยถดถอลงตาม แล้วลามลักการะก็เสื่อมทรามเป็นแน่แท้ ข้อนี้เป็นวิธีการอันสำคัญที่จะต้องรีบทำโดยมิชักช้า

ต่อนั้นก็ปรารภถึงนางจิณฺจมาณวิกา ผู้มีรูปงามจำเริญตา ทั้งจิตกิริยาก็เป็นที่เสนาหาของคนทั่วไป เป็นนางปริพาชิกาที่ฝักใฝ่ในเดียรถีย์ คิดว่าถ้าจิณฺจมาณวิกาผู้นี้ จะมีความยินดีเข้ากับเราด้วยช่วยผสม ก็อาจจะเสริมสร้างความเสื่อมเสียให้แก่พระสมณโคดมเร็วพลัน ตั้งแต่นั้นมาก็ทำเป็นไม่ใส่ใจในนางจิณฺจมาณวิกา นางจะไปจะมาก็ทำเฉยไม่ปราศรัย

ครั้นนางจิณฺจมาณวิกา แคลงใจก็ไต่ถามถึงเหตุว่า “ข้าแต่อาจารย์ผู้ร่วมเกษเคารพรักไยเมื่อดิฉันมาถึงสำนักจึงไม่เมตตาปราณีเหมือนแต่กาลก่อน หรือว่าอาจารย์มีความทุกข์เดือดร้อนประการใด”

ฝ่ายเดียรถีย์จึงได้ปราศรัยว่า “ภพเท ดูกรจิณฺจมาณวิกา ผู้มีรูปงามจำเริญตา ประหนึ่งจะเย้ยนางฟ้าให้ได้อาย แต่เพราะนางมีความสุขสบายเหลือล้น จนลืมวันของตนที่กำลังจะล่มจม ด้วยความดีเด่นของพระสมณโคดมแผ่มาครอบงำปกปิดเสมือนหนึ่งความสว่างแห่งดวงอาทิตย์อุทัยขึ้นมาปกปิดแสงแห่งดวงประทีป ถ้าเราจะไม่เร่งรีบหาอุบายกำจัดพระสมณโคดม นานี้เราจะล่มจมในไม่ช้า”

นางจิณฺจมาณวิกาจึงกล่าวว่า “ท่านอาจารย์ ถ้ามีอุบายใดที่จะใช้ฉันช่วยล้างผลาญความดีของพระสมณโคดมได้จงแจ้งเถิดอย่าปกปิด สำหรับดิฉันนี้แม้แต่ชีวิตก็ยอมอุทิศพลีออกช่วย หากเป็นทางอำนาจส่งเสริมลัทธิให้มีสง่าราศีปลุกประชาชนให้มีความยินดีสาธุการ”

เหล่าเดียรถีย์จึงกล่าวว่า “ดูกรจิณฺจมาณวิกาผู้โฉมศรี เราขอขอบใจในความปราณีของนางงาม ซึ่งช่างมีแก้ไขคิดช่วยในยามอัปภาคย์ จัดว่าเป็นพระคุณแก่เราเป็นอย่างมากในครั้งนี้ แต่ก่อนที่เธอจะยินดีเกิดเราขึ้นให้มหาชนเกิดความนิยม จำเป็นที่จะต้องหาวิธีเหยียบย่ำพระสมณโคดมให้พินาศ โดยเธอพยายามหาโอกาสเข้าไปให้ใกล้ ทำให้มหาชนสงสัยว่า เธอต้องเสียสาวเพราะสมณโคดม เราเชื่อว่าจะเป็นวิธีทำให้เสื่อมหายคลายความ

นิยมเป็นอย่างยิ่ง จัญจาเอ๋ย! เจ้าสิเป็นหญิงที่มากด้วยมารยา ทั้งมีรูปงามเจริญตา อีกจริตกิจราก็เป็นที่เสนาหาของประชาชนเป็นอันมาก ถ้าเจ้าเอ็นดูแก่เราที่ซบเซาอัปภาคย์ แล้วอย่าท้อถอย จัญจาเอ๋ย! จะเป็นบุญตัวมิใช่น้อยในการนี้”

เมื่อนางจัญจามาณวิกาฟังคำเดียรถีย์ แสดงกลวิธีอันลามกก็มองเห็น เพราะจริตติดโมหะทั้งทิฏฐิมานะเข้าครอบงำ นางก็น้อมรับคำของเดียรถีย์ว่า จะพยายามให้สำเร็จ โดยไม่ต้องสงสัย ขออาจารย์จงวางใจในจัญจาสาธุศิษย์ว่าจะรับทำธุรกิจที่มอบให้ไปทำให้เกิดผลเป็นที่พึงใจในครั้งนี้

ต่อ่นั้นมา นางจัญจาสาวิกาเดียรถีย์ ก็เริ่มก่อกรรมกาลกิณีอัปมงคล พยายามลวงตามหาชนให้เข้าใจผิด ในทางเลื่อมเสียดของพระธรรมสามิสรทุกประการ โดยแต่งองค์นางนงคราญด้วยอาภรณ์ให้งามพริ้ง เตือนตาชายหญิงผู้ประสบพบเห็นแล้ว ให้ระลึกเห็นเป็นมิ่งขวัญ ครั้นเพลาสายัณฑ์ยอแสงสุริโยโพล้เพล้ ไกลจะพลบค่ำลงรำไร นางก็มุ่งหน้าดำเนินตรงไปยังพระเชตวัน กำหนดให้ประจวบกันกับประชาชนเป็นอันมากเพิ่งเสร็จจากฟังธรรมของพระผู้มีพระภาคแล้วกลับบ้าน เมื่อประชาชนได้ถามว่า “จัญจาแม่ นงคราญจะไปไหน” นางก็ตอบว่า “จะไปพระเชตวัน ณ พระคันธกุฎี”

ครั้นเพลารাত্রินางก็ลอบไปซ่อนตัวอยู่ที่กำหนดไว้ ต่อเมื่อพระสุริโยทัยรุ่งสว่าง ทิววัน นางก็ขมึนหม่นออกจากพระเชตวันเข้าพระนคร เมื่อประสพกับประชาชนที่สัญจรมาสู่พระอาวาส เมื่อประชาชนล้นภาษาณ์นางก็มีความยินดีตอบว่า “ไปค้ำแรมยังพระคันธกุฎี ร่วมอภิรมย์ชมชื่นด้วยพระชินศรีเป็นประจำ” ทำให้ประชาชนสงสัยในถ้อยคำนำเอาไปคิดชวนให้คนใจเบาเขลาจิตเห็นไปตามนางจัญจามาณวิกาการอภิรมย์สมรส

พยายามทำอยู่เช่นนี้ได้ขาด เต็มมาลี ลิ่นไตรมาส ๓ เดือนโดยนิยม นางก็เอาผ้ามาพันท้องให้กลม ทำประหนึ่งว่าเริ่มมีครรภ์อ่อนออกมาปรากฏ ทำให้ประชาชนที่เคยกำหนดกริ่งใจก็เริ่มเห็นว่าเป็นจริง เพราะความฉลาดในมารยาหญิงของนางจัญจามาณวิกา ครั้นเวลา ล่วงมาประมาณได้ ๘ เดือน นางก็ออกอุบายทำท่อนไม้ให้ได้รูปเหมือนครรภ์แก่แล้วเอาผ้าพัน ใช้เชือกผูกให้มันเข้ากับท้องนาง เอาผ้าคลุมกายตั้งแต่บนจนตลอดร่าง แสดงว่านางมีครรภ์ใกล้จะคลอดในเร็ววันนี้ ครั้นได้เวลาพระชินศรีล้นมา ล้นพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมในท่ามกลางพุทธบริษัท ณ พระเชตวันวิหาร นางจัญจา ล้นदानพาลก็เข้าไปยืนอยู่ท้ายพุทธบริษัท ทำท่าทางยื่นหยัดกล่าวโทษพระบรมศาสดาว่า “โภ โคตม ดูกรพระสมณโคตม ผู้อุดมด้วยปรีชา ท่านนี้ฉลาดในเชิงเทศนา อีกสามารถ

ลวงข้าผู้ชื้อจัญญา ให้หลงรักร่วมอภิรมย์สมรสจนปรากฏว่ามีครรภ์ แต่ไม่มีความรู้ในการบริหารซึ่งครรภ์ของข้าฯ ว่าจะให้คลอด ณ ที่ใด ทิ้งขว้างให้เร่ร่อน ให้ทุเรศหน้าเวทนา ทั้งไม่สั่งอุปาสก อุปาสิกา คือท่านอนาถาบิดนทิกเศรษฐี หรือนางวิสาขาให้เมตตาเป็นภาระช่วยจัดให้ จะให้นับว่าเป็นคนดีอย่างไร น้าอนาถ! มหาชน ยังพากันหลงว่าเป็นจอมปราชญ์ ผิดวิสัย ขอท่านทั้งหลายจงเห็นใจฉันบ้างเถิด”

ตสฺสา วณฺเณ สุตฺวา เมื่อสมเด็จพระชินศรีโมลีโลกกำลังทรงเรือสัตว์ข้ามจตุรโฆมะสงสาร เมื่อได้สดับคำหญิงอันธพาลจัญญามาณวิกา บริภาษพระองค์ผู้บริสุทธิ์หามลทินมิได้ในท่ามกลางพุทธบริษัท ด้วยน้ำใจโหดร้ายเหลือประมาณ เจกตั้งคนใจพาลมือถืออจวมขว้างประหารดวงจันทร์ที่โคจรอยู่ในท่ามกลางหมู่ดาว ซึ่งส่องแสงสุกสกาวอยู่ในท้องฟ้า พระองค์จึงทรงพักพระธรรมเทศนาไว้ ด้วยประชาชนเกิดไปสนใจในนางจัญญามาณวิกา ประหนึ่งว่านางมารมาขวางหน้าสกัดกั้นมรรคาของพระองค์และพุทธบริษัททุกคน พระองค์จะต้องประจัญกับนางมาร ซึ่งมีใจอันธพาลเหมือนพญามารวสวัตติ ด้วยสันติวิธีอันดีที่สุดที่จะทรงทำได้ ด้วยเป็นเหตุที่เกิดขึ้นในท่ามกลางพุทธบริษัท พระองค์จึงเอื้อนพระโอษฐ์ออกอรรถตรัสว่า “จัญญา ดูกรนางจัญญา อันถ้อยคำที่เจ้ากล่าวมานั้นไม่มีใครเป็นพยานยืนยันว่าจะเท็จจริงประการใด ด้วยเป็นเรื่องลับไม่มีใครจะสอดรู้ จะจริงไม่จริงประจักษ์อยู่แก่เจ้าและเราเท่านั้น”

นางจัญญามาณวิกาจึงกล่าวว่า “เป็นความจริงของท่านพระสมณโคดม ด้วยเรื่องให้เกียรติยศแม่ไพศาลไปในเบื้องหน้า เป็นเรื่องปรากฏเฉพาะพระองค์กับหม่อมฉัน” แล้วนางก็เอานิ้วชี้ที่ครรภ์ว่า นี่! นี่! คือตัวพยาน ถ้าไม่จริงแล้วมันจะบันดาลเกิดขึ้นมาไม่ได้ ยิ่งทำให้ประชาชนสนใจในถ้อยคำของนางจัญญามาณวิกา

แต่ด้วยเดชะของความจริง จะต้องออกมาปรากฏแก่มหาชน ทั้งด้วยอำนาจของพระทศพลพุทธรัตนะ บันดาลให้ร้อนถึงท้าวสักกะโกสิยัสหัสสนัย ยังสักคาลัยเทวสถาน ทรงทราบถึงเหตุการณ์อัปมงคล ซึ่งนางจัญญาทุรชนทำเล่ห์กลใส่โคล้พระบรมสัมพุทธ

จึงทรงบัญชาให้เทพบุตรลงมาเป็นลักชีพยานในทันใด เทพบุตรก็แปลงกายเป็นหนูเข้าไปแฝงอยู่ในพัสดราภรณ์ที่คลุมร่างของนางจัญญามาณวิกา กัดเชือกที่ผูกท่อนไม้รัดท้องของนางจัญญาไว้ให้ขาดลง ไม้ท่อนนั้นก็หลุดตกลงกระแทบนิ้วเท้าของนางจัญญามาณวิกา ถึงแตก โลหิตที่เท้าซึ่งถูกไม้กระแทกก็ไหล นางจัญญากรีดร้องด้วยตกใจ ทั้งปวดร้าวเท้าที่ถูกท่อนไม้กระแทกอย่างยิ่ง อีกทั้งแสนจะอับอายขายหน้าในความจริงของเล่ห์กล

ที่ตัวใส่ร้ายพระศพออกมาปรากฏแก่นัยน์ตามหาชนอยู่ถ้วนหน้า

ต่อ ทิสุวา เมื่อประชาชนเห็นความจริงด้วยนัยน์ตา ต่างก็พากันซึ่งเคียดแค้นใจด้วยโทสะสุดจะยับยั้ง พากันวิ่งประดังเข้าจับนางจิณฺมา ตบตีตำว่านางกาลกิณี นางปิศาจมิ่งนี้ช่างชั่วชาติระยำยับ พุดจาลับปรับอ้อมงคล ใส่ร้ายพระศพด้วยกรรมอุบาทว์ บ้างก็วิ่งเข้าฟาดด้วยท่อนไม้และก้อนดิน ครั้นนางจิณฺมาฉวยโอกาสดิ้นสลัดหลุดแล่นออกนอกพระอารามประชาชนก็วิ่งตามไปตบตี แต่พื้นแผ่นดินพระธรณีก็สุดที่จะรองรับหญิงกาลิเช่นนี้ไว้ได้ พื้นแผ่นดินปลิวฟุ้งก็แยกช่องสูบนางลงไปในทันที ให้นางเจ้าสู่วิวรรักษ์ในบัดดล ประจักษ์แก่นัยน์ตามหาชนด้วยความสลัดใจ บาปกรรมได้ทำให้นางบรรลัยอย่างน่าสยดสยองควรเข็ดขยาด ต่อนั้นก็พากันไปเฝ้าพระบรมโลกนาถธรรม โสภิต บูชาด้วยสักการะวรามิสเป็นอเนกประการ

เกียรติคุณของพระศาสนาไพศาลวิเศษยิ่งขึ้นสุดที่จะคณนา ดังดวงพระอาทิตย์พ้นจากหมอกฟ้ากำบังไว้ รังสีสดใสส่องแสงสว่างทั่วเมฆนี้ดล บรรดาประชาชนก็พากันสาธุการว่า พระองค์ทรงพิชิตนางมารจิณฺมาฉวยโอกาส ด้วยสันตวิธีสัมปทาธรรมวิเศษ เป็นชัยมงคลอุดมเดชของพระบรมศาสดา ขอชัยมงคลดังพรรณนามา จงมีแต่พุทธศาสนิกบริษัทตามควรแก่วิสัยเป็นการกุศล.

**๖. สัจจัง วิหายะ มะติสัจจะกะ-
วาตะเกตุง, วาทาภิโรปิตะมะนัง
อะติอันธะภูตัง, ปัญญาปะทีปะชะลิตโต
ชิตะวา มุนินโท ดันเตชะสา
ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ**

คำแปล

๖. พระองค์จอมมุนีรุ่งเรืองแล้วด้วยประทีป คือพระปัญญา ได้ชนะสังฆะนิครนถ์ ผู้มีอชฌาสัยในที่จะสละเสียซึ่งความสัตย์มีใจในที่จะยกถ้อยคำของตน

ภาพที่ ๖ ทรงชนะสังฆะนิครนถ์ ด้วยพระปัญญา

ให้สูงดูดยกทรง เป็นผู้มิดมนยิ่งนัก พระพุทธองค์จอมมุนีทรงชนะสักกะนิครนธ์ด้วย
เทศนาญาณวิถี ด้วยเดชแห่งพระพุทธชัยมงคลนั้น ขอชัยมงคลทั้งหลายจงมีแก่ข้าพเจ้า.

มงคลที่ ๖

ครั้งหนึ่ง มีนิครนธ์นาถบุตรผู้หนึ่ง เล่าเรียนรู้ถึงฝั่งไตรเพทมีความสามารถดีเป็นพิเศษ
ในเชิงปฏิภาณ ทั้งมีสำนวนโวหารแห่งถ้อยคำก็คมคายเป็นบุตรชายของนิครนธ์อาจารย์
และนางนิครนธ์ีอาจารย์ ซึ่งทั้งสองท่านมีปรีชาญาณในไตรเพท เป็นราชครูสอนพระเวทย์
แก่ราชวงศ์ลิจฉวี ผู้มีเกียรติควรแก่การคารวะ บุตรของท่านทั้งสองนี้มีนามว่า สักกะ
มีปรีชาชาญ วิริยะอย่างไพศาล ได้เล่าเรียนเวทศาสตร์จากอาจารย์ คือ บิดามารดาประสิทธิ์
ประสาทให้ จะบรรยายเรื่องใดๆ ก็แจ่มแจ้ง ผู้ฟังเลื่อมใสได้รับความเคารพนับถือไว้วางใจ
หากจะโต้แย้งเรื่องอันใด ก็คนยำเกรงไม่กล้าขัดทาน กิตติศัพท์เลื่องลือไพศาลว่าเป็น
นักปราชญ์มีปรีชาสามารถ ไม่มีใครเสมอในเรื่องนี้

เหตุดังนี้ พระเจ้าลิจฉวีและเสนาบดี รวมทั้งเศรษฐี จึงพากันนิยมนินตีชักชวน
ญาติมิตร พาบุตรไปฝากเป็นศิษย์สักกะนิครนธ์ เพื่อให้สักกะสอนบุตรของตนๆ
ให้มีความรู้ความสามารถในคุณวิทยา กิตติศัพท์ก็ยิ่งเลื่องลือสาปราคาสูงด้วยเกียรติยศ
ดูประหนึ่งว่าจะเป็นยอดของคณาจารย์ มีอาวาสมโหฬารเป็นสถานที่สอนศิษย์ สักกะ
มัวเมาในสักการะรามีส นำให้เห็นผิดเพราะทิฏฐิมานะถือตัวว่าเลิศล้ำ ถึงกับยกตนขึ้น
ข่มขี้ทับถมผู้อื่นว่า หามีความรู้เสมอตนไม่ ถ้าได้สดับเกียรติคุณของผู้ใด น้ำใจก็คิดริษยา
ตั้งหน้าตั้งตาพยายามที่จะให้เขาอ่อยยับอัปภาคย์เพราะสันดาลพาล

สตถุ กิตติสหุ สุตวา ต่อมา สักกะได้สดับเกียรติคุณสรรเสริญพระบรมศาสดาจารย์
ขจรไปในทิศน้อยใหญ่ว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นกษัตริย์ เสด็จออกผนวชจากศากยสกุล
ทรงพระคุณสมบัติสมบุรณ์ หาผู้เสมอมิได้ด้วย **สมตีสปาร์มิ อรหุ** เป็นพระอรหันต์
มีพระจิตบริสุทธิ์ผ่องใส ทรงกำจัดกิเลสพันห้า ตัณหาร้อยแปดให้หมดสิ้นไป พร้อมทั้ง
วาสนา หามลทินใดๆ มิได้ที่จะมาพ้องพาน มีพระทัยสดชื่นเกษมสันต์ ดังดอกบัวแย้ม
กลีบบานในตอนเช้า **สมมาสมพุทโธ** เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้จตุราริยสัง ด้วย
โพธิปักขิยธรรม ๓๗ ประการ มีพระปรีชาญาณหยั่งรู้ในสรรพธรรมทั้งมวล **วิชชาจรณ**
สมปนุโน ทรงเพียบพร้อมถ้วนในวิชา ๓ และจรณคุณ ๑๕ มี ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ
คือ การระลึกชาติหนหลังได้เป็นต้น

อธิบายว่า ทรงรู้ดีและปฏิบัติดีสมควรแก่ความรู้ชั้น ในสถานะที่เป็นพระพุทธรเจ้า และในสถานะทั้งหลายอื่น คือผู้ดำรงอยู่ในฐานะนี้ ควรจะรู้อะไรดีเพียงใด และปฏิบัติเท่าใด นี่เป็นพุทธวิสัยซึ่งใครๆ ไม่อาจมีเสมอได้ **สุดโต** พระองค์จะเสด็จไป ณ ที่ใด ก็เสด็จไปด้วยความสวัสดิ เกิดชัยชนะเหล่าไพรีทุกสถาน ไปให้เกิดสุขสำราญแก่คนถ้วนหน้า ได้รับการต้อนรับบูชาด้วยสักการะวราภิมิส **โลกวิทู** ทรงรู้แจ้ง จบทุกทิศตลอดสากล โลกตั้งแต่พรหมโลกลงมาจนถึงยมโลก **อนุตตโร** ไม่มีมนุษย์เทพยดา หรือพรหมตนใด จะมีคุณสมบัติเหนือพระองค์ **ปฐิมมสารถิ** เป็นสารถิฝึกสอนมนุษย์คดให้ตรง โดยไม่ใช้คัสตราวุธทุกประการ แม้ผู้นั้นจะเป็นยักษ์เป็นมาร ก็ตรัสประทานธรรมสั่งสอน แก่ความร้ายแข็งกระด้างให้โอนอ่อนด้วยพระปรีชา **สตุธา เทวมนุสฺสานํ** เป็นบรมศาสดา ของเทพเจ้า และเหล่านิกรชายหญิงทั่วไป **พทุโร** ทรงเบิกบานพระหฤทัย และยังชาวโลก ให้มีความเบิกบานดวงใจตื่นจากกิเลสนิทรา เกิดดวงตาเห็นบาปบุญและคุณโทษตลอด สิ่งอันเป็นประโยชน์อันควรกระทำหรือไม่ **ภควา** ทรงมีน้ำพระทัยเปี่ยมด้วยพระเมตตา พระกรุณาธิคุณ ในสรรพสัตว์เสมอกันถ้วนหน้า ทรงประทานธรรมสมบัติแจกจ่ายแก่เหล่า ประชาชนิกรสัตว์ กระทำสมบัติในโลกมิให้เป็นหมัน ให้เป็นสมบัติติดตามไปยังโลกสวรรค์ และพระนิพพาน พระเกียรติคุณ ๑๐ ประการ ของพระผู้มีพระภาคขจรไกลดังนี้ บรรดา ประชาชนทั้งหลาย ตั้งต้นแต่พระมหากษัตริย์มีจอมคนพระเจ้าพิมพิสาร แคว้นมคธรัฐ เป็นต้น ได้ยอมตนเป็นศิษย์บูชาด้วยสักการะวราภิมิสเป็นนิจกาล พระคุณของพระองค์ จึงยิ่งใหญ่ไพศาล

เมื่อสัจจะนิครนถ์ได้สวนการ ก็กระด้างด้วยมานะในจิตคิดต่อสู้เพื่อตนจะได้ เฟื่องฟูยิ่งใหญ่ขึ้นไป เพราะน้ำใจมากด้วยทิฏฐิมานะ คิดว่าวันหนึ่งหากได้พบปะ จะได้พาพวกบริษัทของตนเข้าเฝ้ารุกรานพระผู้มีพระภาคเจ้าด้วยปัญญา มั่นใจว่า ถ้าพระสมณโคดมได้ฟังวาจาอันประกอบด้วยปรีชาสามารถของเราได้เข้าขัดแย้ง ก็จักจำนน ต่อนั้นประชาชนก็จะพากันยกย่องเรา ว่าควรจะได้รับเคารพบูชาจากมนุษย์ และเทพเจ้าทั่วไป สัจจะนิครนถ์คิดแล้วก็กระหึ่มใจ พยายามฝักใฝ่หาโอกาสอยู่ ทุกเวลา

อปรภาเค ครั้นสมัยต่อมา สมเด็จพระบรมศาสดาทรงพาพระสงฆ์สังฆจรร เสด็จมายัง พระนครไพสาลี ประทับอยู่ที่กุฎาคารศาลา ป่ามหาวัน เมื่อสัจจะนิครนถ์ทราบข่าว ก็ปล้นมีโสมนัส พาบรรดาโอรสกษัตริย์ผู้เป็นศิษย์ติดตามมา พร้อมทั้งประชาชนชาว

พระนคร พวกนักบวชตามไปมากกว่ามาก เพื่อจะสดับธรรมของพระผู้มีพระภาคจะแก้ ปัญหาด้วยพุทธปฏิภาณ

เหล่าชนมิจฉาภิภูมิจึงมุ่งไปดูสักจะรุกรานพระสมณโคดม บ้างก็คิดเพียงจะไปชม พระบารมีและพุทธลีลาศ จึงเกิดเป็นมหาสังนิบาตของชาวพระนคร ต่างมุ่งหน้าพากัน สัจจตรงไปยังป่ามหาวัน

* ครั้งนั้น พระบรมศาสดาทรงเห็นสักจะนิครนถ์ พาบรรดาโอรสฤษัตรีย์มาเฝ้า พระองค์ ก็ทรงทราบด้วยพระอนาคตังสญาณว่า สักจะจะมาตีโฆหารแสดงความรู้ในเชิง วิทยาให้ปรากฏแก่เหล่าราชโอรสฤษัตรีย์ลิจฉวี สักจะเป็นผู้มีความรู้ดีในไตรเพท ได้รับ ยกย่องว่ามีปัญญาวิเศษในหมู่คนที่รู้น้อยถ้อยปัญญา หากตถาคตจะให้จำนนด้วยพุทธ ปัญหาก็จะจนปัญญา หมดวาทะที่จะกล่าวแก่ บรรดาศิษย์และมหาชนก็จะเห็นเป็นผู้แพ้ ให้ได้อาย จักทำให้สักจะเบื้อหนายไม่ศรัทธา ไม่แสวงหาธรรมอภิญญาอันยิ่งใหญ่สืบไป ควรที่ตถาคตจะแก้ไขให้สักจะละเสียซึ่งทิฏฐิมานะ ปลงปัญญาเห็นอรรถสาระในพระ อริยธรรมวินัย ถึงแม้สักจะจะยังไม่มืวิสัยอันควรจะได้ อริยมรรคอริยผล ก็ยังจะได้มอบ ตนเข้าในพระพุทศาสนา สืบไปเมื่อหน้าคือ เกิดมาอีกชาติหนึ่งก็ยังเป็นปัจจัยให้สักจะ เข้าถึงซึ่งสมณเพศ เป็นพระเถระผู้มีคุณวิเศษเรื่องปัญญามีนามว่า กาทพุทธรักขิตเถระ จักประกาศคุณพระพุทธรัตนะ ให้มหาชนเกิดความเลื่อมใส เป็นผลานิสงส์ยิ่งใหญใน ภายหน้า ครั้นพระบรมศาสดาทรงทราบด้วยพระญาณปริชาดังนั้นแล้ว

ครั้นได้ปฏิสันถารการปราศรัย พอให้แช่มชื่นใจในการเข้ามาเฝ้าแล้วมิช้า สักจะ ก็เริ่มประกาศ ความเป็นผู้เจ้าปัญญา ตั้งปัญหาทูลถามนานาประการ หวังจะให้พระ ศาสดาจารย์ทรงจำนน สมเด็จพระทศพลก็ทรงพยากรณ์ให้แจ่มแจ้งทุกข้อที่สำคัญ ๆ ยิ่งกว่านั้นพระองค์ยังได้ทรงย้อนถามในธรรมอันสูงสุดซึ่งอยู่ในพุทธวิสัย สักจะก็ อึดอัดใจจนไม่อาจกล่าวแก้ ยอมจำนน

ต่อนั้นสมเด็จพระทศพลก็ทรงบรรยายทำลายทิฏฐิมานะของสักจะที่หลงผิดกลับ ความคิดให้เลื่อมใสในธรรมของพระโลกนาถ แล้วสักจะก็น้อมเศียรเกล้าถวายอภิวาท ลักการบูชา กราบทูลขออาราธนาให้ทรงพระกรุณาเสด็จไปรับอาหารบิณฑบาตในอาวาส ที่พำนักอาศัยพร้อมด้วยพระสงฆ์สาวก ด้วยน้ำจิตคิดจะยอยกคุณค่าของพระรัตนตรัย ซึ่งสมควรที่คนทั้งหลายจักเคารพบูชา อันตนได้เข้าใจผิดคิดดูแคลนมาเป็นเวลานาน

ครั้นทราบว่า พระบรมศาสดาจารย์ทรงรับนิมนต์แล้ว ก็พาสาธุศิษย์คลาดแคล้วกลับคืนยังสถาน สั่งให้จัดกระยาหาร เตรียการอังกาสพระบรมโลกนาถและพระสงฆ์สาวกในวันพรุ่งนี้

ครั้นได้เวลารุ่งพระสุริยครีสมเด็จพระมหามุนีบรมนาถ ก็ทรงพาพระภิกษุสงฆ์ลีลาศ ล่วงครรรโล ไปยังอาวาสของสังฆกะนิครนถ์ ตามกำหนดเวลานิมนต์ของสังฆกะ ผู้จัดการต้อนรับโดยคารวะด้วยกัลยาณจิต ครั้นทรงทำภัตตกิจและทรงอนุโมทนา ให้สังฆกะเกิดศรัทธากล้าหาญเลิกละลัทธินิครนถ์ที่นับถือมาแล้วเสียนานได้ นอบน้อมยอมตนอยู่ในพุทธบริษัทอันดี อันว่าองค์พระชินศรีทรงชำระสังฆกะนิครนถ์ด้วยธรรมวิเศษ จึงเป็นชัยมงคลอุดมเดชของพระบรมศาสดา ขอชัยมงคลดังพรรณามา จงมีแต่พุทธศาสนิกบริษัทตามควรแก่วิสัยในการกุศล

๗. นันโทปะนันทะภูชะคัง วิพุธัง

มะหิทัง ปุตเตนะ

เถระภูชะเคนะ ทะมาปะยันโต

อิทธุปะเทสะวิธินา ชิตะวา

มุณินโท ตันเตชะสา ภาวะตุ เต

ชะยะมังคะลานิ ฯ

คำแปล

๗. พระจอมมุนีโปรดให้พระโมคคัลลานะเถระ พุทธชินโรสนิรมิตกายเป็น นาคราชไปทรมานพญานาคราช ชื่อ นันโทปะนันทะผู้มีความรู้ผิด มีฤทธิ์มาก ด้วยวิธีทรงแนะนำการแสดงฤทธิ์แก่พระเถระด้วยเดชแห่งพระพุทธชัยมงคลนั้น ขอชัยมงคลทั้งหลายจงมีแก่ข้าพเจ้า

ภาพที่ ๗ ทรงชนะพญานาคนันโทปะนันทะ

มงคลที่ ๗

ครั้งหนึ่ง เมื่อพระชินศรีสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพาพระสงฆ์สาวก ๕๐๐ องค์ ทรงจาริกไปโปรดสัตว์ ตามคามนิคมน้อยใหญ่ พอสมควรแก่เวลาแล้ว ก็เสด็จคลาดแคล้ว คืบสู่พระเชตวันมหาวิหาร เมื่อท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐีทราบข่าวสาร ก็พาบริวารเข้าเฝ้า เยี่ยมสมเด็จพะสัมมาสัมพุทธเจ้ายังอาราม ทูลถามถึงทุกข์สุขและการทำงาน ยามเมื่อเสด็จนิราศพระวิหารไปบำเพ็ญพุทธกิจในทางไกล ครั้นเมื่อได้ฟังพระดำรัสตรัสสั่งแต่งตั้งให้แจ้งใจแล้วก็ถวายอภิวัต อาราธนาสมเด็จพะโลกนาถ ให้เสด็จรับอาหารบิณฑบาต พร้อมพระสงฆ์สาวกที่นิเวศน์ของท่านในวันพรุ่งนี้ เมื่อสมเด็จพะชินศรีรับอาราธนา ด้วยดุษณิภาพหนึ่งอยู่ก็รู้ชัด ก็มีความโสมนัสถวายอภิวัตพระโลกนาถ กลับคืนหลัง ยังนิเวศน์สถาน สั่งให้จัดประณีตโภชนาหาร เตรียมถวายพระศาสดาจารย์ในวันพรุ่งนี้

ปัจจุบันสมเ ครั้นเวลาใกล้รุ่งพระสุริยศรีในราตรีนั้น สมเด็จพะภควันต์ ทรงแผ่ ข่ายพระญาณตรวจดูอุปนิสัยสัตว์ในโลกธาตุ ก็ทรงเห็นพญานันโทปนันทนาคราชเข้ามา ปราบกฎ สมควรจะทรมานให้สิ้นพยศอันร้ายกาจ แม้จะอยู่ในวิสัยแห่งทิวาชาติ ซึ่งไม่สามารถ จะบรรลุมรรคผลก็ตามที เพราะจะได้เกิดความยินดีในคุณพระศรีรัตนตรัย เลิกละ ความโหดร้ายอุลามก จะได้เกิดกุศลจิตคิดมาอยกกรรมปฏิบัติ ตามควรแก่วิสัยสัตว์ อันจะพึงมี

ครั้นสมเด็จพะชินศรีพิชิตมาร ทรงอาวชันนาการนึกแน่ในพระทัยแล้วมิช้า จึงมี พระบัญชาให้พระอานนเถระเผด็จพระอรหันต์ทั้งหลายให้มาประชุมพร้อมกันที่ หน้าพระเชตวันในเวลารุ่งเช้า

ครั้นแล้วพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทรงพาพระอริยสาวกหะมาทางคัคณานต์ ด้วย อาณาภพอิทธิปาฏิหาริย์แห่งสมบัติข้ามภูเขปาชัญ ท่อ ธาร ละหาน เหว หนอง คลอง บึง จนบรรลู่ถึงถิ่นพญานันโทปนันทนาคราช ซึ่งเป็นพญานาคที่ร้ายกาจตามวิสัยจะทำอะไรๆ ก็ทำตามใจทุกประการ ด้วยทิวฐิสน์ดานพาลครอบงำนำไปประพฤติพิต มีโทษะจริต เป็นมูลฐาน เป็นเหตุให้กิเลสมารเข้าสิงจิต คอยพ่งจับความผิดผู้อื่นด้วยริษยา

ดังนั้น พญานันโทปนันทนาคราช ได้เหลือบเห็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพร้อมด้วย พระสงฆ์สาวก ๕๐๐ เสด็จมาทางอากาศามประหนึ่งหงส์เหมราช พร้อมหงส์บริวาร บินผ่านมาในเวหาส ฉะนั้น แทนที่พญานาคจะเกษมสันต์โสมนัสในพุทธาภิณฑิหาร

กลับเดือดดาลในจิตคิดเห็นผิดไปว่าพวกสมณะโล้นเหล่านี้ เหาะข้ามหัวกู่มากด้วยฤทธิ์
แม่เทพเจ้ายังยอมเป็นมิตรไม่คิดล่วงเกิน ชะรอยสมณะโล้นเหล่านี้จะเหาะเห็น
ไปสู่เทวโลกสถาน ซึ่งความจริงจะไม่เหาะผ่านมาทางนี้ก็ยังไปได้ แต่สมณะโล้นเหล่านี้
มีจิตใจกำเริบรังควาน ครั้นเมื่อเหาะผ่านทางนี้ ก็จะเกลี้ยพงเผ่าเก้าธูลีละอองเท้าให้
ร่วงหล่นลงตรงศีรษะเราเป็นแม่นมั่น คงจะสำคัญตนว่าเป็นผู้วิเศษสุด เอาเถอะ! เราจะ
รังสมณะเหล่านี้ให้หยุดไม่ให้ไป ให้เธอแจ้งแก้ไขเสียบ้าง ว่ายังมีผู้อื่นมีฤทธิ์แก่กล้า
สามารถเหนือตน พันวิสัยที่สมณะจะข้ามโดยแท้

เมื่อพญานาคนี้ก้มใจตามวิสัยอันธพาล ทันใดนั้นก็ลำแดงอภินิหารเหาะขึ้นสู่ท้องฟ้า
นิรมิตกายาให้ใหญ่ยาว รวบรัดภูเขาสุมะรุด้วยขนดหางได้เจ็ดรอบ แล้วก็แผ่พังพาน
บังดาวดั่งสวรรค์สถาน ต่อนั้น ก็บันดาลให้เกิดควันและหมอกมืดมัวไปทั่วทั้งหมด มีให้
แลเห็นสุเมรุบรรพตตลอดท้องฟ้า

รณัฐปาลิ ตํ ทิสฺวา เมื่อพระรัฐบาลได้เห็นความมืดมนอนธการ เช่นนั้น จึงกราบ
ทูลถามสมเด็จพระภาควันตบพิตรพิชิตมารว่า ข้าแต่พระบรมศาสดาจารย์ผู้ร่มเกล้า
แต่กาลก่อนข้าพระพุทธเจ้าเคยตามเสด็จพระบรมโลกนาถ ได้เห็นยอดภูเขาสุมะรุราชัน
งามไปด้วยแก้ว ๗ ประการ บัดนี้เป็นไฉนสัตตรัตน์ซึ่งจวาลจึงมิปรากฏดู หายไปหมด
แม้แต่ภูเขาสัจจภัณฑ์

ที่สุดแม่เมืองดาวดั่งสวรรค์ก็แลไม่เห็นหน้าหลากจิต สมเด็จพระธรรมสามิสรรับสั่งว่า
ดูราพระรัฐบาล อันความมืดมนอนธการซึ่งยิ่งใหญ่ไพศาลที่บันดาลแต่หากเกิดจากความ
อันธพาลของพญานันโทปนันทนาคราชผู้มีจิตคิดประมาทดูหมิ่นตถาคตและภิกษุทั้งหลาย
จึงลำแดงเดชนิรมิตกายให้ยาวใหญ่ทั้งพังพาน ปิดบังเทวสถานแล้วทำให้มืดมนตลอด
ท้องเวหนที่เธอเห็นอยู่ในบัดนี้

ต่อนั้น พระรัฐบาลก็ประนมกรอัญชลี ขอประทานโอกาส รับอาสาจะทรมาน
พญานาคราชให้สิ้นพยศ แต่พระตถาคตมิได้ประทานให้ ตรัสว่าเรื่องนี้มิใช่วิสัยที่รัฐบาล
จะพึงอาสา ยิ่งพระเถระต่างๆ ก็เข้ามาขอประทานโอกาส แต่สมเด็จพระบรมโลกนาถมิได้
ประทานให้ รับสั่งว่ายังมีวิสัยของท่านทั้งหมด

จนถึงพระโมคคัลลานะเถระเจ้า เข้ามาประณตขอประทานโอกาส รับจะทรมาน
พญานาคราชให้สิ้นฤทธิ์ พามาเฝ้าสมเด็จพระธรรมสามิสรในเช้าวันนี้ สมเด็จพระมหามุณี

ก็ประทานโอกาสให้ ตรัสว่าเรื่องนี้เป็นวิสัยของโมคคัลลานะ ด้วยมีกำลังอิทธิพลควรแก่ จะรับงานอาสา

ครั้งประทานโอกาสแล้ว พระศาสดาก็ทรงพาพระสงฆ์ทั้งหลายลี้กไปประทับรอกอยู่ ยอดภูเขาคอยชมพระเถระเจ้าสำแดงอภินิหารทรมานพญานาคราช

เมื่อพระมหาโมคคัลลานะได้รับประทานโอกาสก็มีได้รอช้า อาศัยอำนาจอิทธิบาท นิรมิตกายเป็นพญานาคราชยาวใหญ่กว่าพญานาคราชนั้นทะเลอีก ๑ เท่า รวบรัด พญานันโทปนันทะบีบเข้ากับภูเขาสุเมรุนี้ ประหนึ่งว่าบุคคลเอาเชือกและชะเนาะมา ชันลงลิ้ม เอาน้ำมันจากเมล็ดงา

แม้พญานาคราชนั้นจะตื่นอย่างใดก็ไม่หลุด ที่สุดจะบังหวนคว้นพ่นไฟร้ายแรงเท่าใด พระเถระเจ้าก็กลับทำให้ยิ่งใหญ่กว่าอีก ๑ เท่า คว้นและไฟกลับไปรมแผดเผาพญานาคนั้น ให้อืดอืดและเร่าร้อนสุดที่จะทนทาน ต้องเปลี่ยนรูปเข้าต่อสู้กับปาฏิหาริย์ของพระเถระเจ้า ในรูปใหม่ แต่แม้จะสำแดงเดชโดยประการใดๆ

ในที่สุดก็กลับร้ายต้องพ่ายแพ้พระเถระเจ้าทุกประการ สุดทำยก็ตั้งจำแลงกายเป็น กุมารเข้าไปหาพระเถระเจ้าด้วยความเคารพนอบนบยอมตนเป็นศิษย์ ไม่ขอต่อฤทธิ์ ทุกประการ ทั้งกล่าวสรรเสริญอิทธิปาฏิหาริย์ของพระเถระเจ้าว่าทรงคุณล้ำเลิศประเสริฐสุด

แต่พระมหาโมคคัลลานะ ก็กล่าวเตือนให้หยุด ห้ามมิให้พูดต่อไปว่า ดูกรพญานันโทปนันทะ เพราะอิทธิปาฏิหาริย์ทั้งหลายที่อาตมาสำแดงนี้ ยังเป็นสิ่งเล็กน้อยไม่อยู่ใน พุทธวิสัย ด้วยเป็นคุณสมบัติของศิษย์ จะเสมอด้วยปาฏิหาริย์ของพระธรรมสามิสร ผู้เป็นพระบรมศาสดาจารย์ของเราหาได้ไม่ ถ้าท่านจะได้เข้าไปเฝ้าใกล้ๆ ได้สดับรับ พระโอวาทท่านก็จะเกิดความรู้ความสามารถกำจัดเวรและภัย ทั้งยังปลดเปลื้องข้อสงสัย นานาประการได้ด้วยปรีชาญาณวิเศษ ช่วยบรรเทากรรมกิเลสและภัยพิบัติอันจะพึงมี เป็นสง่าราศีให้่องใส แม้ในทิวสมาคม มาเถิดนันทะ เราจะพาท่านไปชื่นชม พระบรมโลกนาถ กล่าวแล้วพระเถระเจ้าก็พาพญานาคราชไปถวายเป็นบังคม ยอกรอัญชลี กราบพูลมอบพญาวาสูกิแต่สมเด็จพระชินศรีพิชิตมาร ขอให้ทรงพระกรุณาโปรดประทาน พระโอวาท

เมื่อสมเด็จพระโลกนาถจะประทานอนุสาสน์นี้ จึงตรัสว่า ดูกรพญาวาสูกิผู้เรื่องยศ อันบรรดาสรรพสัตว์ทั้งหมดผู้เกิดมาย่อมปรารถนาความสุข ไม่ต้องการความทุกข์

ทุกประการ ดังนั้นบุคคลจึงสมควรจะประพฤติประหารเบียดเบียนให้ผู้อื่นเดือดร้อนด้วย
ประการใดๆ แม้แต่ประหารร้ายด้วยน้ำใจก็ไม่ควรคิด ไม่ควรจะถือตน ว่ามีฤทธิ์ ไม่มีใคร
ต่อต้าน เพราะมิใช่วิสัยของผู้มีศกดิ์สิทธิ์อันจะพึงกระทำ ด้วยเป็นทางก่อให้เกิด
บาปกรรมทำลายฤทธิ์ เลื่อมความศักดิ์สิทธิ์ของอำนาจวาสนา สร้างศัตรูมาบีฑาให้
เดือดร้อน ไม่มีความสุขเกิดเป็นทุกข์เพราะมีฤทธิ์ผิดวิสัย แทนที่จะมีความสุขกายสุขใจ
ได้ชื่นบาน

ทั้งนี้ก็เพราะใช้อำนาจผิดมาตรฐานของผู้เป็นใหญ่ นั่นโทปนันทะ จงหมั่นสำรวมใจ
ด้วยสติดำรงระวางใจให้หยุดยั้งอย่าผลุนผลัน อย่าคิดผิดไปว่าความสำคัญอยู่ที่การ
แผลงฤทธิ์ หรือความศักดิ์สิทธิ์อยู่ที่การลำแดงอำนาจ นั่นเป็นการผิดพลาดอย่าง
น่าสงสารนั้นโทปนันทะ อันผู้มีอภินิหารรุ่งเรืองด้วยฤทธิ์และอำนาจจะต้องเป็นผู้สามารถ
เหนี่ยวรั้งใจไว้ได้เป็นอย่างดี โดยปกครองอินทรีย์ คือกายใจ ให้อยู่ในสันตินิยม ไม่ทำอะไร
ตามอารมณ์โดยมิได้วิจยวิจารณ์ นั้นโทปนันทะ จงมั่นในปรีชาญาณอัตตสมบัติ สมาทาน
เบญจวิริติ ไว้เป็นทุนสำหรับตน ดำเนินตามแนวสาธุชนในปางก่อน ให้เกิดสุขสภาพ
สัมฤทธิ์ผล พ้นจากอภัพบุคคลวิสัยสัตว์ ได้ซึ่งมนุษย์สมบัติในภายหน้า เป็นปัจจัย
ให้เข้าสู่มรรคาแห่งพระนิพพานหมดทุกข์เดือดร้อน ทุกประการ ฉะนี้เถิด

เมื่อพญานันโทปนันทนาคราช ได้สดับพระพุทธโอวาทที่ทรงพระกรุณาโปรด หยั่งเห็น
ทุกข์เห็นโทษและภัยพิบัติในบาปกรรมที่นำมา ก็เกิดปีติศรัทธาในพระพุทธศาสนา
น้อมเศียรเกล้าลงบูชาขอมาโทษที่ล่วงเกินในพระรัตนตรัย สมาทานมั่นอยู่ในเบญจวิริติ
พร้อมด้วยกัลยาณธรรม สุปฏิบัติเป็นอันดี

ครั้นสมเด็จพระชินศรีทรงเห็นพญานันโทปนันทะเกิดศรัทธาอุตสาหะมั่นคงเช่นนั้น
แล้ว ก็ทรงอนุโมทนาและอำลาพญานาคราช พาพระสงฆ์เหาะมาทางอากาศ จนบรรลุถึง
นิवासสถานของท่านเศรษฐีอนาถบิณฑิกะ อริยบุรุษพุทธเวไนย เสด็จเข้าไปประทับนั่ง
ยังบรรพาสน์ ซึ่งท่านมหาเศรษฐีปูลาดตกแต่งไว้เป็นอันดี

ต่อนั้นท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐีจึงทูลถามถึงความล่าช้าที่ทรงพาพระสงฆ์มาเวลา
สายผิดสังเกต สมเด็จพระโลกเชษฐก็ทรงลำแดงเหตุที่ให้พระมหาโมคคัลลานะ
ทำสงครามกับนันทโทปนันทนาคราช จนพญานาคปราศัย และมั่นอยู่ในศาสนาวาทแล้ว
จึงกลับมา

ครั้นท่านเศรษฐีได้สติก็เกิดมุกิตาปสันนการ น้อมถวายไทยทานเป็นงานฉลองชัย
 ชำนาญของพระพิชิตมารถึง ๗ วัน จึงเสร็จพิธีตั้งนั้น ชัยชำนาญของพระชินศรี จึงเป็น
 ชัยชำนาญที่สมบูรณ์ด้วยความสวัสดิโดยธรรมวิเศษ จัดเข้าในชัยมงคลอุดมเดชของพระ
 บรมศาสดา ขอชัยมงคลตั้งพรณนามา จงมีแต่เมฆลพทุทบริษัท ตามสมควรแก่วิสัยในกุศล

๘. ทศคาหะทีฎฐิติฤชชะเคนะ

สุทัฎฐชะหัตถัง พรหมัง

วิสุททธิชุตติมิทธิพะกาภิธานัง

ญานาคะเทนะ วิธินา

ชิตะวา มุนินโท ตันเตชะสา

ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

คำแปล

๘. พระพุทธองค์จอมมุนี ได้ชนะพรหม
 ผู้มีนามว่า ท้าวพกาพรหม ผู้มีฤทธิ์ มีอันสำคัญ
 ตนว่าเป็นผู้รุ่งเรืองด้วยคุณอันบริสุทธิ์ มีมืออัน
 ท้าวรุกขงค์ คือทีฎฐิติที่ตนถือผิด รัตจริงไว้แน่นแฟ้นแล้ว พระพุทธองค์จอมมุนีทรงชนะ
 พกาพรหมนั้น ด้วยเดชแห่งพระพุทธชัยมงคลนั้น ขอชัยมงคลทั้งหลายจงมีแก่ข้าพเจ้า.

ภาพที่ ๘ ทรงชนะท้าวพกาพรหม

มงคลที่ ๘

สมัยหนึ่ง เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้า เสด็จประทับยับยั้งยังพระเชตะวันมหาวิหาร ณ
 พระคันธกุฎีซึ่งท่านอนาถปิณฑิกเศรษฐีสร้างถวาย ทรงอาศัยพระนครสาวตถิ
 เป็นที่ประกาศพระศาสนา บรรเทาความเห็นอันแรงกล้าในทางผิด ตามฉัพพิชจจริตนิสัยสัตว์
 ชัดแย้ง สุปฏิบัติของสาธุชน ผิดจารีตของพุทธบุคคล โดยมีได้ใช้วิจารณ์ญาณปิดบัง
 ทางสวรรค์และพระนิพพานในเบื้องหน้า ตรัสสอนให้ มนุษย์ เทวดาและมหาพรหม
 เกิดความนิยมในจตุราริยสัจ หยั่งเห็นคุณในสัมมาปฏิบัติ อันเป็นนियานิกธรรมตามควร

แก้วลัยสัตว์ อันควรจะแนะนำให้ดำเนิน เพื่อความจำเริญในเบื้องหน้าครั้งหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จประทับยังป่าสุภควัน ทรงทราบความปริวิตกของท้าวพกาพรหมว่า พกาพรหมกำลังจะจมลงในห้วงแห่งสัสสตทิฏฐิ โดยดำริผิด คิดเห็นไปว่าสิ่งทั้งหลายเป็นของเที่ยงแท้ ไม่แปรผัน จะเป็นอะไรก็เป็นอยู่พรรณนั้นไม่เปลี่ยนแปลง จะอ่อน จะแข็ง จะร้าย จะดี อย่างไร ก็ไม่แปรไปเป็นอย่างอื่น จะเข้มข้นขึ้นทุกข์สุขอย่างใดๆ ก็เป็นธรรมดา หาใช่บาปบุญคุณโทษอะไรๆ มานำพาให้หาไม่

เมื่ออยู่ในสถานะใด ๆ ก็คงอยู่ในสถานะนั้น ๆ ตามภูมิตามชั้นของสัตว์ ชัดแย้งต่อศาสนปฏิบัติของพระศกพล ที่ตรัสสอนว่า สัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของของตน กรรมดีและกรรมชั่วย่อมจะให้ผลสุขและทุกข์ ตามสนองตามโอกาส ไม่มีผู้ใดใครจะขัดขึ้นอำนาจของกรรมได้ ทุกอย่างจะต้องเปลี่ยนแปลงไปตามอำนาจของกรรม สุดแต่กรรมนั้นจะเป็นกรรมหรือหาไม่ ตลอดแม้สรรพสิ่งทั้งหลาย ตั้งแต่สังขารร่างกาย เป็นต้น ย่อมเป็นอนิจจัง จลาจลผันแปรแตกสลายด้วยสรรพภัยพิบัติ ไม่มีสิ่งใดในวงวัฏจะทนทานคงเที่ยงดำรงอยู่หากไม่มีปัญญาญาณก็ไม่สามารถจะหยั่งรู้ได้ถ่องแท้ ดังพกาพรหมที่จมอยู่ในห้วงแห่งกระแสสัสสตทิฏฐิ จึงทำให้เกิดความดำริไปในทางผิดคิดไม่ชอบด้วยกัมมัสสกตาญาณ สมควรที่พระตถาคตเจ้าจักประทาน พระสัทธรรมโปรดให้ปล่อยทิฏฐิอันเป็นโทษ ใ้ทางเกษมสันต์

ครั้นแล้วพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทรงทำปาฏิหาริย์ขึ้นไปยังพรหมโลก เพื่อประทานธรรมวิโมกข์ด้วยพระมหากรุณา แล้วเสด็จพระพุทธลีลาไปยังวิมาน อันเป็นนิवासสถานที่อยู่ของพกาพรหม ผู้มีทิฏฐิวิบัติ

ต่อ ทิสวา เมื่อพกาพรหมได้เห็นพระผู้ทรงสวัสดิ์ สัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จมาถึงวิมาน ก็มีความชื่นบานเป็นอย่างมาก ทูลอาราธนาสมเด็จพระผู้มีพระภาคให้เสด็จประทับ ณ พระที่นั่งอันงาม ต่อนั้น ก็แสดงความโสมนัสแห่งดวงจิตให้ปรากฏที่ได้เห็นพระบรมสุคตทรงพระมหากรุณาเสด็จมาถึงนิवासสถาน แล้วสำแดงออกซึ่งอหังการ มมังการด้วยอำนาจทิฏฐิว่า

“ข้าแต่พระสัมพุทธะ ที่พระองค์ตรัสสอนว่า สิ่งทั้งหลายมีชราและมรณะ เป็นทุกข์เข็ญ เป็นภัยเห็นจะผิด ข้าพระองค์เห็นว่า ทุกสิ่งจะต้องดำรงคงสภาพอยู่เป็นนิตย์ ไม่เปลี่ยนแปลง ไม่จำต้องแสวงธรรมอันใดมาปรุงแต่ให้เกิดสุข ปลอดเปลื้องทุกข์ภัยพิบัติแต่ประการใด ถ้าไปคิดเห็นว่าทุกข์ ก็เกิดทุกข์ หากคิดเห็นว่าเป็นสุขก็มีสุข ไม่เดือดร้อนทุก ๆ ประการ”

ลำดับนั้น พระบรมศาสดาจารย์จึงตรัสว่า “ดูกรพกาพรหมเอ๋ย ท่านนี้อยู่ในพรหมโลกเสียเคย จึงมองไม่เห็นความทุกข์ เพราะโทษที่อยู่ในความสุขความสำราญ ทั้งขาดวิจารณญาณแห่งพินิจ จึงทำให้หลงผิดคิดไปว่า สิ่งทั้งหลายเป็นของเที่ยงถาวร อันความจริงนั้น ทุกสิ่งจะแน่นอนมั่นคงอยู่มิได้ จะต้องเปลี่ยนแปลงไปตามอำนาจของเหตุ ทุกสิ่งต้องอยู่ภายในขอบเขตของกรรมเป็นผู้บันดาล”

พกาพรหมก็โต้แย้งพระศาสดาจารย์ว่า หามิได้ด้วยสิ่งทั้งหลายในโลกธาตุ ย่อมเกิดแต่อำนาจของมหาพรหมผู้เสกสร้างมาทั้งสิ้น แม่ฟ้าและดิน ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และดวงดาว ที่สุดความร้อนความหนาว ลม ฝน ทุกประการ ล้วนแต่มหาพรหมบันดาลให้เกิดมี ทุกสิ่งในโลกนี้ มหาพรหมย่อมรู้แจ้งจบ สิ่งใดๆ ที่มหาพรหมจะไม่พบ ไม่เห็น ไม่รู้ มิได้มี แม้สิ่งนั้นจะอยู่ในพื้นปฐพีหรือท้องทะเล เวหาส มหาพรหมก็สามารถรู้เห็น ไม่มีใครจะคิดทำซ่อนเร้นให้ลึกลับ ถึงกับมหาพรหมจับไม่ได้

ครั้งนั้น สมเด็จพระจอมไตร ใคร่จะทรมานพกาพรหม ผู้มีจิตอหังการด้วยทิฏฐิวิบัติ ให้สำนึกว่า ตนเองยังเป็นสัตว์ที่เวียนว่ายในสังสาร ยังมีน้ำใจเป็นพาลด้วยคิดผิดเพียงแต่เรื่องฤทธิในโลกีย์ ก็โอหังฮึกเหิมว่าตนรู้ดีแจ้งจบสรรพวิชา จึงมีพระพุทธรูปกาตรัสว่า “ดูกร พกาพรหมถ้าท่านยังยืนยันว่าท่านเป็น ผู้อุดมสยัมภูญาณ ยิ่งกว่าเทพดาและมนุษย์ทั้งหมด ท่านจงสำแดงฤทธิให้ปรากฏโดยอันตรธานกายหายไป จากที่นี่ไปอยู่ในที่ซึ่งตถาคตไม่สามารถจะรู้เห็นได้เมื่อใด เมื่อนั้นตถาคตจึงจะยอมให้ว่าท่านเป็นสยัมภูผู้ยิ่งใหญ่ในบัดนี้”

ความจริง พกาพรหมใคร่จะสำแดงอิทธิปาฏิหาริย์ของตนให้ประจักษ์แก่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า และบรรดาพรหมทั้งหลายอยู่แล้ว ดังนั้น เมื่อเป็นโอกาส ก็สำแดงอานุภาพกำบังกายหายไปจากที่นั้น แต่ก็ไม่พ้นพระพุทธรูปญาณหยั่งรู้ได้ ไม่ว่าจะไปซุกซ่อนในที่ใด พระพุทธรูปเจ้าก็ทรงทราบและตรัสบอกได้

ที่สุดแม้ พกาพรหมจะนิรมิตกายให้ละเอียดไปซ่อนเร้นอยู่ในเม็ดทรายในท้องทะเลลึก โดยนึกว่าพระพุทธรูปเจ้าจะไม่หยั่งรู้ แต่สมเด็จพระบรมครูก็ทรงรู้ได้ ตรัสบอกว่า ขณะนี้ท่านได้ไปซ่อนอยู่ในเม็ดทรายนั้นๆ พกาพรหม ไม่สามารถจะกำบังปัญญาญาณของพระตถาคตเจ้าได้ บังเกิดโทมัสซัดใจที่หลบลิ้นหนีไม่พ้น

ที่สุดพกาพรหมก็หลบคืนเข้าไปซ่อนอยู่ในวิมานของตน เป็นที่อดสูอย่างสิ้นพันแก่บรรดาพรหมทั้งหลาย แต่แล้วก็ระงับความละอาย ออกมาเฝ้าสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แล้วทูลว่า “ดูกรพระสมณะ ชาวโลกยกย่องท่านว่าเป็นนาถะที่ฟังด้วยฟังใจ ถ้าพระองค์ จะสามารถอันตรธานกายหายไป จนข้าพระองค์จะมองเห็นไม่ได้นั้นแหละ ข้าพระองค์ จึงจะสรรเสริญ นับถือว่าพระองค์ คือสัพพัญญู ควรที่เคารพบูชา”

ภควา สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า จึงทรงทำปาฏิหาริย์อันตรธานกายหายไปในที่เฉพาะ หน้าแห่งบรรดาพรหม เสด็จประทับอยู่ในท่ามกลางประชุมพรหมสันนิบาต แต่ไม่มี พรหมองค์ใดจักสามารถเห็นพระองค์ได้ ทั้งทรงแสดงพระธรรมเทศนา บรรดาพรหม ทัวหน้าได้ฟังแต่พระสุรเสียง เสียงไพเราะเสนาะโสต แต่มิได้เห็นพระรูปพระสุคต พากันสงสัยประหลาดใจตะลึงลาน เลื่อมใสในพระพุทธรูปาริหาริย์ของพระบรมศาสดา

ครั้งนั้น พกาพรหมพยายามใช้กำลังทิพจักขุและทิพปัญญา สอดส่องค้นคว้าหา พระบรมศาสดาทัวทั้งทุกสถานตลอดโลกธาตุ ก็ไม่สามารถแลเห็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ จนใจจนปัญญา หמדกำลังที่จะค้นคว้า บอกพรหมทั้งหลายว่า พระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่ใดได้

ขณะนั้นสมเด็จพระจอมไตรก็ตรัสเรียกว่า “ดูกรพกาพรหม ตถาคตกำลังเดินจงกรม อยู่บนเคี้ยวรถม้าของท่านอยู่ในขณะนี้” ตรัสแล้วพระมหารามณ์สุคตเจ้า จึงสำแดงพระกาย ให้ปรากฏแก่พกาพรหมทั้งหลาย ด้วยพระอิริยาบถเสด็จจงกรมอยู่บนเคี้ยวรถม้าของ พกาพรหม พรหมทั้งหลายต่างก็ยกอกรประนมนมัสการ ชื่นชม อธิติปาฏิหาริย์ที่สูงกว่า เทพดาและพรหม มารทั้งหมด ทำให้พกาพรหมอัปยศหมดมานะยอมจำนน

ต่อ่นั้น สมเด็จพระทศพลก็เสด็จลงมาประทับนั่งบนพระพุทธรูปอาสน์ แล้วตรัส ประภาษกับพกาพรหมว่า “ดูกรพกาพรหมเอ๋ย ท่านได้ละเลยสมบัติเมื่อครั้งเป็นพระดาบส มาได้รับความสุขสมมโนระถในพรหมโลกเสียนาน จำเนียรกาลนับได้หลายกับหลายกัลป์ เมื่อครั้งแรกขึ้นมาบังเกิดอยู่ในชั้นเวฬุผลแล้วจุติเลื่อนขึ้นมาชั้นสุภิกิณหะถึง ๖๔ กัลป์ ด้วยความชื่นชม ต่อมาได้จุติขึ้นมาอยู่ชั้นอภิสสรพรหมตลอดกาล พกาพรหมเอ๋ย ท่านยังหารู้จักสถานที่บังเกิดครั้งแรกของท่านไม่ จึงเกิดเป็นมิจฉาทิฏฐิไป น่าสังเวช เพราะท่านที่ไม่มีปัญญาเห็นเหตุแห่งสมบัติและวิบัติที่ตนมีความกำหนดและ เบื่อหน่าย หมกมุ่นอยู่ในความสุขทั้งหลายในพรหมโลก ห่างจากมรรคผลและวิโมกข์ ที่เคยมุ่งหมาย กลับไปเห็นผิดคิดว่าสิ่งทั้งหลายเป็นของที่ถาวรไม่เปลี่ยนแปลง ไม่มีบาป บุญอันใดมาตกแต่งให้สัตว์มีสุขมีทุกข์ ไม่มีกรรมใดๆ จะมาทำให้เปลี่ยนแปลง สถานะ ผิดจาก ธรรมของพระอริยะที่กล่าวสอน พกาพรหมเอ๋ย แต่ปางก่อนท่านลิบบังเกิดเป็นมนุษย์ในสกุล พราหมณ์ ภายหลังเห็นโทษในเบญจกาม แล้วสละออกบวชเป็นดาบส บำเพ็ญพรตตาม

ฤๅษีวิสัย มีจิตมั่นอยู่ในสมาบัติภาวนาสมัยหนึ่ง ท่านมีศรัทธาสรางธรรมา ปลอมน้ำเลี้ยง พ่อค้าเกวียน ๕๐๐ ซึ่งอดน้ำใกล้จะถึงแก่ความตาย ให้ทุกคนดื่มดับกระหายให้สดชื่น ยั่งยืนชีวิต กลับไปโดยความสวัสดิ อีกครั้งหนึ่ง พวกโจรมาโจมตีปล้นทรัพย์สมบัติของ ชาวบ้านทั้งหลายใกล้จะถึงความย่อยยับ ท่านยังกรุณาช่วยขับโจรทั้งหลาย ให้ความปลอดภัยแก่หมู่มนุษย์ด้วยกุศลจิต อีกครั้งหนึ่ง พญานาคกำลังจะฆ่าเหล่าพานิชพ่อค้า เรือสำเภาในทะเลใหญ่ ท่านก็ช่วยกำจัดพญานาคให้หนีไปด้วยเมตตา ให้บรรดาหมู่พ่อค้า ปลอดภัย ได้รับรอดตาย รวมเป็นกุศลมากมายที่ท่านได้ทำมา

ดูกรพกาพรหม อย่าประมาท จงใช้ปรีชาสามารถเห็นอำนาจของบุญกรรมและ บาปกรรม ที่ทำให้คนมีฐานะสูงต่ำตามควรแก่เหตุ จงใช้ปัญญาสังเกตถึงความไม่จริง ยั่งยืนของสมบัติและความสุขทุกสถาน แม้แต่อารมณ์ของใจก็ไม่ยั่งยืน ล้วนเป็น สมุฏฐานที่ตั้งแห่งความไม่สงบสุข ยังสรรพกิเลสเป็นเหตุให้เกิดทุกข์โทมนัสซึ่งทำให้จิต ห่างจากนิโรธสัจจบัญญัติ พกาพรหมเอ๋ยท่าน จงอุทิศสัพพัญญูอัญญัตติกัมมจรค จำเริญ อานุกาพรธรรมช่วยพิทักษ์ความสงบ จิตใจของท่านก็จักแนบสนิทเข้ากับพระนิพพาน โดย กาลไม่นานนี้แล”

ในอวสานกาลเป็นที่จบลงแห่งพระธรรมเทศนา พกาพรหมก็ได้บรรลुพระโสดาปัตติผล แล้วน้อมศิโรราบกราบพระบาทยุคลโดยคารวะเป็นอันดี มอบตนเป็นสาวกของพระชินศรี ศาสดาจารย์ พรหมทั้งหลายก็พากันแซ่ซ้องร้องสาธุการ ว่าสมเด็จพะพิชิตมารทรงชำระ พกาพรหมด้วยธรรมอุตมญาณวิเศษ จัดเป็นชัยมงคลอุดมเดชของพระบรมศาสดา ขอชัยมงคลตั้งพรณนามา จงมีแต่มวลพุทธศาสนิกบริษัท ตามควรแก่วิสัยในการกุศล.

นรชนใดมีปัญญาไม่เกียจคร้าน สวดกิติระลึกกิติซึ่งพระพุทธชัยมงคล ๘ คาถา

แม้เหล่านี้ทุก ๆ วัน นรชนนั้นจะพึงละเอียดได้ ซึ่งอุปัทวะอันตราย มีประการต่าง ๆ เป็น อเนก และจะถึงซึ่งวิโมกข์ พ้นจากทุกข์ และ อุปาทานทั้งปวง อันเป็นบรมสุข แลฯ

สมเด็จพะมหามุนีวงศ์
(สื่อนั้น จนุทปฐุไซโต ป.ธ.๙)
ผู้รวบรวม

เกียรติธรรม

การแก้ปัญหาชีวิต

การแก้ปัญหาที่ยากของชีวิต ไม่ได้อยู่ที่การเพิ่มปริมาณ หรือ แก้ด้วยการหลบหนี แต่จะแก้ด้วยการศึกษา ให้รู้เหตุที่มาของความยุ่งยากนั้น การค้นพบต้นเหตุ นั้นแล คือการแก้ปัญหาชีวิต

คาถากันความทุกข์

เมื่อได้ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข ให้เสกคาถาว่า **เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป** เมื่อสิ่งนั้นเสื่อมสิ้นไปจะได้ไม่ทุกข์ใจ เมื่อประสบกับความเสื่อมลาภ เสื่อมยศ นินทา ทุกข์ ให้เสกคาถาว่า **เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป** จะได้ไม่ทุกข์ทรมานใจภาวนา

คติธรรมนำใจ

- ความดีให้ความอึ้งใจในเบื้องหลัง ให้ความสมหวังในเบื้องหน้า
- จงพอใจในชีวิตของตัวเอง โดยมีต้องไปเปรียบเทียบกับชีวิตของคนอื่น
- ไม่ยินดีในสิ่งที่ตนได้ ไม่พอใจในสิ่งที่ตนมี เป็นคนอภัพอัปโชคที่สุด
- ยินดีในสิ่งที่ตนได้ พอใจในสิ่งที่ตนมี เป็นคนโชคดีที่สุด
- มัวเมาในสิ่งที่ตนได้ หลงใหลในสิ่งที่ตนมี คือการสร้างเรือนจำขังตัวเอง
- เห็นโทษในสิ่งที่ตนได้ เห็นภัยในสิ่งที่ตนมี คือความเป็นอิสระในโลก
- ถ้าไม่รู้จักความทุกข์ จะพบความสุขได้ที่ไหน
- ถ้าไม่ยอมปล่อยวาง จะพบความว่างได้อย่างไร
- ถ้าหาความสุขจากความมัวเมา เท่ากับจับเจ้าอยู่ในกระจก
- โลกจะลุกเป็นไฟ เพราะใจขาดธรรม
- การปฏิบัติดีตนล้น เป็นการแก้ไขที่ถูกต้อง
- ถ้ารักประเทศชาติ อย่าถือโอกาสร้าย

- ถ้าอยากเป็นคนก้าวหน้า อย่ามัววิจจาคคนอื่น
- ถ้าอยากเป็นชายจริงหญิงแท้ อย่าเปลี่ยนแปลงประเพณี
- คุณค่าของสัตว์อยู่ที่กาย คุณค่าของหญิงชายอยู่ที่ความประพฤติ
- ดูคนดีดูที่การกระทำ ดูผู้นำดูที่การเสียสละ
- คัศตวรรษของประเทศชาติ คือประชากรราษฎร์ขาดความสามัคคี
- ความคิดริษยา เป็นเหตุที่มาของความแตกแยก
- ชีวิตที่มีความยุ่งยาก เพราะมีความอยากมากเกินไป
- ทุกข์ยากที่อุปาทาน สุขสำราญที่ปล่อยวาง
- หมั่นนึกถึงความตาย คืออุบายแห่งความไม่ประมาท
- ภัยที่น่ากลัวคือความตาย ทางแห่งความฉิบหายคืออบายมุข
- ไม่หลงของเก่า ไม่เมาของใหม่ เป็นหัวใจของการพัฒนา
- คนเก่ง ๆ มีมาก คนที่หายากคือคนดี
- ความยิ้มแย้มแจ่มใส คืออุบายสร้างสันติ
- ตัวอย่างที่ไม่ดีในสังคม สร้างค่านิยมที่ให้โทษ
- ความง่ายอยู่ที่ปาก ความยากอยู่ที่ทำ
- ทำดีไม่มีประมาณ สร้างความรำคาญให้คนอื่น
- รู้รูปแบบพุทธะ คือการเอาชนะตนเอง
- ระวังหูของเรา ดีกว่าเฝ้าปิดปากของคนอื่น
- เหนื่อยกายหลับสนิท เหนื่อยจิตหลับไม่ลง
- พยับแดดลวงตา โลกมายาลวงใจ
- ไม่หยุดไม่ถึงพระ ไม่ละไม่ถึงธรรม
- สังคมวุ่นวายเพราะอบายมุขทำแล้วไม่พูด ดีกว่าพูดแล้วไม่ทำ
- เป็นอยู่อย่างเรียบง่าย คืออุบายการประหยัด
- แต่งแต่กายไร้ค่า ถ้าไม่ตั้งใจ
- เมื่อทำเป็นทุกข์ แต่พ้นทุกข์เพราะทำ
- กำจัดน้ำใจบาป สันดานหยาบแห่งชายหญิง
- สัตว์โลกได้ฟังฟัง มะละบาปพำเพ็ญบุญ ฯ

ผลของการปฏิบัติธรรม

- ทำให้เกิดความเป็นปึกแผ่น ทำให้เกิดความแบ่งปัน
- ทำให้เกิดองค์กร หรือความเป็นระเบียบเรียบร้อยขึ้นในสังคม
- ทำให้เกิดความเจริญมั่นคง ก้าวหน้า ในการพัฒนา
- ปัจจุบันมนุษยกำลังพัฒนาโลกด้วยความหลง ไม่รู้จักหยุด ไม่รู้จักอิ่ม ไม่รู้จักพอ พระผู้มีพระภาคของเรา สอนให้รู้ความจริง แล้วไม่ให้ยึด ไม่ให้ถือ ไม่ให้ทิ้ง แต่ให้ทำหน้าที่ให้ดีที่สุด การปฏิบัติธรรม ก็คือการปฏิบัติหน้าที่ การปฏิบัติหน้าที่ ก็คือการปฏิบัติธรรม

ธรรมจากพระพุทธรูป

- กั้นหอยที่คอดเป็นปม บนพระเคียว คือปมปัญหาทั้งหลาย คนเรานั้นเองเป็นผู้ทำ ผู้ปรุงแต่งขึ้น
- พระเกศ เปลวไฟ คือความร้อนเมื่อก่อปมขึ้นแล้วก็เผาให้ร้อนใจ
- ยอดแหลม คือปัญญาเอาไว้แก้ปัญหา ไม่ใช่อารมณ์แก้ปัญหา
- หูยาว คืออย่าหูเบาเชื่อง่าย อย่าเชื่อมงคลตื่นข่าว
- จมูกโด่ง คือความหนักแน่นเข้มแข็ง
- ปากยิ้มละม้าย คือให้มีเมตตา
- มือแบ คือปล่อยวาง รู้จักลด ละ สละ เลิก สิ่งชั่วร้ายอกุศลธรรมต่าง ๆ
- พระบาทเสมอกัน คือมีใจเป็นธรรม ไม่ลำเอียง เลือกที่รักผลักที่ชัง
- ตามองต่ำ คือให้มองตัวเอง อย่าเพิ่งโทษผู้อื่น
- คนดีปัญหาน้อย คนด้อยปัญหามาก เพราะฉะนั้นจำเป็นต้องมีการพัฒนาตน

ศาสนาประกอบด้วย

- มีศาสดาผู้ตั้ง
- มีศาสนธรรมคำสอน เกี่ยวกับศีลธรรม จรรยา
- มีสถาบัน หรือผู้สืบทอดหลักคำสอน (พระสงฆ์)
- มีหลักอันเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดของชีวิต (นิพพาน)

มีพิธีกรรม (ศาสนพิธี)

- อย่างมองไปว่า วัดวาอาราม โบสถ์วิหาร เป็นตัวศาสนา
- ธรรมวินัย ต่างหากที่เป็นตัวศาสนา - ศาสดา
- องค์ศาสดา ที่เป็นนามธรรม ยังคงอยู่ คือธรรม - วินัย
- ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่สังคมยอมรับ อาจจะได้หรือไม่ได้ก็ได้
- คุณค่า หมายถึง สิ่งที่มีประโยชน์ ทั้งตัวเอง และสังคม

การศึกษา คือ

- ความเจริญงอกงาม
- การพัฒนาคน
- การทำคนให้เป็นคนโดยสมบูรณ์แบบ ๆ
- การเพิ่มประสบการณ์ให้ชีวิต
- การศึกษาทางโลก คือวิชาเพื่อดำรงชีพ ให้มีความอยู่ดีกินดี
- การศึกษาทางธรรม คือวิชาปกครองชีพ ให้มีความอยู่เย็นเป็นสุข
- เทคโนโลยี ยังตามหลังพุทโธโลยี
- ความอดอยาก ยากจน เป็นปัญหาของสังคม เกิดจากความเกียจคร้าน ความฟุ่มเฟือย ความมัวเมาในอบายมุข ความเห็นแก่ตัว (เงินเดือนยังไม่ขึ้น สินค้าขึ้นก่อนแล้ว) ขาดความสามัคคี

นรก-สวรรค์

- นรก คือ สภาพที่หาความสุขความเจริญไม่ได้
- นรก สวรรค์ อยู่ในตัวเราก็มี นรก สวรรค์ ในมนุษยโลกก็มี นรก สวรรค์ ในปรโลกก็มี
- ตันชี้ตาย - คือ เกิดมาแล้วจะต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตาย
ปลายชี้เป็น - คือ ชี้ความเป็นคน มาแล้วก็วัน เดือน ปี
- บาป บุญ นรก สวรรค์ โลกนี้ โลกหน้า มีจริง
บุญ คือ ความดี ความสุข ความเจริญ หรือคุณภาพที่ดีของจิต
บุญ แปลว่า สิ่งที่ชำระจิตใจให้สะอาด ปราศจากเครื่องเศร้าหมอง คือ ความโลภ ความโกรธ ความหลง

- คนกินสัตว์ สัตว์กินพืชยึดชีวิต พืชมีสิทธิ์กินดินสิ้นสงสัย
ความหมุนเวียนเปลี่ยนมาน่าสนใจ ว่าทำไมพื้นดินกลับกินคน
มีเงินทองกองล้นพันภูเขา จะซื้อเอาชีวิตไว้ก็ไร้ผล
อันความตายหมายไว้ทั่วทุกคน ตัดสินบนสักเท่าไรชีพไม่คืน.

คนตายด้วยสาเหตุ ๔ คือ

๑. หמדอายุ
๒. หמדบุญ
๓. หמדอายุ และหמדบุญ
๔. กรรมอันแรงกล้ามาตัดรอน

อริยสัจ ๔

อริยสัจ คือ ของจริงที่ทำให้เราไปจากข้าศึก หรือของจริงที่ทำให้คนประเสริฐอยู่อย่างมีปัญญา ปัญหาไม่มี จะอยู่ให้ดีต้องมี ย. ๗

- อย่าหยิ่ง อย่าถือตัว
- ยิ้มแย้ม หน้ารับแขก
- เยือกเย็น อารมณ์เย็น
- หยิบยื่น ให้คำแนะนำ - ให้ของขวัญ - ให้กำลังใจ
- ยึดหยุน รู้จักยึดหยุน ไม่ตายตัว
- เยี่ยมเยือน ไปมาหาสู่
- ยกย่อง ให้เกียรติกัน ชมเชย ยกย่องตามความเป็นจริง

การฟังธรรมมีหลายอย่าง

- ฟังแบบบาตรคว่ำ
- ฟังแบบบาตรหงาย แต่ก้นทะลุ
- ฟังแบบบาตรหงาย แต่ก้นไม่ทะลุ

การฟังธรรม ๕ แบบ คือ

- ฟังกบ ฟังอย่างกบ คือฟังไปหลับไป
- ฟังกลับ ตัวอยู่นี่ แต่ใจไปอยู่ที่อื่น
- ฟังเก็บ ท่านเทศอะไรก็เก็บเอาหมด แต่ไม่ทำตาม

- ฟังกิน ฟังแล้วนำไปประพฤติปฏิบัติตาม
- ฟังเกลียด ฟังจนจบแต่ไม่ได้อะไรไปเลย
- ฟังเป็น คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น และเป็นตัวอย่างที่ดี
รู้ด้วยตา รู้ด้วยใจ รู้ด้วยปัญญา
อย่าคิดแต่จะฟังคนอื่นอยู่เรื่อยไป ให้คิดฟังตนเอง
เงินใช้บ่อยก็หมด แต่ความอดทนยิ่งใช้ยิ่งเจริญ
- การฟังธรรมคือการจุดเทียนปัญญาให้ดวงตาสว่างไสว
- การฟังธรรมคือการจุดเทียนชีวิตให้ดวงจิตแจ่มใส
- การฟังธรรมคือการเปิดสวิตช์ใจ เพื่อให้รู้แจ้งเห็นจริงในสังขารม คำสอน ฯ
- การฟังธรรมคือการสร้างอาวุธทางปัญญา เพื่อปราบกิเลส อย่างหยาบ อย่างกลาง อย่างละเอียด
- พัฒนาค้นต้องเริ่มที่แม่ เช่นแม่บ้าน แม่เมือง แม่พิมพ์ แม่ทัพ แม่ผู้ให้กำเนิด
แก้ที่พ่อ เช่น พ่อบ้าน พ่อเมือง พ่อพิมพ์ พ่อผู้ให้กำเนิด ก่อที่ลูก เช่นก่อกองที่
เขาวชน ปลุกฝังแต่ยังเด็ก จากเล็กไปหาใหญ่

ชาวพุทธมี ๒ ประเภท

- พุทธแท้ คือนับถือไปตามแนวทางพระพุทธศาสนา
- พุทธเทียม เอาลัทธิอื่นมาปนเป แต่เข้าใจตนเองว่าเป็นพุทธ

ชาวพุทธ ๔ ประเภท หรือ ๔ ระดับ

- ชาวพุทธ ระดับอนุบาล กิน นอน เล่น เรื่องอื่นไม่สน
- ชาวพุทธ ระดับประถม เน้นในเรื่องการให้ทาน
- ชาวพุทธ ระดับมัธยม เน้นในเรื่องการรักษาศีล
- ชาวพุทธ ระดับอุดม มีทาน ศีล ภาวนา ครบสมบูรณ์

ชาวพุทธ ๒ แบบ คือ

- ชาวพุทธแบบปัญญาชน ใช้ปัญญาพิจารณาเห็นว่าดีถูกต้องจึงนับถือ
- ชาวพุทธแบบศรัทธาชน เคารพนับถือเลื่อมใสแบบสืบ ๆ กันมา

ชาวพุทธจำพวก เฮโลพุทธ

บรรพบุรุษพาถือน มีชื่อในลัทธิโนครวั เจ้าตัวมีศรัทธา (หายาก)

ศรัทธา ๕ ประเภท คือ

- พวกไปดูบุญ ไปดูให้เห็นเฉย ๆ
- พวกไปกินบุญ ไปกินลูกเดียว
- พวกไปทำบุญ ไปทำบุญกิริยาวัตร ๑๐ ครบ
- พวกไปกวนบุญ ไปเพื่อเกะกะระราน ให้อุ่นวายแตกความสามัคคี พวกไปทำบุญแล้วฝึกลับเอาบุญ คือให้ทานแล้วกลับคิดกลางแกลงใจ มีเจตนาไม่สมบูรณ์ หรือคิดเสียดายภายหลัง

เป้าหมายสูงสุดของพระพุทธศาสนา มี ๓ ประการ คือ

- หลักการ คือ ๑. ละชั่ว
๒. ทำความดีทุกชนิด
๓. ทำจิตให้ผ่องใส
- อุดมการณ์ คือ ความสำเร็จสูงสุด คือพระนิพพาน
- วิธีการ คือ ๑. ต้องมีความอดทนอย่างยิ่ง
๒. ไม่กล่าวร้ายคนอื่น
๓. ไม่ทำร้ายคนอื่น
๔. สำรวมในศีล
๕. รู้จักประมาณในการกินอาหาร
๖. อยู่ในที่สงบสงัด
๗. หมั่นฝึกจิตให้สงบอยู่เสมอ

ศรัทธา ๔ ประเภท คือ

- ศรัทธาฟ้าคะนอง คือพูดแต่ปาก
- ศรัทธาครองสมบัติ คอยถูกหวย หรือรวยเสียก่อนจึงจะทำบุญ
- ศรัทธาพระมหากษัตริย์ บอกว่าทำต้องทำ
- ศรัทธาหัวเต่า ไม่แน่นอนผลลุ่ม ๆ โพล่ ๆ

บุญมีอันิสงส์อยู่ ๓ อย่างคือ

๑. บุญทำให้เราเต็ม - เต็มด้วยลาภ ยศ สรรเสริญ
สุข แก้ว แหวน เงินทอง
๒. บุญทำให้เราไม่บกพร่อง - คือมีอวัยวะสมบูรณ์ (เป็นมนุษย์บริบูรณ์)
๓. บุญช่วยกำจัดภัย - ไปที่ไหนไม่มีเวร ไม่มีภัย

*** โกรธ กตวา สุขี เสติ. ฆ่าความโกรธได้อยู่เป็นสุข ***

บุญเกิดขึ้นได้อย่างไร

- บุญเกิดขึ้นด้วยการกระทำทางกาย ทางวาจา ทางใจ
มีอยู่ ๓ อย่าง คือ

ทางกาย เรียกกายสุจริต มี ๓ อย่างคือ

- เว้นจากการฆ่าสัตว์
- เว้นจากการลักขโมย
- เว้นจากการประพฤตินิโคตในกาม

ทางวาจา เรียกวาจาสุจริต มี ๔ อย่างคือ

- เว้นจากการพูดเท็จ
- เว้นจากการพูดส่อเสียด
- เว้นจากการพูดคำหยาบ
- เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ

ทางใจ เรียกกมโมสุจริต มี ๓ อย่างคือ

- ไม่โลภอยากได้ของเขา
- ไม่อาฆาตปองร้ายเขา
- เห็นตรงตามคำสอน ว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว
- บุญเกิดจากเจตนาที่ประกอบด้วยกุศล

การทำบุญนั้นมี ๓ อย่างคือ

๑. ทาน การเสียสละ
๒. คีล การรักษากายวาจาให้เรียบร้อย
๓. ภาวนา ทำจิตให้โปร่งใส จากเครื่องเศร้าหมองใจ

ทำไมคนเราจึงชอบทำบุญ

เพราะบุญนั้นหมายถึงความสุขความเจริญ แต่การทำบุญของแต่ละคนนั้นมีจุดมุ่งหมายต่างกัน คือ เพื่อการเอื้อเฟื้อผู้ที่ไม่ดี เพื่อกำจัดความตระหนี่ เพื่อหวังความสุขความเจริญ

การทำบุญนั้น จะได้บุญ หรือถึงบุญต้องให้บริบูรณ์ ทั้ง ๓ ขณะ คือ

๑. ปุพพเจตนา ตั้งใจว่าจะทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ
๒. ขณะที่กำลังทำ มีความยินดี
๓. หลังจากการทำบุญแล้ว มีความปีติยินดี

บาป คือความชั่ว ความเศร้าหมองของจิตใจ ความเสียหาย ความวิบัติ ซึ่งตรงกันข้ามกับคำว่าบุญ

คนมีบาปจะเป็นอย่างไร ?

คนที่มีบาปเป็นคนที่มีความทุกข์ ความเดือดร้อนแก่ตนเอง และขยายวงกว้างไปสู่ผู้ที่อยู่ข้างเคียง ตลอดถึงสังคมที่ตนอยู่ด้วย

นรก	คือแดนแห่งความทุกข์	สวรรค์	คือแดนแห่งความสุข
นรก	คือแดนแห่งความชั่วร้าย	สวรรค์	คือแดนแห่งความดีงาม
นรก	คือความเดือดร้อนทรมาน	สวรรค์	คือความร่มเย็นเป็นสุข
นรก	คือผลร้ายผลเสีย	สวรรค์	คือผลดีผลได้
นรก	คืออนิฆฎฐารมณ	สวรรค์	คืออิฆฎฐารมณ
นรก	คือฝ่ายต่ำ	สวรรค์	คือฝ่ายสูง

ความโลภ เมื่อเกิดขึ้นแล้ว ก็อยากได้แม้ในทางที่ผิด ไม่คิดให้ถี่ถ้วนว่าควรหรือไม่ควร เป็นเหตุให้ช่อราษฎ์บังหลวง ช่วงชิงทรัพย์สิน เมื่อถูกจับก็ยอมได้รับโทษ

ความโกรธ เมื่อเกิดขึ้นแล้ว ก็เหี้ยวฉุนชุนเคือง หาเรื่องวิวาท คำว่า แนมเหน็บให้เจ็บช้ำ เพราะทำไม่ถูกใจ ไม่ทันใจ เป็นเหตุให้ทำชั่วต่าง ๆ มักเห็นช้างเท่าหมู เห็นภูเขาเท่าจอมปลวก

ความหลง เมื่อเกิดขึ้นแล้วก็ปิดบังใจ ทำให้มีมืดมิด ไม่เห็นผิดชอบชั่วดีทั้งปวง เหมือนดวงจันทร์อันราหูอมไว้ เป็นเหตุให้มีความเห็นผิดทาง คิดเบียดเบียนล้างผลาญ ซึ่งกันและกัน เป็นต้น บาปกรรมยังไม่ให้ผลเพียงใด คนเขลาอย่ามัวเข้าใจว่ามีรสหวานเพียง นั้น บาปกรรมให้ผลเมื่อใด คนเขลาอย่ามัวประจบทุกซ์เมื่อนั้น เวลาบาปบันดาลผล คนผู้สร้างบาปก็ประจบทุกซ์ทันที นักค้าอย่ามัวได้รับการด่าตอบ ผู้ที่ชอบอาฆาตอย่ามัวได้รับการอาฆาตตอบ ทั้งนี้เพราะกรรมหมุนเวียน ดังนั้นนักปล้นอย่ามัวจะถูกปล้น ผู้ที่ฆ่าอย่ามัวได้รับการฆ่าตอบ ดังนิทานเรื่ององคุลีมาล เป็นต้น

คาถาบูชาพ่อแม่

- คุณพ่อเป็นเทพบุตร คุณแม่เป็นเทพธิดา ประจำชีวาของฉัน ฯ
- พ่อแม่ท่านไม่ได้เถียงกัน แต่ท่านอภิปรายปัญหาในสภาชีวิต
- พ่อเปรียบเหมือนนายก แม่เปรียบเหมือนรัฐมนตรีคลังไว้วางใจท่านได้
- เมื่อท่านมีกรรม พ่อแม่ดี ลูกดีด้วย ช่วยกันก่อ ท่านไม่ท้อ ลูกไม่ถอย งานน้อยใหญ่ ท่านสร้างตน ลูกสร้างตาม งามวิไล ท่านเทิดไท่ ลูกเทิดธรรม ชาติจำเริญ
- พระ ที่ดีที่สุด คือ พระคุณ (พระคุณของ พระพุทธ, พระธรรม, พระสงฆ์)

คุณบิดา มารดาครูบาอาจารย์

ให้นับถือพระ ๘ องค์ คือ

หลวงพ่อยิ้ม	หลวงพ่อยิ้ม	หลวงพ่แจ่ม
หลวงพ่ใส	หลวงพ่สด	หลวงพ่ชื่น
หลวงพ่สติ	หลวงพ่อภัย	

ท่านทั้ง ๘ องค์นี้ประจำอยู่ที่วัดใจ

พระที่ไม่ควรนับถือ ๓ องค์ คือ

๑. หลวงพ่อ**บึ้ง** ๒. หลวงพ่อ**ตึง** ๓. หลวงพ่อ**เบี้ยว**

การภาวนา

คือการทำให้ใจมีกำลัง และเป็นการกำหนดทิศทางของจิต ของกิเลสตนเอง
ทำดี คือ การได้ทำความดี แล้วผลคือความสุขจะตามมา
ทำชั่ว คือ การได้ทำความชั่ว แล้วผลคือความทุกข์จะตามมา

ศีลห้า คือกติกาศีวิต

- ศีล เปรียบเสมือนน้าย
สมาธิ เปรียบเสมือนความแข็งแรงของเข็ม
ปัญญา เปรียบเสมือนความแหลมคมของเข็ม

ความตาย

- ตายด้วยความโลภ ไปเป็นเปรต
- ตายด้วยความโกรธ ไปเป็นสัตว์นรก
- ตายด้วยความหลง ไปเป็นสัตว์เดรัจฉาน
- ตายด้วยจิตใจที่ผ่องใส ไปสวรรค์ นิพพาน

ตระกูลของโมหะ คือ

หยาบ เผลอ เรอ เชื้อเซอะ มัวเมา ตื้อรั้น ตื้อดื้อ เห็นผิด
ก่อตัวมาจาก ๑. เริ่มจากอวิชชา
 ๒. ความไม่รู้ผิด ไม่รู้ชอบ
 ๓. มิจฉาทิฎฐิ ความเห็นผิดเป็นชอบ

ตระกูลของโทสะ คือ

ด่าว่า เหน็บแถม แกล้งใส่ร้าย ลอบวางเพลิง ฆ่าคน ทำร้ายร่างกาย
นักเลงอันธพาล รังแกคน ใจดำอำมหิต
ก่อตัวมาจาก ๑. อรติ ความไม่พอใจ
 ๒. ปฏิฆะ ความขัดใจ

๓. โภคะ	ความเดือดดาล
๔. โทสะ	ความคิดร้าย ประทุษร้าย
๕. พยาบาท	ความคิดแก้แค้น

วัฒนธรรมแบ่งออกเป็น ๔ ประเภท คือ

๑. คติธรรม คือ สุภาชิตต่าง ๆ
๒. เนติธรรม คือ วินัย, ระเบียบ, กฎหมาย
๓. วัตถุธรรม คือ สิ่งก่อสร้าง เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปฎิมากรรม จิตรกรรม (ส่วนใหญ่เป็นผลงานของศาสนา)
๔. สหธรรม คือ วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันเช่นการวางตัวให้เหมาะสมแก่สังคม

ญาติ ๓ คือ

- ญาติทางสายโลหิต
- ญาติทางพระวินัย
- ญาติทางธรรม

ไม่ใช่ชาติไม่ใช่เชื้อ ถ้าเอื้อเพื่อก็เหมือนเนื้อในตัว
 ถิ่นเป็นชาติเป็นเชื้อ ถ้าไม่เอื้อเพื่อก็เหมือนเนื้อในป่า

* วิสุสาสาปรมมา ญาติ *

ความคุ้นเคยเป็นญาติอย่างยิ่ง

คนโง่เป็นผู้นำไม่ได้

อย่ายกย่องคนชั่วมัวเห็นผิด	อย่าปกปิดคนเลวทำเหลวไหล
ควรจะยกคนดีมีน้ำใจ	หากคนไหนชั่วช้าอย่ายกมัน.
ต้องรอบรู้ปัญหาสารพัด	ต้องรวดเร็วเร่งรัดงานทั้งหลาย
ต้องริเริ่มหลายแบบให้แยบคาย	ทุ่มใจกายสุดชีวิตพิชิตงาน.

- ผีก คือทำให้เกิดความชำนาญ
- ผน คือทำให้แหลม ให้คม

- เกียจคร้านอย่าหยุด ชยันให้ทำไป
เหนื่อยให้พัก หมดเวลา หรืองานเสร็จให้เลิก.
- การศึกษาทางโลก คือวิชาเพื่อดำรงชีพ ให้มีความอยู่ดีกินดี
- การศึกษาทางธรรม คือวิชาปกครองชีพ ให้มีความอยู่เย็นเป็นสุข.

งามนอกงามใน

งามนอกผิวพรรณนั้น	ผ่านวัย
งามอยู่ไม่เท่าไร	เปลี่ยนได้
งามในเพราะมีใจยึดศีล	สัตย์แฮ
งามอยู่ด้วยธรรมไชร้	แก่แล้วยังงาม.

นับถือมี ๒ แบบ คือ

- นับถือ ด้วยแรงศรัทธา (เชื่อสืบ ๆ กันมา)
- นับถือ ด้วยปัญญา (พิจารณาเห็นตามความเป็นจริงแล้วจึงนับถือ)

คติทางโลก ทำอย่างไรเขาถึงจะรักเรา (มุ่งแก่ที่คนอื่นเป็นหลัก)

คติทางธรรม ทำอย่างไรเราถึงจะเป็นที่รักของเขา (มุ่งแก่ที่ตัวเราเป็นสำคัญ)

ทำอย่างไรชีวิตถึงจะมีความสุข

๑. พยายามทำงานอย่าให้มีเวลาว่าง คนที่มีชีวิตอยู่อย่างเกียจคร้าน มีโอกาสเป็นโรคได้ง่ายกว่า ผู้ทำงานอยู่เสมอ

๒. หัดทำใจให้ชอบคนอื่น และให้อภัยแก่คนอื่นเสมอ พยายามคิดว่าไม่มีใครในโลกนี้ ที่มีความสมบูรณ์ทุกอย่าง แม้ตัวเราเองก็ยังมีบกพร่อง หัดพอใจในสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ยอมรับมันไว้ในฐานะหลีกเลี่ยงไม่ได้จริง ๆ ลองหัดถือเอาประโยชน์จากสิ่งที่เราเข้าใจว่าเป็นโชคร้ายนั้นดูบ้าง เป็นการเปลี่ยนแปลงขยะมูลฝอยให้เป็นบุญ

ลักษณะของความดี

เป็นประโยชน์ต่อตนเอง

เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ผู้รู้ หรือนักปราชญ์รับรอง

ลักษณะของคนพาล

เกาะกระระรานคนอื่น ชักชวนในทางฉิบหาย
พูดดี ๆ ก็โกรธ ได้ทำความชั่วแล้วพอใจ
ไม่รู้รู้ ระเบียบวินัย (กฎกติกาของสังคม)

ธรรมชาติ เป็น อกาลิโก คือทันสมัยอยู่เสมอ
เป็น เอหิปัสสิโก คืออวดอ้างเขาได้ (ทำให้พิสุจน์ด้วยการปฏิบัติ)

หลักคำสอนในพระพุทธศาสนา

มีอยู่หลายอย่าง เช่น
อุดมการณ์ ดับเพลิงกิเลสเพลิงทุกข์โดยสิ้นเชิง (นิพพาน)
หลักการ เว้นชั่วทุกอย่าง ทำดีทุกชนิด ทำจิตให้ผ่องใส
วิธีการ ต้องมีความอดทนเป็นอย่างยิ่ง, ไม่กล่าวร้ายคนอื่น, ไม่ทำร้ายคนอื่น, สำรวม
ในศีล, รู้จักประมาณในการกินอาหาร, อยู่ในที่สงบสงัด, หมั่นฝึกจิต
ให้สงบอยู่เสมอ

ธรรมชาติ แปลว่าสภาพที่ทรงไว้ คือ

- * ใครทำดี ก็ทรงไว้ ไม่ให้ตกไปในทางที่ชั่ว
- * ใครทำชั่วก็ทรงไว้ ไม่ให้ขึ้นไปในทางที่ดี

กลิ่นของศีลของธรรมชาติ

ย่อมมีความหอมไปทั้งตามลมและทวนลม ไม่เหมือนกลิ่นของดอกไม้หรือของหอม
อย่างอื่น ลอยไปแต่ตามลมเท่านั้น (ตัวอย่างครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติดีปฏิบัติชอบ
ย่อมมีผู้หลั่งไหลมาทั่วทุกทิศทุกทาง)

ทำความชั่ว ถึงจะไปหลบอยู่ตามถ้ำตามเหวที่ไหน เขาก็ตามเอาจมาลงโทษจนได้

พระพุทธรูปบูชาประจำวัน

สำหรับพุทธศาสนิกบริษัท

๑. เกิดวันอาทิตย์	บูชาพระปางถวายเนตร
๒. เกิดวันจันทร์	บูชาพระปางห้ามญาติ
๓. เกิดวันอังคาร	บูชาพระปางไสยาสน์
๔. เกิดวันพุธ	บูชาพระปางอุ้มบาตร (กลางวัน)
บูชาพระปางป่าเลไลย์ (กลางคืน)
๕. เกิดวันพฤหัสบดี	บูชาพระปางสมาธิ
๖. เกิดวันศุกร์	บูชาพระปางรำพึง
๗. เกิดวันเสาร์	บูชาพระปางนาคปรก

การบูชา

การบูชา	ต้องรู้ว่า	บูชาพระ
พระคุณนะ	มิใช่พระ	เงิน, ทอง, หิน,
ด้วยพระคุณ	นั้นหนา	ไม่ราติน
เงิน, ทอง, หิน,	มลทิน	มีทุกวัน
อีกพระคุณ	นั้นเป็นคู่	อยู่กับโลก
ดับทุกข์โศก	โลกให้	มีสุขสันต์
ต้องกำหนด	หมายรู้	บูชากัน
เพื่อเราท่าน	แอบอุ้น	พระคุณเอย ฯ

(ธรรมสาทก)

บทสวด บูชาพระประจำวันอาทิตย์

อุเทตะยัญจักขุมา เอกะราชา
หะริสสะวัณโณ ปะฐะวีปปะภาโส
ตั้ง ตั้ง นะมัสสามิ หะริสสะวัณณัง
ปะฐะวีปปะภาสัง ตะยัชชะคุตตา
วิหาเรมุ ทิวะลัง เย พราหมะณา
เวทะคุ ลััพพะธัมเม เต เม นะโม เต
จะ มัง ปาละยันตุ นะมัตถุ พุทธาณัง นะมัตถุ
โพธิยา นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตติยา
อิมัง โส ปริตตัง กัตวา โมโร จะระติ เอสะนา ฯ

สวดวันละ ๖ จบ

จะมีความเจริญรุ่งเรืองและความสุขสวัสดิ์ตลอดกาล
พระคาถาโดยย่อ “อะ วิช สุ นุต สา นุส ตี”

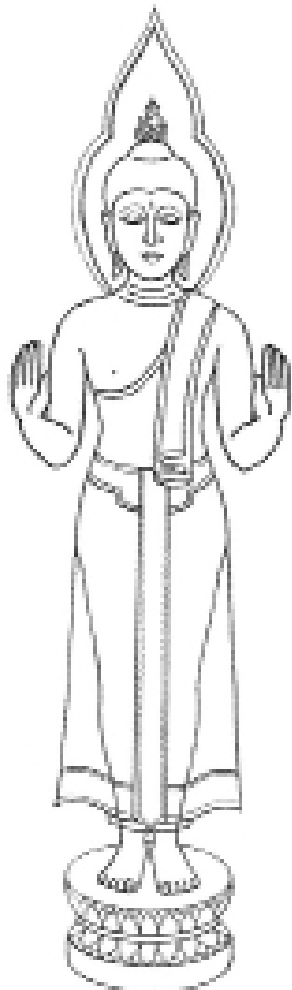
ประวัติพระปางถวายเนตร สำหรับท่านที่เกิดวันอาทิตย์

พระพุทธรูปปางนี้ เป็นพระพุทธจริยาในพระอิริยาบถยืน พระหัตถ์ทั้งสองห้อยลงมา ประสานทับกันอยู่ที่พระเพลา พระหัตถ์ขวาทับพระหัตถ์ซ้าย ประทับยืนทอดพระเนตร ต้นโพธิ์ที่ตรัสรู้ มีประวัติกล่าวไว้ดังนี้หลังจากพระองค์ได้ทรงบำเพ็ญทุกรกิริยาเพื่อแสวงหาความจริงอยู่นานถึง ๖ ปี แล้วยังมิได้ตรัสรู้ จึงได้เลิกบำเพ็ญทุกรกิริยา หันมาบำเพ็ญทางใจ ได้เสด็จจาริกหาสถานที่อันสงบเงียบ เหมาะแก่การบำเพ็ญภาวนา ได้ที่ที่เหมาะสมที่ โคนต้นโพธิ์ ตำบลอุรุเวหาเสนานิคม แคว้นมคธ เมื่อทรงพักผ่อนพระอิริยาบถ จนเป็นที่ ลำราญแล้ว ก็เริ่มบำเพ็ญเพียรทางใจ ณ ภายใต้อ้อมโพธิ์นั้น

พระองค์ได้ตั้งสัจอธิษฐานในการบำเพ็ญเพียรว่า ถ้ายังมีได้บรรลุผลผลตราบใด ก็จะไม่ยอมเลิกความเพียรตราบนั้น แม้ว่าร่างกายเลือดเนื้อจะชুবวมเหือดแห้ง เหลือแต่หนังหุ้มกระดูกก็ตามที ถ้ามิได้บรรลุผลแล้ว จะไม่ยอมลุกขึ้นเด็ดขาด พระองค์บำเพ็ญเพียรอยู่ไม่ช้า ก็ตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณสมพระทัย

เมื่อพระองค์ตรัสรู้แล้ว ก็ประทับเสวยวิมุตติสุขอยู่ ณ ภายใต้อัมโพธิ์นั้น ๗ วัน ต่อจากนั้นได้เสด็จออกจากต้นโพธิ์ไปประทับยืนกลางแจ้ง แล้วผินพระพักตร์กลับมาทางต้นโพธิ์อีก ได้ประทับยืนทอดพระเนตรต้นโพธิ์นั้นนานถึง ๗ วัน

พระพุทธจริยา ตอนทรงจ้องพระเนตรดูต้นโพธิ์ตรัสรู้นี้ เป็นต้นเค้าความคิดให้สร้างพระพุทธรูปปางถวายเนตรขึ้นสักการบูชา ต่อมาทางโหราศาสตร์กำหนดให้เป็นพระพุทธรูปบูชาประจำวัน สำหรับผู้เกิดวันอาทิตย์ ผู้ใดเกิดวันอาทิตย์ ประสงค์จะสร้างพระพุทธรูปไว้บูชาควรสร้างพระปางถวายเนตร เพื่อจะได้เป็นสิริมงคลและเป็นการบูชาที่ถูกต้องตามประเพณีนิยม.

บทสวด บูชาพระประจำวันจันทร์

ยันทุนนิมิตตั้ง
โย จามะนาโป
ปาปัดคะโฮ
พุทธานุภาวณะ
ยันทุนนิมิตตั้ง
โย จามะนาโป
ปาปัดคะโฮ
ธัมมานุภาวณะ
ยันทุนนิมิตตั้ง
โย จามะนาโป
ปาปัดคะโฮ
สังฆานุภาวณะ

อะวะมังคะลัญจะ
สะกุนัสสะ สัทโท
ทุสสุปินัง อะกันตัง
วินาสะเมนตุ ฯ
อะวะมังคะลัญจะ
สะกุนัสสะ สัทโท
ทุสสุปินัง อะกันตัง
วินาสะเมนตุ ฯ
อะวะมังคะลัญจะ
สะกุนัสสะ สัทโท
ทุสสุปินัง อะกันตัง
วินาสะเมนตุ ฯ

สวดวันละ ๑๕ จบ จะมีความสุขความเจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป

พระคาถาโดยย่อ “ติ หัง จะ โต โร ถิ นัง”

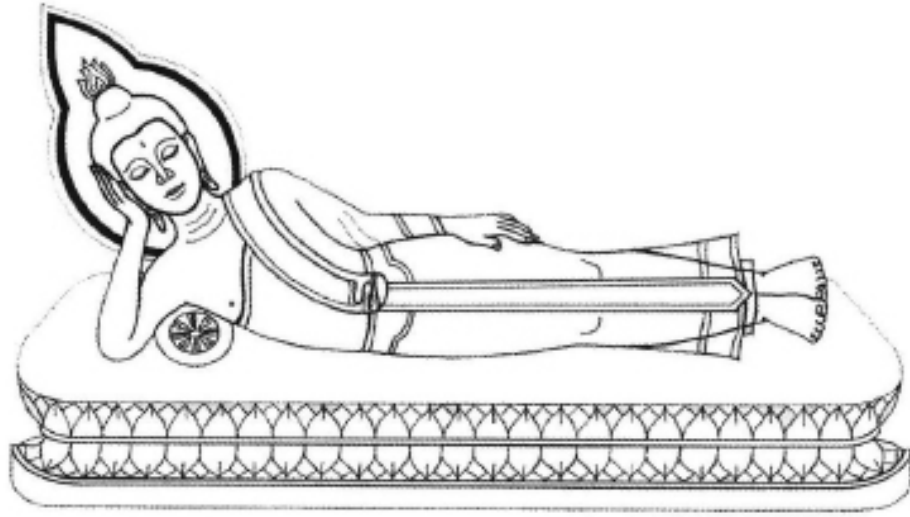
ประวัติพระปางห้ามญาติ สำหรับท่านที่เกิดวันจันทร์

พระพุทธรูปปางนี้ เป็นพระพุทธรุจิยาในพระอิริยาบถยืน พระหัตถ์ทั้งสองยกขึ้นเหนือพระอุระตั้งพระหัตถ์ยื่นไปข้างหน้า แสดงกิริยาห้าม มีประวัติกล่าวไว้ดังนี้.

ครั้งหนึ่ง พระญาติฝ่ายพระพุทธบิดา ซึ่งเป็นชาวนครกบิลพัสดุ์ และพระญาติฝ่ายพระพุทธมารดา ซึ่งเป็นชาวนครเทวทหะ เกิดพิพาทกันขึ้น เรื่องการแย่งกันท่อน้ำเข้านา พระญาติทั้งสองฝ่ายของพระองค์มีอาชีพในการทำนาอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโรหิณี ในปีหนึ่งเกิดฝนแล้งจัดต้องท่อน้ำในแม่น้ำขึ้นไปทำนา น้ำในแม่น้ำก็แห้งงวด จึงมีการแย่งน้ำกันจนเกิดเป็นข้อพิพาทขึ้นระหว่างพระญาติทั้งสองฝ่าย ครั้งแรกก็เป็นการวิวาทกันระหว่างบุคคล ต่อมาได้ลุกลามมากขึ้นเป็นวิวาทหมู่ มีการกล่าวตำรากระทบกระทั่งลามไปถึงโคตรและราชวงศ์ ในที่สุดก็เป็นการวิวาทกันระหว่างนครต่อนคร กษัตริย์ต่อกษัตริย์ได้กรีธาทัพมาประชิดกันที่ริมฝั่งแม่น้ำโรหิณี เพื่อจะทำสงครามให้รู้แพ้รู้ชนะในขณะนั้นพระพุทธองค์ ทรงประทับอยู่ที่นิโครธาราม ทรงทราบว่าพระญาติทั้งสองฝ่ายจะรบกัน ความพินาศจะเกิดขึ้นแก่ราชวงศ์ทั้งสอง จึงได้เสด็จไปห้าม พระองค์ได้ทรงแสดงโทษแห่งการทำสงครามด้วยเรื่องเพียงเล็กน้อยนี้ว่า ไม่คุ้มกับที่เอาวงศ์กษัตริย์มาทำลาย ค่าของกษัตริย์สูงกว่าค่าของน้ำมากนัก ในที่สุดกษัตริย์ทั้งสองฝ่ายก็เลิกทัพกลับพระนครและคืนดีกันดังเดิม

พระพุทธรุจิยานี้ ตอนที่ยกพระหัตถ์ทั้งสองขึ้นแสดงกิริยาห้ามพระญาติทั้งสองฝ่ายมิให้ทำสงครามกันนี้เป็นต้นเค้าความคิด ให้สร้างพระพุทธรูปปางห้ามญาติขึ้นสักการบูชา ต่อมาทางโหราศาสตร์ได้กำหนดให้เป็นพระบูชาประจำวัน สำหรับผู้ที่เกิดวันจันทร์ ประสงค์จะสร้างพระพุทธรูปไว้บูชา ควรสร้างพระปางห้ามญาติเพื่อเป็นสิริมงคล และเป็นการบูชาพระที่ถูกต้องตามประเพณีนิยมด้วย

อนึ่ง สำหรับผู้ที่เกิดวันจันทร์นั้นนอกจากจะบูชาพระปางห้ามญาติแล้วยังบูชาพระปางห้ามพยาติ ซึ่งเป็นพระยืน มีลักษณะเหมือนพระปางห้ามญาติ แต่ยกพระหัตถ์ข้างเดียวไว้ได้อีกปางหนึ่ง รวมความว่าผู้เกิดวันจันทร์จะเลือกบูชาได้ทั้งสองปาง คือปางห้ามญาติ ยกพระหัตถ์สองข้างก็ได้ ปางห้ามพยาติ ยกพระหัตถ์ข้างเดียวก็ได้สุดแต่ศรัทธา ฯ

บทสวด บูชาพระประจำวันอังคาร

ยัสถานุสสระระณนาปี

ปะติฏฐะมะ คัจฉันติ

สัพพูปัทวะชาลัมहा

คะณะนา นะ จะ มุตตานัง

อันตะลิกเขปี ปาณินโน

ภูมียัง วियะ สัพพะทา

ยักขะโจราทิ สัมภะวา

ปะริตตันตัมภะณามะ เท ๗

สวดวันละ ๘ จบ จะมีความสุขสวัสดิ์ตลอดกาลนาน.

พระคาถาโดยย่อ “ติ หัง จะ โต โร ถิ นัง”

ประวัติ พระพุทธรูปปางไสยาสน์ สำหรับผู้เกิดวันอังคาร

พระพุทธรูปปางนี้ เป็นพระพุทธรูปจริงในพระอริยาบถไสยาสน์ คือ นอนตะแคงขวา พระหัตถ์ซ้ายพาดทับไปตามพระวรกาย พระบาททั้งสองข้างซ้อนทับเสมอกัน พระหัตถ์ขวาวางขึ้นประคองพระเศียร และมีพระเขนยรองรับ บางแบบพระเขนยวางอยู่ใต้พระกัจฉะ (รักแร้) มีประวัติกล่าวไว้เป็นบุคลาธิษฐาน ดังนี้

สมัยหนึ่ง พระพุทธองค์ประทับอยู่ที่พระเชตวันเมืองสาวัตถี ครั้งนั้น อสุรินทราหู ซึ่งเป็นพวกอสูร ได้สดับเกียรติคุณของพระพุทธองค์ว่า เป็นพระอรหันต์ตรัสรู้เองโดยชอบ เป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย และเกียรติคุณอย่างอื่นอีก จึงคิดจะไปเฝ้า แต่ก็มิทมิฏฐิमानะว่า พระพุทธองค์เป็นมนุษย์มีร่างกายเล็ก ถ้าไปเฝ้าแล้วก็ต้องก้มศีรษะพุดกับพระพุทธองค์ เป็นการแสดงคารวะ เราไม่เคยก้มศีรษะให้ใครเลย จึงคิดตะขิดตะขวงในใจ แต่ด้วยความอยากรู้อยากเห็นว่า พระพุทธองค์จะดีจริงตามข่าวลือหรือไม่ จึงได้ไปเฝ้าถึงที่ประทับ

ฝ่ายพระพุทธองค์ทรงทราบความในใจของอสุรินทราหูด้วยอนาคตังสญาณ มีพระประสงค์จะทรงมานำให้คลายทิฐิมานะ เมื่ออสุรินทราหูเข้าเฝ้า จึงเสด็จบรรทมในพระแท่นที่ประทับทรงทำปาฏิหาริย์นิรมิตพระกายให้ใหญ่กว่าอสุรินทราหูหลายเท่า แม้พระบาททั้งสองที่ประทับซ้อนกันอยู่ก็สูงกว่าอสุรินทราหูเสียอีก แทนที่อสุรินทราหูจะต้องก้มศีรษะลงสนทนากับพระพุทธองค์ดังที่เคยคิดไว้ก่อน กลับต้องแหงนหน้าขึ้นสนทนา และชมพระลักษณะอันงดงามของพระองค์ จึงเป็นที่น่าอัศจรรย์ใจยิ่งนัก นับแต่นั้นมาอสุรินทราหูก็ลดทิฐิมานะ กลับมีใจเลื่อมใสในพระพุทธองค์และยึดถือเป็นที่พึ่งตลอดไป

พระพุทธจริยา ตอนที่ทรงบรรทมนิรมิตพระกายทรมาณอสุรินทราหูให้ลดทิฐิมานะนี้เป็นต้นเค้าความคิดให้สร้างพระพุทธรูปปางไสยาสน์ขึ้น

บทสวด บูชาพระประจำวันพุธ (กลางวัน)

สัพพะสีวิสะชาตีนัง ทิพพะมันตาคะทัง
 วิยะยัณนาเสติ วิสังโฆรัง เสสัณฺญาปิ ประริสสะยัง
 อาณักเขตตัมหิ สัพพัตถะ สัพพะทา สัพพะปาณินัง
 สัพพะโสปี นินวาเรติ ประริตตันตัมภะณามะ เท ฯ

สวดวันละ ๑๗ จบ จะมีความสุขสวัสดิ์ยิ่ง ๆ ขึ้นไป
 พระคาถาโดยย่อ “ปี สัม ระ โล ปุ สัต พุท”

ประวัติ พระพุทธรูปปางอุ้มบาตร สำหรับผู้ที่เกิดวันพุธกลางวัน

พระพุทธรูปปางนี้ เป็นพระพุทธจริยาในพระอิริยาบถยืน พระบาทเรียงชิดและเสมอกัน พระหัตถ์ทั้งสองประคองบาตร อยู่ในลักษณะรับบิณฑบาตด้วยพระอาการอันสำรวม มีประวัติกล่าวไว้ดังนี้

เมื่อพระองค์ได้ตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว ก็เสด็จจาริกแสดงธรรมสั่งสอนเวไนยสัตว์ ตามแคว้นและชนบทต่างๆ

พระเจ้าสุทโธทนะพระพุทธบิดา ได้สดับพระเกียรติคุณของพระองค์ฟุ้งขจรไปทั่วทุกทิศ ก็ทรงปีติโสมนัสยิ่งนัก ทรงตั้งพระทัยคอยอยู่ว่า เมื่อไรพระพุทธองค์จะเสด็จกรุงกบิลพัสดุ์ ทรงคอยแล้วคอยเล่าก็ยังไม่มีความว่าจะเสด็จ จึงได้ทรงส่งอำมาตย์ไปทูลอาราธนา

เมื่อพระพุทธองค์ถึงกรุงกบิลพัสดุ์ใหม่ ๆ พระประยูรญาติผู้ใหญ่ จะถวายนมัสการ ก็นึกอายพระทัย เพราะพระพุทธองค์มีอายุอ่อนกว่า จึงได้จัดให้พระญาติซึ่งมีอายุน้อยกว่านั่งข้างหน้า เพื่อจะได้ถวายนมัสการ ส่วนพระญาติผู้ใหญ่ทรงเลี่ยงไปนั่งเสียข้างหลัง

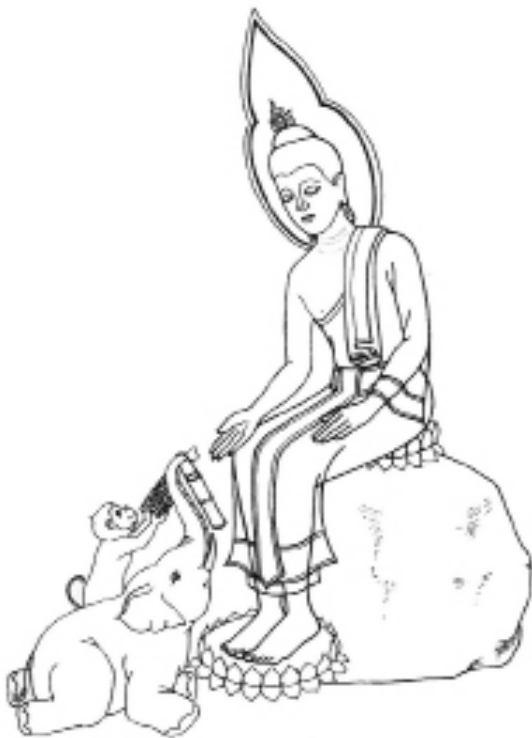
พระพุทธองค์เมื่อได้ประสพการณ์เช่นนั้น มีพระประสงค์จะทรมานพระประยูรญาติ ให้คลายทิฏฐิมานะ จึงทรงแสดงปาฏิหาริย์ด้วยพุทธาานุภาพ เสด็จเหาะขึ้นไปลอยอยู่ในอากาศให้ปรากฏประหนึ่งว่าละอองธุลีพระบาทของพระองค์ได้หล่นลงบนเศียรเกล้าของพระประยูรญาติทั้งหลายเหล่านั้น

ฝ่ายพระเจ้าสุทโธทนะพระพุทธบิดา ได้ทรงเห็นปาฏิหาริย์เป็นที่อัศจรรย์เช่นนั้นจึง ลุกขึ้นประณมพระหัตถ์ถวายนมัสการ ต่อจากนั้นพระประยูรญาติทั้งหลาย จึงได้พากัน ถวายอภิวัตตามลำดับด้วยความเลื่อมใสยิ่ง เมื่อเหตุการณ์เรียบร้อยแล้วพระพุทธองค์ก็ ทรงแสดงธรรมโปรดพระญาติทั้งหลาย ให้ได้ชื่นชมโสมนัสในพระกระแสธรรมทั่วกัน

บทสวดบูชา

พระประจำวันพุธ (กลางคืน)

กินนุ สันตะระมาโน วะ
 ราชุ จันทัง ปะมุญจะสิ
 สังวิคคะฐุโอบ อาคัมมะ
 กินนุ ภีโต วะ ติฏฐะสีติ
 สัตตะธา เม ณะเล มุทธา
 ชีวันโต นะ สุขัง ละเภ
 พุทธาคาธาภิกิโตมहि
 โนเจ มุญเจยยะ จันทิมันติฯ

ปางป่าเลไลย์

สวดวันละ ๑๒ จบ จะมีความสุขสวัสดิ์ยิ่ง ๆ ขึ้นไป
 พระคาถาโดยย่อ “คะ พุท ปัน ทู ทัม ภา คะ”

ประวัติ พระพุทธรูปปางป่าเลไลย์ สำหรับผู้ที่เกิดวันพุธกลางคืน

พระพุทธรูปปางนี้ อยู่ในพระอิริยาบถประทับนั่งบนก้อนศิลา ห้อยพระบาททั้งสองข้างลง ทอดพระบาทเล็กน้อย พระหัตถ์ซ้ายคว่ำวางบนพระชานุซ้าย พระหัตถ์ขวาหงายวางบนพระชานุขวาเป็นกิริยาทรงรับ มีข้างหมอบถือน้ำยี่นถวาย และมีสิ่งหมอบถือนรวงผึ้ง ถวายอยู่ด้านหน้า

ครั้งเมื่อพระพุทธองค์ประทับอยู่ที่เมืองโกสัมพดี มีพระภิกษุ ๒ ฝ่ายอยู่ในวิหารเดียวกัน คือฝ่ายพระวินัยธร ที่ถือเคร่งครัดทางพระวินัย และฝ่ายพระธรรมธร ที่ถือการแสดงธรรมเป็นใหญ่ แต่ละฝ่ายก็มีลูกศิษย์เป็นบริวารมากมาย วันหนึ่งพระธรรมธรได้เข้าไปในห้องน้ำ ใช้น้ำแล้วเหลือไว้หนึ่งขัน เมื่อพระวินัยธรเข้าไปเจอน้ำเหลือไว้ จึงได้ตำหนิพระธรรมธรวินัยธรเองก็ได้ยอมรับผิดต่อพฤติกรรมนั้น แต่พระวินัยธรกลับนำเรื่องเพียงเล็กน้อยนี้เป็นพุดกับอันเตวาสิกของตนว่า พระธรรมธรขนาดทำผิดแล้วยังไม่รู้สึกลูกตัวอีก

ต่อมาอันเตวาสิกของพระวินัยธรก็ได้พุดถากถางทำนองเดียวกันกับอันเตวาสิกของพระธรรมธร ว่าอาจารย์ของพวกท่านทำผิดแล้วยังไม่รู้สึกลูกตัวอีก น่าละอายนัก ฝ่ายลูกศิษย์ก็นำเรื่องนี้ไปปรึกษากับพระธรรมธร พระธรรมธรได้ฟังดังนั้น จึงพุดว่าทำไมพระวินัยธรจึงพุดอย่างนี้ เราทำผิดก็ยอมรับผิดและแสดงอาบัติไปแล้ว ไฉนจึงพุดกลับกลอกเช่นนี้เล่าจึงพุดกับอันเตวาสิกว่า พระวินัยธรพุดเท็จและทั้งสองฝ่ายก็ได้เกิดการทะเลาะวิวาทกัน เพราะเหตุเพียงเล็กน้อยเอง

เมื่อไม่สามารถจะระงับกันได้ พระพุทธเจ้าได้แสดงเหตุของการแตกแยก และคุณของความสามัคคี แต่ก็หาเชื่อต่อพระพุทธเจ้าไม่ ซ้ำยังแสดงคำพุดที่ไม่เหมาะสมว่า ขอให้พระพุทธเจ้าอยู่เฉยอย่ามายุ่ง พระพุทธองค์เห็นว่าไม่สามารถจะระงับได้ จึงส่งพระโมคคัลลานะ ไปช่วยระงับ แต่ทั้งสองฝ่ายก็ไม่ยอมเชื่อฟัง ทำให้พระพุทธองค์เกิดความเบื่อหน่ายระอาใจต่อเหตุการณ์นี้เป็นอย่างยิ่ง แม้ชาวบ้านเองก็แตกเป็น ๒ ฝ่ายตามพระที่ตนเองนับถือ

เมื่อไม่อยู่ในพุทธโอวาท พระองค์จึงเสด็จจาริกไปอยู่ตามลำพังพระองค์เดียวในป่าที่ชื่อว่าปาลีไลยกะ โดยมีมีพญาช้างเชือกหนึ่งชื่อ “ปาลีไลยกะ” เช่นเดียวกัน มีความเลื่อมใสในพระพุทธองค์ มาคอยปฏิบัติบำรุงและคอยพิทักษ์รักษาทำให้สัตว์ร้ายมากล้ากราย ทำให้

พระพุทธองค์เสด็จประทับอยู่ในป่าด้วยความสงบสุข และป่านั้นต่อมาก็ได้ชื่อว่า “รักขิตวัน” ครั้นพญาลิงเห็นพญาช้างทำงานปรนนิบัติพระพุทธเจ้าด้วยความเคารพ ก็เกิดกุศลจิตทำตามอย่างบ้าง

ต่อมาชาวบ้านไปเฝ้าพระพุทธเจ้าแต่ไม่พบ และทราบเหตุ ก็พากันตำหนิติเตียน และระอาพากันคว่ำบาตร ไม่ให้การบำรุงพระสงฆ์เหล่านั้น พระภิกษุเหล่านั้นจึงได้สำนึกขอให้พระอานนท์ไปทูลเชิญเสด็จพระพุทธองค์กลับมา ช้างป่าลีไลยกะก็มาส่งเสด็จด้วยความเศร้าเสียใจ จนหัวใจวายล้มตายไป ด้วยกุศลผลบุญจึงได้ไปเกิดเป็น “ป่าลีไลยกะเทพบุตร”

จากเหตุการณ์นี้ ถือว่าเป็นเหตุการณ์อันน่าสลดใจเป็นอย่างยิ่ง ถึงพฤติกรรมของพระ ๒ ฝ่ายในขณะนั้น ไม่เชื่อฟังแม้กระทั่งพระพุทธเจ้า พุทธศาสนิกชนจึงได้สร้างพระปางนี้ขึ้น เพื่อเป็นอนุสรณ์เตือนใจถึงการแตกสามัคคี การทะเลาะวิวาทกัน

บทสวด บูชาพระประจำวันพฤหัสบดี

อัทธิ โลเก สีละคุณ
เตนะ สัจจนะ กาทามิ
อาวชชิตวา รัมมะพะลัง
สัจจะพะละมะวัสสายะ
สันติ ปักขา อะปัตตตะนา
มาตาปีตา จะ นิกขันตา
สะหะ สัจเจ กะเต มัยหัง
วัชเชลลิส โสพะสะ กะรีสานิ
สัจจนะ เม สะโม นัตถิ

สัจจัง โสเจยยะนุททะยา
สัจจะกิริยะมะนุตตะรัง
สะริตวา ปุพพะเก ชิเน
สัจจะกิริยะมะกาสะหัง
สันติ ปาธา อะวัณจะนา
ชาตะเวหะ ประภูกกะมะ
มะหาปัชชะลิตโต ลีชี
อุทะกัง ปัตวา ยะถา ลีชี
เอสา เม สัจจะปาระมีติฯ

สวดวันละ ๑๙ จบ จะมีความเจริญรุ่งเรืองยิ่งๆ ขึ้นไป
พระคาถาโดยย่อ “กะ สัม สัม วิ สะ เท ภา”

ประวัติ พระพุทธรูปปางสมาธิ สำหรับผู้ที่เกิดวันพฤหัสบดี

พระพุทธรูปปางนี้ ในพระอิริยาบถนั่งขัดสมาธิ พระหัตถ์ทั้งสองหงายขึ้นวางซ้อนกัน อยู่ที่พระเพลา พระหัตถ์ขวาทับพระหัตถ์ซ้าย พระเนตรชำเลืองต่ำ มีประวัติกล่าวไว้ดังนี้.

หลังจากที่พระพุทธองค์ได้ทรงบำเพ็ญ ทุรกิรียามาถึง ๖ ปี ก็ยังมีได้ตรัสรู้ จึง ได้ทรงเลิกบำเพ็ญตุรกิรียาหันมาบำเพ็ญ ทางใจ แสวงหาที่สงบ ได้สถานที่เหมาะคือ โคนต้นโพธิ์ใกล้แม่น้ำเนรัญชรา

ณ ภายใต้อร่มโพธิ์ใบหนานั้น พระพุทธองค์ ประทับนั่งขัดสมาธิ หันพระปฤษฎางค์เข้าหา ต้นโพธิ์ผืนพระพักตร์ออกข้างนอกทางทิศ

ตะวันออก ตั้งพระกายตรงดำรงพระสติอยู่เฉพะหน้า ทรงอธิษฐานจิตมุ่งบรรลุ พระโพธิญาณว่า

“ถ้ายังมีได้บรรลุอมตธรรมตราบใด จะไม่ยอมเลิกความเพียรตราบนั้น” พระองค์ ทรงตั้งพระทัยเจริญภาวนากำหนดลมหายใจอยู่ไม่ช้า จิตก็เป็นสมาธิแน่นแน พระปัญญา รู้แจ้งเห็นจริงในอมตธรรมกำลังจะเกิดขึ้น.

ตามประวัติกล่าวไว้เป็นบุคลาธิษฐานว่า ครั้งนั้นมีพญามารมาผจญ พญามารได้พา เอาเสนามารทั้งหลายมารบเร้ากลั่นแกล้งด้วยประการต่าง ๆ เพื่อให้พระองค์เลิกบำเพ็ญ เพียร ลุกจากที่ประทับ แต่ด้วยเหตุที่พระองค์ได้ตั้งพระทัยไว้อย่างเด็ดเดี่ยวว่า หากยังไม่สำเร็จจะไม่ยอมลุกจากที่นั่งเด็ดขาด แม้พระร่างกายจะชুবวมเหือดแห้งหนึ่งหุ้มกระดูก ก็ตามที พระองค์จึงไม่สะทกสะท้าน

เมื่อพญามารไม่สามารถจะเอาชนะได้ด้วยวิธีหักหาญ จึงหันมาใช้วิธีลวงล่อได้ส่ง ธิตามาร ๓ คน คือ นางตัณหา นางราคะ นางอโรตี มาประเล้าประโลมเพื่อให้พระทัยอ่อน แต่พระองค์ก็ไม่ทรงหวั่นไหว เพราะได้ตั้งพระทัยแน่วแน่ในการบรรลุพระโพธิญาณ ตัดกิเลสน้อยใหญ่ให้หมดสิ้น

เมื่อพระองค์มีพระทัยเด็ดเดี่ยวเช่นนั้น จึงได้ตั้งหน้ารบกับมารต่อไปด้วยพระทัย
อันเข้มแข็ง ในที่สุดมารแพ้ พระพุทธองค์ชนะ ได้ตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณในคืน
วันเพ็ญ วิสาขมาสในรุ่งอรุณทวย

พระพุทธจริยาตอนที่ประทับนั่งขัดสมาธิบำเพ็ญเพียรอยู่ที่โคนต้นโพธิ์นั้น เป็นต้นเค้า
ความคิดให้สร้างพระพุทธรูปปางสมาธิขึ้นสักการบูชา ต่อมาทางโหราศาสตร์ได้กำหนดให้
เป็นพระบูชาประจำวัน สำหรับผู้ที่เกิดวันพฤหัสบดี

ผู้ใดเกิดวันพฤหัสบดี ประสงค์จะสร้างพระพุทธรูปไว้บูชาควรสร้างพระปางสมาธิ
เพื่อจะได้เป็นสิริมงคล และเป็นการบูชาพระที่ถูกต้องตามประเพณีนิยม.

บทสวด บูชาพระประจำวันศุกร์

อัปปะสันเนหิ นาถัสสะ	สาสเน สาธุ สัมมะเต
อะมะนุสเสหิ จัณเฑหิ	สะทา กิพพิสะการิภิ
ปะริส้านัญจะ ตัสสันนะ-	มะหิงสาเยะ จะะ กุตติยา
ยันเทเสสิ มะหาวิโร	ปะริตตันตัม ภาณามะ เท ๗

สวดวันละ ๒๑ จบ

จะมีความสุขสวัสดิ์ตลอดกาลนาน

พระคาถาโดยย่อ “วา โธ โน อะ มะ มะ วา”

ประวัติ พระพุทธรูปปางรำพึง สำหรับผู้เกิดวันศุกร์

พระพุทธรูปปางนี้ ในพระอิริยาบถยืน พระหัตถ์ทั้งสองยกขึ้นประทับประสานกันที่
พระอุระ พระหัตถ์ขวาทับพระหัตถ์ซ้าย แสดงอาการรำพึง มีประวัติกล่าวไว้ดังนี้

เมื่อพระพุทธองค์ได้ตรัสรู้แล้ว ก็เสด็จประทับพักผ่อนพระอิริยาบถอยู่ตามร่มไม้ต่างๆ
หลายแห่ง คราวหนึ่งทรงประทับอยู่ที่ร่มไม้ชบาโลกนิโครธ ทรงรำพึงถึงธรรมะที่พระองค์ได้
ตรัสรู้เป็นธรรมที่ละเอียดประณีต ลึกซึ้งคัมภีร์ภาพ ยากที่คนธรรมดาจะรู้ตามเห็นตามได้

จึงท้อพระทัยที่จะแสดงธรรมสั่งสอนประกาศพระศาสนา.

ในขณะที่รำพึงทบทวนที่มาอยู่นั้น ความคิดก็ผุดขึ้นในพระทัยว่า บุคคลในโลกนี้ย่อมมีนิสัยใจคอต่าง ๆ กัน ที่มีสติปัญญามากก็มี ที่มีสติปัญญาปานกลางก็มี ที่มีสติปัญญาอ่อนก็มี การแสดงธรรมคงจะไม่ไร้ผลทีเดียว

ผู้มีสติปัญญามาก เมื่อได้ฟังธรรมแล้วอาจจะรู้ตามเห็นตามได้โดยฉับพลัน

ผู้ที่มีสติปัญญาปานกลาง เมื่อฟังธรรมครั้งแรกอาจไม่เข้าใจ แต่ครั้งที่สองที่สามอาจจะเข้าใจและรู้ตามเห็นตามได้

พวกที่มีปัญญาอ่อน เมื่ออบรมกันไปนาน ๆ มีอินทรีย์แก่กล้าเข้าก็อาจจะรู้ตามเห็นตามบรรลุมรรคผลได้

พวกที่มีกิเลสหนาปัญญาที่บจจริง ๆ ฟังธรรมแล้วไม่รู้เรื่อง ไม่เข้าใจในกระแสพระธรรมนั้นก็คงมี

เปรียบเหมือนดอกบัว ๔ เหล่า เหล่าหนึ่งโผล่ขึ้นมาพ้นน้ำแล้ว เมื่อต้องแสงอาทิตย์ก็จักบานในวันนั้น เหล่าหนึ่งอยู่เสมอน้ำ เมื่อโผล่ขึ้นมาพ้นน้ำแล้วก็จะบานในวันรุ่งขึ้น เหล่าหนึ่งอยู่ใต้น้ำ ก็จะค่อย ๆ โผล่ขึ้นมาเหนือน้ำแล้วก็จะบานในวันต่อ ๆ ไป มีบางเหล่าอยู่ใต้น้ำลึก ไม่มีโอกาสจะโผล่ขึ้นมาพ้นน้ำได้ ก็เป็นอาหารของปลาและเต่าไป. เพราะฉะนั้นการแสดงธรรมคงไม่ไร้ผลเสียทีเดียว ครั้นทรงพิจารณาด้วยพระญาณหยั่งทราบอุปนิสัยของเวไนยสัตว์ ผู้ที่จะได้รับผลประโยชน์จากการแสดงธรรมเช่นนั้นแล้ว จึงได้ตั้งพระหฤทัยจะแสดงธรรมสั่งสอนมหาชน ประกาศพระศาสนา ทรงตั้งพุทธปณิธานว่า จะดำรงพระชนมชีพ อยู่จนกว่าจะได้ประกาศพระศาสนา ให้แพร่หลายประดิษฐานพระพุทธรศาสนาให้มั่นคง.

พระพุทธรจริยา ตอนที่ทรงประทับยืนรำพึงถึงธรรมะ ที่จะแสดงธรรมโปรดมหาชนนั้น เป็นต้นเค้าความคิดให้สร้างพระบูชาประจำวัน สำหรับผู้เกิดวันศุกร์

ผู้ใดเกิดวันศุกร์ ประสงค์จะสร้างพระพุทธรูปไว้บูชา ควรสร้างพระปางรำพึงเพื่อจะได้เป็นสิริมงคล และเป็นการบูชาพระที่ถูกต้องตามประเพณีนิยม.

บทสวด บูชาพระประจำวันเสาร์

ยะโตหัง ภาคินิ อะริยาเย ชาตียา ชาโต,
นาภิชานามิ สัจจะ ปาณัง
ชีวิตา โวโรเปตา, เตนะ สัจจะ
โสตถิ เต โหนตุ โสตถิ คัมภัสสะฯ

สวดวันละ ๑๐ จบ จะมีความสุขความเจริญ และ
เกิดความสวัสดีมงคล ตลอดกาลนาน.
พระคาถาโดยย่อ “โส ภาณะ ภา ริ ธา โธ”

ประวัติ พระพุทธรูปปางนาคปรก สำหรับผู้เกิดวันเสาร์

พระพุทธรูปปางนี้ เป็นพระพุทธรุจริยาในอิริยาบถนั่งขัดสมาธิ หงายพระหัตถ์ทั้งสอง
ประทับซ้อนกันอยู่บนพระเพลา มีพญานาคแผ่พังพานปกคลุมพระเศียร เพื่อกันฝนมิให้
ถูกพระวรกาย มีประวัติกล่าวไว้ดังนี้

คราวหนึ่งเป็นเวลาหลังตรัสรู้แล้ว แต่ยังมีได้แสดงธรรมประกาศพระศาสนา
พระพุทธรุองค์ทรงประทับพักผ่อนพระอิริยาบถอยู่ที่ร่มไม้มุจลินท์ (ไม้จิก) ซึ่งอยู่บริเวณ
ใกล้เคียงกับสถานที่ตรัสรู้ ในขณะที่ทรงประทับอยู่ที่ร่มไม้มุจลินท์นั้น บังเอิญเกิดฝนตก
พรวด ๆ อยู่ไม่ขาดสายเป็นเวลาติดต่อกันถึง ๗ วัน พญามุจลินท์นาคราชมีความกรุณาใน
พระองค์ แล้วทำขนดล้อมพระวรกาย แผ่พังพานใหญ่ปกคลุมพระเศียรไว้ คล้ายกับเป็น
เศวตฉัตรกันฝนมิให้ตกลงมาเปียกพระองค์ และเป็นกำบังกันแมลงเหลือบยุง ตลอด
จนสัตว์เลื้อยคลานอย่างอื่น มิให้มาทำอันตรายด้วย.

พระพุทธรุองค์ทรงประทับเสวยวิมุตติสุขอยู่ ณ ที่นั้นด้วยพระอาการอันสงบจนกระทั่ง
ฝนหาย พญามุจลินท์นาคราชจึงค่อย ๆ คลายขนดลดพังพานลงถวายนมัสการพระผู้มี
พระภาคเจ้า แล้วก็จากไป

พระพุทธรุจริยาตอนเสด็จประทับอยู่ภายในเขตของพระยานาคราช ณ ร่มไม้
มุจลินท์นี้ เป็นต้นเค้าความคิดให้สร้างพระพุทธรูปปางนาคปรก ขึ้นสักการบูชา ต่อมา
ทางโหราศาสตร์กำหนดให้เป็นพระบูชาประจำวันสำหรับผู้เกิดวันเสาร์

คติธรรมคำสอน

หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต

◎ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ มีความสูงศักดิ์มาก
อย่านำเรื่องของสัตว์มาประพฤติ มนุษย์เราจะต่ำลง
กว่าสัตว์และจะเร็วกว่าสัตว์อีกมากมาย อย่าพากันทำ
ให้พากันละบาป บำเพ็ญบุญ ทำแต่คุณความดี
อย่าให้เสียชีวิตเปล่าที่มีวาสนาเกิดมาเป็นมนุษย์

◎ ผู้สนใจศึกษาปฏิบัติธรรม คือผู้สนใจหาความรู้ความฉลาดเพื่อคุณงามความดี
ทั้งหลายที่โลกเขาปรารถนากัน เพราะคนเราจะอยู่และไปโดยไม่มีเครื่องป้องกันตัวย่อม
ไม่ปลอดภัย ต่ออันตรายทั้งภายในและภายนอก

เครื่องป้องกันตัวคือหลักธรรมมีสติปัญญาเป็นอาวุธสำคัญ จะเป็นเครื่องมั่นคงไม่
สะทกสะท้านมีสติปัญญาแฝงอยู่กับตัวทุกอิริยาบถ เป็นอาวุธสำคัญ จะเป็นเครื่องมั่นคง
ไม่สะทกสะท้านมีสติปัญญาแฝงอยู่กับตัวทุกอิริยาบถจะคิด-พูด-ทำอะไรไม่มีการยกเว้น
มีสติปัญญาสอดแทรกอยู่ด้วยทั้งภายในและภายนอก มีความเข้มแข็งอดทน มีความเพียร
ที่จะประกอบคุณงามความดี คนอ่อนแอโง่งเง่าเต่าตุ่นวุ่นวายอยู่กับอารมณ์เครื่องผูกพันด้วย
ความนอนใจ และเกียจคร้านในกิจการที่จะยกตัวให้พ้นภัย

◎ การตำหนิติเตียนผู้อื่น ถึงเขาจะผิดจริงก็เป็นการก่อกวนจิตใจตนเองให้ขุ่นมัว
ไปด้วย ความเดือดร้อนวุ่นวายใจที่คิดตำหนิผู้อื่นจนอยู่ไม่เป็นสุขนั้น นักปราชญ์ถือเป็น
ความผิดและบาปกรรม ไม่มีดีเลย จะเป็นโทษให้ท่านได้สิ่งไม่พึงปรารถนามาตรมาน
อย่างไม่คาดฝัน

การกล่าวโทษผู้อื่นโดยขาดการไตร่ตรอง เป็นการสั่งสมโทษและบาปใส่ตน
ให้ได้รับความทุกข์ จึงควรสลัดสังเวชต่อความผิดของตน งดความเห็นที่เป็นบาปภัย
แก่ตนเสีย ความทุกข์เป็นของน่าเกลียดน่ากลัว แต่สาเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ ทำไมพอใจ
สร้างขึ้นเอง

◎ ผู้เห็นคุณค่าของตัวเอง จึงเห็นคุณค่าของผู้อื่น ว่ามีความรู้สึกเช่นเดียวกัน ไม่เบียดเบียนทำลายกัน ผู้มีศีลสัตย์เมื่อทำลายชั้นขึ้นไปในสุดดีในโลกสวรรค์ ไม่ตกต่ำ เพราะอำนาจศีลคุ้มครองรักษาและสนับสนุน จึงควรอย่างยิ่งที่จะพากันรักษาให้บริบูรณ์ ธรรมก็สั่งสอนแล้วควรจดจำให้ดี ปฏิบัติให้มั่นคง จะเป็นผู้ทรงคุณสมบัติทุกอย่างแน่นอน

◎ เมื่อเกิดมาอาภัพชาติ แล้วอย่าให้ใจอาภัพอีกผู้เกิดมาชาตินี้อาภัพแล้ว อย่าให้ใจอาภัพ คิดแต่ผลิตโทษทำบาปอกุศลเผาผลาญตนให้ได้ทุกข์ เป็นบาปกรรมอีกเลย

◎ คนชั่ว ทำชั่วได้ง่าย และจิตใจไม่ยอมมอดดละแก้ไขให้ดี คนดี ทำดีได้ง่าย และจิตใจกลายเป็นคนรักธรรมตลอดไป

◎ เราต้องการของดี คนดี ก็จำต้องฝึก ฝึกจนดี จะพ้นการฝึกไปไม่ได้ งานอะไรก็ตามต้องฝึกทั้งนั้น ฝึกงาน ฝึกคน ฝึกสัตว์ ฝึกตน ฝึกใจ นอกจากตายแล้วจึงหมดการฝึก คำว่า ดี จะเป็นสมบัติของผู้ฝึกดีแล้วแน่นอน

◎ จิต เป็นสมบัติสำคัญมากในตัวเราที่ควรได้รับการเหลียวแล ด้วยวิธีเก็บรักษาให้ดี ควรสนใจรับผิดชอบต่อจิต อันเป็นสมบัติที่มีค่ายิ่งของตน วิธีที่ควรกับจิตโดยเฉพาะก็คือภาวนา ฝึกหัดภาวนาในโอกาสอันควร ตรวจดูจิตว่า มีอะไรบกพร่องและเสียไป จะได้ซ่อมสุขภาพจิต นั่งพิจารณาดูสังขารภายใน คือ ความคิดปรุงแต่งของจิตว่า คิดอะไรบ้าง มีสาระประโยชน์ไหม คิดแสหาเรื่อง หาโทษ ขนทุกข์มาเผาตนอยู่นั้น พอรู้ผิด-ถูกของตัวบ้างไหม พิจารณาสังขารภายนอกว่า มีความเจริญขึ้นหรือเจริญลง สังขารมีอะไรใหม่หรือมีความเก่าแก่ชราหลุดไป พยายามเตรียมตัวเตรียมใจเสียแต่เวลาที่พอจะทำได้ ตายแล้วจะเสียการให้ท่องเที่ยวในใจอยู่เสมอว่า เรามีความแก่-เจ็บ-ตาย อยู่ประจำตัวทั่วหน้ากัน

◎ ทาน-ศีล- ภาวนา ธรรมทั้ง ๓ นี้ เป็นรากแก้วของความเป็นมนุษย์ และเป็นรากเหง้าของพระศาสนา ผู้เกิดมาเป็นมนุษย์ ต้องเป็นผู้เคยสั่งสมธรรมเหล่านี้มาอยู่ในนิสัย ของผู้จะมาสวมร่างเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ด้วยมนุษย์อย่างแท้จริง

หลวงปู่ขาว อนาลโย สนทนาฯกับ หลวงปู่ดุลย์ อตุโล

ข้อธรรม คำสอน หลวงปู่ดุลย์ อตุโล

- อย่าส่งจิตออกนอกไปเสวยอารมณ์
- คิดเท่าไรก็~~ไม่~~รู้ ต่อเมื่อหยุดคิดได้จึงรู้
แต่ต้องอาศัยความคิดนั้นแหละจึงรู้

◎ เกี่ยวกับนิมิต

“ที่เห็นนั้น เขาเห็นจริง แต่สิ่งที่ถูกเห็น ไม่จริง”

“ที่จริงพระอรหันต์ทั้งหลายท่านไม่ได้รู้อะไรมากมายเลย เพียงแต่เจริญจิตให้รู้แจ้งใน
ชั้นธัมม ๕, แห่งตลอดในปฏิจจสมุปบาท, หยุดการปรุงแต่ง, หยุดการแสวงหา, หยุดกิริยา
จิต มันก็จบแค่นี้ เหลือแต่ บริสุทธิ สะอาด สว่าง ว่าง มหาสุญตา ว่างมหาศาล”

“เวทนากับร่างกายนั้นมียู่ตามธรรมชาติของมัน แต่ไม่ได้เสวยเวทนานั้นเลย”
เมื่อถึงปรมาตม์แล้วไม่ต้องการ

◎ มีผู้กราบเรียนหลวงปู่ว่า หลวงปู่สร้างโบสถ์ ศาลา ได้ใหญ่โตสวยงามอย่างนี้ คงจะ ได้บุญได้กุศลอย่างใหญ่โตทีเดียว ฯ

หลวงปู่กล่าวว่า “ที่เราสร้างนี้ก็สร้างเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ประโยชน์สำหรับโลก
สำหรับวัดวาศานาเท่านั้น ถ้าพูดถึงเอาบุญ เราจะมาเอาบุญอะไรอย่างนี้”

“การฝึกจิต การพิจารณาจิตเป็นวิธีลัดที่สุด”

๐ มีผู้เรียนถามหลวงปู่ดูลย์ อตุโล ว่า “ท่านยังมีโกรธอยู่ไหม?”

หลวงปู่ตอบสั้นๆว่า “มี แต่ไม่เอา”

๐ อีกครั้งหนึ่ง มีผู้เรียนถามหลวงปู่เรื่องการละกิเลส “หลวงปู่ครับทำอย่างไรจึงจะตัดความโกรธให้ขาดได้”

หลวงปู่ตอบว่า “ไม่มีใครตัดให้ขาดได้หรอก มีแต่รู้ทัน... เมื่อรู้ทันมันก็ดับไปเอง.”

อย่างที่พูดในหลักวิชาการเรียนทางศาสนาว่า คีล สมาธิ ปัญญา ที่ว่าคีลทำให้เกิดอบรมสมาธิ สมาธิอบรมปัญญา ฉะนั้น พลังจิตที่เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงหลังจากเกิดสมาธินั้น หมายถึงว่า จิตนั้นจะยกสภาวะธรรมขึ้นมาพิจารณาไตร่ตรองให้เกิดวิปัสสนาญาณ เกิดปัญญาแล้ว ปัญญานั้นก็แจ่มแจ้งดีกว่าจิตที่ไม่เกิดสมาธิ หรือจิตที่ไม่มีสมาธิ

๐ มีผู้กราบเรียนถามหลวงปู่เรื่องการไว้ทุกข์

หลวงปู่ตอบว่า “ทุกข์ ต้องกำหนดรู้ เมื่อรู้แล้วให้ละเสีย ไปไว้มันทำไม”

๐ มีผู้รอดอ้างของวิเศษจากสัตว์ต่างๆ นานา แล้วเรียนถามหลวงปู่ว่าอันไหนวิเศษกว่ากัน หลวงปู่ตอบว่า

“ไม่มีดี ไม่มีวิเศษอะไรหรอก เป็นของสัตว์เดียรัจฉานเหมือนกัน

เมื่อตา เห็นรูปแล้ว รู้ว่าสวยงาม หรือน่ารังเกียจอย่างไรแล้ว ก็หยุดเพียงเท่านั้น

เมื่อหู ได้ยินเสียง รู้ว่าไพเราะ หรือน่ารำคาญอย่างไรแล้ว ก็หยุดเพียงเท่านั้น

เมื่อลิ้น ได้ลิ้มรส รู้ว่าอร่อย หรือไม่อร่อย เบี้ยวหวานมันเค็มอย่างไรแล้ว ก็หยุดเพียงเท่านั้น

เมื่อจมูก ได้กลิ่น หอมหรือเหม็นอย่างไรแล้ว ก็หยุดเพียงเท่านั้น

เมื่อกาย สัมผัสไฟภูฏัพพะ รู้ว่าอ่อนแข็งเป็นอย่างไรแล้ว ก็หยุดเพียงเท่านั้น”

หลักธรรมที่หลวงปู่ใช้พิจารณาคือ “สัพเพสังขารา สัพพะสังญญา อนัตตา” ซึ่งมีคำขยายความในหนังสือหน้า ๔๔ ดังนี้ “เมื่อสังขารขั้นดับไปแล้ว ความเป็นตัวตนจักไม่มี เพราะไม่ได้เข้าไปเพื่อปรุงแต่ง ครั้นเมื่อความปรุงแต่งขาดไป สภาพแห่งการเป็นตัวตนไม่มี ความทุกข์จะเกิดขึ้นแก่ใครได้อย่างไร”

◎ มีผู้เรียนถามหลวงปู่ “พระอรหันต์ท่านเคยนอนหลับฝันเหมือนคนธรรมดาด้วยหรือเปล่าครับ”

ท่านตอบว่า “การหลับแล้วเกิดฝัน เป็นเรื่องของสังขารชั้นที่ไม่ใช่หรือ”

“เรื่องพิธีกรรม หรือบุญกริยาวัตถุต่างๆทั้งหลาย ก็ถือว่าเป็นเรื่องที่ยังให้เกิดกุศลได้อยู่ หากแต่สำหรับนักปฏิบัติแล้ว อาจถือได้ว่าเป็นไปเพื่อกุศลเพียงนิดหน่อยเท่านั้นเอง.

◎ หลวงปู่ยังมีเวทนาอยู่หรือไม่?

หลวงปู่อาพาธหนักอยู่ที่โรงพยาบาลจุฬาฯ มีผู้เข้าเยี่ยมแล้วเรียนถามหลวงปู่

“หลวงปู่ยังมีเวทนาอยู่หรือไม่?” หลวงปู่ตอบว่า “เวทนามกับร่างกาย มีอยู่ตามธรรมชาติของมัน แต่ไม่ได้เสวยเวทนานั้นเลย”

เมื่อจิตกระทบเข้ากับอารมณ์ภายนอกอย่างไร ก็ให้หยุดอยู่แค่นั้น, อย่าไปทะเลาะวิวาทโต้แย้ง, อย่าไปเอออวยเห็นดีเห็นงามให้จิตได้โอกาสก่อรูปก่อร่างเป็นตุเป็นตะ เป็นเรื่องเป็นราวยืดยาวออกไป อย่าไปวิพากษ์วิจารณ์ต่อไป อย่าไปใส่ใจอีกต่อไป พอกันเพียงรู้อารมณ์เท่านั้นเอง หยุดกันเพียงเท่านี้”

จิตปรุงกิเลส คือ การที่จิตบังคับให้กาย วาจา ใจ กระทำสิ่งภายนอก ให้มี ให้เป็น ให้เลว ให้เกิดวิบากได้ แล้วยึดติดอยู่ว่า นั่นเป็นตัว นั่นเป็นตน ของเรา ของเขา,

กิเลสปรุงจิต คือการที่สิ่งภายนอกเข้ามาทำให้จิตเป็นไปตามอำนาจของมัน แล้วยึดว่ามีตัว มีตนอยู่ สำคัญผิดจากความเป็นจริงอยู่รำไป

แท้จริงแล้วความทุกข์ร้อนทรมานใจ มักเกิดจากสิ่งภายในใจเราทั้งสิ้น คือ กิเลส ตัณหา อุปาทาน มันก่อขึ้นภายในใจ จนต้องดิ้นรนอย่างน่าเวทนายิ่ง

มีไฟไหม้ใหญ่ในจังหวัดสุรินทร์ ผลคือความทุกข์ยากสูญเสีย บางคนเสียใจจนเสียชีวิต บางรายก็มาล่ำเลิกให้หลวงปู่ฟังว่า อุตุส่าห์เข้าวัดทำบุญ ปฏิบัติธรรมมาตั้งแต่ปู่ย่าตายาย ทำไมบุญกุศลจึงไม่ช่วยคุ้มครอง และหลายรายเลิกเข้าวัดทำบุญ เพราะธรรมะไม่ช่วยให้เขาพ้นจากไฟไหม้

หลวงปู่ได้กล่าวว่า “ไฟมันทำตามหน้าที่ของมัน ธรรมะไม่ได้ช่วยใครในลักษณะนั้น หมายความว่า ความอันตราย ความวิบัติ ความเสื่อมสลาย ความพลัดพรากจากกัน สิ่งเหล่านี้มันมีประจำโลกอยู่แล้ว

ที่นี้ผู้มีธรรมะ ผู้ปฏิบัติธรรมะ เมื่อประสบกับภาวะเช่นนั้นแล้ว จะวางใจอย่างไร

จึงไม่เป็นทุกข์ อย่างนี้ต่างหาก ไม่ใช่ธรรมะช่วยไม่ให้แก่ ไม่ให้ตาย ไม่ให้หิว ไม่ให้ไฟไหม้ ไม่ใช่ออย่างนั้น.”

ส่วนผู้ที่ประสบภัยพิบัติ หรือผู้ที่ตกในสภาวะอัปมงคล ก็ไม่ควรหมดอาลัยตายอยาก ควรทำจิตใจให้สงบระงับตั้งมั่นอยู่ ก็จะค่อยๆหาทางออกให้แก่มันได้ เพราะปัญหาทุกอย่างที่ไม่มีทางออกทางแก้ย่อมไม่มีในโลก

ดูเอาเถอะว่า แม้แต่ปัญหาเรื่องความทุกข์ อันเกิดจากความเกิด แก่ เจ็บ ตาย พระพุทธองค์ก็ยังสามารถตอบไว้ให้ได้ สำหรับปัญหาอื่นๆ อันเล็กน้อยจะไม่มีคำตอบได้อย่างไร

ในทางปฏิบัติที่ว่า ปฏิบัติจิต ปฏิบัติใจ โดยให้ใจอยู่กับใจนี้ ก็คือให้มีสติกำกับใจให้เป็นสติถาวร ไม่ใช่เป็นสติคล้ายๆ หลอดไฟที่จวนจะขาด เดี่ยวก็สว่างวาบ เดี่ยวก็ดับ เดี่ยวก็สว่าง แต่ให้มันสว่างติดต่อกันไปตลอดเวลา

เมื่อสติมันติดต่อกัน (webmaster - เป็น สัมมาสมาธิ คือประกอบด้วยความตั้งมั่น) ไปอย่างนี้แล้ว ใจมันก็มีสติควบคุมอยู่ตลอดเวลา เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “อยู่กับตัวรู้ตลอดเวลา” ตัวรู้ก็คือ “สติ” นั่นเอง หรือจะเรียกว่า “พุทธโธ” ก็ได้ พุทธโธที่ว่า รู้ ตื่น เบิกบาน ก็คือตัวสตินั่นแหละ

◎ มีผู้ไปกราบเรียนกับหลวงปู่เรื่องงานที่มีการจัดกันบ่อย ๆ ใกล้เคียงว่า รบกวณการปฏิบัติ

ท่านได้ตอบดังนี้ “มัวสนใจอะไรกับสิ่งเหล่านั้น ธรรมดาแสงย่อมสว่าง ธรรมดาเสียงย่อมดัง หน้าทีของมันเป็นเช่นนั้นเอง เราไม่ใส่ใจฟังเสียงก็หมดเรื่อง จงทำตัวเราไม่ให้เป็นปฏิปักษ์กับสิ่งแวดล้อม เพราะมันมีอยู่อย่างนี้ เป็นอยู่อย่างนี้เอง เพียงแต่ทำความเข้าใจกับมันให้ถ่องแท้ด้วยปัญญาอันลึกซึ้งซึ่งเท่านั้นเอง”

“คำสอนทั้ง ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์นั้น เป็นเพียงอุบายให้คนทั้งหลายหันมาดูจิตนั่นเอง คำสอนของพระพุทธองค์มีมากมายก็เพราะกิเลสมีมากมาย แต่ทางที่ดับทุกข์ได้มีทางเดียว คือ พระนิพพาน

การที่เรามีโอกาสปฏิบัติธรรมที่ถูกต้องเช่นนี้มีน้อยนัก หากปล่อยให้ผ่านไปเราจักหมดโอกาสพ้นทุกข์ได้ทันในชาตินี้ แล้วเราจะหลงอยู่ในความเห็นผิดอีกนานแสนนาน เพื่อที่จะพบธรรมอันเดียวกันนี้

ดังนั้น เมื่อเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนาแล้ว รับประทานอาหารให้พันทุกขเสีย มิฉะนั้น จะเสียโอกาสอันดีนี้ไป เพราะว่าเมื่อสังขารกรรมถูกลืม ความมีดมนย่อครอบงำดวงสัตว์ ให้อยู่ในกองทุกข์สิ้นกาลนาน”

◎ มีผู้ไปกราบเรียนหลวงปู่เรื่องสมาธิว่า ปฏิบัติได้ดีอย่างยิ่ง เหลือแต่ความสุข สุขอย่างยิ่ง เย็นสบาย แม้จะให้อยู่อย่างนี้นานเท่าไรก็ได้

หลวงปู่ยิ้มแล้วพูด

“เออ ก็ดีแล้วที่ได้ผล พูดถึงความสุขในสมาธิมันก็สุขจริง ๆ จะเอาอะไรมาเปรียบ เทียบมิได้ แต่ถ้าติดอยู่แค่นั้น มันก็ได้แค่นั้นแหละ ยังไม่เกิดปัญญาอรหิมรรค ที่จะ ตัดภพชาติ ตัณหา อุปาทาน ให้ละสุขนั้นเสียก่อน แล้วพิจารณาขั้น 5 ให้แจ่มแจ้งต่อไป”

◎ มีผู้เรียนถามถึงเรื่องหยุดคิด หยุดนึก

หลวงปู่บอกว่า

“ก็แสดงถึงความผิดพลาดอยู่แล้ว เพราะบอกให้หยุดคิดหยุดนึก ก็กลับไปคิดที่จะ หยุดคิดนั้นเสียอีกเล่า แล้วอาการหยุดจักปฏิบัติขึ้นได้อย่างไร จงกำจัดอวิชชาแห่งการหยุด คิดหยุดนึกเสียให้สิ้น เลิกล้มความคิดที่จะหยุดคิดเสียก็สิ้นเรื่อง”

“พระธรรมทั้ง ๘๔,๐๐๐ พระธรรมชั้นนั้น ออกไปจากจิตของพระพุทธเจ้าทั้งหมด ทุกสิ่งทุกอย่างออกจากจิต อยากรู้อะไรค้นได้ที่จิต (ของเราเอง)”

“การปฏิบัติ ให้มุ่งปฏิบัติเพื่อสัจธรรม เพื่อความละ เพื่อคลายความกำหนัดยินดี เพื่อความดับทุกข์ ไม่ใช่เพื่อเห็นสวรรค์วิมาน หรือแม้พระนิพพานก็ไม่ต้องตั้งเป้าเพื่อจะ เห็นทั้งนั้น ให้ปฏิบัติไปเรื่อยๆไม่ต้องอยากเห็นอะไร เพราะนิพพานมันเป็นของว่างไม่มี ตัวไม่มีตน หาที่ตั้งไม่มี หาที่เปรียบไม่ได้ ปฏิบัติไปจึงรู้เอง”

◎ มีผู้อยากฟังความคิดความเห็นเรื่องการเวียนว่ายตายเกิดของหลวงปู่ และยกบุคคล มาอ้างว่าท่านผู้นั้น ท่านผู้นี้ระลึกชาติย้อนหลังได้หลายชาติ

หลวงปู่ว่า “เราไม่เคยสนใจเรื่องอย่างนี้ แค่อุปจารสมาธิก็เป็นไปได้แล้วทุกอย่างมัน ออกไปจากจิตทั้งหมด อยากรู้อยากเห็นอะไร จิตมันบันดาลให้รู้ให้เห็นได้ทั้งนั้น และรู้ได้ เร็วเสียด้วย หากพอใจเพียงแค่นี้ ผลที่ได้ก็คือ ทำให้กลัวการเวียนว่ายตายเกิดในภพที่ต่ำ แล้วก็ตั้งใจทำดี บริจาคทาน รักษาศีล แล้วก็ไม่ต้องเบียดเบียนกัน พวกกันกระหึ่มยิ้มยองใน

ผลบุญของตัวเอง, ส่วนการที่จะขจัดกิเลสเพื่อทำลาย อวิชชา ตัณหา อุปาทาน เข้าถึงความ
พ้นทุกข์อย่างสิ้นเชิงนั้น อีกอย่างหนึ่งต่างหาก” ถึงจิตไม่สงบก็ไม่ควรปล่อยให้มันออกไป
ไกล ใช้สติระลึกรู้ไปแต่ในกายนี้ ดูให้เห็น อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา อสุภะสัญญาหาสาระ
แก่นสารไม่ได้ เมื่อจิตมองเห็นชัดแล้ว จิตก็เกิดความสลัดสังเวช เกิดนิพพิทา ความหน่าย
คลายกำหนด ย่อมตัดอุปาทานขั้นนี้ได้เช่นเดียวกัน”

คติธรรมคำสอน ของหลวงปู่ดุลย์ อตุโล

จิตที่ส่งออกนอกเพื่อรับสนองอารมณ์ ทั้งสิ้น	เป็นสมุทัย
ผลอันเกิดจากจิตส่งออกนอกแล้วหวนไหว	เป็นทุกข์
จิตเห็นจิตอย่างแจ่มแจ้ง	เป็นมรรค
ผลอันเกิดจากจิตเห็นจิตอย่างแจ่มแจ้ง	เป็นนิโรธ

“เรื่องของพระวินัยนั้น ให้ศึกษาอ่านตำรับตำราให้เข้าใจถูกต้องทุกข้อมูล เพื่อปฏิบัติ
ไม่ให้ผิด ส่วนธรรมะนั้น ถ้าอ่านมากก็จะมีวิตกวิจารณ์มาก จึงไม่ต้องอ่านมากก็ได้ ขอให้
ตั้งใจปฏิบัติเอาเพียงอย่างเดียวพอ”

นักศึกษาและผู้ปฏิบัติธรรมหลายคน ชอบอ่านพระธรรมมากเกินไป ควรดูคำสอน
ของหลวงปู่ดุลย์เอาไว้ ว่าการอ่านพระธรรมมากเกินไปนั้น ไม่เป็นผลดีแต่อย่างใด
เพราะอ่านไปมากขนาดไหนก็ไม่ทำให้กิเลสภายในใจลดลงไปได้เลย

มีแต่ความอวดดีถือดีที่คิดว่าตนเก่ง ตนนฉลาดเท่านั้น ที่โผล่ออกมาอย่างหลีกเลียง
ไม่ได้ และที่สำคัญเมื่อท่านทั้งหลายเหล่านั้นหันหน้าเข้ามาปฏิบัติธรรม จิตจะรวมสงบ
ได้ยาก เพราะมีความฟุ้งซ่านในความรู้ึ้นๆ

ความจริงการอ่านตำรานั้นดี แต่ควรอ่านเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อ
ไม่ทำให้หลงทางเท่านั้นพอ ความรู้ในพระธรรมต่างๆควรเกิดขึ้นที่ใจ ไม่ใช่จาก
การอ่าน เพราะกิเลสทั้งหลายก็อยู่ที่ใจ การดับกิเลสก็อยู่ที่ใจ แล้วลำพังการอ่าน
แต่ไม่ปฏิบัติ จะทำให้กิเลสภายในใจดับได้อย่างไร

คนเราทุกวันนี้เป็นทุกข์เพราะความคิด
ถ้ามีเวลาสำหรับหายใจ ก็ต้องมีเวลาสำหรับภาวนา
การฟังแต่ละครั้งนั้น ควรให้ได้อรรถรสของปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ
จึงจะเป็นสาระแก่นสาร

คิดเท่าไรๆ ก็ไม่รู้ ต่อเมื่อหยุดคิดได้จึงรู้
แต่ก็ต้องอาศัยความคิดนั้นแหละจึงรู้

หลวงปู่เหลือง จันทาคโม

ปรารภหลังพระปาฏิโมกข์ ๑๒.๐๗.๒๐๑๓

กล่าวถึงวัตถุประสงค์ที่เรามาในวันนี้ การลงอุโบสถฟังพระปาฏิโมกข์ซึ่งเป็นหลักในการปฏิบัติทางพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะพระภิกษุสามเณรเถรชี่ผู้มาทำหน้าที่ปฏิบัติโดยตรงตามหลักคำสอนพระพุทธศาสนา นี่ก็ต้องศึกษาให้รู้จักหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ ทำอย่างไรจึงจะดี ทำอย่างไรจึงจะถูก ทำอย่างไรจึงทำได้ของที่เราศึกษามาต้องมีธรรมวินัยเป็นข้อที่เรายึดถือเป็นหลักในการน้อมนำมาปฏิบัติตามนั้น นี่ศาสนาจะตั้งอยู่ได้เพราะธรรมวินัยนี้เอง

วินัยปิฎกมีอยู่ ๒๑,๐๐๐ ธรรมชั้นนี้ เฉพาะวินัยนะมีอยู่ ๒๑,๐๐๐ ธรรมชั้นนี้ ๒๑,๐๐๐ ธรรมชั้นนี้ หรืออยู่ในปาฏิโมกข์ทั้งหมด บรรดาวินัยทั้งหลายรวมอยู่ที่นี่ที่เราไปเห็นตู้พระไตรปิฎกก็มี พระสุตันตปิฎก วินัยปิฎก อภิธรรมปิฎก คือเป็นตู้ที่บันทึกธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าไว้ ทั้งพระสูตร พระวินัย ทั้งพระปรมัตถ์มันเป็นอย่างนั้นเด้อ พระ

เพราะฉะนั้นการสืบทอดพระพุทธศาสนาไม่ให้เสื่อมสูญไปก็อาศัยพวกเราเหล่า
พุทธบริษัท ซึ่งมีความเชื่อความเลื่อมใส ได้สละหน้าที่การงานของตนมาบวชเรียนเขียน
อ่าน แล้วก็น้อมนำมาปฏิบัติตามเพื่อสืบทอด และความสุขความเจริญรุ่งเรืองทั้งแก่ตัว
เองด้วย ทั้งแก่ครอบครัวทั้งแก่ประเทศชาติบ้านเมืองด้วย นี่ประโยชน์มันเกี่ยวเนื่อง
กันอย่างนี้

เพราะฉะนั้นศาสนานี้จะเสื่อมหรือจะเจริญขึ้น ก็ขึ้นอยู่กับพวกเรานี้เอง เพราะ
ว่าพระพุทธเจ้าหรือครูบาอาจารย์ท่านก็ล่วงลับไปหมดแล้ว แต่ท่านไม่ได้เอาอะไรไป
แม้แต่พระพุทธเจ้าท่านไม่ได้เอาอะไรไปเลย หลวงปู่หลวงพ่อก็ตายไปก็ไม่ได้เอา
อะไรไป เอาทิ้งไว้ข้างหลังนี่เอง ให้พวกเราดูแลรักษาเอาเป็นอย่างนั้น

เราจะสังเกตดูได้ว่าผู้ที่ตายแล้วไม่มีใครเอาอะไรไป แม้แต่ร่างกายก็เอาไป
เผาทิ้ง ประสาอะไรจะเอาหัวเอาควายไปได้ด้วย เพราะฉะนั้นสิ่งที่เอาไปมีแต่บุญกับ
บาปที่ตัวเองเคยทำ นั่นแหละเอาติดใจไปด้วยเป็นอย่างนี้

เพราะฉะนั้นในฐานะที่เราเป็นพุทธบริษัทคือกลุ่มหรือพวกที่นับถือพระพุทธ
ศาสนา เราจึงต้องมีหน้าที่รับทรัพย์มรดกนี้ไว้คือ ผู้เป็นผู้รักษาดูแลต่อมาในปัจจุบัน
ซึ่งได้สืบทอดต่อกันมาหลายยุคหลายสมัยแล้วนับแต่พระพุทธเจ้าปรินิพพานมา
ก็ ๒๕๕๖ ปีนี้แล้วเป็นอย่างนั้น พ.ศ. นี้ นับตั้งแต่วันปรินิพพานไม่ใช่ นับตั้งแต่วันเกิด

ฉะนั้นไม่ว่ามรดกทั้งทางโลกและทางธรรม ทางโลกก็เช่นปู่ย่าตายายของเรา
นี้แหละและมรดกทางศาสนาก็เรื่องแก่ศาสนา ข้อวัตรปฏิบัติ เมื่อปู่ย่าตายายหรือ
ผู้เกิดก่อนท่านเคยทำมาปฏิบัติมาได้ผลได้ประโยชน์ แก่ตนเอง แก่ครอบครัว
แก่พวก แก่เพื่อน เคยปฏิบัติมาอย่างนี้มีความสุขความเจริญเราก็รักษาแบบนี้เป็น
ตัวอย่างเป็นข้อมรดกตกทอดมาถึงพวกเราแล้ว ก็ท่านฝากไว้

พระพุทธเจ้าท่านว่า ศาสนาของพระองค์โดยเฉพาะศาสนาพุทธจะเสื่อม
หรือจะเจริญขึ้นอยู่กับพุทธบริษัท ๔ ไม่ใช่เจริญเองหรือเสื่อมเอง มันขึ้นอยู่กับ
บริษัท ๔ นี้ บริษัทหมายถึงหมู่คณะหรือพวกมนุษย์ที่อยู่เป็นกลุ่มเป็นก้อนนี้
ท่านก็อธิบายต่อไปว่าบริษัท ๔ คือใครบ้างบริษัท ๔ หมายถึง ภิกษุ ๑ ภิกษุณี ๑
อุบาสก ๑ อุบาสิกา ๑ ภิกษุหมายถึงภิกษุที่บวชอยู่นี้แหละ หมายถึงสามเณรเถรชี

ด้วยเป็นอย่างนั้นเดะ ภิกษุณีหมายถึงผู้หญิงบวชเป็นพระตะกอนนะมี แต่ทุกวันนี้ ก็หมด ๆ พวกภิกษุณี ก็เอาสามเณร เณร ชี นีแทน

ที่นี้อุบาสกหมายถึงผู้ชายทั้งหมด อุบาสิกาหมายถึงผู้หญิงทั้งหมด ผู้นับถือ ศาสนา ผู้ชายชื่ออุบาสก ผู้หญิงชื่ออุบาสิกา คนทั้ง ๔ พวกนี้แหละจะทำให้ศาสนา เลื่อมหรือเจริญมันเป็นอย่างนั้นเดะ

เพราะฉะนั้นผู้ที่นับถือศาสนาพุทธอันเดียวกันนี้ ให้ชื่อว่าพุทธบริษัทกลุ่ม หรือพวกที่นับถือศาสนาพุทธเป็นอย่านั้นนะ นี้พวกปุ่ย่าตายายของพวกเราตั้งแต่ ตั้งประเทศชาติบ้านเมืองมานับถือศาสนาพุทธเป็นหลัก เหมือนกับสี่ธงชาตินี้ สีขาว นั้นแทนศาสนา เครื่องหมายแทนศาสนา

ธงชาติไทยมี ๓ สี ๑ สีแดง ๒ สีขาว ๓ สีน้ำเงิน เป็นสัญลักษณ์หรือเป็น ตัวแทนสถาบัน ของคนประชาชนชาวไทย สีแดงหมายถึงชาติไทย ผู้มีความกล้าหาญ สละชีวิตรักษาประเทศชาติไว้ได้ มีเลือดแดงแดงเหมือนกันหมดอันนี้สีแดง

สีขาวหมายถึงผู้ปฏิบัติศาสนาหมายถึงศาสนา ในศาสนานั้นหมายถึงคำสอน ของพระพุทธเจ้านั่นเอง ผู้ที่มีศรัทธาเลื่อมใสมาศึกษาและปฏิบัติตามคำสอนนี้เอง ชื่อว่าพุทธบริษัท เป็นบริษัทใหญ่ เพราะฉะนั้นเราเป็นผู้เป็นเจ้าของของศาสนา นี้ เพราะว่าปุ่ย่าตายายหรือครูบาอาจารย์ที่เกิดก่อนท่านก็ล่วงลับดับขันธไปแล้ว

ด้วยอำนาจที่พระองค์หรือท่านมีความเป็นห่วงผู้อยู่ข้างหลังท่าน จึงถ่ายทอด ข้อวัตรปฏิบัติท่านเคยปฏิบัติมาเพื่อความสุขความเจริญก็ถ่ายทอดเป็นตำรับเป็นตำรา ที่เราเห็นอยู่นี้แหละไว้ ไม่ได้เอาอะไรไปเลยให้เราเป็นผู้ดูแลใช้สอยให้เป็นประโยชน์ เป็นอย่างนั้นเดะ

เหมือนกับคนในตระกูลหนึ่งตระกูลหนึ่งเมื่อปุ่ย่าตายายตายไปแล้วทรัพย์มรดก ก็ตกอยู่กับลูกหลานข้างหลังเป็นผู้ดูแลรักษา ถ้าผู้อยู่ข้างหลัง ไม่ดูแลรักษา มันก็ หมดไปเท่านั้นเอง เหมือนตาลยอดด้วนของดีที่ปล่อยให้ ไม่ดูแลรักษาทั้งหมด เป็นงั้น

คือไม่รู้จักบุญคุณผู้มีคุณ ไม่มีการัญญกตเวที แต่อันนี้มีผู้ดีมีผู้รู้จักบุญคุณ หมายถึงปุ่ย่าตายาย ครูบาอาจารย์ของเราต่อกันมานี้แหละ เป็นผู้มีบุญคุณเป็นผู้มี

กัตถัญญุกตเวที ระลึกถึงบุญคุณนั้นก็ย่อมรับเอาการศึกษา มาปฏิบัติเคารพนับถือแล้ว ก็ปฏิบัติตามต่อๆ กันมาจนถึงพวกเราเดี๋ยวนี้

เพราะฉะนั้นพวกเราในปัจจุบันนี้บางคนก็ไม่เอาใจใส่บางคนก็ไม่ดูแลก็หมด ข้อวัตรปฏิบัติก็ไม่ปรากฏขึ้นมา เพราะไม่มีคนยกย่องเชิดชูบูชา คนก็จะมีแต่คด มีแต่โกง มีแต่ดี มีแต่ช่างกัน คนไม่มีศีลธรรม เพราะฉะนั้นที่เรามาทำอยู่นี้ก็เพื่อ ส่งเสริมเรียกว่ายกย่องเชิดชูบูชา ปฏิบัติตามเพื่อประโยชน์ตัวเองด้วยเพื่อประโยชน์ แก่หมู่คณะ แก่ประเทศชาติ แก่ชาติด้วยมันมีประโยชน์อย่างนี้

นี่คำสอนของพระพุทธเจ้าก็จำแนกออกไปเป็นหลายระดับ มีอย่างหยาบ มีอย่างกลาง มีอย่างสูง เพราะพระองค์เป็น **ภควา** เป็นผู้จำแนกแจกธรรม และ คำสอนของพระองค์นั้นเป็น **สรวากขาโต** แปลว่ากล่าวไว้ดีแล้ว ทุกบทความทุกคำ เป็นลัจจธรรม ที่พระองค์ได้กล่าวไปแล้วนั้น ล้วนแล้วแต่เป็นลัจจธรรม

เพราะฉะนั้นก็เรียกว่า **สรวากขาโต ภควะตาธัมโม** เป็นคำสอนที่พระองค์กล่าวไว้ดีแล้ว ไม่ต้องแก้ไข เพียงแต่ศึกษาให้รู้แล้วปฏิบัติตามเท่านั้น เพราะฉะนั้นคำสอน ของพระพุทธเจ้าเหมือนกับแบบแปลนที่พระองค์เขียนไว้เพื่อผู้อยู่ข้างหลังมีความสนใจ เอาไปทำตามเหมือนกับแบบแปลนที่เขียนเป็นศาลา เป็นอาคาร เป็นโรงเรียน เขียน บอกเลขหมด วิธีทำไว้หมด เพื่อผู้นั้นสนใจเอาไปทำตามเอานี้เป็นตัวอย่าง เช่น มีทั้ง ศีล ๕ มีทั้งศีล ๘ มีทั้งศีล ๑๐ มีทั้งอย่างหยาบ อย่างละเอียด อย่างสูง ไม่ใช่มี อย่างเดียวนะ จำแนกแจกออกไป

เพราะฉะนั้นเราทำอย่างนี้ จึงชื่อว่าเราปฏิบัติเพื่อดำเนินตามรอย เดินตาม พุทธพจน์คือคำสอนของพระพุทธเจ้าที่พระองค์มีมหากรุณา มีความหวังใยอาลัยในทาง ธรรมะ จึงได้เทศนาว่าไว้ มีทั้งพระสูตร มีทั้งวินัย มีทั้งพระอภิธรรม คือบทความ พระสูตร ก็มีอยู่ ๒๑,๐๐๐ ธรรมชั้น ๒๑,๐๐๐ ธรรมชั้น ๒๑,๐๐๐ ธรรมชั้น รวมทั้ง ๒ สูตรนี้ เป็น ๔๒,๐๐๐ ธรรมชั้น มีอภิธรรมปิฎกอีกคัมภีร์หนึ่ง มีประมาณ ๔๒,๐๐๐ พระธรรมชั้น จึงรวมกันเป็น ๘๔,๐๐๐ ธรรมชั้น นี่คำสอนของ พระพุทธเจ้านะ ที่พระอรหันต์ภายหลังนี้ ท่านรวบรวมมาจารึกเป็นลายลักษณ์อักษร ไว้เมื่อสังคายนา ครั้งที่ ๕ หรือครั้งที่ ๓ นี้หมายถึงอย่างนี้

ทีนี้เราก็ย่อตามลำดับนี้แล้ว การศึกษาการปฏิบัตินั้นก็ไปตามลำดับตามชั้นหยาบ
เสียก่อน ชั้นกลาง ชั้นละเอียด เพราะฉะนั้นคำสอนรวมก็มีอยู่ ๓ อย่างเท่านั้นแหละ
มีการให้ทาน ๑ การรักษาศีล ๑ การภาวนา ๑ นี่ วิธีทำแล้วจำแนกออกไปอีกให้
ผู้รวบรวมไว้อย่างนี้ ทีนี้หน้าที่หรือคำสอนของพระองค์แม้ว่าจะมีมากมายเท่าไรก็ตาม
(มีถึง ๘๔,๐๐๐ ธรรมขันธ์) อันนี้ว่าโดยพิศดาร แต่เมื่อย่อมาแล้วมีอยู่ ๓ ข้อ
เป็นอย่างนั้น คือข้อที่ ๑ นั้นเป็นข้อห้าม ไม่ให้ทำ ข้อที่ ๒ สั่งให้ทำ

ที่ว่าคำสั่งกับคำสอนนี้ คำสั่งนี้ห้ามไม่ให้ทำ คำสอนนี้ให้ทำตาม เป็นอย่าง
นั้นเดะ ทีนี้คำสั่งนี้คำสั่งสอนนี้หมายเอาธรรมวินัยแต่ในความหมายนี้คือ ให้ละ
ให้ทำความดี ด้วยกายวาจาใจ นี่เครื่องมือสำหรับทำบุญทำบาป

ทำดีด้วยกาย วาจา ใจ เพราะสิ่งที่เราอยากได้นั้น ถ้าไม่ทำไม่ได้ ไม่ถึงมือ
ถ้าไม่ไปเอามาไม่ติดมือมาเป็นงั้น ก็การทำตามเพื่อให้เราได้สิ่งนั้นมา ถ้าเป็นเพียง
แต่คิดไม่ได้หรอก เหมือนเราอยากไปไหน ถ้าไม่เดินมันก็ไม่ถึง เพราะฉะนั้นสิ่งที่ท่าน
อนุญาตให้ทำหมายถึงสิ่งที่มีคุณ นี่จำพวกที่ห้ามไม่ให้ทำ หรือให้ละเว้น คือสิ่งนั้น
ให้โทษผิดอันตรายวินาศฉิบหายถ้าทำแล้ว เพราะฉะนั้นสิ่งที่โทษนี้ท่านห้าม
เป็นข้อห้ามไม่ให้ทำ อันนี้เป็นข้อที่ ๒ นะ

ข้อที่ ๓ ทำใจให้สบาย ทำตัวเองให้สบาย เรื่องที่ไม่ดีอย่าเอามาพูดอย่าเอา
มาคิด พยายามเอาแต่เรื่องดีๆ งามๆ เพื่อให้เราเลือกเอา อย่าไปเอาอะไรก็ตาม
เอาก็เอาสิ่งที่เป็นประโยชน์ ข้อที่ ๓ ทำจิตใจให้ผ่องใสสะอาดให้บริสุทธิ์ ทีนี้วิธีทำ
ก็เหมือนว่าแหละให้รู้จักการให้ทาน ๑ การให้ทานนี้เป็นการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน
รู้จักช่วยเหลือกัน อย่างที่ ๒ การรักษาศีลควบคุมความประพฤติ ศีลนี้เป็น มีลักษณะ
ในการควบคุมความประพฤติให้คนอยู่ในระบบ ในระเบียบ นับแต่ศีล ๕ ขึ้นไป

ถ้าไม่ทำตามศีลนี้ ไม่มีระบบ ไม่มีระเบียบ ก็มีแต่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน
เพราะฉะนั้นเอาศีล ๕ แหละเป็นสากลบังคับ ห้ามไม่ให้ฆ่ากัน ไม่ให้ลักกัน ห้ามไม่ให้
ล่วงลูกล่วงเมียกัน ห้ามไม่ให้พูดปด ห้ามไม่ให้กินของมีนเมา อันนี้เป็นบทต้น
อยู่ตรงนี้

เพราะฉะนั้นคำสอนของพระองค์นี้ท่านสอนอย่างมีระเบียบ สอนตั้งแต่หยาบๆ

ขึ้นบันไดขั้นที่ ๑ ขั้นที่ ๒ ขั้นที่ ๓ เอาตาม ไม่ให้ขึ้น ที่ทำอันไหนทำได้ทำไป ตาม
ขั้นตอน เหมือนกับการให้ทาน ก็ให้ของที่มีประโยชน์ ของที่บริสุทธิ์ จึงเอาไปให้ทาน
ไม่กำหนดวัตถุแต่ต้องเป็นของที่สะอาดมีประโยชน์เอาไปให้ทาน

ให้ทานนี้จะต้องมีของก่อนจึงให้ทานได้และของที่ได้มาต้องเป็นของที่บริสุทธิ์
ไม่ได้ไปคดไปโกงไปลักเอามา อันนี้เป็นคำสอนที่พระองค์สอนไว้ ก็อย่างนี้อนุญาต
ให้ทำ เพราะฉะนั้น จึงว่าคำสอนของพระพุทธเจ้านี้ถึงแม้จะมากมายกายกองก็ตาม
พระองค์ก็ย่อเป็นหรือว่าสอนไปตามจริตนิสัยของคนมันมีหลายระดับ ที่นี้การจะรับเอา
คำสอนไปปฏิบัติตามนั้นเราต้องศึกษา การอบรม ให้รู้ก่อน

ท่านแนะนำให้รู้อะไรบ้าง ผิดบ้าง ถูกบ้าง อันไหนผิด อันไหนถูก เพราะฉะนั้น
จึงต้องมีการศึกษา การอบรม หรือแนะนำกัน เพื่อให้มันทำถูกเมื่อได้ผลมา

เพราะฉะนั้นที่เราทำนี้มีประโยชน์ทั้งแก่ตัวเองด้วย ทั้งแก่ประเทศชาติบ้านเมือง
ด้วย หมายเอาอย่างนี้แล้ว เรื่องศีลเรื่องวินัยนี้เป็นข้อที่ชำระล้างความประพฤติทั้ง
ทางกาย ทางวาจา และทางจิตใจ เช่นอย่างหยาบก็หมายถึงการให้ทาน ให้รู้จักการ
ให้ทานไปพร้อมกัน อย่างกลางก็หมายถึงศีลนี้แหละ หมายถึงศีล

ความประพฤติปฏิบัติอย่างสูง ก็คือการภาวนา จิตใจคือเรื่องภายใน เพราะ
ฉะนั้นเราเป็นพุทธบริษัทนี้จำเป็นที่จะต้องศึกษาให้รู้แล้วนำมาประพฤติปฏิบัติตาม
เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่ตัวเองด้วย แก่ผู้อื่นด้วย ที่เราทำอยู่เราทำถูกแล้วละ

ที่นี้ก็จำแนกแจกไปตามคนที่เอาไปปฏิบัติตาม บางคนก็เอาไปปฏิบัติตามด้วย
ความตั้งอกตั้งใจจริงๆ สอนอย่างไรพยายามทำอย่างนั้น นี่บางคนก็แล้วแต่โอกาส
ปล่อยไปตามเรื่องตามโอกาส บางคนก็ไม่เอาเลย มันเป็นอย่างนี้

ถ้าไม่เอาเลยนี้ทำให้บ้านเมืองเดือดร้อน ทำให้คนไม่มีศีลมีธรรมอยู่ในใจ
คนไม่มีศีลอยู่ในใจคือคนไม่อายบาป ไม่รู้จักกลัวบาป โดยอ้างว่าบาปก็ไม่เห็น
ตัวบุญก็ไม่เห็น เห็นแต่คน เห็นแต่พระ ก็บาปไม่มี บุญไม่มี ก็เลยทำให้คนไม่ได้ตั้ง
อยู่ในศีลในธรรมนี้เอง ไปก่อกวนผู้มีศีลมีธรรมให้เดือดร้อนด้วยนั้นเดะ

เหมือนกับพวกที่ตั้งกฎบัญญัติเป็นหมวดประจำกองอยู่ในกองนี้ ในกระทรวง
นี้มีกฎเกณฑ์อย่างนี้ มีข้อกติกาประจำแผนกอย่างนี้ อย่างนี้ ไว้ให้คน

บางคนไม่ทำตามเป็นเหตุให้มีปัญหาขึ้นเป็นนั่น ปัญหาเกิดจากคนไม่ทำตาม
ข้อกติกา บอกให้อย่าทำหรือไม่ให้กินของมีนเมายังขึ้นไปกิน มันก็แสดงให้เห็นปรากฏอยู่
ก็บอกแล้วทุกวันนี้ เขาเรียกว่า ยาบ้า นี่คนทุกวันนี้อยากบ้า แหม อยู่ไม่อยู่
อยากบ้า คนประเภทนี้พระพุทธเจ้าว่ายังไม่เต็มคน ยังไม่เป็นมนุษย์ ๑๐๐% แต่เป็น
คน เป็นคนได้อยู่ เพราะมนุษย์นี้ต้องมีศีล ๕ ครบทั้ง ๕ ข้อ

ตามธรรมะท่านกล่าวไว้ถ้าใครมีศีล ๕ ทั้ง ๕ ข้อ นี้อยู่ในใจ ผู้นั้นเป็นคน
เป็นมนุษย์ละ มนุษย์โส แต่ถ้ามีบ้าง ไม่มีบ้างอันนี้มันเป็นคน เพราะฉะนั้นมนุษย์กับ
คนกับบุคคลมันมีความหมายคนละอย่าง ถ้าจะแยกพูดออกไป

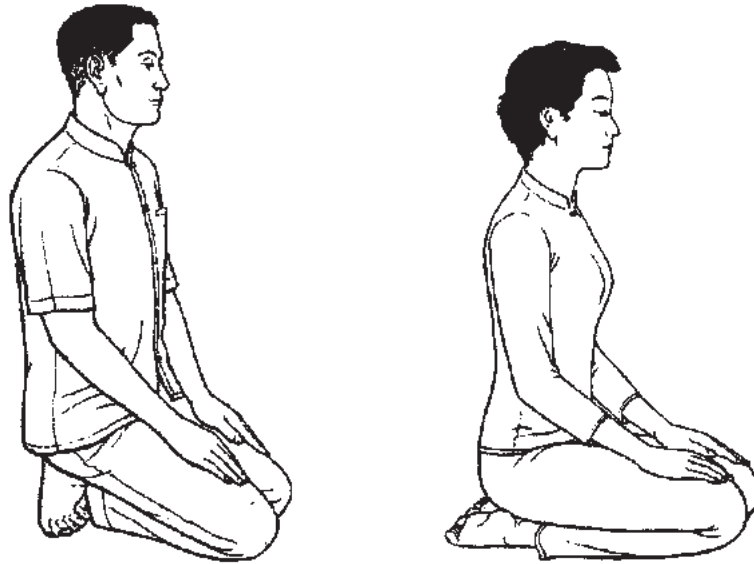
ที่นี้มาถึงพระ ทั้งพระทั้งเถรมันขึ้นมาสูงแล้วจนถึงกับบวช ก็สมาทานศีล ๘
สูงแล้ว นี่ศีล ๘ ชื่อว่าขั้นสูงแล้วนี่ก็ถึงพรหม ศีล ๘ ตายแล้วไปถึงขั้นพรหมได้
เขาเรียกพรหมจรรย์ ศีล ๘ ไปถึงภิกษุหรือสมณะผู้บวชเป็นภิกษุอันนี้ก็ขั้นสูงขึ้นไป
อันที่เล่าให้ฟังเมื่อกี้ศีลพระนั้น ๒๒๗ ทั้งหมด มันรวมอยู่ี่แปลว่า พระโดยมาก
จำไม่ได้หมด เลยอนุญาตให้ผู้ที่สวดได้ เป็นผู้สวด นอกนั้นเป็นผู้มาฟังก็หมายถึง
เหมือนเรารับศีล ๕ ตั้งแต่ปาณา เป็นต้นไป มันเป็นอย่างนั้นเดะ เพราะฉะนั้นจึงเรียก
ว่าปาฏิโมกข์

ปาฏิโมกข์ หมายถึงเครื่องชำระจิตใจให้สะอาดให้พ้นจากทุกข์ จากโทษจนได้
ถึงขั้นสูงเป็นนั่น มันมีความหมายอย่างนี้ เพราะฉะนั้นในวันนี้เราก็ร่วมกัน เป็นการ
สืบทอดพระพุทธศาสนา เพื่อประโยชน์ตนเอง ประโยชน์ผู้อื่นมันเป็นสิ่งที่เราจะต้องทำ
เพราะมีความประสงค์อย่างนี้ แล้วก็ต่อไปสมควรแล้วหละ สมควรจะเลิกกันเพราะนั่ง
นานแล้วหลวงพ่อก็นั่งนานไม่ได้เหมือนกัน มันเตือน มันเตือนเกี่ยวแก่สังขาร
ต่อไปนี้ก็พากันกราบพระโดยพร้อมเพรียงกันเด้อ เลิกกัน กราบพระพุทธเจ้าฯ

การกราบพระรัตนตรัย

นิยมกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์

การเตรียมกราบเบญจางคประดิษฐ์ นั่งทับส้นเท้า ฝ่ามือทั้ง ๒ ช้างวางบนหน้าขาเหนือเข่า

จังหวะที่ ๑ “อัญชลี” ยกมือขึ้นประนมระหว่างอกแบบเทพนม

ท่านชาย นั่งคุกเข่า

ท่านหญิง นั่งคุกเข่าราบ

จังหวะที่ ๒ “วันทา” ยกมือประนมขึ้นจรดหน้าผาก
 หัวแม่มือทั้งสองอยู่ระหว่างคิ้ว ปลายนิ้วชี้ติดหน้าผากแนวตื้นผม

ท่านชาย ศีรษะตั้งตรง

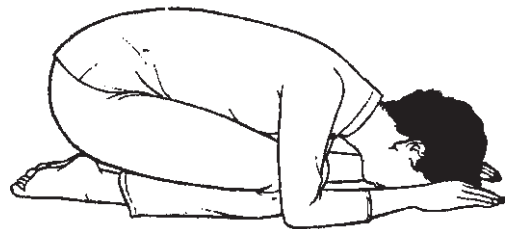

ท่านหญิง ก้มศีรษะลงเล็กน้อย

จังหวะที่ ๓ “อภิวาท” หมอบกราบลงให้หน้าผากจรดพื้น
 วางฝ่ามือแบราบห่างกันหนึ่งฝ่ามือ ก้มศีรษะให้หน้าผากจรดพื้นในระหว่างฝ่ามือทั้งสอง

ท่านชาย ข้อศอกต่อจากหัวเข่า

ท่านหญิง ให้ข้อศอกทั้งสองชนาบเข่า

คำพินทุผ้า

คำว่า พินทุกำปะ หมายความว่า ทำจุดหรือแหววงกลมที่แห่งใดแห่งหนึ่งเล็ก ๆ ๓ วง โดยมากนิยมทำให้ตรงมุมของผ้าขนาดไม่เล็กกว่าตัวเลือด และไม่ใหญ่กว่าแหวตานั้นด้วย ลี ๓ ชนิด ลีเชียวคราม ลีโคลน ลีดำคล้ำอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อประโยชน์เป็นเครื่องหมายให้จำได้ว่า การนุ่งห่มก็เพื่อปกปิดร่างกายและเพื่อกันความละอายไม่ใช่เพื่อให้สวยงาม ถ้าไม่ทำพินทุก่อนนุ่งห่มใช้สอยท่านรับเป็นอาบัติปาจิตตีย์ ผ้าที่ทำพินทุกำปะคราวหนึ่งแล้วต่อไปไม่ต้องทำอีก ควรท่องจำคำบางบาลีทำพินทุกำปะไว้ให้จำได้ ดังนี้

“อิมัง พินทุกำปะ กะโรมิ” (ว่า ๓ หน)

ขณะที่ว่า ก็ให้วง ๐ เป็นจุดต่ำลงไปที่มุมผ้าด้วย

* ที่มา การพินทุผ้า สุราปานวรรคที่ ๖

ภิกษุได้จีวรใหม่มา ต้องพินทุด้วยลี ๓ อย่าง คือ เชียวคราม โคลน ดำคล้ำ อย่างใดอย่างหนึ่งก่อน จึงนุ่งห่มได้ ถ้าไม่ทำพินทุก่อนแล้วนุ่งห่ม ต้องปาจิตตีย์.)

คำอธิษฐานบริหาร

คำอธิษฐานบริหารสิ่งเดียว ในหัตถบาล (ว่า ๓ หน)

บาตร

“อิมัง ปัตตัง อะธิฏฐามิ”

สังฆาฏิ (ผ้าทาบ)

“อิมัง สังฆาฏิง อะธิฏฐามิ”

อุตตราสงค์ (จีวร หรือผ้าห่ม)

“อิมัง อุตตระสาสังคัง อะธิฏฐามิ”

อันตรวาสก (สบง หรือผ้าห่ม)

“อิมัง อันตระระวาสะกัง อะธิฏฐามิ”

ประคตเอว

“อิมัง กายพันธะนัง อะธิฏฐามิ”

ผ้าอาบน้ำฝน

“อิมัง วัสสิกะสาฎิกัง อะธิฏฐามิ”

ผ้าปูนั่ง

“อิมัง นิสีหะนัง อะธิฏฐามิ”

ผ้าปิดฝี

“อิมัง กัณฑุปะฐิจฉาทิง อะธิฏฐามิ”

ผ้าปูนอน

“อิมัง ปัจจัตถะระณัง อะธิฏฐามิ”

ผ้าเช็ดหน้า

“อิมัง มุขะปญฺจะนะระโจลัง อะธิฏฐามิ”

ผ้าเป็นบริวารอื่นๆ

“อิมัง ประริกขาระโจลัง อะธิฏฐามิ”

คำอธิษฐานผ้าหลายผืนควบกัน ให้ว่าดังนี้ (ว่า ๓ หน)

ผ้าปูนอน

“อิมานิ ปัจจัตถะระณานิ อะธิฏฐามิ”

ผ้าเช็ดหน้า

“อิมัง มุขะปญฺจะนะระโจลานิ อะธิฏฐามิ”

ผ้าเป็นบริวารอื่นๆ

“อิมัง ประริกขาระโจลานิ อะธิฏฐามิ”

คำอธิษฐานบริวารนอกหัตถบาธ (ห่างตัวเกิน ๒ ศอกคืบ) เปลี่ยน “อิมัง” เป็น “เอตัง” เปลี่ยน “อิมานิ” เป็น “เอตานิ”

วิธีถอนคำอธิษฐาน

ในพระวินัยท่านบัญญัติไว้ให้มีบริวารสิ่งเดียว เมื่ออธิษฐานแล้ว ของเดิมก็ยังดีอยู่ เมื่อต้องการจะเปลี่ยนใช้บริวารใหม่ จำเป็นต้องถอนของเดิมเสียก่อน เรียกว่า ปัจจุทธะระณัง หรือถอนอธิษฐาน มีบาลีถอนคำอธิษฐานแต่เปลี่ยนไปตามชื่อบริวารดังนี้

“อิมัง.....ปัจจุทธะรามิ” เมื่อท่านต้องการเปลี่ยนอะไร ท่านก็จะเติมในช่องว่าง เช่น ผ้าสังฆาฏิ ว่า “อิมัง สังฆาฏิง ปัจจุทธะรามิ” เป็นต้น

คำวิกัปปบริวาร

ผ้านอกจากของอธิษฐาน มีประมาณเพียงยาว ๘ นิ้ว กว้าง ๔ นิ้ว พอเป็นชิ้นใช้ประกอบเป็นจีวรได้ เรียกว่า อติเรกจีวร ภิกษุมีเป็นสิทธิของตนได้เพียง ๑๐ วัน มีเกินกำหนดนั้นไป มีลักษณะทปรับอับติปาจิตติยที่ให้สละของนั้นเสีย ภิกษุปรารถนาจะเอาไว้ใช้นอกจากการอธิษฐานพึงทำให้เป็นของ ๒ เจ้าของในระหว่างตนกับภิกษุอื่น เรียกว่า วิกัปปแก่สามเณร ท่านก็อนุญาติ แต่ทำกันมาในระหว่างภิกษุด้วยกัน

คำวิกัปปต่อหน้าในหัตถบาธ ว่าดังนี้

จีวรผืนเดียว “อิมัง จีวะรัง ตยหัง วิกัปปเปมิ.”

จีวรหลายผืน “อิมัง จีวะรานิ ตยหัง วิกัปปเปมิ.”

บาตรใบเดียว “อิมัง ปัตตัง ตฺยหัง วิกัปปเปมิ.”

บาตรหลายใบ “อิมัง ปัตตานิ ตฺยหัง วิกัปปเปมิ.”

ถ้าของอยู่นอกหัตถบาล ให้ว่า “เอตัง” แทน “อิมัง”, ว่า “เอตานิ” แทน “อิมานิ”, ว่า “เอเต” แทน “อิเม”

จีวรที่วิกัปปไว้จะบริโภคต้องขอให้ผู้รับก่อน ไม่ทำอย่างนั้นและบริโภคมีลักษณะปรับอาบัติปาจิตตีย์

คำถอนวิกัปปต่อหน้าผู้รับ ในหัตถบาล ว่าดังนี้ (ว่า ๓ หน)

ผู้ถอนแก่กว่า

จีวรผืนเดียว “อิมัง จีวะรัง มัยหัง สันตะกัง ประริกฺขุชะ วา วิสัชเชหิ วา ยะถา ปัจจะยัง วา กะโรหิ.”

จีวรหลายผืน “อิมานิ จีวะรานิ มัยหัง สันตะกานิ ประริกฺขุชะ วา วิสัชเชหิ วา ยะถา ปัจจะยัง วา กะโรหิ.”

ผู้ถอนอ่อนกว่า

จีวรผืนเดียว “อิมัง จีวะรัง มัยหัง สันตะกัง ประริกฺขุชะถะ วา วิสัชเชถะ วา ยะถา ปัจจะยัง วา กะโรถะ.”

จีวรหลายผืน “อิมานิ จีวะรานิ มัยหัง สันตะกานิ ประริกฺขุชะถะ วา วิสัชเชถะ วา ยะถา ปัจจะยัง วา กะโรถะ.”

ถ้าถอนนอกหัตถบาล ฟังเปลี่ยน “เอตัง” แทน “อิมัง”, “เอตานิ” แทน “อิมานิ”
บาตรที่วิกัปปไว้แล้วไม่มีกำหนดให้ถอนก่อนจึงบริโภค ฟังใช้เป็นของวิกัปปเถิด แต่เมื่อจะอธิษฐานฟังให้ถอนก่อน คำถอนวิกัปปบาตรฟังเทียบเคียงกับคำถอนวิกัปปจีวร แต่เปลี่ยน “จีวะรัง” เป็น “ปัตตัง”, “จีวะรานิ” เป็น “ปัตตานิ”

คำเสียดสละไตรจีวรล่วงราตรี

จีวรเป็นนิสัคคียะ เพราะอยู่ปราศจากเขตล่วงราตรีจีวรผืนเดียว ฟังเข้าไปหาภิกษุรูปหนึ่ง ห่มผ้าอุตตราสงค์เฉวียงบ่า นั่งกระโหย่ง ประนมมือในหัตถบาลกล่าวอย่างนี้ว่า

“อิหัง เม ภันเต จีวะรัง รัตติวิปปะวุดถัง อัญญัตระ ภิกขุสัมมะติยา นิสัคคิยัง,อิ
มาหัง आयัสมะโต นิสัสซชามิ.

จีวร ๒ ผืน ว่า “ทวิจีวะรัง”

จีวร ๓ ผืน ว่า “ติจีวะรัง”

ถ้าผู้เสียสละแก่กว่า ฟังว่า “อาวุโส” แทน “ภันเต”

คำคืนผ้า ให้ว่าดังนี้

จีวรผืนเดียว “อิมัง จีวะรัง आयัสมะโต ทम्मิ.”

จีวรหลายผืน “อิมานิ จีวะรานิ आयัสมะโต ทम्मิ.”

คำเสียสละอดีตเรกจีวรล่วงราตรี ๑๐ วัน

ฟังเข้าไปหาภิกษุรูปหนึ่ง ห่มผ้าอุตตราสงค์เฉวียงป่า นั่งกระโหรง ประนมมือใน
หัตถบาทกล่าวอย่างนี้ว่า

“อิหัง เม ภันเต (อาวุโส) จีวะรัง ทะสาหาคิกกันตัง นิสัคคิยัง, อิมาหัง आयัสมะ
โต นิสัสซชามิ.” (ว่า ๓ หน)

“ข้าแต่ท่านผู้เจริญ จีวรผืนนี้ของข้าพเจ้าล่วง ๑๐ วัน เป็นของจำจะเสียสละ
ข้าพเจ้าสละจีวรผืนนี้แก่ท่าน.”

ถ้าสละตั้งแต่ ๒ ผืนขึ้นไป ฟังว่ารวมกัน ดังนี้

“อิมานิ เม ภันเต (อาวุโส) จีวะรานิ ทะสาหาคิกกันตานิ นิสัคคิยานิ, อิมานาหัง
 आयัสมะโต นิสัสซชามิ.” (ว่า ๓ หน)

“ข้าแต่ท่านผู้เจริญ จีวรเหล่านี้ของข้าพเจ้าล่วง ๑๐ วัน เป็นของจำจะเสียสละ
ข้าพเจ้าสละจีวรเหล่านี้แก่ท่าน.”

ครั้นสละแล้วพึงแสดงอาบัติ ภิกษุผู้รับเสียสละนั้นพึงรับอาบัติ ฟังคืนจีวรที่เสียสละ
ให้ด้วยคำว่า

คำคืนจีวร

จีวรผืนเดียว ฟังว่า “อิมัง จีวะรัง आयัสมะโต ทम्मิ.”

จีวรหลายผืน ฟังว่า “อิมานิ จีวะรานิ आयัสมะโต ทम्मิ.”

คำเสียดสละอติเรกบาตรล่วง ๑๐ วัน

ของอยู่ในหัตถบาตร ว่าดังนี้

“อะยัง เม ภันเต (อาวุโส) ปัตโต ทสสาหาทิกกันโต นิสัสคิโย, อิมายัง
อายัสมะโต นิสัสซชามิ”

“ข้าแต่ท่านผู้เจริญ บาตรใบนี้ข้าพเจ้าล่วง ๑๐ วัน เป็นของจำจะเสียดสละ ข้าพเจ้า
สละบาตรใบนี้แก่ท่าน”

คำคืนบาตร ใ้ว่าดังนี้

“อิมัง ปัตตัง อายัสมะโต ทम्मมิ”

“ข้าพเจ้าให้บาตรใบนี้แก่ท่าน”

กัปปิยโวหาร

พระภิกษุ กล่าว “กัปปิยัง กะโรหิ”

คฤหัสถ์ กล่าวตอบ “กัปปิยัง ภันเต”

พร้อมกับปกอกเปลือกพืชคามนั้นออกหรือตัดให้ขาด

คำขอนิสัย

การขอนิสัยนั้น พระพุทธองค์ทรงบัญญัติให้พระภิกษุใหม่ (๑-๕ พรรษา) ต้องถือนิสัย คือการอยู่ภายใต้การปกครองควบคุมดูแลของพระอุปัชฌาย์หรืออาจารย์ เพื่ออาศัยให้ท่านช่วยแนะนำสั่งสอน หลวงพ่อเห็นว่าเป็นวิธีที่ดี ที่สร้างความเคารพความผูกพันฉันบุตรกับบิดาระหว่างศิษย์และอาจารย์ และเป็นข้อย้ำเตือนไม่ให้ภิกษุท่องเที่ยวไปตามอำเภอใจ โดยไม่ยึดถือใครเป็นอาจารย์ ปกติพระภิกษุ สามเณร ขอนิสัยจากครูบาอาจารย์เมื่อได้มาอยู่กับท่านใหม่ ๆ และคณะสงฆ์ทั้งหมดต้องขอนิสัยจากเจ้าอาวาสร่วมกันในวันเข้าพรรษา และอีกโอกาสหนึ่งก็คือในเมื่อพระอาคันตุกะได้รับอนุญาตเข้าหมู่สงฆ์แล้วในการขอนิสัยนั้นผู้ขอถวายเครื่องสักการะอันประกอบด้วยดอกไม้ธูปเทียนแล้วกล่าวคำภาษาบาลีเริ่มด้วย **อจาจะริโย เม ภันเต โหหิ** ซึ่งเป็นการแสดงตัวว่าพร้อมที่จะอยู่ในโอวาทและรับฟังคำกล่าวตักเตือนทุกประการ

ตามพระวินัยบัญญัติ พระผู้มีอายุพรรษาห้าขึ้นไป และมีความรู้ในพระธรรมวินัย พอรักษาตัวได้ คือรู้จักอาบัติ รู้จักอาบัติหนักอาบัติเบา รู้ทางออกจากอาบัติ ฯลฯ พระรูปนั้นไม่จำเป็นต้องขอนิสัย ท่านมีชื่อว่า นิสยมุตตกะ (ผู้พ้นจากนิสัย) แต่อย่างไรก็ตาม พระโพธิญาณเถร (หลวงพ่อชา สุภัทโท) ท่านเคยกล่าวเป็นโอวาทธรรมไว้ว่า

“ถึงแม้องค์ใดเป็นนิสัยมุตก ก็พ้นนิสัยไปแล้ว เป็นต้น พระที่ท่านสังวรสำรวม เคารพเคารวะ ไม่ประมาท ท่านยังขอนิสัยอยู่เรื่อยไป ก็เหมือนกับพ่อแม่ของเรา ถึงแม้ว่าเราโตแล้ว หัวหงอกแล้ว เป็นต้น ก็ยังคงเคารพพ่อแม่อยู่ตลอดเวลาตนเอง”

คำกล่าวขอนิสัยต่อพระอาจารย์ที่อาศัยอยู่ด้วย

“อาจะริโย เม ภันเต โหหิ, อายัสมะโต นิสสายะ วัจฉามิ.” (ว่า ๓ หน)

แปลว่า “ขอท่านจงเป็นอาจารย์ของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจักอยู่อาศัยท่าน”

พระอาจารย์ท่านจะพูดว่า **“โอปายิกัง”** ผู้ขอรับ ว่า **“สาธุ ภันเต”**

พระอาจารย์ท่านจะพูดว่า **“ปะฏิรูปัง”** ผู้ขอรับ ว่า **“สาธุ ภันเต”**

พระอาจารย์ท่านจะพูดว่า **“ปะสาทิเกนะ สัมปาเทหิ”** ผู้ขอรับ ว่า **“สาธุ ภันเต”**

ผู้ขอนิสัยฟังกล่าวรับเป็นธุระให้ท่านสืบไปว่า

“อัชชะตคเคทานิ เถโร, มัยหัง ภาโร, อะหัมปิ เถรสสะ ภาโร”. (ว่า ๓ หน)

แปลว่า “ตั้งแต่วันนี้ไป พระเถระย่อมเป็นภาระของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าย่อมเป็นภาระของพระเถระ”

ในกรณีที่อยู่อาศัยอยู่กับพระอุปัชฌาย์ให้ขอนิสัยจากพระอุปัชฌาย์ ดังนี้

“อุปัชฌายโย เม ภันเต โหหิ” (ว่า ๓ หน)

นอกนั้นเหมือนกันกับการขอนิสัยพระอาจารย์

คำขอขมาโทษ

มีธรรมเนียมปฏิบัติสำหรับพระสงฆ์อย่างหนึ่งใน “เทศกาลเข้าพรรษา” คือพระสงฆ์จะไปกราบขอขมาคารวะต่อพระเถระ ที่อาจจะพลั้งเผลอล่วงเกินด้วยกาย วาจา ใจ ในรอบปีที่ผ่านมา ซึ่งเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาหากมีความประมาท ก่อนอธิษฐานเข้าพรรษา จึงมีธรรมเนียมปฏิบัติ คือการกราบขอขมาคารวะต่อพระรัตนตรัย จากนั้นก็จะมากราบ

ขอขมาคารวะต่อพระเถระในอารามที่พระสงฆ์จะอยู่จำพรรษา หลังเข้าพรรษาก็นิยมเดินทางไปกราบขอขมาคารวะต่อพระเถระทั้งหลายตามวัดต่าง ๆ ขอให้ท่านอดโทษยกโทษให้ ดังนั้น หลังวันเข้าพรรษาตามอารามต่าง ๆ ที่มีพระเถระผู้มีตำแหน่งในการปกครองคณะสงฆ์อยู่ จึงมีพระภิกษุสามเณรจากวัดต่าง ๆ เดินทางมากราบขอขมาคารวะต่อพระเถระ ณ อารามทั้งหลาย

สำหรับธรรมเนียมการกราบขอขมาคารวะ หรือบางครั้งเรียกว่า “ทำวัตร” ของพระวัดป่าปฏิบัติสายท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต นั้น นิยมกระทำกันในช่วงก่อนหรือระหว่างเข้าพรรษา (และช่วงเวลาอื่นๆ ตามโอกาสอันเหมาะสมด้วย) ปกติก่อนจะถึงวันเข้าพรรษา พระภิกษุสามเณรจากหลายวัดที่อยู่ใกล้เคียงกันมักจะมารวมตัวกันที่วัดใดวัดหนึ่งในเขตพื้นที่นั้น ซึ่งเป็นวัดที่มีพระเถระผู้มียุพรรษามากและปฏิบัติดีปฏิบัติชอบเป็นที่เคารพเลื่อมใสในหมู่พระภิกษุสามเณร เพื่อกราบขอขมาคารวะและรับฟังโอวาทธรรม อันเป็นการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะสงฆ์ และยังเป็นการกระตุ้นเตือนจิตใจให้ตั้งใจปฏิบัติธรรมกำจัดกิเลสในช่วงฤดูเข้าพรรษาอย่างเต็มที่ ส่วนวันที่พระภิกษุสามเณรท่านจะมารวมตัวกัน มักนิยมวันอาสาฬหบูชา (วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘) คือก่อนเข้าพรรษา ๑ วัน แต่บางแห่งโดยเฉพาะพื้นที่ที่การคมนาคมไม่ค่อยสะดวก อาจกำหนดวันก่อนหน้านั้นก็ได้

ธรรมเนียมการกราบขอขมาคารวะและรับฟังโอวาทธรรมนี้ ไม่เพียงแต่จะทำกันในช่วงก่อนเข้าพรรษาอย่างเดียว ในช่วงระหว่างเข้าพรรษา ๓ เดือน พระภิกษุสามเณรท่านก็นิยมที่จะเดินทางไปกราบขอขมาคารวะต่อพระเถระผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบในพื้นที่อื่น ซึ่งอาจจะไกลจากวัดที่จำพรรษาด้วย โดยมักจะเดินทางไปเป็นขบวนใหญ่ ทั้งพระภิกษุสามเณรและฆราวาสญาติโยม เพื่อให้ได้มีโอกาสทำบุญและฟังธรรมกับพระผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบด้วยกัน โดยเมื่อเดินทางไปถึงวัดเป้าหมาย หมู่คณะที่เดินทางไปทั้งหมดก็จะได้รับการต้อนรับให้พักผ่อนเสียก่อน

เมื่อพร้อมแล้ว พระผู้เป็นผู้นำหมู่คณะจะถือพานดอกไม้ธูปเทียนนำขอขมาคารวะโดยการกราบ ๓ ครั้ง และนำกล่าว

“นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ” ๓ จบก่อน

จากนั้นจะนำกล่าวคำขอขมาคารวะเป็นภาษาบาลีว่า

“มหาเถร ประมาเทนะ, ทวารัตตะเยนะ กะตัง, สัพพัง อะปะราธัง ชะมะตุ โน
ภันเต” (กล่าว ๓ ทน)

แปลว่า : “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ขอพระเถระจงอดโทษซึ่งความผิดทั้งปวงที่พวกข้าพเจ้า
ได้กระทำความผิดด้วยความประมาทในพระเถระ ด้วยไตรทวาร”

เสร็จแล้วผู้ขอมาทั้งหมดจะหมอบกราบลงกับพื้นโดยยังไม่เงยหน้าขึ้น พระเถระ
ผู้รับขมาจะกล่าวคำว่า

“อะหัง ชะมามิ ตุมเหหิปี ชะมิตัพพัง”

แปลว่า : “ข้าพเจ้ายกโทษให้ และขอให้พวกท่านพึงยกโทษให้แก่ข้าพเจ้าด้วย”

ผู้ขอมาทั้งหมดจะกล่าวรับว่า “ชะมามะ ภันเต”

จากนั้นพระเถระผู้รับขมาจะกล่าวให้พร เมื่อจบแล้ว ผู้ขอมาทั้งหมดจะกล่าว
รับพรว่า “สาธุ ภันเต” แล้วจึงเงยหน้าขึ้นจากพื้น และกราบอีก ๓ ครั้ง ก็เป็นอันว่า
เสร็จพิธี จากนั้นก็อาจจะมีการแสดงพระธรรมเทศนาต่อไป ในการกล่าวคำขอขมาการวะ
นั้น ถ้าผู้รับขมาเป็นพระมหาเถระผู้มีอาวุโสมาก ให้ใช้คำว่า “มหาเถร” มีอาวุโสรองจากนั้น
ให้ใช้คำว่า “เถร” แทน หรือถ้ามีอาวุโสรองลงมาอีกให้ใช้คำว่า “อาจจะริเย” แทน ซึ่ง
ผู้ขอมาควรจะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับบุคคลผู้รับขมา

สำหรับพระเถระผู้รับขมาที่กล่าวให้พรนั้น ก็จะทำให้พรในทำนองว่าสิ่งที่ทำผิดมาแล้ว
ก็ขอให้แล้วไป ให้กลับตัวกลับใจเสียใหม่เริ่มต้นกันใหม่ ภาษิตที่นิยมนำมาแสดงมาจาก
อังคุลิมาลสูตร มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปัณณาสก์ (๑๓/๕๓๔/๓๕๖) ความว่า ครั้งหนึ่ง
พระองค์คุลิมาลไปในที่ลับเร้นอยู่ เสวยวิมุติสุข ได้เปล่งอุทานในเวลานั้นว่า

“เอวัง โหตุ เอวัง โหตุ,

โย จะ ปุพเพ ปะมัชชิตวา

โสมัง โลกัง ปะภาเสติ

ยัสสะ ปาปิง กะตัง กัมมัง

โสมัง โลกัง ปะภาเสติ

อะภิวาหะนะสีลิสสะ

จัตตาริ ธัมมา วัฑฒันติ

ปัจฉา โส นัปปะมัชชะติ

อัพภา มุตโตวะ จันติมา

กุสะเลนะ ปะหิยะติ

อัพภา มุตโตวะ จันติมาฯ

นิจัจัง วุฑฒาปะจายโน

อายุ วัณโณ สุขัง พะลัง.”

แปลว่า : “ก็ผู้ใด เมื่อก่อนประมาท ภายหลังผู้นั้นไม่ประมาท เขาย่อมยังโลกนี้ ให้สว่าง ดังพระจันทร์ซึ่งพ้นแล้วจากเมฆฉะนั้น ผู้ใดทำกรรมอันเป็นบาปแล้ว ย่อมปิดเสียได้ด้วยกุศล ผู้นั้นย่อมยังโลกนี้ให้สว่าง ดุจพระจันทร์ซึ่งพ้นแล้วจากเมฆ”

อุโบสถ

๑. สังฆอุโบสถ คือมีภิกษุมาประชุมกันตั้งแต่ ๔ รูปขึ้นไป มีพระพุทธานุญาต ให้สวดปาฏิโมกข์ ภิกษุผู้จะเข้าฟังสวดปาฏิโมกข์ ต้องแสดงอาบัติเสียก่อน ส่วนภิกษุผู้ต้องอาบัติสังฆาทิเสส ท่านให้บอกต่อภิกษุแม่รูปหนึ่งว่า ข้าพเจ้าต้องอาบัติสังฆาทิเสส ข้อไหน ๆ แล้วจึงร่วมฟังสวดปาฏิโมกข์ได้ แต่ถ้ามีภิกษุมาเมื่อสวดปาฏิโมกข์จบแล้ว ภิกษุผู้มาทีหลังถ้ายังไม่ได้ฟังสวดปาฏิโมกข์ ฟังแสดงบริสุทธิ์เป็นต่อหน้าสงฆ์ ๔ รูปขึ้นไปว่า

“**ปะริสุทโธ อะหัง อาวุโส (ภันเต), ปะริสุทโธติ มัง สังโฆ ธาเรตุ**” (ว่า ๓ หน)

๒. คณะอุโบสถ คือ มีภิกษุมาประชุมกันเพียง ๓ หรือ ๒ รูปเท่านั้น

๒.๑ คือมีภิกษุ ๓ รูป ให้ตั้งญัตติว่า

“**สุณนตุ เม ภันเต (อาวุโส) อายัสมันตา อชชุปโสโถ ปันณะระโร (จะตุททะโร), ยะทายัสมันตานัง ปัตตะกัลลัง, มะยัง อัญญะมัญญัง ปาริสุทธิอุโปสะถัง กะเรยามะ**”

ตั้งญัตติเสร็จจึงบอกบริสุทธิ์ตามลำดับพรรษาว่า

(รูปแก่) “**ปะริสุทโธ อะหัง อาวุโส, ปะริสุทโธติ มัง ธาเรตะ**” (ว่า ๓ หน)

(รูปอ่อน) “**ปะริสุทโธ อะหัง ภันเต, ปะริสุทโธติ มัง ธาเรตะ**” (ว่า ๓ หน)

๒.๒ คือมีภิกษุ ๒ รูป ไม่ต้องตั้งญัตติ ฟังบอกบริสุทธิ์ตามลำดับพรรษาว่า

(รูปแก่) “**ปะริสุทโธ อะหัง อาวุโส, ปะริสุทโธติ มัง ธาเรหิ**” (ว่า ๓ หน)

(รูปอ่อน) “**ปะริสุทโธ อะหัง ภันเต, ปะริสุทโธติ มัง ธาเรหิ**” (ว่า ๓ หน)

๓. บุคคลอุโบสถ คือภิกษุอยู่รูปเดียว ถึงวันอุโบสถพึงรอภิกษุอื่นจนสิ้นเวลา เห็นว่าไม่มาแล้ว ฟังอธิษฐานว่า

“**อชชะ เม อุโปสะโถ**”

ปวารณา

๑. **สังฆปวารณา** มีภิกษุ ๕ รูปขึ้นไปมาประชุมกัน ฟังสวดบุพพกิจก่อน
ถ้าจะปวารณารูปละ ๓ หน ฟังตั้งญัตติว่า
**“สุณาทู เม ภัณฑเต สังโฆ, อชชะ ปะวาระณา ปัณณะระระสี,
ยะที สังฆัสสะ ปัตตะกัลลัง, สังโฆ เตวาจิกัง ปะวาเรยยะ”**

ถ้าจะปวารณา ๒ หน หรือ ๑ หน หรือจัดภิกษุมีพรรษาเท่ากัน ปวารณาพร้อมกัน
ฟังเปลี่ยนเป็น **“เทรวาจิกัง” “เอกะวาจิกัง”** หรือ **“สะมานะวัสสิกัง”** แทน
“เตวาจิกัง” ตามลำดับ

ครั้นตั้งญัตติแล้ว ฟังปวารณาตามลำดับพรรษา ดังนี้

**“สังฆัง อาวุโส (สังฆัมภัณฑเต) ปะวาเรมิ ทิฏฐุณะ วา สุเตนะ วา ปะริสังกายะ วา,
วะหันทุ มัง आयัสมันโต อะนุกัมปัง อุปาทายะ, ปัสสันโต ปะฏิกกะริสสามิ
หุติยัมปิ อาวุโส (ภัณฑเต) สังฆัง ปะวาเรมิ.....ปะฏิกกะริสสามิ
ตะติยัมปิ อาวุโส (ภัณฑเต) สังฆัง ปะวาเรมิ.....ปะฏิกกะริสสามิ”**

๒. คณะปวารณา

๒.๑ มีภิกษุ ๔ รูป ฟังตั้งญัตติว่า

**“สุณาทู เม आयัสมันโต, อชชะ ปะวาระณา ปัณณะระระสี,
ยะทायัสมันตานัง ปัตตะกัลลัง, มะยัง อัญญะมัญญัง ปะวาเรยยามะ”**

ถ้ามีภิกษุ ๓ รูป ฟังว่า **“อายัสมันตา”** แทน **“อายัสมันโต”**

ครั้นตั้งญัตติแล้ว ฟังปวารณาตามลำดับพรรษา ดังนี้

**“อะหัง อาวุโส आयัสมันเต ปะวาเรมิ ทิฏฐุณะ วา สุเตนะ วา ปะริสังกายะ วา,
วะหันทุ มัง आयัสมันโต อะนุกัมปัง อุปาทายะ, ปัสสันโต ปะฏิกกะริสสามิ,
หุติยัมปิ อาวุโส आयัสมันเต.....ปะฏิกกะริสสามิ,
ตะติยัมปิ อาวุโส आयัสมันเต.....ปะฏิกกะริสสามิ,**

รูปอ่อนกว่า ฟังว่า “กันเต” แทน “อาวุธ”

๒.๒ มีภิกษุ ๒ รูป ไม่ต้องตั้งญัตติ แต่เปลี่ยน “อัยสมันตัง” แทน “อัยสมันเต”

๓. บุคคลพิจารณา ภิกษุอยู่จำพรรษารูปเดียว ให้รอกนลินเวลา เห็นว่าไม่มีภิกษุอื่นมาแล้ว ฟังอธิษฐานว่า “อชชะ เม ประวาราณา”

บุพพกิจแห่งปรวาราณา

ประวาราณากระณะโต ปุพเพ นะวะวิธัง ปุพพะกิจัจัง กาดัพพัง โหติ. ตัณฐานะ สัมมชชะนัญจะ ตัตถะ ปะทีปุชชะละนัญจะ อาสะนะปัญญะปะนัญจะ ปาณียะปะริโก ชะนียูปัญญะปะนัญจะ จันทาระหานัง ภิกขุณัง จันทาหะระณัญจะ เตสัณญะวะ อะกะ ตะปะวาราณานัง ประวาราณายะปี อาหะระณัญจะ อุตุกขานัญจะ ภิกขุคะณะนา จะ ภิกขุณีนะโมวาโท จาติ.

ตัตถะ ปุริเมสุ จะตุสุ กิจเจสุ ปะทีปะกิจัจัง อิทานิ สุริยาโลกัสสะ อัตถิตายะ นัตถิ, อะปะรานิตีณิ ภิกขุณัง วัตตัง ชานันเตหิ ภิกขุหิปี กะตานิ ปะริณิฏฐิตานิ โหนติ.

จันทาหะระณะ ประวาราณา อาหะระณานิ ปะนะ อิมิสสัง อะพัทธะสีมายัง หัตถะปาสัง วิชะหิตุวา นิสินนาณัง ภิกขุณัง อะภาวะโต นัตถิ อุตุกขานัง นามะ เอตตะกัง อะตักกันตัง, เอตตะกัง อะวะสิญฐันติ เอวัง อุตุกขาจิกชะนัง, อุตุนิระ ปะนะ สาสะเน เหมันตะคิมหะวัสสานานัง ะเสณะ เตณิ โหนติ อะยัง วัสสาโนตุ, อิมัสมิญจะ อุตุมหิสัตตะ จะ อุโปสะธา เอกา จะ ประวาราณา, อิมินา ปักเขนะ เอกา ประวาราณา สัมปัตตา, ปัญจะ อุโปสะธา อะตักกันตา, เทว อุโปสะธา อะวะสิญฐา อิติ เอวัง สัพเพหิ อายัสมันเตหิ อุตุกขานัง ธาเรตัพพัง

(รับว่า เอวัง ภันเต)

ภิกขุคณะนา นามะ อิมัสมิง ปะวาระณัคเค ปะวาระณัตถายะ สันนิปะติ
ตา ภิกขุ เอตตะกาติ ภิกขุณัง คณะนา อิมัสมิปะนะ ปะวาระณัคเค ปัญจะ ภิกขุ
สันนิปะติตา โหนติ อิติ สัพเพหิ อายัสมันเตหิ ภิกขุคณะนาปี ธาเรตัพพา

(รับว่า เอวัง ภันเต)

ภิกขุนี้นะโมวาโท ปะนะ อิทานิ ตาสัง นัตถิตายะ นัตถิ อิติ สะกะระโณกา
สาณัง ปุพพะกิจจานัง กะตัตตา นิกกะระโณกาสาณัง ปุพพะกิจจานัง ปะกะติยา
ปะริณิฏฐิตัตตา เอวันตัง นะวะวิธัง ปุพพะกิจจัง ปะริณิฏฐิตัง โหติ.

นิฏฐิตะ จะ ปุพพะกิจเจ สะเจ โส ทิวะโส จาตุทหะสี ปันณะระสี สามัคคิณะ
มัญญะตะโร ยถาชชะ ปะวาระณา ปันณะระสี ยาวะติกา จะ ภิกขุ กัมมัตตะตา
สังฆะปะวาระณา ปัญจะ วา ปัญจะ วา ตะโต วา อะติเรกา ปะกะตัตตา ปาราชิกัง
อะนาปันนา สังฆะนะ วา อะนุกขิตตา เต จะ โข หัตถะปาสัง อะวิชะหิตวา
เอกะสีมายัง ฐิตา เตสัญจะ วิกาละโกชะนาทิวะเสนะ วัตถุสะภาคาปัตติโย เจ นะ
วิชขันติ เตสัญจะ หัตถะปาเส หัตถะปาสะโต พะหิกะระณะวะเสนะ วัชเชตัพโพ
โกจิ วัชชะเนยะปุคคะโล เจ นัตถิ เอวันตัง ปะวาระณากัมมัง อิเมหิ จตุหิ ลักขะณะหิ
สังคะหิตัง ปัตตะกัลลัง นามะ โหติ กาดุง ยุตตะรูปัง ปะวาระณากัมมัสสะ ปัตตะ
กัลลัตตัง วิหิตวา อิทานิ กะริยะมานา ปะวาระณา สังฆะนะ อะนุมาเนตัพพา

(รับพร้อมกันว่า สาธุ)

-
- หมายเหตุ** ๑. ถ้าสถานที่สวดมีการผูกสีมาแล้ว เช่น **สมานสังวาสสีมา** สวดว่า **พัทธสีมา** ยัง
ถ้าสถานที่สวดยังไม่มีมีการผูกสีมาเลย สวดว่า **อะพัทธสีมา** ยัง
๒. **อิมัสมิญจะ** หมายถึง **นี้**, **อัสมิญจะ** หมายถึง **นั่น**
๓. ถ้าวันที่สวดเป็นวันปักษ์ถ้วน สวดว่า **“ปันณะระสี”**
ถ้าวันที่สวดเป็นวันปักษ์ขาด สวดว่า **“จาตุทหะสี”**

คำถวายผ้ากฐินทาน

(ว่านะโม ๓ จบ)

อิมัง ภันเต สะปะริวารัง กะฐินะจีวะระหุสสัง สังฆัสสะ โอโณชะยามะ.
สาธุ โน ภันเต สังโฆ อิมัง สะปะริวารัง กะฐินะหุสสัง ปะฏิคคัณหาตุ, ปะฏิคคะเหตวา
จะ อิมินา หุสเสนะ กะฐินัง อัตถะระตุ, อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ ฯ

คำแปล “ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายผ้ากฐิน กับทั้ง
บริวารนี้ แต่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์จงรับผ้ากฐินกับทั้งบริวารนี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย,
ก็แล ครั้นรับแล้วจงกรานกฐินด้วยผ้านี้ เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย
สิ้นกาลนานเทอญ ฯ”

คำอุปโลกน์กฐิน

(องค์ที่ ๑ ว่า)

อิทานิ โข อารุโส (ภันเต). อิมัง (อิหัง) สะปะริวารัง กะฐินะหุสสัง สังฆัสสะ
กะฐินัตถาราระหะกาเลเยวะ อุปปันนัง, อีทิสเส จะ กาลเ เอวัง อุปปันเนนะ หุสเสนะ
กะฐินัตถาโร วัสสัง วุตถานัง ภิกขุณัง ภาคะวะตา อะนุญญาโต, เยนะ อากังขะมานัสสะ
สังฆัสสะ ปัญจะ กัปปิสสันติ. อะนามันตะจาโร, อะสะมาทานะจาโร, คณะโกชะเนง,
ยาวะทัตถะจีวะรัง, โย จะ ตัตถะ จีวะรูปาโท โส เนสัง ภาวิสสะติ. จะตุสุปิ เหมันติเกสุ
มาเสสุ จีวะระกาโล มะหันติกะโต ภาวิสสะติ. อิทานิ ปะนะ สังโฆ อากังขะติ นุ โข
กะฐินัตถารัง, อุทาหุ นากังขะติ?.

สงฆ์พึงรับพร้อมกันว่า “อากังขามะ ภันเต”

ผู้แก่พรรษากว่าพึงรับเพียง “อากังขามะ”

(องค์ที่ ๒ ว่า)

โส โข ปะนะ ภันเต กะฐินัตถาโร, ภาคะวะตา ปุคคะลัสสะ อัตถาระวะเสเนวะ
อะนุญญาโต, นาญญัตตะระ ปุคคะลัสสะ อัตถารา อัตถะตัง โหติ กะฐินันติ ทิ วุตตัง

ภะคะวะตา. นะ สังโฆ วา คะโณ วา กะฐินัง อັตถะระติ. สังฆัสสะ จะ คะณัสสะ จะ สามัคคิยา ปุคคะลัสเสวะ อັตถารา. สังฆัสสะปิ คะณัสสะปิ ตัสเสวะ ปุคคะลัสสะปิ อັตถะตัง โหติ กะฐินัง. อิทานิ กัสสิมัง กะฐินะหุสสัง ทัสสามะ กะฐินัง อັตถะริตุง, โย ชิณณะจีวะโร วา หุพพะละจีวะโร วา, โย วา ปะนะ อุสสะหิสสะติ อັชเชวะ จีวะระ กัมมัง นิฏฐาเปตฺวา, สัพพะวิชานัง อะปะริหาเปตฺวา กะฐินัง อັตถะริตุง, สะมัตโถ ภะวิสสะติ.

สงฆ์พึงนั่งนิ่งเสีย

(องค์ที่ ๓ ว่า)

อิธะ อัมहेสุ อายัสมา (คุณสัมปันโน), สัพพะมะหัลละโก พะหุสสุโต ฐัมมะระโร วินะยะระโร, สะพระหมะจารีนัง สันทัสสะโก สะมาทะปะโก สะมุตเตชะโก สัมปะหังสะโก, พะหุหนัง อาจะริโย (วา อุปัชฌาโย วา) หุตฺวา โอวาทะโก อะนุสาสะโก, สะมัตโถ จะ ตัง ตัง วินะยะกัมมัง อะวิโกเปตฺวา กะฐินัง อັตถะริตุง, มัญญามะหะเมวัง สัพพะยัง สังโฆ อิมัง สะปะริวารัง กะฐินะหุสสัง, อายัสมะโต (คุณสัมปันนัสสะ) ทาทูกาโม. ตัสมิท กะฐินัง อັตถะรันเต, สัพพะยัง สังโฆ สัมมะเทวะ อะนุโมทิสสะติ. อายัสมะโต (คุณสัมปันนัสสะ) อิมัง สะปะริวารัง กะฐินะหุสสัง ทาทุง, รุจจะติ วา โน วา สัพพะสสิมัสสะ สังฆัสสะ.

สงฆ์พึงรับพร้อมกันว่า “รุจจะติ ภัันเต”

(องค์ที่ ๔ ว่า)

ยะที อายัสมะโต (คุณสัมปันนัสสะ), อิมัง สะปะริวารัง กะฐินะหุสสัง ทาทุง, สัพพะสสิมัสสะ สังฆัสสะ รุจจะติ, สาธุ ภัันเต สังโฆ, อิมัง กะฐินะหุสสะปะริวาระภูตัง ทิ จีวะรัง วัสสาวาสิกัฏฐิติกายะ อะคาเหตุวา, อายัสมะโต (คุณสัมปันนัสสะ) อิมินา อะปะโลกะเนนะ ทะทาทู. กะฐินะหุสสัง ปะนะ อะปะโลกะเนนะ ทิยะมานังปิ นะ รุหะติ. ตัสมา ตัง อิทานิ ญัตติหุติเยนะ กัมเมนะ อะกุปเปนะ ฐานาระเหณะ, อายัสมะโต (คุณสัมปันนัสสะ) เทมาติ, กัมมะสันนิฏฐานัง กะโรตุ.

สงฆ์พึงรับพร้อมกันว่า “สาธุ ภัันเต”

ญัตติหุதியกรรมวาจา

กล่าวนะโม ๕ ชั้น ดังนี้

๑. นะโมตัสสะ ภาคะวะโต อระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ นะโม ตัสสะ. (หยุด)
๒. ภาคะวะโต อระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ. (หยุด)
๓. นะโมตัสสะ ภาคะวะโต. (หยุด)
๔. อระหะโต สัมมา. (หยุด)
๕. สัมพุทธัสสะ. (หยุด)

“สุณาตุ เม ภันเต สังฆโม. อิหัง สังฆัสสะ กะฐินะหุสสัง อุปปีนัง, ยะที สังฆัสสะ ปัตตะกัลลัง, สังฆโม อิมัง กะฐินะหุสสัง, อายัสมะโต (คุณะสัมปันนัสสะ) ทะเทยยะ, กะฐินัง อัตถะริตุง, เอสา ญัตติ.

สุณาตุ เม ภันเต สังฆโม, อิหัง สังฆัสสะ กะฐินะหุสสัง อุปปีนัง, สังฆโม อิมัง กะฐินะหุสสัง, อายัสมะโต (คุณะสัมปันนัสสะ) เทติ, กะฐินัง อัตถะริตุง. ยัสสา ยัสมะโต ขะมะติ, อิมัสสะ กะฐินะหุสสัง, อายัสมะโต (คุณะสัมปันนัสสะ) ทานัง, กะฐินัง อัตถะริตุง, โส ตุนหัสสะ, ยัสสะ นะ ขะมะติ, โส ภาเสยยะ, ทินนัง อิหัง สังฆะนะ กะฐินะหุสสัง, อายัสมะโต (คุณะสัมปันนัสสะ), กะฐินัง อัตถะริตุง, ขะมะติ สังฆัสสะ, ตัสมา ตุนหี, เอวะเมตัง ธาระยามิ.”

หมายเหตุ : ในวงเล็บ เปลี่ยนตามฉายา ของพระผู้รับกฐิน และในวงเล็บว่า (วา อุปัชฌายี วา) ของผู้สวดองค์ที่ ๓ ถ้าไม่มีพระอุปัชฌาย์อยู่ด้วย ตัดทิ้งไปก็ได้

คำกรานกฐิน

ผ้าสังฆาฏิ “อิมายะ สังฆาฎิยา กะฐินัง อัตถะรามิ.” (ว่า ๓ ทน)

ผ้าอุตตราสงค์ (ผ้าห่ม) “อิมานา อุตตราสังเคนะ กะฐินัง อัตถะรามิ.” (ว่า ๓ ทน)

ผ้าอังตราวาสก (ผ้าถุง) “อิมานา อังตราวาสะเกนะ กะฐินัง อัตถะรามิ.” (ว่า ๓ ทน)

คำอนุโมทนากฐิน

อันภิกษุผู้กรานกฐินนั้น พึงเข้าไปหาสงฆ์ ห่มผ้าอุตตราสงค์เฉวียงบ่า ประคองอัญชลี กล่าวอย่างนี้ว่า

“อัตถะตัง อาวุโส (ภันเต) สังฆัสสะ กะฐินัง, ัมมิโก กะฐินัตถาโร อะนุโมทะถะ.”

ดูก่อนท่านผู้มีอายุทั้งหลาย กฐินของสงฆ์ กรานแล้ว การกรานกฐินเป็นธรรมของท่านทั้งหลาย อนุโมทนาเถิด.”

ภิกษุผู้อนุโมทนาเหล่านั้น พึงห่มผ้าอุตตราสงค์เฉวียงบ่า ประคองอัญชลีกล่าวอย่างนี้ว่า

ว่าทีละรูป **“อัตถะตัง ภันเต (อาวุโส) สังฆัสสะ กะฐินัง, ัมมิโก กะฐินัตถาโร อะนุโมทามิ.”**

ว่าพร้อมกัน **“อัตถะตัง ภันเต (อาวุโส) สังฆัสสะ กะฐินัง, ัมมิโก กะฐินัตถาโร อะนุโมทามิ.”**

ผู้มีอายุ กฐินของสงฆ์กรานแล้ว การกรานกฐินเป็นธรรม เราทั้งหลาย อนุโมทนา.”